Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET
The Workers Museum

Titel: Arbejderen
Udgiver: De Samvirkende Fagforbund
Udgivelsesår: 1910-1911

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND

I DANMARK

SYVENDE AARGANG

FRA DEN 9. JULI 1910 TIL DEN 30. JUNI 1911

KØBENHAVN

UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

REDIGERET AF CARL F. MADSEN

TRYKT I F. E. BORDINGS BOGTRYKKERI (V. PETERSEN)

1911

ÅRBØGER

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND

I DANMARK

STYRENDE AARGANG

FRA DEN 9. JULI 1910 TIL DEN 30. JUNI 1911

KØBENHAVN

UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

BOGTRYKKERI AF SAML. P. MADSEN

1911

INDHOLDSFORTEGNELSE

(Tallene angiver Side-Nr.)

Adressefortegnelse.

Formændene for Arbejdernes lokale Fællesorganisationer i Danmark 371.

Arbejderbeskyttelse.

Beskyttelsesmidler ved Maskiner 172.
Dansk Forening for Arbejderbeskyttelse 286, 302.
Forbud mod unge Menneskers Anvendelse ved Maskiner 270.

Arbejderforetagender.

Arbejdernes Livsforsikrings-Selskab 284.

Arbejdstid.

Lovforslag om 10 Timers Arbejdsdag i industrielle Virksomheder i Frankrig 249.
Arbejdstid i Portugal og Spanien 234.
Skotøjsarbejderne i Tyskland 276.

Arbejdsgiverforeningen.

Formandsskifte i Arbejdsgiverforeningen 221.
»Industrifagene« 193.
Arbejdsgiverskandinavisme 287.

Arbejdsløsheden.

I. Danmark.

Arbejdsløsheden: i Maj 1910, 63; Juni, 111; Juli 115; August, 135; September 147; Oktober, 169; November, 225; December, 257; Januar 1911, 277; Februar, 319; Marts, 357; April, 379.
Arbejdsløshedens Omfang den 15. Novbr. 1910: 140, 194, 200; do. i København 115.
Den ekstraordinære Hjælp i København 115.
Beklagelse over mangelfuld Indsendelse af Arbejdsløsheds-Skemaer 117.
Arbejdsløshedsinspektørens Beretning 210.
Arbejdsløskassernes Aarsmøde 82, 210, 230, 239.
Møde med Bestyrelserne for do. 237
Gensidighedsoverenskomsternes Virkning paa Medlems- og Understøttelsesretten 318.
Forhold under Strejker og Lockout'er 266.
Overflytningsreglerne 209.
Kobbersmedenes Arbejdsløshedskasse 82.
Kommune-Andragende om Tilskud til Arbejdsløshedskasserne 120.
Lovforslag om Tilskud til do. 301.

II. Udlandet.

Arbejdsløshedsforsikring i Frankrig 256.

Agitation.

Biograf-Funktionærerne danner-Fagforening i København 223.
Møderne om De samvirkende Fagforbund 373.
»Ned med De samvirkende Fagforbund!«, en Pjece, 365.
Tyende- og Landarbejderforbundet 181.
Et Arbejderparti i Indien 283.

Generalforsamlinger, Kongresser, Konferencer, Sammenkomster m. m.

I. Danmark.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling 82, 171, 187, 289, 299, 303, 310, 315, 325, 334, 335, 348.
Repræsentantskabsmøder 24, 290, 299, 309.
Sekretærvalget 179.
Arbejdsmandsforbund, Dansk 42.
Arbejderforbund, Kommunalt 306.
Bageri- og Konditoriarbejderforbundet 75.
Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggernes Forbund 165.
Bogbinderbundet 378.
Bryggeriarbejderforbundet 366.
Drejerforbundet 80.
Formerforbund, Dansk 71.
Glarmestersvendenes Forbund 155.
Hattearbejderforbundet 385.
Karetmagerforbundet 305.
Malerforbundet 109.
Murerforbundet 385.

Mølleriarbejderforbundet 303.
Slagteriarbejderforbund, Dansk 384.
Skrædderforbund, Dansk 76.
Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk 381.
Snedkerforbundet 45.
Syernes Forbund 129.
Telefonarbejderforbundet 306.
Typografforbund, Dansk 385.
Uhrmagersvendeforbundet 255.

II. Udlandet.

A. Skandinaviske Kongresser.

Arbejderkongres, Skandinavisk 144, 161.
Former-Konference, Skand. 284.
Guldsmede-Konference, Skand. 162.

B. Andre Kongresser.

Bulgarien. Landsorganisationens Kongres 306.
England. Engelske Tømrere forenes 239.
Norge. Landsorganisationens Kongres 36. Arbejdsmændenes Forbunds do. 255. Guldsmedearbejdernes do. 255. Litografforbundets do. 255. Murerforbundets do. 255.
Sverrig, Landsorganisationen i, 292.
Tyskland. Murere og Murarbejdsmænd 239.
Østrig. Landsorganisationens Kongres 139. Tchekernes Kongres 169.

III. Internationale Kongresser.
Internationale Sammenslutninger.

8. Internationale Socialist-Kongres 10, 83.
Internationale faglige Sekretariat, Konference, Budapest, 286.
Internationale Bagerkongres 91.
Internationale Kommunalarbejder-Konference 126.
Internationale Murer-Konference 128.
Internationale Skomager-Kongres 80.
Internationale Tobaksarbejder-Kongres 79.
Internationale Transportarbejder-Kongres 127.
Internationale Træarbejder-Kongres 94.

Grænsestridigheder.

Valg af Medlemmer til Udvalget angaaende Grænsestridigheder 352. Udvalgets Konstituering 379.

Lønbevægelser og Konflikter.

I. Danmark.

Arbejdsmænd i Kbhvn.: hos Ballin & Sønner 177. Jord- og Betonarbejdere (Beton-Blandemaskiner) 56; hos Brdr. Francis 123; ved fugefri Gulvbeklædning 177; hos Schack-Steenberg 124; hos A/S. Dansk Nattevagt 223, 297, 324; ved Sporvejsselskaberne 264; i Aalborg paa Cementfabriken Rørdal 135; paa Gødningsfabrikken 133, 156, hos Vognmændene 297, 365, 387; i Aarhus, paa Otto Mønsteds Fabrik 133, 169, hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen 168, 387, paa Oliemøllerne 133, 169; i Hedehusene, paa Skærvefabrikkerne 229; i Esbjerg, paa Teglværkerne 347; i Korsør 301; i Næstved 297, 355; i Præstø 356; i Vejle 297, 356, 378; i hele Landet, Jernindustrien, 217, 228, 236, 244, 254, 260, 264, 271; Stenstrup-Teglværksarbejdere 217.
Bagere i Helsingør 222; i Jylland 229.
Barberer i København 323.
Billedskærere i København 135.
Bogbindere, i hele Landet, 10, 123; i Aalborg hos Adolph Holst 221; i Aalborg og Aarhus 223; i Kbhvn. hos Dansk Papirvarefabrik 157; i Aarhus hos De forenede Bogtrykkerier 157.
Blikkenslagerne i hele Landet 260, 263, 281, 295, 321, 322, 333, 346; i Jylland 223; i København 253.
Brolæggerne i Aarhus 289.
Bygningsarbejderne i Esbjerg 35.
Bødkerne i København 82.
Børstenbinderne i hele Landet 260; i Varde 92.
Chokolade- og Konfekturearbejderne i København 98; i Odense 237.
Drejerne i Aarhus 356; i København 356; i Otterup 224, 237.
Elektrikerne i hele Landet 217, 228, 236, 244, 251, 259, 263, 281, 293, 312, 345, 362.
Forgylderne i hele Landet 9.
Formerne i hele Landet 146.
Glarmestrene i Odense 334.
Glasarbejderne 260, 297.
Gørtlerne og Metalarbejderne i København 253, 260, 264, 271; i København og Provinserne 387.
Hattearbejderne paa Brede 48.
Hvidgarverne i Odense 289.
Karetmagerne i Varde 229, 324; paa Lolland Falster 356.
Kedel- og Maskinpassere i forskellige Industrier 313; i Aalborg; paa Gerding Savværk 265; paa Helsingør Gasværk 281; i Holbæk Maskinsnedkeri 281; Holbæk Aktiebryggeri 282; i Mundelstrup 123; i Roskilde 365; i Svendborg 237.
Korkskærerne i hele Landet 303; i København 365.
Kvinder paa A/S. Carl Lunds Fabriker 237.
Litografer i Horsens 224, 237, 248.
Lohgarverne hos A/S. Ballins Sønner 364.
Linoleumsarbejderne i København 274.
Metaltrykkerne i København 124, 134, 236, 244, 253, 265, 271.
Murarbejdsmændene i København 281, 295, 347.
Murerne i Provinserne 216, 221, 228, 236, 244, 260, 263, 281, 293, 309, 312, 346; i København 254, 260, 263, 281, 293, 309, 312, 346, 386.
Mølleriarbejdere paa Malling Dampmølle 157; i Randers 387, i Svendborg 48.

Papirindustriarbejderne i København hos Madsen og Gjersing 297.
Pianofortearbejderne i København 52, 56.
Possementmagerne i København 365.
Rebslageriarbejderne i Esbjerg 96; i Randers 96; i Nykøbing Mors 224; i Skive 224.
Sadelmagere og Tapetserere i København 111, 124, 274; i Esbjerg 274; i Horsens 274; i Hjørring 274; i Kolding 274; i Nakskov 274.
Skibstømrerne i Esbjerg 247; i Faaborg 194; i Fakse 365; i Stege 82.
Skorstensfejerne i Københ. 365.
Skotøjsarbejderne i Jylland 347; do.s Ventetidsbetaling 224, 236.
Skræddere i København (Lagerskræderne) 216, 224, 227, 236, 244, 248; i Provinserne 252.
Slagteriarbejderne i Aalborg 282, 301, 356, 371; i Aars 301; Brønderslev 365; Esbjerg 301, 365; Haslev 225; Hjørring 225; Hobro 225; Holbæk 225; Horsens 225; Kolding 301; Maribo 225; Nakskov 225; Nykøbing F. 301; Odense 225; Roskilde 225, Randers 225; Rønne 225, Sorø 301.
Smede og Maskinarbejdere i hele Landet 146; i Varde 229.
Snedkerne i hele Landet 274, 279, 294, 307, 308, 313, 346; i Aarhus hos Juhl & Rasmussen 156, i København hos Rønnow & Svendsen 156.
Stenarbejderne paa Bornholm 177; i Jylland 303.
Syerskerne i Aalborg 133; i Randers 348.
Sølvpolererne i København 135.
Sømænd og Søfyrbødere 97, 177, 200, 357.
Tekstilarbejderne i København (Farveriarbejderne) 282; i hele Landet 178, 216, 222, 227, 235, 243, 246, 248.
Tilskærerne i København 245, 248.
Tobaksarbejderne i hele Landet 111.
Træindustriarbejderne i hele Landet 216, 225, 228, 236, 244, 252, 259, 263, 265, 274, 281, 294, 307, 308, 312, 345, 364, 385.
Tømrerne i Aarhus 254; i Korsør 301; i Provinserne 221, 236, 244, 248, 260, 263.

Arbejdsstandsninger i offentlige koncessionerede Virksomheder 33.
Arbejdsgiverforeningens Skrivelse ang. Forhandling om Opsigelserne i Foraaret 1911, og vort Svar herpaa 163, 215, 218, 288.
Arbejdsgiverne boycotter 137.
Dispensation fra Lock-outen (Julemærke-Sanatoriet) 318.
Lockout- og Strejkevarsler, Fortegnelse over, 248.
Opsagte Overenskomster 160; Fortegnelse over do. 234.
Strejkevarslerne 158.
Om offentlige Strejkemeddelelser (af Dr. jur. C. Ussing) 187.
Den fagl. Situation, Foraaret 1911, 215, 227, 235, 243, 251, 259, 263, 271, 279, 287, 293, 299, 303, 307. (Udvidede Lock-out) 322, 333, 345.
Vore Lønkrav 261.

II. Udlandet.

Bulgarien. Træarbejder-Lockout 144.
Finland. Typografer og Bogbindere 248.
Frankrig. Jernbanestrejken 154; Havnearbejderstrejken i Havre (Dødsdommen over Durand) 207, 256.
Norge. Jernindustrien 292, 314; Bjærgværksarbejderne i Norge 387.
Italien. Typograferne i Rom 284.
Portugal. Arbejdstiden 234.
Spanien. Bagernes Forbund 255; Jernbanefunktionærerne 255; Arbejdstiden 234.
Sverrig. Arbejdsstandsninger i 1910 292; Bagerne 270; Bygningsarbejderne 239; Skotøjsarbejder-Lockout 229.
Tyskland. Situationen 173; Bagere og Konditorer 283; Former-Lock-out 283; Metalarbejdere 283; Skibsværfterne 152; Træindustrien 283, 292; Typografer i Königsberg 284.

Ind- og Udvandring.

Danske Arbejdere i Udlandet (Legitimationstvang i Prøjsen) 249.
Arbejdsforholdene i Norge 277.
Udenlandske Arbejdere i Danmark. 199.

Majdemonstrationen.

Cirkulære om Deltagelse i Majdemonstrationen 291, 324.

Meddelelser.

Legater. Enkefru Olsens Legat for Haandværkslærlinge 262.
Literatur. Arbejdernes Almanak 1911, 147.
Socialistisk Bibliotek 147.
Fagblad for Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet 284.

Oversigter, faglige.

I. Danmark.

Bageri- og Konditoriarbejderforbundets Beretning (1907—10) 48.
Skotøjsarbejder-Forbundets 25 Aars Jubilæumsskrift 156.
Snedkersvendenes Organisationshistorie 48, 130.

II. Udlandet.

Arbejderbevægelsen i Argentina 388.
Amerikanske Fagforeninger 137.
Norsk Jern- og Metalarbejderforbund 282.

III. Internationale.

Sjette internationale Beretning om Fagforeningsbevægelsen i 1908, 1, 53, 144.

Personalia.

Emil Blombergs Død (Svensk Metalarb.-Forb.) 291.
Aug. Larsen (Glasarbejderforbundet) 314.
P. Knudsen (Borgmester) 125.
Olivia Nielsen (Kv. Arbejderforbund) 40.
Redaktørskiftet ved Social-Demokraten 319.
Saxo Wigels Grav 256.
A/S Otto Mønsteds Margarinefabriker i London 230.

Svendehjem.

Svendehjemmet i Helsingør 302.

Statistik, Samfundsforhold.

Arbejdstid og Arbejdsløn i forskellige offentlige Tjenester i England 183.
Do. i Bygningsfagene og Træarbejderfagene 185.
Engelske Arbejdere 65.
Franske Arbejdere 73.
Nordamerikanske Arbejdere 367.
Statistisk Kursus 141.
Sygeligheden blandt Arbejdere i Virksomheder med kontinuerlig Drift og i sundhedsfarlige Virksomheder 359.

Strejkebidrag.

Strejkebidrag for 1909 og 1910 206.

Voldgift.

Kendelser:

Arbejdsmændene i Grusgravene ved Hedehusene (Sag Nr. 5) 49, 57, 93. Arbejdsmændene i Bandholm) Sag Nr. 19) 145. Arbejdsmændene paa Frederiksberg Metalvarefabrik (Sag Nr. 4) 41. Arbejdsmændene (Havnearbejderne) hos Fritsche & Co. (Sag Nr. 24) 161. Do. (Sag Nr. 33) 218 Do. (Sag Nr. 36) 274. Arbejdsmændene hos A/S. Københavns og Frederiksbergs Redningskorps (Sag Nr. 15) 110. Arbejdsmændene (Jord- og Betonarbejdere) hos Entreprenørfirmaet Bird (Sag Nr. 26) 166. Arbejdsmændene paa Dansk Svovlsyre- og Superphosphat-Fabrik (Sag Nr. 7—8) 69, 107. Do. (Sag Nr. 12) 107.
Bogbinderne hos Firmaet Adolph Holst, Aalborg (Sag Nr. 41) 374.
Bygningsarbejderne i Esbjerg (Sag Nr. 22—23—25) 149.
Bødkerne paa A/S Nørresundby Portland Cementfabrik (Sag Nr. 30) 191.
Elektrikerne hos Firmaet Andersen & Meyer (Sag Nr. 13) 106 Elektrikerne hos Firmaet »Exakt« (Sag Nr. 11) 102. Elektrikerne, Arbejdsgivernes Boycotting af (Sag Nr. 14) 106.
Marmor- og Sandstenshuggernehos Stenhuggermester R. Nielsen (Sag Nr. 9) 99.
Maskinsnedkerne hos Pianofabrikant Søren Jensen (Sag Nr. 27) 174.
Murerne i København, hos N. Mynster (Sag Nr. 29) 190. Do. (Sag Nr. 39) 355. Do. i Jylland og Østifterne (Sag Nr. 21) 145. Do. (Sag Nr. 16) 113.
Murarbejdsmændene i København (Sag Nr. 31) 195. Do. (Sag Nr. 35) 266. Do. hos Rothe (Sag Nr. 38) 316.
Møllerne paa Toldbodmøllen (Troensegaard) (Sag Nr. 32) 208.
Pianofortearbejderne hos Hornung & Møller (Sag Nr. 17) 120.
Snedkerne hos Ingv. Jespersen, Skive (Sag Nr. 6) 93.
Sporvejsselskabernes dag- og ugelønnede Arbejdere (Sag Nr. 18) 131.
Træindustriarbejderne, Lock-out-Varslernes Lovlighed (Sag Nr. 37) 297. Do. paa Graabrødretorvs Pakkassefabrik (Sag Nr. 40) 376.
Typograferne hos Bianco Luno (Sag Nr. 20) 142. Do. hos A/S. I. Cohen (Sag Nr. 3) 7.
Tømrerfaget, tvung. Akkord i (Sag Nr. 10) 100.
Varselsbestemmelserne (Sag Nr. 28) 180.
Voldgiftskendelse ang. Bogbinderne i Aalborg 250.
Den faste Voldgiftsret: Foredrag af Justitiarius C. Ussing, 11.
Voldgiftsretten paa Finansloven 133.
Valg af Medlemmer til den faste Voldgiftsret 132.
Forligsmandens Valg 82.
Forligsmandens Intervention under Arbejdskonflikter 254.
Den permanente Voldgiftsrets Kendelser 214.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 1 ❋ KØBENHAVN DEN 9. JULI 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Sjette internationale Beretning om Fagforeningsbevægelsen i 1908. II.

Sjette internationale Beretning
om
Fagforeningsbevægelsen i 1908.

II.

Som Tillæg til Beretningen er sluttelig tilføjet den engelske Lønningslov af 1909, der tillader Fastsættelsen af Mindstelønninger for visse Kategorier.

Beretningen fra *Frankrig* henviser til, at Fagorganisationens Medlemsantal er steget fra 203,273 til 294,918, altsaa med 91,645 Medlemmer. Det samlede Medlemsantal er mindst 20,000 Medlemmer større end angivet, idet mange Fagorganisationer har sluttet sig til de lokale Fællesorganisationer. Fagforeningspressen raader over mere end 30 maanedlige og halvmaanedlige Blade; alle Forbund besidder et à to Fagblade. At skabe et dagligt udgaaende Organ havde længe været ønsket. En saadan Avis som Ejendom for Fagforeningsbevægelsen vilde blive et uafhængigt Organ i Kampen mod alle Skavanker.

Til Strejkeunderstøttelse udbetalte den franske Fagforeningscentralisation 29,683 Frc. I Løbet af 1908 fandt 1073 Strejker Sted med 99,042 Deltagere; hele Tabet af Arbejdsdage beløb sig til 1,720,743 Dage (15 Dage pr. Hovede). 185 Strejker endte med et godt Resultat, 564 uden Resultat og 324 afgjordes ved Overenskomst. Ved den ringe Betydning, som man i Fagorganisationerne tillægger de statistiske Schemaer, kunde man regne med et betydeligt højere Antal af Strejker. Den franske Centralisation har foranstaltet Agitationer til Fordel for en Forkortelse af Arbejdstiden, imod Arbejdsløsheden, imod Militærets Anvendelse under økonomiske Kampe og for Gennemførelsen af en ugentlig Hviledag; endvidere en Agitation imod Kapitalisationsprincipet ved Projektet om en Alderdomsforsørgelse. — For 1909 forventer Beretningen en yderligere Forøgelse af Medlemsantallet som Følge af Indførelsen af ensartede Medlemskort for alle Organisationer samt af et dobbelt Enhedsmærke, som vilde hidføre en skarpere Kontrol og umuliggøre fejlagtige Opgivelser.

Beretningen fra *Belgien*, udarbejdet af Sekretær Bergmans, kendetegner Stillingen i de enkelte Industrigrupper, af hvis Arbejdere Typograferne er fagligt organiserede med 40,94 pCt., Glasindustrien med 33,64 pCt., Tobaksindustrien med 27,01 pCt., Bjærgværksarbejderne med 24,38 pCt., Stenarbejderne med 23,59 pCt., Metalindustrien med 16,91 pCt., Transportarbejderne med 14,62 pCt. og Tekstilindustrien med 11,89 pCt., de øvrige Industrigrupper med indtil 0,68 pCt. (Beklædningsindustrien). De kristelige Fagorganisationer tæller 39,517 organiserede Medlemmer, deraf 9258 (5,79 pCt. af de Beskæftigede) i Tekstilindustrien, 5296 (13,64 pCt.) i Bjærgværksdriften, 3561 (7,06 pCt.) i Træindustrien og 3115 (4,06 pCt.) i Bygningsfagene, samt 9694 i blandede Fag. De liberale Fagforeninger talte kun 1020 Medlemmer, hvoraf næsten Halvdelen i Tekstilindustrien. Ekstraordi-

nært er de fri Fagorganisationers Udgifter til Arbejdsløse steget fra 1907 til 1908 (fra 146,178 Frks. til 538,900 Frks.) Omtrent to Tredjedele af disse Udgifter faldt paa Metalindustrien og paa Bjærgværksdriften. Den sociale Lovgivning stagnerer fuldstændig i Belgien.

Beretningen fra *Holland* konstaterer ikke alene et numerisk Fremskridt, men ogsaa en indre Styrkelse af de derværende Fagorganisationer. Ved Siden af den faglige Landscentralisation med 36,893 Medlemmer bestaar et kristeligt-nationalt (interkonfessionelt) Fagforbund med 7000 Medlemmer og et romersk-katolsk Fagforbund med 10,000 Medlemmer. Den anarkistiske Gruppe omfatter næppe 5000 Medlemmer. I Strejke-Statistiken deltog 15 Fagorganisationer, der beretter om 236 Bevægelser (5 Offensiv-, 10 Defensivstrejker og 9 Lock-out'er) med 7780 deltagende Medlemmer. Den officielle Statistik kender 108 Strejker med 5600 Deltagere. Af 99 Strejker, hvis Udfald er bekendt, havde 24 et fuldstændigt, 28 et delvist og 45 intet Resultat.

Af 38 i Holland bestaaende lokale *Fællesorganisationer* har 26 med 248 tilsluttede Fagforeninger (29,976 Medlemmer), 35 stedlige Partiorganisationer (4425 Medl.) og 24 andre Organisationer indsendt Beretningen til Landscentralisationen. Den enorme Arbejdsløshed foranledigede Fagforbundscentralisationens 3. Generalforsamling til at opfordre Regeringen til at understøtte de faglige Arbejdsløshedskasser samt til at oprette Arbejdsbørser. Et af Troelstra i Andet Kammer stillet Forslag gav Anledning til Nedsættelsen af en Arbejdsløshedskommission. Agitationen for Titimersdagen havde det Resultat, at Andet Kammer udtalte sig for Ønskeligheden af Arbejdsdagens Indskrænkning til 10 Timer for de voksne Arbejdere.

Fra *Danmark* berettes, at Fagganisationerne er bleven forøget med 63 Afdelinger og 5815 Medlemmer. Arbejdsløsheden var ogsaa i 1908 meget stor og mest følelig i København. Den 15. November 1908 var af 88,844 i de i Statistiken deltagende Foreninger 14,6 pCt., den 23. Januar 1909 25,1 pCt., den 13. Februar 25,13 pCt. og den 6. Marts 1909 26 pCt. arbejdsløse. Som Følge heraf havde et stort Antal Medlemmer i Fagorganisationerne opbrugt deres Arbejdsløshedsunderstøttelse og Forretningsudvalget maatte derfor ved en offentlig Indsamling søge at afhjælpe den almindelige Nød. Denne Indsamling indbragte 254,000 Kr. Desuden blev der ligeledes indsamlet af Fællesorganisationerne. Københavns Borgerrepræsentation bevilgede 420,000 Kr. Beretningen omhandler endvidere Situationen paa Lønbevægelsernes Omraade, som yderligere blev skærpet ved den skandinaviske Arbejdskøberforenings overmægtige Indflydelse, og appellerer til den internationale Sammenslutning af Fagorganisationerne. I Lønbevægelser uden Arbejdsstandsning deltog 25,777 Medlemmer, i saadanne med Arbejdsstandsning kun 1646 Medlemmer; disse Bevægelser var til Fordel for henholdsvis 17,813 og 1446 Medlemmer. Til Kampe i Udlandet bidrog de danske Fagorganisationer med 23,609 Kr. I Almindelighed bliver Aaret betegnet som daarligt, særligt for Arbejderne og for deres Forhold. Derfor var Arbejderne nødsaget til i det hele og store at forholde sig passive paa Lønbevægelsernes Omraade.

For *Sverrigs* Vedkommende stod Aaret i *Kampens* Tegn. En Række større Kampe i Bygningsfagene, i Transportvæsenet, i Bogbinderfaget og i den mekaniske Industri gjorde Landscentralisationens Indgriben fornøden, idet Arbejdsgiverforbundet truede med almindelig Lock-out. I det hele taltes der 293 Arbejdsstandsninger, der berørte 1043 Arbejdsgivere og 39,691 Arbejdere. Antallet af de tabte Arbejdsdage beregnes til 1,775,008, deraf 680,000 Dage i Bygningsfagene, 176,000 i Skotøjsindustrien, 160,000 i Bogbinderfaget, 150,000 i Sukkerindustrien og 123,000 i Havnedriften. I 84 Tilfælde sejrede Arbejdsgiverne, i 77 Tilfælde Arbejderne,

medens 101 Tilfælde tilendebragtes ved Kompromis. Som Følge af Strejkerne og Lock-out'erne maatte der opkræves Ekstrakontingent til et Beløb af 2,037,449 Kr. Landscentralisationens Medlemsantal er gaaet ned fra 186,226 til 169,776. Nedgangen rammer de af den økonomiske Krise mest hjemsøgte Forbund.

I *Norge* kan Fagorganisationerne fremvise en glædelig Fremgang. Antallet af deres Filialer steg fra 577 til 673, deres Medlemsantal fra 39,070 til 47,212 (deriblandt 3534 Kvinder). Udenfor Landscentralisationen staar 4 Forbund med 950 Medlemmer, desuden 8700 Medlemmer i Forbundene for Handelsmedhjælperne, Kontoristerne og Jernbanemændene, der imidlertid næppe kan henregnes til de faglige Organisationer. Af Lønbevægelser uden Arbejdsstandsning forekom 112 med 7958 Deltagere, saadanne med Arbejdsstandsning 61 med 9643 Deltagere, deraf Flertallet hos de ikke-faglærte Arbejdere. Kampen foraarsagede en Udgift af 528,560 Kr., hvortil desuden kommer 45,575 til Strejker i Udlandet.

For at foretage en Agitation blandt de kvindelige Arbejdere blev der oprettet et Agitationsbureau for Kvinder. Endvidere oprettede Landscentralisationen i Fællesskab med Arbejderpartiet et Arkiv for Arbejderbevægelsen.

Angaaende Lovgivningen meddeles det, at der m. H. t. Lovudkastet om Koalitionsretten blev nedsat en Kommission, der skal udarbejde et Lovforslag om Mægling og om Nedsættelsen af en Voldgiftsdomstol for faglige Stridigheder. Der berettes udførligt om Loven angaaende Ulykkesforsikringen for Fiskerne (1908). Loven om Fabriksinspektion skal underkastes en Revision. Lovforslaget om Sygeforsikring er endnu ikke kommen til Forhandling.

For første Gang foreligger en Beretning fra Landscentralisationen i *Finland*. Den begyndte ikke sin Virksomhed under glædelige Udsigter, thi den politiske Reaktion bragte ligeledes tunge Tider for den faglige Bevægelse. Til Landscentralisationen hører 27 Forbund med 585 Afdelinger og 23,126 Medlemmer samt 6 lokale Organisationer med 883 Medlemmer. Af Arbejdskonflikter berørtes 13 Forbund; i 40 offensive og 6 defensive Kampe deltog 4585 Medlemmer. Landscentralisationen udgiver et maanedligt Organ (Oplag 4500). En af Landscentralisationen foretagen Statistik om Arbejderforholdene understøttedes af Regeringen med 9500 finske Mark.

Ligeledes beretter *Bosnien-Herzegowina* for første Gang. Fagforeningsbevægelsen, saa ung denne end er, har dog allerede maattet føre haarde Kampe. I Aaret 1905 oprettedes Fagvrganisationernes Centralforbund. 1906 maatte de kvindelige Arbejdere i Statens Tobaksmonopol strejke, 1907 fulgte en Lock-out af samtlige Bygningsfag, der endte med en treaarig Kollektivoverenskomst for Snedkerne og Malerne samt med 9 Timersdagen. I 1907 forefaldt 16 Strejker med 2300 Deltagere, deraf endte 13 med et fuldstændigt Resultat for Arbejderne. Aaret 1908 bragte kun faa Strejker, idet dels den økonomiske Krise, dels Anneksionen af Bosnien og Krigslarmen hvilede tungt paa Arbejderne. Den 2. Fagforeningskongres blev opløst af Myndighederne og kunde først atter afholdes 9 Uger senere. Arbejdstiden varierer mellem 9 og 10 Timer, de kvindelige Tobaksarbejdere arbejder kun 8 Timer. Arbejdslønnen udgør 4 à 6 østr. Kroner pr. Dag. Akkordarbejdet blev i mange Fag afskaffet ved Overenskomster. I socialpolitisk Henseende staar Bosnien fuldstændig tilbage. Der eksisterer hverken en Fagforenings- og Forsamlingsret eller en Arbejderforsikring. Den sociale Lovgivning bliver nu ordret efter østrigsk Mønster. Derimod trakteres Arbejderbevægelsen med en forældet Straffelov. Ved Siden af Fagorganisationerne eksisterer desuden kristelig-sociale Foreninger, der særlig ved Strejker foraarsager Ulykker. Industrien i Bosnien er først i sit Begyndelsesstadium. Beretningen

haaber, at det værste maa være overstaaet og lover, at Arbejderstanden i Bosnien vil gøre alt, for værdig at kunne staa i Kulturfolkenes Rækker.

Fra *Ungarn* beretter S. Jaszay, at Fagorganisationerne har maattet føre en frygtelig Kamp for deres Tilværelse. Regeringen har forøget sine Forfølgelser og opløser hele Forbund. Jærnbanemændenes, Kaffekokkenes, Jærn- og Metalarbejdernes Forbund samt Snedkernes faglige Sektion blev suspenderet paa Grund af Deltagelse i Valgretsdemonstrationen. Denne Volds-Akt medførte en Generalstrejke, som omfattede ca. 65,000 Arbejdere. Først 4 Maaneder efter blev de suspenderede Fagforeninger frigivne igen. Under saadanne Forhold er de ungarske Fagorganisationers Tilbagegang i Medlemsantallet (fra 130,120 i 1907 til 102,054 i 1908) forstaaeligt, saa meget mere som de samtidig ogsaa blev haardt trængt af den økonomiske Krise. Strejkebevægelsen var i Medfør heraf ubetydelig; kun 251 Strejker (237 mindre end i 1907) og 71 Lock-out'er med 19,414 Deltagere og 410,442 tabte Arbejdsdage har fundet Sted. M. H. t. Forkortelsen af Arbejdstiden opnaaede 5333 Arbejdere en saadan af 4246 Timer daglig, medens 7415 Arbejdere opnaaede en daglig Lønforhøjelse af 1972 Kr. Blandt Strejkerne var Bjærgværksarbejdernes den betydeligste; 2800 Arbejdere stod her i Kamp i 9 Uger. Til Strejkeunderstøttelse medgik 247,535 Kr.

I *Kroatien & Slavonien* led den faglige Bevægelse meget under Følgerne af Arbejdsløsheden, hvilket ligeledes medførte en Tilbagegang i Medlemsantallet. Landarbejdernes Organisation blev fuldstændig ødelagt. Ligeledes blev Jernbanearbejdernes Forbund opløst, det delte saaledes Skæbne med sin ungarnske Moderorganisation. Bjærgværksarbejderne blev indviklede i resultatløse Kampe om Magten. En reaktionær Næringslov, som skulde lægge Arbejderbevægelsen i Spændetrøje, blev forhindret ved de politiske Begivenheder paa Balkan.

Ligeledes har Fagforeningsbevægelsen lidt store Tab i *Serbien*. Medlemsantallet gik ned fra 5434 til 3228. Arbejdsløsheden og en stor Udvandring er de direkte Aarsager hertil. Fagorganisationerne var engageret ved 18 Strejker med 1538 Deltagere og 60,101 tabte Arbejdsdage. Regeringen udgav en Forordning imod Bjærgværksarbejderne, hvorved disse blev berøvet deres Ret til Sammenslutning. Den herimod iscenesatte Protestbevægelse har endnu ikke givet noget tilfredsstillende Resultat.

Fagforeningsbevægelsen i *Bulgarien* lider endnu stedse under Adskillelser imellem »Snæverhjertede« og »Storhjertede«, endskøndt der ellers er opnaaet Enighed imellem de øvrige socialistiske Grupper. Imidlertid er et større Antal af de »Snæverhjertede«s Fagorganisation gaaet over til »Fagorganisationernes Forbund«. Dette sidstes Medlemsantal steg derved fra 1509 til 2474. Særlig blandt Statsfunktionærerne gør Bevægelsen Fremskridt. For saa vidt de ikke allerede tilhører »Forbundet«, staar de dog i nøje Samkvem med dette. Paa det socialpolitiske Omraade maatte Kampen føres imod det reaktionære Forslag til en Foreningslov, der vilde gøre Oprettelsen af faglige Organisationer afhængig af Domstolenes Tilladelse. Som Følge af Protestbevægelsen herimod maatte Regeringen tage sit Forslag tilbage. I Aaret 1908 forefaldt 16 Lønbevægelser, hvoraf 3 endte med et godt Resultat, 3 med et delvist og 5 uden Resultat, medens Resultatet fra de øvrige 5 Bevægelser er ubekendt.

En meget indgaaende Beretning har denne Gang Sekretæren fra *Svejts* aflagt. Han skildrer den økonomiske Situation, Virkningen af Krisen, der fik sit Udtræk i Nedgangen af Fagorganisationernes Medlemsantal. En nævneværdig Tilgang havde kun Typograferne, Transportarbejderne samt Stats- og Kommunefunktionærerne. I talrige statistiske Tabeller berettes om de svejtsiske Fagorganisationers Udvikling fra 1906—08. An-

tallet af Lønbevægelser androg i 1908 450 (deraf 88 Strejker og 11 Lock-out'er) med 30,547 Deltagere, der krævede en Sum af 375,900 Kr. Af disse Bevægelser endte 170 med et godt Resultat, 100 med et delvist og 80 uden Resultat; 35 er endnu uafgjort og 64 ubekendt. Fagforeningskongressen i 1908 i Biel bragte en fuldstændig Omforandring for Landscentralisationen. De samvirkende Fagforbunds Opgaver indskrænkedes til følgende Punkter:

a) *Fagorganisatorisk.* Befordring af en ensartet Retning for Forbundene for at forhindre, at Kræfterne splittes, og Opnaaelsen af ensartede Aktioner i Arbejderklassens Interesse. Fremme af stærke Industriforbund ved Sammenslutning af mindre Forbund og isolerede Fagorganisationer; faglig Agitation i Egne og Industrier med mangelfuld og utilstrækkelig Organisation. Tilvejebringelse og Udvikling af internationale Forbindelser. Fremme af Arbejderbeskyttelseslove. Forsvar imod Indskrænkning eller Krænkelse af Arbejderklassens Friheder og Rettigheder.

b) *Statistik.* Sammenstilling af de af Forbundene leverede Angivelser af almindelig Interesse, i Særdeleshed om Medlemsantallet, Kassevæsenet, Lønbevægelser, Strejker og Lock-out'er. Formaalstjenlig Bearbejdelse af det Materiale, der findes i Beretningerne fra Forbundene, fra Kommunerne og Kontorerne, fra Arbejdsgiverforbundene, Aktieselskaber og andre Kooporationer. Udgivelsen af Aarsberetningen tilligemed Statistiken som en Haandbog.

c) *Pressen.* Udgivelsen af en Oversigt over alle Spørgsmaal af almindelig Interesse. Denne Oversigt skal gratis tilstilles alle Forbund, der maa sørge for at besørge denne videre til deres Tillidsmænd og Afdelinger.

d) *Lønbevægelser.* Gennemførelsen af Lønbevægelser og Strejker samt Tilvejebringelsen af Midler hertil er de enkelte Forbunds egen Sag. I overordentlige uforudsete Tilfælde foranlediger Forretningsudvalget de øvrige Forbund til at yde Hjælp; ligeledes ved Konflikter blandt uorganiserede Arbejdere.

Spærring af hele Byer eller Landsdele, der berører flere andre Fag, maa kun foretages med Forretningsudvalgets Billigelse.

M. H. t. Socialpolitiken gaar det i Svejts mere langsomt end andre Steder. Revisionen af Fabriksloven samt af Syge- og Ulykkesforsikringsloven er endnu ikke foretaget. Hvor det imidlertid gælder om at hæmme Fagorganisationernes Udvikling og Bevægelsesfrihed, arbejder Lovgivningsmagten mere ekspedit.

Fagforeningsbevægelsen i *Italien* kan denne Gang møde op med enorme Fremskridt. Medlemsantallet har Organisationerne forøget med 77 pCt.; men ogsaa i organisatorisk Henseende er Bevægelsen bleven styrket betydeligt, efter at Kongressen i Modena (1908) har erklæret sig mod den direkte Aktion og for de faglige Organisationers fælles Kamp paa det økonomiske og Partiets paa det politiske Omraade. Derved er der gjort en Ende paa de beklagelige Splittelser indenfor den italienske Fagforeningsbevægelse og det gaar nu fremad med forenede Kræfter. Af de 337,000 Medlemmer indenfor Landscentralisationen falder alene 141,765 paa Landarbejderne, 55,000 paa Statsarbejderne, 44,961 paa Jærnbanefunktionærerne, 44,500 paa Bygningsfagene. Ved Siden af Fagforeningsorganisationerne eksisterede 92 Arbejderbørser med 546,514 Medlemmer. Arbejdskampene er lige som andre Steder gaaet stærkt tilbage. Der forefaldt 1680 (deraf 183 i Landbruget og Fiskeriet) med c. 300,000 Deltagere. Landarbejdernes Strejke i Provinsen Parma omfattede alene 30,000 Arbejdere og førte til Dannelsen af bevæbnede gule Bander; den endte efter 2 Maaneders Forløb med et offentligt Oprør. Den sociale Lovgivning i Italien har ikke bragt noget nyt. Hviledagsloven af 1907 traadte i Kraft ved Begyndelsen af 1908.

Fagforeningsbevægelsen i *Spanien* viser en jævn Fremgang. Fra 30,000 (i 1907) steg Medlemsantallet til 39,668

(i 1908) og havde i Marts 1909 naaet 43,478. Ved Siden af vor Landscentralisation eskisterer en saadan med en anarkistisk Tendens, der imidlertid frister en kummerlig Tilværelse og øder sine Kræfter i hensynsløs Bekæmpelse af sin Broderorganisation. Bedst er Bygningsfagene organiserede, derefter følger Kuskene og Vognbyggerne, Levnedsmiddelbrancherne, Tekstilarbejderne, grafiske Fag og Stenarbejderne. Antallet af Angrebskampe udgjorde i 1908: 56 med 5476 Deltagere, Forsvarskampe 43 med 6150 Deltagere, Antallet af samtlige Kampe 103 med 12,079 Deltagere. Deraf endte 57 med og 46 uden Resultatet. Betydningsfuld er Fagorganisationernes Deltagelse i Protestaktionen imod Krigen i Marokko, som førte til en Generalstrejke over hele Spanien. Regeringen gik her frem med brutal Vold, som Begivenhederne i Madrid og Barcelona udviste, og som medførte Kabinettet Mauras Demission. Endnu sidder mange Personer i Fængslet, dog vil Landscentralisationen gøre alt for at faa dem frigivne. Imod Medlemmer af Landscentralisationen blev der som Følge af denne Protestaktion rejst ikke mindre en 10 Anklager; 1 Medlem blev af Krigsretten idømt seks Maaneders Fængsel.

Af stor Interesse er den Beretning, som S. Gampero har aflagt paa *American Federation of Labors* (den amerikanske Arbejder-Unions) Vegne. Han giver en Oversigt over Forhandlingerne paa Fagforeningskongressen i 1909 i Torento og behandler indgaaende saavel den økonomiske Krise som de amerikanske Fagorganisationers Taktik, under Kriseperioder paa det kraftigste at værge sig imod Arbejdsforholdenes Forværrelse. Parolen: »Ingen Lønnedsættelse« havde medført gode Resultater. »For første Gang i vort Lands, som i andre Landes Historie har vi oplevet en Krise, i hvilken en almindelig Nedsættelse af Lønnen eller overhovedet nogen Lønnedsættelse blev saa godt som forhindret. Vi har klart bevist Rigtigheden af vor Lære om, at Lønnedsættelser ikke alene virker skadelig, men at Forhindringer af en saadan er den mest rationelle og hurtigste Metode til at komme bort fra en økonomisk Krise eller Panik, uanset om denne skyldes »Pengemagnaternes« Manipulationer eller »Industribaroners« Fejl. Jeg opfordrer Arbejderklassen gentagende og indtrængende til at yde sejg Modstand imod hvilken som helst Lønnedsættelse«.

Beretningen gaar endvidere nærmere ind paa Fagorganisationers Stilling, paa Dannelsen af Industrigrupper for Jærnbanemændene, for Bygningsfagene, Metalindustrien og Afdelingen »Fagforeningsmærket« (37 Forbund med 400,000 Medlemmer). Fagforeningsmærket er efter hans Anskuelse for mange Fagforbund et uerstatteligt Forsvarsmiddel. Derefter omtaler Beretningen Repræsentationen paa den amerikanske Fagforeningskongres, og vender sig imod et fejlagtigt Referat, som fremstiller den amerikanske Bevægelse i et forkert Lys for de evropæiske Arbejdere. Hovedudsprederen af saadanne forkerte Referater til nogle Førere for de forskellige Retninger indenfor den evropæiske politiske Arbejderbevægelse, var visse Aviser, der kun gjorde sig latterlige paa de amerikanske Fagforeningskongresser. De evropæiske Politikeres forkerte Iver imod den amerikanske Bevægelse havde i de sidstnævnte Rækker fremkaldt en stærk Uvilje. Alligevel havde Amerikas organiserede Arbejdere, til Trods for den stærke Antipati imod saadanne Folk og Metoder aldrig givet Raaderum for en Misstemning imod deres evropæiske Brødre.

(Fortsættes.)

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tfl 3541.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 2 ❋ KØBENHAVN DEN 16. JULI 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Forgylderforbundet. Bogbinderne i København og Provinserne). Den internationale socialistiske Kongres.

Den faste Voldgiftsret.

Typograferne hos A/S I. Cohens Bogtrykkerier.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 2. Juli 1910 i Sagen De samvirkende Fagforbund kontra Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening (Sag Nr. 3).

Den 29. April d. A. opsagde 3 hos Aktieselskabet I. Cohens Bogtrykkerier arbejdende Maskinsættere Reher, Nielsen og Schmütz deres Pladser med det i Faget vedtagne Varsel til Fratrædelse den 6. Maj, og efter deres Fratræden udsendte Københavns Bogtrykkerforening til de Medlemmer, der benytter Sættemaskiner, følgende Skrivelse:

Fortrolig.

København, den 7. Maj 1910.

Fra Aktieselskabet I. Cohens Bogtrykkerier (Georg A. Bach) er i Dag indløbet Meddelelse om, at 3 Linotypesættere i Gaar Aftes har forladt deres Pladser paa Grund af at deres Fordring om Lønforhøjelse ikke straks var blevet bevilget. Pladserne var opsagt af Sætterne med 8 Dages Varsel.

Navnene anføres her:

Maskinsætter Reher, Møllegade 25, 3., Fritz Nielsen, Jægersborggade 57, 3., Bruno Schmütz, (Adr. ubek.).

pr. Københavns Bogtrykkerforening
E. Mackeprang.

I Anledning af denne Skrivelse, som De samvirkende Fagforbund anser for en Boykottingsskrivelse, har Forbundet indklaget Arbejdsgiverforeningen for Den faste Voldgiftsret og paastaaet Københavns Bogtrykkerforening kendt uberettiget til at udsende den omtalte Skrivelse og tilpligtet at overholde Forhandlingsreglerne i Mæglingsoverenskomsten af 4. Marts 1908, samt at godtgøre Dansk Typograf-Forbund den til Maskinsætterne ydede Understøttelse i indtil 10 Uger og betale en passende Bod.

Arbejdsgiverforeningen har benægtet, at Skrivelsen har tilsigtet Boykotting, men har iøvrigt hævdet, at Bogtrykkerforeningen vilde have været berettiget til at udsende en Boykottingsskrivelse, da de 3 Arbejdere efter dens Formening har iværksat en overenskomststridig Strejke og for Dansk Typograf-Forbunds Optræden ved den nævnte Lejlighed har Arbejdsgiverforeningen paastaaet Forbundet idømt en det nævnte Aktieselskab tilfaldende Bod.

Det vil først være at afgøre hvorvidt de nærmere Omstændigheder ved de tre Arbejderes Opsigelse af deres Pladser indeholdt — som Arbejdsgiverforeningen har ment — et Brud paa Overenskomsten af 4. Marts 1908 om Behandling af faglig Strid indenfor Bogtrykfaget i København, der siger:

»Da man imellem Organisationerne er enig om en Minimalløn, ordnes Lønnen for de dygtigere Arbejdere i de enkelte Tilfælde mellem Arbejdsgiveren eller dennes Repræsentant og Arbejderen uden Indblanding fra andres eller fra Fagorganisationers Side. Organisationerne er enige om,

at i Tilfælde, hvor Misforhold paa dette Omraade som Helhed taget skønnes at være til Stede, og efter at der forud har været ført Forhandling derom mellem Principalen og Arbejderne, har begge Organisationer Paataleret lige overfor hinanden gennem følgende Instanser:

— — — — — —

Opnaas Enighed ikke om at lade Sagen afgøre ved Voldgift, har begge Organisationer Ret til gennem Anvendelse af Arbejdstandsning at søge at føre deres Krav igennem.

De tre Maskinsættere havde tarifmæssig Minimalløn, og de opsagde deres Pladser, fordi de ikke kunde opnaa et Løntillæg af 4 Kr. om Ugen.

Hvis Hensigten med den samlede Opsigelse fra de tre Arbejderes Side havde været ved fælles Optræden at lægge større Pres paa Aktieselskabet end den i den citerede Bestemmelse foreskrevne Forhandling enkeltvis mellem Arbejderen og Arbejdsgiveren vilde kunne gøre, maa deres Optræden siges at være i Strid med den nævnte Bestemmelse, som efter det oplyste netop er vedtaget for at hindre de tidligere ikke ukendte Masseopsigelser i Trykkerierne.

Da Trykkeriets Maskinsætteri kun beskæftigede 6 Sættere, maa en Opsigelse fra Halvdelen af disse Sættere vel kunne beregnes at ville øve et ikke lidet Pres paa Aktieselskabet; og hvis intet i modsat Retning var oplyst, maatte Formodningen være for, at Opsigelsernes Samtidighed netop skyldtes Ønsket om at udøve et saadant samlet Tryk i Strid med Overenskomsten.

I nærværende Tilfælde er der imidlertid oplyst forskellige Omstændigheder, der taler mod, at der har været tilsigtet ved samlet Optræden at øve Pres. Nielsen og Schmütz vidste saaledes ikke, da de sagde Pladserne op, at Reher ogsaa vilde sige op. Nielsen havde efter sin Forklaring taget sin Beslutning om at sige op, uden at konferere derom med Schmütz og efter de foreliggende Oplysninger om Schmültz' Forhold kan Nielsen næppe heller være gaaet ud fra, at Schmütz' Opsigelse i væsentlig Grad vilde have forøget det Pres paa Aktieselskabet, som hans egen isolerede Afsked vilde have medført.

Det skal tilføjes, at Reher, inden han sagde op, paa Typograf-Forbundets Kontor fik Meddelelse om, at Forbundet agtede at sende ledige Arbejdere i de forladte Pladser, og at Aktieselskabet, medens Opsigelsesvarslet lød, ikke hverken overfor Arbejderne eller overfor Typografforbundet ses at have gjort gældende, at der forelaa en *ulovlig* Masseopsigelse.

Herefter kan det ikke statueres, at de omhandlede Opsigelser har været overenskomststridige fra Arbejdernes Side, og Typografforbundet findes heller ikke ved sin passive Holdning, da det erfarede den tredobbelte Opsigelse, at have begaaet noget Brud allerede af den Grund, at Forbundet ikke ved Henvendelse fra Trykkeriet eller paa anden Maade fik Opfordring til at tage Affære og saaledes ikke havde sikker Kundskab om, hvorvidt de tre Opsigelser overhovedet kom Aktieselskabets Bedrift ubelejligt.

Imidlertid findes den Holdning, som indtoges af Formanden for den københavnske Afdeling af Forbundet, ikke at have været i fuld Overensstemmelse med den nævnte Bestemmelse, nemlig ikke uden »Indblanding« i Rehers Lønforhandling med Aktieselskabet.

Da Reher nemlig før Opsigelsen henvendte sig til den nævnte Formand, der tillige er Medlem af Bestyrelsen for Arbejdsløshedskassen, for at forhøre, om han kunde vente Arbejdsløshedsunderstøttelse, dersom hans paatænkte Opsigelse skulde medføre Arbejdsløshed, besvarede Formanden dette Spørgsmaal bejaende, og da Spørgsmaalets Besvarelse efter Arbejdsløshedskassens Vedtægter beror paa et Skøn om, hvorvidt Arbejderen uden fyldestgørende Grund har forladt sit Arbejde, findes Formanden ved dette forud givne Tilsagn, i hvert Fald uden at have foretaget nærmere Undersøgelse i Sagen, at have støttet Reher i hans Forhandlinger med Aktieselskabet om

Lønforhøjelse, og det er ligegyldigt, om den lovede Understøttelse skulde tages fra Foreningens Kasse eller Arbejdsløshedskassen. Reher fik dog ikke den nævnte Understøttelse, idet Forbundet, saasnart Bogtrykkerforeningen havde udsendt den ovenomtalte Skrivelse, understøttede de tre Arbejdere af Forbundets Kasse som boycottede, og efter hvad der nedenfor vil blive udtalt om den nævnte Skrivelse, findes Forbundet ikke herved at have handlet ulovligt.

Hvad den nævnte Skrivelse angaar, er det nu vel hævdet af Bogtrykkerforeningen, at den ikke har tilsigtet nogen Boycotting af de tre Arbejdere; men hertil vil intet Hensyn kunne tages, da Bogtrykkerforeningen burde have kunnet indse, at Skrivelsen ved sin Form og Tone vilde virke som en Advarsel mod at tage de paagældende i Arbejde, og dette afkræftes ikke — om end Forholdet derved betydelig formindskes — ved, at Bogtrykkerforeningen ved mundtlige Forespørgsler udtrykkelig tilkendegav, at der fra Foreningens Side intet var til Hinder for at tage de paagældende i Arbejde.

Bogtrykkerforeningen har endvidere hævdet, at selv om Skrivelsen var en Advarselsskrivelse mod de tre Arbejdere, vilde en saadan ikke være stridende mod Overenskomsten af 4. Marts 1908, der kun taler om Arbejdsgiverens Forhold til hans Arbejdere i Øjeblikket, ikke hans Forhold til Arbejdere, der — som de omtalte tre — havde forladt ham, da Skrivelsen udgik. Men heri kan der ikke gives Foreningen Medhold. Hvis Arbejderen er udsat for Advarselsskrivelser med boycottende Virkning som den omtalte, saafremt hans Forhandlinger med Arbejdsgiveren om Lønvilkaarene ikke fører til Enighed, og han som Følge deraf fratræder Pladsen, kan det ikke siges, at Forhandlingen føres mellem Arbejdsgiveren og Arbejderen frit »uden Indblanding« fra Arbejderorganisationens Side, og Bogtrykkerforeningens Adfærd ved Udsendelsen af saadanne Skrivelser er derfor i Strid med nævnte Bestemmelse.

Endelig har Bogtrykkerforeningen til Forsvar for Advarselsskrivelsen henvist til Arbejdernes formentlig ulovlige samlede Opsigelse, men, som ovenfor statueret, kan Arbejdernes Forhold i nærværende Tilfælde ikke anses for at være ulovligt og kan ikke gøre den omtalte Skrivelse berettiget.

Da Arbejderne imidlertid maatte kunne sige sig selv, at deres samlede Opsigelse maatte skabe Mistanke om en Fællesaftale fra deres Side og da de uden Hensyntagen hertil og uden at der forelaa særlige Grunde for nogen af Arbejderne, har valgt at sige op netop samme Dag, og Skrivelsen tilmed ikke ses i Virkeligheden at have forvoldt Tab, finder Retten ikke Anledning til at idømme Bogtrykkerforeningen nogen Bod, lige saa lidt som der findes Anledning til at idømme Dansk Typografforbund eller dets københavnske Afdeling nogen Bod for det ovenomtalte Forhold.

Sagens Omkostninger findes efter de foreliggende Omstændigheder Parterne paa henholdsvis Bogtrykkerforeningens og Dansk Typografforbunds Vegne at burde betale hver med 100 Kr.

Thi eragtes:

Udsendelsen af den ovenomtalte Skrivelse fra Bogtrykkerforeningen i København har været uberettiget. Det ovennævnte Tilsagn til Reher om Støtte af Arbejdsløshedskassen har været uberettiget.

Sagens Omkostninger betaler Arbejdsgiverforeningen paa Københavns Bogtrykkerforenings Vegne og De samvirkende Fagforbund paa Dansk Typografforbunds Vegne hver med 100 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Forgylderforbundet opsagde den 30. Marts den med Foreningen af danske Listefabrikanter trufne Overenskomst til Ophør 1910. Hertil havde Forbundet erholdt Sanktion fra De samvirkende Fagforbund. Da det

syntes, som om Fabrikanterne var ganske uvillige til at gaa med til nogen Forbedring, anmodede Forbundet om Sanktion til Strejke, hvorved opnaaedes, at en ny Forhandling kom igang den 30. Juni. Denne Forhandling medførte at Enighed opnaaedes.

I den ny Overenskomst er Minimallønnen fastsat 3 Øre højere end i den gamle, nemlig til 48 Øre pr. Time (43 i det første Aar efter Læretiden). Fra 1. Juli 1911 forhøjes Minimallønnen yderligere med 2 Øre, til 50 Øre (45 Øre for unge Svende). Samtidig skal Prikuranten revideres.

Arbejdstiden er 9 Timer daglig. Overenskomsten kan tidligst ophøre 1. Juli 1913.

Bogbinderne i København og Provinserne havde opsagt Overenskomsterne til 1. Juli og var ikke enedes med Lavet og Centralforeningen om ny Overenskomst, hvorfor begge Parter var enige om at tilkalde Repræsentanter for Hovedorganisationerne.

Ved Forhandlinger den 1. og 2. Juli lykkedes det at opnaa Enighed om, at det københavnske Regulativ ogsaa skulde gælde for Provinserne og at det saaledes fremkomne fælles Regulativ skulde have nogle Smaa-Ændringer.

Bestemmelsen om Minimallønnen for Svende fik følgende Ordlyd:

Timeløn i København: Minimallønnen er indtil 1. Juli 1913 42 Øre, derefter 43 Øre pr. Time, for unge Svende i de første 1½ Aar efter Læretiden indtil 8 Øre mindre pr. Time. Timeløn for Provinserne: Minimallønnen er indtil 1. Juli 1913 36 Øre, derefter 38 Øre, for unge Svende i de første 1½ Aar efter Læretiden indtil 6 Øre mindre.

Lærebrev skal paa Forlangende forevises.

Mesterorganisationerne er villige til at opfordre deres Medlemmer til, at der til saadanne Svende, der allerede nu staar over Minimallønnen, gives en saadan Forhøjelse, som deres særlige Arbejdsevne, Dygtighed eller Flid maatte kvalificere dem til.

Dette betyder, at Minimallønnen hæves i København med 2 à 3 Øre og i Provinserne med 3 à 5 Øre pr. Time.

For Kvinderne fik Lønbestemmelsen følgende Ordlyd:

Kvindelige Arbejdere, fyldte 16 Aar og forsynede med Lavets eller Centralforeningens Lærebevis: Minimal-Timeløn i København det første Halvaar 15 Øre, det første Aar derefter 18 Øre, det næste 23 Øre og derefter 26 Øre. Minimal-Timeløn for Provinserne det første Halvaar 12 Øre, det første Aar derefter 15 Øre, det næste Aar 20 Øre og derefter 23 Øre.

Kvinder, som har opnaaet den højeste Løn, og som er uddannet til selvstændigt at kunne betjene Falsemaskiner, Liniermaskiner, Trædepaginér-Maskiner og Bogheftemaskiner erholder en Timeløn af mindst 28 Øre, naar de beskæftiges ved dette Arbejde,

hvilket betyder, at de 3 første Lønsatser i København er hævet med 1 Øre og at alle Lønsatser i Provinserne er hævet tilfredsstillende. Den sidst anførte Lønsats er ny i Overenskomsten.

Det her nævnte er Hovedtrækkene i Overenskomsten, som tidligst kan opsiges d. 1. Juli 1914. Fællesudvalgets Norm for Regler for Behandling af faglig Strid er indført. Priskuranten for Svendearbejde kan opsiges til Ophør hvert Aars 1. Juli med 3 Maaneders Varsel og om Priskuranten for Kvinders Arbejde skal der optages en Forhandling.

Den internationale socialistiske Kongres.

Som meddelt i »Arbejderen« for d. 9. April og 28. Maj d. Aar afholdes den internationale socialistiske Kongres her i København i Dagene d. 28. Avgust til d. 3. September.

Idet vi hvad Repræsentationsret m. m. angaar henviser til de fornævnte Nr. af Bladet, skal vi her blot erindre om, at Anmeldelse om Deltagelse inden d. 15. Avgust maa sendes til Socialdemokratisk Forbunds Kontor, Rømersgade 22, St., aabent Kl. 12—2 og 6—8.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tfl. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 3 ❋ KØBENHAVN DEN 22. JULI 1910 ❋ 7. AARGANG

Den faste Voldgiftsret.

Foredrag af Justitiarius, Dr. jur. CARL USSING, ved De samvirkende Fagforbunds Møde den 22. Juni 1910.

Formanden: Ærede Forsamling! Paa vort sidste Repræsentantskabsmøde, som blev afholdt i April Maaned, fremkom der fra forskellige Sider Ønsker om, at der maatte blive afholdt et Møde for Tillidsmændene indenfor de forskellige Fagforbund, der tilhører De samvirkende Fagforbund, for at man der kunde faa Lejlighed til grundig at gøre sig bekendt med Loven om den faste Voldgiftsret, og hvad dermed staar i Forbindelse. Det blev paalagt vort Forretningsudvalg at indkalde til et Møde for Formændene for de forskellige Forbund, for at vi kunde faa Lejlighed til at diskutere denne Sag. Der udtaltes ogsaa Ønske om, at der ved et saadant Møde maatte komme en Jurist til Stede, saaledes at Medlemmerne til ham kunde rejse Spørgsmaal og faa dem besvarede paa en fuldt ud tilfredsstillende Maade. I Henhold til denne Beslutning har vort Forretningsudvalg vedtaget at anmode Justitiarius, Dr. jur. C. Ussing, den faste Voldgiftsrets Formand, om at holde et indledende Foredrag her i Aften om den faste Voldgiftsret, og denne Anmodning har Hr. Ussing berevillig imødekommet. Vi har ment, at vi ikke kunde henvende os til nogen bedre med vor Anmodning om et saadant Foredrag end netop Hr. Ussing, da det er ham, der har den væsentligste Andel i den vedtagne Lov om den faste Voldgiftsret. Idet jeg altsaa takker Hr. Justitiarius Ussing for den Imødekommen, han har vist os ved at ville tale om den faste Voldgiftsret, skal jeg tillade mig at byde Hr. Ussing velkommen.

Forinden jeg giver Ordet til Hr. Ussing, vil jeg dog anse det for rigtigt, at der vælges en Ordstyrer.

Til Ordstyrerer valgtes Sekretær Carl Gran.

Ordstyreren: Jeg takker for Hvervet. Jeg skal straks give Ordet til Formanden for den faste Voldgiftret, Hr. Justitiarius Ussing, der vil tale om den faste Voldgiftsret og hvad dermed staar i Forbindelse.

Justitiarius, Dr. jur. C. Ussing: Mine Damer og Herrer! Jeg er lidt ængstelig for, at De, naar jeg har endt mit Foredrag, vil finde, at jeg burde have forberedt mig lidt bedre, og derfor finder jeg det taktisk klogt allerede straks at gøre en Undskyldning. Min Undskyldning ligger i mine mange Embedsforretninger. Men for ikke at spilde Tiden, skal jeg straks gaa over til Sagen.

Naar der tales om Arbejdsstridigheder, saa er der to Slags Stridigheder, som det er meget vigtigt skarpt at holde ud fra hinanden. Det er dem, man kalder Retsstridigheder, og dem, man kalder Interessekonflikter. I en Retsstridighed spørger jeg om: hvad er min Ret den Dag i

Dag? Eller hvad var den i Gaar? Hvilke Rettigheder har jeg i Følge Landets Love, i Følge udtrykkelige eller stiltiende Aftaler, i Følge Overenskomst, i Følge Sædvane? Jeg spørger ikke om, hvad der stemmer med mine Interesser — det er i hvert Fald ikke det, der skal være det afgørende — men jeg spørger om, hvad der er min Ret. Men der er andre Konflikter, hvor Spørgsmaalet er dette: hvad kan jeg gaa ind paa, hvad bør jeg forlange, naar jeg skal slutte Aftale, naar jeg skal gaa i Arbejde? Jeg staar frit, jeg er ikke forpligtet, hverken ved Love eller ved trufne Aftaler, jeg kan spørge udelukkende: hvad stemmer med mine Interesser? Det gaar jeg ind paa, og det andet modsætter jeg mig. Opstaar der saa en Konflikt derom, saa er det ikke en Konflikt om, hvem der har Ret, men det er en Interessekonflikt.

Der gælder nemlig om disse to forskellige Slags Konflikter helt forskellige Principer. Det har i Kulturstater altid været en Fordring i Princípet — læg vel Mærke til at jeg siger Principet, thi Praksis har det ikke altid været saa velbevendt med — at Retstvister ikke afgøres ved en Styrkeprøve men ved Rettergang ved en eller anden Institution, enten en Domstol, en Voldgiftsret, et Fortolkningsraad, eller hvad man har kaldt det, altsaa en Institution, som staar uden for Striden, og som saa vidt muligt er upartisk. Man maa gaa helt tilbage til Barbarismen, hvis man vil finde en Tid, hvor det i Principet var anerkendt, at Retstvister kunde afgøres ved en Styrkeprøve. Dér gjaldt den stærkeres Ret, dér satte man, som man siger, Retten i Spydstagen. Men dette er, behøver jeg vel ikke at udvikle, ganske ulogisk, thi en Styrkeprøve viser ikke, hvem der har Ret, men hvem der er den stærkeste. Og det er tillige umoralsk, thi det fører jo til, at de svage og ubeskyttede altid faar Uret. Det er alle de forsvarsløse, de, som netop trænger til Forsvar, der under saadanne Forhold faar Uret. Og endelig er det jo stridende mod Lighedsprincipet, thi en saadan Ordning vil jo ikke afhjælpe, men tvertimod endnu mere uddybe den Ulighed, som allerede i Forvejen var til Stede, idet den stærke og formaaende bestandig vil faa mere Ret, de svage og uformaaende altid mere Uret.

Det er altsaa et Kulturprincip, at Retstvister ikke skal afgøres ved Kamp, men ved Rettergang. Men hvorledes har man da opnaaet at praktisere Principet? Hvorledes har det forholdt sig med den Adgang til Rettergang, som der burde være i de Arbejdsstridigheder, vi kalder Retsstridigheder? Har der været de nødvendige Institutioner til, at Kulturens Krav i saa Henseende har kunnet ske Fyldest? Dertil maa man svare, at det har været smaat bevendt dermed. For at se dette tydeligere maa man skelne mellem to Slags Retstvistigheder

Man taler for det første om individuelle Retstvistigheder, som handler om bestemte Individers, bestemte Arbejderes Ret. Er Spørgsmaalet om, hvorledes en Arbejder, der har faaet et Arbejde, skal betales, da er det en individuel Retstvist, for den handler om et aldeles bestemt Individ. Saadanne individuelle Retstvistigheder drejer sig altsaa om bestemte Mænds Rettigheder, og de kan jo arte sig paa højst mangfoldig Maade. Snart er Striden den, at Arbejdsgiveren siger: Ja, du skal nok have Betaling, men ikke efter den Sats! Eller Arbejdsgiveren siger: Ja, du skal maaske nok have Betaling efter den Sats, men du har smidt en Hammer bort til 3 Kr., og det skal trækkes fra! Eller Arbejdsgiveren siger maaske: Ja, du har nok arbejdet, men dit Arbejde er daarligt gjort, den Væg er daarlig malet, den kan vi ikke give fuld Betaling for! Eller han siger: Det er slet ikke mig, der skal betale, det er en helt anden Mand — en Mand, som maaske slet ikke kan betale o. s. v. Af den Slags individuelle Retstvistigheder

er der i Hundredevis og har altid været længe, før der gaves Fagforeninger. Slige Stridigheder har eksisteret, lige saa længe, der har været Arbejdere til. Og naturligvis maatte en Kulturstat have Bestemmelser og Institutioner til at afgøre den Slags Stridigheder. Det havde man ogsaa her i Landet i Domstolene, og man gjorde disse Sager til private Politisager, for at de skulde have et hurtigere Forløb end de almindelige Domstolssager. Men alligevel var det meget uheldige Tilstande, for Retsplejen var ganske overordentlig langsom — navnlig naar der kom Sagførere til, kunde en saadan Sag godt trække ud i halve Aar. Det var naturligvis i allerhøjeste Grad uheldigt, særlig for Arbejderen. Arbejdsgiveren havde jo egentlig ikke nogen Hast med at faa at vide, hvormeget han skulde betale; den, der havde Hast var Arbejderen, som skulde have Pengene. Derved fik Arbejdsgiveren en Magtstilling. Naar han sagde: Ja, gaar du ikke ind paa, at trække de 3 Kr. fra for den Hammer, der blev borte, saa faar du slet ikke noget, saa maa vi procedere om Sagen, og saa var der jo ikke mange Arbejdere, som ikke hvis Ugelønnen for Eks. var var 20 Kr., hellere vilde tage de 17 Kr. De ræsonnerede som saa: hellere 17 Kr. i Dag, end 20 Kr. om ½ Aar.

Denne Tilstand var jo i allerhøjeste Grad uheldig, og man maa sige, at Fagforeningerne, da de voksede frem, kom til nødtørftig Hjælp for Arbejderne. Da Fagforeningerne voksede frem, saa man, hvorledes disse Sager mere og mere forsvandt fra Retterne. Fagforeningsformanden tog ganske simpelt Sagen i sin Haand, han undersøgte den og dannede sig sin Mening om den. Og havde han den Mening, at Arbejderen havde Ret, saa gik han til Mesteren og sagde: De maa betale de 20 Kr. fuldtud, den Mand har maaske slet ikke smidt den Hammer bort, det er maaske en helt anden, der har gjort det. Og dermed er vi inde i en Periode, hvor Mestene saa at sige altid maatte rette sig efter disse Fordringer, thi nu var Magten paa den anden Side, nu kunde Mesteren ikke risikere, at se sit Værksted lukket for de 3 Kr.s Skyld, og derfor betalte han. Men det var jo ikke en Afgørelse af Striden ad Rettens Vej; det var i Virkeligheden Magten, der afgjorde Tvisten.

Det varede da ogsaa kun saalænge, til ogsaa Mestrene organiserede sig. Da blev Situationen den, at alle disse individuelle Retstvister blev behandlede af de modstaaende Organisationer. Og de oprettede en Institution til at paadømme disse Spørgsmaal, den faglige Voldgiftsret. Derved gjorde de et mægtigt Skridt henimod dette, at Retstvistigheder kunde blive afgjort ved Rettergang, ved Voldgiftsrettergang, i Stedet for ved en Styrkeprøve.

Men jeg skal senere vise, at dette kun var et Skridt i den Retning, at der endnu var meget at ordne. Inden jeg kommer dertil, vil jeg dog gerne tale om de andre Stridigheder, som i Modsætning til individuelle Retsstrigheder kan kaldes med et fremmed Ord de kollektive Retsstrigheder, det vil sige de Retsstridigheder, som Organisationerne som saadanne har. Der er nemlig adskillige Retsstridigheder, som slet ikke er individuelle, som ikke vedrører den enkelte Arbejder. Hvis for Eks. en Fabrik lønner sine Arbejdere under Tariffen, hvis den altsaa er bleven enig med de enkelte Arbejdere om Underbetaling, saa har disse individuelle Arbejdere jo ikke noget at klage over — eller meget ofte ikke noget at klage over — thi de var maaske slet ikke blevne antagne, hvis de ikke var gaaet ind paa Underbetalingen. Den, der har noget at klage over, er Organisationen, Kammeraterne, som ser, at Lønnen bliver konkurreret ned, og at der sker overenskomststridig Betaling. Eller hvis de enkelte Arbejdere er enige om at arbejde længere, end Overenskomsten tillader,

saa har de ikke noget at klage over. Men Organisationen er krænket, dens Overenskomst er krænket. Eller der kan være Spørgsmaal om maskerede Formænd, og saa fremdeles. Dette er ikke individuelle Retsstridigheder, det er kollektive Retsstridigheder. Og disse var endnu mindre beskyttede end de individuelle. At de var det, er forstaaeligt, thi Organisationerne var noget nyt og ukendt, og overfor Overenskomster sluttede af Organisationer stod Juristerne over den hele Verden famlende. De var ikke ganske klare over, hvorledes de juridisk skulde bedømmes, og derfor var det i mange af disse Tilfælde ganske overordentlig vanskeligt ligefrem at faa dem ind under Domstolene. For det første kunde de ikke engang komme ind under Politiretterne med den dog noget hurtigere Procedure, de maatte ind under de almindelige Domstole, og det var jo en ganske anderledes langsommelig Vej. Der var Appeller til overordnede Retter, og der kunde saaledes godt gaa flere Aar. Dernæst var der Retstvistigheder af en saadan Art, at det overhovedet var saa godt som umuligt, i hvert Fald i højeste Grad upraktisk at bringe dem ind for Domstolene, fordi der ikke var Tale om noget egentligt Pengetab. Og naar der ikke var Tale om Bøde eller Erstatning, hvad var der saa at procedere om? Hvor er for Eks. Tabet ved, at en Fabrik har ½ Time for lang Arbejdstid? Det er vanskeligt at paavise noget Tab noget Sted. Hvem har lidt Pengetab derved? Det vil ofte slet ikke være noget at gaa til Domstolene om, og dog er der her et alvorligt og vigtigt Retsspørgsmaal.

Ogsaa for disse kollektive Retsspørgsmaals Vedkommende var det et stort Fremskridt, at der blev dannet faglige Voldgiftsretter, saaledes at disse Spørgsmaal skulde afgøres ikke ved Styrkeprøve, ikke ved Arbejdsstandsning, men ved Rettergang.

Men naar man saa spørger: har vi dermed gjort nok, er nu de faglige Voldgiftsretter tilstrækkelige, og er dermed sikret, at Retstvistigheder afgøres ved Rettergang og ikke ved Styrkeprøve, saa maa der svares: nej, det er jo ikke nok. For det første kan den Slags Voldgiftsinstitutioner svigte. Hvis den ene Part vægrer sig ved at gaa til Voldgift, hvad saa? Ja, saa kan man maaske søge den ved Domstolene til under daglig Mulkt at gaa til Voldgift — hvis man da har Tid til at vente saadan et Par Aar paa det. Eller hvis den ene Part ikke ligefrem vægrer sig ved at gaa til Voldgift, men trænerer Sagen? Eller hvis Voldgiftsretten vægrer sig ved at afgøre Spørgsmaalet, idet den for Eks. erklærer sig for inkompetent til at afgøre det? Eller hvis Voldgiftsretten giver en Afgørelse, som slet ikke kan bruges, enten fordi den ikke er forstaaelig eller fordi den egenlig ikke afgør Spørgsmaalet — det har vi haft flere Eksempler paa. Eller endelig, hvis Voldgiftsretten ganske vist afgiver en Kendelse, men Folk ikke retter sig efter den? Hvad saa? Før den faste Voldgiftsrets Oprettelse var der i Virkeligheden intet Middel til at fremtvinge og holde i Hævd den faglige Voldgiftsrettergang. Der var ikke andet Tvangsmiddel end det, man havde i Arbejdsstandsning, Strejke eller Lockout. Jeg anser det for den faste Voldgiftsrets første og vigtigste Mission at sørge for, at det, som efter Overenskomst skal gaa til Voldgiftsafgørelse, ogsaa faar en saadan Afgørelse. Det er et Tilfælde, der ser ud som en Tanke, at første Gang den faste Voldgiftsret blev kaldet til at optræde, drejede det sig netop om et Tilfælde, hvor den ene Part med Urette vægrede sig ved at gaa til Voldgift i en Retstvist.

Det, der tiltrænges, er en Centralinstitution som den faste Voldgiftsret, der, hvis der er Tvivl derom, kan afgøre, om Spørgsmaalet er et, der hører under faglig Voldgiftsret eller ikke, og som har Tvangsmidler mod de Parter, der urettelig vægrer sig ved at gaa til Voldgift, og Straffemidler

overfor dem, der ikke vil respektere en afsagt Voldgiftskendelse, og som endelig, hvis den faglige Voldgiftsret melder Pas eller giver blank op, kan tage Affære og afsige Kendelse i den faglige Voldgiftsrets Sted.

Hvis De nu spørger mig, hvor dette staar, at den faste Voldgiftsret har disse Funktioner — altsaa for det første at afgøre, hvad der hører under den faglige Voldgift, hvis Strid derom opstaar, dernæst selv at afsige faglig Voldgiftskendelse, hvis den faglige Voldgiftsret melder Pas og endelig at yde Tvangs- og Straffemidler overfor den, som ikke vil respektere Voldgiftskendelsen — saa skal jeg for det første henvise til Reglerne for faglig Strid, § 5, for deres Vedkommende som har antaget dem. I denne § 5 staar der i Slutningen: »Vægrer en af Parterne sig ved at lade Sagen afgøre ved Voldgift under Paaberaabelse af, at den foreliggende Strid ikke angaar Forstaaelsen af en mellem Parterne bestaaende Overenskomst, kan hver af Parterne gennem sin Hovedorganisation (henholdsvis Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund) indanke Spørgsmaalet om Vægringens Berettigelse for den permanente Voldgiftsret«. Den permanente Voldgiftsret er nu erstattet af den faste Voldgiftsret. Dernæst skal jeg henvise til Lovens § 10, der siger: »Retten bør virke hen til, at de mellem Parterne indgaaede Voldgiftsaftaler overholdes. Hvis Sagen i sin Helhed henhører under en faglig Voldgiftsret, kan Retten afvise Sagen; men hvis det maa antages at være ugørligt eller dog forbunden med uforholdsmæssig Besvær eller Ophold at faa tilvejebragt en faglig Voldgiftskendelse,« — og det gælder jo navnlig, naar Voldgiftsretten siger, at den ikke vil afsige Kendelse — »eller hvis begge Parter ønske det, kan Retten dog selv træffe Afgørelsen. Henhører det foreliggende Spørgsmaal for en Del under en faglig Voldgiftsret, kan Retten ogsaa udsætte Domsafsigelsen til Voldgiftskendelsen er indhentet.« Fremdeles skal jeg overhovedet henvise til Lovens § 4 B., der handler om de Tilfælde, hvor en Organisation har gjort Brud paa en Overenskomst, og det er jo et Brud paa en Overenskomst at vægre sig ved at gaa til Voldgift, naar Overenskomsten paalægger det, eller at trænere Sagen eller endelig ikke at rette sig efter den i Overenskomsten fastsatte Volgiftsrets Kendelse. Og endelig skal jeg med Hensyn til Følgerne af Bruddet henvise til § 5 Nr. 3, hvori det hedder: »Som særlig skærpende Omstændighed skal det anses, at Overtræderen har nægtet at lade Sagen afgøre ved Voldgift, skønt efter Overenskomst pligtig hertil, eller har handlet i Strid med lovlig afsagt Voldgiftskendelse eller en af den heromhandlede Voldgiftsret afsagt Dom«.

Dette var nu de første Vanskeligheder, som jeg vilde nævne, de, der kunde opstaa ved, at Voldgiftsregler ikke fungerer som paatænkt. Men der er andre Retstvister, som slet ikke kan bringes ind for den faglige Voldgift. Den faglige Voldgiftsret er jo kun kompetent til at fortolke de bestaaende Overenskomster. Men der kan ofte være Trang til noget mere end Fortolkning. En Overenskomst kan let tabe sin Betydning, naar der ikke bagved staar en Magt, et Tvangs- eller Straffemiddel. Vi har set, hvorledes saadanne er nødvendige overfor den, som ikke vil respektere en Voldgiftskendelse; det er klart, at dér maa der et Tvangsmiddel til. Men der er mangfoldige andre Brud paa Overenskomster og Krænkelser af Aftaler, hvor man i Virkeligheden ikke kan faa tilstrækkelig Oprejsning uden Idømmelse af Bøder eller Erstatning. Og navnlig er det vigtigt, at saadanne Midler *kan* anvendes, thi det vil paa Forhaand hindre mange Overenskomstkrænkelser, at der overhovedet eksisterer en Ret. Det er nemlig Meningen med de fleste Retter, at deres blotte Eksistens skal betyde det meste. Hvorledes hævdede man tidligere Overenskomster og Aftaler? Ja, man reagerede mod Bruddene ved Strejker og Lockouter. Men

det er klart, at dette Tvangsmiddel ofte er upraktisk. Lad os se paa nogle Eksempler.

Der er for Eks. visse Fag, hvor en Underbetaling fra en Arbejdsgivers Side hurtigt vil blive opdaget og Bruddet paa Overenskomsten derfor hurtig og let bliver redresseret. Dette gælder jo navnlig, naar Arbejderne arbejder sammen i Fabrikker o. lign.; der véd hver Arbejder, hvad den anden faar i Betaling. Men der er andre Fag, hvor det ofte er meget vanskeligt at opdage et Tarifbrud, og hvor dette kun hænder rent tilfældigt. Det gælder et saadant Fag som Skræderfaget, hvor Arbejdet ofte er Hjemmearbejde. Mange Medlemmer af dette Fag kan være bange for selv at melde Sagen, de frygter maaske for at miste deres Arbejde. Det er dér mere tilfældigt, at Fagforeningsformanden opdager Brudet, og naar han opdager det, saa opdager han i Almindelighed kun et enkelt isoleret Tilfælde, medens Tarifbruddet maaske i Virkeligheden er gaaet i Svang længe og over for mange Arbejdere. Vilde det nu her være tilstrækkelig Oprejsning for Organisationen, at Skrædermesteren, som forsætlig havde forbrudt sig, blot blev dømt til for Fremtiden eller i det Tilfælde, som blev opdaget, at yde fuld tarifmæssig Betaling? Hvis Skrædermesteren ikke kunde risikere mere, end at han kom til at betale fuldt ud efter Tariffen, naar det blev opdaget, saa var der jo ingen Risiko for ham ved i vidt Omfang at prøve paa at underbetale. Det vilde maaske i lang Tid gaa uopdaget hen, og naar det blev opdaget, var Ulykken ikke større. Her maa Tvangsmidler til, og her duer Strejke jo aldeles ikke. Naar Manden svarer: Ja, selvfølgelig vil jeg betale efter Tariffen, det var kun en Fejltagelse, saa er der ikke noget at strejke om. Maaske kan man ved Strejke fremtvinge, at han betaler en Bøde; men det vilde jo være meget upraktisk at slaas om det. Strejken kan jo ikke bevise, at der er sket en Fejltagelse i andre Tilfælde. Derfor vil en saadan Strejke vistnok være meget upraktisk, Modparten vilde straks faa Hjælp fra sin Side, og man vilde betragte det som en aldeles uberettiget Pengeafpresning osv. Der kan ikke være Tale om gennem Strejke at fremtvinge, at en Mand bliver mulkteret; den eneste Maade, det kan fremtvinges paa er gennem Rettergang. Strejken egner sig absolut ikke til Polititjeneste, dertil er den for kostbar et Middel, og Udfaldet af den er desuden altfor usikker — det beror jo mest paa Konjunkturerne.

Lad mig tage et andet Eksempel. Arbejderne klager for Eks. over at Fabrikanten uden Ret har lockouted dem, medens Arbejdsgiveren siger: Det var Arbejderne der strejkede. Heller ikke her er der Spørgsmaal om Forstaaelsen af en Overenskomst, men om hvad der er sandt eller ikke sandt, hvad der er gaaet for sig og hvad ikke. Dette Spørgsmaal kan ikke afgøres af den faglige Voldgiftsret, thi den kan ikke føre Vidner, den kan ikke trænge til Bunds i den Slags Forhold. Det kan kun afgøres af en Voldgiftsret med Ret til at føre Vidner og i det hele anstille Undersøgelse af Sagen. Selvfølgelig kan Spørgsmaalet heller ikke afgøres ved en Arbejdsstandsning; her maa Rettergang til. Overalt hvor Striden er om hvad der rent faktisk er gaaet for sig, vil man hverken kunne ty til faglig Voldgift eller Strejke. Der maa man bruge den faste Voldgiftsret.

Jeg skal tage et tredie Eksempel. Jeg forudsætter, at en Arbejdsgiver nedsætter den tarifmæssige Løn med 50 Øre om Ugen, og at han erkender, at det er mod Tariffen. Han siger maaske, at Tiderne ikke er til mere, eller at det er aldeles nødvendigt for hans Bedrrft. Her er slet ikke noget at gaa til faglig Voldgift om, thi der er ingen Tvivl om Forstaaelsen af Tariffen. Her havde man tidligere kun det Middel at strejke, og ofte maatte en Fagforenings Bestyrelse betænke sig længe paa at foretage

et saadant Skridt paa Grund af en Strid om 50 Øre om Ugen. I daarlige Tider, hvor mange arbejdsløse var villige til at trænge ind paa de Pladser, der blev ledige, vilde det vistnok være et daarligt og alt for kostbart Middel at strejke blot for at fremtvinge 50 Øre om Ugen. Men naturligvis kræver Retfærdigheden en Oprejsning. Man kan ikke lade et saadant flagrant Brud gaa upaatalt hen, selv om det kun drejer sig om 50 Øre om Ugen. Her kræves absolut et billigere Middel end Strejken. Her kræves en Domstol at ty til, saaledes som den faste Voldgiftsret er.

De Herrer vil have lagt Mærke til, at jeg hidtil bestandig i det, jeg har sagt, kun har tænkt mig Arbejderne som det klagende Parti, Arbejdsgiverne som det indklagede Parti. Grunden hertil er ikke den, at jeg her staar i en Arbejderforsamling; hvis jeg stod i en Arbejdsgiverforsamling, vilde jeg begynde paa samme Maade med de Brud, som Arbejdsgivere kunde begaa mod Overenskomster, thi det er jo særlig Arbejdsgiverne, der bindes ved Overenskomsterne. I hvert Fald bindes de paa mere mangfoldig Maade, til mange forskellige Ting. Alle de mange forskellige Bestemmelser om Arbejdsvilkaar, om hvad der skal betales o. s. v. binder Arbejdsgiverne, og der bliver derfor Anledning til mange Slags Brud fra Arbejdsgivernes Side. De Pligter, som til Gengæld lægges paa Arbejderne, er langt mindre omfattende, og de er mere enkle — dem kommer jeg straks til. Men jeg nævner dette som Forklaring paa, at man i Fremstillingen nødvendigvis maa begynde med Arbejdsgivernes Brud paa Overenskomsterne. Og disse vil vistnok ogsaa i Længden vise sig at være de talrigste. Naar Pligterne er saa talrige og mangfoldige, er det ogsaa en Naturnødvendighed at Bruddene paa Pligterne bliver talrige og mangfoldige. Jeg bilder mig ind, at naar der er gaaet 10 Aar, og man statistisk undersøger Forholdet, vil man komme til at sige: ja, Arbejdsgiverne har begaaet saa mange Brud, og Arbejderne derimod kun saa mange, og sligt vilde maaske kunne gøre sig godt i Agitationen. Men egentlig er det ikke retfærdigt, for det er ganske rimeligt, at Arbejdsgiverne kommer til at begaa mange flere Brud. Altsaa, i en Arbejdsgiverforsamling maatte jeg gøre opmærksom paa det samme.

Og naar jeg saa skulde forklare Arbejdsgiverne, hvorfor de alligevel skulde gaa ind paa at underkaste sig en Domstol, som kunde dømme dem for alle disse Brud, som det tidligere var ret vanskeligt at komme dem til Livs for, saa maatte jeg henvise — og ikke alene maatte, men det har jeg henvist til — for det første det moralske, at man i Retsstridigheder skal underkaste sig Rettergang og ikke tage sig selv til Rette. Men dernæst ogsaa til det egoistiske Hensyn, at Arbejdsgiverne ved at gaa med til en Domstol, for hvilken de kan sagsøges, overflødiggør og unødvendiggør en Mængde Strejker og slipper derved for en Mængde Smaauroligheder. Her ligger den Fordel, som Arbejdsgiverne skal have af, at de selv kan indkaldes for den faste Voldgiftsret. Derved gøres en hel Del Strejker, som tidligere var fuldt berettigede, ganske overflødige og derfor uberettigede.

Man hører ofte — det har jeg ofte hørt — Arbejdere ræsonnere som saa, at naar en Foranstaltning er til Fordel for Arbejdsgiverne, saa kan man derfor med Sikkerhed slutte, at den er til Skade for Arbejderne. Denne Slutning er jo aldeles gal. Hvis jeg f. Eks. slukker en Ildebrand paa en stor Fabrik, som ellers vilde lægge denne øde, saa er det utvivlsomt en Handling til Fordel for Arbejdsgiveren, men der er dog vel ingen der vil sige, at den er til Skade for Arbejderne. Det samme gælder, hvis man slukker en Brand i figurlig Forstand, som en Strejke kan foraarsage. Det er til Fordel for Arbejdsgiveren, om man kan forhindre en unødvendig Arbejdsstandsning, men det er samtidig til Fordel for Arbejderne.

Og Fordelen for begge Parter bliver aabenbart Dag for Dag mere tydelig, efterhaanden som de Troppemasser, der mobiliseres ved Arbejdsstandsninger, bliver større. Det maa man nemlig holde sig for Øje, at de smaa raske Strejkers Tid er forbi. Det er ikke Loven om den faste Voldgiftsret, der medfører, at den er forbi, det er andre Forhold. De smaa raske Strejker tænder nu straks en Brand over hele Arbejdsmarken, den store Lock-out bliver trukket frem, og det især, naar der strejkes om Retsspørgsmaal. Dette irriterer nemlig Sindene mest, og dér vil den offentlige Mening altid være med dem, som vil Rettergangens Vej i Stedet for at gaa paa Krigsstien.

Men nu maa vi dvæle lidt ved den anden Side af Overenskomsterne, nemlig Arbejdernes Pligter. Hvad har Arbejderne i Overenskomsten forpligtet sig til til Gengæld for det, som de har opnaaet i Overenskomsten, for de Rettigheder, de har faaet, for hvad de har fremtvunget og som nu skal forsvares ved en Domstol? Arbejderne har forpligtet sig til, at de, saa længe Overenskomsten varer, ikke vil søge at fremtvinge andre Arbejdsvilkaar, end Overenskomsten tilsikrer dem. Vel at mærke: der er ingen Arbejdstvang her i Landet. Hvis den enkelte Arbejder er utilfreds med en Arbejdsplads, kan han forlade den. Men den Tvang paa Arbejdsgiverne for at opnaa bedre Arbejdsvilkaar, end Overenskomsten tilsikrer, der ligger i, at Arbejderne bliver enige om at forlade Arbejdet for derved at bringe Arbejdsgiverne i Forlegenhed og under Pres, den Tvang har Arbejderne givet Afkald paa. De maa altsaa ikke, saa længe Overenskomsten varer, strejke for at opnaa bedre eller andre Arbejdsvilkaar end dem, som Overenskomsten indfører. Og ved Strejke forstaas ikke alene den Arbejdsstandsning, som Organisationen beslutter, hvad enten det er den blot lokale Fagforening eller den mere omfattende Organisation, men ogsaa en Arbejdsstandsning iværksat af flere enkelte Arbejdere paa en Arbejdsplads. Det behøver ikke engang at være alle Arbejderne paa et Arbejdssted — en stor Fabrik o. lign. — der strejker; det kan være en partiel Strejke paa Arbejdsstedet, iværksat af en mindre Gruppe af Arbejderne, idet hver enkelt ikke blot selv tager Afsked fra Arbejdsstedet, men bliver enig med de andre om, at de ogsaa skal tage Afsked, for ved denne Enighed at lægge Pres paa Arbejdsgiveren. Altsaa, Strejke eller kollektiv Arbejdsstandsning for at forandre Arbejdsvilkaarene i Tarifperioden er ulovlig.

Der er andre Arbejdsstandsninger, der er ulovlige. De fleste Fag har jo indgaaet paa Regler, ifølge hvilke der ved faglige Retsstridigheder skal gaas Rettergangens Vej og ikke Krigsstien, og da er Strejke for at fremtvinge Retspørgsmaals Afgørelse ulovlig.

Endelig er der selv, hvor det er lovligt at strejke, oftest Pligt til at iagttage visse Former, enten visse Varsler eller visse Forhandlingsregler o.s.v. og da er Strejke — selv om den ellers vilde være lovlig — naar Formaliteterne ikke ere iagttagne, ulovlig. Der er altsaa tre Slags Strejker, der er ulovlige, de der har til Hensigt at fremtvinge noget andet, end Overenskomsten tilsikrer i Tarifperioden, de, som har til Hensigt at faa et Retsspørgsmaal afgjort paa Krigsstien, og endelig de, ved hvilke de Formaliteter, som Reglerne for faglige Stridigheder inden for Organisationerne forlanger, ikke er iagttagne.

Dette er i alt væsentligt de Pligter, som Arbejderne har paataget sig ved Overenskomsterne, og herefter er ikke blot de oven omtalte smaa raske Strejkers Tid forbi, men forhaabentlig ogsaa de skjulte, de latente Strejkers, dem som man ikke aabentlyst vil være ved, fordi de er overenskomststridige, men som man i det skjulte deltager i og bruger. Der er ingen ærekær Arbejder, der nu giver sig af med sligt, saa snart han

har forstaaet Forholdet, men oftest bliver Arbejderne mistænkte for saadant. Det er derfor en af den faste Voldgiftsrets Missioner ved Vidneførsel at afdække og bekæmpe sligt. Den har faaet Ret til Vidneførsel og til at forhøre Parterne i mere udvidet Grad end nogen anden Domstol har i Landet. For den gælder nemlig den nye Retspleje, som indeholder udvidet Ret til at afhøre Parterne, og denne Voldgiftsret vil anse det som sin Pligt at forhøre ligesaa grundig som f. Eks. de engelske Voldgiftsretter gør, og om dem siges, at de for at faa Sandhed, Ærlighed og Troskab mod trufne Aftaler frem, forhører Folk lige ind til Knoklerne.

De ulovlige Strejker er dog ikke de eneste Arbejderbrud, som kan indklages for den faste Voldgiftsret. Men inden jeg nævner de yderligere Brud, som kan paaklages, skal jeg forudskikke en Bemærkning om den enkelte Arbejder og hans Pligter efter Overenskomsten. De er, som sagt, ikke meget mangfoldige, da der jo ikke er Arbejdstvang her i Landet, og enhver kan gaa fra sin Plads, naar han ønsker det; undertiden skal der under visse Omstændigheder en Opsigelse til. Men der er naturligvis visse Pligter, som den enkelte Arbejder har. Naar f. Ex. Overenskomsten nævner Kl. 7 som Begyndelsestid for Arbejdet, er det naturligvis i Strid med Overenskomsten, at han kommer Kl. 7½, og naar Overenskomsten bestemmer en halv Time til Frokost, er det naturligvis i Strid med Overenskomsten, at han bruger en hel Time dertil. Og naar den Overenskomst, der fastsætter Arbejdstid og Arbejdsløn, forudsætter som Pligt for Arbejderen, at han stiller sin fulde Arbejdsevne til Disposition for den vedtagne Løn, er det naturligvis i Strid med Overenskomsten, at han ikke bruger Tiden fuldt ud til at arbejde i. Men disse Enkeltmandsbrud fra Arbejdernes Side kan ikke indklages for den faste Voldgiftsret. Det vilde være at bebyrde den faste Voldgiftsret med for meget, om den skulde beskæftige sig med en Mand i Helsingør, der var kommen for sent en Mandag Morgen, eller med en Mand i Svendborg, der drev ved sit Arbejde. Sligt kan naturligvis ikke inddrages for den faste Voldgiftsret. Det kan maaske inddrages for den faglige Voldgift; det beror paa Overenskomsterne i de forskellige Fag, og det kan man ikke sige noget om i Almindelighed. Men den faste Voldgiftsret kan ikke være Politibetjent for hvert eneste Værksted i Landet.

En anden Sag er det, hvis Arbejderne bliver enige om at begaa et Brud, hvis de sammensværger sig om at begaa et Brud og derved fremtvinge noget andet end det, som staar i Overenskomsten. Naar de saaledes f. Eks. bliver enige om først at komme Kl. 7½ eller bliver enige om ikke at arbejde fuldt ud i den Tid, som er fastsat til Arbejdstid, og for hvilken de faar deres Betaling, da kan Sagen inddrages for den faste Voldgiftsret. Der er her et Forhold, hvor Arbejdsgiverne meget ofte nærer Mistanke, tit uden Grund, men maaske ogsaa undertiden med Grund, om skjulte Makinationer fra Arbejdernes Side, og her er det Voldgiftsrettens Sag at afdække, hvis der er noget, som ikke taaler Lyset. Det er mit Haab, at Arbejdsgiverne i alt for høj Grad har set Spøgelser, og i hvert Fald, at den faste Voldgiftsret alene ved at eksistere vil kunne bidrage til aabne og gennemsigtige Forhold i disse Retninger.

Alle de Brud, som kan inddrages for den faste Voldgiftsret, nævnes i Lovens § 4, medens Følgerne af Bruddene omtales i § 5. I § 4 tales først om Brud paa September-Forliget, idet det under A hedder: »For Voldgiftsretten anlægges de Sager, som hidtil have været at indbringe for den i kongelige Anordning Nr. 109 af 18. Maj 1900 omhandlede Voldgiftsret«. Det er med andre Ord de Sager, som kunde inddrages for den permanente Voldgiftsret. I § 4 B tales der om alle de andre Brud, og der be-

gyndes med Arbejdsgiverbruddene. Først nævnes der under B 1 de Brud, der begaas af selve Arbejdsgiverorganisationerne: »Naar en Arbejdsgiverorganisation gør sig skyldig i et Forhold, hvorved en Overenskomst med en Arbejderorganisation krænkes«. Under 2 omhandles de Brud, der begaas af Enkeltmedlemmer af Arbejdsgiverorganisationer: »Naar et eller flere Medlemmer af en Arbejdsgiverorganisation i Strid med en af Organisationen indgaaet Overenskomst foretager noget, hvorved den vedkommende Arbejderorganisation eller dennes enkelte Medlemmers Ret efter Overenskomsten krænkes«. Der er altsaa her Tale om Brud, begaaede af de enkelte Medlemmer, den enkelte Fabrik i Organisationen.

Derefter kommer Arbejderbruddene, som omtales i Nr. 3: »eller omvendt naar en Arbejderorganisation gør sig skyldig i et Forhold, eller Medlemmer af en saadan i Fællesskab foretage noget, hvorved en Overenskomst med en Arbejdsgiverorganisation krænkes«. Man vil altsaa lægge Mærke til, at medens Arbejdsgivere som Enkeltmedlemmer godt kan begaa Brud, der kan indklages for Voldgiftsretten, kan Brud, begaaede af Enkeltmedlemmer af en Arbejderorganisation, kun indklages, naar disse Medlemmer begaar Bruddet *i Fællesskab*. Dette er ganske rimeligt, thi et Brud, begaaet af et enkelt Medlem af Arbejdsgiverforeningen, vil oftest være et kollektivt Brud, som kommer flere Arbejdere til Skade. De ser her Forskellen: Brud, begaaet af den enkelte Arbejdsgiver, kan indklages, men ikke Brud, begaaet af den enkelte Arbejder.

Nr. 4 siger blot, at det, der gælder om Organisationer, skal ogsaa gælde om saadanne Enkeltvirksomheder, som slutter Overenskomst. I Almindelighed er det jo Organisationen, der slutter Overenskomsten, men der er jo ogsaa store Enkeltvirksomheder, som Burmeister & Wain o. lign., der slutter Overenskomster, og i saa Tilfælde gælder naturligvis det samme, som hvis det var en Organisation, der havde sluttet Overenskomsten.

Nr. 5, 6 og 7 handler udelukkende om Arbejdsstandsninger. Egentlig kunde man maaske sige, at disse Bestemmelser paa en vis Maade slet ikke behøvede at staa der, fordi de Arbejdsstandsninger, som Talen her er om, i Forvejen er Brud og falder ind under de første Bestemmelser. Men der er forskellige Grunde til, at de er tagne med, og disse Grunde skal jeg senere komme til. Nr. 5 handler om den Situation, at en Lockout eller Strejke er varslet, og Spørgsmaalet, medens Varslet løber, er dette: er det nu et lovligt Varsel eller ikke? Der vilde det være ganske urimeligt, om man blev nødt til at vente, til det hele var løbet ud og Lockouten eller Strejken begyndte, og saa først undersøgte, om nu denne Lockout eller Strejke var lovlig. Derfor er man bleven enig om, at det var rigtigt, at man i den Tid, Varslet løber, skulde kunne undersøge, om Varslet var lovligt. Tidligere var det tvivlsomt, om man kunde indklage den ene Part for den permanente Voldgiftsret for det. Spørgsmaalet har en Gang været for, og da blev man, saavidt jeg husker, enig om at bringe det ind. Men nu er det altsaa givet, at enhver af Parterne kan bringe Spørgsmaalet ind for den faste Voldgiftsret.

Saa kommer Nr. 6, der handler om de ulovlige Lockouter og Nr. 7, der handler om de ulovlige Strejker. Dem behøver jeg ikke at oplæse.

Efter nu at have talt om, hvad det er for Brud, der kan indklages for den faste Voldgiftsret, skal jeg gaa over til Spørgsmaalet om de Følger, som Voldgiftsretten kan idømme i Anledning af Bruddene. Dette findes i Lovens § 5. Naturligvis er det vigtigste dette, at Voldgiftsretten kan afgøre, hvad der er tilladeligt og hvad der er Brud, men Voldgiftsretten maa ogsaa kunne idømme en Pengebod. Dette følger af to Ting. For det

første er der visse Regler i Overenskomsten, der ikke kan faa en behørig Sikkerhed og Autoritet — det har jeg nævnt før — naar der ikke kan idømmes Bøde for Overtrædelser. Men dernæst er man bleven enig om, at Erstatningskrav i Anledning af Brud ikke længere skal kunne anlægges ved Domstolene, og altsaa maatte der en anden Ret til, som paa dette Omraade kunde afløse Domstolene og afgøre disse Erstatningskrav.

Dette, at de ikke længere kan inddrages for Domstolene, staar i § 5, Nr. 6, hvor det hedder: »Hvor der haves Ret til Søgsmaal ved Voldgiftsretten, er Søgsmaal ved de almindelige Domstole afskaaret; dog er den enkelte Arbejder ikke dermed afskaaren fra ved disse at søge sig tilgodehavende Arbejdsløn tilkendt, medmindre Organisationen under Søgsmaalet for Voldgiftsretten har frafaldet saadan Ret paa Arbejderens Vegne«. Det er jo nemlig rimeligt, at naar Organisationen paa Arbejderens Vegne i Voldgiftsretten søger denne Arbejders Tilgodehavende, at den saa samtidig frafalder Retten til at søge det ved Domstolene. Men denne Adgang til Domstolene er altsaa holdt aaben for den enkelte Arbejder, medens alle de andre Spørgsmaal ikke længere kan afgøres ved Domstolene, eftersom de kan afgøres ved den faste Voldgiftsret.

Men den pekuniære Følge, som Voldgiftsretten paalægger, er ikke en rigtig Bøde og ikke en rigtig Erstatning, men det er snarest noget midt imellem, som derfor er bleven kaldt Bod. At det ikke er ganske det samme som Erstatning, kan man se deraf, at Boden kan idømmes, selv om der ikke er lidt et Tab, og som vi før saa, er det vigtigt, at Muligheden herfor er til Stede. Men at det ikke er en rigtig Erstatning, kan ogsaa ses deraf, at selv hvor Tab er lidt, er det ikke sikkert, at dette fuldt ud skal erstattes, selv om det er foraarsaget ved en ulovlig Handling. Der skal nok tages Hensyn til den skete Skade, men tillige skal der tages Hensyn til den større eller mindre Skyld, de mere eller mindre formildende Omstændigheder, saaledes at Boden endog under særlig undskyldende Forhold helt kan bortfalde.

Hele denne Ordning med denne Bod har Arbejdsgiverne set paa med megen Betænkelighed. Og det er vel forstaaeligt. For det første maa man huske, at der herved, som sagt, bliver skabt en ny Mulighed for at paalægge Bod for en Mængde Overenskomstbrud, der særlig begaas af Arbejdsgivere og ikke saa meget af Arbejdere. Arbejderbrud vil nemlig i de allerfleste Tilfælde medføre bevislige Tab, og det vil derfor være muligt ved Domstolene at kunne faa inddrevet en Erstatning. Men her skulde der altsaa paalægges en Pengebod for de Arbejdsgiverbrud, som ikke medfører Pengetab. Det var den ene Betænkelighed, som Arbejdsgiverne havde. Men dernæst skulde Arbejdsgiverne opgive den Adgang, de hidtil havde til at søge Erstatning ved Domstolene for Arbejderbruddene, for de ulovlige Strejker, og ikke alene skulde de opgive at søge Erstatning ved Domstolene, men de skulde finde sig i, at der ikke, som ved Domstolene, udelukkende blev Spørgsmaal om, hvor stort Tabet var. Ved Domstolene spørges der, naar Handlingen er ulovlig: hvor stort er Tabet — det skal erstattes. Men her skulde Erstatningens Størrelse modificeres efter den større eller mindre Skyld.

Jeg mener derfor, at det er let at forstaa, at Arbejdsgiverne kun med store Betænkeligheder er gaaet ind paa dette. Men der maa jeg sige, at jeg sammen med Arbejderpartiet ubetinget holdt paa, at hvis den faste Voldgiftsret skulde paalægge Bod, saa maatte den ikke udelukkende være henvist til at maale denne efter Tabets Størrelse. Dette fandt jeg for det første, at Retfærdigheden kræver. Retfærdigheden kræver, at der bliver taget Hensyn til den større eller mindre Skyld. Men jeg var ogsaa bange

for, hvad Følgen vilde blive, hvis Voldgiftsretten i det enkelte Tilfælde stod tvivlende over for, om en Affære var lovlig eller ulovlig og Stillingen var den, at hvis den sagde: ulovlig, vilde det medføre en Erstatning, maaske paa mange Tusind Kr., medens der derimod, naar den sagde: lovlig, slet ikke skete noget. Det vilde vistnok være meget skadeligt, om Retten stod lige over for et saadant Alternativ, idet der var Fare for, at det kunde indvirke paa Afgørelsen. Der er i saa Henseende en større Fare ved den faste Voldgiftsret end ved en anden Domstol, thi de Love, som Domstolene dømmer efter, er baade klarere og i længere Tid bearbejdede og undersøgte og videnskabelig fortolkede, saaledes at der er en ganske anden Sikkerhed med Hensyn til, hvad der derefter er lovligt, og hvad der er ulovligt. Her ved den faste Voldgiftsret, hvor der er Tale om Overenskomster, som ikke altid er udarbejdede af Jurister, er det meget ofte uklart, hvad der er Ret, og hvad der er Uret. Derfor vilde det vistnok være meget uheldigt, om Voldgiftsretten i hvert enkelt Tilfælde maaske stod med det Alternativ: er det Uret, saa skal der betales en stor Erstatning, er det Ret, saa koster det slet ikke noget.

Men Arbejdsgiverne har en anden Ængstelse, som jeg derimod finder berettiget. De siger: som Forholdene hidtil har været, har Arbejderne vidst, at de under de ulovlige Strejker risikerede at blive dømte af Domstolene til en betydelig Erstatning — en Erstatning svarende til Tabets Størrelse — og dette medførte, mener de, at Arbejderne af Frygt herfor ikke sjældent afholdt sig fra disse ulovlige Strejker. Nu frygter Arbejdsgiverne for, at hvis de opgiver Adgangen til Søgsmaal ved Domstolene, og hvis saa den faste Voldgiftsret udviser, om jeg saa maa sige Øllebrødsbarmhjertighed, saa kan den komme til at gøre Skade over hele Arbejdsmarken, og det til Skade for begge Parter. Den manglende Fasthed og Alvor vil kunne virke opløsende paa Disciplinen, ogsaa i Arbejdernes Rækker, svække Frygten for at forbryde sig og derved modarbejde begges, baade Arbejdsgivernes og Arbejdernes, Fordel.

Jeg indser godt, at der er den Fare, og jeg mener, at den faste Voldgiftsret her har et betydeligt og alvorligt Ansvar. En altfor slap Anvendelse af Loven kan i sine Konsekvenser komme til at hævne sig tusindfold, og ofte vil det sikkert vise sig, at den, der maaske i Øjeblikket i høje Toner beklager sig over at være bleven dømt for haardt, i Virkeligheden i Længden vil høste Gavn af Dommen og dens Konsekvenser. Hvis jeg ser Sagen fra et Fagforeningsleder-Standpunkt, kan jeg naturligvis godt se det i Øjeblikket ubehagelige i en for Organisationen kostbar Dom. Men jeg bilder mig ogsaa ind, at den Hær, der staar bag ved Lederen, ikke altid er saa let at holde paa Lovens Grund. Jeg bilder mig ind, at der er mange urolige Hoveder i Hæren, og at det maaske vil give Førerens advarende Ord en betydelig Vægt, naar han kan henvise til, at Overenskomstbrud virkelig kan have alvorlige Følger, naar det bliver aabenbart, at Overenskomstbrud ikke er noget, der kan tages let og letsindigt. Jeg tror, at Voldgiftsretten her faar sin vanskeligste Opgave og sit tungeste Ansvar, og dens Domme vil vistnok sjælden i Øjeblikket komme til at tilfredsstille nogen af Parterne, i hvert Fald ikke fuldtud.

Men nu gaar jeg over til det Spørgsmaal, hvem der skal sagsøge, hvem der skal sagsøges, og hvem der skal idømmes Boden. Spørgsmaalet om, hvem der skal sagsøge og sagsøges er besvaret i § 4 D, der lyder saaledes: »For saa vidt en af de ovennævnte Organisationer eller Enkeltvirksomheder er Medlem af en mere omfattende Organisation, skal Søgsmaalet anlægges af og mod den mere omfattende Organisation, der hænder Dom og lider Dom paa Sagsøgerens og sagsøgtes Vegne.« Dette er at for-

staa paa samme Maade, som hvis jeg skal sagsøge en Umyndig; ikke fordi Underorganisationen er umyndig, men det er blot det samme Billede. Hvis jeg skal sagsøge en Umyndig, kan jeg ikke sagsøge ham direkte, men skal sagsøge hans Værge, og Værgen bliver dømt paa hans Vegne. Dette vil ikke sige, at Værgen er dømt. Hvis Værgen er dømt til at betale 100 Kr. paa den Umyndiges Vegne, betyder det ikke, at Værgen skal betale de 100 Kr. — undtagen hvis han har Penge liggende, som tilhører den Umyndige. Naar Fogeden kommer for at eksekvere Dommen, kan han kun eksekvere den i Penge, som tilhører den Umyndige. Men Grunden til, at Værgen bliver dømt paa den Umyndiges Vegne, er den, at han processuelt optræder for den Umyndige. Et ganske lignende er Forholdet her. Naar Underorganisationen hører under en større Organisation i Processen, og hvis den større Organisation hører under en endnu videre Organisation, et Forbund, saa optræder dette, og hvis det hører under De samvirkende Fagforbund, saa optræder disse i Processen. Dette betyder ikke, at de andre ikke maa komme med. Selvfølgelig maa de det, og det vil jo være naturligt, at De samvirkende Fagforbund eller den store Organisation tager *dem* med til Proceduren, hvem Sagen egentlig drejede sig om. Men den nævnte Ordning er vigtig af organisatoriske Grunde, og fordi de Afgørelser, som træffes af Den faste Voldgiftsret, der er en central Voldgiftsret for hele Landet, i Almindelighed vil indeholde store Principspørgsmaal, som faar Betydning for alle Arbejdere og alle Arbejderorganisationer. Det vilde være uheldigt, om saadanne Spørgsmaal skulde blive afgjorte ved den tilfældige Procedure, som kunde fremkomme ved, at en enkelt Afdeling optraadte i Processen. Det er derfor rigtigt, at det er den mest omfattende Organisation, der optræder, for at den kan sørge for, at alle de Hensyn kommer frem i Processen, som vedrører ikke alene den tilfældige procederende Part, men ogsaa alle de andre.

Men Spørgsmaalet er saa, hvem der skal dømmes, og det har jeg allerede sagt, at der er Forskel paa at blive dømt paa egne Vegne og blive dømt paa en andens. Hvis Malerforbundet har gjort sig skyldig til en Bod paa 100 Kr., saa vil De samvirkende Fagforbund optræde og blive dømt paa Malerforbundets Vegne. Men dette vil ikke sige, at det er De samvirkende Fagforbund, der skal betale. Det er Malerforbundet, der skal betale. Saa er Spørgsmaalet: hvem er saa den egentlige dømte? Det er den egentlige skyldige. Og hvem er det? Det er den, som har begaaet Bruddet, som er skyldig i Bruddet, som er ansvarlig for Bruddet. Det er det Medlem eller de Medlemmer eller den Organisation, som har begaaet Bruddet. Hvis det er Medlemmer, der har forbrudt sig, og hvis Organisationen har støttet eller billiget eller godkendt eller paa anden Maade har gjort sig ansvarlig for Bruddet, saa bliver Organisationen dømt. Men hvis Organisationen staar ren og uskyldig, saa er det som Hovedregel Medlemmerne og kun dem, som bliver dømte.

Her kan det maaske være rigtigt at minde om — jeg gør det, fordi jeg har haft Anledning dertil i visse Tilfælde — at en Fagforeningsfører er Fagforeningsfører helt igennem, og hvad han derfor gør, det gør han som Fagforeningsformand, og det kommer Organisationen til at svare for. Man hører nemlig undertiden den Formening udtalt, at der er Forskel mellem, hvad Mennesket Petersen foretager sig, og hvad Fagforeningsformand Petersen foretager sig, og at en Billigelse af en Strejke f. Eks. nok er sket af Mennesket Petersen, men ikke af Formand Petersen. Men det er en Fejltagelse at tro, at man paa den Maade kan skille sit indre Jeg. Ligesaa lidt som en Embedsmand kan sige: den og den Ting ved

jeg som Menneske, men jeg ved den ikke som Embedsmand, ligesaa lidt kan en Fagforeningsformand gøre det.

Men vi gaar tilbage til Emnet. Man maa som Hovedregel slaa fast, at det kun er de virkelige skyldige, der skal dømmes, eller som § 5, 1, siger det: »de for det paaklagede Forhold ansvarlige.« § 5, 1, handler om Følgerne af de Brud, som er omtalte i § 4 B. Nr. 1—4, og den siger: » . . . og kan den eller de for det paaklagede Forhold ansvarlige ikendes en Bod, der, saafremt Skade er sket, skal tilfalde den skadelidte og i andre Tilfælde Sagsøgeren.« Men naar Bruddet bestaar i en Arbejdsstandsning, er det ikke § 5, 1, der er gældende, men § 5, 4. Ogsaa her gælder dog som Hovedregel, at Boden kun kan paalægges den virkelige skyldige, og at Organisationen som Hovedregel kun kan gøres ansvarlig, naar den har gjort sig delagtig i Arbejdsstandsning, dens Iværksættelse eller dens Fortsættelse. Men her er der dog et Tilfælde, hvor Hovedorganisationernes Ansvar gaar videre, nemlig naar den ulovlige Arbejdsstandsning er sket i en Retstvist, hvor Parterne skulde have gaaet Rettergangens Vej i Stedet for at betræde Krigsstien. Her indtræder det, man kalder det kollektive Ansvar. Her maa Organisationen bøde for Enkeltmedlemmernes Handlinger, selvom Organisationen i og for sig er uskyldig.

Denne Bestemmelse, der, som sagt, findes i § 5, 4., vil gøre Organisationerne dobbelt interesserede i, at de Overenskomster, de indgaar, ikke bliver overtraadte af deres Medlemmer. Det vil give Organisationsbestyrelsen en dobbelt Opfordring til at bekæmpe og forhindre Arbejdsstandsninger i Strid med Overenskomsterne. Denne Bestemmelse er kommen ind under stærk Modstand fra Arbejdernes Side. I det Forslag, jeg oprindelig udarbejdede, gik det kollektive Ansvar betydelig videre. Jeg mente, at Organisationen som saadan skulde være ansvarlig for alle de Ulovligheder af deres Medlemmer, der kunde paaklages. Jeg skal imidlertid ikke komme ind paa at drøfte dette og Grundene dertil nærmere — det vilde blive for langvarigt — men blot henvise til August-Udvalgets Betænkning, S. 13 ff., hvor der er givet en Udvikling af dette Spørgsmaal. Men dette Forslag blev ikke akcepteret, og det endte med, at det kollektive Ansvar blev indskrænket til at gælde det Tilfælde, hvor der strejkes i en Strid om Forstaaelsen af gældende Overenskomster.

For det meget, som jeg synes, at Arbejdsgiverne er gaaet med til i denne Lov, har de altsaa opnaaet denne Bestemmelse. Jeg tror, at den i Længden vil vise sig at være til Fordel for Arbejdernes Organisationer. Den vil kunne bidrage til mere Disciplin i Rækkerne og mere Ansvarsfølelse hos Medlemmerne, og Haabet er, at den i hvert Fald vil bidrage noget til at afværge alle disse smaa Strejker, som virker saa irriterende paa Modparten, netop fordi de saa let kunde være undgaaede, og fordi det galdt Retstvister og derfor burde være undgaaede.

Jeg maa maaske benytte Lejligheden til at henstille — hvad jeg tidligere har haft Lejlighed til at gøre opmærksom paa — om det ikke var rigtigt i Fagforeningernes Love at faa udtrykkelige Bestemmelser om, hvis der ikke allerede er det, at Fagforeningens Bestyrelse har baade Ret og Pligt til at hindre Afstemning om Forslag, som medfører Brud paa bestaaende Aftaler og Overenskomster. Vilde en saadan udtrykkelig Bestemmelse ikke paa den ene Side virke opdragende paa Medlemmerne som en Paamindelse om, at ikke alt er tilladt, og paa den anden Side virke betryggende opadtil for den Organisation, der har afsluttet Overenskomsten, og som har det nævnte Ansvar for, at der ikke strejkes paa Retstvistigheder om Overenskomstens Forstaaelse? Og burde det ikke i Overenskomstlovene i det hele taget udtrykkelig fremhæves som en Pligt for Be-

styrelsen at vaage over indgaaede Overenskomsters Overholdelse? Vilde det ikke give Fagforeningsbestyrelsen et Rygstød i dens Bestræbelser for at mane Medlemmerne til Lovlydighed? Ja, De maa undskylde, jeg her kommer ind paa Spørgsmaal, som De kan sige ikke egentlig vedkommer mig. Jeg taler heller ikke med stor Erfaring, idet jeg ikke kan sige, jeg kender tilstrækkeligt til Fagforeningernes Love; det er kun enkelte, jeg har set, og som har givet mig Anledning til denne Bemærkning.

Uagtet dette Emne om Ansvar og Bod langtfra er udtømt med de faa Ord, som jeg her har kunnet afse paa det, bliver jeg dog nødt til at forlade det for at sige nogle Ord om den Fremgangsmaade, der skal anvendes, naar en Sag skal til den faste Voldgiftsret. Naar en Organisation eller en Underorganisation ønsker en Sag for den faste Voldgiftsret, maa den altsaa gaa op til Toppen, og dette er rigtigt af de Grunde, jeg før har nævnt, men tillige fordi det er Haabet og Hensigten, at de allerfleste af den Slags Konflikter vil blive mæglede og udjævnede uden at bringes til den faste Voldgiftsret. Denne bestaar jo af Folk, som har en hel Del anden Virksomhed, og hvis det skulde være en Voldgiftsret, der skulde sidde hver Dag som en anden Ret, maatte den jo ordnes paa en anden Maade, saa maatte den bestaa af fast ansatte Dommere, som ikke havde andet at bestille.

Naar en saadan Sag skal anlægges, skal der gaas frem efter den nye Retspleje, det vil sige, at den egentlige Forhandling er mundtlig. Men det gælder enhver Retspleje rundt i hele Verden, at før den mundtlige Forhandling kan gaa for sig, maa der være en skriftlig Udveksling i Forvejen. Det er klart, at begge Parter vilde kunne blive udsatte for alt for store Overraskelser, naar de slet ikke var klare paa, hvilken Position, hvilken Stilling den anden Part vil indtage i Sagen. Og for at forhindre Overraskelser, er det vistnok tillige hensigtsmæssigt, saaledes som Voldgiftsretten kan bestemme, at der før den mundtlige Forhandling skal gaa en ganske kort Forhandling mellem Formanden for Voldgiftsretten og de to Parter, for at man fra begge Sider kan være klar paa, hvad det er, man vil paastaa, og hvad det er, man vil begrunde det paa, og hvilke Vidner og Undersøgelser man ønsker i Sagen. Det er meget vigtigt i Forvejen at kunne vide dette, for at Voldgiftsretten nogenlunde kan vide, hvorledes man skal lægge sit Arbejde an, hvilke Oplysninger man i Forvejen hver for sig skal søge, hvilke Overenskomster man skal læse igennem o. s. v., for at man overhovedet kan forberede sig paa Sagen.

Derefter kommer saa den mundtlige Forhandling, og det bør saa vidt muligt være en helt tvangfri Forhandling. I gamle Dage tænkte man sig en mundtlig Forhandling ved en Proces ført derved, at først stod den ene op og holdt en lang Tale, saa stod den anden op og holdt ligeledes en lang Tale o. s. fr. Men Formen for den moderne Proces, saaledes som ogsaa vor Proces tænkes indført, skal snarere være Samtaleformen. Man giver Lejlighed til at udtale sig, og hver Gang der er noget, man ikke ved eller ikke forstaar, spørger man Parterne derom for at faa Oplysninger. Ved en civil Domstol i England vil man se, at det er en ren Samtale, der forefalder der. Paa den Maade er det man faar den grundigste Undersøgelse af de forskellige Oplysninger, der kan komme frem i Sagen. Voldgiftsretten kan jo ikke alene føre Vidner, den kan, som sagt, ogsaa afhøre Parterne, og hvis det er nødvendigt, kan den rejse Landet rundt. Hvad Retsplejen iøvrigt angaar, vil det være for langvarigt at komme ind paa de tekniske Enkeltheder.

Jeg skal til Slutning blot minde om, hvorledes Voldgiftsretten er sammensat. Der er valgt til Dommere 3 af de samvirkende Fagforbund

og 3 af Arbejdsgiverforeningen, saa længe disse Foreninger repræsenterer de fleste her i Landet af dem, hvorom det her drejer sig — det anses for det mest hensigtsmæssige — og saaledes at denne Voldgiftsret kommer til at dømme ogsaa dem, der ikke er repræsenterede af De samvirkende Fagforbund og af Arbejdsgiverforeningen. Man kunde tænke sig en anden Ordning, som er prøvet i andre Lande, nemlig at lave et helt Valgmaskineri for alle Arbejdere og alle Arbejdsgivere i hele Landet. Men dette er et altfor urimelig stort og kostbart Apparat, naar man dog ved, at, selv om ikke Arbejderne selv er repræsenterede, er dog deres Interesser som Arbejdere og Arbejdsgivernes Interesser som Arbejdsgivere repræsenterede i de to Centralforeninger. Disse vælger altsaa hver sine Medlemmer af Voldgiftsretten.

Et Spørgsmaal, der her ligger nær, er dette, om det er hensigtsmæssigt, saaledes som det med Forsæt er tilladt, at vælge Folk, der staar Parternes Hovedorganisationer meget nær. Saaledes har jo begge Parter, baade Arbejdsgiver- og Arbejderpartiet, valgt Medlemmer af deres Hovedforening. Det er med Vilje ordnet saaledes i Loven, fordi man var ganske klar paa, at i hvert Fald i den første Periode vil der være saa mange Spørgsmaal, som i Grunden kun er indarbejdede i de Folks Hjerner, der staar nærmest ved Hovedforeningerne, og det at tage Folk, der stod fjernt fra det egentlige Centrum, fra den egentlige Valplads, vilde meget ofte være det samme som at tage Folk, der stod fremmede for de Principer, der gjorde sig gældende. Man kan paa den anden Side indvende — og det har jeg hørt Folk sige — at det er en underlig Domstol, hvor de egentlige Parter sidder i selve Domstolen, og dette er der jo noget i. Men jeg tror, at for Øjeblikket er det andet Hensyn meget vigtigere, at virkelig de Interesser, der haves, kommer frem og bliver tilstrækkelig forsvarede indenfor Voldgiftsretten. Derfor er man gaaet den Vej. Jeg kunde tænke mig, at man en Gang, naar maaske disse forskellige Principer, som man nu er i Uklarhed om, er afklarede og man er enig om dem, vilde sige: nu maa vi have en Domstol, hvis Medlemmer er noget fjernere fra selve Valpladsen end de, der nu sidder der. Men jeg tror, at det maa være et Fremtidsprojekt.

Formanden for Voldgiftsretten vælges for et Aar ad Gangen og af selve Dommerne. Der kunde man maaske indvende — og det har nogle indvendt — at det vistnok i mange Retninger vilde være uhensigtsmæssigt for Traditionen, at man skiftede hvert Aar. Men paa den anden Side tror jeg, at det er meget vigtigt for denne Voldgiftsret saa ofte som muligt, i hver Fald en Gang om Aaret, at staa fuldstændig frit med Hensyn til Valget af en Formand. Og her vilde jeg finde at det vilde være meget uheldigt, om man kom ind paa dette, som man saa uhyre ofte ser her i Landet — selv i Arbejderkredse — at man, naar der er Tale om Personer, er meget konservativ; man har ikke Lyst til at skifte. Og det er meget ofte rigtigt, fordi man herigennem vil bevare Traditionen. Men her er et Tilfælde, hvor jeg tror, at det undertiden kan være meget heldigt at faa friskt Blod ind, og derfor vil jeg anbefale Dem meget indstændigt ikke at være bange for at skifte.

Ordstyreren: Vi har alle med levende Opmærksomhed lyttet til Hr. Ussings interessante Foredrag. Skulde vi vise Hr. Ussing vor Anerkendelse ved at rejse os?

(Medlemmerne sluttede sig hertil ved at rejse sig).

Formanden: Der er et Punkt i Loven, som jeg vilde sætte overordentlig megen Pris paa at faa lidt Oplysning om af Hr. Ussing. Det sker næsten daglig, at der op paa vort Kontor kommer Folk, som ønsker Op-

lysning om, hvorledes de nu i Fremtiden kan offentliggøre Arbejdsstandsninger. For kort Tid siden kom endogsaa en Formand for en Fagforening og meddelte mig, at denne Forening havde offentliggjort en Arbejdsstandsning hos et Firma, og nu var Kongens Foged kommet og havde nedlagt Forbud mod, at man i »Social-Demokraten« eller andre Blade offentliggjorde denne Arbejdsstandsning. Det vilde derfor være af overordentlig stor Interesse for os, at vide, hvorledes Organisationerne paa dette Punkt for Fremtiden har at forholde sig. Den Bestemmelse, jeg sigter til, findes i § 5 Nr. 7, hvor der staar: »Naar en Strejke eller en Lock-out ikke er retsstridig, er den blotte offentlige Meddelelse om dens Varsling eller Ikrafttræden heller ikke retsstridig«. Jeg vil gerne bede Hr. Ussing give os en lille Forklaring af, hvorledes man i Fremtiden kan affatte sine Strejkemeddelelser uden derved at udsætte sig for at blive anklaget for Domstolene.

Foredragsholderen: Denne Bestemmelse har af Lovningsmagten faaet et radikalere Indhold end den fra Begyndelsen havde, saaledes at flere Ting er blevne tilladte. Saaledes som Lovforslaget gik ind til Rigsdagen gik det ud paa, at hvis der mellem de to Parter, Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationen, eksisterede Regler om, hvorledes en Strejke skulde gaa for sig, og disse Regler var iagttagne, altsaa Strejken ikke overenskomststridig, saa skulde en Offentliggørelse være fuldkommen lovlig. Men i Rigsdagen kom man til det Resultat, at selv om der ikke eksisterede en Overenskomst om, hvorledes en Strejke skulde være, saa skulde, naar blot Strejken var lovlig, ogsaa Offentliggørelsen være lovlig. Denne Forskel spiller vistnok ikke nogen Rolle, naar der er Tale om en Arbejdsgiver, der er i en Organisation, og Arbejderorganisationer, for i alle Tilfælde — saavidt jeg tror — hvor der er en Arbejdsgiverorganisation og en Arbejderorganisation, er der ogsaa Regler om, hvorledes en Strejke skal foregaa, altsaa Regler om Forhandling og saadant noget. Altsaa, for saa vidt er der ingen Forskel mellem Lovforslaget og Loven — naar Strejken er foregaaet i de lovlige Former, maa den offentliggøres. Men der er den Forskel, at hvis Talen er om en Arbejdsgiver, som ikke er i nogen Organisation, saa havde man efter Forslaget ikke Lov til at offentliggøre Strejken, medens man derimod efter Loven ogsaa i dette Tilfælde har Lov til at offentliggøre den.

Vi troede ikke, at Rigsdagen vilde gaa med til dette, thi det betyder, at en Mester, som staar uden for Organisationen, nu kan blokeres uden videre, for han har ikke noget Middel derimod. Al Strejke lige over for ham er jo lovlig og kan derfor offentliggøres. Det vil, antager jeg, medføre som sin Konsekvens, at de Mestre, der staar udenfor, vil blive gennede ind i Mesterforeningerne. Det vil jo netop over for dem være et meget farligt Vaaben, at man uden videre kan blokere deres Værksteder i Aviserne. Jeg kender ikke det Tilfælde med Fogeden, og jeg ved naturligvis ikke, om han har læst § 5 Nr. 7, men det maa han vel have læst, eller man maa vel have vist ham det. Men hvis en Strejke eller Lock-out ikke er retsstridig — og det er den jo ikke, naar man for det første har iagttaget Formerne og Strejken og dernæst ikke er i Strid med Reglerne for faglig Strid, og den ikke gaar ud paa at fremtvinge noget overenskomststridig, saa er den blotte offentlige Meddelelse om dens Varsling eller Ikrafttræden heller ikke retsstridig. Altsaa enhver offentlig Meddelelse om, at der er Strejke det og det Sted, er lovlig. Grunden til, at der staar »den *blotte* offentlige Meddelelse«, er, at der i en saadan Meddelelse jo kan ligge andre Ulovligheder, der kan for Eks. være Injurier, eller Meddelelsen kan indeholde en Krænkelse af Privatlivets Fred. At injuriere Mesteren eller

fortælle om hans private Forhold, hans Kone o. s. v. er ikke tilladt. Men dette, at man blot siger, at der er Strejke paa hans Værksted, er efter denne Bestemmelse lovligt.

Kasserer Svendsen: Det er det samme Spørgsmaal, jeg gerne vilde gøre nogle Bemærkninger om, idet jeg for mit Vedkommende endnu ikke er ganske klar over Forholdet. Spørgsmaalet har været fremme — og man har svaret undvigende og henvist Spørgerne til juridisk Assistance — i et Tilfælde, hvor en Organisation ikke har haft en Overenskomst med en eller anden Fabriksvirksomhed — Grundene kan have været forskellige, enten at Organisationen ingen Medlemmer har haft paa det paagældende Sted, eller at den ikke har kunnet faa vedkommende Firma til at slutte Overenskomst. Saa former Forholdene sig saaledes, som vi som Fagforeningsmænd ser derpaa, at nu kommer det Tidspunkt, hvor vi kan tage Affære dér, det vil sige, hvor vi eventuelt kan tvinge den paagældende Mand til at slutte en Overenskomst. Vi faar den ikke, og vi erklærer Strejke. Er Strejkemeddelelsen i et saadant Tilfælde beskyttet i Henhold til Loven? Det paagældende Firma har maaske aldrig været Medlem af nogen Organisation, er ikke kommet ind under de for Organisationerne gældende Bestemmelser og Regler, og Fagforeningen har aldrig haft nogen Overenskomst med det. Fagforeningen ser nu en passende Lejlighed til at tiltvinge sig en Overenskomst, eventuelt ved Hjælp af Strejke. Der gives Meddelelse om, at der er Strejke der, og Meddelelsen holdes i den Form, at der er Strejke hos det og det Firma, og at Tilgang af den og den Organisations Medlemmer frabedes. Er dette Firma nu stillet saaledes, at det under Hensyn til den tidligere Retspraksis kan anlægge Erstatningssag og faa nedlagt Fogedforbud over for Fagforeningen? Det Tilfælde er forekommet, hvor der er nedlagt Fogedforbud mod Strejkemeddelelse. Jeg var noget utilbøjelig til at tro, at Fogeden ikke skulde have læst Paragraferne i denne Lov — thi som den Embedsmand han er, maatte han vel have sat sig ind i disse Ting — og var derfor mest tilbøjelig til at tro, at hvor det drejede sig om Virksomheder eller Firmaer, med hvilke man ikke havde Overenskomst, vilde man kunne risikere at faa Forbud mod Strejkemeddelelse, indtil man engang havde opnaaet Overenskomst og faaet kollektiv Aftale med den paagældende. Disse Bemærkninger er altsaa en Fortsættelse af det af Formanden rejste Spørgsmaal, og jeg vilde sætte stor Pris paa en Besvarelse deraf, hvis en saadan kan gives, hvad den maa kunne.

I Anledning af en Udtalelse af Hr. Ussing i hans Foredrag vilde jeg gerne gøre et Par yderligere Bemærkninger. Hr. Ussing mente at have nogen Erfaring for, at det vilde være praktisk, om vi i vore Fagforeningslove fik Bestemmelser gaaende ud paa, at Bestyrelsen havde Ret til at forhindre ulovlige Afstemninger, til Eks. saadanne, hvorved der skete Brud paa Overenskomster. Dernæst ønskede Hr. Ussing, at der i Fagforeningslovene blev indført en Bestemmelse om, at Bestyrelsen havde en Pligt til at vaage over Overenskomsters Overholdelse. Jeg tror — vel at mærke med en Fagforeningsmands Syn derpaa, maaske ikke absolut med Juristens — at man ikke vil kunne finde ret mange Fagforeningslove, uden at det klart og tydeligt fremgaar, at det er Bestyrelsens og dens Formands Pligt i alle Tilfælde at vaage over, at Overenskomster overholdes, ikke alene af Arbejdsgiverne, men ogsaa af Foreningens Medlemmer. Dette er mit Syn paa vore Fagforeningslove, som de er, og det rent parlamentariske Syn, jeg som Fagforeningsformand har derpaa, er, at jeg ikke i noget Tilfælde kunde tænke mig Muligheden af paa Generalforsamlingen i en Forening, hvis Formand jeg var, godvillig at tillade eller deltage i en Afstemning over et overenskomststridigt Forslag. Jeg kunde ikke tænke

mig, at noget saadant kunde ske, og jeg for mit Vedkommende har den Opfattelse af vore Love — selv om de ikke just har en juridisk formet Paragraf, der peger derpaa — at jeg ikke i et eneste Tilfælde maatte undlade at skride ind mod noget saadant, eventuelt ved som Foreningens Formand at erklære, at Vedtagelsen af et saadant Forslag maatte være ugyldigt — saa maatte naturligvis Generalforsamlingen tage sin Stilling over for Formanden, men det kunde jo kun være ved at afsætte ham og vælge en anden i Stedet. Men jeg mener altsaa, at det, som Hr. Ussing ønskede, tilstrækkelig fremgaar af de Love, som vi har i vore Fagforeninger, og jeg tror derfor ikke, at der kan siges at være nogen Mangel paa det Punkt. Jeg tror, at man i Almindelighed tilstrækkelig klart er sig bevidst, hvilke Pligter man har med Hensyn til Overenskomsters Overholdelse, og hvilke Rettigheder man har med Hensyn til Generalforsamlingsbeslutninger.

Metalsliber Voigt: Det af den ærede Formand omtalte Fogedforbud i Anledning af en Strejkemeddelelse er nedlagt mod Metalsliberforbundet, der har erklæret Strejke paa en Fabrik paa Nørrebro, hvis Ejer staar uden for Arbejdsgiverforeningen. Vi havde 5 Mand i Arbejde der. Men saa fandt Fabrikanten paa at ville have en af vore Kammerater til at være en Slags maskeret Formand. Vedkommende skulde nemlig deltage i al Slags Slibning, men maatte ikke staa i vor Fagforening. Vi har haft Eksempler paa, at man har søgt at lave ligefremme Slavekontrakter om, at den paagældende Arbejder skulde være Formand paa et Værksted, hvor der ikke var flere end den selvsamme Mand. Hensigten dermed var jo at slippe fri for at betale Fagforeningskontingent. Men saa har vor københavnske Afdeling vedtaget, at ingen Sliber, som deltager i Arbejdet, kan være fri for at staa i Forbundet, uanset om han er Formand eller ej. Nu fik den omtalte Fabrikant fat i en af vore Kammerater og fik ham til at gaa ind paa, at han skulde være Formand paa Fabrikken, men samtidig deltage i Arbejdet. Denne »Formand« kom nu og vilde melde sig ud af Forbundet, hvad han altsaa ikke kunde efter de Love, han selv har været med til at vedtage. Vi slettede ham saa paa Grund af Restancer. Da der var gaaet nogen Tid, sagde vore Medlemmer, at de ikke vilde finde sig i at arbejde sammen med denne »Kadet« hos vedkommende Fabrikant. Vi søgte saa med Assistance af De samvirkende Fagforbund Forhandling med Fabrikanten, men fik intet Resultat. Vor københavnske Afdeling holdt saa Møde og vedtog at nedlægge Arbejdet paa Fabrikken en Tirsdag Morgen, tror jeg det var. Hovedbestyrelsen for Forbundet kunde ikke straks tage Stilling til Spørgsmaalet, fordi ikke alle Medlemmer bor i København, saaledes at der først kunde holdes Møde Onsdag Aften. Der vedtog vi at godkende Arbejdsstandsningen, men vi maatte have vort Repræsentantskab sammenkaldt, og det kunde af Hensyn til de Medlemmer, der bor i Provinserne, først ske om Søndagen. Ogsaa Repræsentantskabet vedtog at godkende Strejken. Saa skrev Formanden for Fagforeningen i København i »Social-Demokraten«, at Sliberne havde nedlagt Arbejdet paa »Automatic«, at ingen Sliber kunde søge Arbejde der, og at som Hædersmænd optraadte de og de. Der er nemlig kommen nogle Hædersmænd derud, og deres Navne har vi selvfølgelig offentliggjort. Men saa blev der for 14 Dage siden af Kongens Foged nedlagt Forbud for Næstformanden i den københavnske Afdeling — vor Formand var nemlig imidlertid blevet syg, og Næstformanden havde skrevet et Stykke i Avisen med Offentliggørelse angaaende Strejken. Fabrikanten vilde oven i Købet have en Skadeserstatning paa 5000 Kr. af den københavnske Fagforening. Der blev indkaldt til Møde for Forligs-

kommissionen, men der kunde selvfølgelig ikke blive noget Forlig. Vi mente ikke, at Fabrikant Richter skulde tjene 5000 Kr. paa vore Meddelelser i »Social-Demokraten«. Vi mente, at vi efter den nye Lov havde Ret til at offentliggøre, at der var Strejke. Vi har kun skrevet om Fabrikanten, at der var Strejke hos ham, ikke andet. At vi har skrevet, at de og de Hædersmænd arbejder der, kommer ikke Fabrikanten ved. Hvis nu den københavnske Afdeling skulde blive dømt — Sagen var for i Hof- og Stadsretten i Mandags, og der blev taget Udsættelse — til at betale en Skadeserstatning — ligegyldigt hvor stor eller lille — og hvis den ikke har saa mange Penge i Kassen, bliver Spørgsmaalet, om der kan gøres Udlæg i Forbundets Penge. Dette er et meget interessant og stort Spørgsmaal, og jeg vilde bede Hr. Ussing nærmere udvikle det. Vi er selvfølgelig meget spændte paa, hvorledes den Historie vil ende, og hvis der var en Vej at slippe ud af den, uden at betale de 5000 Kr., saa vi det naturligvis helst, for 5000 Kr. er jo ikke Smaapenge.

Borgerrepræsentant Jønson: Det er naturligvis vanskeligt for Hr. Ussing at svare paa alle de Spørgsmaal, der fra vor Side stilles til ham denne Sag vedrørende. Men det forekommer mig, at den Gang vi paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde behandlede Lovforslagene, inden de gik til Rigsdagen, var særlig det Spørgsmaal, der er rejst her i Aften, afgørende for os, idet det fra flere Sider blev fremhævet, at vi ved den nye Lov om den faste Voldgiftsret fik en Ret til Offentliggørelse, naar Strejken var lovlig. Dette erindrer jeg tydeligt, og vi er sikkert alle enige om at tillægge denne Bestemmelse overordentlig stor Betydning, idet vi naturligvis ikke var glade ved, at de bestaaende Love gav Arbejdsgiverne Ret til at angribe vore Kasser. Derfor synes jeg at dette Spørgsmaal er af stor Vigtighed, og at vi bør se at faa det klaret. Men en Strejke kan fremkomme paa mange forskellige Maader. Den ærede sidste Taler var inde paa et Forhold, som kunde fremkalde Strejke, men der er andre Forhold, som vi lider under. Folk er nemlig ikke altid saa gode, som de burde og skulde være, og der er ogsaa organiserede Arbejdere, som ikke er det. Der er organiserede Arbejdere, der baade snyder deres Organisationer og paa anden Maade irriterer dem, saaledes at Arbejderne maa føre Kamp mod deres egne. Hvorledes skal man nu forstaa Lovens Bestemmelser i det Tilfælde, et Værksteds Arbejdere siger: den Kammerat vil vi ikke arbejde sammen med, for han skylder saa meget i Kontingent til vor Organisation, at han er bleven slettet, og de mener sig berettigede til paaGrund af hans usolidariske Optræden at gaa fra Pladsen — vedkommende Arbejdsgiver er maaske organiseret. Hvorledes bliver Organisationens Stilling til en saadan Sag? Kan man i Kraft af Loven idømme Organisationen, der mange Gange maaske slet ikke har haft med en saadan Sag at gøre, Erstatning? Man maa jo huske, at de paagældende Arbejdere i saadanne Sager som oftest handler efter en Beslutning, som de selv har taget. Jeg forlanger naturligvis ikke absolut Svar herpaa, men jeg kunde ønske, at man vilde tænke over dette Spørgsmaal. Dette Spørgsmaal rejser sig nemlig tidt, idet Folk kommer og siger: den og den Mand vil vi ikke arbejde sammen med, han er usolidarisk, og vi vil have Ret til at gaa fra vort Arbejde. Jeg vil gerne spørge, om en saadan Sag kan føres ind for den faste Voldgiftsret eller ikke.

Forretningsfører Arup: Uden at ville gaa Hr. Ussing i Bedene eller foregribe hans Svar, maa jeg maaske sige, at det efter min Opfattelse er ganske klart, at den Slage Strejker, som Hr. Jønson nu sidst omtalte, maa være ulovlige. Iøvrigt ønskede jeg at gaa ind paa det samme Spørgsmaal, som Formanden har fremdraget. Jeg har som Forretningsfører for

Dansk Skræderforbund haft en Sag om en Skadeserstatning paa 6000 Kr., der for Øjeblikket er inde for Skønsmand. Efter at Dommen var faldet ved Højesteret, indrykkede jeg en Meddelelse om, at vedkommende Forretning vedvarende var blokkeret for Medlemmer af Dansk Skræderforbund. Den var ganske kortfattet, og den nævnte ellers ikke noget, der kunde komme ind under Begrebet Krænkelse af Privatlivets Fred. Et Par Dage efter modtog jeg Tilsigelse til 1ste Civilkammer i Henhold til, at der tidligere var nedlagt Fogedforbud mod, at jeg i nogen som helst Henseende omtalte den paagældende Mands Forretning. Jeg mødte saa ved 1ste Civilkammer, hvor det ikke alene fordredes, at jeg skulde betale en Bøde, men yderligere, at jeg skulde give vedkommende 2000 Kr., fordi jeg havde indrykket denne Meddelelse. Jeg vil nok sige, at hvis det skal være Ret for Fremtiden, saa er det en nydelig Svikmølle, vi kommer ind i, thi en saadan Mand vil jo da fuldstændig kunne leve af at blokke et Forbunds Kasse. Jeg protesterede paa det bestemteste og erklærede, at jeg under ingen Omstændigheder vilde indgaa paa noget Forlig. Vedkommende nedstemte efterhaanden sine Fordringer, saaledes at han til sidst vilde lade sig nøje, blot jeg vilde indgaa paa at betale en Bøde paa 50 Kr. og Sagsomkostningerne til hans Prokurator. Jeg svarede dertil: Nej, under ingen Omstændighed indgaar jeg paa noget som helst Forlig, jeg vil have den Sag prøvet. I Henhold til den nye Lov om den faste Voldgiftsrets § 5 Nr. 7 mener jeg, at jeg har været berettiget til at offentliggøre en saadan Meddelelse, og jeg mener iøvrigt ogsaa, at det Fogedforbud, der tidligere er bleven nedlagt mod mig, maa være ophævet efter denne nye Lov, for ellers forstaar jeg ikke, hvilken Gavn vi i Almindelighed skulde have af denne Lov. Hvis det tidligere Fogedforbud kunde vedblive at staa ved Magt, hvad Gavn havde Arbejderne saa i Almindelighed af Loven? Det samme gælder, hvis man skulde kunne nedlægge Fogedforbud mod os, fordi vi giver en kortfattet Meddelelse om Strejke. I saa Fald vil Loven i Virkeligheden slet ingen Betydning have for Arbejderne. Derfor ønsker jeg ogsaa at præsicere dette Spørgsmaal: Om den Opfattelse ikke er rigtig, at man har Ret til at give en kortfattet Meddelelse om Strejker. Thi det er rigtigt, hvad Hr. Jønson sagde, at en af de Bevæggrunde, der i det hele taget bevirkede, at Arbejderpartiet gik med til Loven, var den, at vi mente, at vi derigennem fik Ret til at offentliggøre de Forretninger, som ikke vilde betale efter Priskuranten.

Kasserer Svendsen: Jeg ønsker endnu en Gang at tage Ordet, for at vi, naar vi faar Svaret, kan faa det saa tydeligt som muligt. Jeg for mit Vedkommende er ikke i Tvivl om, at en Strejkemeddelelse, der blot siger, at der er Strejke det og det Sted — og naar der, vel at mærke, ikke er begaaet Overenskomstbrud fra vor Side — er lovlig. Men en Strejkemeddelelse med et Anhang, der meddeler, hvem der har optaget Arbejdet, hvem der er Hædersmænd, hvad de hedder o. s. v. er ikke under nogen Omstændigheder lovlig, thi da kommer man ind paa Privatlivets Omraade. Dette maa vi være klare over. Vi ved altsaa, at en Strejkemeddelelse er lovlig i det Tilfælde, at der foreligger en Overenskomst med Arbejdsgiverforeningen, som er bleven brudt, og Sagen har passeret alle de Instanser den skal, uden at man er bleven enig. Men Spørgsmaalet er altsaa dette: dersom der erklæres Strejke overfor nogen, som vi ikke har haft kollektiv Aftale med, er saa Meddelelsen om denne Strejke ogsaa lovlig? Og kan den ikke medføre Fogedforbud? Jeg synes ikke, at vi skal spørge om Strejkemeddelelsens Lovlighed, naar der i Meddelelsen tilføjes, hvad vi mener om de Folk, der trods Strejken har taget Arbejde det paagældende

Sted, thi vi ved jo, at det er Krænkelse af Privatlivets Fred, og derfor kan vi ikke vente Godkendelse af en saadan Meddelelse.

Foredragsholderen: Jeg er glad for, at jeg ikke er nødt til at svare paa det Spørgsmaal, om netop den Meddelelse, som Hr. Svendsen omtalte, er lovlig. Der er nemlig mange forskellige Ting at tage i Betragtning. For det første er jeg ikke ganske klar paa, hvornaar Meddelelsen er givet. Det er vist noget, der gaar langt tilbage, og Loven er jo givet den 12te April 1910, saa hvad der er sket af ulovligt før den Tid, kan man ikke ved denne Lov faa Absolution for.

Hvad den af Hr. Arup omtalte Sag angaar, vil jeg sige, at hvis Forholdet er saaledes, som Hr. Arup har fremstillet det — der kan jo være Momenter, som Hr. Arup har glemt og ikke lagt Vægt paa — kan jeg vist profetere, at han bliver frifunden. Det er nemlig givet, at en offentlig Meddelelse om en Strejke, — naar Strejken i og for sig er lovlig, naar der ikke er noget overenskomststridigt i Strejken, — er lovlig, og Fogeden kan ikke komme og forbyde den. Hvis Fogeden i et enkelt Tilfælde har forbudt den, kunde jeg tænke mig den Mulighed, at det var sket lige efter Lovens Udstedelse, og at vedkommende Embedsmand ikke havde kendt Loven. Man kan jo ikke forlange, at Fogeden skal se alle Love igennem, lige saa snart de er udkomne. Vedkommende, som bliver angrebet og som skal forsvare sig, maa gøre Fogeden opmærksom paa, hvad der staar i den nye Lov, og jeg ved ikke — det er ikke oplyst her — om Fogeden har set det, og om han derefter er bleven opfordret til at tage Forbudet tilbage. Som sagt, den specielle Meddelelse tør jeg ikke sige noget om, og navnlig er jeg ganske enig med Hr. Svendsen i, at den Pynt, der var paa Meddelelsen om »Hædersmænd« o. s. v. ikke er blevet gjort lovlig ved den nye Lov.

Med Hensyn til Angsten for Forbundets Penge kan jeg berolige Vedkommende, for da der slet ikke er nogen Overenskomst mellem vedkommende Arbejdsgiver og Arbejderpartiet, kan det kollektive Ansvar overhovedet slet ikke komme i Betragtning her. Forbundets Penge er derfor i dette Tilfælde i god Behold.

Ordstyreren: Der er ikke flere, der har begæret Ordet, og jeg skal derfor med en Tak for i Aften slutte Mødet.

Mødet hævet Kl. 10,25.

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsg 49,1. Sal, Kbhvn. K. Tlf. 3541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 4 ❁ KØBENHAVN DEN 30. JULI 1910 ❁ 7. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsstandsninger i offentlige Virksomheder. Lønbevægelser og Konflikter (Bygningsarbejderne i Esbjerg). Kongresser (Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge). Meddelelser (Fru Olivia Nielsen).

Arbejdsstandsninger i offentlige Virksomheder.

Fra Arbejdsgiverforeningen modtog vi under 23. Juni en saalydende Skrivelse:

Som det vil være det ærede Forretningsudvalg bekendt, naaede Fællesudvalget af 17. Avgust 1908 under Justitiarius Ussings Forsæde ikke at gennemføre Forhandlingen om alle de Spørgsmaal, der hørte til Løsningen af den Udvalget givne Opgave, og ved de forinden Afgivelsen af den foreliggende Beretning afholdte sidste Møder betonedes dette fra Arbejdsgiverforeningens Repræsentanters Side, idet de forbeholdt sig at optage de uafgjorte Spørgsmaal til Behandling, ogsaa efter at Justitiarius Ussing havde afsluttet sin Virksomhed. Vi henviser i saa Henseende ogsaa til Bemærkningen i Fællesudvalgets Betænkning Side 4.

Som det betydningsfuldeste uløste Spørgsmaal maa efter vor Mening nævnes »Arbejdsstridigheder ved offentlige koncessionerede Virksomheder« saasom Jærnbaner, Vand- og Gasværker, Renholdningsselskaber etc. eller ved Virksomheder, der udelukkende drives i den offentlige Velfærds Interesse som f. Eks. Hospitaler.

Under den almindelige Diskussion i Fællesudvalget berørtes ogsaa de herhen hørende Spørgsmaal. Naar Diskussionen ikke førtes videre, var Aarsagen vistnok, at Arbejdernes Repræsentanter viste Utilbøjelighed til at optage disse Spørgsmaal til afgørende Behandling. Vor Hovedbestyrelse er imidlertid af den Opfattelse, at der bør gøres et alvorligt Forsøg paa at tilvejebringe en Ordning, der kunde tilfredsstille alle Parter, derunder ogsaa den Del af Samfundet, der ikke i Egenskab af Arbejdsgivere eller Arbejdere er som saadanne interesserede i en eventuel Strids Udfald. En Ordning vilde formentlig lettest tilvejebringes, hvis der mellem Arbejderorganisationen, i første Linje repræsenteret af de samvirkende Fagforbund, og Arbejdsgiverforeningen afsluttedes en frivillig Overenskomst, ifølge hvilken man enedes om, at Arbejdsstandsning som Tvangsmiddel, Lock-out eller Strejke, ikke vilde blive bragt i Anvendelse paa Virksomheder af den nævnte Art.

Der vilde i saa Tilfælde selvfølgelig tillige være at træffe Aftale om, hvilke nærmere betegnede Virksomheder der vilde være at inddrage under Aftalen.

En saadan Overenskomst vilde jo ganske vist kun have en begrænset Betydning, og vi erkender, at der ad Lovgivningens Vej kunde tænkes opnaaet en fastere Ordning, men det forekommer os paa den anden Side, at paa Arbejdsstridighedernes Omraade er Frivillighedens Vej den bedste. Hidtil er det jo lykkedes at føre Udviklingen ad denne Vej, takket være den voksende Forstaaelse af de for alle Parter hermed forbundne Fordele.

Vi tillader os i Henhold til det anførte at foreslaa det ærede Forretningsudvalg, at der mellem Repræsentanter for De samvirkende Fag-

forbund og for Arbejdsgiverforeningen optages en Forhandling om Arbejdsstridigheder ved offentlige koncessionerede Virksomheder for at forsøge at opnaa Enighed om en Nyordning paa dette Omraade.

P. F. V.

Kaspar Rostrup.

Sophus Agerholm.

Herpaa har vi under d. 20. Juli sendt et saalydende Svar:

»I Skrivelse af 23. f. M. gør det ærede Forretningsudvalg gældende, at Fællesudvalget af 17. Avgust 1908 ikke naaede at tilvejebringe Forhandlingerne om alle Spørgsmaal vedrørende Løsningen af den det givne Opgave, og man foreslaar os, at der optages Forhandling mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne om Oprettelse af en Overenskomst, i Følge hvilken Arbejdsstandsning (Lock-out eller Strejke) ikke skulde kunne bringes i Anvendelse overfor offentlige koncessionerede Virksomheder (Jærnbaner, Vand- og Gasværker, Renholdningsselskaber etc.) eller overfor Virksomheder, der udelukkende drives i offentligt Velfærds Interesse, som f. Eks. Hospitaler. Det ærede Forretningsudvalg udtaler som sin Mening, at der bør gøres »et alvorligt« Forsøg paa at tilvejebringe en Ordning, der kan tilfredsstille alle Parter, derunder »ogsaa den Del af Samfundet, der ikke i Egenskab af Arbejdsgivere eller Arbejdere er som saadanne interesserede i en eventuel Strids Udfald«, og det ærede Forretningsudvalg mener at vide, at Arbejdernes Repræsentanter ved en tidligere Lejlighed har vist Utilbøjelighed til at optage dette Spørgsmaal til afgørende Behandling.

Det er forsaavidt rigtigt, at Fællesudvalget af 17. Avgust 1908 under daværende Overretsassessor C. Ussings Forsæde ikke naaede at tilendebringe Forhandlingerne om alle foreliggende Spørgsmaal. Dette gælder, foruden det af Arbejdsgiverforeningen rejste Spørgsmaal, tillige det af De samvirkende Fagforb.s Repræsentanter rejste Spørgsmaal om Arbejdsgivernes ubetingede Ret til Iværksættelsen af den »udvidede Lock-out«: Lock-out'en rettet mod andre Organisationer end netop den eller dem, der er i Konflikt.

Det er dog ikke saaledes, at Fællesudvalget slet ikke har beskæftiget sig med disse Spørgsmaal; tværtimod er de ved forskellige Lejligheder blevet endog grundigt diskuterede, og vore Repræsentanter har ved saadanne Lejligheder gjort gældende, at vi ikke vil være med til at fratage Arbejderklassen dens eneste Vaaben i Kampen for en bedre Tilværelse: Retten til at undlade at arbejde, naar de vedkommende Arbejdsgivere gennemfører eller fastholder saadanne Arbejdsbetingelser, som Arbejderne ikke mener at kunne nøjes med, ligesom vi fra vor Side ikke agter at søge nogen Samfundsklasse berøvet Friheden til ved lovlige Midlers Anvendelse at skaffe sig sin Stilling bedret.

Men samtidig har vore Repræsentanter fastslaaet, at Arbejdernes Organisationer hidtil har vidst at begrænse sine Arbejdsstandsninger i Almindelighed (og overfor offentlige koncessionerede Virksomheder i Særdeleshed) og at de ogsaa i Fremtiden, naar de ikke udæskes, vil forstaa at begrænse sig.

Man har fra vore Repræsentanters Side fundet det mest naturligt, om man vilde begrænse Arbejdskampene til dem, hvis Vilkaar Kampen angaar, frem for at inddrage nye Faktorer i Kampen og derved udvide denne til Omraader, der iøvrigt er ganske uberørte af Kampens Udfald; derved vilde Faren for en Inddragen af de offentlige koncessionerede Virksomheder blive indskrænkede til det mindst mulige.

Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter stillede sig imidlertid afvisende overfor Tanken om en saadan Begrænsning. Og naar der er udbrudt Lønkampe i enkelte Fag, er det heller ikke os, der ved Sympati-Kampe i andre, ja i indtil *alle* andre Fag har søgt at fremtvinge en endelig Afgørelse; saadanne Sympati-Kampe er der derimod ret ofte truet med og truffet Forberedelser til at

iværksætte fra den ærede Arbejdsgiverforenings Side. Dette er en Kendsgerning, som vi næppe overfor det ærede Forretningsudvalg behøver at belyse med Tal og Dato.

Under disse Forhold finder vi det derfor mærkeligt, at det er den ærede Arbejdsgiverforening, der ikke alene foreslaar en Forhandling, men endogsaa i sin Motivering af Forslaget giver det Udseende af at ville *værne Samfundet* mod en overdreven Anvendelse af økonomisk Krig mellem Arbejdsgivere og Arbejdere.

Saa længe den ærede Arbejdsgiverforening forbeholder sig Ret til ved tusindvis Udsmidning af Arbejdere at sætte Samfundsfunktioner istaa blot for at hindre, at en lille Gruppe Arbejdere opnaar en lille Fremrykning i Arbejdsvilkaar — saa længe vil vi beholde vor Ret til at gøre nødvendige Modtræk. Og saa længe de nuværende uretfærdige Fordelingsforhold bestaar, ønsker vi ikke at medvirke til, at Arbejdstvang indføres paa noget som helst af det fri Arbejdes Omraade.

Da den ærede Arbejdsgiverforening formentlig vil fastholde sin ofte udnyttede Adgang til at benytte Midlet: den udvidede Arbejdsstandsning, synes der ikke at være synderlig Mulighed for at kunne træffe Overenskomst om de ønskede Forhold; hvis det ærede Forretningsudvalg desuagtet ønsker en Forhandling, er vi naturligvis villige til at deltage i en saadan. Vi maa i saa Fald dog forlange, at der optages Forhandling om en Indskrænkning af Sympati-Arbejdsstandsninger i al Almindelighed.«

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Carl Gran.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bygningsarbejderne i Esbjerg. »Arbejdernes Kredsorganisation« i Esbjerg har fundet sig foranlediget til at gribe ind og tage Affære overfor en altfor anmassende Indførsel til Esbjerg af »kristelige« Bygningsarbejdere. Det er gaaet saa vidt, at enkelte Murermestre med Forsæt har antaget udelukkende Medlemmer af »Kristeligt(!)dansk Fællesforbund«. Overfor dette Angreb paa Fagforeningerne, med hvem de samme Mestre gennem Arbejdsgiverforeningen, som de ogsaa tilhører, har sluttet Overenskomst om Arbejdsvilkaarene, har den lokale Fællesorganisation ikke kunnet se anden Udvej end at samle de lokale Fagforeninger om den Fremgangsmaade, at ikke en eneste organiseret Arbejder arbejder sammen med eller i Fortsættelse af det Arbejde, som de »kristelige« arbejder eller har arbejdet ved.

Kredsorganisationen i Esbjerg har til denne Kamp mod de »kristelige« anmodet »De samvirkende Fagforbund« om økonomisk Støtte. Saadan Hjælp er vi afskaaret fra at yde af forskellige Grunde, som vi allerede d. 29. Juni meddelte Kredsorganisationen, idet vi tilskrev den,

»at da Arbejdsstandsningens Iværksættelse er sket uden Iagttagelse af Septemberforligets Forskrift, er det alene af den Grund umuligt for os at yde pekuniær Støtte; det samme gælder forøvrigt for Tømrerforbundet, Blikkenslagerforbundet og andre *enkeltstaaende* Organisationer, som hver for sig direkte er underkastet Forligets Bestemmelser.

Men hertil kommer, at De samvirkende Fagforbund i Henhold til sine Love ikke kan understøtte enkelte Afdelinger af Forbund paa anden Maade end gennem selve de paagældende Forbund, og saadan Understøttelse finder kun Sted (ligeledes ifølge Lovene), naar de paagældende Forbund forud har erholdt De samvirkende Fagforbunds Sanktion til Arbejdsstandsning.

Som de overenskomstmæssige Forhold mellem Arbejdskøbernes og Arbejdernes Organisationer har udviklet sig, er det endvidere bleven en almen gyldig Regel, der i næsten alle Fag er udtrykt i formelige Overenskomstbestemmelser, at ingen Arbejdsstandsning maa

iværksættes uden at der forud er forhandlet mellem den vedkommende Arbejder- og Arbejdskøberorganisation. Vore Forbund kræver for sig dette Hensyn taget og maa naturligvis vise det igen overfor Modparten; gør vi ikke det, gør vi os skyldige i Overenskomst-Brud.«

Vi lod de lokale Forhold i Esbjerg undersøge paa Stedet og fik naturligvis bekræftet, at Forholdene havde udviklet sig som skildret af Kredsorganisationen. Et Forsøg paa at mægle Sagen i Orden paa Stedet lykkedes ikke, hvorfor vi med Tilslutning af alle Forbundene i Bygningsfagene (ogsaa de udenfor De samvirkende Fagforbund staaende) traf Aftale med Arbejdsgiverforeningen om en Fælles-Forhandling om hele Sagen.

Dette Forhandlingsmøde fandt Sted d. 20. Juli, men gav intet Resultat; Arbejdsgiverforeningen beklagede, at den havde Medlemmer som ogsaa stod i det »kristelige« Forbund, men den maatte hævde, at det var dens Medlemmers Ret, at de i hvert Fag gældende Forhandlings- og Mæglingsregler blev fulgt inden nogen som helst Arbejdsstandsning blev iværksat. Dette var ikke sket i Esbjerg, og nogle Murermeste forlangte derfor Erstatning; Klage blev bebudet indbragt for den faste Voldgiftsret.

— Antagelig vil Kredsorganisationen i Esbjerg — eller rettere de forskellige Fagforeninger i Esbjerg — foranledige, at deres respektive Forbund gaar den overenskomstmæssige Vej og saaledes skaber sig langt bedre Tag i Sagen. Derved erhverver de forskellige Forbund Sikkerhed for, at de ikke løber nogen Risiko ved at støtte en Kamp mod de »kristelige«; og Sagen er jo ikke mere omfattende, end at de interesserede Forbund hver for sig med Lethed kan overkomme at støtte Sagen og at gennemføre den.

Vi erindrer om, at De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i 1907 i Anledning af at der havde været foretaget Indsamling af frivillige Bidrag til Konflikter, vedtog en Resolution, der bl. a. udtalte følgende:

»Angaaende frivillige Indsamlinger udtaler Generalforsamlingen endvidere:

Hovedreglen skal være, at der kun foretages frivillige Indsamlinger under meget store Konflikter, hvortil den samlede Organisation ikke er i Stand til at skaffe tilstrækkelig Understøttelse ved lovhjemlet Paaligning, og at Opfordringen til at yde frivillige Bidrag skal udgaa alene gennem Landsorganisationen, efter derom truffen Vedtagelse af Repræsentantskabet, som fastsat i Lovens § 20.

De lokale Fællesorganisationer maa derfor heller ikke uden efter Opfordring eller i Samraad med Ledelsen for De samvirkende Fagforbund lade foretage Indsamling af frivillige Bidrag til Konflikter, og de er ikke berettigede til at hæve særlige Strejkebidrag hos Foreninger, der tilhører den paagældende Fællesorganisation.«

Under disse Forhold maa vi tilraade, at man i Esbjerg *snarest* gaar den af os foreslaaede Vej, hvis det er Hensigten for Alvor at opnaa det tilsigtede.

Kongresser.

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge afholdt sin 6. Kongres i Kristiania i Dagene fra den 27. Juni til den 3. Juli.

Til Kongressen var mødt 184 Repræsentanter iberegnet Forretningsudvalgets Medlemmer.

Som Gæster var tilstede: Formanden for Arbejdernes faglige Landsorganisation i Sverrig, Herm. Lindquist og Kasserer E. Söderberg. Fra Finland K. Wartiainen og for De samvirkende Fagforbund i Danmark var mødt Formanden, Carl F. Madsen. Det norske Arbejderparti var repræsenteret ved dets fungerende Formand, Chr. H. Knudsen.

Til Behandling paa Kongressen forelaa mange og vigtige Spørgsmaal. Vi skal saaledes nævne: Arbejdsledighedsforsikring, Sygeforsikring, Mægling og Voldgift i Arbejdsstridigheder, Industriforbund, Tarifoverenskomster, Kooperationen, Bank for Arbejderbevægelser m. m.

Efter at Formanden for Landsorganisationen Ole Lian havde budt de Delegere og Gæsterne velkommen og de sidstnævnte havde takket for Indbydelsen, gik man over til

at behandle den omfangsrige Dagsorden.

Virksomheden. Ved Udgangen af Aaret 1909 var der tilsluttet Landsorganisationen 18 Fagforbund og 11 enkelstaaende Foreninger med et samlet Medlemsantal af 43,194. Da Kongressen afholdtes var Medlemsantallet ca. 45,000. For 3 Aar siden var Medlemsantallet kun 33,000; der er saaledes sket en Forøgelse af ca. 12,000 Medlemmer.

Fagorganisationerne i Norge har, trods at deres Gennembrud ikke ligger mange Aar tilbage, gennemført Tariffer saa at sige i alle Fag og Brancher. Antallet af Tarifoverenskomster er nu over 500, omfattende ca. 50,000 Arbejdere.

Til Kongressen var der udarbejdet en meget udførlig Beretning over Virksomheden i de forløbne 3 Aar, (siden Kongressen 1907). Pladsen tillader os imidlertid ikke at fordybe os i Enkelthederne.

Under Behandlingen af Virksomheden fremkom der Forslag om at lade udarbejde en historisk Oversigt om Fagforeningsbevægelsen i Norge, hvilket vedtoges.

Beretningen om Virksomheden godkendtes.

Regnskabet godkendtes.

Arbejdsledighedsforsikringen. Dette Spørgsmaal indlededes af Landsorganisationens Sekretær M. Ormestad, som erindrede om de forskellige Tider, Tanken om Arbejdsledighedsforsikringen var taget op, og henviste til, at Kongresserne i Gøteborg 1886 og i København 1889 havde anbefalet Oprettelse af faglige Understøttelseskasser og foreslog at søge Statstilskud til disse.

Den norske Arbejdsledighedslov, som vedtoges af Rigsdagen i 1906, var den første i sin Slags, men paa Grund af nogle Bestemmelser som Fagforeningerne ikke synes om, har Loven kun faaet ringe praktisk Betydning. Paa Sekretariatets Vegne fremsatte Ormestad et Forslag til Beslutning, gaaende ud paa, at kræve nogle Forandringer i Loven og tilraade Organisationerne at gøre Brug af denne.

Forslaget, som vedtoges er saalydende:

I.

Sekretariatet indgaar til Stortinget med de Forslag til Forandringer i Lov af 12. Juni 1906 som anses hensigtsmæssige for den bedst mulige Udvikling af Arbejdsløshedsforsikringen.

Af Lovforandringer, som man nu har Oversigt over, fremhæver Kongressen følgende Hovedpunkter i Henhold til de foran anførte Motiver.

1. Refusionsbeløbet forhøjes til ½ af den udbetalte Understøttelse.
2. Bestemmelsen om, at der ikke ydes Refusion paa Beløb udbetalt til Udlændinge, ophæves.
3. § 2 p. 8 forandres saaledes at det klarere fremgaar, at der ved Bedømmelsen af Begrebet uforskyldt Arbejdsløshed overvejende skal tages Hensyn til, hvorvidt Arbejde er at erholde eller ikke og at det ikke er afgørende, hvad der er den direkte Aarsag til det enkelte Medlems Arbejdsløshed.
4. § 4 forandres saaledes, at det bliver forbundet med mindre Vanskeligheder og Arbejde at konstatere den refusionspligtige Kommune.
5. § 6 ophæves.

II.

Kongressen udtaler, at Arbejdsløshedsforsikringen hører til de vigtigste Formaal for Fagorganisationen ved Siden af Lønbevægelserne, idet den betrygger det enkelte Medlem mod de værste Virkninger af Arbejdsløsheden, ligesom den bidrager til et stærkere Sammenhold og et stabilere Medlemsforhold, hvilket er en nødvendig Forudsætning for at Organisationernes øvrige Formaal skal kunne fremmes med størst mulig Kraft og til bedst mulige Resultat.

Ud fra dette Syn retter Kongressen den stærkeste Opfordring til de Organisationer, som endnu ikke har Arbejdsløshedskasser, om at planlægge Oprettelsen af saadanne. Kongressen er af den Opfattelse, at selv om der for visse Fag er store Vanskeligheder at overvinde ved Oprettelse af Arbejdsløshedskasser, kan den dog ikke erkjende, at der for noget Fag stiller sig uovervindelige Hindringer i Vejen for Oprettelse og Drift af saadanne Kasser, særlig nu, naar Bidrag kan erholdes fra Stat og Kommune.

Endelig opfordrer Kongressen samtlige Organisationer, der har eller opretter Arbejdsløshedskasser, til at benytte Loven om Statstilskud fuldt ud, idet man derved markerer det offentliges Pligt til at træde støttende til paa dette Omraade, ligesom man først naar alle Organisationer samler sig om Loven vil kunne øve den tilbørlige Indflydelse paa dens Indhold.

Sygeforsikringen. Dette Spørgsmaal indlededes af Ole Lian.

Den Sygeforsikringslov, som vedtoges af Stortinget i 1907 til Ikraft-

træden 1. Juli 1911, er vel den mest indgribende Lov vedkommende Arbejdernes sociale Forhold, som det norske Storting hidtil har vedtaget. Ingen Lønarbejder under Lovens Lønmaksimum kommer udenom denne Lov. Alle Fagorganisationers Sygekasser og den Mængde andre Sygekasser, som findes blandt Arbejderne i dette Land, er nødt til at tage Standpunkt til Loven. De maa enten lade sig godkende og gaa med paa de i Loven foreskrevne Betingelser herfor, eller de maa se sit Medlemstal oprevet ved at Størstedelen tvinges ind i den offentlige Sygeforsikring.

Det er derfor et højst aktuelt Spørgsmaal blandt alle organiserede Arbejdere, hvordan de skal stille sig ligeoverfor den nye Sygeforsikringslov. Før vi nærmere gaar ind paa dette Emne, skal vi ganske kort berøre de vigtigste Bestemmelser i Loven.

Det hedder i Lovens § 1:

»Pligtig til Sygeforsikring efter denne Lov er her i Riget beskæftigede *Lønarbejdere* samt *Betjente i offentlig eller privat Tjeneste*, naar de har fyldt 15 Aar, forsaavidt deres Arbejds- og Tjenesteforhold ikke ifølge Forholdets Natur eller ifølge Aftale er indskrænket til kortere Tid end 6 Dage. Forsikringspligten indtræder ved Arbejds- eller Tjenesteforholdets Tiltrædelse.«

Som man vil se omfatter saaledes Loven praktisk talt alle Lønarbejdere. Som Lønarbejdere henregnes i Loven de Arbejdere, hvis Løn helt eller delvis bestaar i Penge (ogsaa Husmænd og Tjenere) ligeledes Lærlinge og Volontører, selv om de ingen Løn oppebærer. Imidlertid er der en Del Undtagelser.

Den væsentligste af disse er, at den »som alene eller sammen med ikkeforsikringspligtig Ægtefælle har en aarlig Indtægt af mere end 1200 Kr. paa Landet eller 1400 Kr. i Byen«, ikke kan blive forsikret. Loven har saaledes en Grænse opad, som bestemmes af 1200 Kr. paa Landet og 1400 i Byerne. Endvidere undtages de, som er forsikret i private Sygekasser, anerkendte af Staten. De, som lider af kroniske Sygdomme, vil som Regel ikke faa Adgang til den offentlige Sygeforsikring.

De offentlige Kasser aabner ogsaa Adgang til *frivillig Forsikring* for Personer mellem 15 og 40 Aar, som ikke er forsikringspligtig i Henhold til Lovens øvrige Bestemmelser. Men saadanne Personers Indtægt maa, sammenlagt med Ægtefælles, ikke overstige 800 Kr. paa Landet og 1000 Kr. i Byerne, ligesom vedkommendes Formue ikke maa overstige 7000 Kr. paa Landet og 10,000 Kr. i Byerne.

Paa Sekretariatets Vegne fremsatte Lian et Forslag, som opfordrer de Fagforeninger og Fagforbund, som har Sygekasser, til at søge disse statsanerkendt, og som anviser de Veje Fagorganisationerne iøvrigt bør følge paa dette Omraade, samt hvilke Forandringer Loven bør underkastes. Forslaget blev med en mindre Ændring vedtaget.

Agitation. Det vedtoges at bemyndige Sekretariatet til at iværksætte periodisk Agitation i den Udstrækning det anses hensigtsmæssig. De nødvendige Midler hertil bevilliges af Landsorganisationens Kasse.

Kongressen bemyndiger Sekretariatet til i Kongresperioden at udbetale Det norske Arbejderparti et Beløb af Kr. 5000 til Agitation blandt Landarbejdere og Fiskere. Beløbet anvendes efter nærmere Konference mellem Sekretariatet og Centralstyret.

Kooperationen. Angaaende denne Sag vedtoges følgende:

1. Kongressen udtaler:
   at Forbrugskooperationen bør søge Tilslutning *fra hele den arbejdende Befolkning*, men der maa i det kooperative Arbejde lægges afgørende Vægt paa, at Forbrugernes Fællesinteresser sættes over de enkeltes Pengeinteresser;
2. Forbrugskooperationens Maal bør være gjennem kapitalstærke Fællesforetagender og størst mulig Egenproduktion at sikre den arbejdende Befolkning et billigere og tryggere Forbrug end under det privatkapitalistiske System.
   Kongressen henstiller:
3. at Spørgsmaalet om Arbejdernes Organisation af sin Kjøbeevne optages til alvorlig Drøftelse i Fagforeningerne over det hele Land;
4. at der overalt, hvor der er samvirkende

Fagforeninger og hvor der ikke findes saadanne i saa vid Udstrækning som mulig nedsættes Udvalg med mindst 1 Repræsentant fra hver Fagforening paa Stedet. Disse Udvalg melder sig til Landssekretariatet og faar i Opgave at arbejde for Samling om Forbrugsinteresserne;
5. Sekretariatet bemyndiges til i fornødent Fald at nedsætte et Udvalg, der leder Arbejdet og hvert Aar afgiver Rapport til Sekretariatet;
6. Kongressen bemyndiger Sekretariatet til at anvende indtil 3000 Kr. i de kommende 3 Aar for at man ved Literatur og paa anden Maade kan bistaa de lokale Udvalg i deres Arbejde;
7. Kongressen henstiller til Arbejderpressen at optage et energisk Oplysningsarbejde til Fremme af Forbrugernes Fællesinteresser og Kjøbeevnens Organisation.

Industriforbund. Fra *Norsk Malerforbund* forelaa følgende Forslag:

»Kongressen paalægger Sekretariatet at udarbejde Forslag til nye Love for Landsorganisationen med Sigte paa
1. at Organisationsformen bygges paa Industriforbund,
2. at alle Forbund faar ensartede Love og
3. at alle Afdelinger og lokale Sammenslutninger saasom stedlige Styrer faar ensartede Love.

Forslaget oversendes de tilsluttede Organisationer til Udtalelse og forelægges næste Kongres til endelig Behandling«.

Forslaget gav mod Forventning ingen Anledning til Diskussion; det forkortedes og følgende Forslag vedtoges:

»Kongressen paalægger Sekretariatet at tage Spørgsmaalet om Industriforbund op til Drøftelse og fremkomme med Forslag, der omsendes de tilsluttede Organisationer og forelægges næste Kongres.«

Tarifoverenskomster. Dette Spørgsmaal indlededes af M. Ormestad, som paapegede de Opgaver, som stilles Organisationerne i den kommende Tid.

Efter en Debat hvori deltog over 50 Talere vedtoges følgende:

Som en Fuldstændiggørelse af den i 1907 vedtagne Resolution beslutter Kongressen:
1. Ved Opsigelse af gældende Tarifoverenskomster fordres $^2/_3$ Flertal for at Beslutning om Opsigelse er gyldig.
2. Alle Overenskomster, som istandbringes mellem de tilsluttede Organisationer og Arbejdsgiverne skal, forinden de træder i Kraft, forelægges Sekretariatet til Approbation.
3. Ved Siden af de Bestræbelser, som gøres for ad Lovgivningens Vej at forkorte Arbejdstiden, bør ved fremtidige Forhandlinger med Arbejdsgiverne Arbejdstidens Forkortelse komme i Forgrunden. Og særlig bør man tage Sigte paa at faa 2 Skift à 12 Timer ombyttet med 3 Skift à 8 Timer i Fabriker med kontinuerlig Drift.
4. Enhver Overenskomst bør indeholde Bestemmelser om Fremgangsmaaden ved Forhandlinger og Voldgiftsretter, og at Tvister om en Overenskomsts Forstaaelse skal afgøres ved Voldgift paa den ene Parts Forlangende. (Kfr. Kongressens Beslutning af 1907.)
5. I Anledning af de almindelige Bestemmelser, som er indført ved en Række Overenskomster og som viser sig at være aldeles forkastelige, da Arbejdsgiverne her omtrent har alle Fordele paa sin Side, saa de kan og i stor Udstrækning ogsaa gør Arbejdsforholdene i Kraft af disse Bestemmelser saa utrygge, at det forringer, for ikke at sige ødelægger hele Overenskomsten. Og Virkningerne heraf har vel ogsaa sin Indflydelse paa Medlemsantallet. I Henhold hertil og den videre Erfaring vi har paa disse Bestemmelsers uheldige Virkninger, udtales følgende:

Kongressen paalægger Sekretariatet og Forhandlere at arbejde for, at de almindelige Bestemmelser ved fremtidige Forhandlinger ikke indtages i Overenskomsterne.«

Sidste Stykke i denne Resolution blev vedtaget efter Forslag af Skotfos Arbejdsmandsforening.

Meddelelsesbladet.

Sekretariatet foreslog Kongressen følgende.
1. »Meddelelsesbladet« udkommer fra 1. Januar 1911 i 16-sidet Format og omsendes til Landsorganisationens samtlige Medlemmer. Fordelingen sker gennem Afdelingerne.
2. Til Dækning af de hermed forbundne Udgifter forhøjes Kontingentet til Landsorganisationen med 2 Øre pr. Medlem pr. Maaned.

Dette Forslag bortfaldt efter at Sagen angaaende Meddelelsesbladet skulde sendes de enkelte Forbund til Erklæring.

Folkets-Hus-Fond.

Sekretariatet havde indbragt følgende Forslag:

»Til et »Folkets-Hus-Fond« afsættes fra 1. Jannar 1911 et Beløb af Maanedskontingentet svarende til 2 Øre pr. heltbetalende Medlem, idet det ordinære Kontingent for Heltbetalende fastsættes til 40 Øre pr. Maaned. Af Fondets Midler ydes fra 1912 af Laan til Fuldførelse af eller Dækning af forfalden Gæld paa allerede opførte Forsamlingsbygninger, der ejes af Fagforeningerne.

Sekretariatet udarbejder Statuter for Fondet. I disse bestemmes en Grænse for Laanebeløbenes Størrelse samt Amortisationstid, Rentefod m. m. Laan gives kun mod Pant i Ejendommen.

Lovens § 1 tilføjes som Punkt 6: »I Henhold til vedtagne Statuter at støtte Fag-

foreningernes Bestræbelser for at sikre dem nødvendige Forsamlingslokaler.«

Forslaget vedtoges.

Statistiken. Sekretariatet havde givet en Motivering af Statistikens Betydning og dens Optagelse og foreslaaet følgende:

»Under Henvisning til de foran anførte Motiver udtaler Kongressen, at en statistisk Belysning af alle Arbejds- og sociale Forhold er af den aller største Betydning for Opnaaelse af de bedst mulige Resultater af Arbejderbevægelsens faglige og politiske Virksomhed.

Kongressen beslutter derfor:

1. at de tilsluttede Organisationer paalægges at optage Lønstatistik i saa stor Udstrækning og saa ofte som mulig og gøre Resultaterne heraf tilgængelige for samtlige Organisationer;
2. at Landsorganisationen fortsætter og udvikler den statistiske Virksomhed væsentlig efter den foran nævnte Plan:
3. at det er Fagforeningernes og Forbundenes Pligt at støtte denne Virksomhed ved hurtige og paalidelige Meddelelser af begærede Oplysninger;
4. at Forbundene og Fagforeningerne ogsaa bør medvirke til, at den offentlige Socialstatistik bliver saa fyldestgørende som mulig.«

Dette vedtoges enstemmig uden Debat.

Fabrikstilsyns-Loven. Sekretariatet foreslog:

1. Kongressen paalægger Sekretariatet at udarbejde og omsende til Afdelingerne en Forklaring til den nuværende Fabriktilsynslov.
2. Kongressen paalægger Sekretariatet gennem vedkommende Forbund eller Foreninger tilsluttet Landsorganisationen, at optage en nøjagtig Statistik over enhver, som af Arbejdsgiverne idømmes Mulkt for Forseelser paa Arbejdsfeltet eller for Fradrag i Lønnen for Beskadigelse af Materiel eller mangelfuldt Arbejde. Statistiken optages ved at besvare Spørgsmaal efter et af Sekretariatet udfærdiget Skema.
3. Ligeledes indhentes Udtalelser om, hvorvidt Bestemmelsen i § 45 om, at en Arbejder ikke kan inspicere Bedrifter af samme Art som den, hvorved han selv har Beskæftigelse, har nogen Indvirkning paa Tilsynets Effektivitet.
4. Andre faktiske Oplysninger vedrørende Fabriktilsynsloven, der kan være af Betydning at faa konstateret i Motiverne for Forslag til Forandringer i Loven, Pligter, Afdelingerne efter Opfordring fra Sekretariatet at skaffe.

Paa Grundlag af de saaledes indhentede Oplysninger ved Siden af det Materiale, som allerede foreligger i Udredninger og Statistik, udreder Sekretariatet Forslag til ny Fabriktilsynslov med Motiver for Oversendelse til Stortinget.

Følgende Sager udgik af Dagsordenen: Mægling og Voldgift i Arbejdsstridigheder, Bank for Arbejderbevægelsen, Ansættelse af Sagfører og Indførelse af et Organisationsmærke.

Til Formand genvalgtes Typograf *Ole Lian*, og til Sekretær genvalgtes Maskinarbejder *M. Ormestad.*

Meddelelser.

Fru Olivia Nielsen

afgik som bekendt ved Døden under Dansk Arbejdsmandsforbunds Kongres i Aarhus; hun deltog i Kongressen som Repræsentant for Kvindeligt Arbejderforbund, hvis Formandinde hun var i 18 Aar.

Hendes uforfærdede Optræden i Arbejdet for at fremhjælpe de arbejdende Kvinder var anerkendt fra alle Sider, ogsaa fra deres Side, der lagde Hindringer i Vejen, for at Arbejdet kunde bære Frugt. Hendes Jordefærd foregik under store Hædersbevisninger fra den store Kreds af Medkæmpere, som hun havde.

— Kvindeligt Arbejderforbunds Hovedbestyrelse har foreløbig konstitueret Fru *Gudrun Bodø* som hendes Efterfølger i Formandspladsen.

— Fru Nielsens Efterfølger i vort Forretningsudvalg er Forretningsføreren for Skand. Sadelmager- og Tapetsererforbund, *J. P. Jønsson.*

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tfl. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 5 ❋ KØBENHAVN DEN 6. AUGUST 1910 ❋ 7. AARGANG

Indhold: Den faste Voldgiftsret (Arbejdsmændene paa Frederiksberg Metalvarefabrik). Kongresser (Dansk Arbejdsmandsforbunds 8de Kongres, Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse). Snedkerforbundets Jubilæums-Kongres (Snedkerfagets Arbejdsløshedskasse). Fag-Beretninger (Bager- & Konditorforbundet, Snedkerforbundet). Lønbevægelser og Konflikter (Dansk Molleriarbejderforbund, Hattearbejderforbundet).

Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsmændene paa Frederiksberg Metalvarefabrik.

Udskrift af Kendelse af 18. Juli 1910 i Sagen Arbejdsgiverforeningen contra De samvirkende Fagforbund. (Sag 4.)

I Anledning af et af Dansk Arbejdsmandsforbund under 25. f. M. udstedt Strejkevarsel overfor Frederiksberg Metalvarefabrik, som indehaves af Aktieselskabet Burmeister & Wains Eksportkompagni, har Arbejdsgiverforeningen paa Jærnindustriens Sammenslutnings Vegne indklaget De samvirkende Fagforbund for paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne at høre det udstedte Strejkevarsel kendt ugyldigt som stridende mod en mellem Jærnindustriens Sammenslutning og Dansk Arbejdsmandsforbund i April 1907 indgaaet og i Februar 1909 indtil 1. Februar 1911 forlænget Overenskomst.

Efter Proceduren maa der gaas ud fra, at saafremt den nysnævnte Overenskomst ogsaa omfatter Arbejdsmændene paa Frederiksberg Metalvarefabrik, vilde den varslede Strejke ikke være berettiget, og Striden drejer sig kun om, hvorvidt den omtalte af Jærnindustriens Sammenslutning indgaaede Overenskomst ogsaa omfatter den nævnte Fabrik.

I saa Henseende har Arbejdsgiverforeningen fremhævet, at Frederiksberg Metalvarefabrik oprindelig — siden 1903 — var direkte Medlem af den københavnske Fabrikantforening, som var indordnet under Jærnindustriens Sammenslutning, og at Aktieselskabet Burmeister & Wains Eksportkompagni, som i 1904 overtog Fabriken, ligeledes er Medlem af Sammenslutningen, og dette sidste under alle Omstændigheder har været Arbejdsmandsforbundet bekendt siden Efteraaret 1907, da Sammenslutningen under lignende Forhold som nu bestred Arbejdsmandsforbundets Ret til at kræve andre Arbejdsvilkaar indførte for den omtalte Fabriks Arbejdere end de, der var gældende efter Sammenslutningens Overenskomst af April 1907.

De samvirkende Fagforbund har derimod henvist til, at det af den paagældende Fabrik udførte Arbejde ikke efter sin Art kan henregnes til Jærnindustri, og at en Arbejdsgiver ikke ved at indmelde sig i Jærnindustriens Sammenslutning kan tvinge en ikke til Jærnindustrien hørende Virksomhed ind under den for samme gældende Overenskomst.

Ved Fortolkningen af Overenskomsten maa der paa Forhaand gaas ud fra, at den for Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund fastsætter visse Arbejdsvilkaar, naar Medlemmerne beskæftiges hos Medlemmer af Jærnindustriens Sammenslutning, og der maa paavises særlige Grunde for, at Overenskomsten ikke skulde gælde for et specielt Medlem af Sammenslutningen.

Der maa dog gives Arbejdsmandsforbundet Medhold i, at Arten af Virksomheden — naar det gælder en Jærnindustrien uvedkommende Virksomhed — kan være en tilstræk-

kelig Grund til at anse den undtagen fra Overenskomsten, og Spørgsmaalet bliver om noget saadant gælder Frederiksberg Metalvarefabrik.

Grænserne for, hvad der hører til Jærnindustri vil nødvendigvis blive noget flydende, og den heromhandlede Virksomhed synes at ligge paa Grænsen.

Der er ikke forelagt Voldgiftsretten saadanne Oplysninger, at det med Sikkerhed kan statueres, at Virksomheden ubetinget hører til Jærnindustrien, og der kan derfor ikke i nærværende Kendelse udtales noget om, hvorvidt man ved eventuel Nyoptagelse i Sammenslutningen af en Virksomhed af lignende Art maa siges at holde sig indenfor de Grænser, der ved Overenskomstens Afslutning og Fornyelse er forudsatte af begge Parter.

Men da den heromhandlede Fabrik i en lang Række af Aar har været Medlem af Jærnindustriens Sammenslutning, da Sammenslutningen i hvert Fald i de 2 sidste Aar før Overenskomstens Fornyelse i 1909 som anført overfor Arbejdsmandsforbundet udtrykkelig har hævdet som sit Standpunkt, at Fabriken ikke var undtaget fra Overenskomsten og ingensinde ses at have indtaget et modsat Standpunkt, og da Dansk Arbejdsmandsforbund desuagtet i September 1909 fornyede Overenskomsten med Sammenslutningen uden at tage Forbehold, finder Voldgiftsretten, at Overenskomsten maa antages gældende for den omhandlede Fabrik, og den varslede Strejke kan altsaa ikke anses for berettiget. Sagens Omkostninger findes de samvirkende Fagforbund at burde betale paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne med 100 Kr.

Thi eragtes:

Den varslede Strejke er uberettiget og Strejkevarslet ugyldigt. De samvirkende Fagforbund betaler paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Kongresser.

Dansk Arbejdsmands-Forbunds 8de Kongres afholdtes i Arbejdernes Forsamlingsbygning i Aarhus i Dagene 3.—14. Juli. Efter at en Aabningssang var afsunget og Hr. Skuespiller *Fønss* havde foredraget en Prolog, bød Forbundets Formand, *M. C. Lyngsie*, de Delegerede og Gæsterne fra Ind- og Udland velkommen til dette store Stævne.

Lyngsie udtalte Ønsket om, at Kongressen og dens Resultater maatte blive til Ære for de Delegerede, til Ære for den danske Arbejderstand og til Lykke for de 30,000 Arbejdsmænd, og bød de mødte Tillidsmænd velkommen til Arbejdet for den fælles Sag samt rettede en hjertelig Tak til de fremmede Gæster, der havde givet Møde.

Disse er de samvirkende Fagforbunds Formand, *Carl F. Madsen*, Repræsentanter for det svenske Arbejdsmandsforbund, *Janne Jönsson* og *Söder*, for norsk Arbejdsmandsforbund, *Gunnar Sethil* og *Bjerkmann*, for kvindeligt Arbejderforbund, Fruerne *Olivia Nielsen*, *Jensen* og *Bodø*, og for det kommunale Arbejderforbund, Sprøjtefører *Petersen*, København.

Det tyske Arbejdsmandsforbund og det tyske Stats- og kommunale Arbejderforbund var ligeledes indbudte, men da der paa den internationale socialistiske Kongres i København skal afholdes Konferencer mellem de forskellige Landes Arbejderorganisationer, var disse tyske Broderorganisationer ikke repræsenterede paa Kongressen.

Hr. *Bjerkmann* bragte Hilsen og Ønsket om Held og Lykke i Kongressens Arbejde fra de norske Arbejdsmænd, der havde lært saa meget af deres Standsfæller i Danmark. Det havde været en god Lærdom, de havde hentet her, thi Frugten deraf var stærk Fremgang og gode Resultater for Norsk Arbejdsmandsforbund.

Fru *Olivia Nielsen* bragte i varme og hjærtelige Ord Kvindeligt Arbejderforbunds Tak for Indbydelsen til

denne Kongres og for det fortrinlige Samarbejde, der altid havde bestaaet mellem disse to beslægtede Organisationer.

Sprøjteforer *Petersen* fra det kommunale Arbejderforbund pegede i en kraftig holdt Tale paa Betydningen af Sammenslutningen og Samarbejdet Organisationerne imellem.

Janne Jönsson, Formanden for det svenske Grov- og Fabriksarbejder-Forbund, gjorde først Rede for den svenske Storkamp og dens Udvikling samt den Lære, som denne havde været for Organisationerne. Han takkede for den store Støtte, som de danske Arbejdsmænd redebon havde ydet — langt mere, end Gensidigshedsoverenskomsten forpligtede dem til — og sluttede med at udtale de svenske Kammeraters varmeste Ønsker for Kongressen og dens Arbejde.

De samv. Fagforbunds Formand, *C. F. Madsen*, takkede for den modtagne Indbydelse og udtalte, at det havde overordentlig stor Betydning, at den faglige Bevægelses øverste Ledelse fik Lejlighed til at deltage i de enkelte Forbunds Kongresser og derved kom disses Arbejde paa nærmere Hold. — Han udtalte i øvrigt sin Anerkendelse af Dansk Arbejdsmandsforbunds omsigtsfulde Ledelse og energiske Arbejde og sluttede med at motivere et Leve for Dansk Arbejdsmandsforbund.

Beretning om Virksomheden. Derefter fik Forbundets Formand, *M. C. Lyngsie*, Ordet for at aflægge Beretning om Virksomheden i de 2 forløbne Aar. — Han begyndte med at minde om Situationen ved sidste Kongres. Man var allerede da klar over, at man var kommen ind i en Nedgangsperiode, og at Udsigten for Resultatet af den faglige Bevægelse i den nærmeste Tid var meget daarlige. Tiderne var sløje, Arbejdsløsheden var stor, saa stor, at Organisationerne lavede Arbejdsløshedsstatistik, gik med denne i Haanden til Rigsdagen og krævede Statshjælp. Hjælpen fik vi; men den Omstændighed, at vi selv havde dokumenteret Tidernes Sløjhed og Arbejdsløshedens Størrelse, gjorde det jo ikke lettere at indvinde Resultater i Lønkampene. Chancerne for Fremskridt var daarlige, hvorimod Arbejdsgiverne havde de bedste Chancer for at faa »reguleret« Lønforholdene, hvor de mente det var ønskeligt, og for at faa sagt Stop for yderligere Lønforhøjelser. Disse Chancer vilde Arbejdsgiverforeningen udnytte, det fremgik tydeligt af dens Cirkulærer til sine Medlemmer. Paa denne Baggrund maa Organisationens Virksomhed bedømmes, og jeg spørger da, sagde Taleren, hvor er det lykkedes Arbejdsgiverne at »regulere«, at stoppe eller reducere vore Medlemmers Lønkaar? Intetsteds!

Naar saa Spørgsmaalet er: Hvad er der naaet for de danske Arbejdsmænd, saa skal her oplyses, at Hovedledelsen har givet ialt 358 Sanktioner til at stille Lønkrav angaaende 19,797 Mand. — To Trediedele af Forbundets Medlemsantal har altsaa været i Lønbevægelse i disse 2 Aar. Forbundet har i 110 Tilfælde haft Medlemmer ude i Konflikt. Det har angaaet ialt 2163 Mand, og der er i Understøttelse til dem udbetalt 62,394 Kr. — Den 1. April 1908 bestod Forbundet af 210 Afdelinger med 28,984 Medlemmer, og skønt de lollandske Afdelinger i Mellemtiden er udtraadt, da de ikke vilde tiltræde den obligatoriske Arbejdsløshedskasse, saa tæller vi nu 30,467 Medlemmer i 218 Afdelinger.

Efter en Diskussion, der strakte sig over flere Dage, godkendtes Beretningen, og i Forbindelse hermed vedtoges en saalydende

Resolution: »Kongressen paalægger Hovedbestyrelsen, naar Overenskomsten i Jernindustrien skal fornyes, at gøre sit yderste til, at Timelønnen kommer i Højde med de almindelige Arbejdsmands-Timelønninger paa de forskellige Pladser Landet over.

Endvidere opfordrer Kongressen Hovedbestyrelsen til at anvende hele sin Indflydelse for at forhindre, at der indenfor de tekniske Fag afsluttes Overenskomster, som vanskelig- eller umuliggør, at en tilfredsstillende Overenskomst opnaas.«

Lyngsie takkede Kongressen for den Modtagelse den havde givet Be-

retningen og for den Form hvorunder Kritiken var fremholdt.

Agitationen. Et paa Kongressen i 1908 nedsat Udvalg angaaende Agitationen, afgav Beretning.

Udvalget havde overfor Hovedbestyrelsen stillet Forslag gaaende ud paa Ansættelse af to faste Agitatorer til at drive Agitation særlig blandt Landarbejderne, og som ogsaa i Forening med Forretningsudvalget skulde søge Byernes overflødige Arbejdskraft ført ud paa Landet i arbejdsløse Perioder.

Efter Forhandling med Hovedbestyrelsen var der dels søgt Oplysninger hos Agitationskredsene og dels udarbejdet en Statistik over Fordelingen af de uorganiserede Arbejdsmænd.

Agitationsudvalget ændrer nu sit oprindelige Forslag derhen, at der ansættes en fast Agitator, og dette Forslag forelægger den Kongressen.

Det vedtoges efter en indgaaende Drøftelse at bibeholde den hidtidige Ordning med 18 Agitationskredse. Det stillede Forslag om Ansættelse af en fast Agitator forkastedes med stor Majoritet.

Derefter behandledes *Forbundets Regnskab* for 2-Aaret 1908 og 1909, der balancerer med 1,215,597 Kr. 17 Øre.

Regnskaberne godkendtes enstemmigt.

Beretning fra Likvidationsudvalget. Kongressen 1908 nedsatte et saakaldet Likvidationsudvalg med den Opgave at undersøge alt vedrørende Svendborg Margarinefabrik.

Dette Udvalg afgav en udførlig Beretning om Resultatet af sine Undersøgelser.

Efter en kort Diskussion vedtog Kongressen følgende Udtalelse:

Kongressen udtaler sin Anerkendelse af den omfattende Undersøgelse og klare Redegørelse, som her foreligger ved Likvidationsudvalget.

Kongressen bemærker med Tilfredshed, at den skete Undersøgelse har konstateret, at ingen af Forbundets ledende Mænd har tilegnet sig noget som helst eller i nogen Henseende disponeret med andet end Forbundets Interesser for Øje. Kongressen tilbageviser i saa Henseende paa det bestemteste de i Pressen og paa anden Maade fremkomne Sigtelser, og giver herved paa endelig og afgørende Maade Fabrikens Repræsentantskab og Forbundets Hovedbestyrelse Decharge for deres Dispositioner vedrørende Margarinefabriken og Forbundets Sager.

Kongressen beklager de store Ofre, som gennem mange Aar forgæves er bragte for at opretholde og gennemføre Margarinefabriken som kooperativt Foretagende til Gavn for den forbrugende Befolkning.

Kongressen konstaterer, at her, hvor et stort industrielt Foretagende maatte opgives, er det ikke Kreditorerne eller overhovedet andre end os Arbejdsmænd selv, der maatte bære Tabet.

Kongressen udtaler sin Tak for det Sammenhold, som her i denne vanskelige Periode er udvist af Forbundets 30,000 Medlemmer.

Den danske Arbejdsmand har her belært Samtiden om, at hans Sammenhold er lige saa ubrydelig i Mod- som i Medgangs Dage.

Kongressen gik derefter over til at behandle de mange indkomne Forslag.

Det vedtoges at tiltræde *Overflytningsreglerne* indenfor De samvirkende Fagforbund.

Stillingen til De samvirkende Fagforbund. Fra nogle Afdelinger forelaa der Forslag om at Forbundet skulde udtræde af De samvirkende Fagforbund.

Forslaget blev kraftig bekæmpet af Forbundets Hovedbestyrelse og ved den paafølgende Afstemning, som foretoges ved Navneopraab, forkastedes Forslaget om Udmeldelse med *195 Nej* mod *19 Ja*, 1 svarede: Stemmer ikke.

Der foretoges derefter en Del Ændringer til Forbundets Love.

Bl. a. vedtoges det at forandre Lovenes § 10, der handler om Strejkeunderstøttelse, saaledes at §'en fremtidig faar følgende Form:

Naar Strejker eller Lock-out'er udbryder eller er varslede, har Dansk Arbejdsmands-Forbunds Hovedbestyrelse Ret til at paaligne ekstra Kontingent, der dog ikke maa overstige 1 Kr. pr. Uge for heltbetalende og 50 Øre pr. Uge for halvtbetalende Medlemmer.

Nogen Paaligning maa dog ikke foretages, saalænge Kassens Midler svarer til 5 Kroner pr. Medlem og det højeste Ekstrakontingent maa kun paalignes, naar mindst 3000 Mand er varslede eller er ude i Konflikt, eller naar internationale Gensidighedsregler kræver det.

Strejkende eller lock-out'ede Medlemmer er fritagne for at betale Ekstrakontingent.

Strejkende eller lock-out'ede Medlemmer er dog ikke fritagne for at betale ordinært Kontingent.

For arbejdsløse Medlemmer, der møder til Kontrol, gælder samme Regler som for strejkende og lock-out'ede.

Fra forskellige Afdelinger forelaa Forslag om, at det skal staa Afdelingerne frit om de vil tilhøre Arbejdsløshedskassen eller ikke.

Med 168 Stemmer mod 37 vedtoges det at Kassen skal være obligatorisk for alle Forbundets Afdelinger.

Følgende vedtoges:

Enhver af Hovedbestyrelsen godkendt Boykotning eller Overenskomst er alle Afdelingerne pligtig med al Kraft at deltage i og overholde.

Lyngsie takkede Kongressen for den saglige Debat, der her var ført og udtalte Haabet om, at de vedtagne Beslutninger maatte blive ført ud i Livet til Ære og Gavn for de danske Arbejdsmænd.

Han sluttede med at udbringe et af rungende Hurraraab besvaret Leve for vor Mandant, den danske organiserede Arbejdsmand.

Fra Forsamlingen udbragtes et »Lyngsie leve!« der besvaredes med kraftige og vedholdende Hurra.

Derefter havde de fremmede Gæster Ordet for at tolke deres Tak for Samværet under Kongressens Forhandlinger.

Sluttelig foretoges Valg af Formand og Hovedkasserer. Paa Forslag af H. M. Hansen genvalgtes med Akklamation saavel Lyngsie som Hovedkasserer Johs. Sørensen.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

I Tilslutning til Dansk Arbejdsmandsforbunds Kongres aabnedes Onsdag d. 13. Juli, Efterm. Kl. 2, Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasses 2. Delegeretmøde af Kassens Formand *Johs. Nielsen*. Efter at Mandaterne var godkendte og der var vedtaget den samme Forretningsorden og valgt de samme Funktionærer som paa Forbundskongressen, fik Formanden, *Johs. Nielsen*, Ordet for at afgive

Beretning. Han indledede med at sige, at da Kongressen i 1908 tog Beslutning om Oprettelse af Arbejdsløshedskassen, stod man noget usikker overfor det der skulde ske. Man vidste, at man snart skulde paabegynde Udbetalingen af Understøttelse, men Erfaring havde vi jo ikke, og kunde derfor ikke egentlig lægge Planer for Udbetaling og Kontrol m. v., men maatte overlade dette til den Ledelse, der valgtes. Vi var den Gang 20,000 Medlemmer og begyndte vor Virksomhed med 63 Kontorer, hvoraf dog kun 1 straks kom til at fungere i fuld Udstrækning, nemlig det københavnske Fælleskontor. I København var der nemlig i de første Vintermaaneder stor Arbejdsløshed, hvilket ikke var Tilfælde i Provinserne. Udtalelserne om, at Kassen vilde blive en Københavnerkasse, holdt ikke Stik. I Vinteren 1908—09 udbetalte vi til København gennemsnitlig Kr. 9,60 pr. Medlem og til Provinserne Kr. 9,40.

I det hele maa det siges, at alle vore Beregninger i Udvalget har holdt. Vort Kontingent har slaaet godt til, og vi har paa intet Punkt forregnet os.

Vore Kontorer, hvoraf vi nu havde 97, burde virke som Arbejdsanvisningskontorer; thi det, den arbejdsløse trængte til, var først og fremmest Arbejde. — Taleren omtalte de Forhandlinger, man herom i Nævnet havde ført med Arbejdsgiverforeningen og de Bestræbelser, han selv havde udfoldet for at skaffe den ledige Arbejdskraft fra Byerne ud til Landet.

Beretningen godkendtes enstemmigt.

Der foretoges nogle Lovændringer.

Til Formand for Arbejdsløshedskassen genvalgtes med Akklamation Johs. Nielsen.

Snedkerforbundets Jubilæums-Kongres.

Snedkerforbundet afholdt sin 15. Kongres i København den 6.—10. Juli og fejrede samtidig sit 25-Aars Jubilæum.

Kongressen holdtes i den gamle Forsamlingsbygning i Rømersgade 22, hvis Festsal var festlig smykket med Afdelingsfaner m. m.

Som Kongressens Gæster var indbudt de tidligere Forretningsførere: G. Chr. Olsen, S. Nielsen, Martin Olsen, Chr. Christiansen og Carl Gran samt Schnegass fra Deutsche Holzarbeiterverband, Linde fra Stockholm og H. Pettersen, Norge.

Der var ialt repræsenteret 79 Afdelinger med 130 Delegerede. Med de indbudte Gæster talte Kongressen saaledes 138 Deltagere.

Noget udtømmende Referat af Forhandlingerne kan ikke gives her. Det er en Selvfølge, at Indledningen var særlig højtidelig. Martin Petersens Velkomsttale efterfulgtes af, at Frits Sticks Orkester faldt ind med Socialisternes Marsch, som Kongresdeltagerne sang staaende, hvorefter de indbudte Gæster i korte, kvikke Taler frembar deres Lykønskninger for og Hilsener til Forbundet.

Forbundets Formand, *Martin Petersen,* aflagde Beretning om Virksomheden i de sidste tre Aar. Det var Arbejdsløsheden, der havde præget Forbundets Virksomhed i de to sidste Aar. Hensynet til dem, der gik paa Gaden, har nødvendigvis maattet præge alle vore Beslutninger, og det var da et Held, at vi fik vore fornemste Ønsker gennemførte i 1906, før de daarlige Konjunkturer kom. Det lykkedes os at faa en moderne Priskurant i Snedker- og Stolemagerfaget her i København, og i 1907 fik vi den Ordning, der gælder for Provinserne. De jydske Mestre har stadig sat sig imod ethvert Fremskridt. Forhaabentlig faar vi d'Hrr. i Tale om føje Tid. Det er jo nu en Gang paaviseligt, at det er lettere at faa et Tillæg paa en Akkord-Priskurant end at faa Tillæg paa Timelønnen. Her i København gaar det endda med at faa en ordentlig Timeløn; naar der ikke opnaas Akkord, saa er Forholdet værre i Provinserne, hvor det lader til, at Tømrerne vil paaføre os en slem Konkurrence for Arbejde i Bygningsfaget.

Vi har i alt haft Lønkampe i 62 Byer med 545 Medlemmer, men desuden er der sket Lønforhøjelser i 17 Byer med 310 Medlemmer.

Martin Petersen omtalte derefter adskillige Lønbevægelser baade i København og Provinserne, Bestræbelserne for at faa Arbejdstiden forkortet, Rivninger med Tømrerne med meget mere.

Forretningsføreren mindedes i varme Ord Medlem af Hovedbestyrelsen A. Jensen, Roskilde, der i 1908 kom ulykkelig af Dage. (Kongressen sluttede sig hertil ved at rejse sig).

Saaledes har vi arbejdet, og vi kan sige, at vi altid har arbejdet for at naa længere fremad, og aldrig er gaaet tilbage. Lad det være vort Løsen ogsaa for Fremtiden!

Efter en lang Diskussion godkendtes Beretning og Regnskaber.

Bygningssnedkerne optages.

Blandt de vigtigste af Kongressens Beslutninger var den, at man optog Bygningsnedkernes Fagforening i København. Den har allerede i 1908 fundet Optagelse i Arbejdsløshedskassen, imod at den selv afholder den større Omkostning, som er forbunden med at forsikre Bygningssnedkere (fremfor andre Snedkere) mod Arbejdsløshed, og Forskellen har i den forløbne Periode været særlig stor. Men med denne Ordning var den faglige Organisation ikke samlet. Et af begge Organisationer nedsat Fællesudvalg havde udarbejdet et Forslag til Sammenslutning, og dette var allerede med overvældende Majoritet tiltraadt af Bygningssnedkerne. For Forbundets Vedkommende skulde Kongressen træffe Afgørelse, og der syntes til en Begyndelse at være stærk Modstand mod Sammenslutningen. Efter en meget varm Debat vendtes Stemningen, og da Afstemningen fandt Sted, vedtoges Sammenslutningen næsten enstemmigt under begejstrede Hurraraab for det samlede Snedkerforbund, der nu tæller ca. 6,300 Medlemmer og er det trediestørste Fagforbund herhjemme.

Gensidighed med Sverrig.

En anden vigtig Sag var Forbundets Behandling af Forslag om Gensidigheds-Overenskomst med det svenske Træarbejderforbund. Forslaget vedtoges og skal nu tiltrædes af det svenske Træarbejderforbund for at kunne træde i Kraft.

Lønstatistik.

Fra mange Sider paapegedes Nytten af at indsende Statistik, og der vedtoges følgende Resolution:

»Kongressen vedtager, at der fra Forbundsledelsen en Gang aarlig — i September Maaned — udsendes Spørgeskemaer angaaende Lønforhold gennem Afdelingerne til alle Forbundets Medlemmer«.

Det vedtoges ligeledes at anskaffe særlige Kontrabøger for Snedkere i Jernindustrien, for at man for disses Vedkommende kunde tilvejebringe en særlig fyldig Statistik.

Ændringer i Lovene

foretoges ogsaa, men det vil føre for vidt at give Referat af Forhandlingerne herom.

Snedkerfagets Arbejdsløshedskasse.

Formanden *Martin Petersen*, aflagde Beretning for de forløbne Aar. Der var i samlet Kontingent indbetalt 289,977 Kr. 82 Øre. Desuden har Kassen modtaget et offentligt Tilskud paa 217,000 Kr., og Kommunen vil yderligere komme til at yde 34,000 Kr. Ialt vil vi altsaa faa et Tilskud paa 251,000 Kr. eller stærkt op imod, hvad vi selv betaler.

I ekstraordinær Understøttelse er der fra Frederiksberg og Københavns Kommuner ydet Kassens Medlemlenmmer 53,000 Kr. og fra Provinskommuner ca. 30,000 Kr., ialt 83,000 Kr. i ektraordinær Hjælp. Alt i alt er der i de 3 Aar ydet Kassens arbejdsløse Medlemmer 670,000 Kr. i Understøttelser.

Efter at Beretning og Regnskaber var godkendte behandledes forskellige *Lovændringer.*

Det vedtoges, at Understøttelsen skal udgøre 1 Kr. 50 Øre i 70 Dage. Denne Ændring træder i Kraft den 1. April 1911.

Det vedtoges ligeledes, at Lærlinge skal være Medlemmer af Forbundet det sidste Aar af Læretiden mod at betale halv Kontingent. Herfor kan de modtage halv Understøttelse som *Rejsehjælp.*

Man vedtog ligeledes at yde Afdelingskasserne et procentvis fastsat Honorar, der beregnes saaledes:

For indbetalt 100 Kr. ydes 10 pCt., for 200 8, for 300 6, for 400 5, for 500 4½, for 600 4, for 700 3½, for 800 3¼, for 900 3, for 1000 2¾ og for 10,000 Kr. 2½ pCt.

Endelig vedtoges det, at Hovedkassen skal have Konto for den til hvert Medlem udbetalte Understøttelse, for at en Fejl omgaaende kan paapeges, og det vedtoges at antage en regnskabskyndig Medhjælp i 6 Maaneder.

Angaaende *Arbejdsanvisningens* Udvikling forelagde Hovedbestyrelsen nogle Planer, der indgaaende diskuteredes. Man vedtog sluttelig følgende Resolution:

»I Erkendelse af den Betydning, som Arbejdsanvisnings-Spørgsmaalet muligvis i Fremtiden vil komme til at faa for Arbejderorganisationerne, giver Kongressen Hovedbestyrelsen Bemyndigelse til at foretage saadanne Foranstaltninger, som maa anses for fornødne til dette Formaals Fremme«.

Valg af Arbejdsløshedskassens og Forbundets Tillidsmænd.

Til Formand og Hovedkasserer genvalgtes henholdsvis *Martin Petersen* og *Steffensen* med overvældende Majoritet.

Til Medlemmer af Hovedbestyrelsen valgtes: J. Chr. Jensen, Vald. Friis, H. M. Hansen, H. Munck, Vald. Ørsted, J. Rousing, Joh. Jensen, P. Christensen og Fr. Jensen, alle fra København, Marinus Petersen (Aarhus), Soll (Kolding), Chr. Madsen (Randers), Jonasen (Horsens), R.s Andersen (Odense), P. Thomsen (Helsingør), A. Herwagen (Slagelse) og Kragh (Nakskov).

Til Viceformand valgtes Vald. Friis.

Næste Kongres afholdes 1913 i København.

Fag-Beretninger.

Bager- & Konditorforbundet har udgivet en Beretning, der omfatter Tiden siden 1. Septbr. 1907 — den treaarige Periode fra sidste Kongres til den forestaaende. Beretningen, der er ganske kortfattet, er vedhæftet Regnskabs-Oversigt saavel for Forbundet som for Arbejdsløshedskassen, statistisk Beretning om Arbejdsanvisning og Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang. Den egentlige Beretning omfatter kun et Dusin Sider og paa Resten af Heftets halve hundrede Sider er gengivet Ordlyden af alle de i Faget gældende Overenskomster, ca. 40.

Snedkerforbundet har i Anledning af sit 25-Aars-Jubilæum udgivet et omfattende Festskrift med Titel: »Snedkersvendenes Organisations Historie.

Det er, trods det tørre Materiale, en let læselig, velskreven Bog, der uden besværligt Studium giver Læseren et paalideligt historisk Indblik i Snedkersvendenes Organisationsliv fra de ældste Tider op til Dato.

Bogen er 380 Sider stor og den største Bog i sin Art herhjemme. I et mindre Afsnit indledes med Beskrivelse af Snedkerfagets Opstaaen og Lavstiden; et større Afsnit er helliget Overgangen fra Lavstiden til den fri Konkurrence samt Oprettelsen af de første Snedkerfagforeninger; det tredje og største Afsnit omhandler Tiden siden Snedkerforbundets Dannelse. Bogen er behagelig at læse, fordi Historien er delt i ca. 80 Kapitler; det er altsaa ikke en Bog, som man nødvendigvis maa læse tilende med det samme, for at have Udbytte af den — tvertimod. Den indeholder et Mylder af elskværdigt fortalte Smaatræk og faar øget Værdi ved den Mængde Datoer og Navne, der nævnes i den; det er lykkedes Forfatteren at faa Lejlighed til at nævne ca. tusinde Navne paa Kolleger, der har deltaget i Organisationsarbejdet, uden at disse Navne mærkes som Hindringer for let Læsning af Bogen.

Det er en fortrinligt udstyret Bog, udgaaet som den er fra Bordings Bogtrykkeri, og Bogens Illustrationer er særdeles gode og tydelige. Overalt er Bogen modtaget med megen Anerkendelse og den har faaet en udmærket Anmeldelse, saa at Forfatteren, Carl Gran, har Ære af sit Arbejde.

Bogen koster kun én Krone, men sælges *ikke* i Bogladen; den kan erholdes for den nævnte Pris af enhver, naar man henvender sig til en af Snedkernes Fagforeninger Landet over saavel som i København. Endvidere faas den paa Snedkerforbundets Kontor, paa Socialdemokratisk Forbunds Kontor og paa De samvirkende Fagforbunds Kontor.

Lønbevægelser og Konflikter.

Dansk Mølleriarbejderforbund meddeler, at det i Svendborg paa Dampmøllen samt paa Boghvede- og Havregrynsmøllen i Svendborg er lykkedes at indføre Overenskomster om Arbejdsvilkaarene, hvorved Ugelønnen er hævet med 2 Kr.; endvidere gives der et Tillæg af 10 Øre pr. Overarbejdstime.

Hattearbejderforbundet meddeler os, at man efter lange Forhandlinger med A/S Dansk Hattefabrik i Brede (Modeviz) har opnaaet væsentlige Forhøjelser af en Række Akkordsatser, hvorefter Forbundet har fornyet Overenskomsten med Fabriken paa 5 Aar.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tfl. 3541.

Trykt hos F. E Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 6 ❋ KØBENHAVN DEN 13. AUGUST 1910 ❋ 7. AARGANG

Indhold: Den faste Voldgiftsret (Arbejdsmændene i Grusgravene ved Hedehusene). Lønbevægelser og Konflikter (Pianofortearbejderne i København).

Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsmændene i Grusgravene ved Hedehusene.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har under 4. Juli 1910 klaget til Den faste Voldgiftsret over, at Arbejdsmændene i Grusgravene ved Hedehusene har nedlagt Arbejdet i Strid med Punkt 2 i Septemberforliget. Klagen er saalydende:

Den faste Voldgiftsret.

I Henhold til Lov af 12. April d. A. om Oprettelse af en fast Voldgiftsret § 4 B, Punkt 7, begærer Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundets Afdeling i Hedehusene indkaldt for den høje Ret for Iværksættelse af en Strejke i Strid med en bestaaende Overenskomst, Overenskomsten af 5. Sept. 1899. Klagen gaar ud paa, *at* nævnte Afdeling har undladt at følge de i Septemberforliget af 1899 i Punkt 2 givne Regler om Strejkevarsler med Hensyn til en overfor Aktieselskabet Hedehusenes Skærvefabrik (P. Madsen), Aktieselskabet Kallerup Grusgrav, Hedehusene, og Aktieselskabet Nymølle Skærvefabrik iværksat Strejke, og *at* Dansk Arbejdsmandsforbund ikke har foretaget fornødne Skridt for at gøre Afdelingens Overtrædelse af Septemberforliget virkningsløst.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder skal vi gøre nogle Bemærkninger.

Mellem de nævnte Virksomheder, som henhører under Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker, og de paa Virksomhederne beskæftigede Arbejdsmænd, som er Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund og af Forbundets Afdeling i Hedehusene, har der i Foraaret været ført Forhandlinger om en ny Overenskomst, efter at Dansk Arbejdsmandsforbund havde opsagt de hidtil gældende Overenskomster til Ophør 1. April d. A. Det lykkedes ikke at naa til Enighed om ny Overenskomst. Dansk Arbejdsmandsforbund meddelte i Skrivelse af 14. Maj d. A. Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker, at det af Foreningen stillede Forslag var blevet forkastet paa en Generalforsamling i Forbundets Afdeling i Hedehusene, og Forbundet tilføjer, at der for Tiden ikke vil kunne afsluttes Overenskomst paa Grundlag af dette Forslag, og at der saaledes intet andet var at gøre end at arbejde indtil videre uden Overenskomst.

Ikke destomindre modtog Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker under 1. f. M. en Skrivelse fra den nævnte Afdeling, Arbejdsmændenes Fagforening for Hedehusene og Omegn, hvori Afdelingen varslede Strejke, med mindre der fra Foreningen inden d. 6. Juni forelaa et Tilbud, som kunde tilfredsstille Afdelingen.

Strejken iværksattes den 7. Juni, uden at der var fremkommet 2. Strejkevarsel fra Afdelingen, og fra Dansk Arbejdsmandsforbund forelaa slet ingen Tilkendegivelse af, hvorvidt man godkendte Afdelingens Optræden eller ej, uagtet Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker straks havde henledt Forbundets Opmærksomhed paa Sagen og blandt andet fremhævet den mangelfulde Form, som Strejkevarslet havde, ligesom det ogsaa maa bemærkes, at Strejkevarslet var tilstillet Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker direkte, og ikke, saaledes som Septemberforliget kræver i sit Punkt 2, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening. Først d. 8. f. M. udtalte Dansk Arbejdsmandsforbund sig om Sagen i en Skrivelse til Industrifagene, af hvilken Organisation Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker er Medlem. Det fremgaar af denne Skrivelse, at Afdelingen ikke havde konfereret med Dansk Arbejdsmandsforbund om Strejkevarslets Form, samt at Varslet var fremsendt paa Afdelingens egne Vegne uden Forbindelse med Hovedforbundet.

Under samme Dato, 8. f. M., tilskrev Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker Dansk Arbejdsmandsforbund og spurgte, om Forbundet var bekendt med Strejken og godkendte den. Først den 17. f. M. fik Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker Svar paa sin Skrivelse, og Svaret gik ud paa, at Dansk Arbejdsmandsforbund ikke havde godkendt Strejken, »forsaavidt som der ikke til Strejken forud er søgt om Forbundets Sanktion og heller ikke indtil nu er fremkommen Begæring derom«.

Denne Skrivelse foranledigede Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker til under 20. f. M. at forespørge, om Dansk Arbejdsmandsforbund agtede at foretage Skridt overfor Afdelingen i Hedehusene, idet Foreningen i modsat Fald havde i Sinde at indanke Spørgsmaalet om Overtrædelsen af Septemberforliget af 1899, Punkt 2, for Den faste Voldgiftsret. Dansk Arbejdsmandsforbund svarede under 23. f. M. benægtende paa denne Skrivelse. Endelig forespurgte Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker i Skrivelse af 24. f. M. Dansk Arbejdsmandsforbund, om det maatte være villigt til gennem en offentlig Erklæring i dertil egnede Blade at fastslaa, at Forbundet ikke godkendte den af Afdelingen iværksatte Strejke og derfor ikke vilde modsætte sig, at Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund tog Arbejde paa de 3 Grusgrave og Skærvefabrikker, som berørtes af Strejken. Forbundets Svar af 28. f. M. afslaar i Realiteten det af Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker stillede Forslag, hvorefter Foreningen i Skrivelse af 30. f. M. har afsluttet den skriftlige Drøftelse med Dansk Arbejdsmandsforbund og gjort dette medansvarlig for Strejken og de Tab, som deraf er forvoldt ved det stedfundne Brud paa Septemberforliget.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening maa i Henhold til ovenstaaende Redegørelse hævde, *at* Afdelingen i Hedehusene under Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund selv har overtraadt Septemberforliget af 1899, Punkt 2, *at* Dansk Arbejdsmandsforbund ved at undlade at foretage fornødne Skridt for at hindre Strejken, bringe den til Ophør eller gøre den uvirksom i Forhold til andre Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund end selve de strejkende har paadraget sig Ansvar herfor og med Afdelingen er ansvarlig for de Tab, som maatte være foraarsagede Aktieselskabet Hedehusene Skærvefabrik, Aktieselskabet Kallerup Grusgrav, Hedehusene, og Aktieselskabet Nymølle Skærvefabrik ved den ulovlig varslede Strejke. Arbejdsgiverforeningen nedlægger derfor Paastand om, *at* Strejken kendes ulovlig varslet og som Følge heraf selv ulovlig, *at* det paalægges Dansk Arbejdsmandsforbund at erklære offentligt, at ethvert Medlem af Dansk Arbejdsmandsforbund uhindret bør kunne tage Arbejde hos en af de paagældende Virksomheder, særligt uden derved at blive anset som Strejkebryder, og *at* der i Henhold til Lov af 12. April om Oprettelse af en fast Voldgiftsret paalægges Afdelingen i Hedehusene, Dansk Arbejdsmandsforbund eller begge en Bod, som i Betragtning af, at det drejer sig om en Standsning af Arbejdet, bør dække al den Skade, som er sket paa Grund af Standsningen, og bør tilfalde de skadelidende Virksomheder.

Kjøbenhavn, den 4. Juli 1910.

P. F. V.
ALEX. FOSS.

Sophus Agerholm.

Den 5. Juli modtog Parterne Tilsigelse til at lade møde den 9. Juli, da det var Hensigten at afgøre Sagen den nævnte Dag. Fra vore Repræsentanter blev der imidlertid nedlagt Indsigelse. Septemberforliget indeholder nemlig Bestemmelse om at Spørgsmaal om Brud paa nævnte Forlig skal gøres til Genstand for Behandling af Hovedorganisationernes Forretningsudvalg, og da en saadan Forhandling ikke havde fundet Sted, forlangte vi Sagen udsat for at Parterne kunde faa Lejlighed til at prøve den foreskrevne Forhandling. Retten gav os Medhold og Sagen udsattes til den 23. Juli. I den mellemliggende Tid var det omhandlede Fællesmøde blevet afholdt, og ved dette tilbød Arbejderne at genoptage Arbejdet straks og at der derefter optoges Forhandling om en ny Overenskomst. Dette Tilbud afslog Arbejdsgiverne og forlangte i Stedet at den opsagte Overenskomst skulde fornyes til 1. April 1911. Dette vilde Arbejderne ikke indgaa paa og Mødet forløb derfor uden Resultat. Den 20. Juli sendte vi Den faste Voldgiftsret vort Tilsvar i Sagen; dette er saalydende:

Til
Den faste Voldgiftsret,
her.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har under 4. ds. begæret Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes Afdeling i Hedehusene indkaldt for Retten, fordi 1) nævnte Afdeling har undladt at give det i Septemberforligets Punkt 2 foreskrevne Varsel, og dernæst fordi 2) Forbundet har undladt at gøre den formentlige Overtrædelse af Septemberforliget virkningsløs — alt med Hensyn til en af Arbejderne iværksat Standsning overfor de i Klagen nævnte Virksomheder (Grusgrave og Skærvefabrikker) ved Hedehusene.

Angaaende Anledningen til Strejken skal vi tillade os at oplyse følgende:

Den mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker senest førte Korrespondance, der er fremlagt af Modparten som dennes Bilag 1—10, godtgør

1) at Overenskomstforholdet mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker samt de paagældende Virksomheder i Hedehusene er ophørt den 1. April og ikke senere fornyet under nogen som helst Form.

2) at der forgæves har været forhandlet

mellem de vedkommende Arbejdere og Arbejdsgiverne ligesom der yderligere er gjort Forsøg ved nye Forhandlinger mellem Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker og Dansk Arbejdsmandsforbund, men at alle disse Forhandlingsforsøg ere strandede paa, at de vedkommende Arbejdsgivere ikke har villet gøre Arbejderne nogen som helst Indrømmelser paa de afgørende Punkter.

3) at Dansk Arbejdsmandsforbund forlængst har meddelt Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker, at det intet har haft at gøre med Strejkens Forberedelse eller Iværksættelse, og at Forbundet, efter det forudgaaende ansaa sig ude af Stand til at stille de vedkommende Arbejdere tilfredse med deres hidtidige Arbejdsvilkaar.

Det er derfor ganske uberettiget, naar Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker i sin Skrivelse af 30. f. M. uden videre statuerer, at Dansk Arbejdsmandsforbund maa være medansvarlig for Strejken og de Tab, som deraf ere forvoldte.

Der findes jo ingen Steder Hjemmel for at gøre Dansk Arbejdsmandsforbund ansvarlig for, hvad dets Hedehus-Afdeling eller dennes Medlemmer i den heromhandlede Sag har foretaget sig.

Hvad der foreligger under denne Sag er kort og godt, at Lønvilkaarene paa de omhandlede Arbejdspladser er forældede, at de Overenskomster, hvorpaa disse Lønvilkaar hvilte, forlængst ere opsagte paa lovlig Maade, at der med den allerstørste Langmodighed fra Arbejdernes Side gennem mange og lange Forhandlinger er gjort Forsøg paa Tingenes Ordning ad fredelig Vej, og endelig, at Arbejderne først da alle andre Midler forgæves er forsøgt, har grebet til aggressive Skridt og har forladt Arbejdet med 8 Dages Varsel.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Stilling i Forholdet er den, at det har holdt igen Maaned efter Maaned, og Gang paa Gang har advaret Arbejdsgiverne mod deres stejle Afvisning af Arbejdernes Krav paa virkelige Forbedringer.

Overfor Arbejdsgiverforeningens Paastand om, at der ved omhandlede Lejlighed er sket Brud paa Septemberforliget fra nævnte Afdelings og fra Forbundets Side og at der derfor paahviler dem begge Erstatningspligt overfor de betræffende Virksomheder, skal vi tillade os at hævde, at hverken en Underafdeling af et Forbund, saalidt som et Forbund, der tilhører De samvirkende Fagforbund, i Følge Septemberforligets Punkt 2 kan være pligtige at give det i dette foreskrevne Varsel. Som det tydeligt fremgaar af Ordlyden i Punkt 2, handler de deri indeholdte Bestemmelser først om den Ret, som begge *Hoved*organisationerne har givet hinanden til henholdsvis at dekretere eller godkende Arbejdsstandsninger, uden Hensyn til de mellem Underorganisationerne bestaaende Overenskomster, og dernæst om de Pligter, der er knyttede til denne Ret: Pligten til at give Varsel, samt til ikke at støtte nogen Standsning, der er iværksat uden det foreskrevne Varsel o. s. v.; men *alle* Pligterne paalægges kun *Hoved*organisationerne, som en Betingelse for deres Ret til at godkende eller understøtte en Arbejdsstandsning.

Denne Opfattelse af Septemberforligets Punkt 2 har da ogsaa været raadende i den halve Snes Aar, som den af Arbejdsgiverforeningen paaberaabte Overenskomst har bestaaet, hvilket vil fremgaa af de Sager, som den permanente Voldgiftsret tidligere har behandlet. Vi skal i saa Henseende henvise til Sag Nr. 1, i hvilken der faldt Kendelse d. 2. Juli 1900. Den permanente Voldgiftsret siger i Linie 51, at Forligets § 2 kun handler om Arbejdsstandsninger, »der er dekreterede, godkendte eller understøttede af en af *Hoved*organisationerne. Samme Standpunkt har den permanente Voldgiftsret taget i Sag Nr. 7, og udtrykker det tydeligt i Kendelsen (Linie 135—145) ganske som foran nævnt i Sag Nr. 1, hvis Kendelse der da ogsaa henvises til.

I de forholdsvis mange Sager, som den permanente Voldgiftsret har haft Lejlighed til at paadømme mellem Arbejdsgiverforeningen og de udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Arbejder-Organisationer, har Voldgiftsretten ligeledes tydeligt tilkendegivet i hvert enkelt Tilfælde, hvor en saadan Arbejderorganisation er dømt for Overtrædelse af Septemberforligets Punkt 2, at Dommen skyldes den Omstændighed, at den paagældende Arbejderorganisation er at betragte som en *Hoved*organisation. Saadan Tilkendegivelse findes i de Kendelser, der er afsagte i Sagerne *Nr. 10* (Linie 70) og *Nr. 22* (Linie 175) og det samme ses i Sag Nr. 23 (Linie 25) fra Arbejdsgiverforeningens Side at være gjort gældende overfor Murarbejdsmændenes Fagforening. I andre Sager, t. Ex. Sag Nr. 12 benævnes den anklagede Organisation (Dansk Tømrerforbund) af Retten udtrykkelig som *Hoved*organisation, aabenbart med den Hensigt tydeligt at understrege Begrundelsen af, at der er rejst Paastand om Brud paa Septemberforligets Punkt 2.

Vi maa, idet vi henviser til den Retspraksis, som i en halv Snes Aar har været raadende hos den permanente Voldgiftsret, paastaa, at der ved Septemberforligets Indgaaelse ikke har været tænkt paa at binde Underorganisationerne, saa meget mere som man fra begge Sider havde fuld Klarhed over den herskende Forskel i Karakteren af Arbejdernes og Arbejdsgivernes *Hoved*organisationer — en Forskel som fremdeles er raadende. Arbejdsgiverforeningen kunde med Hensyn til Forligets Punkt 2 forpligte saavel Underorganisationen som sine Medlemmer; anderledes med De samvirkende Fagforbund, der savnede Bemyndigelse til at gribe ind i de enkelte Organisationers Strejke-Ret. Derimod var De samvirkende Fagforbund villige til at medvirke til Iagttagelsen af visse Krigsregler, forsaavidt det stod i Hovedorganisationens Magt at gøre det, nemlig ved at

unddrage sine Underorganisationer moralsk og pekuniær Støtte saafremt de iværksætter Arbejdsstandsninger uden at opfylde Forligets Punkt 2. I Overensstemmelse hermed er Punkt 2 affattet klart og tydeligt gaaende paa den Ret, der tilkendes og de Pligter, der paahviler *Hoved*organisationerne.

Nu vil man kunne gøre gældende, at en senere Kendelse af den permanente Voldgiftsret (Sag Nr. 29) har omstødt den 10-aarige Opfattelse af Septemberforligets Punkt 2, derved at en Underorganisation (Brolæggernes faglige Afdeling i København) er dømt for Overtrædelse af Forligets Punkt 2, men hvad denne Kendelse angaar, henviser vi til vor skriftlige Protest overfor den permanente Voldgiftsret. Hvis denne nye Opfattelse, som ingen Hjemmel har i tidligere Praksis, ogsaa fremtidig skal lægges til Grund for Forstaaelse af Forligets Punkt 2, vil Forliget have udspillet sin Rolle som medvirkende til at skabe »rolige, stabile og gode Arbejdsforhold«, thi den ny Opfattelse vil medføre, at der i hvert enkelt Tilfælde, hvor en Uenighed opstaar, vil blive varslet Arbejdsstandsning. De Sikringsforanstaltninger, som i de faglige Overenskomster er trufne til Afværgelse af Arbejdsstandsninger (Mægling, Voldgift o. s. v.) vil derved sættes ud af Kraft eller væsentlig forringes og det har ikke været Hensigten med Septemberforliget og vel næppe heller med at lægge den ny Opfattelse (Kendelse i Sag Nr. 29) til Grund for Septemberforliget.

Vi har i det foregaaende antagelig givet tilstrækkelig Forklaring paa, hvorfor den omtalte Bestemmelse i Septemberforliget maa være at forstaa som sket gennem den første halve Snes Aar af Forligets Bestaaen, og saaledes at den faste Voldgiftsret vil skønne, at der ikke i den af os hævdede Forstaaelse ligger nogen Inkonsekvens i den Omstændighed, at De samvirkende Fagforbund kan være forhindret i at godkende eller støtte en i sig selv lovlig Arbejdsstandsning, der savner Betingelsen for at erholde saadan Støtte: nemlig at være iværksat efter Iagttagelse af Forligets Punkt 2; thi saadanne iøvrigt lovlige Arbejdsstandsninger har man jo hver Gang en af de udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Organisation iværksætter en Arbejdsstandsning efter Forligets Forskrift. Selv en saadan *fuldt lovlig* Arbejdsstandsning maa jo heller ikke godkendes eller støttes af De samvirkende Fagforbund (jfr. Forligets Punkt 2).

Der kan efter vor Mening ikke være Tale om at erklære den omhandlede Strejke for ulovlig, og vi maa paa det bestemteste protestere imod, at der overhovedet ved Retten skal kunne paalægges en Organisation (i dette Tilfælde Dansk Arbejdsmandsforbund) Pligt til at afgive offentlige Erklæringer om, at dets Medlemmer uhindret kan tage Arbejde i de omhandlede eller andre Virksomheder. Loven af 12. April d. A. giver under visse Omstændigheder Ret til at offentliggøre, hvor *lovlige* Arbejdsstandsninger er iværksat, men absolut *ingen Pligt* til at erklære sig om Arbejdsforholdet i andre Virksomheder.

Vi gør sluttelig opmærksom paa, at den heromhandlede Arbejdsstandsning ikke paa nogen som helst Maade er godkendt eller støttet af De samvirkende Fagforbund.

I Henhold til foranførte, som vi forbeholder os at supplere ved den mundtlige Forhandling, maa vi paastaa saavel Dansk Arbejdsmandsforbund som dettes Afdeling i Hedehusene fri for Arbejdsgiverforeningens Tiltale i enhver Henseende og Arbejdsgiverforeningen tilpligtet at betale Sagens Omkostninger.

P. F. V.
CARL F. MADSEN.

Carl Gran.

Retten traadte sammen den 23. Juli og Repræsentanter for Parterne var ligeledes mødte. Der skete nu noget ganske uventet. Sagen kom ikke til Behandling, og Grunden hertil var, at Rettens Formand ønskede at overdrage denne til Næstformanden, Assessor Dr. jur. Thyberg.

Retten udsatte derefter denne Sag til den 20. August.

Lønbevægelser og Konflikter.

Pianofortearbejderne i København har opsagt deres Overenskomst med Pianofabrikantforeningen og den udløb d. 1. Juli. Det lykkedes ikke Parterne at opnaa Enighed om en ny Overenskomst, derimod tilkaldte man Bistand fra Hovedorganisationerne, uden at man derved kom hinanden nærmere.

Fabrikanterne kan imidlertid ikke tænke sig at leve uden Overenskomst og har derfor givet Lock-outvarsel efter Forligets Forskrift. Fra d. 20. Avgust skal Fabrikantforeningens Medlemmer udelukke alle Medlemmer af Pianofortearbejdernes Fagforening, hvis man ikke forinden har opnaaet Overenskomst.

Den 16. Avgust træder Parterne dog atter sammen for under Hovedorganisationernes Medvirken at søge Overenskomst opnaaet.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tfl. 3541.
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 7 ❋ KØBENHAVN DEN 20. AUGUST 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Sjette internationale Beretning om Fagforeningsbevægelsen i 1908. III. Lønbevægelser og Konflikter (Jord- og Betonarbejderne i København. Pianofortearbejderne i København).

Sjette internationale Beretning
om
Fagforeningsbevægelsen i 1908.

III.

I Beretningen fra *Tyskland* skildrer Legien Nedgangsperiodens Virkninger paa Fagforeningsbevægelsen: Nedgang i Medlemsantal grundet paa Udvandring, Bortrejse og Overgang til andre Erhverv, samt uhyre Ofre paa Understøttelsesomraadet til de arbejdsløse Medlemmer. Medlemsantallet dalede i 1908 med 33,775 = ca. 1½ pCt.; betegnende for Nedgangsperiodens Evne til at drage Kvinderne ind i Industrien er den Omstændighed, at Antallet af kvindelige Medlemmer er steget.

Arbejdsløshedsunderstøttelsen er steget næsten til det dobbelte fra 1907; i dette Aar udgjorde den nemlig 4,375,012 Mark, medens den i 1908 var vokset til 8,134,388 Mark. Understøttelserne til Syge og Arbejdsudygtige har ligeledes været i mægtig Vækst; de udgjorde nemlig i 1907 5,635,387 Mark, men i 1908 8,473,853 Mark. Som man ser har Understøttelserne stillet store Fordringer til Medlemmernes Ydeevne.

Beretningen indeholder ogsaa en Redegørelse af Centralisationens Udvikling i Tyskland fra de første Fagforeningers Oprettelse i 60-erne; de lassalle-anske Fagforeninger forenedes 1868 i et almindeligt tysk Arbejderforbund, der var Genstand for megen offentlig Forfølgelse og opløstes i 1874.

De Fagforeninger, som i politisk Henseende sluttede sig til Eisenacher-Programmet, samledes i 1872 i én Fagforenings-Union. Denne kunde dog ikke optage nogen egentlig Virksomhed, fordi Politiet forhindrede Unionens øverste Ledelse i at arbejde videre.

I 1875 blev begge disse Fagforenings-Retninger enige om at slutte sig til det socialdemokratiske Arbejderparti, der fik en Centralkomité til Overledelse. Denne udfoldede ikke nogen synderlig Virksomhed, hvorfor en ny i 1878 indkaldt Fagforenings-Konference opstillede en ny Organisations-Plan omfattende alle tyske Fagforeninger. En senere Kongres godkendte denne Organisationsform.

Med »Socialist-Loven«s Indførelse i 1878 blev Fagforeningerne tilintetgjorte; de omfattede da ca. 50,000 Medlemmer. Men under Lovens Varighed begyndte Arbejderne atter at genopbygge Fagforeningerne og ved Lovens Ophævelse i 1890 stod der 58 Landsforbund med 301,000 Medlemmer. Med Lovens Fald genoptoges atter Planen om Centralisationen og den nuværende Generalkommission oprettedes paa Fagforeningernes Konference i Berlin d. 16. Novbr. 1890.

Fagforenings-Kongressen i 1892 stadfæstede Lands-Centralisationen og paalagde den at iværksætte en Agitation for at udvide Fagforeningernes Omraade, at optage Statistik og at udgive Ugebladet »Korrespondenzblatt«. Paa de senere Fagforenings-Kongresser er Generalkom-

missionen udvidet. For Tiden gælder følgende Bestemmelser med Hensyn til Generalkommissionens Virksomhed:

Den indkalder de alm. tyske Fagforenings-Kongresser og træffer de dertil nødvendige Forarbejder. Den iværksætter fagligt Organisationsarbejde, navnlig paa Pladser, hvor der intet eller kun ringe Organisationsliv er, ligesom den søger sammenknyttet i Forbund beslægtede Organisationer for derved at give disse mere Vægt. Den skal samarbejde de forskellige Forbunds selvstændige Statistik i en overskuelig Oversigt, saa at man kan faa et samlet Indtryk af Fagforeningernes Udvikling og Arbejde. Den skal endvidere søge at gøre frugtbringende saadanne Publikationer og Regulativer, der udstedt af Forbunds-Regeringen tager Sigte paa at fremme Arbejdernes Velvære og iøvrigt angaar Arbejderne. Den skal udgive en Aarsberetning, der kan være Haandbog for Fagforeningernes Tillidsmænd og Agitatorer o. s. v.

Endvidere skal Generalkommissionen indrette og lede »Arbejder-Sekretariatet« i Berlin, hvis Opgave er at give Arbejderne Vejledning angaaende alt vedrørende Arbejderbeskyttelse og -forsikring m. m.; den skal desuden foretage det fornødne forud for Valg af de Arbejderrepræsentanter, der kan vælges ind i Institutioner af nævnte Art.

Paa Steder, hvor et saadant Sekretariat ikke kan bestaa ved egen Hjælp, har det Krav paa Støtte fra Generalkommissionen.

— I 1895 vedtog Kongressen, at de enkelte Forbund skulde have saa stærke Finanser, at de selv kunde føre og understøtte Medlemmerne i de almindelige Lønkampe. Kun i ekstraordinære Tilfælde skulde Generalkommissionens Hjælp paakaldes. Denne skal i saadanne Tilfælde efter at have undersøgt Sagen træffe Foranstaltninger til Indsamling blandt øvrige Forbund og faar Medbestemmelsesret angaaende Kampens Ledelse og de taktiske Forholdsregler, der tages indtil Kampen afsluttes. Alle Indsamlinger foretages gennem Generalkommissionen.

I forskellige Landsdele, hvor Arbejderne er svagt organiserede, er der af Generalkommission ansat ialt 8 lønnede Tillidsmænd.

Siden 1898 har den udgivet et Blad i det italienske Sprog for at agitere blandt indvandrede italienske Arbejdere og for at vinde dem for Organisationen. Indtil 1906 udgik det hver 14. Dag, senere hver Uge. Oplaget var 10,400 Eksplr. i 1908. Lignende Blad er siden 1900 udgivet i det polske Sprog én Gang ugentlig i 6,100 Eksplr. Generalkommissionen oprettede i 1905 et Sekretariat for kvindelige Arbejdere og ansatte en lønnet kvindelig Sekretær.

Generalkommissionen bestaar af 13 Medlemmer og den beskæftiger daglig 16 Personer. Dertil kommer Redaktørerne af det polske og det italienske Blad samt de 8 Distriktsledere, saaledes, at der ialt lønnes 26 Personer foruden hvad der er ansat i Sekretariatet, der varetager Arbejdernes retslige og andre Interesser.

Der findes i Tyskland under Centralisationen 623 By-Kateller, der varetager de rent faglige Interesser.

— Der har i 1908 været ført 3059 Lønbevægelser i Tyskland, alle med det Formaal at forbedre Arbejdsvilkaarene. I 1655 Tilfælde lykkedes det helt at gennemføre de rejste Krav, i 932 kun delvis; 372 Lønbevægelser endte uden Resultat (tabtes) og om 93 kendes Forløbet ikke. Lønbevægelserne omfattede tilsammen 401,334 Medlemmer, medens 465,920 fik Forbedringer som Følge af Lønbevægelserne.

I 548 Tilfælde har Arbejderne i et Antal 48,100 været i Konflikt for at afværge Forsøg paa at forringe Arbejdsvilkaarene. Det lykkedes fuldt ud for 36,491 Medlemmer, delvis for 3,205 Medlemmer, medens 8,404 maatte finde sig i Reduktion.

Af egentlige Strejker og Lockout'er har der været 2052 omfattende ialt 126,883 Madlemmer; af disse opnaaede 77,818 Fordele.

— Generalkommissionens Indtæg-

ter var i 1908 312,784 Mk. og Udgifterne var 227,551 Mk. — Formuen udgjorde ved Aarets Slutning 433,465 Mk.

De nærmere Enkeltheder i den tyske Fagforeningsbevægelse 1908 maa læses af selve Beretningen.

I *Østrig* havde Krisen i 1908 en lignende Følge som i andre Lande. Fagorganisationerne mistede ved Udvandring og ved Forandringen i Erhvervsforholdene omtrent 19,000 Medlemmer, og saavidt det kunde skønnes ved Aarets Udgang, vilde en yderligere Dalen i Medlemsantallet ske. Men en Del af Medlemstabet skyldes aabenbart ogsaa de Adskillelsesforsøg, som visse Partifæller har gjort, og hvis Hensigt har været at dele de samlede østrigske Fagforbund i nationale Forbund (østrigsk ktr. tschecho-slavisk); men forhaabentlig vil de nærmest kommende Aar sprede de nationale Misforstaaelser, saa at Organisationerne kan komme til at kæmpe *med* hverandre imod det internationale Udbyttersystem. De »Kristelige« søger at fiske i rørte Vande, men uden synderligt Held; de vil ikke opnaa noget derved.

Antallet af fagorganiserede Arbejdere var ved Slutningen af 1908 482,279 imod 501,094 i 1907 og 448,270 i 1906.

Fagorganisationernes Indtægter i 1908 androg 9,329,003 østrigske Kroner og Udgifterne 8,354,995 Kroner.

Disse Summer betegner dog kun de rene Forenings-Indtægter og -Udgifter. De »frie Organisationers« Strejkefond udbetalte i 1908 4,103,394 Kr. Bidragene til disse bevæger sig mellem 5 Heller til 1 Krone ugl. (1 østrigsk Kr. = 72 Øre). Siden 1907 har Landsorganisationen oprettet et »Solidaritetsfond«, hvortil hvert Medlem betaler 5 Heller pr. Maaned; Fonden anvendes under Lock-out'er og under Kampe, hvis Formaal er at afværge Lønnedsættelser; af Fonden er der i 1908 udbetalt 2,648,871 Kroner.

Til andre Understøttelsesformaal end Strejker o. lign. er der udbetalt af Fagforeningerne i 1908: Rejseunderstøttelse 225,168 Kroner, Arbejdsløshedsunderstøttelse 1,574,668 Kroner, Syge- og Begravelseshjælp m. m. 1,323,802 Kr. og Understøttelser i Nødstilfælde 545,444 Kroner.

Der har i Aarets Løb været 803 Arbejdskonflikter, hvoraf dog kun 584 er bemærkelsesværdige; 21 af dem var Lock-out'er, Resten (563) Strejker.

Strejkerne omfattede 1623 Virksomheder med 106,572 Arbejdere, hvoraf 62,659 (eller 58,8 pCt.) nedlagde Arbejdet. Halvdelen af Strejkerne varede ikke over 5 Dage.

Af Arbejdsstandsningerne endte 22,2 pCt. med at Arbejdernes Krav fuldt ud gennemførtes, medens de 40,8 pCt. af Tilfældene delvis gennemførtes; 37 pCt. endte uden Resultat.

* * *

Den 6. internationale Beretning om Fagforeningsbevægelsen er for første Gang et Samlingspunkt for Fagorganisationerne over hele Jordkloden Det er ikke længere Evropas Arbejderarmèer, der har sluttet sig sammen — den store Arbejderarmé i Nordamerika har ligeledes sluttet sig til denne. Canadas Tilslutning til Verdensforbundet turde kun være et Tidsspørgsmaal. Det er ligeledes glædeligt, at de Huller, som den evropæiske Falanks i nogle Aar har opvist, atter har lukket sig. Nødvendigheden af at være repræsenteret i den internationale Sammenslutning, viser sig stedse mere indtrængende ogsaa for de modstræbende Nationer. At Internationale er en Magt bliver af alle Klassefæller følt dybt og mere og mere anerkendt. Den skal blive en Magt, som de internationale Udbyttere lærer at frygte. Allerede ifjor under den svenske Stor-Kamp har den internationale Soliditet aflagt glimrende Beviser. Ad denne Vej vil Internationale skride fremad som Opdrager og som Beskyttelsesværn for alle Nationers Arbejdere, som en Skræk for Udbytterne i alle Verdensdele.

* * *

Den her anmeldte Beretning foreligger paa tysk, men vil, efter den mellem de nordiske Lande trufne Aftale, om kort Tid foreligge oversat til svensk og omsendes da til Forbundene i saa mange Exemplarer, at hver Afdeling erholder et. Beretningen for 1907 oversattes ifjor til dansk; næste Aar til norsk o. s. fr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Jord- og Betonarbejderne i København. Der havde i meget lang Tid været forhandlet mellem Jord- og Betonarbejdernes Fagforening i København og Entreprenørforeningen om et Fradrag for Anvendelse af Beton-Blandemaskiner ved Betonstøbning. Alt Jord- og Betonarbejde udføres i Akkord, men den gældende Priskurant forudsætter ikke nogen mekanisk Medhjælp under Arbejdet. Da der ved det strænge Arbejde tjenes en jævnt ordentlig Akkordløn, var Arbejderne ikke tjente med, at Indførelsen af Blandemaskinerne skulde give det Resultat, at Arbejdet for Fremtiden udførtes paa Timeløn; de vilde, som rimeligt var, have fastsat et Fradag i Akkorprisen, saaledes at Arbejdet ogsaa fremdeles kunde være Akkord medens Entreprenørerne vilde give Timeløn. Da ingen anden Udgang syntes mulig indvilligede Arbejderne i en voldgiftsretslig Afgørelse, men da Sagen fra Entreprenørernes Side trænerede des ca. et halvt Aar efter man i forvejen havde forhandlet et helt Aar tabte Arbejderne Taalmodigheden og standsede Arbejdet i Juli Maaned hos 5 Entreprenører, der anvendte Blandemaskiner. Ved samme Lejlighed sattes den nedsatte Voldgiftsret ud af Virksomhed.

Efter nogle Ugers Strejke foreslog Arbejdsgiverforeningen os at medvirke til, at Forhandling om Sagen optoges, og en saadan fandt Sted d. 15. August. Her enedes Parterne om den eneste fornuftige Udgang af Sagen, nemlig den, at Arbejdet genoptages og at der forhandles om Uoverensstemmelsen. Den herom trufne Aftale fik følgende Ordlyd:

1. Den forhaandenværende Voldgiftssag gaar sin Gang, idet man retter en Anmodning til Opmanden om at fremme Kendelsens Afsigelse.

2. For at kunne komme ud over den nuværende Konflikt, indgaar Entreprenørforeningens Bestyrelse paa at forelægge Generalforsamlingen et Forslag, der gaar ud paa, at Konflikterne paa de 5 Steder, hvor der er etableret Strejke, tages op til Afgørelse af et Udvalg, bestaaende af 5 Medlemmer fra hver Side, der skal have endt deres Arbejde inden den 31. ds.

3. Naar Meddelelse foreligger om, at Entreprenørforeningens Generalforsamling har vedtaget ovennævnte Forslag, fortsættes Arbejdet paa de vedkommende 5 Pladser.

Pianofortearbejderne i København. Som meddelt i Arbejderen Nr. 6, skulde Forhandlingerne om de foreliggende Uoverensstemmelser i Pianofaget genoptages den 16. ds. Nævnte Dag traadte Parterne samt Repræsentanter for Hovedorganisationerne sammen, og efter langvarige Forhandlinger lykkedes det at naa til Forstaaelse. Det var ikke Fordele af nævneværdig Betydning, som Pianofortearbejderne opnaaede; kun nogle smaa Ændringer og Tilføjelser i den gamle Overenskomst. Arbejdsgiverne krævede, at Arbejderne skulde binde sig til den saaledes ændrede Overenskomst i 6 Aar. Det lykkedes dog at faa Varigheden bragt ned til 3 Aar. Fabrikanterne har dog Ret til at forlange Overenskomstens Varighed forlænget med 2 Aar, mod at der ydes en Forhøjelse paa Pudseakkorderne, saaledes at Gennemsnitsfortjenesten ikke bliver mindre end 62 Øre pr. Time.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tfl. 3511.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 8 ❋ KØBENHAVN DEN 27. AUGUST 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. (Arbejdsmændene i Grusgravene ved Hedehusene.) Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse. Arbejdsløsheden i Maj 1910.

Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsmændene i Grusgravene ved Hedehusene.

I Arbejderen Nr. 6 oplyste vi, at Arbejdsgiverforeningen havde indklaget Dansk Arbejdsmandsforbund for Den faste Voldgiftsret, fordi dets Afdeling ved Hedehusene havde nedlagt Arbejdet i de derværende Grusgrave uden Iagttagelse af Septemberforligets Punkt 2 (Varselsbestemmelsen).

I vort Tilsvar i Sagen gjorde vi gældende, at der intet Brud var sket ved den foretagne Arbejdsstandsning, da den hverken var godkendt eller støttet af De samvirkende Fagforbund.

Den 20. August optoges Sagen til Behandling for Voldgiftsretten. Efter Anmodning havde Arbejdsgiverforeningens tidligere Formand, Etatsraad N. Andersen og De samvirkende Fagforbunds tidligere Formand, Borgmester Jensen, afgivet skriftlige Erklæringer i Sagen. Borgmester Jensen var mødt personlig og afgav mundtlig Forklaring. Etatsraad Andersen var paa Grund af Sygdom forhindret i at give Møde.

Paa Arbejdsgiverforeningens Foranledning var mødt Direktør Ludv. Christensen for at oplyse om Forhandlingerne i Enighedskammeret. Christensens Oplysninger var uden Interesse.

Etatsraad Andersens Erklæring er saalydende:

Til
Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Da den ærede Forening har udtalt Ønsket om at erfare min Opfattelse af Bestemmelserne i Punkt 2 i Overenskomsten af 5. September 1899, skal jeg herved fremsætte følgende Bemærkninger:

Som det vil erindres, blev der under 24. Juli 1899 fra Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg tilstillet De samvirkende Fagforbund et Forslag til Overenskomst, affattet paa Grundlag af de den Gang saa meget omtalte »8 Punkter« paa lignende Maade som et tidligere i Enighedskamret indbragt Forslag fra Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter i Kamret. Det nævnte Forslag blev dog ved Skrivelse af 26. Juli fra De samvirkende Fagforbund afvist pure, idet det endog betegnedes af De samvirkende Fagforbund som »en yderligere Krigserklæring fra Arbejdsgiverforeningens Side og et utvetydigt Bevis paa, at denne Organisation ikke vil Fred paa andre Betingelser end Arbejderorganisationernes fuldstændige Underkastelse.«

Denne afvisende Holdning fra De samvirkende Fagforbunds Side forhindrede imidlertid ikke, at der mellem de to Hovedorganisationers Formænd, henholdsvis nuværende Borgmester J. Jensen og undertegnede, blev paabegyndt Forligsforhandlinger den paafølgende Dag, altsaa den 27. Juli, paa Grundlag af det ovennævnte af Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg under 24. Juli fremsendte Forslag. Disse Forhandlinger blev fortsatte i de næstfølgende to Dage, den 28. og 29. Juli, med det Resultat, at der paa dette Tidspunkt i alt væsentligt var opnaaet Enighed i Realiteten om alle faktiske Spørgsmaal, herunder ogsaa det meget vanskelige Spørgsmaal, der omhandles i Overenskomstens andet Stykke.

Med Hensyn til Forhandlingen om dette Spørgsmaal skal jeg henlede Opmærksomheden paa, at Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg i et og alt var enig med mig i, at det særlig maatte paases, at der saa vidt muligt blev tilvejebragt Kauteler, som kunde modvirke de meget hyppige og overordentlig generende pludselige Arbejdsstandsninger. I den Anledning havde Forretningsudvalget efter moden Overvej-

else affattet hertil sigtende Bestemmelser i sit oprindelige Forslag af 24. Juli, hvori det bl. a. hedder:

»Hovedorganisationerne for Arbejdsgivere og Arbejdere erkende herved hinandens Berettigelse til at dekretere Arbejdsstandsning; dog maa ingen Lock-out eller Strejke af hvilken som helst Grund eller Omfang dekreteres af nogen af Parterne, forinden en saadan er vedtagen med mindst 3/4 af de afgivne Stemmer paa en dertil sammenkaldt Generalforsamling i Hovedorganisationen. At man agter at forelægge en Generalforsamling Forslag om en saadan Arbejdsstandsning, skal tilkendegives den anden Hovedorganisations Forretningsudvalg ved særlig og anbefalet Skrivelse, mindst 14 Dage før Arbejdsstandsningen agtes iværksat, og der skal paa samme Maade gives den anden Part Meddelelse om Generalforsamlingens Beslutning mindst 7 Dage forinden Arbejdsstandsningen iværksættes.«

Dette beviser, at Arbejdsgiverforeningens Hensigt var at begrænse Retten til Iværksættelse af Arbejdsstandsning til de to Hovedorganisationers Generalforsamling, og at alle andre Arbejdsstandsninger derfor paa Forhaand maatte anses for ulovlige. Til yderligere Beskyttelse mod enhver Art af lokale Arbejdsstandsninger tilføjes der i det omhandlede oprindelige Forslag:

»Som Strejke eller Lock-out betragtes det, hvis Værksteder eller Arbejdspladser systematisk affolkes eller efterhaanden lukkes. Enhver af Parterne forpligter sig til ikke at billige eller understøtte nogen Strejke eller Lock-out, saafremt den er etableret i Strid med foranstaaende Bestemmelser.«

Det vil heraf ses, at man har været forberedt paa, at der fra de underordnede Organisationers Side kunde blive gjort Forsøg paa at omgaa de foranstaaende Bestemmelser, navnlig vedrørende det paabudte Varsel, idet det jo ligger i Sagens Natur, at en Arbejdsstandsning, der søges fremlistet ved en Affolkning eller en successiv Lukning, ikke forud vil blive varslet, og man har derfor paalagt de to Hovedorganisationer ikke under nogen Omstændighed at billige eller understøtte nogen saadan Arbejdsstandsning.

Det viste sig imidlertid straks ved Forhandlingens Begyndelse den 27. Juli, at det vilde være umuligt at fastholde den foreslaaede Redaktion af ovenstaaende Bestemmelse, fordi Hr. J. Jensen straks gjorde opmærksom paa, at De samvirkende Fagforbund ikke ifølge sine Love afholdt nogen egentlig Generalforsamling, og at der ifølge samme Love tilkom de underordnede Organisationer en selvstændig Ret til at iværksætte Arbejdsstandsninger, og denne Ret vilde det være ganske utænkeligt at faa Organisationerne til at opgive. Jeg for mit Vedkommende kunde ikke helt tiltræde de nævnte Betragtninger, idet jeg ikke kunde erkende, at det rent og klart fremgik af De samvirkende Fagforbunds Love, at der tilkom samtlige underordnede Organisationer en absolut og ubegrænset Ret til at iværksætte Arbejdsstandsning, medens jeg dog paa den anden Side maatte indrømme, at en mangeaarig Praksis havde fastslaaet Forholdet som angivet af Hr. J. Jensen. Disse Betragtninger førte til, at man maatte omændre den første Del af det omhandlede Stykke 2 saaledes, at det kom til at hedde:

»Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund erkende herved hinandens Berettigelse til henholdsvis at dekretere eller godkende Arbejdsstandsning; dog maa ingen Lock-out eller Strejke af hvilken som helst Grund eller Omfang dekreteres eller godkendes af nogen af Parterne, forinden den er vedtaget med mindst 3/4 af de afgivne Stemmer af en efter *vedkommende* Organisations Love dertil kompetent Forsamling.«

Det vil heraf ses, at der i denne vigtige Bestemmelse er indført den meget væsentlige Forandring, at det ikke mere kræves, for at en Arbejdsstandsning kan betragtes som lovlig, at den skal være vedtaget med 3/4 af de afgivne Stemmer paa en Generalforsamling i Hovedorganisationen, men at det fremtidig skal være tilstrækkeligt, at en saadan Majoritet har vedtaget Beslutningen i en efter vedkommende Organisations Love dertil kompetent Forsamling. Denne forandrede Redaktion medførte dog for Arbejdsgiverforeningens Vedkommende ingen Ændring i den fremtidige Benyttelse af Overenskomstens Bestemmelser, idet man for denne Forenings Vedkommende ikke havde til Hensigt at afgive den besluttende Myndighed vedrørende Arbejdsstandsning til nogen som helst underordnet Organisation, men agtede fremdeles at fastholde den som udelukkende tilkommende Hovedledelsen. For Arbejderorganisationernes Vedkommende medførte den paagældende Ændring den meget væsentlige Forandring, at det ogsaa fremtidig maatte anses for lovligt, at underordnede Organisationer paa egen Haand iværksatte Arbejdsstandsning. Men paa den anden Side var der mellem Parterne fuld Enighed om at opretholde og, som det vil ses af den afsluttede Overenskomst, i flere Retninger at skærpe de oprindeligt stipulerede Varselsbestemmelser, idet det kom til at hedde:

»At man agter at forelægge en saadan Forsamling Forslag om Arbejdsstandsning skal tilkendegives den anden Hovedorganisations Forretningsudvalg

ved særlig og anbefalet Skrivelse mindst 14 Dage, før Arbejdsstandsningen efter Forslaget agtes iværksat, og der skal paa samme Maade gives den anden Part Meddelelse om Forsamlingens Beslutning mindst 7 Dage, forinden Arbejdsstandsningen iværksættes. Enhver af Parterne forpligter sig til ikke at godkende eller understøtte nogen Strejke eller Lock-out, saafremt den er etableret i Strid med ovenstaaende Bestemmelser. Som Strejke eller Lock-out betragtes det, hvis Værksteder eller Arbejdspladser systematisk affolkes eller nogen under den hørende Organisations Medvirkning eller med dens udtalte eller stiltiende Godkendelse, efter at den fra Modpartens Side er gjort bekendt dermed. Det vedtages derhos, at det skal betragtes som Brud paa denne Overenskomst, hvis Arbejder- eller Arbejdsgiverorganisationer, der staa udenfor de to nævnte Hovedorganisationer eller have udmeldt sig af dem, under Strid med nogen af disse eller af de under dem hørende Organisationer, understøttes, af nogen ved nærværende Overenskomst forpligtet Part.«

Efter min Formening indeholdt den gengivne Ordlyd af Punkt 2 til Trods for dens noget uklare Affattelse en ganske utvivlsom Forpligtelse for samtlige Arbejdsgiver- og Arbeiderorganisationer, som ifølge deres Love har Kompetence til at tage Beslutning om Arbejdsstandsning, til at efterkomme Varselsbestemmelserne i et og alt, saafremt den paagældende Arbejdsstandsning skulde kunne betragtes som lovlig, og at en Undladelse af at iagttage de nævnte Varselsbestemmelser maatte medføre Ansvar for Brud paa den indgaaede Overenskomst, ikke alene for den underordnede Organisation, der uden Varsel havde iværksat en Arbejdsstandsning, men tillige for enhver af de overordnede Organisationer, der godkendte en saadan Arbejdsstandsning eller ydede den Støtte. For at nævne et bestemt Eksempel kunde jeg tænke mig, at Pianofortearbejdernes Fagforening, der formentlig henhører under Snedkerforbundet, uden Varsel iværksatte en Arbejdsstandsning, og at Snedkerforbundet godkendte eller understøttede en saadan Arbejdsstandsning, ligesom ogsaa De samvirkende Fagforbund, hvorunder jo Snedkerforbundet hører, under Konfliktens videre Forløb ogsaa ydede den sin Støtte. I et saadant Tilfælde vilde jeg anse det for ganske utvivlsomt, at ikke alene Pianofortearbejdernes Fagforening havde gjort Brud paa Overenskomsten ved at undlade at benytte Varselsbestemmelserne, men at ogsaa Snedkerforbundet og De samvirkende Fagforbund hver for sig maatte lide Tiltale og Dom for Brud paa Overenskomsten ved deres respektive Godkendelse.

Denne min Opfattelse blev imidlertid paa en lige saa fyndig som for mig pinligt overraskende Maade omstødt af Den permanente Voldgiftsret, idet den gentagende erklærede, at der ikke paahvilede de underordnede Organisationer nogen Varselspligt i Tilfælde af Arbejdsstandsning, og at samtlige Bestemmelser i Punkt 2 kun kunde medføre Ansvar for den overordnede Organisation, som maatte godkende eller understøtte en Arbejdsstandsning, der var iværksat uden det paabudte Varsel. Det var for mig saa meget pinligere at blive belært om, at jeg paa et saa væsentlig Hovedpunkt i en saa fundamental Bestemmelse havde taget fejl, som jeg jo maatte erkende, at jeg alene bar Ansvaret, da jeg alene havde ført Forhandlingen med Hr. J. Jensen om Overenskomstens Affattelse, det var nemlig først ved den endelige formelle Redaktion, at de tre Herrer, Bing, Heide og Trier blev anmodede om at komme til Stede, dels fordi det havde vist sig vanskeligt for Hr. J. Jensen og mig at blive enige om Forslagets formelle Affattelse, herunder ogsaa Bestemmelserne i Punkt 2, og dels fordi vi ogsaa af andre Grunde fandt det formaalstjenligt, at Forslaget kom til at foreligge i Form af et Mæglingsforslag fra udenforstaaende. Ved denne sidste Forhandling, som fandt Sted den 31. Juli, befattede navnlig Hr. Trier sig ret indgaaende med Redaktionen af Overenskomstens Punkt 2, som han i flere Punkter foranledigede omredigeret og delvis skærpet. Heraf maatte jeg blive bestyrket i den Opfattelse, at disse Bestemmelser virkelig vilde kunne yde det Værn mod fremtidige pludselige Arbejdsstandsninger, som jeg bestræbte mig for at opnaa, ligesom denne Omstændighed ogsaa yderligere ved den senere Underkastelse fra Den permanente Voldgiftsrets Side i nogen Grad maatte styrke mine Tvivl om Kendelsens Rigtighed. Det vil imidlertid let ses, at jeg som Arbejdsgiverforeningens Formand ikke havde andet at gøre end loyalt at bøje mig for Den permanente Voldgiftsrets Afgørelse, uanset at jeg aldrig noget Øjeblik har været i Tvivl om, at min Opfattelse var den rette.

Søholm, den 19. August 1910.

N. Andersen.

Borgmester Jensens Erklæring er saalydende:

Til
Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Anledning af den til mig rettede Forespørgsel om, hvorvidt det ved Indgaaelse af Forliget af 5. September 1899 var en Forudsætning, at der ikke fremtidig kunde iværksættes Strejke eller Lock-out, forinden der var givet de i Forligets Punkt 2 omhandlede to Varsler til Modparten skal jeg udtale:

Det var Hensigten at fastslaa, at »Dansk Arbejdsgiver og Mesterforeniug« og »De samvirkende Fagforbund« som Hovedorganisationer henholdsvis for Arbejdsgiverne og for Arbejderne, ikke fremtidig maatte dekretere eller godkende Lock-out eller Strejke uden at gaa frem paa den i Forliget foreskrevne Maade, ejheller maatte de godkende eller understøtte Lock-outs eller Strejker, der var etableret i Strid med Bestemmelsen i Punkt 2.

Dette fremgaar efter min Opfattelse ganske tydeligt af Ordene i det omhandlede Forligspunkt.

Derimod indeholder Forliget intet om, at det er forbudt Organisationer tilsluttet »Arbejdsgiverforeningen« eller »De samvirkende Fagforbund« at etablere Lock-out eller Strejke uden efter forudgaaende Varsel i Henhold til Punkt 2. Grunden hertil er den ganske naturlige, at De samvirkende Fagforbund, efter hele sin Organisationsform, var ude af Stand til at give et saadant Tilsagn for sine tilsluttende Organisationers Vedkommende.

Undersøger man »De samvirkende Fagforbunds Love, vedtaget paa Delegeretmøde i Januar 1898, ser man straks, at det drejer sig om Samvirken mellem en Række selvstændige Fagorganisationer — væsentligst Forbund omfattende hele Landet — der paatager sig visse Forpligtelser for at opnaa visse Goder, navnlig økonomisk Understøttelse fra de andre Organisationers Side under opstaaende Arbejdskonflikter. Derimod indeholder Lovene intet, som begrænser de enkelte Organisationers Strejkeret. I § 18 bestemmes det, at Forretningsudvalget skal have Meddelelse om enhver Arbejdsstandsning, foranlediget ved Forholdet mellem Arbejder og Arbejdskøber, uanset dennes Omfang, men der siges intet om, at Arbejdsstandsning kun kan etableres med Forretningsudvalgets Billigelse. I Lovenes §§ 8 og 9 er derimod fastsat Regler for, hvorledes de til »De samvirkende Fagforbund« hørende Organisationer har at forholde sig, naar de til en Arbejdsstandsning ønsker Støtte af alle de øvrige Organisationer, og i § 10 bestemmes det, at en Strejke, der ikke er godkendt efter de i §§ 8 og 9 fastsatte Regler, ikke har noget Krav paa Understøttelse af D. s. F.

Det er herefter klart, at »De samvirkende Fagforbund« ved Forliget af 5. September 1899 vel kunde forpligte sig til ikke at godkende eller understøtte Arbejdsstandsninger, der var etableret i Strid med den med Arbejdsgiverforeningen trufne Overenskomst, men derimod ikke kunde binde de tilsluttende Organisationer til kun at strejke efter forudgaaende Varsel, naar de til saadan Strejke ikke krævede nogen Godkendelse eller Understøttelse af D. s. F.

Dette var ogsaa ganske klart for Arbejdsgiverforeningens ledende Mænd paa det omhandlede Tidspunkt. Dels kendte de Lovene for D. s. F., og dels blev det bl. a. under Forhandlingerne for Enighedskamret meget bestemt pointeret fra Arbejdernes Side, at D. s. F. ikke havde nogen diktatorisk Myndighed over de tilsluttende Organisationer — og hverken kunde eller vilde skaffe sig en saadan. Hertil sigtende Bestemmelser er da ogsaa ganske udgaaet af det endelige Forlig — se navnlig det oprindelig opstillede Punkt 1 i de bekendte »8 Punkter«.

At det *kun* er Hovedorganisationerne: »Dansk Arbejdsgiver og Mesterforening« og »De samvirkende Fagforbund«, der har forpligtet sig ikke at iværksætte Arbejdsstandsninger eller godkende og understøtte saadanne, medmindre der er gaaet frem efter Forligets Punkt 2, fremgaar yderligere af den Omstændighed, at, medens der i Arbejdsgiverforeningens Forslag til Overenskomst i Skrivelse af 24. Juli 1899 i Punkt 2 staar »Hovedorganisationerne for Arbejdsgivere og Arbejdere erkende herved hinandens Berettigelse til at dekretere Arbejdsstandsning«. . . saa er dette i det endelig vedtagne Forlig af 5. September 1899 ændret til: »Dansk Arbejdsgiver og Mesterforening« og »De samvirkende Fagforbund« erkende herved hinandens Berettigelse til henholdsvis at dekretere eller godkende Arbejdsstandsning. . .

Denne Ændring i Ordlyden blev netop foretaget for ganske bestemt at præcisere, hvad det var for bestemte Parter, der forpligtede sig ved Forliget. Man nævnte Navnene paa Hovedorganisationerne, og man indfører Ordet »godkende«, fordi man er klar over, at andre end de nævnte Hovedorganisationer kan iværksætte Arbejdsstandsning.

Det kan derfor ikke betragtes som Brud paa Forliget af 5. September § 2, at en Organisation, tilsluttet De samvirkende Fagforbund, etablerer Strejke uden at give sin Modpart det omhandlede Varsel. Brudet fremkommer først, naar Hovedorganisationen »De samvirkende Fagforbund« godkender eller understøtter en saadan Strejke.

Ærb.
J. Jensen.

* * *

Voldgiftsrettens Dom offentliggjordes den 24. August og er saalydende:

Udskrift

af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 24. August 1910 i Sagen Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundets Afdeling i Hedehusen. (Sag Nr. 5).

Mellem Aktieselskabet Hedehusenes Skærvefabrik (P. Madsen), Aktieselskabet Pallerup Grusgrav, Hedehusene, og Aktieselskabet Nymølle Skærvefabrik, hvilke Virksomheder henhører under Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker, og de paa Virksomhederne beskæftigede Arbejdsmænd, som er Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund og af Forbundets Afdeling i Hedehusene, har der i Foraaret været ført Forhandlinger om en ny Overenskomst, efter at Dansk Arbejdsmandsforbund havde opsagt de hidtil gældende Overenskomster til Ophør 1. April d. A. Det lykkedes ikke at naa til Enighed om en ny Overenskomst. Dansk Arbejdsmandsforbund meddelte i Skrivelse af 14. Maj d. A. Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker, at det af Foreningen stillede Forslag var blevet forkastet paa en Generalforsamling i Forbundets Afdeling i Hedehusene, og Forbundet tilføjede, at der for Tiden ikke vil kunne afsluttes Overenskomst paa Grundlag af dette Forslag, og at der saaledes intet andet var at gøre end at arbejde indtil videre uden Overenskomst.

Imidlertid modtog Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker under 1. Juni d. A. en Skrivelse direkte fra den nævnte Afdeling, Arbejdsmændenes Fagforening for Hedehusene og Omegn, hvori Afdelingen varslede Strejke, medmindre der fra Foreningen inden 6. Juni forelaa et Tilbud, som kunde tilfredsstille Afdelingen, og Strejken iværksattes derefter den 7. Juni, uden at der var fremkommet 2. Strejkevarsel fra Afdelingen.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening gør under nærværende Sag gældende, at Afdelingen i Hedehusene under Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund selv har overtraadt Septemberforliget af 1899, § 2, at Dansk Arbejdsmandsforbund ved at undlade at foretage fornødne Skridt for at hindre Strejken, bringe den til Ophør eller gøre den uvirksom i Forhold til andre Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund end selve de strejkende har paadraget sig Ansvar herfor og med Afdelingen er ansvarlig for de Tab, som maatte være foraarsagede fornævnte Aktieselskaber ved den ulovlig varslede Strejke, og Arbejdsgiverforeningen har derfor nedlagt Paastand om, at Strejken kendes ulovlig varslet og som Følge heraf selv ulovlig, at det paalægges Dansk Arbejdsmandsforbund at erklære offentligt, at ethvert Medlem af Dansk Arbejdsmandsforbund uhindret bør kunne tage Arbejde hos en af de paagældende Virksomheder, særlig uden derved at blive anset som Strejkebryder, og at der i Henhold til Lov af 12. April 1910 om Oprettelse af en fast Voldgiftsret paalægges Afdelingen i Hedehusene, Dansk Arbejdsmandsforbund eller begge en Bod, som i Betragtning af, at det drejer sig om en Standsning af Arbejdet, bør dække al den Skade, som er sket paa Grund af Standsningen, og bør tilfalde de skadelidende Virksomheder.

De samvirkende Fagforbund har derimod paastaaet saavel Dansk Arbejdsmandsforbund som dettes Afdeling i Hedehusene frifundne for Arbejdsgiverforeningens Tiltale i enhver Henseende og Arbejdsgiverforeningen tilpligtet at betale Sagens Omkostninger.

Foreløbig er alene forhandlet og til Kendelse optaget Spørgsmaalet om, hvorvidt Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling i Hedehusene har overtraadt Septemberforliget af 1899, § 2, ved ikke at give Strejkevarsler i Overensstemmelse med de deri indeholdte Forskrifter.

§ 2 er saalydende:

»Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund erkende herved hinandens Berettigelse til henholdsvis at dekretere eller godkende Arbejdsstandsning; dog maa ingen Lockout eller Strejke af hvilken som helst Grund eller eller Omfang dekreteres eller godkendes af nogen af Parterne,

forinden den er vedtaget med mindst 3/4 af de afgivne Stemmer af en efter vedkommende Organisations Love dertil kompetent Forsamling. At man agter at forelægge en saadan Forsamling Forslag om Arbejdsstandsning skal tilkendegives den anden Hovedorganisations Forretningsudvalg ved særlig og anbefalet Skrivelse mindst 14 Dage, før Arbejdsstandsningen efter Forslaget agtes iværksat og der skal paa samme Maade gives den anden Part Meddelelse om Forsamlingens Beslutning mindst 7 Dage, forinden Arbejdsstandsningen iværksættes. Enhver af Parterne forpligter sig til ikke at godkende eller understøtte nogen Strejke eller Lockout, saafremt den er etableret i Strid med ovenstaaende Bestemmelser. Som Strejke eller Lockout betragtes det, hvis Værksteder eller Arbejdspladser systematisk affolkes eller efterhaanden lukkes under Hovedorganisationens eller nogen under den hørende Organisations Medvirkning eller med dens udtalte eller stiltiende Godkendelse, efter at den fra Modpartens Side er gjort bekendt dermed. Det vedtages derhos, at det skal betragtes som Brud paa denne Overenskomst, hvis Arbejder- eller Arbejdsgiverorganisationer, der staar uden for de to nævnte Hovedorganisationer eller har udmeldt sig af dem, under Strid med nogen af disse eller af de under dem hørende Organisationer understøttes af nogen ved nærværende Overenskomst forpligtet Part.«

Med Hensyn til Forstaaelsen af § 2 foreligger der fra den permanente Voldgiftsrets Side forskellige indbyrdes afvigende Afgørelser. I Sagerne Nr. 1 og 7 udtales, at § 2 kun handler om Arbejdsstandsninger, som er dekreterede, godkendte eller understøttede af en af Hovedorganisationerne. I Sagerne Nr. 11 og 12 er Dansk Tømrerforbund dømt for at have godkendt Strejker, der ikke var varslede i Overensstemmelse med § 2, idet Tømrerforbundet, der var udtraadt af de samvirkende Fagforbund, derefter betragtedes som selvstændig Hovedorganisation og som saadan bunden ved § 2. I Sagerne Nr. 29 og 30 er henholdsvis »Brolæggernes faglige Afdeling« og »Foreningen af Arbejdsgivere i Læderindustrien« fundne skyldige i Brud paa § 2 ved at have iværksat Arbejdsstandsning uden at foretage den deri foreskrevne Varsling.

I Dom af 30. April 1909 er Højesteret paa samme Maade som den permanente Voldgiftsret i de to sidstnævnte Sager gaaet ud fra, at Varselsbestemmelserne i § 2 ogsaa gælder for Underorganisationer.

Under nærværende Sag er der indhentet Udtalelser angaaende Paragrafens Mening fra de to Mænd, der særlig har repræsenteret de to Hovedorganisationer under de forud for Septemberforliget gaaende Forhandlinger, nemlig Etatsraad N. Andersen og Borgmester J. Jensen. Men medens Etatsraad Andersens Erklæring gaar ud paa, at § 2 er fremkommet som en Læmpelse af et fra Arbejdsgiverforeningens Side stillet Forslag, hvorefter overhovedet alle ikke af en af Hovedorganisationernes Generalforsamling vedtagne Arbejdsstandsninger skulde være at anse for ulovlige, og at § 2 i sin nuværende Skikkelse trods dens noget uklare Affattelse indeholder en ganske utvivlsom Forpligtelse for samtlige Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer, som ifølge deres Love har Kompetence til at tage Beslutning om Arbejdsstandsning, til at efterkomme Varselsbestemmelserne i et og alt, saafremt den paagældende Arbejdsstandsning skal kunne betragtes som lovlig, har Borgmester Jensen forklaret, at han bestemt er gaaet ud fra, at de heromhandlede Regler i § 2 kun skulde forbinde selve Hovedorganisationerne.

Under denne Sagens Stilling maa den Forstaaelse vælges, der findes mest stemmende med Paragrafens Ord og Tendens. Men herefter maa Varselsreglerne antages at gælde ikke blot for Hovedorganisationerne, men ogsaa for samtlige de ved Overens-

komsterne forpligtede Foreninger og Virksomheder, idet Ordene »vedkommende Organisation« efter Sammenhængen peger paa andet og mere end Hovedorganisationerne, og Paragrafens Stræben gaar i Retning af at modvirke uvarslede Arbejdsstandsninger, hvortil kommer, at Ordene »nogen ved nærværende Overenskomst forpligtet Part« i Paragrafens væsensbeslægtede Slutningsregel uomtvistet omfatter Underorganisationer. Det bemærkes herved, at der her ikke foreligger et Tilfældr, hvor Betalingsstandsning eller Hensyn til Liv, Velfærd eller Ære kunde hjemle en uvarslet Arbejdsnedlæggelse.

Kendelse:

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling i Hedehusene har ved den af Afdelingen den 7. Juni d. A. iværksatte Strejke overfor Aktieselskabet Hedehusenes Skærvefabrik (P. Madsen), Aktieselskabet Kallerup Grusgrav, Hedehusene, og Aktieselskabet Nymølle Skærvefabrik begaaet Brud paa Septemberforligets § 2.

* * *

Kendelsen er saaledes gaaet os imod, og det maa derfor tilraades Organisationerne at give det i Septemberforligets Punkt 2 foreskrevne Varsel, forinden man skrider til Arbejdsstandsning.

I Henhold til den omhandlede Bestemmelse i Septemberforliget skal det meddeles den anden Hovedorganisations Forretningsudvalg, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om Arbejdsstandsning. Denne Meddelelse skal tilstilles den anden Hovedorganisations Forretningsudvalg ved særlig og anbefalet Skrivelse, mindst 14 Dage før Arbejdsstandsningen agtes iværksat. Paa samme Maade skal der gives den anden Part Meddelelse om Forsamlingens Beslutning. Denne Meddelelse skal gives mindst 7 Dage, forinden Arbejdsstandsningen iværksættes.

Meddelelserne bør have en enkel og præcis Form, der opfylder Forligets Bestemmelser, til Eks. saaledes:

(1. Varsel.)

Til
Forretningsudvalget for
Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening,
Ved Stranden 6.

Ved Nærværende tillader vi os at meddele det ærede Forretningsudvalg, at vi agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at vore Medlemmer nedlægger Arbejdet hos (*Arbejdsgiverens Navn og Adr.*), forsaavidt Enighed ikke opnaas om (*Sagens Art*).

P. F. V.
(Formandens Underskrift.)

(2. Varsel.)

Til
Forretningsudvalget for
Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening,
Ved Stranden 6.

Herved tillader vi os at meddele, at en dertil kompetent Forsamling har besluttet at lade vore Medlemmer standse Arbejdet hos Hr. (*Arbejdsgiverens Navn og Adr.*) fra —dag d. — ds. Kl. 6 Aften at regne, hvis der ikke forinden er opnaaet Enighed om de foreliggende Uoverensstemmelser.

(Her kan tilføjes: Hvis den ærede Arbejdsgiverforening ønsker det, er vi selvfølgelig villige til at deltage i endnu en Forhandling om Sagen.)

P. F. V.
(Formandens Underskrift.)

Arbejdsløsheden
i Maj 1910.

De i Fortegnelsen anførte 43 Fag eller Organisationer have meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i Maj Maaned 1910 for ialt ca. 44,400 Arbejdere. Antallet af Araejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 3,300 eller 7,4 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Dage er opgjort til ca. 73,000 eller gennemsnitlig 2,21 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Slagtere, Tekstilarbejdere, Murersvende og Murarbejdsmænd, Malere, Smede og Maskinarbejdere, Dansk Arbejdsmandsforb., Arbejdsmandsorganisationerne i Randers og i Gentofte og Omegn samt kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationens Navn)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)			Provinserne			Hele Landet		
	Antal Arbejdsløse		Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Arbejdsløse		Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Arbejdsløse		Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
	Ved Maanedens Midte	Ved Maanedens Slutn.		Ved Maanedens Midte	Ved Maanedens Slutn.		Ved Maanedens Midte	Ved Maanedens Slutn.	
Mølleriarbejdere	9	9	270	9	7	173	18	16	443
Bagere og Konditore	220	225	961	—	—	—	220	225	961
Sukkervarearbejdere m. m.	5	5	123	3	3	93	8	8	216
Bryggeriarbejdere	2	2	27	0	0	0	2	2	27
Skraatobaksarbejdere	»	1	47	»	5	80	»	6	127
Tobaksarbejdere	300	356	9792	44	49	1189	344	405	10981
Skræddere	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Handskemagere	1	1	16	0	0	0	1	1	16
Hattearbejdere	2	2	54	»	8	48	2	10	102
Skotøjsarbejdere	77	54	1498	12	8	195	89	62	1693
Korkskærere	1	1	24	0	0	0	1	1	24
Gas- og Vandarbejdere	10	10	240	—	—	—	10	10	240
Hus-Tømrere	»	396	9764	»	288	2440	»	684	12204
Skibstømrere	71	72	1593	39	46	905	110	118	2498
Snedkere	550	590	14322	243	233	6404	793	823	20726
Træindustriarbejdere	37	38	915	59	41	1057	96	79	1972
Billedskærere	11	15	252	9	7	209	20	22	461
Glarmestre	14	10	408	—	—	—	14	10	408
Sadelmagere og Tapetserere	—	—	—	0	5	44	0	5	44
Stukkatører	0	33	555	—	—	—	0	33	555
Skorstensfejere	2	2	62	—	—	—	2	2	62
Bødkere	5	1	94	12	7	230	17	8	324
Drejere	6	9	150	11	10	289	17	19	439
Karetmagere	6	4	101	8	4	192	14	8	293
Barnevognsarbejdere	0	1	12	—	—	—	0	1	12
Lohgarvere	4	2	72	2	3	64	6	5	136
Hvidgarvere	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Keramikere	3	3	74	—	—	—	3	3	74
Pottemagere	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stenarbejdere	6	3	122	3	2	70	9	5	192
Blikkenslagere	27	39	1001	6	3	147	33	42	1148
Metaltrykkere	7	6	110	2	2	34	9	8	144
Jern- og Metalslibere	2	4	66	3	3	70	5	7	136
Gørtlere og Metalarbejdere	20	24	591	9	6	230	29	30	821
Formere	51	58	1708	150	148	4483	201	206	6191
Elektrikere	31	36	553	19	8	250	50	44	803
Papirindustriarbejdere	0	0	0	3	23	62	3	23	62
Litografer	12	13	351	7	8	195	19	21	546
Typografer	124	147	4096	41	39	967	165	186	5063
Sømænd	—	—	—	35	35	665	35	35	665
Søfyrbødere	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kedel- og Maskinpassere	19	16	471	12	11	246	31	27	717
Kellnere	60	45	1000	28	31	600	88	76	1600
Tilsammen		2233	51495		1043	21631		3276	73126

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsg. 49, 1. Sal, Kbhvn. K. Tlf. 3541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 9 ❁ KØBENHAVN DEN 3. SEPTEMBER 1910 ❁ 7. AARGANG

INDHOLD: Engelske Arbejdere.

Engelske Arbejdere.

Vi har sidst i »Arbejderen« Nr. 52 gengivet Resultatet af den engelske Regerings Undersøgelser angaaende Arbejdernes Levevilkaar. Vi gengiver i Dag Resultatet af Undersøgelserne af de engelske Arkejderes Levevilkaar, saaledes som vi har modtaget Meddelelserne gennem vort Udenrigsministerium.

I Begyndelsen af 1908 udsendte Board of Trade en Beretning om en paa dets Foranledning foretaget Undersøgelse af Arbejderklassens Livsvilkaar etc. i de vigtigste industrielle Byer i det Forenede Kongerige. Beretningen byggede for en Del paa et *Materiale*, der i Løbet af 1903 til 1904 var tilvejebragt at samme Regeringsdepartement om disse Emner, men den er videregaaende og omfatter ikke blot Spørgsmaalene om Huslejen og Detailpriserne for de vigtigste Livsfornødenheder, Fødemidler og Kul, men berører tillige kortelig Lønningsspørgsmaalene i 4 vigtige og typiske Fag: nemlig Bygningsfaget, Maskinfaget, Bogtrykkerfaget og Møbelfaget. Da imidlertid en omfattende og almindelig Undersøgelse af Lønningsspørgsmaalene var under Arbejde, da den her omhandlede Beretning blev udgivet, er den ikke paa dette Punkt saa oplysende og fuldstændig som det paa de øvrige Omraader er forsøgt at gøre den.

Undersøgelsen har omfattet 94 Byer, deraf 77 i England og Wales, 11 i Skotland og 6 i Irland. Statistikerne dækker Tidsrummet Oktober 1905.

Foruden den almindelige Beretning, hvor der gøres Rede for Resultatet af Undersøgelserne, findes der Seperatberetninger om Indretningen af Huse, Huslejen, Prisen for Fødemidler etc. og Fortjenesten i hver af de enkelte Byer, samt en Del Statistiker om Befolkningstilvæksten, Overbefolkning, Dødelighedsstatistik etc. etc.

Indretningen af Huse samt Huslejen.

Det ses af Rapporten, at 2-Etages Huse med ialt 4 à 5 Rum (+ et Scullery Rum til Opvadsk o. l.) i England og Wales er den almindelige Type for Arbejderboliger, ligesom denne Art Vaaninger kan tages som typisk for hele den engelske Arbejderbefolkning, om end Husene i de forskellige Dele af Landet er bygget og indrettet paa forskellig Maade. I Skotland er Forholdet noget anderledes, idet den overvejende Type af Arbejderboliger dér er Lejligheder »flats« paa 1, 2 eller 3 Værelser i 3- eller 4-Etagers Huse. I Irland er Typen nærmest som i England.

Paa Grund af de forskellige lokale Variationer, har det været vanskeligt at finde en bestemt Type Arbejdsbolig, der kunde tjene som Grundlag for en Sammenligning af Huslejen i forskellige Landsdele og Byer. Man har som Følge heraf anvendt følgende Metode: Man sammenligner Gennemsnitshuslejen for den i vedkommende By hyppigst forekommende Art af Arbejderbolig med Gennemsnitshuslejen for en Arbejderbolig *med samme Antal Værelser*

i London. Hvis man saaledes sætter Huslejen i London til 100, og udtrykker Huslejen i hver af Byerne ved et Procenttal af Huslejen for en lignende Akkomadition i London, faar man følgende Resultat:

London	100
Nordlige Grevskaber	62
Yorkshire	56
Lancashire, Cheshire	54
Midtlandet	51
Østlige Grevskaber	50
Sydlige Grevskaber	61
Wales	60
Skotland	69
Irland	50

Det vil heraf ses, at den laveste Leje betales i Midtlandet og Lancashire samt i Irland. Tallet for Skotland er højt, men det maa erindres, at Sammenligningen er baseret paa den Husleje, der betales for *samme Antal af Rum*, og at *Størrelsen* af Rummene sædvanlig er større i Skotland end i England.

Forskellen mellem London og Provinserne illustreres iøvrigt ved nedenstaaende Tabel, hvori de ugentlige Lejesummer, der sædvanlig betales i Provinsbyerne i England og Wales, taget i Gennemsnit, sammenligne med den sædvanlige ugentlige Husleje, der betales i London for samme Antal Rum.

Antal Værelser	London	Provinsbyer i England og Wales
	Gennemsnitshuslejen	
	Sh. d.	Sh. d.*
To Værelser	6 0	3 3
Tre —	7 6	4 1½
Fire Værelser	9 0	5 0
Fem —	11 0	6 0
Sex —	13 0	7 1½

Man vil bemærke, at Huslejen i Provinserne kun er lidt over Halvdelen af Huslejen i London. I Skotland er Forskellen mellem Huslejen i Edinburg og de andre Byer meget mindre, medens Huslejen i Dublin er langt højere end i de andre irske Byer.

Hvis man grupperer Byerne i England og Wales i Forhold til Befolkningens Størrelse, og tager Gennemsnitshuslejen for hver Gruppe, faar man paa samme Maade som ovenfor følgende Procenttal i Forhold til London (London = 100):

Byer med over 250,000 Indb....	64
— — fra 150,000—250,000 Indb.	60
— — — 100,000—150,000 —	59
— — — 50,000—100,000 —	54
— — mindre end 50,000 —	53

Huslejen falder altsaa med Indbyggertallet; men Forskellen synes dog kun ringe. Hvis man deler Byerne i to Grupper efter om de have over eller under 100,000 Indbyggere springer Forskellen mere i Øjnene, idet Gennemsnits-Procenttallene da bliver henholdsvis 61 og 53.

Undersøgelserne angaaende Detailpriserne for Fødemidler etc. vises i Beretningen for hver By for sig, saaledes at Priserne betyder de Priser, der i Oktober 1905 sædvanlig betaltes for hver Artikkel, og ikke absolut de laveste Priser ere angivne. Re-

Fornødenhed	Antal af undersøgte Byer i England og Wales.	Vigtigste Priser i Oktober 1905.
The ....pr. lb.	72	1 sh 4 d. til 1 sh. 8 d.
Sukker »	72	2 d.
Sideflæsk »	72	7 d.—9 d.
Ost ..... »	68	7 d.
Smør ... »	71	1 sh.
» Dansk »	63	1 » 2 d.
» Koloni- eller fremmed	72	1 » 0 d. til 1 sh. 1 d.
Kartofler pr. 7 lbs.	72	2½ d.—3½ d.
Mel »	70	8 d.— 10 d.
Brød » 4 »	72	4½ d.—5½ d.
Mælk » Quart	72	3 d.— 4 d.
Kul » cwt.	72	9½ d.—1 sh.
Kød	72	
Britisk Oksekød ...pr. lb.	72	7½ d.—8½ d.
Faarekød »	72	7½ d.—9 d.
Svinekød »	72	7½ d.—8½ d.
Koloni- eller fremmed Oksekød pr. lb.	71	5 d.—6 d.
Faarekød »	71	4 d.—5 d.

* Vi erindrer om, at 1 Sh. (90 Øre) har 12 d. (à 7½ Øre).

sultatet viser, at Variationerne i Priserne for de vigtigste Fornødenheder er langt mindre end Variationerne i Huslejen.

Foranstaaende Tabel viser en Del Gennemsnits-Priser for de vigtigste Fornødenheder i forskellige Distrikter i England og Wales (undtagen London).

Arbejderfamiliers Budgetter.

Der har været udsendt et meget stort Antal Forespørgsler til Medlemmerne af forskellige Arbejderorganisationer o. a. om Familiers Indtægter og Udgifter. Efter at have udskudt alle de Besvarelser, der af en eller anden Grund var mangelfulde, blev der tilbage 1,944 Opgivelser, der grupperes paa følgende Maade i Forhold til Familiernes (altsaa ikke blot Mandens) Indtægter.

Ugentlig Indtægt	Antal Besvarelser.
Under 25 sh.	261
25 sh.—30 sh.	289
30 sh.—35 sh.	416
35 sh.—40 sh.	382
40 sh. og derover	596
Ialt	1,944

Med Hensyn til de højere Grupper af Indtægter, maa bemærkes, at Indtægten dér mindre beror paa Mandens større Fortjeneste end paa de øvrige Familiemedlemmers Bidrag til Indtægterne.

Tabellen Side 68 viser Resultatet af Undersøgelsen; den giver Gennemsnittet for det Forenede Kongerige og omfatter Indtægter og Udgifter samt Mængden af de forskellige Fødemidler som i en Uge i Sommeren 1904 fortæredes af en Arbejderfamilie. Udgifter til berusende Drikke og Tobak er ikke opført paa Budgettet.

Det vil bemærkes, at Udgifterne til Fødemidler aftager forholdsmæssig, eftersom Indtægterne stiger. For Familier, hvis Indtægter er under 30 Sh., bliver ca. 2 Tredjedele af Indtægten anvendte til Føden, medens af Indtægterne paa 40.00 og derover kun ca. 57 % anvendes dertil.

Som ovenfor nævnt omtales her kun Lønnen i Bygnings-, Maskin-, Bogtrykker- og Møbelfagene. For faglærte Arbejdere i disse Fag var Lønnen i de forskellige Dele af Landet som nedenstaaende Tabel viser: (London = 100).

	Bygnings-fag		Maskin-fag			
	Faglærte Arbejdere	Ufaglærte Arbejdere	Faglærte Arbejdere	Ufaglærte Arbejdere	Udstyrs-Fag	Bogtrykker-Fag
London	100	100	100	100	100	100
Nordlige Grevskaber	88	88	89	86	—	82
Yorkshire	84	89	85	—	82	82
Lancashire	89	88	88	79	86	85
Midtlandet	90	92	86	81	86	80
Østlige Grevskaber	84	84	74	—	—	71
Sydlige Grevskaber	85	85	85	85	—	71
Wales	87	85	92	80	84	78
Skotland	86	79	83	79	79	80
Irland	79	57	90	70	—	82

Uge-Arbejdslønnen ses iøvrigt at have været fordelt saaledes:

	Sh. d. Sh. d.
Bygningsfaget.	
Murere	37.2—40.6
Tømrere, Snedkere	36.2—39.4
Vand- og Gasarbejdere	35.4—39.9
Gibsere	36.6—41.8
Malere	31.6—37.6
Murerhaandlangere	23.6—27.0
Maskinfaget.	
Tilpassere	32.0—36.0
Maskindrejere	32.0—36.0
Smede	32.0—36.0
Støbere	34.0—38.0
Almindelige Arbejdere	18.0—22.0
Bogtrykkerfaget.	
Sættere	28.0—33.0
Møbelfaget.	
Møbelsnedkere	33.9—38.3
Tapetserere	33.9—38.3
Polerere	31.6—36.0

Ugentlige Indtægter	Under 25 Sh.	25—30 Sh.	30—35 Sh.	35—40 Sh.	40 Sh. og derover	Alle Indtægter
Antal Besvarelser	261	289	416	382	596	1.944
Ugentlig gennemsnitlig Familieindtægt	Sh. d. 21/4½	Sh. d. 26/11½	Sh. d. 31/11¼	Sh. d 36/6¼	Sh. d. 52/0½	Sh. d. 36/10
Gennemsnitsantal af Børn, der bor hjemme	3.1	3.3	3.2	3.4	4.4	3.6

Ugentlige Udgifter	Under 25 Sh.	25—30 Sh.	30—35 Sh.	35—40 Sh.	40 Sh. og derover	Alle Indtægter
Brød og Mel	3.0½	3.3¾	3.3½	3.4¼	4.3¾	3.7
Kød (købt efter Vægt)	2.8	3.4¾	4.3½	4.5½	5 10½	4.5½
Andet Kød samt Fisk	0.7½	0.8¾	0.10	1.0	1.4	0.11¾
Sideflæsk	0.6¼	0.9	0.10¼	0.11½	1.3¾	0.11½
Æg	0.5¾	0.8½	0.11	1.0	1.4¾	1.0
Ost	0.4¾	0.5½	0.6	0.6	0.8	0.6½
Mælk	0.8	0.11¾	1.3¼	1.4¼	1.7¾	1.3¼
Kartofler	0.8¾	0.9¾	0.10½	0.10¼	1.1¾	0.11
Smør	1.2	1.7	1.10¼	2.0	3.0½	2.1½
Grønsager	0.4¾	0.7	0.10	0.11¾	1.3¾	0.11
Rosiner, Korender o. l.	0.1½	0.1¾	0.2¼	0.3	0.3¾	0.2¾
Ris, Havremel o. l.	0.4½	0.5	0.6	0.5¾	0.7	0.6
The	0.9¼	0.11¼	1.0¾	1.1¼	1.5	1.1½
Kaffe, Kakao	0.2	0.3¼	0.3½	0.4¼	0.5½	0.3¾
Sukker	0.8	0.10	0.10¾	0.11¼	1.3	0.11¾
Syltetøj, Sirup o. l.	0.4¼	0.5¼	0.6	0.6½	0.8¾	0.6½
Pickles o. l.	0.2	0.2¼	0.3¼	0.3½	0.4¼	0.3¼
Andre Poster	1.0½	1.3¾	1.6½	1.10½	0.6¼	1 9½
Ialt	14.4¾	17.10¼	20.9¼	22.3½	29.8	22.6

Mængde af fortærede Fødemidler	Under 25 Sh.	25—30 Sh.	30—35 Sh.	35—40 Sh.	40 Sh. og derover	Ialt
Brød og Mel	lbs 28.44	lbs 29.97	lbs 29.44	lbs 29.99	lbs 37.76	lbs 32.04
Kød (købt efter Vægt)	4.44	5.33	6.26	6.43	8.19	6.50
Sideflæsk	0.94	1.11	1.19	1.38	1.82	1.38
Mælk	pints 5.54	pints 7.72	pints 9.85	pints 10.34	pints 12.63	pints 9.91
Smør	lbs 1.10	lbs 1.50	lbs 1.69	lbs 1.89	lbs 1.78	lbs 1.96
Kartofler	14.05	15.84	16.11	15.87	19.93	16.92
Korender, Rosiner	0.42	0.50	0 62	0 80	0.91	0.70
Ris, Havremel etc.	2.54	2 64	2.93	2.55	3.38	2.95
The	0.48	0.55	0.57	0.59	0.72	0.60
Kaffe, Kakao	0.15	0.18	0.20	0.23	0.29	0.22
Sukker	3.87	4 62	4.79	5.21	6.70	5.31
Ost	0.67	0 70	0.79	0.77	1.02	0.83

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsg. 49, 1. Sal, Kbhvn. K Tlf. 3541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 10 ❋ KØBENHAVN DEN 10. SEPTEMBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret (Arbejdsmændene paa Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabrik). Kongresser (Dansk Formerforbunds 11. ordinære Kongres).

Den faste Voldgiftsret.

Dom i Sagerne Nr. 7 og 8.

Arbejdsmændene paa Dansk Svovlsyre og Superphosphatfabrik.

Udskrift

af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 7. September 1910 i Sagen Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne (Sag Nr. 7 og 8).

Imellem Aktieselskabet Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabrik og Arbejdsmændenes Fagforening for Tilst og Omegn samt Dansk Arbejdsmandsforbund har i det indeværende Aar været ført Forhandlinger om en ny Overenskomst for Aktieselskabets Fabrik i Mundelstrup i Stedet for den af Arbejderne opsagte. Da Enighed ikke opnaaedes, gik Sagen til Hovedorganisationerne, og ved et Møde den 22. Juli d. A. førtes en Forhandling, hvori deltog Repræsentanter for Hovedorganisationerne og for de interesserede Parter, uden at Resultat opnaaedes. Arbejdsgiverforeningen modtog derefter under 25. Juli d. A. fra Dansk Arbejdsmandsforbund en Skrivelse, hvori meddeltes, at den dertil kompetente Forsamling havde vedtaget og Forbundet sanktioneret, at der fra og med Tirsdag Morgen den 9. August Kl. 6 iværksattes Arbejdsstandsning paa Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabriks Fabriker i Mundelstrup, forsaavidt der ikke forinden maatte være opnaaet Enighed om en ny Overenskomst vedrørende Løn- og Arbejdsforhold eller anden Aftale forelaa.

I Henhold til Lov Nr. 81 af 12. April d. A. § 4 Pkt. 5 protesterede Arbejdsgiverforeningen ved Skrivelse af 29. Juli d. A. mod den bebudede Strejkes Lovlighed, da Varslet ikke opfyldte de i Septemberforliget af 1889 § 2 fastsatte Regler, hvorhos Arbejdsgiverforeningen under 30. s. M. har begært De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne indkaldt for nærværende Ret og paastaaet det af Arbejdsmandsforbundet givne Varsel kendt ulovligt, og som Følge deraf ude af Stand til at berettige Strejke til 9. August eller noget andet senere Tidspunkt, ligesom Klagerne har paastaaet Arbejdsmandsforbundet ikendt Sagsomkostninger.

Efter Sagens Indbringelse er Strejken traadt i Kraft, og Klagerne have derefter udvidet deres Paastand til ogsaa at omfatte Erstatning for det Tab, der ved den ulovlig varslede Strejke er paaført fornævnte Fabrik, hvilket Tab Klagerne har opgjort til forskellige nærmere angivne, betydelige Beløb.

Ved Klage af 2. August d. A. har Klagerne endvidere anbragt, at Dansk Arbejdsmandsforbund ulovlig har blokeret Aktieselskabet Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabriks Virksomhed i Mundelstrup derved, at Forbundet ved Forretningsføreren for den jydske Afdeling, Hr. H. M. Hansen, i »Demokraten« for Søndag den 31. Juli d. A. altsaa 10 Dage før Arbejdsstandsningen efter Forbundets Varsel skulde træde i Kraft —

har indrykket følgende Opfordring med stærkt fremtrædende Typer:

Udsigt til Konflikt
paa
Mundelstrup Gødningsfabrik.

»Mundelstrup Gødningsfabrik averterer om 50 Arbejdsmænd. I den Anledning meddeles, at Forhandlingerne om en Overenskomst med Fabriken er bristede, og at Dansk Arbejdsmands-Forbund har givet Strejkevarsel til Arbejdsgiverforeningen. — Derfor averterer Fabriken nu efter Arbejdsmænd. Medlemmer af Dansk Arbejdsmands-Forbund maa henvende sig til Organisationens Formand, Amtsraadsmedlem *Frederik Jensen*, Tilst, før de søger Arbejde paa Mundelstrup Gødningsfabrik.

H. M. Hansen.«

Klagerne har paastaaet denne »Blokade« kendt ulovlig og Forbundet ikendt dels Sagsomkostninger, dels en Bod, saaledes at denne sidste i Henhold til Lov 12. April 1910 § 5, 1. Stk. tilfalder Aktieselskabet, hvis Tab ved Blokaden under Sagen af Klagerne er anslaaet til mindst 6300 Kr.

De Indklagede har paastaaet sig frifundne under Henvisning til, at den heromhandlede Strejke ikke falder ind under Reglerne i Septemberforligets § 2 samt til, at der ved den ovenfor gengivne Meddelelse i »Demokraten« ikke er tilsigtet nogen Blokade, men kun tilsigtedes at oplyse Forbundets Medlemmer om, hvorledes Stillingen var, inden de tog Plads paa Fabriken. De har derhos paastaaet Klagerne paalagte Sagens Omkostninger.

I Overensstemmelse med, hvad der er fastslaaet i nærværende Rets Kendelse af 24. August d. A. i Sag 5, maa Reglerne om Strejke- og Lockout-Varsler i Septemberforliget § 2 ogsaa antages at gælde for Underorganisationer, og der er saaledes i nærværende Tilfælde af Dansk Arbejdsmandsforbund begaaet Brud paa denne Bestemmelse.

Da imidlertid Ordene i § 2 er uklare, da der med Hensyn til deres Forstaaelse foreligger indbyrdes afvigende Kendelser fra den permanente Voldgiftsrets Side, og da nærværende Ret først ved ovennævnte Kendelse af 24. f. M. har haft Lejlighed til at tage Stilling til Spørgsmaalet om §-ens Forstaaelse, foreligger der saadanne særlig formildende Omstændigheder, at Boden i Medfør af Bestemmelsen i Lov 12. April d. A. § 5 Nr. 4, jfr. Nr. 2, 2. Pkt. findes at burde bortfalde, hvorved bemærkes, at Klagerne Intet har oplyst til Støtte for, at Aktieselskabet, der faktisk har faaet 14 Dages Strejkevarsel, har lidt nogen Skade netop derved, at Strejken iøvrigt er varslet uden Iagttagelse af de nærmere Regler i Septemberforligets § 2.

Hvad dernæst den ovenfor gengivne Meddelelse i »Demokraten« angaar, findes denne ikke nødvendigvis at maatte opfattes som en Blokering, idet Intet er oplyst til Afkræftelse af de Indklagedes Paastand om, at det alene har været Hensigten at underrette dem, der i Henhold til Avertissementet henvendte sig til Organisationens Formand, om, at de, hvis de tog Arbejde paa Fabriken, maatte vente, at dette Arbejde, som Følge af den bebudede Strejke, ikke vilde blive af lang Varighed, hvortil kommer, at det uimodsagt er anført, at 4 af Forbundets Medlemmer efter Avertissementets Indrykkelse har taget Arbejde paa Fabriken.

Efter dette Sagens Udfald findes Sagsomkostningerne at burde paalægges Parterne med 50 Kr. hver.

Kendelse.

Dansk Arbejdsmandsforbund har ved den 25. Juli d. A. at varsle Arbejdsstandsning paa Aktieselskabet Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabriks Fabrik i Mundelstrup uden at iagttage de i Septemberforliget af 1899 § 2 givne Regler, begaaet Brud paa denne Bestemmelse.

Iøvrigt bør de Indklagede for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagsomkostningerne betaler Dansk

Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne med 50 Kr. hver.

Kongresser.

Dansk Former-Forbunds 11. ordinære Kongres afholdtes i Forsamlingsbygningen i Aarhus i Dagene 5.—22. August.

Der var mødt 52 Delegerede, endvidere som Repræsentant for norsk Formerforbund Hr. *M. Nygaard*, Kristiania, for svensk Formerforbund Hr. *E. Blomqvist*, Stockholm, for tysk Metalarbejderforbund Hr. *K. Massatsch*.

Formanden, *Arnold Nielsen*, bød de Delegerede og Gæsterne Velkommen og haabede, at deres Tilstedeværelse maa blive til Held for det internationale Samarbejde.

Gæsterne takkede for Indbydelsen, bragte Hilsen fra deres respektive Forbund og gav hver en kort, men klar Fremstilling af Organisationsforholdene i deres Hjemlande.

Beretning om Forbundets Virksomhed.

Forretningsfører *Arnold Nielsen*: Naar der her aflægges Beretning for de siden Kongressen i Odense forløbne 3 Aar, saa gaar jeg ud fra, at det er unødvendigt at berøre andet end vor Taktik og Principspørgsmaalene, idet jeg iøvrigt henviser til de trykte Beretninger. Siden sidste Kongres har Tiderne været saa langt nede, som de vel kunde komme. Jeg behøver vel ikke at komme ind paa Bankernes Svindelaffære, som nok er Dem alle bekendt; den deraf resulterede Misère har ikke kunnet skade vor Organisation i nogen Grad. I daarlige Tider er det noget værd at kunne holde fast paa det, man har; selv om det synes at være en Marsch paa Stedet, saa er det dog ikke Tilbagegang.

Vi har ca. 50 Medlemmer, der arbejder hos uorganiserede Arbejdsgivere. Dette Forhold har vi i Hovedbestyrelsen søgt at rette ved Overenskomster i Lighed med Jærnindustriens.

Man har fra Arbejdsgivernes Side beskyldt vort Forbund for at hindre Tilgang af Lærlinge til Faget, men det er jo ikke Tilfældet; Grunden ligger jo sikkert i, at Arbejdsgiverne ikke sørger for en alsidig Uddannelse. Et yderligere Bevis paa Beskyldningernes Uberettigelse er, at i de sidste 6—7 Aar er 404 Lærlinge blevet Svende, hvilket mere tyder paa, at Lærlingene bliver betragtede som Udbytningsobjekter. Jeg har allerede i min Aabningstale paapeget vore internationale Forbindelser, som har bestaaet sin Prøve ved Arbejdernes Kamp mod Kapitalismen i Sverig og skal kun meddele, at disse Forbindelser har virket overmaade tilfredsstillende.

Efter at enkelte Talere havde haft Ordet, godkendtes Beretningen enstemmigt.

Beretning om Forbundets Regnskab.

Hovedkasserer *Ludvig Christensen* oplæste Regnskabet, og efter at enkelte Delegerede havde rettet Forespørgsel til samme, godkendtes Regnskabet enstemmigt.

Overenskomsten med Jærnindustriens Sammenslutning.

Forbundets Formand indledede en Diskussion om den med Jærnindustriens Sammenslutning gældende Overenskomst, der kan opsiges til Udløb 1. Februar 1911.

Han omtalte Overenskomsten som noget, der giver en vis Form for en ydre Fred. Den maa imidlertid ikke bruges som Sovepude, hvilket den iøvrigt heller ikke paa nogen Maade egner sig til.

Efter at have skitseret de forskellige Afsnit deri, under hvilket han særligt betonede, at den Myndighed, som Tillidsmændene burde være, og den Beskyttelse, disse burde have af Arbejdsgiverne og deres Funktionærer, fandt ikke Sted i tilstrækkelig Grad.

To Formandssager var afgjort ved

den faglige Voldgiftsret. Den ene Sag var vundet, den anden tabt. Heldigvis var det den, der havde nogen større og principiel Betydning, der var vundet.

Under Omtalen af Afsnittet om Anvendelsen af ikke-faglært Arbejdskraft, konstaterede han, at den Forskydning, der fandt Sted med Hensyn til Organisationsformen, nemlig den, at de ikke-faglærte rask væk overgaar til vor Organisation, var et glædeligt Faktum. — Disse Folk var selv bedst tjent dermed, hvilket han belyste med nogle bestemte Tilfælde.

Den normale Arbejdstid, som kun var indskrænket i Vintermaanederne med 1 Time daglig, burde indskrænkes yderligere og omfatte hele Aaret.

De i Reglerne for Behandling af faglig Strid fastsatte Tidsfrister overholdt Sammenslutningen næsten aldrig, hvilket var uheldigt; særlig galt var det i Feriedagen. Dette Forhold burde rettes.

Repræsentanter for Jærn- og Metalarbejderorganisationer her i Landet havde nylig været samlede til Møde for at drøfte Muligheden af Dannelsen af et Industri-Kartel. Den Tanke burde Kongressen støtte.

Efter Diskussionens Afslutning vedtoges følgende Resolutioner:

»Kongressen vedtager at give Hovedbestyrelsen Bemyndigelse til, saafremt den finder Tiden belejlig, at opsige den med Jernindustriens Sammenslutning bestaaende Overenskomst, og til at forhandle om og afslutte en ny Overenskomst.«

»Kongressen vedtager at bemyndige Hovedbestyrelsen til sammen med de øvrige Fag i Jærn- og Metalindustrien at deltage i Udarbejdelsen af Regler for et Metalarbejder-Kartel samt paa Forbundets Vegne tiltræde samme, naar den skønner, at Forbundets Selvstændighed intet lider derved.«

Kongressen gik derefter over til at behandle Forbundets Love samt Fastsættelse af Lønninger og Diæter.

Det vedtoges, at ordinære Kongresser i Fremtiden kun afholdes hvert 5. Aar. Dog skal der til næste Kongres kun hengaa 4 Aar, idet den da vil finde Sted sammen med Forbundets 25aarige Jubilæum. Og Kongressen skal da afholdes i København.

Et Forslag fra Aarhus Afdeling om Oprettelse af en Sygekasse indenfor Forbundet forkastedes.

En af Københavns Afdeling stillet Resolution vedtoges enstemmig. Resolutionen er saalydende:

»Kongressen paalægger Hovedbestyrelser at medvirke til, indenfor Arbejderbevægelsen, og i særlig Grad sammen med Jærn- og Metalindustriens Arbejderorganisationer, at Spørgsmaalet om Sommerferie i Forbindelse med fuld Løn derfor holdes frem ved Forhandlinger med Arbejdsgiverne og iøvrigt hvor det kan gavne Sagen.«

Derefter holdt

Formerfagets statsanerkendte Arbejdsløshedskasse

sit første Delegeretmøde.

Repræsentationen var den samme som til Forbundet.

Formanden, *Arnold Nielsen*, aflagde Beretning om Virksomheden. Han skitserede kort Lovens Tilbliven. I Følge sidste Forbundskongres' Beslutning havde Arbejdsløshedskassen været statsanerkendt siden 1. Oktober 1907. I Tiden var der sket nogle Ændringer i Vedtægten, alle i Medlemmernes Favør, saaledes var Understøttelsesdagenes Antal hævet fra 70 til 90. Et indført Af- og Tilmældelsessystem for Medlemmerne, naar de gaar ind og ud af Arbejde, virkede fortrinligt.

Efter en kort Diskussion godkendtes saavel Virksomheden som Regnskabet.

Et Forslag fra Kassens Repræsentantskab om Oprettelse af Arbejdsanvisningskontorer forkastedes efter nogen Diskussion med 29 St. mod 24.

Til Formand og Hovedkasserer genvalgtes med Akklamation henholdsvis *Arnold Nielsen* og *Ludv. Christensen*.

Næste Kongres afholdes om 4 Aar i København.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tlf. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 11 ❁ KØBENHAVN DEN 17. SEPTEMBER 1910 ❁ 7. AARGANG

INDHOLD: Franske Arbejdere. Kongresser (Dansk Bager- og Konditor-Forbunds 8. Kongres. Dansk Skræderforbunds 12. Kongres. Tobaksarbejdernes 23. internationale Kongres. Drejerforbundets Kongres. Skomagernes internationale Kongres. Lønbevægelser og Konflikter (Bødkerforbundet. Skibstømrerne i Stege.) Generalforsamlinger og Møder. Forligsmanden. Arbejdsløshedskasserne.

Franske Arbejdere.

Vi slutter her Serien af disse Beretninger med at sende Resultatet af den engelske Regerings Undersøgelser af franske Arbejderes Levevilkaar.

Den af Board of Trade i 1909 udgivne Beretning om den industrielle Arbejderklasses Levevilkaar i Frankrig undersøger ligesom de tidligere behandlede Beretninger om disse Forhold i Storbritanien, Tyskland og Belgien, i Særdeleshed følgende Emner: Huslejen og Indretningen af Husene for disse Arbejderklasser, Prisen for de vigtigste Fødemidler og Kul, samt Arbejderlønnen og Arbejdstiden. En stor Mængde højst forskellige Fag i 30 forskellige Byer i forskellige Dele af Frankrig har været undersøgt, og de forskellige tilvejebragte Oplysninger referere sig alle til Tidsrummet Oktober 1905. Beretningen er ligesom de tidligere omtalte delt i en Generalrapport og Seperatrapporter fra de forskellige Byer, ligesom der søges at drage en Sammenligning mellem Forholdene i Frankrig og i Storbritanien.

Indretning af Huse og Huslejen.

Det ses af Beretningen, at der er to Typer for Arbejderboliger i Frankrig, nemlig Lejligheder i 5 til 7 Etagers Huse, og smaa Huse med 1 eller 2 Etager, ialt med fra 1 til 4 Værelser; disse sidstnævnte Huse ere meget mangelfulde i sanitær Henseende og byde ingen eller faa moderne Bekvemmeligheder. Det sædvanlige Antal Værelser, beboet af en fransk Arbejderfamilie, er 2 eller 3, Huslejen er gennemsnitlig for 1 Værelse fra 1 Sh. 4 d. til 2 Sh. 11 d., for 2 Værelser fra 2 Sh. 4 d. til 2 Sh. 10 d., for 3 Værelser fra 2 Sh. 11 d. til 4 Sh. 2 d. og for 4 Værelser fra 3 Sh. 6 d. til 4 Sh. 4 d.

Indtægter og Udgifter samt Priser for Fødemidler etc.

Et statistisk Materiale, omfattende 5,605 Opgivelser fra Arbejderfamilier oplyser Spørgsmaalet om deres Indtægter og Udgifter. Af nedenstaaende Tabel, der viser en Families Gennemsnitsindtægt i en Uge, samt hvad henholdsvis Manden, Konen og Børnene have bidraget, vil det ses, at Indtægternes Størrelse i alle Grupperne i høj Grad skyldes Konens Arbejde, og at Børnene navnlig i de højere Grupper ogsaa bidrage betydeligt. Tabellen viser tillige, hvormeget der i en Uge i de forskellige Indtægtsklasser er udgivet til Fødemidler, samt Procenten anvendt henholdsvis til Fødemidler og til Husleje.

Hvorledes Priserne for de vigtigste Fødemidler etc. i de franske Byer stillede sig i Oktober 1905 ses af nedenstaaende:

Kaffe	pr. lb.	1,5½ d. til 1,9 d.
Sukker ...	»	2¾ d. til 3 d.
Æg	pr. Snes	11 d. til 13 d.
Smør	pr. lb.	11 d. til 1,2 d.
Kartofler..	pr. 7 lb.	3 d.
Hvedemel.	» » »	1,0¼ d. til 1,3¼ d.
Franskbrd.	» 4 »	5½ d. til 6 d.
Mælk	pr. quart	2¼ d. til 2¾ d.
Oxekød ...	pr. lb.	6½ d. til 8¼ d.
Faarekød .	»	7 d. til 9¾ d.
Kalvekød .	»	8 d. til 10¾ d.
Svinekød..	»	7¾ d. til 10¾ d.
Kul	pr. Cwt.	1,4½ d. til 1,8 d.
Petroleum	pr. Gallon	1,1 d. til 1,3¼ d.

	Under 20 Sh.	20—25 Sh.	25—30 Sh.	30—35 Sh.	35—40 Sh.	40 Sh. og derover
Ugentlige Udgifter til Fødemidler (undtagen Vin og Øl):	Sh. d.	Sh. d.	Sh. d.	Sh. d.	Sh. d.	Sh. d.
do. (med Øl og Vin)	11,1¾	13,11	16,2½	18,8¾	20,11¼	27,11½
Procent af Indtægten udgivet til Føde (undtagen Vin og Øl)	12,3¼	15,7¼	18,4	21,2	23,9	31,7¾
	62,7	60,8	58,6	57,9	56,1	52,8
Procent af Indtægten udgivet til Huslejen	12,3	11,2	10,1	9,7	9,7	8,4
Procent af Indtægten, udgivet til Kød og Fisk, alene:	15,3	16,4	16,6	17,4	17,0	16,3

	Under 20 Sh.	20—25 Sh.	25—30 Sh.	30—35 Sh.	35—40 Sh.	40 Sh. og derover
Gennemsnitsantal af Børn, der bo hjemme	1,57	1,77	1,80	1,92	2,13	2,91
Gennemsnitsindtægt	Sh. d. *	Sh. d.	Sh. d.	Sh. d.	Sh. d.	Sh. d.
Manden	15,1½	20,3¼	23,2½	25,8¾	28,1	32,11½
Konen	2,0¾	1,11¾	3,4½	4,5½	5,5¼	5,4¼
Børnene	0,7	0,8	1,0¾	2,2	3,9½	14,7¼
Ialt	17,9¼	22,11	27,7¾	32,4¼	37,3¾	52,11

Arbejdslønnen og Arbejdstiden.

Beretningen oplyser, at Lønningsoverenskomster mellem Arbejdsgivere og Arbejdere er forholdsvis sjældne i Frankrig, hvad der formenes at skyldes Fagorganisationernes forholdsvis svage Stilling i de fleste franske Byer.

Ligesom i de tidligere omtalte Beretninger har man ogsaa i denne til Sammenligning af Indtægterne valgt de samme Fag: Bygningsfagene, Maskinfagene og Bogtrykfaget, fordi disse Fag ere de eneste, der er repræsenterede i samtlige de undersøgte Byer.

I Bygningsfagene var den ugentlige Fortjeneste som Regel for Murere (Ugentlig gennemsnitlig Arbejdstid 64½ Time) fra 21,7 til 28,10, for Tømrere (Ugentlig gennemsnitlig Arbejdstid 64 Timer) fra 24 til 30,3, for Snedkere (Ugentlig gennemsnit-

* Vi erindrer om, at 1 Sh. (90 Øre) har 12 d. (à 7½ Øre).

lig Arbejdstid 63¾ Time) fra 23,9 til 26,5, for Gas- og Vandarbejdere (Ugentlig gennemsnitlig Arbejdstid 63 Timer) fra 24 til 28.10, for Malere (Ugentlig gennemsnitlig Arbejdstid 63 Timer) fra 21,5 til 26,5 og for Haandlangere (Ugentlig gennemsnitlig Arbejdstid 64 Time) fra 15,10 til 19,10. I Maskinfagene var Lønnen for Støbere fra 24 til 29,3, for Tilpassere (Ugentlig gennemsnitlig Arbejdstid 60¼ Time) 24 til 28,10, for Maskindrejere (Ugentlig gennemsnitlig Arbejdstid 60¼ Time) fra 24 til 30,6, for Smede (Ugentlig gennemsnitlig Arbejdstid 60¼ Time) fra 25,2 til 31,9 og for ufaglærte Haandlangere (Ugentlig gennemsnitlig Arbejdstid 60¼ Time) fra 15,7 til 19,2. I Bogtrykfaget var Lønnen for Sættere (Ugentlig gennemsnitlig Arbejdstid 59½ Time) fra 22,10 til 28,10.

Naar man sammenholder det statistiske Materiale, der er tilvejebragt fra Frankrig med Resultaterne i den tidligere Beretning fra England, vil man se, *at* Huslejen for en Arbejderbolig i Frankrig forholder sig som Huslejen for en tilsvarende Bolig i England som 98 til 100, og *at* maalt efter sædvanlig engelsk Levefod vilde en Arbejders Udgifter i Frankrig til visse Fødemidler og Brændsel forholde sig til en Arbejders Udgifter i England som 118 til 100. Saafremt derfor en engelsk Arbejder levede i Frankrig paa saavidt muligt samme Maade, som han var vant til at leve i England, vilde han finde sine Udgifter til Husleje og Fødemidler og Brændsel stegne med ca. 14 % (d. v. s. ca. 1 Syvendedel.)

Da den ugentlige Arbejdsløn i de ovenomtalte Fag i franske Byer forholder sig til Lønnen for de samme Fag i England som 75 til 100, og da den gennemsnitlige ugentlige Arbejdstid for disse Fags Vedkommende i franske Byer forholder sig til den tilsvarende Arbejdstid i England som 117 til 100, vil man se, at Arbejdslønnen, beregnet pr. Time, for de franske Arbejdere forholder sig til Arbejdslønnen beregnet pr. Time i England som 64 til 100.

Kongresser.

Dansk Bager- og Konditor-Forbunds 8. Kongres afholdtes i København paa Etablissementet »Gimle« paa Grundtvigsvej.

Forretningsføreren *Z. Friis* erklærede Kongressen for aabnet.

Der var mødt 3 Repræsentanter fra Sverrig, deriblandt Forretningsføreren, *A. Sjodtstedt*; fra Norge Forretningsfører *Nygaard* og fra Tyskland *O. Almann*.

Fra De samvirkende Fagforbund var mødt *E. Svendsen*.

De forskellige udenlandske Repræsentanter og Kasserer Svendsen takkede for Indbydelsen og ønskede Held og Lykke med Kongressens Arbejde.

Der var ialt mødt 56 Delegerede.

Beretning om Virksomheden.

Forretningsfører Friis aflagde Beretning om Virksomheden i de forløbne Aar. Han omtalte derunder de forskellige Konflikter, der havde fundet Sted i Jylland og paa Fyen. Man har nu faaet Tilsagn fra Bagermesterforeningen paa Fyen om Forhandling om et Regulativ for hele Fyen, og dette vilde være et stort Fremskridt for os, idet vi derved satte Kronen paa Værket og altsaa nu havde Regulativ for alle 3 Landsdele, saavel By som Land.

Smaastrejkernes Tid er forbi. Skal vi opnaa Fordele, hvad vi jo ønsker, lærer Erfaringen os, at vi skal tage hele Landsdele ad Gangen og ikke et enkelt Bageri, hvor man lettere kan faa »Hædersmænd«. Forbundet var nu vokset til 2023 Medlemmer.

Regnskabet.

Hovedkassereren Chr. Jacobsen forelagde Regnskabet for de forløbne 3 Aar. Hovedkassens Regnskab udviste en Ballance paa 48,814 Kr. 64 Øre og en Kassebeholdning paa 16,611 Kr. 5 Øre. Formuefremgangen havde været 11,829 Kr. 98 Øre. Strejkekassen udviste en Ballance paa 34,317 Kr. og Strejkefonden 18,420 Kr. 28 Øre. Kassebeholdnin-

gen 2832 Kr. 27 Øre. Formuefremgangen har været 3398 Kr. 33 Øre for Strejkekassens Vedkommende.

Forbundet har 13,500 Kr. tilgode hos det svenske Broderforbund.

Regnskabet godkendtes enstemmigt.

Lovændringer.

Man vedtog bl. a. for Fremtiden at optage Kvinder i Forbundet. Efter en længere Debat vedtoges det, ikke at ansætte fastlønnet Forretningsfører, men at bibeholde den gamle Ordning ogsaa med Hensyn til Hovedkasserer.

Der forelaa Forslag om at opsige Jyllandsregulativet, særlig med Henblik paa at faa indført et ugentligt Hviledøgn. Det vedtoges at lade foretage en Afstemning blandt de Medlemmer, der arbejder under nævnte Regulativ.

Kongressen konstituerede sig derefter som Delegeretmøde for Forbundets

Arbejdsløshedskasse.

Formanden, *C. Jacobsen*, knyttede nogle Oplysninger til det forelagte Regnskab. Medlemsantallet var 2023. Regnskabet ballancerede for de forløbne 3 Aar fra d. 1. September 1907 til d. 1. April 1910 med 177,196 Kr. 8 Øre.

Der var ialt i dette Tidsrum modtaget et Statstilskud paa 34,106 Kr. 88 Øre og fra Kommunerne Tilskud paa 16,039 Kr. 31 Øre. Desuden er der i fortsat Hjælp fra Kommunerne (København, Frederiksberg og Gentofte) udbetalt 16,216 Kr. 54 Øre.

Formanden forelagde de forskelskellige Ændringer, der gaar ud paa forhøje Kontingentet fra 40 til 45 Øre om Ugen. For Halvtbetalende skulde Kontingentet være 20 Øre. Disses Understøttelse fastsattes til 75 Øre daglig. Dageantallet for 5aarige Medlemmer blev forlænget til 110 Dage. Medlemmer, der har 3 Aars Medlemsskab, kan oppebære alle 70 Dage i den By, han bliver arbejdsløs. Flyttehjælp kan oppebæres, men fratrækkes hans Understøttelse.

Alle Ændringer vedtoges.

Til Formand genvalgtes under Bifald *Z. Friis*, til Kasserer *J. Brystrup*.

Dansk Skræderforbunds 12. Kongres aabnedes i Rømersgades Festsal den 23. August. Der var mødt 92 Delegerede, deraf 52 fra Provinserne, 40 fra København og 11 fra Hovedbestyrelsen. Fra Norge, Sverrig, Tyskland, Østrig og Ungarn var der mødt Repræsentanter. Fra England og Belgien var der meldt Forfald og sendt kollegiale Hilsener.

Beretning om Virksomheden.

Forretningsfører Arup omtalte de mange Forhandlinger, der havde været ført med Arbejdskøberne, og understregede stærkt, at der efterhaanden var kommen en bedre Tone ind i disse Forhandlinger. Det er et Fremskridt, som ikke bør undervurderes, thi det har sin Betydning for Organisationen.

Det maa beklages, at der endnu er mange Arbejdskøbere, der søger at komme udenom Priserne. Det er næsten altid smarte Forretningsmænd, der foretager disse Forsøg, medens de faguddannede Mestre er mere pligtopfyldende. Vi maa skarpt tilbagevise ethvert Angreb paa vedtagne Priskuranter, thi Arbejderne søger aldrig selv at komme udenom indgaaede Overenskomster.

Taleren kom nu ind paa en Omtale af Værkstedsspørgsmaalet. I Provinserne er man i den Henseende længst fremme, ja i Aarhus er man kommen saa vidt, at man kræver Uniformerne til Statsbanerne udførte paa Værksted. Disses Renholdelse volder Besværligheder mange Steder.

Bestemmelsen, hvorefter Hjemmearbejde i enkelte Tilfælde kan tillades, er ikke bleven misbrugt i den forløbne Tid. Gamle og syge Mennesker bør man ikke tvinge til at arbejde paa Værksteder, naar de ikke kan ernære sig der, men Undtagelsesbestemmelserne bør ogsaa kun gælde saadanne. Ellers maa Bestemmelsen om Hjemmearbejdets Afskaffelse overholdes overalt.

Det var tidligere saaledes, at en Skrædersvend arbejdede saa længe,

han fandt for godt. Nu har vi faaet fastsat en Arbejdsdag paa 10 Timer, og den bør saa vidt muligt overholdes.

Nogle Arbejdskøbere mener, at de ikke behøver at betale de indgaaede Priser til Svende, som staar udenfor Fagforeningen. En Mester i Odense mente endogsaa, at han kunde sende sit Arbejde paa Landet og der faa det syet efter Landpriskuranten. Det kan vi naturligvis ikke tillade, og vi har da ogsaa faaet sat en Stopper for den Trafik. Kost- og Logispørgsmaalet har vi haft fremme adskillige Steder, og vi har stadig hævdet, at tidligere Kongressers Beslutning, som forbyder Svendene at bo hos Mesteren eller faa Kosten der, maa overholdes. Det gamle Kost- og Logiuvæsen maa en Gang for alle være afskaffet.

I København er det lykkedes at ordne alle Tvistspørgsmaal ved Forhandling, men det har til Tider været vanskeligt nok, især hvor det gjaldt Tilfælde, hvor man havde behandlet Arbejderne uhøfligt, navnlig paa Lagrene.

Der har i det forløbne Aar ikke været stor Tilgang af Lærlinge, saa det Spørgsmaal har ikke beredt os Vanskeligheder.

Med »Kristelig Fællesforbund« har vi kæmpet i mange Aar, og Kampen har ikke været uden gode Resultater for os. Faget er her i København bleven generet ved en stærk Indvandring af Russere, Polakker og Jøder, og det er trods en ihærdig Agitation ikke lykkedes at faa dem ind i Organisationen. Da de heller ikke respekterer Priskuranterne, maa vi snart til at tage alvorligt fat paa dem.

Medlemsantallet er steget fra 3170 til 3379 til Trods for, at vi her i København har maattet slette alle de Medlemmer, som holdt fremmed Medhjælp.

Paa sidste Kongres vedtoges det at afskaffe Hjælpersystemet ogsaa i København, idet man dog gav Vedkommende en Frist til at arrangere sig. Denne Frist er udløbet, og Kongressens Beslutning er ført ud i Livet. Det var spaaet, at vi derved vilde miste mange Medlemmer, men det har vist sig, at det i Virkeligheden kun var meget faa, der faldt for denne Bestemmelse. Taleren sluttede med en Tak til alle, der havde hjulpet ham i det forløbne Treaar med at føre Forbundet frem mod dets Maal.

Efter nogen Diskussion godkendtes Beretningen enstemmig.

Regnskaberne.

Forretningsfører *Arup* fremlagde de reviderede Regnskaber. Der var i Treaaret indbetalt over 121,000 Kr. i Kontingent, hvilket er 44,000 Kr. mere end i det forrige Treaar. I Rejseunderstøttelse er der betalt 5,783 Kr. 70 Øre, i Begravelseshjælp 1600 Kr., i Strejkehjælp 27,461 Kr. 28 Øre, og til Arbejdsløse 2800 Kr. Endvidere er der til Lock-outen i Sverrig af Forbundet betalt 5000 Kr. foruden de 11,210 Kr. 13 Øre, der er indsamlet i Afdelingerne. I alt ejer Forbundet en Formue paa 110,118 Kr. 79 Øre, hvilket er en Formuefremgang paa 54,658 Kr. 44 Øre.

Regnskabet godkendtes enstemmig.

En Arbejdsløshedskasse.

Skræderne har ingen statsanerkendt Arbejdsløshedskasse, men der har været Ønsker oppe om at faa en saadan oprettet. Hovedbestyrelsen har imødekommet disse Ønsker, og Forslaget foreligger nu til Kongressens Afgørelse.

Forretningsføreren anbefalede Oprettelsen. Det var Meningen, at der til en saadan Arbejdsløshedskasse skulde betales et Kontingent paa 20 og 10 Øre ugenlig, henholdsvis for helt- og for halvtbetalende Medlemmer. Fra Stat og Kommune vil der saa blive skudt lige saa meget til. Jeg tror ikke at de organiserede Skrædere har Raad til at lade disse Penge ligge i Statens og Kommunens Kasse. Sagen er iøvrigt saa gennemdrøftet og efter min Mening saa selvindlysende, at jeg kan indskrænke mig til at anbefale Forslaget.

En Række Talere udtalte sig for eller imod Forslaget. Flere Delegerede blandt Kvinderne udtalte Betænkeligheder overfor Arbejdsløshedskassens Etablering, fordi de formente, at de kvindelige Lagerarbejdere ikke fik nogen Nytte af den, da de aldrig var arbejdsledige en hel Uge i Træk. Formandinden, Fru *Johansen*, udtalte sig dog som ubetinget Tilhænger af Tanken om en Arbejdsløshedskasse. Med alle Stemmer imod 19 vedtoges det i Princippet, at der skal oprettes en Arbejdsløskasse.

Arbejdsløshedskassens Love.

Udkastet til Love, gennemgaaet og kommenteret af Arbejdsløshedsinspektøren, behandles nu tilligemed de stillede Ændringer. De vedtoges uden videre Debat.

Hovedbestyrelsens Flertal foreslog, at der skulde foretages Urafstemning med simpelt Flertal, medens man fra anden Side foreslog, at Kongressens Vedtagelse skulde være endelig.

Det sidstnævnte Forslag fandt stærk Tilslutning hos de Delegerede fra Provinserne, men forkastedes ved Navneopraab med 53 mod 50 Stemmer. Forslaget skal altsaa nu til Urafstemning.

Følgende af Hovedbestyrelsen foreslaaede Resolution vedtoges:

»Kongressen bemyndiger Forretningsudvalget til, af den Kapital, Forbundet ejer, at omsætte denne, saa der bliver det nødvendige Grundfund for Arbejdsløshedskassen, i Henhold til hvad der i saa Henseende kræves af Arbejdsløshedsinspektøren«.

Gensidighed med Norge og Sverrig.

»Svensk Skræderforbund« havde stillet følgende Ændringer til Overenskomsten om Gensidighedsforholdet mellem de skandinaviske Broderforbund:

Ny §. Ved Beregning af den i § 3 fastsatte Understøttelse gælder, at dersom et Forbund er i Kamp betaler det mindre Forbund af deres fulde Medlemsantal, hvorimod de større Forbund betaler for Medlemsantal der er lige med det kæmpende Forbunds samlede Medlemsantal paa den Tid Kampen finder Sted.

§ 4 forandres 4 Ugers Dagen til 10. Dagen.

Ny §. Fradag i Understøttelsen.

a) Konflikt indenfor eget Forbund giver Ret til følgende Fradag:

Over 5 pCt. i Kamp fratrækkes 25 pCt.
Over 10 pCt. i Kamp fratrækkes 50 pCt.
Over 15 pCt. i Kamp fratrækkes 75 pCt.
Over 20 pCt. bortfalder Understøttelsen.

b) Forbund, der fra Landsorganisationen er paalignet 50 Øre ugtl. pr. heltbetalende Medlem, har Ret til at fratrække 25 pCt. i den fastsatte Understøttelse. Det samme gælder, naar Krav samtidig stilles fra 2 Forbund.

c) Stilles samtidig Krav fra 2 Forbund tilligemed en Paaligning af 50 Øre til Landsorganisationen, fratrækkes 35 pCt. i Understøttelsen til hver af Forbundene.

Opsigelse af Priskuranterne.

Kongressen vedtog at opsige Priskuranten for Lagerarbejde til 1. Marts 1911, den klassificerede Priskurant for Provinserne til 1 April 1911 og den klassificerede Priskurant i København til 1. Januar 1912.

Hovedvægten ved den nye Priskurant i København maa i Lighed med, hvad der er gældende i Provinserne, lægges paa Indførelsen af frie Værksteder og frit Sybehør, med normeret Arbejdstid.

Hovedbestyrelsen bemyndiges til at gennemføre dette Krav ved alle for Organisationen til Raadighed staaende Midler.

Følgende Resolution vedtoges enstemmig:

»Dansk Skræderforbund«s Kongres, samlet i København d. 23.—27. August 1910, udtaler: at den nedlægger en skarp Protest imod, at den nuværende Regering har strøget den Bestemmelse, der var indsat af det radikale Ministerium i Konditionerne for Leverancearbejde i Skræderfaget til Statsinstitutioner om, at den i Faget af Mester- og Arbejderorganisationer fastsatte Arbejdsløn skal betales.

Thi ved den Annulering muliggøres det vedblivende, at der drives Smudskonkurrence af mindre hæderlige Firmaer paa Arbejdslønnens Bekostning.

Dette bevirker ikke alene, at Staten faar daarligt Arbejde, som bevist ved det, der er leveret fra en enkelt Mester, da det udføres af Skruebrækkere, der væsenlig bestaar af uduelige, indvandrede russiske og polske Jøder, men ogsaa, at Landets egne faglærte Arbejdere stødes ud i Arbejdsløshed, hvad er stridende imod Statens og Kommunens Interesse.

I Forbindelse hermed vedtager Kongressen derfor: ikke alene at opfordre Socialdemokratiets Rigsdagsgruppe til at arbejde

for, at dette Misforhold hæves, men at der ved fremtidige Folketingsvalg stilles Interpellationer til Kandidaterne, om de vil være medvirkende til, at det paalægges alle Statsinstitutioner at betale den i Faget gældende Arbejdsløn.

Endelig bemyndiges Hovedbestyrelsen til at opsige Priskuranten for Landdistrikterne i 1912, hvis det anses formaalstjenligt.

Fagskole for Kvinder.

Et Forslag om Oprettelse af en Fagskole for kvindelige Herreskræddere forkastedes efter nogen Diskussion med 63 Stemmer mod 34 St.

Forretningsføreren *W. P. Arup* og Sekretæren *Ekstrand* genvalgtes med Akklamation. Til Hovedkasserer valgtes *Busted.*

Det vedtoges at afholde næste Kongres i København 1912 samtidig med Forbundets 25 Aars Jubilæum.

Tobaksarbejdernes 23. internationale Kongres. Den 21. August aabnedes i Forsamlingsbygningen i Rømersgade 22, den internationationale Tobaksarbejderkongres.

Sekretæren for Sekretariatet, *H. Jugters* fra Antwerpen, aabnede Kongressen. Til Præsidenter valgtes *Ferd. Møller*, Danmark, og *Deichmann*, Tyskland, medens *D. Mann*, Tyskland, blev Sekretær.

Fra Tyskland var mødt 3 Repræsentanter, fra Belgien 2, fra England 1, fra Sverig 1 og fra Danmark 2 Repræsentanter.

Sekretær Jugters aflagde Beretning og Regnskab for de sidste tre Aar. Begge Dele godkendtes enstemmigt.

Eberlee, Tyskland, der er Skraatobaksarbejder, holdt et langt Foredrag om Centralisering af alle Tobaksarbejdere. Han manede til Sammenslutning baade nationalt og internationalt, og paaviste Nødvendigheden af en saadan Sammenslutning.

Cooper fra London skildrede Tobaksarbejdernes Organisationsforhold i England. Hans Oplysninger om, at kun en Trediedel af dette Fags Arbejdere var organiseret, vakte megen Forundring. England er jo Fagorganisationernes Land. Det er kun Eliten af Tobaksarbejderne, der har Forstaaelsen af Organisationens Betydning.

Breiens fra Holland, *Denies* fra Bryssel, *Kindstrand* fra Sverig og *Krolarou* fra Bulgarien aflagde ligeledes Beretninger om Organisationsforholdene i de respektive Lande.

For Danmarks Vedkommende aflagde *Ferd. Møller* Beretning. Det var med stor Glæde, at han kunde meddele, at de danske Tobaksarbejdere stod som de bedst organiserede i hele Verden.

Der paabegyndtes derefter en Diskussion om de indre Organisationsforhold, Arbejdsløshedsspørgsmaalet og Lønforholdene. Med Hensyn til dette sidste blev der talt stærkt for Gennemførelsen af en fælles Minimalløn for alle Tobaksarbejdere i Tyskland, Belgien og Holland.

Det blev oplyst, at af alle de repræsenterede Lande er England det Sted, hvor der betales den højeste Minimalløn.

Fra Østrig blev der stillet Forslag om, at Tobaksarbejdere i Lande med Statsmonopol skulde kunde indtræde i det internationale Forbund ved at svare et billigere Kontingent. Dette Forslag blev forkastet.

Fra Tyskland forelaa et Forslag, der gik ud paa, at Lande, hvor der udbetales Rejsepenge til Udlandet, skal bestræbe sig paa at faa dette System afskaffet. Forslaget vedtoges efter en Diskussion.

Et Forslag fra *Belgien* om, at hvert Land skal betale for sine rejsende Medlemmer i Udlandet, forkastedes.

Derefter vedtoges et fra *Tyskland* stillet Forslag om, at Sekretæren skal udarbejde Fællesregler for Udbetaling af Rejsehjælp.

Da Sekretær *Jugters* ikke vilde modtage Valget til Sekretær, vedtoges det at flytte Bureauet fra Bryssel til *Bremen*, og *Deichmann* valgtes til Sekretær.

Der vedtoges en Resolution, hvori det besluttedes, at Tillidsmændene i de forskellige Lande skal drøfte Spørgsmaalet om en fastere international Sammenslutning mellem Tobaksarbejdere. Forslag herom skal

forelægges paa den førstkommende Konference.

Det vedtoges at afholde næste Kongres umiddelbart forud for den næste internationale socialdemokratiske Kongres i Wien.

Drejerforbundets Kongres. Drejerforbundet afholdt sin 8. Kongres i Arbejdernes Forsamlingsbygning i Aarhus.

Der var mødt 25 Repræsentanter fra 13 Afdelinger.

Formanden, *M. Sørensen*, aabnede Kongressen og bød de Delegerede Velkommen, hvorefter han aflagde Beretning om Forbundets Virksomhed. Det fremgik heraf, at der i Aalborg, Hjørring, Bjerringbro og Aarhus var gennemført nye Overenskomster. I Aarhus dog først efter en Strejke paa 5 Maaneder. Desuden var allerede flere bestaaende Priskuranter tiltraadt af forskellige Savværker og lignende Virksomheder. Formanden omtalte indgaaende de Konflikter, der var ført for at faa bestaaende Overenskomster respekterede.

Efter nogen Diskussion godkendtes Beretningen enstemmig.

Kassereren, *A. Sørensen*, fremlagde Regnskabet for Forbundet og Arbejdsløshedskassen. Regnskaberne, der balancerede med henholdsvis 21,340 Kr. 02 Øre og 17,481 Kr. 74 Øre, godkendtes enstemmig.

Forslaget om en ensartet Løntarif for hele Landet underkastedes en meget indgaaende Diskusion og vedtoges sluttelig med alle Stemmer mod 2.

Det vedtoges at nedsætte et Udvalg, bestaaende af Formanden, 1 Mand fra København, 1 fra Fyn og 3 fra Jylland til at udarbejde Udkast til Tarifen.

De til Forbundslovene stillede Ændringer behandledes og vedtoges i det væsentlige i Overensstemmelse med Forslagene.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

Kongressen konstituerede sig derefter som Delegeretmøde for Arbejdsløshedskassen.

Formanden aflagde Beretning om Kassens Virksomhed. Han omtalte forskellige Sager, der var afgjort, og kom ind paa en Omtale af Gensidigheden med Udlandet samt af de Fordele, der herved var vunden for Medlemmerne.

Beretning og Virksomhed godkendtes enstemmig uden Diskussion.

Derefter behandledes og vedtoges en Del Lovændringer.

Næste Punkt var Arbejdsanvisning.

Formanden indledede og betonede, hvilke Fordele der vilde tilflyde Medlemmerne heraf.

Der udspandt sig en meget livlig Diskussion om dette Punkt der resulterede i følgende Resolution:

»Delegeretmødet erkender, at Arbejdsauvisning er af Betydning for Kassen og bemyndiger Hovedbestyrelsen til at foretage Undersøgelse angaaende dette Spørgsmaal. Paa førstkommende Delegeretmøde forelægges Resultatet heraf, og der stilles eventuelt Forslag om at oprette et Anvisningskontor.«

Til Forretningsfører genvalgtes med Aklamation *M. Sørensen* til Hovedkasserer valgtes *E. Carlslund.*

Næste Kongres afholdes i København 1914.

Skomagernes internationale Kongres. Den 26. August aabnedes i Rømersgade 22 den 4. internationale Skomagerkongres.

Sekretæren for det internationale Forbund, *J. Simon* fra Nürnberg, bød de Delegerede Velkommen.

Til Ordstyrer valgtes: *J. Simon*, Tyskland og *Møller*, Østrig.

Til Sekretær valgtes *Rosen*, Danmark, *Zimmer*, Svejts, *Reus*, Tyskland.

Sekretær Simon aflagde Beretning. Han meddelte, at 12 Lande havde sluttet sig til det internationale Forbund, nemlig Bosnien, Bulgarien, Danmark, Tyskland, Kroatien, Norge, Østrig, Rumænien, Sverig, Svejts, Serbien og Ungarn. Disse Lande repræsenterede 50,619 Medlemmer. Simon havde skrevet til de Lande, der endnu ikke tilhørte det internationale Forbund, og anmodet de forskellige Organisationer om at tiltræde det internationale Forbund,

og anmodet de forskellige Organisationer om at tiltræde det internationale Forbund og at afsende Delegerede til Kongressen.

Gundersen, Kristiania, klagede over, at Fællesbladet »Internationale Correspondenz« ikke indeholdt et af de skandinaviske Sprog. Efter nogen Diskussion vedtog Kongressen, efter at Skandinavierne var enedes herom, at Fællesbladet fremtidig ogsaa skal indeholde Artikler i det svenske Sprog.

Der vedtoges et Forslag om, at Sekretæren skal overvære de forskellige Landes Kongresser, naar Sekretariatet finder dette nødvendigt.

Beretning og Regnskabet godkendtes enstemmig.

De enkelte Delegerede tog derefter fat paa Aflæggelse af Beretning for det Land, de repræsenterede.

Kongressen gik derefter over til at behandle Spørgsmaalet om »Internationale Arbejdsgiver- og -Arbejder-Organisationer.«

Redaktør Buch, Tyskland, indledede dette Spørgsmaal. Han omtalte først Kongressens Afholdelse, som oprindelig var bestemt at skulle foregaa i Paris, men af forskellige Grunde var bleven forlagt til København. Omtalte tidligere Dages Strejker, der altid formede sig som Smaastrejker, medens Forholdet nu, da Arbejdsgiverne har organiseret sig i stærke Organisationer, er helt anderledes. Det er Storstrejkernes Tid. Paa denne Omstændighed maatte Arbejderne i Fremtiden bygge deres Organisationsform op.

Sekretær J. Simon indledede derpaa Spørgsmaalet om en international Sammenslutning af alle Læderarbejdere. I adskillige Lande fandtes der saadanne Industriforbund, medens der til Gengæld var andre Lande, hvor Skomagere, Sadelmagere, Garvere, Handskemagere osv. dannede hver sin Organisation. Dette var meget uheldigt, thi naar der f. Eks. kom en Garver fra et Land med Industriforbund, krævede Garverne, at han skulde indmelde sig i deres Organisation, skønt han maaske ikke tilhører det internationale Forbund. Det gælder imidlertid om at faa de store Lande, som England og Amerika, der henholdsvis har 36,000 og 38,000 Medlemmer, til at slutte sig til det internationale Forbund. Englænderne var det meget vanskeligt at komme i Forbindelse med. Han havde afsendt et paa Engelsk affattet Brev til den engelske Organisation, men Englænderne havde ikke engang svaret Sekretariatet. Det var derfor bleven besluttet, at Simon sammen med et andet Medlem af Sekretariatet skulde aflægge de Lande et Besøg, som endnu ikke var tilsluttede det internationale Forbund. Formaalet med saadanne Rejser skulde dels være at undersøge Betingelserne for Dannelsen af en international Læder-Union og dels at paavirke de omtalte Landes Forbund til at indtræde i det internationale Forbund. For at kunne bekæmpe Kapitalisternes Overgreb med Virkning er det en absolut Nødvendighed, at der dannes en fuldstændig international Læder-Arbejder-Union. En Udtalelse herom fra Kongressen vilde have stor Betydning.

Efter nogen Debat vedtog Kongressen en Udtalelse, der gik ud paa Nødvendigheden af, at der dannedes en international Læderarbejder-Union.

Derefter vedtog Kongressen en Resolution, som skulde tilstilles den internationale socialdemokratiske Kongres, og som gik ud paa at opfordre Kongressen til at vedtage en Udtalelse om, at alle til Raadighed staaende Midler skal anvendes til Bekæmpelse af de i Østrig dannede nationale Splittelsesforeninger.

Sekretær Simon forelagde et Forslag, hvorefter det henstilledes, at Rejseunderstøttelsen udbetales i Dagpenge.

Det vedtoges at lade udarbejde Fortegnelse over Størrelserne for Rejseunderstøttelser i de forskellige Lande. De skal derefter trykkes og tilstilles Afdelingernes Tillidsmænd.

Til Sekretær genvalgtes *Simon* og det vedtoges samtidig, at Sekretariatet vedblivende skal have Sæde i Nürnberg.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bødkerforbundet har ved Forhandling med *Bødkerlauget i København* afsluttet ny Overenskomst hvorved Daglønnen paa Værksted er fastsat til 4 Kr. 75 Øre. 50 Øre pr. Time. Udearbejde 5 Kr. 25 Øre. Ved urent Arbejde (Sild-, Kød-, Tran-, Olie-, Tarm- og Tjæretønder) 5 Kr. 50 Øre pr. Dag. Akordpriserne er gennemgaaende forhøjede med fra 5 til 12%. Arbejdstiden er fremtidig 9½ Time.

Ved Petroleumsselskaberne er Daglønnen fastsat til 5 Kr. Ved Blanding af Tdr. samt ved Arbejde udenfor Værkstedet 5 Kr. 25 Øre.

Hos det ene Selskab er Arbejdstiden i de 5 Maaneder 9 Timer de øvrige 7 Maaneder 10 Timer. Hos det andet Selskab (i Hellerup) er Arbejdstiden 9 Timer hele Aaret.

Paa Spritfabrikkerne er Daglønnen 5 Kr. og Arbejdstiden 9½ Time.

Paa *Oliemøller og Sæbefabrikker* betales 5 Kr. 25 Øre pr. Dag. Arbejdstiden er 10 Timer.

Hos Firmaet *L. Jacobsen, Vilders Plads* betales samme Dag- og Timeløn som hos Bødkerlavets Medlemmer, og den Procentforhøjelse paa Akkordarbejdet hos Mestrene, er fordelt paa Arbejdet hos ovennævnte Firma, hvor der hovedsageligt laves Arbejde paa Maskine.

Skibstømrerne i Stege har opnaaet Overenskomst med det stedlige Værft (Brødr. Vennike) om en Timeløn af 42 Øre; for Over- og Natarbejde 50—100 pCt. Tillæg. Udearbejde betales med et Tillæg af 50 pCt.

Overenskomsten kan opsiges til Ophør hvert Aars 1. April med 3 Maaneders Varsel.

Generalforsamlinger og Møder.

Generalforsamlingen i De samvirkende Fagforbund afholdes ifølge Lovene hvert andet Aar i April Maaned. Til den kommende Generalforsamling i April 1911 skal eventuelle Forslag til Ændring af Lovbestemmelser fremsættes mindst 6 Maaneder forud, altsaa *senest d. 15. Oktober* d. A.

Enhver Organisation (Forbund, enkeltstaaende Fagforening eller Fællesorganisation), som tilhører De samvirkende Fagforbund, kan stille Forslag; derimod kan ingen enkelt Person eller Afdeling stille Forslag, med mindre Forbundet optager det som sit.

Organisationer, som agter at foreslaa Forandringer, Tilføjelser eller Ophævelser af Lovbestemmelser, bedes sende Forslag under Adresse: De samvirkende Fagforbund, Nørre Farimagsgade 49, Kbhvn.

Forligsmanden.

Efter enstemmig Indstilling af »Den faste Voldgiftsret« har Indenrigsministeriet under 26. August udnævnt Direktør for Statens statistiske Bureau *A. M. Koefoed* til, for et Tidsrum af 2 Aar fra den 1. April d. A. at regne, at beklæde det i Lov Nr. 82 af 12. April d. A. ommeldte Hverv som Forligsmand i Arbejdsstridigheder.

Arbejdsløshedskasserne.

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde. Det aarlige Møde, som Arbejdsløshedsinspektøren holder med Arbejdsløshedskassernes Tillidsmænd, afholdes i Aar Kl. 10 i Festsalen, Rømersgade 22.

Tillidsmændene erholder Tilsigelse hver fra sin Kasse.

Kobbersmedenes Arbejdsløshedskasse er fra 1. Avgust d. A. statsanerkendt med et Medlemsantal af 145.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tfl. 3541.
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 12 ❋ KØBENHAVN DEN 24. SEPTEMBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Den 8. internationale Socialist-Kongres. Kongresser (International Bagerkongres. Lønbevægelser og Konflikter (Børstenbinderne i Varde).

Den 8. internationale Socialist-Kongres.

København 1910.

Egentlig den 13. Kongres; thi efter »Den internationale Arbejder-Association«s (»Internationale«s) Oprettelse i Efteraaret 1864 afholdtes der internationale Arbejderkongresser i Genf 1866, i Lausanne 1867, i Brüssel 1868, i Basel 1869 og i Haag 1872.

Den sidstnævnte var den eneste, paa hvilken Danmark var repræsenteret (ved Snedker Pihl). Og paa dette Tidspunkt stod »Internationale« i Opløsningens Tegn; Anarkisme og Socialisme stredes om Overtaget. Kort efter sprængtes den første store Arbejdersammenslutning, af hvis Sæd det nye Arbejdernes Internationale er skudt frem.

De socialistiske Arbejder-Organisationer afholdt 17 Aar efter den første internationale Kongres i Paris 1889; de følgende afholdtes i Brüssel 1891, i Zürich 1893, i London 1896, i Paris 1900, i Amsterdam 1904, i Stuttgart 1907 og nu sidst i København 1910.

Den københavnske Lokalkomite havde sørget for Lokaler i Koncertpalæet (Odd-Fellow-Palæet), hvor selve Kongressen afholdtes i den mægtige Musikhal. Der var skaffet Siddepladser med lidt Bordplads til de ca. 1000 Delegerede og paa Tribunen var der reserveret Plads til noget over hundrede Repræsentanter for Verdenspressen. For den sidste var der endvidere indrettet et Bureau, og til Nationsmøder for de forskellige Landes Delegerede var Palæets øvrige Sale taget i Brug; det ellers saa rummelige Palæ maatte suppleres med »Prins Vilhelms Palæ«s store Sale, for at man til Nationsmøder og Kommissionsmøder kunde faa nogenlunde tilstrækkelig Plads.

Kongressens Aabning, Søndag d. 28. Avgust, foregik som en særlig Højtid; et mægtigt Kor af 500 Arbejdersangere, bistaaet af et stort Orkester og af Solosangere, udførte under *F. Hemmes* Ledelse en Kantate, hvis Tekst var skreven af A. C. Meyer. Gennem Hemmes Musik slyngede sig de forskellige Nationers Arbejder-Marscher for sluttelig at udmunde i den enkle og dog pompøse »Internationale«.

Den virkningsfulde Indledning til Kongressen fortsattes gennem Velkomsttaler af danske Partifæller og sluttede med et mægtigt Demonstrationstog til Søndermarken, hvor fremragende Partifæller fra hele Verden talte fra fire Talerstole efter at det store Sangerkor havde gentaget Kantaten. Det var en mægtig og storslaaet Folkefest.

— Kongressen besluttede straks den første Dag at sortere det Stof, der var den forelagt, og at nedsætte fem Kommissioner til Stoffets Uddybning og til at gøre Indstilling til Plenarforsamlingen. Denne Fremgangsmaade var saa meget mere nødvendig, som Kongressens Forhandlinger maatte føres i de tre Hovedsprog; og en Forsamling paa

tusinde Repræsentanter vilde umuligt kunne arbejde sig igennem de foreliggende Sager i Løbet af den Uge, der var levnet Kongressen. Af Hensyn til Forskellen paa Landenes Kultur, Udviklingstrin, Organisationsforhold og Folkeejendommeligheder maatte Sagerne behandles i Kommissioner, der besørgede den første Affiling, under hvilken Kommissionsmedlemmerne holdt sig i Kontakt hver med sin Nations Repræsentanter (Nationsmøderne); naar Sagerne saaledes var behandlede til Ende, forelagdes de Plenarforsamlingen, der enten sluttede sig til Kommissionens Flertal eller ved en sidste Afpudsning glattede eventuelle Ujævnheder.

De nedsatte 5 Kommissioner havde fordelt Arbejdet saaledes imellem sig:

1. Den kooperative Bevægelse.
2. Faglige Spørgsmaal.
3. Antimilitarismen.
4. Social Lovgivning.
5. Forskellige Spørgsmaal (navnlig nationale).

Vi maa af Hensyn til den ringe Plads »Arbejderen« raader over indskrænke os til at gengive de af Kongressen vedtagne Beslutninger, hvorved vi naturligvis bortskærer de mange tankevækkende og løftende Ord, der blev sagt under Sagernes Behandling. Men »Arbejderen«s Hensigt er jo ogsaa kun at give korte, nøgterne Gengivelser.

1. Det var første Gang at Spørgsmaalet om *Kooperationen* behandledes af den int. soc. Kongres. Hensigten denne Gang var da heller ikke at bestemme internationalt, hvorvidt hvert Lands kooperative Bevægelse skal slutte sig til det socialistiske Parti i vedk. Land, men at træffe Afgørelse ang. Kooperationens Anvendelse som Bærer af de socialistiske Ideer.

De tyske Socialdemokrater gjorde gældende, at den tyske Lovgivning forbyder Brugs- og Produktionsforeninger at tilhøre et politisk Parti, men hævdede, at de socialdemokratiske Arbejdere burde støtte den kooperative Bevægelse og gennemsyre den med Socialismens Aand.

Den af Kongressen enstemmigt vedtagne Resolution har følgende Ordlyd:

I Erkendelse af, at Brugsforeningerne ikke blot kan byde deres Medlemmer materielle Fordele, men ogsaa er kaldede til

ved Udskillelse af Mellemhandelen og ved Egenproduktion for det organiserede Forbrug at styrke Arbejderklassen økonomisk og forbedre dens Livsvilkaar;

samt opdrage Arbejderne til selvstændig Ledelse af deres Anliggender og dermed hjælpe med til at forbedre Samfundets Demokratisering og Socialisering *erklærer Kongressen*,

at den kooperative Bevægelse, om den end aldrig alene kan føre til Arbejdernes Befrielse, dog kan være et virksomt Vaaben i den Klassekamp, som Arbejderstanden fører for at naa sit uopgivelige Maal — Erobringen af den politiske og økonomiske Magt med det Formaal at socialicere alle Produktions- og Omsætningsmidler — og

at Arbejderklassen har den største Interesse i at bruge dette Vaaben.

Kongressen opfordrer derfor indtrængende alle Partifæller og alle fagorganiserede Arbejdere til at blive og vedblive at være virksomme Medlemmer af Brugsforenings-Bevægelsen og i Brugsforeningerne virke i socialistisk Aand, for at forhindre, at Brugsforeningerne fra et værdifuldt Middel til Arbejderklassens Organisation og Opdragelse kunde blive et Middel til at svække den socialistiske Solidaritet og Diciplin. Kongressen paalægger derfor Partifællerne i deres Brugsforening at virke for,

at Overskuddene ikke udelukkende anvendes til Tilbagebetaling til Medlemmerne, men ogsaa til Dannelsen af Fonds, der gør det muligt for Brugsforeningerne selv eller ved deres Forbund og Storindkøbsselskaber at overgaa til kooperativ Produktion samt sørge for Opdragelse og Dannelse saavel som for Understøttelse af deres Medlemmer;

at Løn- og Arbejdsforhold for de i Foreningerne ansatte reguleres i Overensstemmelse med Fagforeningerne;

at deres egne Bedrifter i enhver Henseende er mønstergyldig organiserede og

at der ved Bestilling af Varer tages tilbørligt Hensyn til de Vilkaar, hvorunder de er frembragt.

Om og hvorvidt de kooperative Foretagender direkte af deres Midler skal understøtte den politiske og faglige Bevægelse, maa overlades til Afgørelse af hvert Lands kooperative Organisationer.

I Erkendelse af, at de Tjenester, den kooperative Bevægelse kan yde Arbejderklassen, vil være saa meget større, jo stærkere og mere sluttet de selv staar, erklærer Kongressen, at hvert Lands kooperative Foretagender, der staar paa

denne Resolutions Grund, maa danne et fælles Forbund.

Kongressen erklærer sluttelig, at det er i Arbejderklassens Interesse i Kampen mod Kapitalismen, at Forholdet mellem de politiske, faglige og kooperative Organisationer, uden at derved deres Selvstændighed berøres, bliver stadig mere inderligt.

2. *De faglige Spørgsmaal* delte sig i to: Spørgsmaalet om *international Solidaritet* og *det tzekkiske Spørgsmaal.*

Det første af disse Spørgsmaal var rejst af de svenske Organisationer, foraarsaget ved den Erfaring, som disse havde høstet under den svenske Storstrejke. Fra England, Frankrig og Belgien var der ingen økonomisk Hjælp kommet, medens de nordiske Lande og Tyskland havde ydet stor og rosværdig Hjælp.

Belgien havde paa det Tidspunkt, da Storstrejken foregik, gennemgaaet en stærk Krise og i Frankrig var Organisationerne (Syndikaterne) opdragne til Anvendelse af en særlig Taktik, der ikke tillod dem hverken at blive fuldtallige eller velhavende nok til at vise Solidaritet. I England derimod havde de gamle Fagforeninger ikke tomme Kasser. Fra dem kunde og burde man have ydet Hjælp.

Englænderne forsvarede sig med de mange Underorganisationers Selvstændighed, der gjorde Bevilling af Pengemidler til en vidtløftig Sag. Man savnede ogsaa en socialdemokratisk Dagspresse, der kunde rejse Stemning for og give Oplysning om Arbejderbevægelsen i andre Lande; ogsaa dette Forhold var Aarsag i, at de engelske Arbejdere holdt sig passive under de store Begivenheder i andre Lande; men man lovede hjemme at virke for en Bedring, navnlig efter i Danmark at have faaet saa storladent et Indtryk af den internationale Solidaritet. Følgende Resolution vedtoges enstemmigt:

I Betragtning af den proletariske Bevægelses fremragende internationale Karakter og i Mindet om de Traditioner, der siden den første Internationales Dage strax har været holdt højt blandt Arbejderne,

opfordres Arbejderne i alle Lande, naar en Kamp mellem Kapital og Arbejde har antaget saadanne Dimensioner, at Arbejderne i det Land, hvor Striden er udbrudt, aabenbart ikke kan udkæmpe denne ved egne Kræfter, til at understøtte de kæmpende Partifæller moralsk og materielt saa kraftigt, som det efter Bevægelsens Standpunkt i hvert Land er muligt, for paa denne Maade i Gærning, at opfylde Arbejdersolidaritetens bydende Pligt.

Jo nærmere Arbejderklassen ogsaa i det faglige Aktion rykker Kapitalismen paa Livet, jo mere vil Organisationsarbejdet blive paaskyndet paa begge Sider. Kapitalens Magt koncentreres i Kæmpetruster, i Karteller og i nationale og internationale Arbejdsgiverforbund, medens Arbejderne paa deres Side fremfor alt slutter deres Kræfter sammen i Landcentralisationer. Som Følge af denne gensidige Koncentrering af Kræfterne, antager Klassekampen tildels ny Former, faglige Massefægtninger, provokeret af Kæmpelockout'er, som vi havde det i Danmark 1889, i Sverig 1909 og i Tyskland 1910, vil udbryde snart her, snart der. Klassekampen vil som Følge heraf i de kommende Aar rimeligvis udvikle sig endnu mere omfattende og ensartet. Saa meget mere maa ogsaa Arbejderklassen sørge for, at den i et givet Moment kan sætte hele sin Kraft ind der, hvor Arbejderne i et helt Land eller i et helt Fag uden den internationale Understøttelse maa bukke under for Kapitalismens Overmagt.

Kongressen henstiller til den faglige »Internationale« nærmere at undersøge de hensigtsmæssigste Former for den internationale Arbejdersolidaritet. For den nærmeste Fremtid anbefaler Kongressen et stedse mere og mere varigt Samarbejde mellem de faglige Arbejderorganisationer i ethvert enkelt Land og udover dets Grænser;

Forandring af saadanne Fagorganisationslove, der er til Hinder for en hurtig og virksom international Hjælpeaktion;

Forbedringen og Udvidelsen af den socialdemokratiske Arbejderpresses internationale Forbindelser, i Særdeleshed erindres de socialistiske Journalister om deres Forpligtelse til, i det Land, hvor der enten er Udsigt til en stor Kamp eller, hvor den alt er udbrudt, at holde deres Kolleger a jour med Situationen, medens Journalisterne i Udlandet paa deres Side er forpligtet til umiddelbart at anvende disse Beretninger, dels for overalt at fremkalde Arbejderklassens Interesse og Sympati, dels for i rette Tid at modarbejde altfor ofte direkte opfundne »Nyheder«, der, for at bedrage den offentlige Mening, udbredes af Blade og Bureauer, som staar i Kapitalens Tjeneste.

Ogsaa ud fra dette Synspunkt er det af største Betydning for hele Arbejderbevægelsen, at der i alle Lande fremvoxer en socialdemokratisk Presse, der ejer Kraft nok til at frigøre de brede Befolkningskredse for den borgerlige Presses lammende Indflydelse«.

Det andet faglige Spørgsmaal, det tzekkiske, var rejst af de østrigske Organisationer. Det østrig-ungarnske Monarki omfatter som bekendt en Række Kongeriger og Fyrstendømmer, og naar Rusland undtages, er ingen Stat sammensat af saa mange Nationaliteter. Da Kejserdømmets Kongeriger hver for sig har sin selvstændige Regering, er der politiske (socialdemokratiske) Partier i hvert enkelt Land; men for hele Kejserdømmet har der indtil for nylig kun været én faglig Central. Fagforeningerne har klaret Sprog-Forskellen ved at lade deres Fagblade udkomme paa de forskellige Sprog, og Samarbejdet har været godt.

Nu var der imidlertid i Bøhmen rejst en særlig national Bevægelse, der havde grebet ind ogsaa i Fagforeningerne med det Resultat, at 40,000 tzekkiske Arbejdere var udtraadt og havde dannet en særlig Fagcentral; endnu stod dog ca. 100,000 tzekkiske Arbejdere i den østrig-ungarnske Landscentralisation.

Østrigerne gjorde gældende, at hvis Tzekkerne fik anerkendt denne Deling efter Nationalitet, vilde den østrigske Fagcentralisation falde fra hinanden i 11 Dele, og fra Partifællerne i Svejts kom manende Ord om at holde sammen; i Svejts vilde man ellers løbe Fare for en lignende Deling i tyske, franske og italienske Organisationer.

Følgende Resolution vedtoges med alle Stemmer imod nogle af de tzekkiske Stemmer:

»Den internationale Kongres i København fornyer den Resolution, som blev vedtaget i Stuttgart, om Forbindelsen mellem det politiske Parti og Fagforeningerne, særlig det Punkt, der fremholder Nødvendigheden af, at Organisationen i hver Stat bør være en Enhed, og at dette er en væsentlig Betingelse for et godt Resultat i Kampen mod Udbytning og Undertrykkelse.

Kongressen erklærer endvidere, at ethvert Forsøg paa at spalte internationalt samlede Foreninger i nationalt-seperatistiske Dele strider mod Hensigten med denne den internationale Socialistkongres's Resolution.«

3. *Danmarks* og *Norges* Socialdemokrati lykønskes til, at de først af alle har kunnet stille Forslag om *Afrustning*. Det er i de smaa Landes Interesse at Afrustning sker, og de smaa derfor gaa i Spidsen.

Følgende Resolution vedtoges en stemmigt:

Kongressen konstaterer, at de militære Rustninger i de senere Aar, trods Fredskongresserne og trods Regeringernes Forsikringer om fredelige Hensigter, er vokset i uhyre Grad. Ganske særligt betyder Konkurrence-Rustningerne til Søs, hvis sidste Fase er Bygningen af de mægtige »Dreadnought«er, ikke blot en vanvittig Ødslen med offentlige Midler til uproduktive Formaal og som Følge deraf manglende Midler til socialpolitiske Opgaver og Arbejderforsorg, men de betyder ogsaa materiel Udmattelse af alle Nationer ved uudholdelige indirekte Skatter, og de truer alle Stater med Ruin. Det er netop disse Rustninger, der nylig har truet Verdensfreden, ligesom denne altid har været truet af et saadant Rustningsvanvid.

Med Henblik paa denne Udvikling, der truer Menneskehedens Kultur, Folkenes Velstand og Massernes Liv, fastholder Kongressen de tidligere Kongressers Beslutninger, især Stuttgarter-Kongressens og gentager:

Arbejderne i de forskellige Lande har ingen Stridigheder mellem sig, der kan føre til Krig. Krigene er i vore Dage en Følge dels af Kapitalismen, særlig af den ydre Konkurrencekamp mellem de kapitalistiske Stater og Verdensmarkedet, og dels af Militarismen, der er et af de vigtigste Redskaber for det kapitalistiske Klasseherredømme og et Middel til økonomisk og politisk Undertrykkelse af Arbejderklassen.

Krigene vil først fuldstændig ophøre, naar den kapitalistiske Samfundsordning er afskaffet. Arbejderklassen, der bærer Krigens største Byrder og rammes tungest af dens Følger, har den største Interesse i Krigenes Afskaffelse. Den organiserede socialistiske Arbejderklasse i alle Lande er den eneste virkelige Garanti for Verdensfreden. Derfor gentager Kongressen sin Opfordring til alle Landes Arbejderpartier om, med al Iver at forsætte Oplysningsarbejdet om Krigens Aarsager blandt hele Proletariatet og frem for alt blandt den opvoksende Ungdom for at opdrage denne i Folkebroderskabets Aand.

Idet Kongressen fastholder den gentagne udtalte Forpligtelse for alle de socialistiske Repræsentanter i Parlamenterne til *af al Magt at bekæmpe Rustningerne og nægte Bevillinger* hertil, venter den af disse Repræsentanter:

a) den bestandige Gentagelse af Kravet om, at mellemstatlige Stridsspørgsmaal, obligatorisk skal afgøres af internationale Voldgiftsdomstole.

b) stadigt fornyede Forslag, *der har den*

almindelige Afrustning til Maal og først og fremmest Bestræbelser for Afslutningen af *en Overenskomst, der indskrænker Sø-Rustningerne og afskaffer Priseretten.*

c) Kravet om Afskaffelse af det hemmelige Diplomati og Offenliggørelse af alle bestaaende og fremtidige Overenskomster og Aftaler mellem Regeringerne.

d) at de træder i Skranken *for alle Folkeslags Selvbestemmelsesret* og for deres Værn mod alle krigerske Angreb og voldelig Undertrykkelse.

Det internationale socialistiske Bureau vil understøtte alle socialistiske Repræsentationer med Materiale i Kampen mod Militarismen og i givne Tilfælde medvirke til en fælles Fremgangsmaade for disse.

I Tilfælde af krigerske Forviklinger fastholder Kongressen Stuttgarter-Beslutningen, der lyder saaledes:

»Truer en Krig med at udbryde, er de arbejdende Klasser og deres parlamentariske Repræsentationer i de paagældende Lande forpligtet til, understøttet ved det internationale Bureaus sammenfattende Virksomhed, at opbyde alt for ved Anvendelsen de Midler, der maa synes mest virksomme, *at hindre Krigens Udbrud*, Midler, der naturligvis retter sig efter Klassekampen. og hvor tilspidset den almindelige politiske Situation er.

Skulde Krigen alligevel udbryde, er det en Pligt at gribe ind for dennes hurtige Afslutning og med alle Kræfter at stræbe hen til at udnytte den ved Krigen hidførte økonomiske og politiske Krise til kraftig Opagitering af Folket og derved fremskynde Afskaffelsen af det kapitalistiske Klasseherredømme«.

Til Gennemførelse af disse Forholdsregler henviser Kongressen det socialistiske Bureau til ved truende Krigsfare straks at foretage de indledende Skridt til mellem de paagældende Landes Arbejderpartier at hidføre en Overenskomst om *en fælles Fremgangsmaade for at forhindre Krigen.*

4. *Den sociale Lovgivning* var et omfangsrigt Kommissionsarbejde. I Forgrunden stod Spørgsmaalet om Arbejdsløsheden og Midlerne imod den. Kongressen fastslog, at Arbejdsløsheden var en Følge af de planløse Produktionsforhold, og at Samfundet derfor havde Pligt til at holde Arbejderne skadesløse mod Arbejdsløshedens Følger, medens Arbejdsløsheden kun kan afskaffes med Samfundets Overtagelse af Produktionen.

Arbejderklassen bør tvinge det bestaaende Samfund til at mildne Arbejdsløshedens Følger. Kampen mod Arbejdsløsheden maa *organiseres* ligesom Kampen for bedre Levevilkaar og ligesom vort politiske og kooperative Arbejde. Man lykønskede de danske Arbejdere til ved deres Arbejdsløshedskasser at have drevet Staten — Samfundet — til at *anerkende* sin Pligt til at hjælpe.

Man vedtog følgende Resolution:

Kongressen fastslaar, at Arbejdsløsheden er uadskillelig fra den kapitalistiske Produktionsmaade, og at den først vil forsvinde med denne. Indenfor det kapitalistiske Produktionssystem kan der altsaa ikke være Tale om Arbejdsløshedens Afskaffelse, men kun om dens Indskrænkning og Lindring af dens Følger.

Kongressen fordrer en almindelig tvungen Arbejdsløshedsforsorg, der ledes af Arbejderorganisationerne, og hvortil Omkostningerne bæres af dem, der har Produktionsmidlerne i deres Besiddelse.

Arbejderklassens Repræsentanter skal forlange af den offentlige Magt:

1) En nøje og regelmæssig statistisk Undersøgelse af Arbejdsløsheden.

2) At der iværksættes tilstrækkelige offentlige Arbejder for de Arbejdsløse med Betaling af de Lønninger, Fagforeningerne kræver.

3) Overordentlig Understøttelse af Arbejdsløshedskasser under Kriser.

4) Ingen Understøttelse af de Arbejdsløse maa have en Formindskelse af deres politiske Rettigheder til Følge.

5) Oprettelse og Understøttelse af Arbejdsanvisningsinstitutioner, hvor Arbejdernes Frihed og Interesser varetages gennem Fagforeningerne.

6) Forkortelse af Arbejdstiden ved Lov.

7) Indtil en almindelig, offentlig, retsbeskyttet, tvungen Arbejdsløshedsunderstøttelse gennemføres, bør den offentlige Magt finansielt ophjælpe Fagforeningernes Arbejdsløshedsunderstøttelse. Denne Understøttelse bør paa ingen Maade indskrænke Fagforeningernes Uafhængighed.

Østrigske, franske og tildels engelske Repræsentanter var ikke tilfredse med Resolutionen. De vilde have slaaet fast, at *Staten* skulde tage Initiativet til Oprettelse af Arbejdsløsheds-Forsikring; men derved vilde Ledelsen af Forsikringen ogsaa glide Arbejderne af Hænde. Det er et Spørgsmaal om Taktik, hvorvidt man skal indtage den Stilling paa én Gang at forlange Alt eller Intet. Vor Stilling har hidtil været gradvis at faa Samfundet til at anerkende sin Pligt til at træde til og efterhaanden at læsse saa meget som muligt af Byrden over paa Samfundets brede Ryg, naar

Talen er om at raade Bod paa Samfundets Synder.

Om den sociale Lovgivning iøvrigt vedtoges følgende Resolution:

Den med den kapitalistiske Produktions Udvikling stigende Udbytning af Arbejderne, har medført Tilstande, som har gjort en Indgriben af Lovgivningen til Beskyttelse af Arbejdernes Liv og Sundhed paatrængende nødvendig.

I intet Land naar Beskyttelsesloven det, der ogsaa blot tilnærmelsesvis paatrængende maa kræves i Arbejdernes Interesse, og som kan gives uden Skade for Industrien.

Kongressen minder om følgende Mindstefordringer til Arbejderbeskyttelseslovningen i Almindelighed, som allerede af Pariserkongressen 1889 er opstillet for alle Arbejdere uden Hensyn ttl Køn:

1) En Arbejdsdag paa højst 8 Timer.
2) Forbud mod Lønarbejde for Børn under 14 Aar.
3) Forbud mod Natarbejde, uden naar det maa udføres enten paa Grund af Arbejdets Natur, af tekniske Grunde eller af Grunde, der vedrører den offentlige Velfærd.
4) En uafbrudt Arbejdshvile for alle Arbejdere paa mindst 36 Timer i hver Uge.
5) Forbud mod Trucksystemet.
6) Sikring af Foreningsretteu.
7) Et virksomt og gennemgribende Opsyn overfor faglige og jordbrugende Bedrifter under Medvirkning af Folk, der er valgt af Arbejderne.

Vel havde Pariserkongressen til Følge, at Regeringernes Konferencer for Arbejderbeskyttelse traadte sammen 1890 i Berlin og 1906 i Bern, og at der blev dannet internationale Foreninger for Arbejderbeskyttelse. Men trods de mange Forhandlinger blev der kun ydet meget lidt i Lovgivningen, fordi de herskende Klasser modvirker Arbejderbeskyttelsen af Frygt for, at deres Klasseinteresser skades, og det til Trods for, at ingen Industrigren i noget Land har haft Skade af Arbejderbeskyttelsen. Tværtimod bringer Arbejdernes større Sundhed og Ydeevne den almene Kultur, og derved ogsaa Arbejdsgiverklassen, en Fordel.

For at forhindre, at Arbejderne synker ned i Fattigdom, fordrede Kongressen i Amsterdam 1904, at der i alle Lande skulde skabes Institutioner med fuld Selvstyre og ledet af Arbejderne, samt med ensartet Behandling af de forskellige Nationers Statsborgere, Institutioner, der skal yde Syge, Saarede, Invalider og Gamle tilstrækkelige Midler til at leve for og blive helbredet for, som skal bringe de Svangre og Arbejdskvinderne den Hjælp, der er nødvendig til de smaa Børns og Mødres Pasning og bevare Enkerne og de Forældreløse saa vel som de Arbejdsløse fra Nød.

De bestaaende Arbejderbeskyttelses- og Arbejderforsikringslove tilfredsstiller paa ingen Maade Arbejdernes lige saa nødvendige som berettigede Fordringer. I særlig Grad uden Beskyttelse er de Arbejdere, der er beskæftiget ved Land- og Skovbruget. Kun ved at Arbejderne stadig trænger paa, kan der opnaas mere.

Kongressen opfordrer derfor Arbejderne i alle Lande til, hvad enten de er beskæftiget i Industrien, i Handelen, i Landbruget eller i andre Arbejdsgrene, at bryde de herskende Klassers Modstand og ved uafladelig Agitation at erobre en virksom Arbejderbeskyttelse ved en mægtig Udvikling af de klassebevidste Organisationer paa politisk og økonomisk Omraade.

5. Denne blandede Kommission havde adskillige Sager til Løsning; fortrinsvis *nationale* Spørgsmaal, thi de er altid en Hemsko for Arbejderbevægelsen. Dernæst saadanne Spørgsmaal som *Dødsstraffens Afskaffelse*, der kan synes lidet at vedkomme en socialistisk Kongres. Men i Rusland benyttes Dødsstraffen under den politiske Forfølgelse.

Resolutionen om Dødsstraffen er meget udførlig. Den begynder med at fordømme Dødsstraffen, som en barbarisk Arv fra den mørke Middelalder, henviser til, at dens Afskaffelse ogsaa en Gang stod paa Bourgeoisiets Program. Det er ikke saaledes længere. I Tyskland, i Holland, i Frankrig vil man genindføre den. I Amerika anvendes Dødsstraffen som Vaaben mod de fagorganiserede Arbejdere. I Spanien bruges den som Hævn over Arbejdernes Frihedsbestræbelser. I Rusland henrettes Tusinder og atter Tusinder. En Strøm af Blod gydes ud over det ganske russiske Rige. Og alt sker for Øjnene af hele den civiliserede Verden, uden at ikke socialistiske Repræsentanter for den vesteevropæiske Kultur vover nogen virkelig Modstand. I vore Dage er derfor de socialistiske Arbejdere de vigtigste og paalideligste i Kampen mod Dødsstraffens Barbari. Kongressen stiller alle aktive og passive Tilhængere af det blodige Justitsmord i Gabestokken og opfordrer Arbejderklassens parlamentariske Repræsentanter til ved given Lejlighed at faa Dødsstraffen afskaffet. Desuden kræves en kraftig Agitation paa Møder og i Arbejderpressen for Afskaffelse af Dødsstraffen.

Der forhandledes og vedtoges dernæst en Resolution om *Asylretten.*

I den sidste Tid har der i de forskellige Stater ophobet sig Tilfælde, hvor Asylretten for politiske Flygtninge under intetsigende Paaskud er blevet krænket, siger Resolutionen. Det er Rusland, der atter her øver sin Indflydelse. Det har forlangt en Lette, Jules Wezosol, udleveret fra de forenede Stater. Selv England begynder nu at handle mod sine gamle Traditioner. Det har forlangt en Indier *Savarker* udleveret fra Frankrig. Kongressen protesterer paa det mest energiske mod disse forbryderiske Krænkelser af Asylretten og opfordrer det internationale Proletariat til at modsætte sig dem ved alle Midler.

Vi kommer til *de nationale Spørgsmaal.* I Anledning af Udsigterne til en ny Krig i *Marokko* begrundes en Resolution imod Kapitalisternes griske Politik.

Spaniens Krige i Marokko har hidtil kostet mange Døde og 19 Mill. Pesetas. Regeringen tænker nu paa et nyt Felttog. Resolutionen fordømmer dette Felttog og udtaler sin Sympati for de spanske Arbejdere i Barcelona, der i Fjor med Heltemod bekæmpede Krigen. Resolutionen vedtoges enstemmigt under Bifald. Den gamle spanske Arbejderfører, Iglesias, hilstes med bragende Klapsalver.

Af de øvrige Resolutioner maa vi nøjes med at gengive Hovedpunkterne. T. Eks.:

Kongressen brændemærker Faaherredømmet i *Argentina,* fordi det systematisk forfalsker den almindelige Valgret, træder Lovene og Arbejderbevægelsen under Fødder og holder Befolkningen nede i barbarisk Undertrykkelse. Kongressen fordømmer disse skændige politiske Forhold i Argentina paa det skarpeste og hilser med Glæde det socialdemokratiske Partis Holdning under saa vanskelige Forhold og haaber, at det skal lykkes det at oplyse det arbejdende Folk og gøre det klassebevidst, saa Fremskridtet sikres i Landet, der politisk er saa langt bag efter.

Resolutionen opfordrer Kongressen til at udtale sin Sympati for Arbejderne i Argentina. Argentina er vel Republik, men det beherskes af et Faatal, der er korrumperet fra Hoved til Fod og til Fals for alle Penge, selv om de kommer fra Udlandet. Magthaverne behandler den unge Arbejderbevægelse haardt, ødelægger Socialdemokraternes Huse og organiserer sorte Bander. Og dog, trods alle disse Forfølgelser, er der godt Haab for Arbejderbevægelsen. Ved sidste Valg mønstrede den 7500 Stemmer.

— Resolutionen om *Spanien* tager sit Udgangspunkt i de tragiske Begivenheder, der i Fjor udspilledes, særlig i Katalonien, og udtaler Kongressens varmeste Sympati for Arbejdernes Kamp imod Koloniæventyrerne i Marokko. Resolutionen brændemærker den barbariske Undertrykkelse, hvis Ofre vore Partifæller i Barcelona og andre Byer har været, særlig Justitsmordet paa Ferrer. Kongressen hilser den Sejr, som vor Partifælle Iglesias Valg til Rigsdagen betyder for de spanske Arbejdere.

Som vor Partifælle Iglesias oplyser, er Spanien i Virkeligheden slet ikke klerikalt. Ikke blot Arbejderne er Modstandere af Kirkevældet. Mange af Bourgeoisiet er det ogsaa. Men dette Bourgeoisi kan ikke fornægte sin Karakter som Bourgeoisi. Ogsaa i Spanien plages Arbejderne under dets Tryk. Under Paaskud af at komme anarkistiske Foreninger til Livs, forfølger Regeringen rent socialistiske Partiafdelinger. Arbejderbevægelsen er imidlertid i Opgang, og for nylig blev Iglesias valgt ind i Rigsdagen med 41,000 Stemmer. Det var vel til Dels en personlig Sejr for Iglesias Arbejderbevægelse. Vi sender vor Hilsen til disse Spaniens Arbejdere, som, trods Aarhundreders Inkvisition og Undertrykkelse har bevaret sig friske og frihedsstolte.

— Om *Tyrkiet* udtaler en Resolution:

I Betragtning af de evropæiske Staters kapitalistiske Politik overfor Tyrkiet, i Betragtning af, at den tyrkiske Forfatning tilsiger enhver Statsborger alle Menneske- og Borgerrettigheder, i Betragtning af, at den tyrkiske Regering har krænket Fagforeningsretten og Strejkeretten, i Betragtning af de skæbnesvangre Følger, en Selvherskerpolitik vil faa overfor Arbejderklassen i Tyrkiet, *erklærer Kongressen,* at de evropæiske Staters Politik overfor Tyrkiet kun virksomt kan bekæmpes af Socialdemokratiet og kun ved, at der gives en demokratisk Forfatning og der tilvejebringes en fredelig Forstaaelse mellem Balkanstaterne. Kongressen protesterer mod den ungtyrkiske Regerings reaktionære Politik og hilser med Glæde den socialistiske Bevægelse, der er ved at opstaa i Tyrkiet.

Ungtyrkerne vandt for to Aar siden Sejren i den tyrkiske Revolution. Men siden er Udviklingen standset. Og af to Grunde: De evropæiske Kapitalister har kastet sig over den gamle, skrøbelige Stat som et godt Bytte. Deres »Kolonialpolitik« er frem for alt en Fare for Freden. Men der-

næst er Ungtyrkerne selv reaktionære. De samme blodige Midler, som de brugte i Revolutionen, anvender de nu mod andre selvstændige Organisationer. Alligevel vokser der i Øjeblikket en kraftig Fagbevægelse frem i Tyrkiet. Men Magterne vil holde Krigsfaren vedlige. Gesandterne ved »den høje Port« sidder og vogter paa hverandre. Derfor er der altid Uro. Men i Stedet for denne falske moderlige Omsorg kræver vi Frihed for de Folk, der ogsaa var med paa Marschen mod Sultanen. Vi ønsker et Brodersamfund af alle Folkeslag i Tyrkiet.

Resolutionen om *Persien* siger,

at Zarregeringen i Rusland lige fra den persiske Revolutions Begyndelse har søgt at ødelægge Forfatningsbevægelsen, bl. a. ved den engelsk-russiske Overenskomst, *at* den gentagne Gange har søgt at skride ind med væbnet Magt, særlig mod vore Partifæller af Partiet »Daschnzaktzutiun« i Provinsen Tæbris, *at* den russiske Regering stadig søger at anstifte Uroligheder i Persien. I Betragtning af, at Zardømmet er en stadig Fare for Demokratiet i Orienten, opfordrer Kongressen alle socialdemokratiske Partier til at opbyde al Magt for at gøre en Ende paa Zarismens reaktionære Stormløb.

Det gamle Regimente blev for to Aar siden udryddet i Persien. Men det nye Regimente er ligesaa grusomt overfor Arbejderne som det gamle. Det er karakteristisk, at Regeringen underholder Nomader og Røverbander, der overfalder det arbejdende Folk. Ogsaa i Persien findes der Partifæller, som vel ikke er saa oplyste som Arbejderne i Evropa, men som er de eneste i Persien, der virkelig vil Frihed.

Om *Japan* udtaler den af Kongressen vedtagne Resolution:

Kogressen fordømmer paa det skarpeste den japanske Regerings Forsøg paa at undertrykke Socialdemokratiet, et Forsøg, der er en Blanding af absolutistisk Vilkaarlighed og kapitalistisk Brutalitet. Kongressen anerkender den uhyre Betydning, det vil faa, at Asiens Industriproletariat naar frem til Befrielse og sender de japanske Arbejdere hele Arbejderklassens varmeste Sympati, vis paa, at Kapitalismens Omsiggriben ogsaa i Asien vil forberede Jordbunden for den socialistiske Sæd. Særlig udtaler Kongressen sin varmeste Sympati og Beundring for de frygtløse og udholdende Forkæmpere for Socialismen i Japan.

Japan har lært meget af Evropa. Det har paa en glimrende Maade efterlignet Militarismen. Det har indført Kapitalismen, og da den skabte et Proletariat, forstod Japan udmærket at efterligne de brutaleste evropæiske Politistater. Vor Partifælle *Katayama* er ikke naaet hertil. Den japanske Regering har ment det statsfarligt at lade ham deltage i Kongressen, og derfor giort ham det umuligt.

Endelig vedtoges der under Behandlingen af de nationale Spørgsmaal en Resolution ang. *Finland*; den lyder saaledes:

Den internationale socialistiske Kongres i København brændemærker den babariske og skamløse Politik, som den russiske Regering og de reaktionære Repræsentanter for de besiddende Klasser driver i Dumaen og i Rigsraadet — en Politik, der har til Formal at ødelægge Finlands Selvstyre og demokratiske Frihed og forvandle det til en underkuet Provins af Rusland.

Kongressen konstaterer, at Zar-Regeringen ved den Politik, der drives overfor Finland, paa ganske kynisk Maade og imod al Lov og Ret gør Brud paa de i 1905 givne Garantier saavel som mod denne over 100 Aar bestaaende Forfatning. Regeringen ringeagter herved aldeles hele det finske Folks udtalte Vilje, Protesten fra den offentlige Mening i Evropa og Erklæringer fra de betydeligste Retslærde.

Kongressen konstaterer endvidere, at den brutale Undertrykkelse af Finlands Selvstyre er en Følge af et Regeringssystem, der til Formaal har den raaeste Undertrykkelse af alle ikke-russiske Nationaliteter i det russiske Folk, — en Undertrykkelse, der udøves af de af Blod og Smuds drivende russiske, reaktionære Magthavere, der tilmed søger at omgive sig med et Skin af »konstitutionel« Forfatning.

I Betragtning af,

at de herskende Klasser i Evropa og deres Presse af og til giver deres platoniske Ønsker til Gunst for Finland Udtryk, men ellers notorisk understøtter det babariske Zar-Regimente,

at de finske Socialdemokrater staar midt i en alvorlig Kamp for at værge det finske Folks demokratiske Frihed og Selvbestemmelsesret,

udtaler Kongressen sin Tillid og Beundring for den finske Arbejderbefolknings Energi, Mod og Udholdenhed.

Kongressen er overbevist om, at den finske Arbejderbefolkning stadig vil gaa frem i Forstaaelse med Ruslands Arbejderklasse og vil kæmpe solidarisk med

denne mod det samme Undertrykkelsessystem. Kongressen opfordrer de socialistiske Partier og de virkelig demokratiske Elementer i alle Lande til, ved alle til Raadighed staaende Midler (Presse, Parlament, Demonstrationer osv.), at protestere mod den mod Finland udøvede Voldshandling, og paa det kraftigste at støtte Kampen imod Zarismen.

Zar Nikolaj synes, koste, hvad det vil, at ville have Ord for at have udvidet Ruslands Grænser. Efter at han i Østasien er blevet standset af en uovervindelig Magt, har han vendt sig til Evropa. Mærkeligt nok føler den Mand sig kaldet til at være Undertrykker, skønt han, naar han rejser, maa bemande Jærnbanelinjerne fra Moskva til Atlanterhavet med Soldater. Thi han tror aldrig sit Liv sikkert. Det var Kongressens Pligt at protestere mod en Forbrydelse som Finlands Underkuelse.

Der er vel mange Forrædere ogsaa i det finske Bourgeoisi, men som Helhed bestaar det dog af det gamle Landbodemokrati. Vi haaber Finland maa sejre i Kampen mod Zardømmet, og vi haaber endnu mere, at den russiske Revolution en Gang for alle maa betage Zaren hans Erobringslyster.

Den fornævnte Resolution vedtoges under store Ovationer for Finland.

— Om *Parti-Enheden* vedtoges endelig paa Forslag af de franske Partifæller en Resolution, der siger, at alle socialistiske Grupper i hvert Land skal danne ét Parti. Den skal føre Amsterdam-Kongressens Arbejde videre. Det er betegnende for Socialdemokratiets Urkraft, for dets Klogskab og Uegennytte, at en Resolution har kunnet samle Partiet i Frankrig — til Trods for de store Modsætninger, der var indenfor Partiet. Vi haaber Enigheden i Frankrig maa blive større endnu, og vi ønsker, at denne Resolution maa forene Socialdemokraterne i alle Lande, hvor der er flere Grupper.

Endelig foreslaar den franske Delegation, at det internationale socialistiske Bureau skal sammenkalde de paagældende Landes Socialdemokratier, naar en af dem fordrer det.

Dette vedtoges tilligemed nedenstaaende Resolution foreslaaet af hollandske Partifæller:

Kongressen *erkender*, at det vilde være vanskeligt at give en almindelig Anvisning for Gennemførelsen af de internationale Kongressers Resolutioner, og at altsaa Arten og Maaden og Valget af det rigtige Øjeblik for denne Gennemførelse maa overlades de enkelte Landes Partier;

men bekræfter udtrykkeligt, at det er disse Partiers Pligt at gøre det mest mulige for at gennemføre de internationale Kongressers Beslutninger.

Det internationale Bureau skal, hver Gang en international Kongres træder sammen, forinden affatte en Beretning, hvori man finder en Oversigt over, hvorledes de forskellige Landes Partier har gennemført de internationale Kongresbeslutninger.

— Den internationale socialistiske Kongres formede sig som en storslaaet og opsigtsvækkende Magtudfoldelse fra Arbejder-Organisationernes Side. De danske Arbejdere havde deres store Part af Æren for dens heldige Forløb. Men først og fremmest var den en international Demonstration, Arbejderbevægelsen værdig, imod det kapitalistiske Samfundssystem.

Kongresser.

International Bagerkongres. Den internationale Forening af Forbund for Bagere, Konditorer og Sukkervarearbejdere afholdt sin 2. Kongres paa Etablissementet »Gimle« fra 26. til 28. Avgust Følgende Lande var repræsenteret: Tyskland, Sverrig, Norge, Østrig, Svejts, Bøhmen og Danmark. *Gerson Trier* var Tolk.

Sekretær for det internationale Sekretariat, Oskar Ahlmann, aabnede Kongressen og bød de Delegerede Velkommen. I sin Beretning om Virksomheden siden Kongressen i Stuttgart, meddelte Sekretæren, at foruden de Lande, der havde ladet sig repræsentere ved denne Kongres, havde Amerika, Frankrig, Italien, England, Belgien og Holland sluttet sig til Bagernes internationale Forbund, der nu tæller ca. 50,090 Medlemmer. Det internationale Sekretariat har opfordret til Understøttelse

af Strejker i en hel Del Tilfælde: Ved Bageriarbejdernes Strejke i Bøhmen (1400 Strejkende) indkom fra de forskellige Lande under Forbundet 9000 Kr. til de Strejkende, og Strejken blev vundet. I Varschaw (Rusland) blev d. 8. Juli 2300 Bagere udelukket. De holdt ud næsten uden Understøttelse til sidst i September, da de maatte opgive deres Kamp. Fra det tyske Bagerforbund blev der sendt dem 2000 Mark som Hjælp. Med det Nederlag syntes det som om Bagernes Organisation i Rusland er slaaet ned. Sekretariatet har ingen Forbindelse haft med russiske Bagere siden. De strejkende Sukkervarearbejdere i Budapest har det tyske Forbund i 1908 støttet med 300 Mk., i 1909 har hollandske Bageriarbejdere faaet 150 Mk. og Bagere og Møllere i Bosnien 100 Mk. Desuden har det tyske Forbund bevilget 2000 Mk. i Understøttelse og et Laan paa 12,000 Mk. til Bagerne under Storstrejken i Sverrig og fra det danske Bagerforbund var ydet de svenske Arbejdere 10,000 Kr. i Understøttelse og et Laan til de svenske Arbejdere paa 15,000 Kr. Den internationale Sekretær havde deltaget i en Del Landskongresser i Forbindelse med de enkelte Lande, og Sekretariatet gik stadig fremad, og Taleren paalagde de forskellige Forbundsstyrelser stadig at holde denne Forbindelse vedlige, underrette Sekretariatet om, hvad der sker af Kampe og Fremskridt i deres Land, saaledes at den internationale Bageriarbejder-Sammenslutning, der endnu kun er i sin Barndom, kan gaa fremad og vokse sig stærk, til Gavn for alle Klassefæller, der er beskæftiget ved Bageri, Konditori og beslægtede Virksomheder.

Diskussionen.

En Del af Bøhmens Bageriarbejdere er udtraadt af det østrigske Forbund og har dannet et Forbund, det Tschekisk-Slaviske Bagerarbejderforbund, som de søgte at faa optaget i den internationale Bagersammenslutning.

Herom udspandt der sig en Diskussion mellem Repræsentanterne for Bøhmen og Østrig.

Ved Afstemningen nægtedes Optagelsen af det bøhmiske Forbund enstemmigt.

Derefter godkendtes Virksomheden enstemmigt.

Lønbevægelser og Konflikter.

Børstenbinderne i Varde havde hos Fabrikant Bechsgaard iværksat Strejke for at gennemtvinge, at en Krøbling erholdt Svendeløn; Fabrikanten havde (efter Forbundets Mening i Strid med Overenskomsten) antaget ham paa Kontrakt som Lærling i 2 Aar og for en lav Løn.

Under Strejken fik Fabrikanten de 7—8 Strejkende erstattet med Skruebrækkere, og da Strejken havde varet i 26 Uger ønskede baade Forbundet og de Strejkende den endt. Ved Forhandling d. 23. August mellem Fabrikanten, Fabrikantforeningens Formand, Forbundets Forretningsfører, den lokale Fællesorganisations Formand og vor Sekretær afsluttedes Konflikten paa det Grundlag, at den omstridte Mands Lærlinge-Kontrakt skulde ophøre at gælde fra førstkommende 31. Decbr., samt at alle Skruebrækkerne skulde afskediges fra førstk. Lønningsdag og de Strejkende indtage deres gamle Pladser.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tfl. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 13 ❋ KØBENHAVN DEN 1. OKTOBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Kongresser (International Trærbejderkongres). Lønbevægelser og Konflikter (Rebslagerarbejderne i Esbjerg og Randers.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 5.

Udskrift

af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 14. September 1910 i Sagen: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundets Afdeling i Hedehusene (Fortsættelse).

Efter at i nærværende Sag Rettens Kendelse af 24. August d. A. vedrørende Forstaaelsen af § 2 i Septemberforliget er faldet, har Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling i Hedehusene genoptaget Arbejdet i de 3 i Kendelsen nævnte Virksomheder: Hedehusenes Skærvefabrik (P. Madsen), Aktieselskabet Kallerup Grusgrav, Hedehusene og Aktieselskabet Nymølle Skærvefabrik. Klagerne har imidlertid under fortsat Behandling af Sagen paastaaet saavel nævnte Afdeling som Dansk Arbejdsmandsforbund paalagt Bod for den ulovlig varslede Strejke samt disse Organisationer paalagt Sagens Omkostninger, idet de derhos, for saa vidt Retten maatte ansé saadant for at være af Betydning, har begært, at der gives dem Lejlighed til ved Vidneførsel nærmere at oplyse Dansk Arbejdsmandsforbunds Forhold til den heromhandlede Strejke.

De Indklagede har særlig under Henvisning til Rettens Kendelse af 7. ds. i Sag Nr. 7 paastaaet sig frifundne.

Der maa gives de Indklagede Medhold i, at der i nærværende Sag foreligger de samme undskyldende Omstændigheder som i Sag Nr. 7, nemlig *at* Ordene i Septemberforligets § 2 er uklare, *at* der med Hensyn til Ordenes Forstaaelse foreligger indbyrdes afvigende Kendelser fra den permanente Voldgiftsrets Side, og *at* nærværende Ret først ved Kendelsen af 24. August d. A. har haft Lejlighed til at tage Stilling til Spørgsmaalet om Paragrafens Forstaaelse. Der findes derfor ikke tilstrækkelig Anledning til at paalægge fornævnte Afdeling nogen Bod. Da derhos de anførte undskyldende Omstændigheder lige saa vel maatte komme Dansk Arbejdsmandsforbund tilgode, findes det uden Interesse for nærværende Sag, at Dansk Arbejdsmandsforbunds Forhold til Strejken oplyses nærmere end alt sket.

Sagens Omkostninger findes Parterne at burde udrede med 100 Kr. hver.

Kendelse.

Der findes ikke Anledning til at paalægge nogen af de Indklagede i nærværende Sag: Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes Afdeling i Hedehusene nogen Bod.

Sagens Omkostninger betaler Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne med 100 Kr. hver.

Sag Nr. 6.

Snedkerne hos Snedkermester Ingvard Jespersen i Skive.

Udskrift

af den faste Voldgiftsrets Kendelse

af 7. September 1910 i Sagen Snedkermester Ingvard Jespersen, Skive, mod Snedkerforbundet i Danmark.

Snedkermester Ingvard Jespersen af Skive har under Paaberaabelse af Lov Nr. 81 af 12. April 1910 § 4 B. Nr. 4 indstævnet Snedkerforbundet i Danmark under Henvisning til, at Forbundet siden 28. Juni 1908 har blokeret og boykottet ham i Strid med den mellem Centralforeningen for Snedkermestre og Snedkerforbundet i Danmark, i April 1907 afsluttede, af ham i Maj s. A. tiltraadte Overenskomst. Klageren har paastaaet sig tilkendt en Erstatning af 5000 Kr. hos de Indklagede og disse tilpligtede uopholdelig at hæve Blokaden, Boykottingen samt betale Sagens Omkostninger skadesløst.

De Indklagede have i deres Tilsvar paastaaet sig frifundne og Klageren paalagt Sagens Omkostninger, idet de gør gældende, at det er Klagerens egen Handlemaade, i Strid med Overenskomsten, der har fremkaldt Blokaden.

Foreløbig er alene Spørgsmaalet om Sagens Afvisning i Henhold til fornævnte Lovs § 17, sidste Stk. mundtlig forhandlet og optaget til Kendelse.

Klageren har erklæret, at han intet har imod, at Sagen afvises fra den faste Voldgiftsret, da der derved aabnes ham Adgang til de almindelige Domstole. De Indklagede har erklæret, at de helst ønsker Sagen afgjort af den faste Voldgiftsret.

Idet der efter det Foreliggende maa gaas ud fra, at Klageren, da han ikke er Medlem af Centralforeningen for Snedkermestre, ikke har Krav paa denne Forenings Medvirken til Istandbringelse af den i Overenskomsten omtalte Voldgift, og der saaledes imellem Parterne mangler betryggende Regler til Sikring af en regelmæssig voldgiftsretlig Afgørelse af faglig Strid, finder Retten det under Hensyn til Sagens Beskaffenhed rigtigst at afvise denne i Henhold til § 17, sidste Stk.

Sagens Omkostninger bør Klageren betale med 25 Kr.

Kendelse:

Denne Sag afvises.

Sagens Omkostninger betaler Klageren med 25 Kr.

Kongresser.

International Træarbejderkongres afholdtes d. 5. og 6. Septbr. i København i Festsalen paa Enghavevej 40, »Folkets Hus«.

Forhandlingerne førtes hovedsagelig paa Tysk og Skandinavisk. Frankrigs og Englands Træarbejdere var kun repræsenteret ved enkelte Repræsentanter, saaledes at der til og fra Fransk og Engelsk i Reglen oversattes underhaanden.

Dagsordenen lød saaledes:

1) Konstituering, 2) Den internationale Sekretærs Beretning, 3) Organisationen i Nabolandenes Grænsedistrikter, 4) Erfaringerne angaaende den gensidige Overmeldelse og Understøttelse af Medlemmerne i Udlandet, 5) Forslag angaaende Unionens Love, 6) Valg af Sekretær, 7) Forskellige Forslag.

Th. Leipart (Unionens Sekretær), aabnede Kongressen, og

O. Madsen bød paa de danske Træarbejderes Vegne de fremmede Delegerede Velkommen i hjærtelige Ord.

Til Ordstyrere valgtes *Leipart* og *Carl Gran*, og til Sekretærer *Gossip* (London) og *Thomsen* (Paris). I et Udvalg, bestaaende af Gross (Wien), Weltner (Budapest) og Videgren (Stockholm) prøvedes Mandaterne. Alle Mandater indstilledes til Godkendelse. Der var ialt 47 Delegerede fra 24 Organisationer med 276,000 Medlemmer i 11 Lande. Mandatet fra den ene bulgariske Repræsentant skulde dog underkastes en nøjere Prøvelse.

ad 2. Unionens Sekretær, Th. Leipart, aflagde Beretning for de forløbne tre Aar. I denne Periode havde 12 ny Organisationer sluttet sig til Unionen, nemlig Kurvemagerne og Børstenbinderne i Danmark, Drejerne i Østrig, Billedskærerne i Schweiz,

Træarbejderne i Finland, Norge, Bosnien-Herzegowina og Kroatien-Slavonien, Møbelsnedkerne i Norge, Savværksarbejderne i Sverrig, Bygningstræarbejderne (Snedkere og Tømrere) i Frankrig og Bødkerne i Tyskland; i 1908 havde de sweiziske Billedskærere sluttet sig til Træarbejderforbundet, saaledes at Antallet af Organisationer, der tilhører Unionen, udgør 37, fordelt paa 20 Nationer (for 3 Aar siden omfattede Unionen kun 14 Nationer), nemlig Tyskland, Frankrig, Luxemburg, Holland, Belgien, England, Danmark, Norge, Sverrig, Finland, Østrig, Ungarn, Kroatien-Slavonien, Bosnien-Herzegowina, Bulgarien, Rumænien, Serbien, Schweiz, Italien og Spanien. Med Ruslands Træarbejder-Organisationer, var Korrespondance indledet, men i de sidste 2 Aar havde den været meget sparsom, og grundet paa de bestaaende russiske Love kunde officiel Tilslutning til Unionen ikke finde Sted. Gentagne Henvendelser til Amerikas Træarbejder-Organisationer har endnu ikke frugtet. Bygningssnedkernes og Tømrernes Broderskaber, der har Sæde i Indianapolis, spurgte i 1907 om de kunde afslutte en Gensidighedsoverenskomst med Unionen, men hertil maatte denne som saadan svare, at Overenskomst herom maatte træffes med de forskellige Forbund direkte; Unionen var villig til at yde sin Medvirkning.

Paa samme Maade som de amerikanske har talrige engelske Træarbejder-Organisationer stillet sig overfor Unionen. Kun Møbelarbejdernes Forbund tilhører Unionen. Modelsnedkernes do. sender sit Maanedsblad.

Leipart gjorde nøjere Rede for Organisationsforholdene og for Unionens Opgaver og Virksomhed; omtalte Unionens Organ »Bulletin«, der siden 1909 ogsaa er trykt i et skandinavisk Sprog.

Sekretæren havde personlig været i Paris for ved mundtlig Samtale med Kollegerne at skaffe de franske Fagforeninger Betingelser for frodigere Vækst.

De hollandske og belgiske Træarbejdere har ganske reorganiseret deres Forbund og hver ansat en fastlønnet Tillidsmand.

Sammen med det tyske Træarbejderforbund har Unionen i Fjor flyttet sit Sæde fra Stuttgart til Berlin.

Det østrigske Forbund har henstillet, at der for Medlemmernes Overmeldelse blev truffet en ensartet Ordning, eventuelt at hidbringe en Form for ensartede Medlemsbøger. Dette Spørgsmaal skal Kongressen bl. a. beskæftige sig med.

Unionens Kasserer, *König,* udtalte sig om det trykte forelagte Regnskab.

— Beretningen gav Anledning til nogen Diskussion, hvori deltog *Richter* (Wien), *Dupont* (Berlin), *Gossip* (London), *Sakosoff* (Sofia), *Otendal* (København), *Gross* (Wien), *Martin Petersen* og *Anton Andersen* (København), *Raith* (München), *Kratky* (Prag), *Spliedt* (Berlin) og Indlederen. Man sluttede med enstemmig Godkendelse af Beretning og Regnskab og vedtog ogsaa samtidig at anvende et skandinavisk Sprog under de internationale Kongresser.

Kongressen vedtog desuden en Resolution angaaende *Enheden* i den faglige Sammenslutning ganske i Traad med den af den int. socialistiske Kongres vedtagne.

ad 3. Efter at *Kajser* (Berlin) havde indledet og forklaret Vanskelighederne ved Grænserne udspandt der sig en Diskussion, der sluttede med Vedtagelsen af følgende Resolution:

»I Grænsebyer, der udgør et Industriomraade, bør de vedkommende Landsorganisationer iværksætte Agitationen i Fællesskab.

For bedre at kunne varetage de faglige Interesser, skal de Medlemmer af International Træarbejder-Union, som beskæftiges i Grænsebyer, men bor paa den anden Side Landegrænsen, inden 6 Uger overmælde sig i den Landsorganisation, hvortil Arbejdspladsen hører. Særlige Tilfælde afgøres af de to paagældende Organisationers Bestyrelser.«

I Bulgarien er der 2 Træarbejderforbund, der begge har sendt Repræsentanter; kun det ene Forbund

er Medlem af Unionen. Om denne Sag vedtoges følgende:

»Kongressen udtaler sin dybeste Beklagelse over Uenigheden i de bulgariske Træarbejderes Organisation. Men da Adskillelsen mellem Forbundene er indtraadt for flere Aar siden, kan Kongressen ikke afgøre, hvem der har Skylden, og da endvidere begge Forbundenes Repræsentanter har erklæret sig parate til at virke for en hurtig Forening af begge Forbundene, beslutter Kongressen:

For at fremme Sammenslutningen af begge Forbundene, skal ogsaa det andet Forbund optages i Unionen. Kongressen venter desuden, at Forbundenes Ledelser optager og fremmer Forhandlingerne om Sammenslutning saa tidligt, at denne er sket inden næste internationale Træarbejder-Kongres.«

ad 4. Th. Leipart indledede og i Diskussionen deltog *Thomsen* (Paris), *Carl Gran* (København), *Gossip* (London), *Sakosoff* (Sofia), *Bjørklund* (Stockholm), *Spliedt* (Berlin), *Videgren* (Stockholm), *Dupont* (Berlin), *Aarøe* (Kristiania), *Gross* (Wien), *Martin Petersen* (København), *Winkelmann* (Bremen), *Otendal* (København) m. fl.

Under Diskussionen fremsattes en Række Forslag, som det med heldig Haand lykkedes at sammenfatte i følgende Resolution:

»Kongressen udtaler sig for Indførelsen af en international Rejse-Legitimation og foreslaar, at den internationale Sekretær fremsætter Forslag herom for de til Unionen hørende Forbunds Styrelser og til disses Anvendelse. Den endelige Beslutning om obligatorisk Indførelse af den internationale Legitimation skal overlades til næste Kongres.

Kongressen opfordrer det engelske Møbelarbejderforbund og alle andre Forbund til at bringe sine Love i Overensstemmelse med § 6 i Intern. Unions Love, saa at den fri Overgang og Medlemmernes Understøttelse i Udlandet tilsikres dem i et fuldstændigt Gensidighedsforhold.

I Erkendelse af Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelsens saa vel som alle andre Understøttelses-Indretningers store Værdi for Opfyldelsen af Fagorganisationernes almindelige Opgaver anbefaler Kongressen alle Forbund at indføre disse Understøttelses-Indretninger og at gennemføre den stærkest mulige Ensartethed og Udvikling af dem.«

Endvidere vedtoges følgende:

»Overmeldte Medlemmers Medlemsbøger skal tages i Forvaring af det tilmældte Forbund og kvartalsvis sendes det Forbund, der har udstedt dem og hvis Ejendom de er. Derfor henstilles til Forbundene at tage Medlemsbøgerne med den Begrundelse, at Medlemsbogen er Forbundets Ejendom.«

Sluttelig behandlede man forskellige Forslag, bl. a. om at indsamle Statistik og Oplysninger over forskellige Forhold, Arbejds- og Levevilkaar m. m.

Leipart genvalgtes enstemmig til Sekretær, hvorefter han og Dirigenten ved Afslutningstaler, bragte Kongressen til Ende under Leveraab for Unionen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Rebslageriarbejderne i Esbjerg og Randers. Den for Rebfabriken i Esbjerg gældende Overenskomst blev af Forbundet opsagt til Ophør 1. Maj, og da der ikke opnaaedes ny Overenskomst, standsedes Arbejdet. Senere har Forbundet opsagt til Ophør 1. Septbr. Overenskomsten med Randers Rebslaaeri og da det heller ikke her lykkedes at opnaa Enighed om en ny, bistod Repræsentanter for Hovedorganisationerne ved en Fællesforhandling d. 8. Septbr. Ved dennes Afslutning stillede Arbejdsgiverne et Forslag, som Forbundet den næste Dag gav sin Tilslutning og hvorved der opnaaedes Overenskomst for baade Esbjerg og Randers.

Efter denne er Antagelseslønnen for kvindelige Arbejdere ansat til 20 Øre; efter tre Maaneders Forløb stiger den til 22 Øre pr. Time. — For ikke faglærte Arbejdere over 18 Aar er Timelønnen 35 Øre og for faglærte Arbejdere 40 Øre. Fabriken holder Arbejderne ulykkesforsikrede ogsaa i de første 13 Uger imod at Arbejderne betaler Halvdelen af Præmien hertil. — Overenskomsten kan tidligst opsiges til 1. April 1913.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tfl. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 14 ❋ KØBENHAVN DEN 8. OKTOBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Sømændene og Søfyrbøderne. Chokolade- og Konfekturearbejderne). Den faste Voldgiftsret.

Lønbevægelser og Konflikter.

Sømændene og Søfyrbøderne. Der har hidtil ikke bestaaet nogen Lønoverenskomst mellem Rhederierne og Søfartsarbejderne. I 1908 fandt der en Forhandling Sted, foreslaaet af De samvirkende Fagforbund. Under denne *afviste* Rhederne ganske enhver Tanke om at oprette Overenskomst med Arbejdernes Organisationer, og Lønforhøjelse kunde der ikke være Tale om — Tiderne var ikke dertil, paastod man.

I Maj Maaned d. A. har De samvirkende Fagforbund rettet en ny Henvendelse til Arbejdsgiverforeningen om at faa et Fællesmøde om Sagen; der var nu, mente vi, Opgang at spore i Skibsfartens Forhold, saa at Betingelserne for en lille Forbedring var til Stede.

Arbejdsgiverforeningen, der angaaende den krævede Forhandling indhentede Erklæring hos Rhederiforeningen, meddelte, at denne ikke ansaa et saadant Fællesmøde for nødvendigt, da Rhederne fremdeles stod paa det Standpunkt: ingen Forhandling, ingen Overenskomst; men Arbejdsgiverforeningen var dog villig til, som sædvanlig at deltage i et Fællesmøde. I sin endelige Bekræftelse herpaa siger den, at »*Rhederiforeningens Bestyrelse er villig til at begrunde Foreningens Standpunkt*« paa Mødet.

Fællesmødet afholdtes d. 3. Oktober; i Mødet deltog paa den ene Side Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og Dansk Dampskibs-Rhederi-Foreningen, paa den anden Side for De samvirkende Fagforbund, Sømændenes Forbund og Søfyrbødernes Forbund.

Rhederiforeningens Formand, Hr. *Kronmann*, var Rhedernes Ordfører. Efter at man fra Arbejderrepræsentanternes Side havde gjort Rede for Søarbejdernes Ønsker, tog han Ordet og afviste i en overlegen Tone enhver Forhandling med Arbejderorganisationerne. Rhederne skulde nok selv afgøre, om der og hvornaar der skulde finde Fremrykning Sted i Arbejdsvilkaarene.

Hr. Kronmann gav en meget interessant Oplysning om Aarsagen til, at man *ikke vilde* lytte til Søfolkenes Klager.

Den danske Dampskibs-Rhederi-Forening tilhører den internationale Rhederi-Union (Internl. Shipping-Federation), der har taget det Standpunkt ikke at forhandle og afslutte Overenskomster med Arbejdernes Organisationer. Som man ser, har Rhederiforeningen bundet sig saaledes, at selv Arbejdsgiverforeningen herhjemme med sin bedste Vilje ikke var i Stand til at ændre disse Forhold eller til at bringe et Forlig i Stand. Den er sat ganske ud af Spillet.

Det er en ret mærkelig Stilling for Arbejdsgiverforeningen, som selv har vundet sig Styrke og Kraft i det gode, holdbare Standpunkt, i hvert Fald at ville *forhandle* med Fagforeningerne. Men Arbejdsgiverforeningen har jo ofte vovet sig endnu

længere ud. Det var oprindelig Fagforeningerne, der *forlangte* Arbejdsvilkaarene fastsatte ved Overenskomst, ved kollektive Aftaler, der kun udløb efter Opsigelse og som under Varigheden betryggede Forholdene til begge Sider. Senere har Forholdet udviklet sig saaledes, at selve Arbejdsgiverforeningen nu strængt holder paa, at der *skal* være Overenskomst om Arbejdsvilkaarene, for at Arbejdsgiverne kunne være betryggede mod Arbejdsstandsninger udenfor Udløbsterminerne. Vi behøver næppe at give lange historiske Skildringer for at belyse *med hvilken Vægt* Arbejdsgiverforeningen har hævdet dette Standpunkt. *Cementarbejder*-Lock-out'en i Foraaret og Truslen om dens Udvidelse til alle Arbejdsmænd er tilstrækkelig Antydning af Tilfældenes Art og Bekræftelse paa, at Arbejdsgiverforeningen under sin seneste Magtperiode *aldrig har tilladt* et Fag at være uden Overenskomst.

At man nu tolererer Rhederi-Foreningens *modsatte* Standpunkt er kun et Bevis for, at Arbejdsgiverforeningens Principper let lader sig bryde, blot man optræder over for den med tilstrækkelig Overlegenhed — t. Eks. som Rhederne.

— Søarbejdernes Organisationer har til Rhederiforeningen fremsendt Forslag til Overenskomst indeholdende følgende Hovedpunkter: Hyren 80 Kr. maanedlig for Baadsmænd og befarne Tømmermænd, 70 Kr. for Matroser og Søfyrbødere, 50 Kr. for Letmatroser og for Kullæmpere, som ikke har sejlet i 6 Maaneder. Arbejdstiden ved Land 8 Timer daglig, derimod 10 Timer til Søs. Overarbejde 45 Øre ialt pr. Time. Bestemmelserne om Arbejdsdagens Begrænsning skal dog være ude af Kraft, naar Skib, Ladning eller Menneskeliv er i Fare; under saadanne Forhold er alle Søarbejdere pligtige at yde Hjælp, hvor det af Skibsføreren forlanges. — Uoverensstemmelser ang. Overenskomstens Forstaaelse afgøres ved Voldgift.

Det er disse beskedne Krav, som Rhederne har nægtet *at forhandle om.*

— Vi har paa dette Tidspunkt intet erfaret om, hvad de paagældende Organisationer agter at foretage sig; men herom senere.

Chokolade- og Konfekturearbejderne. Den 1. Oktober var Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund og Fabrikanterne for de større Chokolade- og Konfektureforretninger samlede til Møde paa Søpavillonen for at søge opnaaet en Overenskomst for dette Fags Arbejdere.

For Drops- og Konfekturearbejdernes Vedkommende tiltraadtes en imellem enkelte Konfekturefabrikanter og Fagforeningen i Juni Maaned indgaaet Overenskomst, hvorefter Arbejdstiden fastsattes til at være 9 Timer. Mindste Ugeløn for Svende første Aar 25 Kr., derefter 28 Kr. i det næste, stigende til 30 Kr.

For Kvinder er Begyndelseslønnen efter 4 Ugers Forløb 10 Kr. ugentlig, stigende efter 3 Maaneders Forløb til 12 Kr. ugentlig.

Overarbejde betales for de første tre Timer med 50 pCt., derefter med 75 pCt.

Overenskomsten kan opsiges med et halvt Aars Varsel til 1. Maj 1914.

Derefter paabegyndtes Forhandlingerne om en Overenskomst vedrørende Løn- og Arbejdsforhold for Chokoladearbejderne, hvor Lønnen for Arbejderne fra 18 til 20 Aar fastsattes til 19 og 20 Kr. ugentlig, stigende med 1 Kr. ugentlig pr. Aar, indtil 25 Kr. Lønnen for Kvinder, der er beskæftiget ved Fabrikationen, fastsattes som ovenfor nævnt for de kvindelige Konfekturarbejdere.

Alle Lønninger skal betragtes som Minimallønninger.

Overarbejde og Overenskomstens Varighed fastsattes som i den anden Overenskomst.

Dette er den første Overenskomst, der er sluttet for dette Fag, og det vil rimeligvis bevirke, at alle de Arbejdere, der hidtil har holdt sig borte fra Organisationen, hurtig vil indse Nødvendigheden af at staa sammen med Kammeraterne.

Den faste Voldgiftsret.

Boykotting i Stenhuggerfaget.

Sag Nr. 9.

Udskrift

af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 14. September 1910 i Sagen: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Stenhuggermesterforeningens og Stenhuggermester R. Nielsens Vegne.

I Klage af 10. August d. A. har De samvirkende Fagforbund anført, *at* Medlem af Marmor- og Sandstenshuggernes Fagforening, Emil Jacobsen, d. 15. Juli d. A. er blevet afskediget af Stenhuggermester R. Nielsen (Firma E. Nielsen, Nørrebrogade 44), fordi han havde opfordret en nyantaget Svend til at indmelde sig i Fagforeningen, *at* Jacobsen siden da har søgt Arbejde hos de forskellige Arbejdsgivere i Faget her i Byen uden at kunne opnaa saadant, skønt han er en dygtig og hurtig Arbejder, og skønt der har været stor Travlhed inden for Faget, samt *at* Jacobsen bl. a. forgæves har søgt Arbejde hos Stenhuggerfirmaet Hans & Jørgen Larsen, og *at* det af dette Firmas Formand er udtalt, at Jacobsen ikke maatte tages i Arbejde. Som Følge heraf har Klagerne forment, at Emil Jacobsen har været boykottet hos Stenhuggermesterforeningens Medlemmer paa Foranledning af Foreningen eller af Hr. Nielsen.

Idet Klagerne videre har henvist til, at der i den mellem Stenhuggermesterforeningen og Marmor-, Kalk- og Sandstenhuggernes Forbund gældende Overenskomst findes følgende Bestemmelse:

»*Regler for Forligsmægling og Voldgift.*

Imellem Medlemmer af Stenhuggermester-Foreningen i København paa den ene Side og Medlemmer af Stenhuggersvendenes Fagforening paa den anden Side maa ingen Uenighed vedrørende Arbejdsforholdet (herunder indbefattet bl. a. Betaling for Arbejdet og dettes Udførelse) foranledige Arbejdsstandsning fra nogen af Siderne, forinden Stridsspørgsmaalet har været underkastet Forligsmægling, eventuelt Voldgift«, har de gjort gældende, at denne Bestemmelse er overtraadt, idet der ikke før Boykottingens Iværksættelse er foretaget noget som helst Skridt fra Hr. Nielsens eller Stenhuggermesterforeningens Side til Afværgelse af Boykottingen, og har paastaaet Arbejdsgiverforeningen paa Stenhuggermesterforeningens og Hr. Nielsens Vegne dømt til 1) at ophæve Boykottingen af E. Jacobsen, 2) at udrede Erstatning til E. Jacobsen for det Tab af Arbejdsløn, som han har haft, indtil Virkningen af Boykottingen ophører, og 3) at betale Sagens Omkostninger.

De Indklagede paa deres Side har gjort gældende, at Jacobsen er blevet afskediget, fordi det Arbejde, der havde givet Anledning til hans Antagelse, var færdigt, og ikke af den af Klagerne anførte Grund, og de har benægtet, at der har foreligget nogen som helst Boykotting af Jacobsen. Til Støtte herfor har de fremlagt en af Stenhuggermester Nielsen underskreven Erklæring af 18. August d. A., hvori denne erklærer, at han »ikke har talt med eller haft nogen Konference med Firmaet Hans & Jørgen Larsen eller Aktieselskabet »Den Ankerske Marmorforretning« efter den 15. Juli, altsaa den Dag, da Emil Jacobsen blev »færdig« hos ham.

De Indklagede har derfor paastaaet sig frifundne og Klagerne idømte Sagens Omkostninger.

Under Sagens mundtlige Behandling og ved den under Sagen stedfundne Vidneførsel er følgende oplyst:

Den 12. Juli d. A. blev der afholdt Generalforsamling i Stenhuggermesterforeningen her i Byen, hvor der var 13 Medlemmer tilstede. Efter at Dagsordenen var udtømt, og enkelte af Medlemmerne alt havde forladt Lokalet, fremsatte Stenhuggermester Nielsen over for de Tilbageblevne nogle Udtalelser om Emil Jacobsen, om hvem han sagde noget lignende som, at han skabte Ufred

paa Arbejdspladsen, eller at han havde forvoldt Vanskeligheder. Nielsen tilføjede vistnok, at Jacobsen vilde blive afskediget en af de første Dage og har mulig ogsaa ligefrem henstillet til de Tilstedeværende at tage det Sagte i Betragtning, hvis Jacobsen skulde søgeArbejde hos dem.

Med Hensyn til Virkningen af Nielsens Udtalelser er kun oplyst, *at* en Enkelt af de Tilstedeværende, da han hørte Jacobsen blive nævnt, udtalte sig rosende om ham, hvorhos han for Retten har udtalt, at han, hvis han havde haft Brug for nogen, først og fremmest vilde have taget Jacobsen i Arbejde, *at* en Anden, en af Cheferne for Firmaet Hans & Jørgen Larsen, af det Udtalte tog Anledning til at give sin Formand Ordre til ikke at antage Jacobsen, samt *at* en Tredje, den ene af Direktørerne for den Ankerske Marmorforretning, ikke tog i Betænkning, da han fik Brug for mere Arbejdskraft, at tage Jacobsen i Arbejde, hvilket skete den 5. September d. A.

Det findes nu vel at maatte antages, og er af de Indklagede erkendt, at Ordet »Arbejdsstandsning« i den citerede Bestemmelse maa omfatte ikke blot Strejke og Lock'out, men ogsaa en virkelig Blokade og en virkelig Boykotting; men det kan paa ingen Maade antages, at et Forhold, som det her beskrevne, kan betegnes som nogen virkelig Boykotting. De Indklagedes Frifindelsespaastand vil derfor være at tage til Følge.

Da de Indklagede ved Fremlæggelse af de med deres skriftlige Tilsvar fulgte Bilag, derunder fornævnte Erklæring fra Stenhuggermester Nielsen, har været Aarsag til, at Sagens Fakta ikke allerede gennem det skriftlige Grundlag er blevne fremdragne saa klart, som de let kunde have været og derfor ogsaa burde have været fremdragne, findes Sagens Omkostninger at burde paalægges Parterne med 50 Kr. hver.

Kendelse.

De Indklagede, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Stenhuggermesterforeningens Vegne med 50 Kr. hver.

Tvungen Akkord i Tømrerfaget.

Sag Nr. 10.

Udskrift

af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 14. September 1910 i Sagen: Dansk Tømrerforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening. (Sag Nr. 10, jfr. Sag Nr. 1.)

Under Sag Nr. 1 ved nærværende Ret forelaa følgende:

Mellem Tømrermestrenes Forening og Tømrersvendenes Fagforening i Aarhus afsluttedes den 3. April 1908 en Overenskomst, bl. a. om Arbejdstid, Overarbejde og lign., hvilken skulde gælde ved Siden af den i Faget gældende »Prisfortegnelse for Tømrerarbejde i Jylland og Østifterne til Brug ved frivillig Akkord«. En af Bestemmelserne i Overenskomsten af 3. April 1908 lød som følger:

Alt nyt Arbejde inden for en Linje, trukken fra Skydebanen ved Egaa Fed . . . . videre i en lige Linje til Havet ved Skaade Skov, skal fra 15. Maj 1908 udføres i Akkord efter Prisfortegnelsen for Tømrerarbejde i Jylland og Østifterne af 25. August 1907 med Ændringer og Tilføjelser fra Fællesudvalgsmødet af 19. Januar 1908.

Overenskomsten af 3. April 1908 blev af Tømrermestrenes Forening i Aarhus i Begyndelsen af Juli 1909 opsagt til Ophør den 31. Januar 1910, hvilket Ophørsvarsel dog ved en ny Opsigelsesskrivelse af 22. Juli forandredes til den 1. Februar 1910, hvorhos der i den sidste Opsigelsesskrivelse tilføjedes: I Opsigelsen er ikke indbefattet de for Tiden gældende Prislister.

Medens det nævnte Opsigelsesvarsel løb, blev der — under 22. Januar 1910 — mellem »Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre

i Jylland og Østifterne« og »Dansk Tømrerforbund« afsluttet forskellige Overenskomster, én om Regler for Behandling af faglig Strid mellem de nævnte Organisationer og én om Arbejdsvilkaar og i denne sidste bestemmes:

»Naar Arbejdet udføres i Akkord, betales der efter de for Tiden gældende Priskuranter og øvrige Bestemmelser for de respektive Byer og Landsdele«.

Da Tømrermestrene i Aarhus nu vægrede sig ved at lade Tømrerarbejde udføre i Akkord efter 1. Februar d. A., rejste Tømrersvendenes Fagforening derover Klage, idet de gjorde gældende, at den ovenanførte Del af Overenskomsten af 3. April 1908 om tvungen Akkord paa Tømrerarbejdet i Aarhus endnu var gældende, og hævdede, at Tømrermestrenes Forening vel iøvrigt havde opsagt Overenskomsten, men netop i Opsigelsesskrivelsen af 22. Juli havde gjort en Undtagelse for Bestemmelsen om Akkordarbejde.

Herimod gjorde Tømrermestrenes Forening gældende, at det omtalte Forbehold i Opsigelsesskrivelsen kun gjaldt, som Skrivelsen ogsaa udtaler, de gældende Priser paa Akkordarbejdet, *naar* det udførtes i Akkord, men ikke Forpligtelsen til at lade Arbejdet udføre i Akkord.

Denne Tvist blev optaget af Centralforeningerne, af hvilke »Dansk Tømrerforbund« i Henhold til Reglerne om faglig Strid § 6 forlangte Spørgsmaalet afgjort ved den imellem Centralforeningerne vedtagne faglige Voldgiftsret, og da Mestrenes Centralforening vægrede sig ved at lade Spørgsmaalet afgøre ved Voldgift, indklagede Tømrerforbundet Arbejdsgiverforeningen paa Centralforeningens Vegne for nærværende Ret, idet den først ønskede det Spørgsmaal paadømt, *om* Tømrermestrenes Vægring ved at lade Sagen paadømme af den faglige Voldgiftsret var berettiget.

Den 30. Maj d. A. afsagde nærværende Ret herom en Kendelse, hvori det hedder:

»Det har ikke været berettiget af »Tømrermestrenes Centralforening at »vægre sig ved at lade afgøre ved »faglig Voldgift Spørgsmaalet om, »hvorvidt Medlemmerne af Tømrer»mestrenes Forening i Aarhus efter »de bestaaende Overenskomster er »pligtige til at lade Tømrerarbejde »udføre i Akkord.

»Spørgsmaalet henvises til den i »Reglerne for Behandling af faglig »Strid mellem Centralforeningerne »for Tømrermestrene i Jylland og »Østifterne og Dansk Tømrer-For»bund anordnede Voldgiftsret«.«

Sagen blev derefter behandlet i den faglige Voldgiftsret paa dennes Møde den 16. Juni d. A., og Opmanden afgav en Kendelse, hvori udtales:

»Efter de i Sagen fremkomne Op»lysninger er Overenskomsten af 3. »April 1908 mellem Aarhus Tømrer»mestre og Svende fremdeles gæl»dende«.

Under 8. Juli d. A. tilsendte Aarhus Tømrermestre Tømrersvendenes Fagforening i Aarhus saalydende Skrivelse:

»Da den afsagte Kendelse af 16. »Juni 1910 angaaende Overenskom»sten af 3. April 1908 er noget uklar, »har vor Forening henvendt sig til »den faglige Voldgift med Forespørg»sel om, hvorvidt ovennævnte Over»enskomst, der udløb den 1. Fe»bruar 1910, efter forudgaaet Opsi»gelse, træder i Kraft paany fra den »16. Juni eller fra et andet Tids»punkt; i den Anledning vedtoges »det paa en i vor Forening den 4. ds. »afholdt Generalforsamling, ikke at »anerkende noget Akkordarbejde i »Tidsrummet fra 1. Februar til 16. »Juni, forinden der foreligger et be»stemt Svar fra Voldgiften«.

I Skrivelse af 30. Juli d. A. erklærede Opmanden i Anledning af en Skrivelse fra Dansk Tømrerforbund angaaende Forstaaelsen af den af ham afsagte Kendelse, at Kendelsen var at forstaa saaledes: »At Overenskomsten vedvarende er gældende uden alle Mellemstadier, som fra

dens Ikrafttræden den 3. April 1908, henholdsvis den 1. Februar 1910.«

Da imidlertid Tømrermestrene vedblivende ikke vilde bøje sig for Opmandens Kendelse, har Dansk Tømrerforbund paany indklaget Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening — som det maa antages paa »Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne«s Vegne — for nærværende Ret og paastaaet Tømrersvendene kendt berettigede til Opgørelse efter Akkordpriser for Tiden efter den 1. Februar d. A. samt tilkendt Erstatning for det Tab, de har lidt ved ikke alt at have faaet saadan Betaling, og Modparten paalagt Sagens Omkostninger.

De Indklagede har paastaaet den faglige Voldgiftsrets Kendelse kendt ugyldig eller dog Sagen afgjort uden Hensyn til den faglige Voldgiftsrets Kendelse og har iøvrigt paastaaet sig frifundne og Klagerne paalagte Sagens Omkostninger.

Da nu det Spørgsmaal, der henvistes til den faglige Voldgiftsrets Kendelse, alene var, om den oven citerede Bestemmelse om tvungen Akkord i Overenskomsten af 3. April 1908 vedblev at gælde efter den 1. Februar d. A., uanset at denne Overenskomst iøvrigt var gyldig opsagt til dette Tidspunkt, og da der ogsaa efter de nærværende Ret af Parterne forelagte Oplysninger maa gaas ud fra, at begge Parter har været fuldt paa det Rene med og enige om, at Overenskomsten af 3. April 1908, bortset fra dette Stridsspørgsmaal om Opretholdelsen af Bestemmelsen om tvungen Akkord, var gyldig opsagt til den 1. Februar d. A., har den faglige Voldgiftsret ved at kende, at Overenskomsten af 3. April 1908 vedblivende bestaar, givet Svar paa noget helt andet end paa det Spørgsmaal, der var forelagt den, og derved overskredet sin Kompetence paa en saadan Maade, at dens Kendelse maa være uden Betydning.

Da nærværende Ret endvidere under Hensyn til Reglerne i Lov 12. April 1910 § 10 ikke finder det rigtigt paany at henvise Spørgsmaalet til faglig Voldgift, vil den selv have at afgøre de rejste Spørgsmaal, der maa antages forelagte den i Henhold til nævnte Lovs § 4 B 2.

Retten kan nu ikke give Klagerne Medhold i, at Bestemmelsen om tvungen Akkord i Overenskomsten af 3. April 1908 er opretholdt derved, at der i Opsigelsesskrivelsen af 22. Juli 1909 er tilføjet: »I Opsigelsen er ikke indbefattet de for Tiden gældende Prislister«, og det saa meget mindre som Overenskomsten af 3. April 1908 udtrykkelig omtaler »Prisfortegnelsen« som noget fra selve Overenskomsten forskelligt. Retten kan ej heller finde, at der i den i Overenskomsten af 22. Januar d. A. indeholdte Bestemmelse om Betalingen, »naar Arbejdet udføres i Akkord«, eller i hvad der af Parterne er oplyst om de Forhandlinger, der gik forud for sidstnævnte Overenskomst haves nogen Hjemmel for at antage, at Bestemmelsen om tvungen Akkord i Overenskomsten af 3. April 1908 skulde staa ved Magt ud over det Tidspunkt, til hvilket denne Overenskomst iøvrigt er opsagt, nemlig den 1. Februar d. A.

Herefter vil de Indklagede være at frifinde for Klagernes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes særlig under Hensyn til den af den faglige Voldgiftsret afsagte Kendelse at burde deles mellem Parterne, saaledes at hver af disse betaler 50 Kr.

Kendelse.

De Indklagede, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening for Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne, bør for Tiltale af Klagerne, Dansk Tømrerforbund, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler hver af Parterne med 50 Kr.

Sag Nr. 11, 13 og 14.

Elektrikerne hos Firmaet »Exakt«.

Udskrift

af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 28. September 1910 i Sagen: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod

De samvirkende Fagforbund paa Elektrikernes Fagforenings og Dansk Elektrikerforbunds Vegne og omvendt (Sag Nr. 11, 13 og 14).

Overenskomsten af 31. Marts 1908 mellem »Elektrikernes Fagforening« og »Foreningen for Installatører af elektrisk Lys og Kraftoverføring for København og Omegn« vedrørende Løn- og Arbejdsforhold indeholder i Afsnit A. § 7 følgende Bestemmelser:

»Akkorder fastsættes gennem fri Forhandling mellem Arbejdsgiveren eller dennes Repræsentant og den eller de Arbejdere, hvem den paagældende Akkord tilbydes, uden at der ved Aftaler i Klubber eller andre Samlinger af Arbejdere maa gribes ind heri.

Kan Enighed ikke opnaas mellem disse to, er dog hver af Parterne berettiget til at tilkalde Tillidsmanden til at deltage i den videre Forhandling. Opnaas heller ikke da Enighed, udføres Arbejdet i Timeløn.

Opstaar der Spørgsmaal om Forandringer i saadanne Akkordbetalinger og Priskuranter, som én Gang er fastslaaede ved Forhandling med Arbejderorganisationen, henvises Sagen til de Parter, som tidligere har behandlet den«.

Hertil er knyttet en »Anmærkning«, hvori det bl. a. hedder:

»Parterne anser det for ønskeligt at anvende Akkordarbejde overalt, hvor dette er muligt, og at søge dette opnaaet ved Gennemførelse af Priskuranter«.

Der er da ogsaa allerede under 20. Maj s. A. vedtaget en Priskurant mellem de samme Parter. Denne indeholder en lang Række detaillerede Prissatser og siger derefter i sit næstsidste Stykke:

»Da de vedtagne Enhedspriser er beregnede for Arbejder i Beboelsesejendomme og lignende Bygninger, har Parterne Ret til for Arbejder ved Centralstationer, Luftledninger og Fabrikker, hvor Forholdene er bekvemmere eller vanskeligere for Arbejdets Udførelse, at træffe særlig Aftale om henholdsvis lavere eller højere Priser for Udførelsen af disse Arbejder«.

Et under Installatørforeningen hørende Firma »Exakt« fik et Arbejde paa den nye Postgaard her i Byen, og Firmaet gjorde gældende, at Postgaarden ikke kunde henregnes til »Beboelsesejendomme og lignende Bygninger«, og at det derfor maatte have Ret til at træffe »særlig Aftale« med de paagældende Arbejdere om en lavere Pris for Udførelsen deraf.

Imidlertid modtog Installatørforeningen den 22. Juni 1910 en saalydende Skrivelse fra Elektrikernes Fagforening:

»I Henhold til modtagen Klage fra et af vore Medlemmer over Firmaet »Exakt« vedrørende Arbejdet paa den nye Postgaard, tillader Fagforeningen sig herved at henvende sig til den ærede Installatørforening med Anmodning om at meddele Firmaet »Exakt«, at vore Medlemmer ønsker at udføre Arbejdet i Akkord, under Henvisning til § 7 i Stk. A., Anm. Samtlige Arbejdere er enige om at udføre Arbejdet i Akkord, dog ikke under de i Priskuranten fastsatte Priser.

Tillige henvises til § 3 i Stk. C.

NB. Efter at Fagforeningen har taget Skøn paa Arbejdet, som er af den Beskaffenhed, at det direkte kan henregnes som Beboelsesejendomme og lignende Bygninger, formoder vi, at vore Medlemmer er berettigede til at oppebære de i Priskuranten nævnte Priser. Det bemærkes yderligere, at Firmaet har budt vore Medlemmer 25 pCt. under Priskuranten.«

Ifølge »Exakt«s Meddelelser til Arbejdsgiverforeningen udviklede Forholdet sig videre saaledes, at to af dets Montører, Mouritzen og J. M. S. Larsen, den 11. Juli 1910 forlod Arbejdet paa Postgaarden som Følge af Akkordspørgsmaalet, og at flere andre Montører, der begyndte paa Arbejdet, efter nogle Dages Forløb maatte ophøre der-

med, fordi de blev chikanerede af de øvrige Arbejdere, hvorhos 3 af disse Montører blev ekskluderede af Fagforeningen, fordi de havde paataget sig Arbejdet.

Det er under Sagen beskræftet af Fagforeningens Repræsentanter, at disse Eksklusioner har fundet Sted af den angivne Grund, og Eksklusionerne er annoncerede i »Social-Demokraten«, henholdsvis den 15. Juli og 2. August 1910 under Anførelse af de paagældendes Navn og for de tos Vedkommende med Tilføjende, at Eksklusionen er sket »i Henhold til Generalforsamlingsbeslutning af 16. Jannar 1910«.

Denne Generalforsamlingsbeslutning — der ogsaa i sin Tid er meddelt i »Social-Demokraten« — gik bl. a. ud paa, at »Generalforsamlingen vedtager, at Medlemmer af Elektrikernes Fagforening, naar de arbejder for lavere Priser end de i Priskuranten anførte, ekskluderes for Ukollegialitet«.

Videre fandtes i »Social-Demokraten« for den 22. Juli 1910 og i flere følgende Numre med fremtrædende Typer en saalydende Meddelelse fra Elektrikernes Fagforening Afd. 1:

»Ingen Medlemmer maa tage Arbejde paa den nye Postgaard, uden først at have henvendt sig paa Kontoret mellem Kl. 10½ og 11½ Form.«.

Det er under Sagen oplyst, at de Medlemmer, der i Henhold hertil henvendte sig paa Kontoret, dèr fik Meddelelse om, at »Exakt« bød 25 pCt. under Priskuranten, hvorhos ovennævnte Generalforsamlingsbeslutning indskærpedes dem.

Under disse Forhold har Firmaet »Exakt« fortsat Arbejdet paa Postgaarden, saa godt det lod sig gøre, ved Hjælp af dets Overmontorer, bistaaede af Lærlinge.

Arbejdsgiverforeningen har nu paa Grundlag af Klage af 5. September 1910 under Henvisning til det Anførte hævdet:

at næstsidste Stykke i Prislisten af 20. Maj 1908 er overtraadt af Elektrikernes Fagforening gennem dens Forsøg paa at hindre de i den nævnte Bestemmelse fastslaaede fri Aftaler om Akkordprise,

at Elektrikernes Fagforening endogsaa har taget en bindende Generalforsamlingsbeslutning om Fremgangsmaaden overfor de i det nævnte Stykke af Prislisten anførte Arbejder,

at Elektrikernes Fagforening ved det anførte Avertissement i »Social-Demokraten« for den 22. Juli har paabegyndt en aabenlys Blokade, og at Fagforeningen endogsaa har benyttet Eksklusioner eller Trusel om Eksklusion af Fagforeningens Medlemmer, hvis de indlod sig paa at tage Arbejde hos Firmaet »Exakt« paa andre Vilkaar end dem, som Fagforeningen i Strid med den anførte Bestemmelse i Prislisten havde fastslaaet, samt

at de nævnte Blokadeforanstaltninger er i aabenbar Strid med de mellem Installatørforeningen og Elektrikernes Fagforening gældende Regler for Behandling af faglig Strid, § 12, som har følgende Ordlyd:

»Forinden den i nærværende Regler fastslaaede Mæglings- og Udvalgsbehandling af et mellem Organisationerne eller deres Medlemmer opstaaet Stridsspørgsmaal har fundet Sted, maa der ikke fra nogen af Siderne foranlediges Arbejdsstandsning af nogen Art, Blokade, Lockout eller Strejke«.

Arbejdsgiverforeningen har derfor paastaaet De samvirkende Fagforbund paa Elektrikernes Fagforenings Vegne dømt for Overtrædelse af ovennævnte Bestemmelse og tillige idømt en Bod, svarende til den Skade, der er paaført Firmaet »Exakt«, samt paalagt Sagens Omkostninger.

De samvirkende Fagforbund har paastaaet Frifindelse og Klagerne paalagte Sagens Omkostninger, idet de har gjort gældende, *at* det er Firmaet »Exakt«, der har gjort Brud paa Overenskomsten ved at betale Arbejdet paa Postgaarden, der efter de Indklagedes Formening utvivl-

somt maa bestilles med en »Beboelsesbygning« i Prislistens Forstand, med en P[illegible] under Priskuranten, *at* det i hvert Fald maa staa Fagforeningens Medlemmer frit for, naar der rejses Spørgsmaal om en »særlig Aftale« angaaende Akkordprisen for et vist Arbejde, at søge Foreningens Bistand til Ordning af dette Spørgsmaal, og *at* de ovenomtalte Foranstaltninger fra Fagforeningens Side ikke kunde ansés for en egentlig og uberettiget Blokade.

Foreløbig bemærkes, at der under Sagen er rejst Tvivl om Forstaaelsen af Ordet »Parterne« i Priskurantens ovenfor gengivne næstsidste Stykke, idet man fra den ene Side har henvist til, at dette Ord i Overenskomstens ovenfor gengivne § 7, 2. Stk., er brugt i Betydning af Arbejdsgiveren og de Arbejdere, hvem Akkorden tilbydes, og fra den anden Side har henvist til, at Ordet i samme Paragrafs 3. Stk. betyder Organisationerne. Nærværende Ret mener, at »Parterne« i Priskurantens næstsidste Stykke betyder Arbejdsgiveren og de Arbejdere, hvem Akkorden tilbydes. Hvis nemlig »Parterne« her skulde betyde Organisationerne, vilde Organisationerne ved denne Bestemmelse have tillagt sig selv en Ret til at træffe særlige Aftaler, noget, der synes overflødigt og hensigtsløst. Hvis Bestemmelsen derimod sigter til vedkommende Arbejdsgiver og Arbejdere, bliver der god Mening i den, idet den da for »Centralstationer, Luftledninger og Fabrikker, hvor Forholdene er bekvemmere eller vanskeligere for Arbejdets Udførelse« har forbeholdt Parterne Ret til i Samklang med Overenskomstens § 7, 1. og 2. Stk., at træffe særlig Aftale om Afvigelse fra Priskurantens Priser.

Hvad dernæst angaar det Spørgsmaal, om Arbejdet paa den nye Postgaard maa henføres under Arbejde de sidstnævnte Steder eller under Arbejde i »Beboelsesejendomme og lignende Bygninger«, da er der ikke i saa Henseende forelagt nærværende Ret tilstrækkelige Oplysninger til, at den mener at kunne afgøre Spørgsmaalet. Imidlertid ansér Retten det heller ikke for nødvendigt at afgøre dette Spørgsmaal for at kunne paakende den her omhandlede Klage. Givet er det nemlig, at Arbejdet paa den nye Postgaard ikke klart og uomtvisteligt falder ind under Ordlyden af nogen af de i Priskurantens næstsidste Stykke omhandlede to Kategorier. Om Arbejdet bør henføres under den ene eller den anden af dem, kan ganske naturligt være Genstand for Meningsforskel og bør da finde sin Afgørelse efter Overenskomstens Regler om Mægling og Voldgift. Det havde derfor været Fagforeningens Pligt, naar den mente, at Firmaet »Exakt« her »underkrøb« Priskuranten, da at vejlede sine Medlemmer til at udføre Arbejdet under Forbehold af deres Ret til yderligere Betaling, og derefter at bringe Spørgsmaalet frem til Mægling og eventuelt Voldgift. I Stedet derfor har Fagforeningen uden videre foretaget de ovenfor omtalte Skridt, der efter Rettens Mening indeholder en egentlig og uberettiget Blokade. Fagforeningen har derved overtraadt Overenskomstens fornævnte § 12 og findes i Medfør af Lov 12. April 1910 § 5, Nr. 1, jfr. § 4 B Nr. 3 skyldig til Bod, idet Reglen i Lovens § 5 Nr. 2, 2. Stk., ikke kan komme den til Gode, navnlig under Hensyn til, at det ikke, da Arbejdsstandsningen iværksattes, var klart eller ved Voldgiftsafgørelse konstateret, at der forelaa overenskomststridig Adfærd fra Firmaet »Exakt«s Side.

Forsaavidt der fra Klagernes Side er nedlagt Paastand paa, at Boden fastsættes til 750 Kr. og tilkendes Firmaet »Exakt«, kan denne Paastand ikke paa det Foreliggende tages til Følge, idet den fra »Exakt«s Side fremkomne Skadeopgørelse øjensynligt intet som helst har med den af Firmaet virkelig eller mulig lidte Skade at gøre. Boden findes derimod at burde fastsættes til et Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening tilfaldende Beløb af 500 Kr.

Elektrikerne hos Firmaet Andersen & Meyer.

Under nærværende Sag foreligger endvidere til Paakendelse en fra Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening fremkommen Klage af 20. September 1910, hvori gøres gældende, at Elektrikernes Fagforening yderligere har overtraadt fornævnte § 12 saavelsom Priskurantens næstsidste Stykke ved at hindre det under Installatørforeningen hørende Firma Andersen & Meyer i at træffe en særlig Akkordaftale med en af dets Montører om et større Luftledningsarbejde i et af Byens ydre Distrikter, der skulde have været paabegyndt den 4. s. M.

Det er herom ved den paagældende Montørs af de Indklagede uimodsagte Vidneforklaring oplyst, at denne var villig til at træffe særlig Aftale med sit Firma om Luftledningsarbejdet i Overensstemmelse med Priskurantens næstsidste Stykke, men at det i den Anledning ved et Møde paa Fagforeningens Kontor mellem ham og Fagforeningens Formand m. fl. blev betydet ham, at han, hvis han traf saadan Aftale om Afslag til langt under Priskurantens Priser, vilde blive ekskluderet i Henhold til den ovenomtalte Generalforsamlingsbeslutning.

Medens det nu ikke paa det Foreliggende kan konstateres, at der med Hensyn til dette Luftledningsarbejde er iværksat en Blokade over for Firmaet Andersen & Meyer, maa Retten dog kende, at den her beskrevne Adfærd fra Fagforeningens Side indeholder et klart Brud paa Reglen i Priskurantens næstsidste Stykke, naar »Parterne« forstaas som ovenfor fastslaaet. Der er dog ikke fra Klagernes Side nedlagt Paastand om Ikendelse af nogen Bod i Anledning af det heromhandlede Forhold, og Retten finder ikke tilstrækkelig Anledning til her af egen Drift at ikende en saadan.

For saa vidt der fra Klagernes Side er nedlagt Paastand paa, at det fastslaas, at »Dansk Elektrikerforbund«, til hvilket Klagerne i Anledning af sidstomhandlede Forhold har rettet Henvendelse inden Klagens Indgivelse, har gjort sig medskyldig i Fagforeningens overenskomststridende Adfærd ved ikke i sit Svar eller iøvrigt at tage Afstand fra Fagforeningens Optræden, vil denne Paastand ikke kunne tages til Følge.

Arbejdsgiverforeningen boykotter Elektrikerne.

Endelig foreligger til Paakendelse under nærværende Sag en fra De samvirkende Fagforbund fremkommen Klage af 21. September 1910, hvori oplyses, at Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening i sit ugentlige Medlemsblad »Arbejdsgiveren« for den 17. August d. A. (og maaske oftere) har offentliggjort en saalydende Meddelelse:

»Strejkeliste«

over Elektrikere hos Firmaet »Exakt«.

Abrahamsen, Peter Lauritz Marius, Prinsessegade 10, 3, født 12. Septbr. 1888,

Larsen, Johan Michael Søren, Hovitzvej 19, 3, født 22. Marts 1891,

Mouritzen, Carl Jens Chr. Marius, Dybbølsgade 17, 2, født 28. Septbr. 1881.

I Henhold til Lovenes § 21 maa ingen af ovennævnte strejkende antages paa noget Arbejdssted under Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, før Forholdene hos »Exakt« er ordnede«.

Larsen og Mouritzen er de to ovenfor nævnte Arbejdere, der forlod Firmaet »Exakt« paa Grund af Akkord-Spørgsmaalet paa den nye Postgaard, Abrahamsen en tredje Arbejder, der maa antages at være blevet afskediget af Firmaet paa Grund af den Stilling, han indtog til samme Spørgsmaal.

Klagerne har nu under Henvisning til, at denne uvarslede Boycotting er i Strid med Septemberforligets § 2, paastaaet de Indklagede ikendte en Bod, der kan dække den de tre Arbejdere ved Boycottingen foraar-

sagede Skade, samt paalagte Sagens Omkostninger.

De Indklagede har paastaaet sig frifundne under Henvisning til, at Boycottingen kun er »en naturlig Modforanstaltning« over for den af Elektrikernes Fagforening mod »Exakt«, iværksatte Blokade og som Følge deraf berettiget.

De har derfor paastaaet sig frifundne og Klagerne paalagte Sagens Omkostninger.

Med Hensyn til det her rejste betydningsfulde Spørgsmaal er Rettens Opfattelse denne:

Efter Dannelse af nærværende Ret, der er indrettet paa at yde en hurtig Retsbeskyttelse og udstyret med en betydelig Myndighed, kan der ikke længere indrømmes Organisationerne den samme Retorsionsret, som man under tidligere Tilstande har indrømmet dem. At der af den ene Part retstridig er gjort Brug af et Kampmiddel som Lockout, Strejke eller Blokade, kan ikke uden videre berettige Modparten til uden Hensyn til gældende Overenskomster at benytte et hvilket som helst modstaaende Angrebsmiddel, som ifølge sædvanemæssig eller individuel Anskuelse ansés som en naturlig Modforanstaltning. Der maa ved Afgørelsen af, hvad der i saa Henseende er berettiget, navnlig sés hen til, om vedkommende Part ved Henvendelse til bestaaende Voldgiftsretter kan vente at faa al den Hjælp, Parten behøver for fuldt at komme til sin Ret, eller paa Grund af særlige Omstændigheder ikke kan vente dette.

I nærværende Tilfælde mener Retten, at de Indklagedes Ret kunde ventes fuldt beskyttet ved den ovennævnte af de Indklagede her til Retten indgivne Klage af 5. Septbr. 1910. Den af de Indklagede uden forudgaaende Mæglings- og Udvalgsbehandling inden for Faget og uden Varsel iværksatte Boycotting af de 3 Elektrikere — endog hos samtlige Arbejdsgiverforeningens Medlemmer hele Landet over — findes derfor at være unødvendigt og derfor uberettiget Selvtægtsskridt. Henset til den paa dette Omraade hidtil herskende Praksis finder Retten det dog ikke rigtigt i nærværende Tilfælde at paalægge nogen Bod i Anledning af den stedfundne Boycotting.

Omkostningerne i de 3 her under ét behandlede Sager findes Parterne at burde bære, saaledes at De samvirkende Fagforbund betaler 200 Kr. og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening 100 Kr.

Kendelse.

Elektrikernes Fagforening har ved de Skridt, den har foretaget overfor Firmaet »Exakt«s Arbejde paa den ny Postgaard, iværksat en uberettiget Blokade og derved overtraadt § 12 i Overenskomsten af 31. Marts 1908 mellem »Elektrikernes Fagforening« og »Foreningen for Installatører af elektrisk Lys og Kraftoverføring for København og Omegn« vedrørende Løn- og Arbejdsforhold.

De samvirkende Fagforbund bør derfor inden en Uge efter denne Kendelses Afsigelse paa Elektrikernes Fagforenings Vegne til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening betale en Bod af 500 Kr.

Elektrikernes Fagforenings ovenbeskrevne Optræden over for Firmaet Andersen & Meyer indeholder en Krænkelse af Priskurantens næstsidste Stykke.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har ved den ovenomtalte Boycotting af 3 Elektrikere overtraadt fornævnte Overenskomst's § 12 og Septemberforligets § 2.

Omkostningerne i nærværende under ét behandlede Sager udredes af Parterne saaledes, at De samvirkende Fagforbund betaler 200 Kr. og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening 100 Kr.

Arbejdsmænd paa Dansk Svovlsyre- og Superphosfatfabrik i Mundelstrup.

Sag Nr. 12.

Udskrift

af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 28. September 1910 i Sagen: Dansk

Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne (Sag Nr. 12).

Den 7. ds. afsagde nærværende Ret i Sag Nr. 7 og 8 en Kendelse hvori det hedder:

»Dansk Arbejdsmandsforbund har ved den 25. Juli d. A. at varsle Arbejdsstandsning paa Aktieselskabet Dansk Svovlsyre- og Superphosfatfabriks Fabrik i Mundelstrup uden at iagttage de i Septemberforliget af 1899 § 2 givne Regler begaaet Brud paa denne Bestemmelse.

Under Henvisning hertil samt til, at Dansk Arbejdsmandsforbund endnu 6te Dagen efter denne Kendelses Afsigelse ikke havde sørget for, at Strejken ophørte, har Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening ved Klage af 13. ds. paastaaet De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne ikendt en klækkelig Bod til Dækning af det Tab, som Dansk Svovlsyre- og Superphosfatfabrik har lidt ved Strejkens Fortsættelse efter Kendelsens Afsigelse. Klagerne paastaar derhos de Indklagede paalagte Sagens Omkostninger.

Det er under Sagen oplyst, at Arbejdet er genoptaget den 16. ds. og Arbejderne genantagne i det — forøvrigt forholdsvis ringe — Omfang, hvori Fabrikken efter den ved Strejken forvoldte Standsning og Forstyrrelse i dens Gang har været i Stand til at modtage dem.

Dansk Arbejdsmandsforbund har nedlagt Paastand paa Frifindelse under Henvisning til, at det ikke har været Forbundets Hensigt ikke at bøje sig for den afsagte Kendelse, men at forskellige, nærmere angivne Omstændigheder, hvoriblandt den, at Fabrikken ikke meddelte, at den ønskede Arbejdet genoptaget har foraarsaget, at Arbejdet først genoptoges den 16. ds.

Retten mener, at det i Tilfælde som det foreliggende, hvor en Arbejdsstandsning er kendt ulovlig varslet, maa være den Parts Sag, hvem Kendelsen gaar imod, at gøre Skridt til hurtigst muligt at raade Bod paa den Tilstand, som er kendt ulovlig, men mener iøvrigt, at de foreliggende særlige Omstændigheder — derunder at det her drejer sig om en Strejke blandt Arbejdere boende spredt paa Landet, samt at Arbejderne ved deres Henvendelse paa selve Fabrikken den 14. ds. fik det Svar, at man ikke dér vidste, hvornaar de Strejkende kunde begynde igen, da der desangaaende ikke forelaa nogen Instruks fra Ledelsen i København — gøre det rettest ikke her at paalægge nogen Bod. Derimod findes de Indklagede som dem, der ved deres noget afventende Holdning har foranlediget denne Sag, at burde betale Sagsomkostningerne med 100 Kr.

Endnu skal bemærkes, at det under Sagen er oplyst, at der i »Demokraten« for den 22. ds. findes en den 24. August d. A. dateret Annonce, hvori al Tilgang til Mundelstrup Gødningsfabrik frabedes, indtil Forholdene er ordnede. Det maa antages, at denne Annonce har staaet i Sats fra Tiden før Kendelsen af 7. ds., og at det skyldes en Fejltagelse, at den er trykt i Bladet for den 22de men maa dog betegnes som uheldigt, at der ikke er draget Omsorg for at hindre Indrykkelse af en saadan Annonce efter Afsigelsen af Rettens Kendelse af 7. ds.

Kendelse.

Der findes efter Omstændighederne ikke tilstrækkelig Anledning til at paalægge de Indklagede paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne nogen Bod, fordi Arbejdet paa Fabrikken i Mundelstrup trods Rettens Kendelse af 7. ds. først er genoptaget den 16. ds.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 100 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tlf. 3541 |
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 15 ❋ KØBENHAVN DEN 15. OKTOBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Malerforbundets 9. Delegeretmøde). Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Tapetsererne i København. Tobaksarbejdernes Lønbevægelse). Arbejdsløsheden i Juni 1910.

Kongresser.

Malerforbundets 9. Delegeretmøde afholdtes i Dagene 5.—9. Sept. i Rømersgade 22.

Formanden, Rud. Poulsen, bød de Delegerede Velkommen. Han rettede en særlig Tak til Broderorganisationerne i Norge, Sverig, Tyskland og Østrig, fordi de havde ladet sig repræsentere, ligesom han bød Formanden for De samvirkende Fagforbund, Carl F. Madsen, et hjærteligt Velkommen.

Carl F. Madsen: Det har været mig en Glæde at modtage Indbydelse til at overvære denne Kongres, og jeg ønsker Malerne Lykke og Held med deres Kongres, og at Udbyttet af deres Forhandlinger ikke alene maa blive til Nytte for deres Forbund, men for Arbejderpartiet i sin Helhed (Bifald).

Ole S. Næss (Norge), *H. Th. Hansen* (Sverig), *Alb. Tobler*, *Robert Leinert* og *M. Mark* (Tyskland) samt *Joseph Maar* (Østrig) bragte Hilsener fra Broderorganisationerne i de forskellige Lande og hilstes med Bifald fra de danske Delegerede.

Beretningen om Virksomheden.

Formanden gav en kort og klar Fremstilling af Virksomheden i de forløbne 4 Aar. Saa vel for Malerfaget som for de øvrige Bygningsfag har disse Aar været præget af stor Arbejdsløshed.

Desuagtet er det ikke alene lykkedes os at holde Stillingen, men vi har overfor Arbejdsgiverne opnaaet Forbedringer i Løn- og Arbejdsforhold, som ikke maa regnes for ringe. De Forhold, vi maa arbejde under, er yderst vanskelige. Arbejdsgiverforeningen staar stærkt, særlig under de nuværende økonomiske Forhold, og den benytter sin Magtstilling til at modsætte sig alt, hvad Arbejderne ønsker. Konflikter af forskellig Art og fra forskellige Fag kobles sammen og fordres løste samtidigt. Af denne Grund har vi ofte maattet resignere, for at undgaa en Stor-Lock-out, som paa det givne Tidspunkt kunde blive skæbnesvanger. Formanden henviste sluttelig til den trykte Beretning, der var omdelt, og som gav et udførligt Billede af Virksomheden i de forløbne 4 Aar.

Efter en længere Diskussion godkendtes Virksomheden enstemmig. Følgende Resolution vedtoges enstemmigt:

»Idet Delegeretmødet godkender Beretningen, opfordrer de Delegerede den kommende Hovedbestyrelse til i alle Administrationsgrene at benytte det foreliggende Materiale i statistisk Retning, saaledes at det med Tiden bliver muligt at tilvejebringe en fyldestgørende Statistik vedrørende de forskellige Forhold indenfor Forbundet.«

Endvidere vedtoges følgende Resolution:

»Afdelingen i Odense henstiller til Delegeretmødets Vedtagelse, at det ved alle til Raadighed staaende Midler hindres Medlemmerne af de indenfor de samvirkende Fagforbund staaende Fag at udføre Malerarbejde for deres Arbejdsgivere, med mindre de oppebærer den samme Løn, som Medlemmer af Malerforbundets stedlige Afdeling erholder.«

Regnskaberne. De reviderede Regn-

skaber oplæstes og godkendtes enstemmigt.

Lovændringerne. Der optoges en Debat om Kontingentets Indbetaling og navnlig om at gaa over fra Maanedskontingent til Ugekontingent. Hovedbestyrelsens Forslag om Overgang til Ugekontingent vedtoges.

Fagklubberne i Aarhus og Aalborg D. S. B. (Danske Statsbaner) havde stillet Forslag om Fritagelse for Bidrag til Arbejdsløshedskassen, da de aldrig kunde komme til at nyde godt af den. Da Arbejdsløshedsinspektøren havde fordret, at alle Medlemmer af Forbundet skulde være bidragydende Medlemmer, forkastedes Forslaget med overvældende Majoritet.

Lærlingesagen. Følgende Resolution vedtoges:

»Da Lærlingespørgsmaalet kun kan løses ved Lov, opfordrer Delegeretmødet Hovedbestyrelsen til at udvirke, at De samvirkende Fagforbund sammen med Socialdemokratiets Hovedbestyrelse udarbejder et Forslag til Ordning af Lærlingeforholdet, og at søge et saadant Forslag snarest muligt indbragt i Rigsdagen.«

Gensidighedsforholdet. Følgende Resolution vedtoges:

»Idet Delegeretmødet udtaler, at Arbejderne ingen Interesse kan have af at tvinge Mestre, staaende udenfor Malerorganisationerne, ind i disse og derved styrke Arbejdsgivernes Organisationer, paalægger det samtidig den kommende Hovedbestyrelse, at den ved Indgaaelsen af fremtidige Overenskomster modsætter sig Indførelsen af det saakaldte Gensidighedsforhold, og at den virker hen til dettes snarlige Ophør i de Afdelinger, hvor det nu er gældende.«

Valg af Tillidsmænd. Til Formand genvalgtes *Rudolf Poulsen* med Akklamation.

Paa Forslag af Formanden vedtoges det at afholde næste Delegeretmøde i København 1915, da Forbundet i det Aar fejrer sit 25-aarige Jubilæum. Det overlodes til Hovedbestyrelsen at træffe saadanne Foranstaltninger, at Jubilæet kan fejres paa en for Forbundet værdig Maade, ligesom de hertil fornødne Pengemidler bevilgedes.

Delegeretmøde for Arbejdsløshedskassen.

Formanden aflagde Beretning om Virksomheden, som enstemmig godkendtes.

Regnskaberne. Formanden oplæste de reviderede Regnskaber, som enstemmig godkendtes.

Lovændringer. Nogle faa Ændringer i Vedtægterne vedtoges efter at være godkendte af Arbejdsløshedsinspektøren.

Den hidtidige Hovedbestyrelse genvalgtes.

Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsmændene hos A/S Københavns og Frederiksbergs Redningskorps.

Sag Nr. 15.

Paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne indbragtes under 21. September d. A. Klage til den faste Voldgiftsret over A/S Københavns og Frederiksbergs Redningskorps. Klagen gaar ud paa følgende:

I den bestaaende Overenskomst er fastslaaet en gensidig Opsigelsesfrist af en Maaned, naar vedkommende Arbejder har været paa Prøve i 3 Maaneder.

Den 1. Jan. 1910 blev Hjalmar Sørensen antaget, og efter udstaaet Prøvetid blev han fast ansat den 1. April s. A. med en Ugeløn af 25 Kroner jvf. Overenskomstens § 2. Det er almindeligvis Kotume, at de fast ansatte Arbejdere bor i de af Aktieselskabet anviste Lejligheder Ny Kongensgade 15. Og den 1. April flyttede Hjalmar Sørensen derfor efter Ordre fra Direktør Falck ind i den ham anviste Lejlighed, bestaaende af 4 smaa Værelser og Køkken til en ugentlig Leje af 5 Kroner. Den 5. Aug. meddelte Direktør Falck Sørensen, at han (Falck) skulde bruge et af de Værelser, som tilhørte Lejligheden, og anmodede Sørensen om at afstaa det til ham for en Godtgørelse af 2 Kr. pr. Uge. Sørensen, der selv havde Brug for Værelset, nægtede imidlertid at overlade Værelset til Direktør Falck. Denne Omstændighed benyttede Direktør Falck til at true Sørensen med øjeblikkelig Afsked. Sørensen, der var klar

over, at han efter det skete ikke vilde faa Lov til at blive i Selskabets Tjeneste, opsagde da den 11. Aug. sin Plads til Fratrædelse til 1. Oktober jvf. Overenskomstens § 7. Dette foranledigede Direktør Falck til straks at afskedige Hjalmar Sørensen uden at udbetale ham hans fortjente Løn. Efter en 14 Dages Forløb er denne imidlertid bleven betalt, hvorimod Direktør Falck stadig nægtede at udbetale Sørensen Løn for Tiden til 1. Oktober, der er det Tidspunkt, til hvilken Sørensen først lovlig kunde afskediges.

Forbundet paastaar derfor A/S Københavns og Frederiksbergs Redningskorps tilpligtet til at yde Hjalmar Sørensen Løn for Tiden fra 12. Aug. til 1. Oktober, ialt 8 Uger.

Den 30. September afholdtes et forberedende Retsmøde og paa dette indgik Direktør Falck paa Redningskorpsets Vegne paa at betale Hjalmar Sørensen hele det paastaaede Beløb = 140 Kr. i Løn for Tiden fra 12. August til den 1. Oktober.

Lønbevægelser og Konflikter.

Tapetsererne i København. Der har i længere Tid været forhandlet mellem Sadelmager & Tapetsererlavet og Tapetserernes Fagforening i København om en ny Overenskomst for Løn- og Arbejdsvilkaar. Disse Forhandlinger resulterede i, at der opnaaedes Enighed om Regulativet med Forbedringer paa nogle Punkter og 8 pCt. Tillæg til de hidtil gældende Akkordpriser.

Fællesudvalget var saa blevet enig om at puste en Maaned og saa tage fat igen i November Maaned. Fagforeningen var imidlertid utilfreds med den foreslaaede Ordning, og den paalagde derfor Bestyrelsen at søge tilvejebragt en bedre Løsning.

Den 1. Oktober forhandledes der mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, og blev man enig om, at de Punkter, hvorom Parterne er enige, træder i Kraft fra 1. Oktober d. A. Udvalgene søger derefter at enes om de resterende Punkter, og de Punkter, hvor Enighed naas, træder i Kraft fra 1. April 1911. Saafremt Udvalgene ikke opnaar Enighed om enkelte af de resterende Punkter eller om en anden Ordning, skal saadanne Divergenspunkter henvises til Afgørelse ved den faglige Voldgift i hvert enkelt forekommende Tilfælde. Den vedtagne Overenskomst gælder til 1. September 1915.

De paa de forskellige Værksteder hidtil betalte Priser paa Møbler uden for den gamle Priskurant er gældende til 1. April 1911 og maa ikke forandres, før Overenskomst eller Voldgiftsafgørelse foreligger.

Den bebudede Strejke bortfalder.

Tobaksarbejdernes Lønbevægelse. Ved den af Tobaksarbejderforbundet førte Lønbevægelse baade i København og Provinserne, er der opnaaet det væsenligste af det, som man tilsigtede. Lønningerne er hævet for de daarligst lønnede Arbejdere, ligesom der er opnaaet en Række Forbedringer paa Akkordsatserne for saavel Cigarrulning, Cigarsortering som Tilberedning af Tobak.

Samtlige Overenskomster kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør den 1. Maj 1913.

Arbejdsløsheden.

Arbejdsløsheden i Juni 1910.

De i omstaaende Fortegnelse anførte 49 Fag eller Organisationer har meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i Juni Maaned 1910 for ialt ca. 69,500 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 5200 eller 7,5 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 122,000 eller gennemsnitlig 1,76 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Textilarbejderne, Murerarbejdsmænd, Malere og Arbejdsmands-Organisationerne i Gentofte og Omegn og i Randers samt fra Kvindelige Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationens Navn)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)			Provinserne			Hele Landet		
	Antal Arbejdsløse		Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Arbejdsløse		Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Arbejdsløse		Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
	Ved Maanedens Midte	Ved Maanedens Slutn.		Ved Maanedens Midte	Ved Maanedens Slutn.		Ved Maanedens Midte	Ved Maanedens Slutn.	
Mølleriarbejdere	3	2	97	15	12	320	18	14	417
Bagere og Konditore	—	234	6000	—	71	1800	—	305	7800
Sukkervarearbejdere m. m.	5	5	129	3	3	90	8	8	219
Bryggeriarbejdere	1	1	26	1	1	14	2	2	40
Slagteriarbejdere	11	16	337	14	14	303	25	30	640
Skraatobaksarbejdere	0	2	35	0	5	94	0	7	129
Tobaksarbejdere	383	379	11196	54	59	1554	437	438	12750
Skræddere	—	0	0	0	0	0	0	0	0
Handskemagere	2	2	45	»	8	56	2	10	101
Hattearbejdere	6	5	123	8	3	165	14	8	288
Skotøjsarbejdere	69	35	1536	6	4	68	75	39	1604
Brolæggere	20	17	365	6	3	74	26	20	439
Murere	393	390	8000	23	22	408	416	412	8408
Hus-Tømrere	—	378	8614	—	68	1752	—	446	10366
Skibstømrere	—	—	—	31	39	645	31	39	645
Snedkere	575	536	13810	221	176	6022	796	712	19832
Træindustriarbejdere	32	31	659	40	44	863	72	75	1522
Billedskærere	8	9	262	7	6	177	15	15	439
Sadelmagere	57	59	1044	15	14	350	72	73	1394
Stukkatører	17	4	234	—	—	—	17	4	234
Ovnsættere	4	6	80	—	—	—	4	6	80
Bødkere	3	1	82	5	4	56	8	5	138
Drejere	10	7	204	11	10	244	21	17	448
Karetmagere	7	5	132	4	1	70	11	6	202
Barnevognsarbejdere	1	2	27	—	—	—	1	2	27
Korkskærere	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lohgarvere	2	1	31	2	2	53	4	3	84
Hvidgarvere	1	1	20	0	0	0	1	1	20
Pottemagere	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stenarbejdere	12	11	190	14	9	216	26	20	406
Guld-, Sølv-, Elektropletarb.	7	7	188	6	6	48	13	13	236
Gas- og Vandarbejdere	12	5	209	—	—	—	12	5	209
Blikkenslagere	37	49	1071	8	3	71	45	52	1142
Filehuggere	3	3	21	—	—	—	3	3	21
Metaltrykkere	9	6	167	—	—	—	9	6	167
Jern- og Metalslibere	8	6	144	0	0	0	8	6	144
Gørtlere og Metalarbejdere	—	35	861	—	4	107	—	39	968
Smede og Maskinarb.	—	832	15019	—	228	4000	—	1060	19019
Formere	54	52	1562	138	143	4200	192	195	5762
Elektrikere	38	28	859	12	6	234	50	34	1093
Papirindustriarbejdere	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Litografer	24	15	570	6	6	162	30	21	732
Typografer	135	145	4375	42	35	1079	177	180	5454
Sømænd	40	40	560	60	60	1260	100	100	1820
Søfyrbødere	10	10	300	8	0	88	18	10	388
Kedel- og Maskinpassere	22	15	387	10	7	129	32	22	516
Kellnere	—	60	1200	—	15	300	—	75	1500
Dansk Arbmdsforb.s	369	345	9143	279	291	4933	648	636	14076
Andre ikke fagl. Arbejdere	—	5	40	—	—	—	—	5	40
Tilsammen	—	3797	89954	—	1382	32005	—	5179	121959

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsg. 49, 1. Sal, Kbhvn. K. Tlf. 3541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 16 ❋ KØBENHAVN DEN 22. OKTOBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Arbejdsløsheden. Arbejdsløsheden i Juli 1910.

Den faste Voldgiftsret.

Murerfagets Voldgiftsrets-Forhold i Provinserne.

Sag Nr. 16.

Udskrift

af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 12. Oktober 1910 i Sagen: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa »Centralforeningerne af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne«s Vegne (Sag Nr. 16):

Centralforeningerne af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne, der har vægret sig ved at lade nedennævnte 6 Sager afgøre af den mellem nævnte Centralforeninger og Murerforbundet i Danmark bestaaende Voldgiftsret, idet de for denne Vægring har paaberaabt sig, at Sagerne bør afgøres af de mellem de lokale Mester- og Svendeforeninger i de forskellige Byer oprettede Voldgiftsretter, er af De samvirkende Fagforbund paa Murerforbundets Vegne paastaaet kendt uberettiget til saadan Vægring, hvorimod Arbejdsgiverforeningen, der er sagsøgt paa Centralforeningernes Vegne, paastaar disse frifundne.

Striden, der altsaa drejer sig om Grænserne mellem de lokale Voldgiftsretters og den mellem Centralorganisationerne oprettede Voldgiftsrets Kompetence, maa i første Række afgøres ved Fortolkning af de mellem Centralorganisationerne d. 22. Januar 1910 indgaaede Overenskomster, der omhandler begge Arter af Voldgiftsretter.

I disse Overenskomsters Regler for Behandling af faglig Strid mellem Centralorganisationerne hedder det i § 1:

»Enhver Uenighed af faglig Karakter mellem Centralforeningerne . . . . . bør søges bilagt ved Forhandling og Mægling eventuelt ved Voldgift«, og i § 6:

»Vægrer en af Parterne sig ved at lade Sagen afgøre ved Voldgift under Paaberaabelse af, at den foreliggende Strid ikke angaar Forstaaelse af en mellem Parterne indgaaet Overenskomst, kan hver af Parterne . . . . . indanke Spørgsmaalet . . . . . for den permanente Voldgiftsret«.

Og i »Regler for Behandling af faglig Strid mellem Medlemmer af samme Bys Mester- og Svendeforeninger« bestemmes i § 1:

»a) Til Behandling af det lokale Mæglingsudvalg og Voldgift henvises alle Sager der vedrører Uoverensstemmelser om Betaling efter Prislister, eller andre lokale Uoverensstemmelser, der vedrører Arbejdsforholdene, samt Forstaaelse af Prislisten mellem den enkelte Mester og hans Svende.

b) Uoverensstemmelse mellem Mester- og Svendeforeningerne kan ikke behandles efter disse Regler, men skal i alle Tilfælde henvises til Behandling af Centralforeningerne af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne og Dansk Tømrer-Forbund og Murerforbundet i Danmark efter de for disse vedtagne Regler for Behandling af faglig Strid.«

Disse Bestemmelser — særlig det indbyrdes Forhold mellem de sidstnævnte Bestemmelser a og b — er imidlertid for uklare til at kunne afgive en sikker Rettesnor, og de maa derfor forstaas paa Baggrund af den Praksis, som altid har hersket i Arbejdsstridigheder, nemlig at ligesom det beror paa den lokale Forenings frie Skøn, om den vil gøre et Medlems Krav til sit og drage den modstaaende Forening

ind i Tvisten, saaledes beror det ogsaa paa Centralforeningens frie Skøn, om den vil optage et af en underordnet Organisation opstillet Krav som sit, og om den i saa Fald vil drage den modstaaende Centralorganisation ind i Konflikten, saaledes at det oprindelig lokale Stridsspørgsmaal bliver en Strid mellem Centralorganisationerne.

Kun naar der kan paabevises en utvivlsom Hjemmel dertil, kan Centralorganisationen antages at have givet Afkald paa denne Ret, og under Hensyn til de citerede Reglers Uklarhed tør der af disse Bestemmelser og af den Omstændighed, at man ved Overenskomst har indrettet lokale Voldgiftsretter, kun med Sikkerhed udledes følgende:

For saa vidt det Punkt, hvorom Striden i det specielle Tilfælde drejer sig, er et Spørgsmaal ikke om Fortolkning, men om Bevis — f. Eks. hvad der faktisk er sket paa et bestemt Arbejdssted; hvilket Tilsagn der er givet af en bestemt Mester; hvilket Arbejde der er udført; hvilken — lovlig — individuel Aftale, der er truffen; hvilken pligtforsømmende Adfærd, der er udvist osv. — maa Oprettelsen af en lokal Voldgiftsret betyde Ret for enhver af Parterne til at henskyde sig under denne.

Og det samme gælder, naar Striden drejer sig om Forstaaelse af en — lovlig — kollektiv Aftale, hvis Rækkevidde ikke naar ud over den lokale Voldgiftsrets Virkekreds, derunder Aftaler om nye Arbejder, om hvilke Parterne er enige i, at de ikke berøres af de for større Landsdele gældende Priskuranter.

Naar Striden derimod drejer sig om Anvendelse af Overenskomster med et større geografisk Raaderum end den lokale Voldgiftsrets, og det tillige drejer sig om et Spørgsmaal, ikke om Bevis, men om Fortolkning, saa følger det ganske vist af Overenskomsterne, at Centralorganisationerne gennem Mæglingsudvalget alligevel *kan* blive enige om at lade Sagen afgøre ved den lokale Voldgiftsret, — og det har sikkert ogsaa ved Overenskomsternes Indgaaelse fra begge Parters Side været en Forudsætning, at man i vidt Omfang vilde lade Sagerne behandle lokalt, særlig naar der krævedes Undersøgelse paa Stedet, og naar Spørgsmaalets almindelige, principielle Betydning ikke var synderlig stor — men Skønnet om, hvorvidt det i det enkelte Tilfælde er rigtigt at overlade Sagen til den lokale Voldgiftsret, maa ligge hos hver af de to Centralorganisationer for sig; nogen Pligt i saa Henseende kan, afset fra de to ovenomtalte Tilfælde, ikke opstilles.

Af de 6 Stridsspørgsmaal drejede Nr. 1 sig om, hvorvidt noget Trækkearbejde i Esbjerg skulde betales efter den for Murerarbeide i Jylland gældende Priskurant S. 22 Punkt 12 og 22, eller om en selvstændig Akkordaftale kunde træffes.

Nr. 2 om, hvorvidt den samme Priskurants Post 49 Sids 7 om Genmuring paa Murværk er gældende for et Arbejde i Aarhus, hvor der til en gammel Gavl føjedes Nybygning.

Nr. 4, 5 og 6 om lignende, henholdsvis i Aarhus angaaende samme Priskurant S. 19 Post 4—8 og i Randers og Aalborg angaaende Priskurantens Side 22 Post 15 og 16, opstaaede Spørgsmaal; og efter det anførte er Klagerne berettigede til at indbringe alle disse Spørgsmaal for Centralorganisationernes Voldgiftsret.

Det samme gælder Nr. 3, der handler om et saa vidtrækkende Principspørgsmaal som dette, om en Mester, støttet paa en mellem andre stridende Parter afsagt Voldgiftskendelse, kan kræve alt betalt Arbejdsløn tilbagebetalt, i hvilket Spørgsmaal ogsaa den ovennævnte Priskurant (S. 31 Post 9) er paaberaabt.

Da nærværende Strid er opstaaet paa Grund af Overenskomsternes uklare Affattelse, hvad begge Parter maa være ansvarlige for, og da Sagen for mindst et af Spørgsmaalenes Vedkommende synes at have været af saa ringe principiel Interesse, at Murerforbundet uden Skade kunde have ladet Spørgsmaalet afgøre lokalt, findes Omkostningerne at burde deles mellem Parterne med 100 Kr. for hver.

Kendelse:

Centralforeningerne af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne er uberettigede til at modsætte sig, at de ovennævnte 6 Sager afgøres ved den mellem Centralforeningerne og Murerforbundet i Danmark bestaaende Voldgiftsret.

Sagens Omkostninger betales af Arbejdsgiverforeningen paa Centralforeningernes Vegne og af De samvirkende Fagforbund paa Murerforbundet i Danmarks Vegne hver med 100 Kr.

Arbejdsløsheden.

Den ekstra-ordinære Hjælp i København. Som det vil erindres stillede Københavns Kommune paa Anmodning af Arbejdernes Fællesorganisation i Foraaret 50,000 Kroner til Raadighed for de Arbejdsløse i København. Dette Beløb uddeltes gennem Arbejdsløshedskasserne efter Regler udarbejdede af Arbejdsløshedsnævnet. Da Beløbet var opbrugt blev der efter fornyet Anmodning stillet 15,000 Kr. til Raadighed, denne Gang til Uddeling gennem Københavns Understøttelsesforenings komm. Afd., da Kommunen derved opnaaede at erholde en Del af Beløbet refunderet af Statskassen; men efter Henvendelse fra Fællesorganisationen lykkedes det ogsaa at lade disse Midler udbetale gennem Arbejdsløshedskasserne, efter at Fordelingen var foretagen af Understøttelsesforeningen.

Da Fællesorganisationen i Midten af September erfarede, at de fornævnte Midler var opbrugte, rettede man paany Henvendelse til Kommunen og vedlagde Henvendelsen de nedenstaaende under 17. September indsamlede Oplysninger om Arbejdsløsheden i København. Kommunen lod hos Understøttelsesforeningen indhente Erklæring om Arbejdsløshedens Omfang; men da Spørgsmaalet, som rettedes, var uheldigt, blev Erklæringen ret misvisende, og derefter bevilgede Kommunen 5,000 Kroner. I den Anledning har Fællesorganisationen gjort opmærksom paa, at der sikkert maatte foreligge en Misforstaaelse, da der med 5,000 Kr. ikke kan raades føleligt Bod paa den ekstraordinære Nød. Der er da ogsaa Udsigt til, at man kan regne med større Midlers Anvendelse. — Frederiksberg Kommune har i samme Øjemed og i samme Forhold som Københavns stillet ekstraordinære Midler til Raadighed for sin Hjælpekasse.

Arbejdsløsheden i København viste sig efter de af Fællesorganisationen pr. 17. Septbr. fra alle Fagforeningerne indsamlede Tal at være ret haardnakket. Oplysninger foreligger fra 113 Fagforeninger med tilsammen 44,792 Medlemmer. Deraf var d. 17. Septbr. 5313 arbejdsløse eller *11,86 pCt.*

Af de arbejdsløse var 3267 (= 61,59 pCt.) uden Understøttelse.

Deler man Oplysningerne efter Industri-, Bygnings- og Arbejdsmandsfag viser Arbejdsløsheden sig at være fordelt saaledes paa de forskellige Grupper:

Industrifag	2161 arbl.,	el. 9,05 af	Fag.s	Arb.
Bygningsfag	1620 —	- 24,91 -	—	—
Arb.mandsfag	1532 —	- 10,63 -	—	—
	Ialt 5313 arbl.			

Arbejdsløsheden.

Arbejdsløsheden i Juli 1910.

De i omstaaende Fortegnelse anførte 43 Fag eller Organisationer har meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i Juli Maaned 1910 for ialt ca. 69,600 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 5700 eller 8,2 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort

til ca. 127,000 eller gennemsnitlig 1,82 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Bagere, Textilarbejdere, Murarbejdsmænd, Malere, Kvindeligt Arbejderforbund, Arbejderorganisationerne i Gentofte og Omegn og i Randers samt fra en stor Del af Dansk Arbejdsmandsforbunds Underorganisationer.

Fag (eller Organisationens Navn)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)			Provinserne			Hele Landet		
	Antal Arbejdsløse		Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Arbejdsløse		Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Arbejdsløse		Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
	Ved Maanedens Midte	Ved Maanedens Slutn.		Ved Maanedens Midte	Ved Maanedens Slutn.		Ved Maanedens Midte	Ved Maanedens Slutn.	
Mølleriarbejdere	7	6	148	7	7	168	14	13	316
Sukkervarearbejdere m. m.	4	5	125	1	0	20	5	5	145
Bryggeriarbejdere	3	0	32	2	0	41	5	0	73
Slagteriarbejdere	32	32	955	35	37	424	67	69	1379
Skraatobaksarbejdere	0	3	93	0	6	96	0	9	189
Tobaksarbejdere	434	537	12128	77	96	1875	511	633	14003
Skræddere	0	100	1000	0	50	500	0	150	1500
Handskemagere	2	3	70	8	8	209	10	11	279
Hattearbejdere	4	1	63	0	0	0	4	1	63
Skotøjsarbejdere	81	62	1638	12	6	113	93	68	1751
Murere	389	400	10000	11	9	151	400	409	10151
Hus-Tømrere	0	242	6370	0	81	1471	0	323	7841
Skibstømrere	70	73	1757	61	60	1346	131	133	3103
Snedkere	492	486	11989	196	194	5234	688	680	17223
Træindustriarbejdere	44	39	939	46	43	1151	90	82	2090
Billedskærere	12	9	269	7	7	156	19	16	425
Sadelmagere	60	110	1384	13	18	404	73	128	1788
Stukkatører	0	6	114	0	0	0	0	6	114
Skorstensfejere	0	1	6	—	—	—	0	1	6
Bødkere	3	2	64	5	4	92	8	6	156
Drejere	7	7	228	15	15	323	22	22	551
Karetmagere	4	7	76	4	4	73	8	11	149
Lohgarvere	2	1	40	2	0	25	4	1	65
Hvidgarvere	3	3	84	0	0	0	3	3	84
Pottemagere	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stenarbejdere	0	0	0	8	10	170	8	10	170
Blikkenslagere	44	48	1253	16	4	264	60	52	1517
Metaltrykkere	6	2	70	—	—	—	6	2	70
Jern- og Metalslibere	12	12	300	1	1	14	13	13	314
Gørtlere og Metalarbejdere	42	49	1136	5	3	130	47	52	1266
Smede og Maskinarb.	924	958	19879	»	288	6000	924	1246	25879
Formere	46	45	1398	151	142	4397	197	187	5795
Elektrikere	28	26	1127	20	4	296	48	30	1423
Telefonarbejdere	25	0	250	3	0	30	28	0	280
Papirindustriarbejdere	0	0	0	1	1	17	1	1	17
Litografer	21	22	447	3	2	54	24	24	501
Typografer	154	211	5755	36	35	1089	190	246	6844
Sømænd	20	20	160	40	40	560	60	60	720
Søfyrbødere	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kedel- og Maskinpassere	25	13	373	8	8	157	33	21	530
Kellnere	40	40	1000	13	19	400	53	59	1400
Dansk Arbejdsmandsforb.	356	360	9118	522	581	7600	878	941	16713
Andre ikke fagl. Arbejdere	4	12	192	—	—	—	4	12	192
Tilsammen	—	3953	92030	—	1783	35050	—	5736	127080

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsg 49, 1. Sal, Kbhvn. K. Tlf. 3511
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 17 ❋ KØBENHAVN DEN 29. OKTOBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheden. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Bogbinderne. Jord- og Betonarbejderne hos Murermestrene Brdr. Francis og Entreprenør P. Jensen. Kedel- og Maskinpasserne paa Svovlsyre & Superphosfatfabrikerne i Aalborg og Mundelstrup. Kularbejderne hos Firmaet Schack-Steenberg. Metaltrykkerne i København. Sadelmagerne i København.)

Arbejdsløsheden.

Hvad vi mangler.

Paa vore Møder er vi saa enige om Tallenes Betydning og vi taler saa meget om, at vi skal fremskaffe Tal over dette og hint; vi har forlængst gjort os klart, at Tallene ikke mere er tørre og kedelige, men at de kan indblæses Liv og give et langt mere levende Spejlbillede af de Forhold, de omhandler, end mange Ord er i Stand til.

Alt det er vi enige om! — Og vi gaar endnu videre. Vi gør os klart, at Statistik er en Videnskab, hvis Mysterier vi Alle efter Evne bør søge at faa Indblik i. Vi opretter Højskole med Statistik som Fag, og vi opretter særlige Kursus i Statistik — alt sammen efter, at Kravene herom længe har presset paa og krævet sin Løsning.

Men de Tal, som vi skal bruge, *maa fremskaffes af os selv* og her er det, at vi mangler noget. Vi stiller Krav til det Offentlige, og vi burde stille mange flere Krav; vi stiller Krav til Arbejdsgiverne om bedre Arbejdsvilkaar paa Lønnens og Arbejdstidens Omraade; vi stiller Krav til os selv, til vore Organisationer og vore Tillidsmænd. osv. osv.

Men til alle disse Kravs Begrundelse har vi Brug for *Tal* — Tal som vi selv tør stole paa og tro paa. Naar vi saa skal have disse Tal fremskaffet, viser det sig først, hvor svært det er at tilvejebringe just det Værktøj, der var bedst egnet til Udførelsen af vort Arbejde: *Tallene!* Vi kan efter store Anstrængelser kun i enkelte Tilfælde arbejde os op til at fremskaffe lejlighedsvise Tal. Men Tallenes Nytte afhænger af deres Fuldkommenhed og af at man kan drage Sammenligninger. Og det kan man ikke med lejlighedsvise Tal.

Angaaende *Arbejdsløshedens* Bekæmpelse stiller vi store Krav. Nogle har vi faaet opfyldte, men en videre Udvikling — ja, Bevarelsen af det opnaaede — er for en stor Del afhængig af vore Midler til Kravenes Begrundelse. Vi har iværksat et helt System, med Skemaer, der følger med »Arbejderen«. Skemaerne skal 1 — *én* — Gang om Maaneden udfyldes og indsendes til Forbundet, der sender dem videre til De samvirkende Fagforbund. Vor Hovedorganisation har truffet Aftale med »Statens statistiske Bureau« om at bearbejde *vort* Materiale, og Bureauet har stillet sig velvilligt hertil under Forudsætning af, at der indkom tilstrækkelige Oplysninger til, at man turde betragte dem som Norm for Forholdene.

Dette Tilbud var i Virkeligheden meget kulant, idet Organisationerne jo *ikke rummer alle* Arbejdere. Vi har adskillige Gange og paa forskellig

Maade gjort Rede for denne Aftale og for Tallenes Nytte, men desuagtet er de indkomne Oplysninger for faa. Vore Tillidsmænd og vore Medlemmer har ikke i tilstrækkelig Grad Interesse for at fremskaffe Oplysninger fra *de flest mulige Afdelinger* og *indenfor den fastsatte Frist.*

Dette er saa meget beklageligere, som de indsendte Tal, fremskaffede af de samvittighedsfulde Arbejdsfæller, *forringes i Værdi og Nytte i samme Omfang, som Oplysninger fra de øvrige Arbejdsfæller mangler.*

Medens vi har ca. 110,000 organiserede Arbejdere, fra hvilke der burde foreligge Oplysninger om Arbejdsløsheden (kommunale- og Stats-Arbejdere medregnes ikke), saa omfatter de siden Decbr. 1909 indkomme Oplysninger følgende:

Aar	Antal Fag	Antal Arbejdere	Antal Arbejdsløse	Tabte Arbejdsdage	Dage Gennemsnit
1909 Decbr.	47	59,000	11,700 = 19,8 pCt.	214,800	3,66 pr. Medl.
1910 Januar	52	71,000	14,600 = 20,5 —	288,800	4,07 —
— Febr.	48	63,700	11,774 = 18,5 —	288,800	4,53 —
— Marts	46	51,400	5,400 = 10,5 —	154,400	3 —
— April	47	59,800	4,600 = 7,7 —	108,400	1,81 —
— Maj	43	44,400	3,300 = 7,4 —	73,000	2,21 —
— Juni	49	69,500	5,200 = 7,5 —	122,000	1,76 —
— Juli	43	69,600	5,700 = 8,2 —	127,000	1,82 —
				Ialt 1,377,200	

Som man heraf ser foreligger der kun Oplysninger fra ca. Halvdelen af de organiserede Arbejdere; og paa saadanne Oplysninger tør »Statens statistiske Bureau« ikke bygge Beregninger angaaende Arbejdsløshedens virkelige Forhold.

Og endnu en Ting: medens vi skulde have Oplysninger fra **74** Organisationer, saa har vi overhovedet ikke kunnet erholde Oplysninger fra mere end *nogle og Fyrre.* — De hosnævnte sammentrængte Tal viser i al deres knape og samtidig ufuldstændige Form, at der i de omhandlede 8 Maaneder er *tabt grundet paa Arbejdsløshed over* 1⅓ *Million Arbejdsdage!* Det er et Samfundstab, der andrager en halv Snes Millioner Kroner. Hvilken Værdi for vort Arbejde vilde det ikke have, om vi fremskaffede *fuldstændige* Tal.

Der tales om og haves fuldstændige Tal over Arbejdsdage, tabte ved Strejkes og Lockout'er; men det er latterlige smaa Tal ved Siden af, hvad Arbejdsløsheden forøder.

»Statens statistiske Bureau« i hvis Interesse det er at fremskaffe korrekte og *fuldstændige* Tal, uden Hensyn til hvilke Samfunds-Skavanker, der derved blottes, har da ogsaa i Anledning af vort mangelfulde Materiale under d. 18. Oktober. sendt os en saalydende Skrivelse:

> Efter at Bestyrelsen for De samvirkende Fagforbund i Slutningen af forrige Aar ved Bestyrelsens Formand havde henvendt sig til Bureauet med Anmodning om, at dette vilde medvirke ved Udarbejdelsen af en periodisk Statistik over Arbejdsløsheden, blev der ved Forhandling mellem De samvirkende Fagforbunds Sekretær og Bureauet udarbejdet Spørgeskemaer til Tilvejebringelse af maanedlige Oplysninger fra de enkelte under Fagforbundene hørende Organisationer angaaende Antallet af Arbejdsløse i Midten og Slutningen af Maaneden, Antallet af Arbejdsdage, der i Maanedens Løb var gaaet tabt ved Arbejdsløshed, m. v. Disse Spørgeskemaer skulde i udfyldt Stand indsendes af Fagforeningerne til Fagforbundene senest den 8. i den paafølgende Maaned, og af disse atter indsendes til De samvirkende Fagforbunds Kontor senest den 15. i Maaneden, hvorefter Statens

statistiske Bureau skulde have det samlede Materiale i Hænde senest *den 22. i Maaneden.*

Under Forudsætning af, at denne Indsendelsesfrist kunde overholdes, saaledes at der ved det nævnte Tidspunkt kunde foreligge Oplysninger fra i det væsentlige alle de under De samvirkende Fagforbund hørende Organisationer, gik Bureauet ind paa at foretage Bearbejdelsen af Materialet, Maaned for Maaned og umiddelbart efter dets Modtagelse, idet det da var Tanken at lade Hovedresultaterne offentliggøre i det først udkommende Nummer af »Statistiske Efterretninger«.

Ved Forhandlingerne om Sagen var man klar over, at det vilde volde nogen Vanskelighed at faa Meddelelserne ind i rette Tid, men det blev fra De samvirkende Fagforbunds Repræsentant udtalt, at man nærede sikkert Haab om i Løbet af nogen Tid at faa Systemet saaledes indarbejdet, at der ved det ommeldte Tidspunkt kunde foreligge et til Formaalet brugeligt Materiale. Bureauet har derefter siden November f. A. bearbejdet de fra De samvirkende Fagforbund modtagne Oplysninger, og — saa snart ske kunde — tilstillet Bestyrelsen maanedlige Oversigter over Resultaterne, og disse Oversigter ere efterhaanden blevne offentliggjorte i Tidsskriftet »Arbejderen«. Derimod har en Offentliggørelse i »Statistiske Efterretninger« ikke fundet Sted, idet det endnu ikke er lykkedes at faa Materialet rettidigt ind, ligesom Oplysningerne hidtil have været saa ukomplette, at man ikke har fundet det forsvarligt at benytte dem som Grundlag for *officielle* Redegørelser for Arbejdsløshedens Omfang.

Fra Bureauets Side har man gentagne Gange gennem telefoniske Samtaler med De samvirkende Fagforbunds Kontor henledet Opmærksomheden paa de her anførte Mangler. Under en mundtlig Konference med De samvirkende Fagforbunds Sekretær umiddelbart efter Afholdelsen af Fagforbundenes Repræsentantskabsmøde i April d. A. meddelte Sekretæren derefter, at der var nedsat et Udvalg, som bl. a. havde til Opgave at anvise Vejen for en mere tilfredsstillende Løsning af Spørgsmaalet.

Fra De samvirkende Fagforbund har Bureauet endvidere modtaget Eksemplarer af Cirkulærer af 13. Maj d. A. til samtlige Fagforbund og enkeltstaaende Fagforeninger i Danmark og til samtlige Fagorganisationer i Danmark, hvori Nødvendigheden af at indsende Maanedsberetningerne i rette Tid indskærpes de paagældende Organisationer.

Det vil imidlertid være den ærede Bestyrelse bekendt, at trods de gentagne Paamindelser indkommer Oplysningerne fra Organisationerne vedblivende saa sent, saa uregelmæssigt og i saa mangelfuld Stand, at de Forudsætninger, der laa til Grund for Bureauets Tilsagn om at foretage den statistiske Bearbejdelse af Materialet, langt fra kan siges at være til Stede.

Bureauet maa saa meget mere beklage dette, som det erkender, at der knytter sig en stærk offentlig Interesse til Tilvejebringelsen af en paalidelig Statistik over Arbejdsløsheden — især i Tider som de nærværende — da der til det offentlige stilles store Krav til Afhjælpning af den ved Arbejdsløsheden foraarsagede Nød.

Paa den 8de internationale Socialist-Kongres, der afholdtes i København i afvigte Sommer, vedtoges som bekendt ogsaa en Resolution, der bl. a. gik ud paa, at Arbejderklassens Repræsentanter af det offentlige skal forlange en nøje og regelmæssig statistisk Undersøgelse af Arbejdsløsheden. Resolutionen er formuleret som et Krav til det Offentlige, men det er klart, at det Offentlige er ude af Stand

til at imødekomme dette Krav, naar ikke Arbejderne eller deres Organisationer stiller de fornødne Oplysninger til Raadighed. Saaledes som Stillingen efter det foran udviklede foreligger i Danmark, er det i Virkeligheden Arbejderorganisationerne, der efter Socialist-Kongressens Resolution er den forpligtede Part, og Bureauet ser da heller ikke rettere, end at det er i Organisationernes egen Interesse saa vidt gørligt at opfylde dette Krav.

Ved at meddele den ærede Bestyrelse foranstaaende skal man herved forespørge, om det vilde passe de samvirkende Fagforbunds Formand og Sekretær at komme til Stede ved en Forhandling om Sagen her i Bureauet Tirsdagen den 25. Oktober Kl. 1½. Man skal tilføje, at Arbejdsløshedsinspektøren har lovet at deltage i Konferencen.

MICHAEL KOEFOED.

Adolph Jensen.

Til
Bestyrelsen for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Vi skal endnu kun tilføje, at Opnaaelsen af et fyldigere Materiale vil betyde, at Statistisk Bureau han ofre vore Oplysninger en virkelig Bearbejdelse. Hvilken Interesse for os vilde det ikke have og hvilken Klarhed vilde der ikke skabes i Spørgsmaalet om Arbejdsløshedens Virkninger, nar et nogenlunde fyldigt Materiale kunde deles, gennemskæres og vises frem i Billeder af Arbejdsløsheden i de forskellige Byer og Landsdele, i de forskellige Fag, i ordnede Industrigrupper o. s. v.

Til at dette kan opnaas maa vi Alle medvirke!

Idet vi paany bringer i Erindring Nødvendigheden af, at Oplysningerne angaaende Arbejdsløsheden indkommer *fuldtalligt* og *rettidigt* beder vi alle Arbejdsfæller om at gøre deres mest mulige for, at Arbejdsløsheds-Statistiken kommer ind i en Gænge, der er vore Organisationer og vore Formaal værdige.

* * *

Kommune-Andragenderne om ordinære Tilskud til Arbejdsløshedskasserne er fra Arbejdsløsheds-Nævnet udsendt til Viderebesørgelse af Kasserne. Kassen udfylder hvert enkelt Andragende til de mange Kommuner, hvori der bor Medlemmer af Arbejdsløshedskassen, og de saaledes udfyldte Andragender sendes de lokale Afdelinger, der efter at have underskrevet dem lader den lokale Fællesorganisation samle dem og indbringe til de Kommuner, der findes inden for Fællesorganisationens Omraade.

Det for Fællesorganisationerne nødvendige Materiale er sendt disse fra De samvirkende Fagforbund, der samtidig har opfordret alle Fællesorganisationerne til af bedste Evne at bistaa med Andragendernes Indgivelse og at medvirke til at Tilskud gives.

Andragenderne skal indgives til de forskellige Kommuner *i Midten af November Maaned*, for at blive behandlede naar Kommunens Budget lægges.

De statsanerkendte Arbejdsløshedskasser tæller nu 94,969 Medlemmer.

Den faste Voldgiftsret.

Pianofortearbejderne hos Hornung & Møller.

Sag Nr. 17.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 22. Oktober 1910 i Sagen »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fag-

forbund paa Pianofortearbejdernes Fagforening af 1873's Vegne og omvendt.

Efter at den mellem Pianofabrikant-Foreningen og Pianofortearbejdernes Fagforening af 1873 gældende Overenskomst var opsagt til Ophør og Arbejdsgiverforeningen under 29. Juli d. A. til De samvirkende Fagforbund havde udstedt et første Lockoutvarsel i Pianofortefaget for derigennem at fremtvinge Overenskomstens Fornyelse, opnaaedes der i et af de to Centralbestyrelser og de paagældende interesserede Parter den 17. August d. A. afholdt Møde Enighed om Fornyelse af Overenskomsten med enkelte Tilføjelser, hvilket ratihaberedes den 18. og 26. August henholdsvis af Fagforeningens og Fabrikantforeningens Generalforsamling.

I de Forhandlinger, som gik forud for Overenskomstens Afslutning — først indenfor Faget, siden ogsaa i et særlig nedsat Udvalg med Centralbestyrelserne, der i Udvalget repræsenteredes af Arbejdsgiverforeningens Næstformand, Direktør Hauberg, og De samvirkende Fagforbunds Formand Madsen — drøftedes bl. a. Arbejdsforholdene paa Firmaet Hornung & Møllers Fabrik, hvor der *dels* var Tale om i Stedet for en af Arbejderne ønsket Lønforhøjelse at imødekomme dem ved at yde større Maskinhjælp end hidtil ved Udførelsen af den akkordbetalte Forarbejdning af Pianokasser, *dels* Tale om et af Firmaet stillet Forslag om at tredele Akkorderne, saaledes at der ikke længer uddeltes 2 Pianokasser lil Færdiggørelse af én Mand, men 4 à 6 Kasser til Færdiggørelse af 3 Mænd, hver Mand for sin specielle Del af Arbejdets Vedkommende.

I den endelig afsluttede Overenskomst i Faget blev der ikke indføjet Aftaler om Forholdene paa Hornung & Møllers Fabrik, men Fabrikantforeningen hævder, at der ved Siden af Overenskomsten blev truffet endelige Aftaler om disse Forhold, hvilke blot paa Grund af Tidens Fremrykkethed ikke fik Form og Underskrift, medens Fagforeningen hævder, at der vel blev sluttet endelig Aftale om Fabrikkens Pligt til at yde Maskinhjælp, men ikke om Arbejdernes Pligt til at indgaa paa den paatænkte Arbejdsdeling.

Da nu Fagforeningen siden har modsat sig den af Fabrikken nærmere udarbejdede Plan for Akkordens Deling og samtidig opstillet Krav paa Maskinhjælp, har Arbejdsgiverforeninigen paa Forbrikantforeningens Vegne søgt Fagforeningen ved De samvirkende Fagforbund idømt Bod for denne Holdning, medens de indklagede paastaar Firmaet Hornung & Møller kendt pligtig til at indføre de nævnte nærmere specificerede Maskinlettelser.

Til Bevis for, at Fagforeningens Formand under Forhandlingerne paa bindende Maade er indgaaet paa den omtalte Arbejdsdeling — om hvilken Firmaet hævder, at den vil blive Merfortjeneste for Arbejbejderne, hvad disse dog betvivler — har Arbejdsgiverforeningen ført Vidner, medens Fagforeningens Formand har bestridt Rigtigheden af disse Vidneforklaringer, og blandt andet henvist til, at der fra Firmaets Side ikke som Grundlag for Forhandlingerne har foreligget et specificeret Delingforslag, men kun i et grovere Træk skitserede Forslag, den nedennævnte maskinskrevne Optegnelse.

Blandt andet under Hensyn til denne sidste Omstændighed kan det ikke statueres, at Forhandlingerne om Arbejdsdelingen samtidig med Hovedoverenskomstens Indgaaelse er naaede til en endelig Aftale mellem Parterne. Forhandlingerne maa, da Overenskomsten blev indgaaet, antages endnu ikke at være afsluttede.

Som Bevis dernæst for Firmaets Pligt til at indføre Maskinlettelser har de indklagede fremlagt et af Direktør Hauberg og Formanden for De samvirkende Fagforbund underskrevet Dokument, saalydende:

»Hos Hornung & Møller leveres fremtidig Sider skaarne af Længde og Bredde, samt fælsede. Laag skaarne af Bredde og fælsede, Klaviaturbunde og Overliserne leveres høvlede i rigtig Tykkelse«.

Om dette Dokuments Tilblivelse er det oplyst, *at* Fagforeningens Formand, Hr. Munck, under de forudgaaende Forhandlinger med Firmaet paa et Stykke Konceptpapir med Blyant havde opnoteret de Maskinlettelser, som Firmaet stillede i Udsigt, *at* der i Udvalgsforhandlingerne — hvor man den 17. August naaede til den endelige Overenskomst, som umiddelbart efter, samme Aften, forelagdes i Hovedbestyrelsens Fællesmøde — ikke var udarbejdet eller talt om at udarbejde en skriftlig Overenskomst om Forholdene hos Hornung & Møller, blandt andet ikke om Maskinlettelserne, *at* Hr. Munck derimod i Hovedbestyrelsesmødet spurgte, om der ikke skulde noget ind i den vedtagne Hovedoverenskomst om Hornung & Møller, *at* Hr. Hauberg svarede, at saadanne specielle Aftaler ikke skulde optages i Hovedoverenskomsten, men at Parterne derom kunde veksle Skrivelser, samt *at* dernæst paa Haubergs Foranledning de Blyantsnotitser, som Munck havde hos sig, paa det samme Stykke Papir med Blæk blev nedskrevne som forommeldt og underskrevne af Hauberg og Madsen.

Hr. Hauberg har som Vidne forklaret, at han, der gik ud fra, at der var truffet bindende Aftaler baade om Delingen og om Maskinerne, henviste til, at der om Delingen forelaa en maskinskreven Optegnelse fra Udvalgsforhandlingerne, som var i alle vedkommendes Besiddelse, medens der om Maskinlettelserne kun forelaa den i Hr. Muncks Besiddelse værende Blyantsnotits, og for at der ikke senere, naar de gensidige Aftaler skulde fæstnes, skulde opstaa Strid om, hvad det var for Maskinlettelser, som Firmaet var gaaet ind paa, mente han, at de burde nedskrives med Blæk og til Sikkerhed forsynes med hans og Hr. Madsens Underskrifter.

Naar hensés til, *at* det nævnte Papir netop ikke blev underskrevet af de i Sagen interesserede Parter, hverken Firmaets, Fabrikantforeningens eller Fagforeningens Repræsentanter, der alle var tilstede ved Mødet, *at* i Modsætning dertil den afsluttede Hovedoverenskomst blev underskrevet baade af Fagforeningens og Fabrikantforeningens Repræsentanter, og desuagtet først skulde være bindende, naar den var vedtaget paa de respektive Generalforsamlinger, synes det paafaldende, at et Dokument, der straks og ubetinget skulde binde det paagældende Firma, ikke blev forlangt underskrevet af dettes tilstedeværende Repræsentant eller af hans faglige Organisation.

Dette synes kun at kunne forklares derhen, at Overenskomsten med Firmaet endnu ikke var endelig i Orden, og Underskrifterne Hauberg og Madsen kan ikke antages at være paaført Dokumentet for derved ved skriftligt Dokument at forpligte Firmaet.

I det højeste kunde Underskrifterne antages at være givne som Bevis for, at Firmaet mundtlig havde forpligtet sig selv, men et saadant Vitterlighedsbevis falder til Jorden, naar den ene af Underskriverne — som i nærværende Tilfælde som Vidne — erklærer, at det ikke var Meningen med hans Underskrift og giver en Forklaring, som er rimelig og tilmed støttes ved andre i Sagen afgivne Forklaringer.

Uagtet det omtalte Dokument ved sin Formulering har kunnet give Anledning til Mistydninger, findes Arbejdsgiverforeningen efter Omstændighederne ikke at kunne gøres ansvarlig for den muligvis derved skete Skade.

Parterne vil herefter være at frifinde for hinandens Tiltale.

Idet Sagen, skønt behandlet under Et, maa betragtes som en Hovedsag og en Kontrasag, da der er rejst 2 af hinanden uafhængige Krav, vil Omkostningerne i Hovedsagen være at udrede af Arbejdsgiverforeningen paa Fabrikantforeningens Vegne med 100 Kr., medens Omkostningerne i Kontrasagen udredes af begge Parter, hver med 50 Kr.

Kendelse:

Arbejdsgiverforeningen paa Pianofabrikant-Foreningens Vegne og De samvirkende Fagforbund for Pianofortearbejdernes Fagforening, af 1873 bør for hinandens Tiltale fri at være.

Omkostningerne i Hovedsagen udredes af førstnævnte Part med 100 Kr., Omkostningerne i Kontrasagen af begge Parter, hver med 50 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bogbinderne. Da man i Sommer sluttede Overenskomst i Bogbinderfaget, forhøjedes Minimallønnen. Den Forhøjelse, som skulde gives paa Lønninger, der laa *over* Minimallønnen, blev ikke fastslaaet under Forhandlingerne, men der indførtes i Overenskomsten en saalydende Bestemmelse:

»Mesterorganisationerne er villige til at opfordre deres Medlemmer til, at der til saadanne Svende, der allerede nu staar over Minimallønnen, gives en saadan Forhøjelse, som deres særlige Arbejdsævne, Dygtighed eller Flid maatte kvalificere dem til«.

Bogbinderforbundet mente ikke, at Lavet i København havde rettet en saadan Opfordring til Lavsmedlemmerne og klagede herover. Paa et Fællesmøde d. 6. Otbr. afholdt med Bistand af Hovedorganisationerne, erklærede Lavets Repræsentanter, at man paa en Generalforsamling *havde* rettet den omtalte Opfordring til Medlemmerne, og da der var Tvivl om Tilstrækkeligheden heraf, vilde man nu rette Opfordringen ogsaa til de Lavsmestre, der ikke havde været tilstede ved Generalforsamlingen.

Da der fra Mestrenes Side antydedes, at de omhandlede Forhøjelser af praktiske Grunde først kunde spores nu, vil Forbundet foreløbig afvente Resultatet af Lavets udvidede Opfordring.

Jord- og Betonarbejderne hos Murermestrene Brdr. Francis og Entreprenør P. Jensen. Der afholdtes d. 20. Oktober Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Murerlavet samt Jord- og Betonarbejdernes Fagforening. Mødet var foranlediget ved, at Arbejdsgiverforeningen ansaa Murererfirmaet Brdr. *Francis* for uretmæssigt blokeret af Jord- og Betonarbejdernes Fagforening. Nogle af Fagforeningens Medlemmer havde arbejdet ved Grundudgravning i Mikkelbryggergade, hvor Brdr. Francis havde Murerarbejdet. Firmaet hævdede, at Grundudgravningen ved mundlig Aftale var givet i Entreprise til Entreprenør P. Jensen (der ikke havde betalt Folkene den Arbejdsløn, som disse efter Priskuranten havde tilgode). Det oplystes, at P. Jensens mundtlige »Entreprise« var lavere end Fagets Arbejdsløn. Han tilhører ikke Arbejdsgiverforeningen.

Forhandlingerne endte med det Resultat, at begge Hovedorganisationer anmoder Fagets Voldgiftsret om at fastsætte Arbejdslønnen for den omhandlede Grundudgravning, samt, saafrem Arbejderne ikke straks efter Kendelsens Afsigelse erholder den dem i Henhold hertil tilkommende Betaling, tillige, hvem der som Entreprenør er forpligtet overfor Arbejderne.

Blokaden overfor Brdr. Francis hæves fra Lørdag d. 22. ds. — Det er en Forudsætning, at Voldgiftsretten træder sammen i Løbet af en Uges Tid.

Kedel- og Maskinpasserne paa Svovlsyre & Superphosfatfabrikerne i Aalborg og Mundelstrup har efter en kortvarig Arbejdsstandsning truffet Overenskomst med de ovennævnte Fabrikker, hvorved der er opnaaet et Tillæg til Spisetidsbetalingen, fra 2 Kr. pr. Uge til 45 Øre pr. Time. Efter den hidtidige Arbejdstid, som bibeholdes, var Lønnen 29 Kr. pr. Uge; den bliver nu gennemsnitlig 32 Kr. 85 Øre pr. Uge.

Til Overenskomsten er knyttet Norm for Regler for Behandling af faglig Strid. Overenskomsten, som er midlertidig, gælder til 1. Maj 1911.

Kularbejderne hos Firmaet Schack-Steenberg. Den 12. ds. fandt der et Fællesmøde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Firmaet Schack-Steenberg og Dansk Arbejdsmandsforbund. Fra ovennævnte Firmas Side forelaa Klage over, at nogle Arbejdere, der var beskæftiget ved Losningen af en Ladning Kul fra Dampskibet »Helene« havde forlangt 4 Øre mere pr. Læst til Dæksmændene end den sædvanlige Betaling og at Arbejderne for at gennemtvinge denne Fordring havde nedlagt Arbejdet. For at faa Arbejdet i Gang igen, betalte Firmaet under alt Forbehold 300 Kr. til Arbejderne.

Ved Fællesmødet i Arbejdsgiverforeningen gjorde Firmaet Krav paa at faa de omhandlede 300 Kr. tilbagebetalt.

Det viste sig imidlertid, at der ingen Overenskomst bestaar mellem Firmaet og Arbejderne om Løn- og Arbejdsvilkaar, og der kunde som Følge deraf heller ikke være Tale om Brud paa indgaaede Forpligtelser.

Arbejdernes Ret til paa hvilket som helst Tidspunkt at fremsætte Krav om forbedrede Arbejdsforhold var ubestridelig, og man fandt derfor heller ingen Anledning til at betale Firmaet de 300 Kr. tilbage.

Metaltrykkerne i København har i længere Tid forgæves forhandlet med Gørtlerlavet om en Overenskomst for Fagets Udøvere. Efter vor Anmodning fandt der et Fællesmøde Sted den 18. ds. mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne. Ved dette Møde lykkedes det dog heller ikke at opnaa Enighed. Gørtlerlavets Repræsentanter nægtede for Tiden at slutte Overenskomst med Metaltrykkerne; det skal vente indtil Gørtlernes og Metalslibernes Overenskomst bliver opsagt.

Da der er Firmaer, der paa forskellig Maade søger at forringe de hidtilværende Løn- og Arbejdsforhold for Arbejderne, vil disse ikke finde sig i at vente paa ubestemt Tid med at faa en Overenskomst og de vil derfor nu ved en Arbejdsstandsning søge at gennemføre faste og ordnede Forhold i Faget.

Strejkevarsel er givet.

Sadelmagerne i København. I April Maaned enedes man ved en Forhandling i Arbejdsgiverforeningen om en Overenskomst for Sadelmagerne i København, hvorved Mindstelønnen forhøjedes fra 44 til 46 Øre og fra 1. April 1912 til 48 Øre pr. Time.

Fra Arbejdsgiverforeningen modtog vi imidlertid for nogen Tid siden Meddelelse om, at der i det trykte Regulativ var optaget en Bestemmelse om, at Mindstelønnen for Drivremsarbejde var ansat til 55 Øre og Timelønnen for Vognarbejde til 60 Øre, og at Sadelmagerlavet protesterede mod denne Bestemmelse.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 6. ds. gjorde Arbejdernes Repræsentanter opmærksom paa, at Overenskomsten var underskrevet af Formanden for Sadelmagermestrenes Forening, og da Bestemmelsen fandtes lige over hans Underskrift, maatte han have set den, da han underskrev.

Mestrene fastholdt, at deres Generalforsamling ikke havde faaet noget oplyst om den omhandlede Bestemmelse og altsaa ikke godkendt denne. Arbejderne var derfor højmodige nok til at se bort fra Formandens Underskrift, og afsluttede i Stedet følgende Overenskomst om dette Arbejde:

Minimallønnen for Vognarbejde er den i Sadelmagerfaget iøvrigt gældende og for Specialister i Vognarbejde 55 Øre. For Drivremmearbejdere er Minimallønnen 50 Øre med et Tillæg af 5 Øre pr. Time for Udearbejde.

Herefter er den underskrevne Priskurant gældende med Undtagelse af de deri indsatte Timebetalinger for Vogn- og Drivremmearbejde.

Nærværende Overenskomst træder i Kraft fra Dato og løber sammen med Hovedoverenskomsten.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tfl. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 18 ❋ KØBENHAVN DEN 5. NOVEMBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Peter Knudsen død. Arbejdsløsheds-Statistik. Kongresser (International Kommunalarbejder Konference, Transportarbejder Kongres, International Murer-Konference, Syerskernes Forbund). Fag-Beretninger (Snedkersvendenes Organisations Historie).

Peter Knudsen død.

Vor gamle, trofaste Forkæmper og Fører, Borgmester *P. Knudsen*, døde Fredag d. 28. Oktober Kl. 9 i sit Hjem. Et Hjerteonde havde han i det sidste Par Aar søgt Helbredelse for ved Lysbehandling, og, som det syntes, med Held. Hans Arbejdskraft var, trods hans Alder, 62 Aar, atter oppe paa den sædvanlige Højde, da en ny Sygdom kom til; det viste sig at være Lever-Kræft, der usædvanlig hurtigt gjorde Ende paa et arbejdssomt og indholdsrigt Liv.

Peter Knudsen var den store Fører i og for den danske Arbejderbevægelse. Hans usædvanlig store Arbejdskraft, hans Evne til paa én Gang at gaa i Detailler og at have Fremsyn gjorde ham til den fremragende Fører, som vi alle saa op til — Høvdingen, der med overmenneskelig Anstrengelse kunde følge med i Smaatingene og dog bevare sit Storsyn over Arbejderbevægelsen som Helhed.

Fra Handskemagersvend i Randers blev han først Organisator for sit Fags Arbejdskammerater og var Handskemagerforbundets Formand gennem 27 Aar. I 1877 blev han Medlem af de københavnske Fagforeningers og dermed af Partiets Centralbestyrelse og var en Tid knyttet til »Socialdemokraten« som Medarbejder — en Stilling, som han grundet paa Bladets vanskelige økonomiske Forhold maatte give Afkald paa samtidig med at han afskedigedes fra det Arbejde ved Faget, som han med stor Møje havde erhvervet sig.

I 1891 knyttedes han atter til Bladet under dettes fattige Virksomhed og blev i 1882 Forretningsfører for Socialdemokratisk Forbund; denne Høvdinge-Post beklædte han i samfulde 27 Aar, indtil han ifjor blev »Fattig-Borgmester« i København.

Knudsen forsømte ingenlunde den faglige Bevægelse for den politiske. Han var i 1886 Medstifter af og blev Næstformand for De samvirkende Fagforeninger (den nuværende Fællesorganisation) i København. I 1898 var han Medstifter af og blev Næstformand i de hele Landet omfattende Fagforbund — et Hverv han beklædte, indtil han blev Borgmester. Han deltog ligeledes i Stiftelsen og Ledelsen af flere af vore kooperative Foretagender: Fællesbageriet, Bryggeriet og Livsforsikringen.

I 1890 valgtes han til Landstingsmand, men hans Arbejdslyst tvang ham over i Folketinget; han valgtes først i Randers, senere i Københavns 10. Kreds. I mange Aar havde han Sæde i Københavns Borgerrepræsentation og blev i 1902 Raadmand i Magistratens tredje Afdeling, hvorfra han gik over i Borgmesterembedet. Naar vi endelig nævner Knudsens store Arbejde i Sygekasse-, Alderdoms- og Arbejdsløshedssagen, har vi i store Træk opridset de ydre Rammer om Knudsens Virksomhed.

Under mægtig Deltagelse, men

under borgerlige Former fandt P. Knudsens Jordefærd Sted Søndagen d. 30. Oktober. Arbejderen, der blev sin Klasses Fører, og som endte i Borgmester-Embedet og kæmpede for sine Anskuelser til det sidste; den arbejdssomme, evnerige Slider, hvis Stolthed var at kunne bevare sin Ungdoms Idealer lige lyse og afklarede gennem alle sit Livs skiftende Faser — hans Minde vil leve iblandt os saalænge Arbejdere kæmper for Ligeberettigelse med de andre Befolkningsklasser, og Erindringen om hans Energi og utrættelige Arbejdslyst vil styrke os under de kommende Kampe.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Oktober 1910.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. November d. A.

Kongresser.

International Kommunalarbejder Konference fandt Sted den 1. September og følgende Dage i København. Til Konferencen var mødt Repræsentanter for Norge, Sverrig, Tyskland, Østrig, Schveitz, Danmark m. f.

Sekretæren for det internationale Kommunearbejder-Sekretariat Albin Mohs aflagde

Beretning om Virksomheden.

Han udtalte bl. a.: Foreløbigt bør vore Anstrængelser gaa ud paa at faa de Lande med, der endnu staar udenfor den internationale Organisation. Særlig gælder det om at faa England og Frankrig med. Der findes i disse Lande stærke Kommunalarbejder-Organisationer. De mangler endnu Forstaaelsen af den internationale Sammenslutnings Betydning. Vi er kommet saa vidt, at vi har faaet Korrespondance i Gang, og meget kan tyde paa, at det lykkes os at faa de to Lande med, naar vi næste Gang samles til Konference. Sekretariatet har indsamlet Statistik over Løn- og Arbejdsforhold i de forskellige Lande, og det ses deraf, at der er umaadelig meget at udrette for de kommunale Organisationer. Tillige viser Statistiken, at adskillige Organisationer betaler et saa ringe Kontingent, at de end ikke har haft Raad til at sende Delegerede til Konference, ligesom de heller ikke har kunnet udrette noget. Næst Solidaritet er det Penge, der skal til.

Det er mit Haab, at der i Løbet af de to Forhandlingsdage vil blive udført et Arbejde, der kan styrke vore Organisationer.

Efter en livlig Diskussion godkendtes Beretningen om Virksomheden enstemmig.

Sekretariatets videre Udvikling. Albin Mohs: Med Hensyn til Optagelse af Organisationer i Sekretariatet, kan enhver Arbejderorganisation, der har til Hensigt at fremme Arbejdernes Løn- og Arbejdsvilkaar, optages. Dette Standpunkt bør vi holde fast paa. Det er nødvendigt, at de Lande og Organisationer, der har sluttet sig til Sekretariatet, ved Lejlighed træder hjælpende til overfor svage Organisationer. Den tyske Organisation har saaledes i det forløbne Aar sendt Bidrag til Holland og Italien, 1000 Mark hvert Sted. Meddelelserne fra Sekretariatet vil som hidtil blive udsendt ogsaa til Organisationer, der endnu ikke har sluttet sig til os. Afstemningerne ved de følgende Konferencer foreslaar Sekretariatet ordnet paa den Maade, at Foreninger med indtil 2000 Medlemmer faar 1 Stemme, fra 2000 til 5000 Medlemmer 2 Stemmer og desuden 1 Stemme for hvert 5000 Medlemmer derover. Til Bestridelse af Sekretariatets Udgifter betaler de tilsluttende Foreninger $2^2/_3$ Øre pr. Medlem.

Følgende Beslutning vedtoges:

»Afdelinger, der paa nuværende Tids-

punkt tilhører en anerkendt Landsorganisation indenfor det bestaaende Arbejderparti, og som forlader denne enten paa lovlig eller ulovlig Maade, kan ikke optages i Sekretariatet, uden at den Landsorganisation, Afdelingen forlader, giver sit skriftlige Tilsagn hertil.«

Yderligere vedtodes følgende:

1. Med Hensyn til vore internationale Forbindelsers nuværende Stilling vedtager den 2. Konference for Arbejderne i de offenlige Bedrifter at yde Understøttelse ved større Konflikter, samt at sørge for, at Understøttelsen gaar gennem det internationale Sekretariat. — Ved Strejke eller Lock-out i eget Land er det tilsluttede Forbund forpligtet til straks at tilsende det internationale Sekretariat Meddelelse om Konflikten.

2. Det internationale Sekretariats Meddelelser udkommer efter Behov.

3. De enkelte Organisationer bestemmer selv, hvor mange Delegerede de vil sende til de internationale Konferencer. Ved Afstemning over Forslag er Medlemsantallet afgørende. Som Grundsats gælder, at der tilkommer hver Organisation med indtil 2000 Medlemmer én Stemme, med 2000 til 5000 Medlemmer to Stemmer, og derudover for hver 5000 Medlemmer en Stemme til. Beregningen af Medlemstallene foregaar paa Grundlag af det indbetalte Kontingent. Mindst 13 Ugers eller 3 Maaneders Bidrag skal være indbetalt.

4. Til Bestridelse af det internationale Sekretariats Udgifter skal hver Organisation betale forskudsvis 3 Pf. (2¾ Øre) pr. Medlem. Fondet, som herved samles, tjener til Dækning af Sekretariatets Omkostninger.

Organisations- og Strejkeretten. Albin Mohs: Man gør mange Forsøg paa at berøve Arbejderne i offentlige Bedrifter Organisations- og Strejkeret. Denne Undtagelsesstilling maa vi paa det kraftigste værge os imod. Konferencen her bør forny Stuttgarter-Kongressens Beslutning om fuld Organisations- og Strejkeret ogsaa for Kommune- og Statsarbejdere. Særligt bør vi protestere, naar det i Østrig-Ungarn og Rumænien forbydes Kommunearbejderne at organisere sig i Fagforeninger, der bl. a. har Strejken som Vaaben. (Hør!)

Følgende Beslutning vedtoges:

»I Erkendelsen af den Fare, som opstaar ved Kapitalisternes Bestræbelser for at berøve Arbejderne i de offenlige Bedrifter deres Forenings- og Strejkeret samt at indskrænke Stemmeretten, protesterer den 2den internationale Konference paa det skarpeste imod alle saadanne Forholdsregler, der for Arbejderne i de offenlige Bedrifter har til Følge en Indskrænkning af deres Forenings- og Strejkeret, hvorved de udskilles fra den moderne Arbejderbevægelse.

Den 2den internationale Konference opfordrer alle i disse Bedrifter sysselsatte Arbejdere til at slutte sig til de anerkendte faglige Organisationer og i Fællesskab kæmpe imod ethvert Forsøg paa at indskrænke eller tilintetgøre Foreningsretten.«

Næste Konference afholdes i Wien om 3 Aar.

Transportarbejder Kongres.

Den 8. internationale Transportarbejderkongres afholdtes i Dagene fra den 23. til den 27. August i Wittmacks Lokaler, København.

Hermann Jochade, Berlin, oplyste, at 40 Delegerede og 14 Gæster var mødt. Repræsenterede var: 150,000 Havnearbejdere, 27,000 Fyrbødere og Matroser og 113,000 Banearbejdere.

Beretningen.

Sekretær Hermann Jochade, aflagde en Beretning for det internationale Forbund, omfattende 1908—09. Dette Tidsrum havde været roligt i Forhold til de forudgaaende Aar. Medlemstallet var i 1908: 496,620, 1. Juli 1910: 467,918, deraf i 1908 44 Organisationer i 18 Lande og i 1909 42 Organisationer i 16 Lande.

Indtægterne var for 1908—09 55,030 Mark, Udgifterne 48,362 M., Overskud 6,668 Mark. Kontingentet fra Organisationerne var indløbet temmelig regelmæssigt, og Udgifterne omfatter særlig Tryksager; navnlig den regelmæssige Betetning om Løn- og Arbejdsforhold, som trykkes paa de tre Hovedsprog og udsendes til alle Afdelingerne, sluger mange Penge.

Hr. Jochade oprullede de store Vanskeligheder, som det krævede at holde sammen paa dette mægtige Forbund; han beklagede, at Indberetningerne fra de enkelte Foreninger indløber for langsomt; men det har netop den største Betydning, at alle Afdelinger gensidigt faar grundig Besked om Fagenes Forhold.

Rhederne har i den senere Tid anvendt alle Midler for at ruinere Søarbejdernes Organisationer; men de har dog ikke haft Held med sig;

derimod har det sidste Aars Verdenskrise hæmmet Bevægelsen. Trods alt har dog 10 nye Organisationer med tilsammen 27,000 Medlemmer i det sidste Aar sluttet sig til Forbundet.

Der har desværre vist sig en Tendens til Splittelse, idet Amerikas og Englands Søarbejdere har drøftet Dannelsen af et selvstændigt internationalt Forbund for alle Søens Arbejdere. Dog kan vi i det store og hele være tilfreds med Stillingen.

Wilson (England) spurgte om Sø-Arbejderne kunde blive staaende i Transportarbejder-Forbundet, hvis de dannede et selvstændigt internationalt Sømands Forbund.

Det vedtoges med 20 Stemmer mod 14 foreløbig at henlægge Forslaget om Opretholdelse af et særligt Sømandsforbund.

Englænderne frafaldt senere Kravet om Dannelsen af et særligt internationalt Sømandsforbund, imod at Tyskerne vilde støtte deres Krav om Strejke, naar Tidspunktet var belejligt.

International Sømands-Strejke.

Poul Müller (Berlin) aflagde følgende Beretning:

Det Arbejde, som en nedsat Sømands Kommission udrettede i Gaar Aftes, var meget vigtigt, og det vil sikkert øve stor Indflydelse i de forskellige Lande. Vi foreslog valgt 4 Repræsentanter, 1 fra England, 1 fra Tyskland, 1 fra Amerika og 1 fra de skandinaviske Lande, hvilke skal tiltræde Centralraadet for Transportarbejder-Forbundet og sammen med dette udarbejde et Forslag om, at de organiserede Sømænd indtræder uden nyt Indskud i Organisationerne, som er sammensluttede i Transportarbejder-Forbundet, og et Fælleskort skal trykkes paa flere Sprog.

Endvidere skal Centralraadet og de 4 andre valgte udarbejde en Plan om, hvorledes Sømandsstanden bedst og hurtigst kan hæve deres Kaar. Nu har Englands Sømænd rørt ved Spørgsmaalet, og vi udtrykker vor varmeste Sumpati for dem. Sømandens Kaar er temmelig ens i alle Lande. Vi lider overalt under det samme Tyranni, hvorfor alle Landes Sømænd maa tage Del i den paatænkte Bevægelse. Vore Foreninger skal udsende deres Krav til Rederne i hele Europa; vi fordrer bedre Løn, en ny Bemandingsskala og andre nødvendige Reformer. Men ethvert Lands Organisation maa selvfølgelig formulere deres Krav.

Rederne skal forstaa, at det drejer sig om en Kamp paa Liv og Død. Den internationale Agitation maa straks paabegyndes gennem Pressen og Møder. Vi maa gøre Offentligheden begribelig, at Rederne kommer til at have hele Ansvaret for en mulig Standsning af Skibsfarten.

Det er Rederne, som har begyndt Kampen ved at knuse flere smaa Sømands-Organisationer med deres egen mægtige Sammenslutning.

Datoen, da Kampen skal udbryde, er endnu ikke bestemt. Men saasnart Signalet gives, maa alle nedlægge Arbejdet.

Meddelelsen vedtoges under stærkt Bifald fra alle Nationers Repræsentanter enstemmig.

International Murer-Konference. I Dagene den 27. og 29. August afholdtes der i »Harmonien«, Nørrevold 23, en international Murerkonference. Der var mødt ca. 30 Delegerede, som repræsenterede 11 forskellige Nationer, nemlig Danmark, Sverig, Norge, Tyskland, Østrig, Ungarn, Italien, Frankrig, Holland, Svejts og Belgien.

Sekretær *Bømelburg* fra det internationale Murersekretariat, som har sit Sæde i Hamborg, aabnede Konferencen og aflagde Beretning om Sekretariatets Virksomhed, som omfatter Tiden fra 1907 til Dato. Sidste Gang holdtes Konferencen i Stuttgart. Af Beretningen fremgik det, at Sekretariatet havde virket tilfredsstillende i alle Retninger. Beretningen godkendtes enstemmig.

De Delegerede tog derefter Stilling til Bestemmelserne i den internationale Overenskomst. Der ved-

toges herunder forskellige Lovændringer.

Industriforbund. Angaaende Dannelsen af Industriforbund indenfor Bygningsfagene udtalte Bømelburg, at man i Tyskland var gaaet med til en saadan Sammenslutning. Det var sket, fordi Arbejdsgivernes Organisationer var meget stærke. Det maatte forøvrigt blive de forskellige Landes Sag, hvorvidt de vilde danne Industriforbund. Det hele er en Udviklingssag.

Understøttelse. Det vedtoges, at Understøttelse, der skal ydes de tilsluttede Organisationer, naar de er i Kamp, altid skal gaa gennem det internationale Sekretariat. Hidtil har det været saaledes, at Understøttelsen er sendt direkte til Organisationen i det vedkommenae Land.

Der vedtoges en Resolution, hvori det bl. a. hedder, at Idealet maatte være at danne en international Modstandkasse, men Tiden menes ikke endnu at være inde dertil. Derimod kan Sekretariatets Virksomhed udvides der henimod. Til *Administrationsudgifterne* vedtoges det at yde 2 Pf. pr. Medlem pr. Aar. Disse Penge skulde anvendes til Udgivelsen af en kvartaarlig Beretning samt Trykning af en Aarsberetning, der skal indeholde Oplysninger om alt vedrørende de tilsluttede Organisationer.

Beretning. For at det internationale Murer-Sekretariat kan udføre denne Beslutning, blev det vedtaget, at hver Lands Forbunds-Styrelse efter Udløbet af hvert Kvartal til Sekretariatet skal indsende en udførlig Beretning om alt vedrørende Forbundet.

Internationale Konferencer. Delegeretmødet vedtog en Henstilling til de tilsluttede Organisationer, der gik ud paa, at de maatte betragte det som en moralsk Pligt at være repræsenterede ved de internationale Konferencer.

Det internationale Delegeretmøde sluttede med at genvælge *Bømelburg* til Sekretær.

Syerskernes Forbund afholdt sin 2. Kongres den 3. og 4. September paa Kontoret, Viktoriagade 19 A.

Formandinden, Fru *Emma Petersen*, bød Velkommen. Følgende Repræsentanter havde givet Møde: Frk. *K. Hansen,* Grenaa, Fru *K. Rasmussen*, Aarhus, Fru *Jensen*, Aalborg, Frk. *J. Hansen*, Odense, Fruerne *Hansen, Lorentzen* og *Petersen*, København.

Beretningen.

Formandinden aflagde Beretning. Siden sidste Kongres er 3 nye Afdelinger stiftet i Provinserne og 1 i København; i de Byer, hvor Syerne er bleven organiserede, er Lønnen hævet betydeligt. I *Grenaa* er Ugelønnen hævet for alle Syere med 2 Kr. pr. Uge, og en Læretid indført paa Systuerne.

I *Aarhus* er Lønnen hævet paa Magasin du Nords Systue, hvor der arbejdes paa Akkord, med 20—25 pCt., hos Aktieselskabet *Fred. Nielsens Systue* med 2 Kr. pr. Uge.

I *Horsens* er Ugelønnen hævet med 1 Kr. hos følgende: *Vett & Wessel*, Frk. *Hansen*, Købmand *P. Hansen*, Købmand *Carl Nyborg*, Fru *Sørensen,* Trikotagefabrikant *K. Madsen.*

Hvor man arbejder paa Akkord, forhøjedes Priserne med 10—15 pCt., overalt hvor Priskuranten er underskrevet. er Arbejdstiden fra Kl. 8 til 7 eller fra Kl. 7 til 6. Overarbejdstimer betales med 25—30—35 Øre pr. Time til Kl. 10 Aften, efter Kl. 10, 70 Øre pr. Time.

I Aalborg skal der føres Forhandling i denne Maaned, ligesom »Konfektions-Syernes Afdeling af 1909« i København i den nærmeste Fremtid vil indlede Underhandling med de 2 af Stormagasinerne, hvor de fleste af Syerne er organiserede. Afdelingen vil ligeledes paabegynde en Forhandling om Læretiden paa Systuerne. I den paafølgende Diskussion deltog Fru *Rasmussen*, Aarhus, og Frk. *Hansen*, Odense, hvilke rettede Spørgsmaal, som *Formandinden* besvarede.

Beretningen og Regnskabet godkendtes.

Elevernes Forhold. Fra Aalborg var stillet Forslag om, at Foreningen

maatte optage Elever, imod at de betalte Indskud, men først betalte Kontingent, naar de begyndte at faa Løn. — Dette vedtoges.

Fra Aarhus-Afdelingen var stillet Forslag om, at Eleven først efter 1½ Aars Læretid skulde levere Svendestykke.

Formandinden nærede nogen Betænkelighed ved denne lange Læretid, men Forslaget støttedes kraftigt af Repræsentanterne fra Grenaa og Odense, og det vedtoges, at Eleven efter 1 Aars Læretid skal oppebære en Ugeløn af 8 Kr.; hun skal efter 6 Maaneders Forløb udføre sit Svendestykke, og Lønnen skal da i det kommende Aar hæves til 14—16 Kr. om Ugen.

Hjemmearbejdet og Udsvedningssystemet diskuteredes indgaaende. Forslaget om Hjemmearbejdets Afskaffelse har været til Afstemning i alle Afdelingerne og er bleven vedtaget med stor Majoritet. Kongressen vedtog ligeledes en Resolution herom.

Fanen. Forslaget om Anskaffelse af en Fane til Forbundet vedtoges med 6 Stemmer. 1 stemte ikke.

Nogle Lovændringer vedtoges.

Fagskolen. Formandinden: Der stilles stadig større og større Fordringer til vort Arbejdes Udførelse; men uheldigvis kan man fremdeles ikke anvise de unge Piger Læresteder, som virkelig giver Garanti for en god Oplæring i Faget, hvilket vi jo har altfor mange sørgelige Beviser for. Jeg mener derfor, at en Fagskole vil have stor Betydning. Og jeg mener ikke alene, at en Fagskole kan dygtiggøre Syerske, men den vil tillige have Betydning for vore Organisationers Trivsel. Stormagasinet »Messen« har skænket en Gave af 500 Kr. aarlig i 5 Aar og andre Magasiner har ligeledes lovet deres Støtte. Jeg vil da anbefale Fagskolens Oprettelse, saasnart som de fornødne Midler er skaffede.

Det vedtoges at oprette en Fagskole snarest muligt.

Maskere.

Frk. *Hansen*, Odense, rettede en Forespørgsel, om Forbundet ikke kunde udrette noget for Maskere, hvis Fortjeneste er mellem 5—6 Øre Timen.

Formandinden foreslog, at den Agitation, som skal drives i den kommende Vinter, ogsaa kom til at omfatte Maskere. Disse hører jo til Trikotagesyerne, en Branche af Syere, som har god Forstaaelse af Organisationens Betydning, og en Del af dem er ogsaa organiserede under vort Forbund.

Forslaget vedtoges.

Valg.

Fru *Emma Petersen* ønskede ikke Genvalg af Grunde, som hørte Privatlivet til. Taleren mente, at yngre Kræfter nu maatte træde til for at fuldende det Organisationsværk, som hun havde været med til at paabegynde.

Men fem Repræsentanter rettede en indtrængende Opfordring til Fru Petersen om ikke at fratræde nu, da saa god Fremgang sporedes.

Fru Petersen lovede endelig at paatage sig Arbejdet endnu i 2 Aar til næste Kongres, og takkede for den Tillid, man, trods alle Misforstaaelser, endnu nærede til hende, samt udtalte Haabet om, at Helbredet maatte slaa til for det Arbejde, der var bleven en Livssag for hende.

Næste Kongres skal afholdes i Aarhus i 1912.

Fag-Beretninger.

Snedkersvendenes Organisations Historie (Snedkerforbundets Festskrift) har vi tidligere kort omtalt. Vi erindrer om, at Bogen er paa ca. 400 Sider og at den kun koster 1 Krone. Den kan *ikke* købes i Bogladerne, men kun hos Snedkerforbundets Afdelingskasserere og paa Snedkerforbundets, Socialdemokratisk Forbunds og De samvirkende Fagforbunds Kontorer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tfl. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 19 ❋ KØBENHAVN DEN 12. NOVEMBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Valg af Medlemmer til den faste Voldgiftsret. Voldgiftsretten paa Finansloven. Lønbevægelser og Konflikter (Syerskernes Lønkamp i Aalborg. Arbejdsmænd paa Gødningsfabrikkerne i Aalborg samt paa Oliemøllerne i Aarhus og paa Otto Mønsteds Margarinefabrik. Metaltrykkerne i København. Arbejdsmændene paa Cementfabrikken Rørdal ved Aalborg. Sølvpolererne i København). Arbejdsløsheden i August 1910.

Den faste Voldgiftsret.

Dag- og ugelønnede Arbejdere ved Sporvejene i København.

Sag Nr. 18.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 5. November 1910 i Sagen: De samvirkende Fagforbund paa Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisations Vegne mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa egne og Sporvejsselskabernes Vegne (Sag Nr. 18).

Den 31. December 1909 blev der af Aktieselskabet De københavnske Sporveje og Aktieselskabet Tuborg-Klampenborg elektriske Sporvej paa den ene Side og paa den anden Side af Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation underskrevet en Overenskomst om Løn- og Arbejdsvilkaar, en Overenskomst, som man først under overhængende Fare for en Arbejdsstandsning og efter langvarige Forhandlinger naaede til ved et Forlig den 30. December 1909, og som skulde gælde til 1. Januar 1911 og under visse Omstændigheder til Københavns Kommune overtager Sporvognene.

Den nævnte Overenskomst omhandler kun Vilkaarene for det fast ansatte Personale — 17—1800 Mand — og omtaler ikke de dag- eller ugevis ansatte Arbejdere — 50—60 Mand ialt — hvilke Arbejdere i Følge den paagældende Organisationslovs Tillægsbestemmelser af 1. November 1909 dannede en særlig Afdeling inden for Sporvejsfunktionærernes Organisation, medens de tidligere havde henhørt under forskellige faglige Organisationer, f. Eks. Jord- og Betonarbejdernes Organisation og Kuskenes Fællesforbund.

Da Sporvejsfunktionærernes Organisation efter Forligets Indgaaelse søgte at opnaa en Ordning med Aktieselskaberne angaaende dette ikke fastansatte Personale, mødte de Modstand hos Aktieselskaberne, som formente, at Organisationen som Følge af Forliget af 30. December ikke kunde opstille yderligere Krav, heller ikke for de Ikke-fastansattes Vedkommende. For Funktionærernes Organisation har nu De samvirkende Fagforbund sagsøgt Arbejdsgiverforeningen paa de nævnte Aktieselskabers Vegne for at faa Dom for, at de ikke ved den nævnte i December 1909 indgaaede Overenskomst er afskaaret fra at stille Krav om en overenskomstmæssig Ordning af de dag- og ugelønnede Arbejderes Vilkaar; medens Arbejdsgiverforeningen paastaar dem kendt uberettigede til at stille saadant Krav.

Arbejdsgiverforeningen har paaberaabt sig, *at* det var en bestemt Forudsætning ved Indgaaelsen af det nævnte Forlig, at man nu var sikret mod alle Uroligheder fra Organisationens Side indtil Overenskomstens Udløb, *at* man under de Forliget forudgaaende Forhandlinger udtrykkelig havde afvist et fremsat Forslag om de løse Arbejdere, *at* Organisa-

tionen ved at indgaa Forliget uden Forbehold derved har anerkendt, at der ikke skulde tilsikres de løse Arbejdere Noget, og *at* det underskrevne Forlig udtrykkelig betegner den indgaaede Overenskomst om det faste Mandskab som »en Løsning« af hele den staaende Strid.

Efter at de ikke faste Arbejdere var udtraadte af deres tidligere faglige Organisationer og havde dannet en Afdeling af Sporvejsfunktionærernes Organisation — hvad Aktieselskaberne var bekendte med — arbejdede de uden at være bundne af nogen Overenskomst, og for at denne deres Frihed kan antages at være ophørt, synes der at maatte fordres en ydre, udtrykkelig Hjemmel, noget mere positivt og paaviseligt end det af Arbejdsgiverne fremhævede. Og dette gælder i særlig Grad, hvor Arbejderne — som i nærværende Tilfælde — paastaas at have opgivet deres »Aktionsfrihed«, uden at der samtidig til Gengæld blev tilsikret dem Rettigheder.

Der findes imidlertid ikke nogen positiv Passus, der hentyder til, at man har bundet de løse Arbejderes hidtidige Frihed *hverken* i Overenskomsten af 31. December, der, som anført, udelukkende taler om de fastansatte, *eller* i Forliget af 30. December, der med Udtrykket »Løsning af den staaende Strid« ikke behøver at have tænkt paa andet end den alvorlige Konflikt, der var opstaaet ved, at de *fastansatte* havde opsagt deres Pladser.

Dertil kommer, at Funktionærernes Organisation efter det oplyste vel frafaldt det oprindelig under de forudgaaende Forligsforhandlinger fremsatte Ønske om samtidig at faa de løse Arbejderes Forhold ordnede; men saa langt fra derved at afskære sig fra senere at fremsætte Krav desangaaende, udtalte Organisationens Repræsentanter efter det Oplyste udtrykkelig til Aktieselskaberne, at de »paa anden Maade vilde forsøge at skaffe disse Folk bedre Kaar.«

Det kan herefter ikke statueres, at Organisationen er afskaaret fra at stille de omtalte Krav for de dag- og ugelønnede Arbejderes Vedkommende.

Da nærværende Sag nærmest har Karakteren af en Forespørgsel, som begge Parter har stillet Voldgiftsretten for at undgaa muligt Overenskomstbrud, findes Omkostningerne at burde deles af Parterne med 50 Kr. for hver.

Kendelse.

Sporvejs- og Omnibus-Funktionærernes Organisation har ikke ved den i December 1909 indgaaede Overenskomst afskaaret sig fra at stille Krav om en overenskomstmæssig Ordning af de dag- og ugelønnede Arbejderes Vilkaar.

Sagens Omkostninger betaler Parterne, hver med 50 Kr.

Valg af Medlemmer til den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund har foretaget Valg af Medlemmer og Suppleanter til Den faste Voldgiftsret. Valget gælder for Kalenderaaret 1911,

Arbejdsgiverforeningen har genvalgt følgende:

Dommere:

Murermester A. Andersen, Nyborg, Direktør Hauberg og Højesteretssagfører Henriques.

Suppleanter:

Direktør Max Ballin, Overretssagfører C. L. David og Bogtrykker H. Langkjær.

De samvirkende Fagforbund har genvalgt følgende:

Dommere:

Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund J. A. Hansen, Formand for Dansk Arbejdsmandsforbund M. C. Lyngsie og Raadmand, cand. jur. G. Philipsen.

Suppleanter:

Kommunalrevisor, Folkethingsmand C. M. Olsen, Formand for Murerforbundet Kr. Petersen og Overretssagfører Osk. Johansen.

Voldgiftsretten paa Finansloven.

Blandt de Poster, der er opført paa den af Regeringen i Rigsdagen forelagte Finanslov, finder man paa Indenrigsministeriets Budget følgende:

»Til den ved Lov Nr. 81 af 12. April 1910 oprettede faste Voldgiftsret anslaas 7000 Kr.«

»Til Medhjælp for den ifølge Lov Nr. 82 af 12. April 1910 udnævnte Forligsmand i Arbejdsstridigheder 1600 Kr.«

Som man ser, er den førstnævnte Post »anslaaet« til 7000 Kr.; Beløbet tænkes efter det foreløbige Overslag anvendt med 2800 Kr. i Honorar til Rettens Formand og Næstformand, 1200 Kr. som Vederlag for Sekretærforretningerne ved Retten og 3000 Kr. til Diæter for Rettens Dommere (10 Kr. hver pr. Mødedag).

— Forligsmanden har ikke ønsket at oppebære noget Honorar. De 1600 Kr. tænkes anvendte med 1200 Kr. til to Sekretærer, der bl. a. til Stadighed skal følge Arbejderbevægelsen; de resterende 400 Kr. anvendes til Kontorudgifter, Rejser o. lign.

Lønbevægelser og Konflikter.

Syerskernes Lønkamp i Aalborg. Samtlige organiserede Syersker (ca. 70) nedlagde Arbejdet den 7. Oktober i Aalborg, efter at det havde vist sig umuligt ved Forhandling at opnaa en tilfredsstillende Forbedring af deres Lønforhold.

Efter en Uges Strejke opnaaedes Enighed mellem Parterne. Overenskomsten indeholder følgende Bestemmelse:

Arbejdstiden er paa Systuerne 9½ Time.

Læretiden for Syersker er 2 Aar, deraf den første Maaned som Prøve. For de næste 3 Maaneder gives ingen Løn, de følgende 2 Mdr. betales Eleven 2 Kr. ugentlig, de 6 næste 5 Kr. og de følgende to Halvaar henholdsvis 7 og 8 Kr. ugentlig.

Efter Læretidens Udløb lønnes Syerskerne med mindst 10 Kr. ugl.

Overenskomsten vedrørende Lønforholdene er gyldig til 1. Aug. 1912 og kan opsiges med 3 Mdr.s Varsel til Ophør en 1. August. Det gælder for den enkelte Syerskes Forhold overfor Principalen, at der gensidig er en 8 Dages Opsigelsesfrist.

De Principaler, der har underskrevet Overenskomsten, er følgende: Undall & Iversen, Martin Kjær, Fonnesbech, Holm & Wenø og Brødrene Westerbye, alle boende i Bispensgade. Fru Anna Nielsen, Gravensgade, Fru Kristine Jensen, Christiansgade, Fru Laura Nielsen, Rosenlundsgade 8, Hr. Anders Petersen, Danmarksgade 90, Frk. K. M. Hansen, St. Vestergade, Amalie Jensen, Nørregade 19, Larsine Nielsen, Urbansgade 27.

Arbejdsmænd paa Gødningsfabrikkerne i Mundelstrup og Aalborg samt paa Oliemøllerne i Aarhus og paa Otto Mønsteds Margarinefabrik. Efter Opfordring af Arbejdsgiverforeningen afholdtes der d. 31. Oktober Fællesmøde i Anledning af, at der ikke var opnaaet Enighed om nye Overenskomster i Stedet for de for ovennævnte Virksomheder opsagte.

For **Gødningsfabrikkerne** var Stillingen den, at Arbejdsmændene *havde* reguleret de gamle Overenskomster *ogsaa nedad*; Dansk Arbejdsmandsforbund tilbød at forny de saaledes regulerede Overenskomster.

For **Oliemøllerne** i Aarhus tilbød Arbejdsmændene at tage den fremsendte Opsigelse tilbage og at lade den gamle Overenskomst fortsat gælde, imod at der indrømmedes Arbejderne en *maanedlig* Fridag, betalt af Møllerne, og at man ad praktisk Vej rettede paa nogle Smaaforhold, der nu medfører Udgifter for de iforvejen slet lønnede Arbejdere.

Paa **Otto Mønsteds Margarinefabrik** foreslog man oprettet den samme Overenskomst, som er gældende med *Margarinefabriken »København«*. — Otto Mønsteds Fabrik er ubestridelig

den Fabrik, der grundet paa sin Størrelse o. s. v. er bedst i Stand til at betale en ordentlig Løn.

De her nævnte Krav fra Arbejdernes Side er de stærkt nedskrevne Ønsker, som man ønsker opfyldt for at kunne forny Overenskomsterne.

Men Arbejdsgiverforeningen svarede *Nej* til dem alle.

Tiltrods for, at Arbejdsmændene t. Ex. paa Gødningsfabrikkerne har fundet sig i Lønnedsættelser, saa stillede Arbejdsgiverne nu Krav om, *at Overenskomsterne skulde fornyes paa 4 Aar.* Og samme Krav stilledes ogsaa for Oliemøllerne og for Margarinefabriken, uden at der med disse Krav var forbundet Tilbud om at imødekomme Arbejdernes Ønsker. Ja, for Margarinefabriken var der med den 4-aarige Varighed endog forbunden en Lønningsform, der vilde *forringe* Arbejdslønnen.

Vi tror ikke, at Arbejdsgiverforeningen styrker sin Prestige ved under de mest intetsigende Paaskud at stille sig i Position og forlange Arbejdernes Tiltrædelse af langvarige Overenskomster med forringede Arbejdsbetingelser. Og i Særdeleshed er det ikke paa sin Plads, naar de betræffende Forhold angaar en Virksomhed, hvis Evne til at betale den gængse Arbejdsløn er hævet over enhver Tvivl.

Samme Dags Aften modtog vi fra Arbejdsgiverforeningen en saalydende Skrivelse:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Fra vort Medlem, Aktieselskabet Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabrik har vi faaet Meddelelse om, at da der ikke er opnaaet nogen Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold paa Aktieselskabets Fabrikker i Aalborg og Mundelstrup, ønsker Aktieselskabet paa Grund af de dermed følgende usikre Forhold ikke at fortsætte Driften paa de nævnte Fabrikker. Aktieselskabet har i den Anledning anmodet Arbejdsgiverforeningen om Tilladelse til at standse Arbejdet, og i Henhold hertil tillader man sig herved at meddele det ærede Forretningsudvalg, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at Arbejdet standses for samtlige organiserede Arbejdere paa Aktieselskabets Fahrikker i Aalborg og Mundelstrup.

P. F. V.
KASPAR ROSTRUP.

Sophus Agerholm.

Som man heraf sér, er der Tale om at iværksætte Lock-out paa Spørgsmaalet om, hvorvidt den opnaaede Overenskomst skal gjælde ét Aar ad Gangen eller mindst 4 Aar.

Metaltrykkerne i København omtalte vi i »Arbejderen« for den 29. Oktober og tilføjede, at der var varslet Strejke hos Gørtlerlavets Medlemmer til Lørdagen den 29. Oktober. Arbejdsgiverforeningen foreslog en ny Forhandling den 1. November samt henstillede, at Strejken af Hensyn hertil udsattes en Uge. Dette indgik Metaltrykkerne paa. Forhandlingen gav imidlertid intet Resultat, fordi Arbejdsgiverforeningen foreslog indført Smede- og Maskinarbejderfagets Overenskomst med 33—39 Øre som Minimalløn og gældende til 1916.

For Metaltrykkerne hos Gørtlerlavets Medlemmer har det været Regel, at der betaltes unge Svende i det første Aar efter Læretiden 40 Øre og derefter mindst 45 Øre pr. Time, men en enkelt Fabrik (Gruberts Sønners) har ved adskillige Lejligheder søgt at komme uden om disse Løn-Regler, bl. a. ved at give faglærte Arbejdere en lavere Løn, og ved at bringe Ikke-faglærte saa langt ind i Faget, at de efter fornøden Øvelse ogsaa udførte saadant Arbejde, som der kræves Fagkundskab til. Dog uden at give disse Folk en Løn, der svarede til, hvad der betales Faglærte.

Arbejdet udføres overvejende i Akkord, og man skulde derfor tro, at en Ordning af Forholdet kunde træffes ved Fastsættelsen af Akkordpriser, der gjaldt ens for alle. Men heller ikke denne Vej har Arbejdsgiverne villet gaa.

Der er om disse Forhold forgæves *forhandlet siden i Fjor.* Man vil der-

for forstaa, at Metaltrykkerne nu mistede Taalmodigheden. Strejken, der omfatter en halv Snes Mand, iværksattes Lørdag den 5. November.

Billedskærerne i København. Der afholdtes Torsdag den 3. November et Fællesmøde med Bistand af Hovedorganisationerne i Anledning af en Uoverensstemmelse hos Billedskærerfirmaet Fru Forsberg. Ved Mødet opnaaedes Enighed om, at den af Arbejderne rejste Paastand maatte tages til Følge, saaledes at Fru Forsberg skal betale et Parti Ballustre med den ved Mægling fastsatte Akkordpris. —

Billedskærerlavet havde haft den Opfattelse, at Mæglingen kun angik den sidst udførte Del af Arbejdet. Under Fællesmødet oplystes det, at Mæglingen omfattede hele Partiet, og Arbejderne fik saaledes udbetalt Restbeløbet, ca. 50 Kr.

Arbejdsmændene paa Cementfabrikken Rørdal ved Aalborg. Ved den i Foraaret afsluttede Overenskomst vedrørende Forholdene paa Cementfabrikken enedes man om, at der mellem Parterne skulde forhandles om forskellige Spørgsmaal, hvorom der ikke kunde forhandles til Ende ved det store Fællesmøde. I Henhold hertil har der været afholdt en Række Møder mellem de interesserede Parter; det er ogsaa lykkedes at opnaa Enighed om Akkordpriserne, derimod har man ikke kunnet naa til Enighed om Prisen paa Kullosning ved Rørdal. Arbejderne forlanger, at Fabrikkens løse Arbejdere skal have den Løn for Losningen, som til enhver Tid er den ved Havnen gældende, hvilket skulde synes ganske rimeligt; men Fabrikkens Direktør, Hr. Berg, paaberaaber sig en Bestemmelse om Kullosning i Overenskomsten, efter hvilken han mener at kunne kræve, at ogsaa løse Arbejdere skal arbejde.

Den 3. November afholdtes et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne for at søge den foreliggende Uoverensstemmelse bilagt, men det lykkedes ikke. Fabrikken fastholdt med Støtte af Arbejdsgiverforeningen sit Standpunkt.

Sølvpolererne i København. Den 28. September fandt der et Møde Sted mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer, Foreningen af Fabrikanter i Elektropletfaget og Guld- og Sølvpolerernes Fagforening.

Det lykkedes ved dette Møde at opnaa Enighed om en ny Priskurant og et nyt Regulativ, som indeholder ret betydelige Forbedringer for Sølvpolererne. Arbejdstiden sattes til 9 Timer daglig i 6 Maaneder og 9½ Time daglig i de øvrige 6 Maaneder; Overarbejde er afskaffet.

Overenskomsten kan tidligst opsiges til Ophør den 1. Juli 1914.

Arbejdsløsheden

i August 1910.

De i Fortegnelsen anførte 43 Fag eller Organisationer have meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i August 1910 for ialt ca. 68,000 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Slutning ca. 5600 eller 8,3 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 132,800 eller gennemsnitlig 1,85 Dage pr. Medlem. Af de større Fag mangler Oplysning fra Slagtere, Tekstilarbejdere, Murarbejdsmænd, Malere, en stor Del Afdelinger under Dansk Arbejdsmandsforbund, Arbejdsmandsorganisationerne i Gentofte og Omegn og i Randers samt Kvindeligt Arbejderforbund.

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsg 49, 1. Sal, Kbhvn. K. Tlf. 3541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)					Provinserne					Hele Landet				
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Antal Arbejdsløse		Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Antal Arbejdsløse		Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Antal Arbejdsløse		Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
			Ved Maanedens Midte	Ved Maanedens Slutn.				Ved Maanedens Midte	Ved Maanedens Slutn.				Ved Maanedens Midte	Ved Maanedens Slutn.	
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.															
Mølleriarbejdere	102	102	4	6	145	408	106	3	5	72	510	208	7	11	217
Bagere og Konditore	1033	1033	»	218	5000	1024	1024	»	79	2000	2057	2057	»	297	7000
Sukkervarearb. m. m.	79	79	4	4	108	65	65	2	2	45	144	144	6	6	153
Bryggeriarbejdere	2297	2297	1	1	27	1344	1344	3	3	68	3641	3641	4	4	95
Tobaksarbejdere	3048	3048	385	324	9882	1424	1424	124	97	3070	4472	4472	509	421	12952
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.															
Skræddere	2000	2000	0	150	3000	1379	1379	0	75	1500	3379	3379	0	225	4500
Hattearbejdere	91	91	1	0	14	55	55	0	0	0	146	146	1	0	14
Handskemagere	66	66	4	0	44	20	20	9	9	119	86	86	13	9	163
Skotøjsarbejdere	1908	1908	89	67	1862	959	773	17	11	267	2858	2681	106	78	2129
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.															
Murere	1289	1289	410	410	10000	3646	772	22	29	388	4935	2061	432	439	10388
Hus-Tømrere	992	992	0	323	6235	3084	3021	0	97	1935	4076	4013	0	420	8170
Skibstømrere	260	260	63	54	1752	289	289	70	66	1772	549	549	133	120	3524
Snedkere	3056	3056	448	472	11206	2946	2390	191	150	4418	6002	5446	639	622	15624
Billedskærere	97	97	9	9	248	36	36	11	8	185	133	133	20	17	433
Glarmestre	74	74	12	15	264	—	—	—	—	—	74	74	12	15	264
Sadelmagere	620	620	65	69	1914	295	295	22	26	650	915	915	87	95	2564
Stukkatører	74	74	0	20	294	7	7	0	0	0	81	81	0	20	294
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.															
Bødkere	279	279	2	1	49	388	388	10	11	198	667	667	18	12	247
Træindustriarbejdere	532	532	46	42	959	1373	1373	37	28	795	1905	1905	83	70	1754
Drejere	70	70	8	9	210	230	168	14	12	401	300	238	22	21	611
Karetmagere	261	261	9	9	169	436	401	9	8	129	697	662	18	17	298
Barnevognsarbejdere	30	30	3	2	28	—	—	—	—	—	30	30	3	2	28
Læder- og Lædervareindustri.															
Lohgarvere	110	110	1	2	35	90	90	2	1	18	200	200	3	3	53
Hvidgarvere	37	37	1	1	31	44	44	0	0	0	81	81	1	1	31
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.															
Pottemagere	46	46	0	0	0	34	34	0	0	0	80	80	0	0	0
Stenarbejdere	136	136	0	0	0	344	211	0	0	0	480	347	0	0	0
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner o. l.															
Blikkenslagere	670	670	48	40	1288	398	398	8	7	184	1068	1068	56	47	1472
Filehuggere	23	23	3	1	38	—	—	—	—	—	23	23	3	1	38
Metaltrykkere	65	65	4	1	43	—	—	—	—	—	65	65	4	1	43
Jern- og Metalslibere	68	68	8	4	108	25	25	1	2	54	93	93	9	6	162
Gørtlere og Metalarb.	256	256	42	28	1130	75	75	10	5	142	331	331	52	33	1272
Smede og Maskinarb.	5350	5350	1004	692	19204	4649	4649	—	245	6000	9999	9999	1004	937	25204
Formere	350	350	52	49	1470	1000	1000	132	127	3857	1350	1350	184	176	5327
Elektrikere	410	410	16	2	654	2	2	8	10	95	412	412	24	12	749
Papirindustri.															
Papirindustriarb.	165	165	0	0	0	824	824	1	1	17	989	989	1	1	17
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.															
Litografer	242	242	20	23	562	88	88	8	7	215	330	330	28	30	777
Typografer	2274	2274	204	180	5312	1276	1271	46	58	1536	3550	3545	250	238	6848
Sømænd	800	800	20	20	160	400	400	40	40	560	1200	1200	60	60	720
Søfyrbødere	1200	1200	0	0	0	—	—	0	0	0	1200	1200	0	0	0
Kedel- og Maskinpass.	728	728	16	18	333	593	593	12	9	227	1321	1321	28	27	560
Kellnere	789	789	50	58	1200	306	306	14	17	350	1095	1095	64	75	1550
Dansk Arbejdsmandsf.	13000	3894	283	274	6609	17000	6487	505	524	4906	30000	10381	788	798	11515
Andre ikke fagl. Arb.	350	350	200	200	5000	—	—	—	—	—	350	350	200	200	5000
Tilsammen	45327	36221		3798	96587	46547	31827		1769	36173	91874	68048		5567	132760

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 20 ❋ KØBENHAVN DEN 19. NOVEMBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Naar Arbejdsgiverne boykotter. Arbejderbevægelsen i Udlandet. Kongresser i Udlandet. Arbejdsløsheden. Statistisk Kursus. Den faste Voldgiftsret. Den internationale Fagforeningsbevægelse 1908. Skandinavisk Arbejderkongres. Lønbevægelser og Konflikter (Træarbejder-Lock-out i Bulgarien).

Naar Arbejdsgiverne boykotter.

Det er ret almindeligt, at Arbejdsgivernes Organisationer boykotter Fagforeningsmedlemmer, t. Ex. naar disse strejker. Saadan Boykotting har vore Organisationer tidligere fundet sig i iværksattes uden Varsel og ofte ogsaa uden at egenlig Boykotting kunde konstateres.

Da Arbejdsgiverforeningen i September d. A. indklagede Elektrikerforbundet for den faste Voldgiftsret i Anledning af nogle Smaakonflikter, anlagde Elektrikerforbundet Kontrasøgsmaal foranlediget ved, at Arbejdsgiverforeningen uden Varsel boykottede de formentlig strejkende Elektrikere. Denne Sag vandt Elektrikerforbundet, og Arbejdsgiverforeningen dømtes for Brud paa Septemberforligets § 2. Sagens udførlige Præmisser findes i »Arbejderen« for 8. Oktober (Den faste Voldgiftsret, Sagerne 11, 13 og 14).

Siden denne Kendelse er falden, maa Arbejdsgiverforeningen for ikke at komme i Strid med September-Forliget, give henholdsvis 14 og 8 Dages Varsel, naar man vil boykotte nogle af Fagforeningens Medlemmer. Vi har derfor nu det usædvanlige Syn, at der ret ofte sendes os de 2 anordnede Varsler overfor saadanne af vore Medlemmer, som man finder Anledning til at boykotte. Saadanne Varsler sendes naturligvis straks videre til de paagældende Organisationer.

Vi henleder Opmærksomheden herpaa. I den seneste Tid er der varslet Boykotting af strejkende Metaltrykkere og Møbelsnedkere i København.

Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Amerikanske Fagforeninger.

Den største Fagforenings-Centralisation i Nordamerika er »America Federation of Labor«, der angives at tælle ca. 2 Mill. Medlemmer. Vistnok ikke uden Grund er denne Sammenslutning blevet beskyldt for at være for »borgerlig« i sin Optræden. I hvert Fald har den intet Særpræg af at deltage i Klassekampen. Den øverste Leder er den verdenskendte *Samuel Gompers*, der i Fjor var paa Rejse i Europa, for at knytte Forbindelse med Fagorganisationerne paa Kontinentet.

Overfor denne store Sammenslutning dannedes der for 6—7 Aar siden en ny amerikansk Fagforenings-Union, der væsentlig hvervede sig Medlemmer i det vestlige Nordamerika. Den kalder sig »Industrial Workers of the Wold« (Verdens Industriarbejdere), og lægger særlig an paa at tage Magten fra den hidtidige Centralisation, ved at føre en halvanarkistisk Propaganda efter gammel-fransk Mønster. Det var lykke-

des den at faa Vestens Forbund af Bjerg- og Minearbejdere trukket til sig; men de er atter gaaet tilbage til den gamle Centralisation.

»Verdens Industriarbejdere«s Organisationsform og Taktik er omtrent som de franske Syndikaters. Det menes, at Medlemsantallet, som for et Aars Tid siden angaves at være ca. 700,000, nu er langt ringere. Organisationen udgiver for de talrige Irlændere blandt sine Medlemmer Tidskriftet »Industrial Worker«, for polsktalende »Solidarnose«, for spansktalende »La Union Industrial« og for fransktalende »Emancipation«. Saa vidt vides, har den ikke Organer paa andre Sprog — heller ikke paa tysk.

Da vi var noget i Tvivl om, hvorvidt »Verdens Industrialarbejdere« fører »fransk« Taktik eller den af de mere fremmelige Organisationer anerkendte, skrev vi til den og fik angaaende dens Taktik følgende Redegørelse:

> Forsaavidt »I. W. W.« angaar, er der ingen bestemt Aktionslinje. Vi prøver at finde ud hvilken Aktionslinje, der giver de bedste Løfter om Resultater og gaar da den i vor Kamp mod Arbejdsgiverne. Under den Stilling, som den moderne Industri indtager, kan det sættes som en almindelig Regel, at en Strejke, der ikke kan blive vundet i to til fire Uger, overhovedet ikke kan vindes. Som Følge deraf, har vi som Regel ikke lange Kampe, men giver Ordre til Retræte og bereder Organisationen paa, at gaa tilbage til Arbejdet, styrker hvad Svaghed Kampen har vist os i vor Stilling og venter en gunstig Lejlighed til at forny Kampen.
>
> Dog, da Flaadnings-Arbejderne strejkede i Montana, blev Kampen fortsat hele Vinteren og Foraaret. Der var vel ikke noget Tegn paa at det var muligt, at bringe Selskabet til at give efter, men blot ved at fortsætte gik Selskabet tabt af den hele Sæsons Arbejde i Skovene, ialt 6 Millioner Fods Skovning. Kampen ruinerede praktisk talt de Egne, som den omfattede, men de Betingelser for hvis Opnaaelse Kampen blev paabegyndt, blev fravistede Selskabet for næste Sæsons Arbejde, da Organisationen langsomt var genrejst til sin forrige Styrke.
>
> *Vi slutter ikke Overenskomst med Arbejdsgiverne for nogen bestemt Tid.* Vi lægger ikke Vægt paa, at Arbejdsgiverne anerkender Organisationen ved Forhandling for Strejker. Hvis de er nødte til at gaa ind paa vore Betingelser, er det al den Anerkendelse vi sætter Pris paa.
>
> Vi har for vaagent Øje for de Forretningsanliggender, der vedrører Arbejdsgivere, som vi har under Overvejelse at bekæmpe, for at opnaa bedre Betingelser. Saaledes er vi i Stand til at vælge en Tid, der giver os saa mange Fordele som muligt. Naturligvis er vi ikke altid i Stand til heldigt at lodde Forholdene og vi bliver undertiden indviklede i Strejker af uorganiserede Arbejdere og Arbejdere i andre Organisationer. Solidaritetens Princip, som denne Organisation er en Tilhænger af, gør det absolut nødvendigt, at vi udfører vor Part i enhver Kamp, uden at tage Hensyn til hvor haabløse Udsigterne kan være, blot for at at vise ved Eksempel saa vel som ved Foregang vor Vedhængning til Solidaritetens Principper.
>
> Med de bedste Ønsker for en mægtig kampberedt Organisation i Verdens-Sektionen er jeg med international Hilsen, Deres for industriel Frihed
>
> *Vincent St. John.*

— Man sér heraf, at »Verdens Industriarbejdere« ikke bekymrer sig om at vedligeholde og udvikle Samfundets Betingelser for at imødekomme Arbejdernes Krav, men at denne Organisation finder det formaalstjenligt, at føre Kampen fortrinsvis paa Omraader, hvor Kampens Udfald kun kan blive dette, at gøre det umuligt, at imødekomme

Arbejdernes Krav fordi Betingelserne derfor mangler.

Denne Taktik minder i meget om de engelske Arbejdere, der førte Kamp mod Maskinernes Indførelse ved at slaa dem i Stykker, eller om de franske Syndikalister «Sarbotage«: Ødelæggelse af Ejendom og Arbejdsmidler.

Iøvrigt er det en Kendsgærning, at Arbejderne paa det evropæiske Kontinnent er de amerikanske og engelske Fagforeningsmedlemmer langt overlegne i aandelig Henseende, og at vi, hvad Dannelse og Teoriers Udformning angaar, staar højt over de amerikanske Standsfæller.

Dette være ikke sagt i nogen anden Tanke end den, at slaa til Lyd for det stærkest mulige Samarbejde med de amerikanske Klassefæller, for derigennem at virke for Trit og Fodslag i Arbejderbevægelsen.

Kongresser i Udlandet.

Fagforeningerne i Østrig.

De østrigske Fagforeningers Repræsentanter samledes til Kongres d. 17. Oktbr. i Wien — den 6. Fagforeningskongres. Den var imødeset med megen Spænding foraarsaget ved den tscheckiske Seperatisme, som den internationale Kongres i København tog saa bestemt Stilling imod.

Den 6. østrigske Fagforenings-Kongres, der denne Gang bestod af en talrigere Repræsentation end nogensinde tidligere, tog da ogsaa klart og koncist Standpunkt imod enhver national Splittelse af Centralisationen.

Til Trods for den omfattende Dagsorden var det det tscheckiske Spørgsmaal, der beherskede Sindene og Diskussionen.

Kongressen bestod af 440 Repræsentanter. Desuden var efter Indbydelse mødt Sekretæren for det internationale socialistiske Bureau, *Cam. Huysmans* og do. for det internationale faglige Sekretariat, *Carl Legien.*

Fra de ungarnske Fagforeninger mødte *Jàszai* og *Teszarz,* samt fra de bosniske Fagforeninger *Rauscher.* Partibestyrelsen havde ligeledes ladet sig repræsentere.

Inden Kongressen gik til at behandle Dagsordenen, tog Landsorganisationens Formand, *Hueber*, Ordet imod den for Arbejderklassen særlig trykkende Fordyrelse af Livsfornødenhederne. Man vedtog en Resolution, der opfordrer de fagorganiserede Arbejdere til at slutte sig til »den politiske Kamp mod den kapitalistisk-agrariske Fordyrelses-Politik og at fremskynde Bevægelsen for at organisere Proletariatets Forbrug. Men man maatte desuden fortsætte med Udviklingen af de faglige Organisationer, thi i disse ser Kongressen »det vigtigste og virksomste Middel til at afværge Virkningen af Levnedsmidlernes Fordyrelse«.

Efter at gensidige Hilsener var udvekslede, omtalte *Hueber* den tilfredsstillende Udvikling af Fagforeningernes Understøttelsesvæsen, og gjorde Rede for disses Virksomhed, ligesom han talte varmt om Ungdomsorganisationernes Virksomhed og om den nystiftede faglige Kvinde-Komité. Arbejdsgivernes Organisationer var voksede stærke under Indflydelse af de store faglige Kampe, og man maatte ruste sig stærkere for at holde dem Stangen. De havde formaaet at lægge en saadan Situation tilrette, at et større Sammenstød kunde ventes i 1913 — til dette Aar udløb en Mængde Overenskomster, omfattende ialt ca. 350,000 østrigske Arbejdere.

Müller gjorde Rede for Arbejdsraadets og for det statistiske Arbejde, og *Wiedholz* for Ulykkesforsikringskommissionens Virksomhed. Derefter gik man over til det store Spørgsmaal om den samlede Fagforeningsbevægelse i Østrig; *Hueber* indledede og gav en historisk Fremstilling af hvad der var sket. Han betonede sluttelig, at hele Kongressen var mødt med Vilje til at tilvejebringe Fred, men det maatte være en Fred, der var betryggende for Fremtiden.

Han stillede en lang Resolution, hvorefter der udspandt sig en lang og bitter Diskussion, af hvilken det klart fremgik, at store Vanskeligheder skulde overvindes, om Splittelsen skulde heles.

Resolutionen, som henviser til den i København paa den internationale Kongres vedtagne Resolution, fastslaar, at Fagorganisationerne i hele Østrig bør udgøre en Enhed. Der skal optages Forhandling med den tscheckiske Separatist-Organisation om en Sammenslutning. Opnaas der ikke Enighed herom, skal Kampen med Separatisterne tages op og føres til Ende.

Resolutionen vedtoges enstemmigt under stormende langvarigt Bifald. Det samme blev Tilfældet med et Tillægs-Forslag om, at Forhandlingerne med Separatisterne skulde paabegyndes i November d. A.

— Kongressen helligede sig sluttelig Drøftelsen af Taktiken under Strejker og Lockout'er, Arbejdstidens Forkortelse, Socialpolitik, Boligspørgsmaalet m. m.

Kongressen sluttede med Udtalelser af *Legien* og *Huysmans*; den sidste udtalte, at han personlig havde været i Prag og talt med forskellige Fagforeningsfolk, der alle erklærede, at der ikke var noget nationalt Ønske hos Tscheckerne om at leve i Ufred med Tyskerne. Han haabede derfor, at de tilstundende Forhandlinger blev virkelige *Freds*forhandlinger.

Arbejdsløsheden.

Vort Forretningsudvalg har under 12. November d. A. udsendt et Cirkulære til Arbejdernes lokale Fællesorganisationer af følgende Indhold:

Cirkulære Nr. $^{32}/_{10}$.

Til

Arbejdernes lokale Fællesorganisationer.

Som de ærede Fællesorganisationer vil erindre, foretog De samvirkende Fagforbund den 15. November 1908 med fortrinlig Bistand af Arbejdernes Fællesorganisationer en Undersøgelse af Arbejdsløsheden i samtlige Byer her i Landet. Resultatet af denne Undersøgelse blev senere tilsendt samtlige Fællesorganisationer.

Oplysningerne blev brugt til at underbygge Krav til Rigsdagen om Hjælp til Arbejdsløse i Anledning af den ekstraordinære Arbejdsløshed, og det lykkedes da ogsaa at formaa Rigsdagen til at vedtage en Lov, der gav de Medlemmer af de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser, som havde opbrugt deres vedtægtsmæssige Understøttelse, Ret til hos Kommunerne at kræve sig udbetalt en tilsvarende Understøttelse, som den de havde sikret sig i Arbejdsløshedskassen. Denne humane Lov nedslagtede Landsthinget i April Maaned i Aar, og gennemførte andre Love, efter hvilke Medlemmerne af de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser har været ganske afhængig af Kommunalbestyrelsernes Villighed til at yde ekstra Hjælp. Saavidt os bekendt er saadan Hjælp siden Loven af 8. Maj bortfaldt, kun ydet i ringe Udstrækning.

Da vort Forretningsudvalg har under Overvejelse at foranledige den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe til i indeværende Rigsdagssamling at indbringe-Forslag til Love, der tager Sigte paa Afhjælpning eller Lindring af Arbejdsløsheden og dens Følger, vil det være aldeles nødvendigt, for at Kravene kan fremsættes med fornøden Vægt, at vi er helt og fuldt paa det rene med Arbejdsløshedens Omfang i Landets forskellige Byer. Vi tillader os derfor at anmode Bestyrelserne for Arbejdernes Fællesorganisationer om at være os behjælpelig med at skaffe os de ønskede Oplysninger.

Til dette Brug vedlægges et Antal Skemaer. Det er Meningen, at hver Fagforeningsformand skal have et Skema til Udfyldning. Fællesorganisationen anmodes om at paase, at alle Fagforeningerne, uanset om de har Arbejdsløse eller ikke, udfylder Skemaet og indsender dette til Fæl-

lesorganisationen senest den 26. November d. A.

Samtlige udfyldte Skemaer bedes derefter indsendt til *De samvirkende Fagforbunds Kontor, Nørre Farimagsgade 49, 1, København K., inden den 30. November d. A.*

I Haab om, at Bestyrelserne for Fællesorganisationerne vil behandle Sagen med den Interesse, den fortjener, tegner med Agtelse

P. F. V.

CARL F. MADSEN

Carl Gran.

Spørgsmaalene, som ønskes besvarede, er følgende:

Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse den 15. November d. A. (Saavel stedlige som tilrejsende Medlemmer.)?

Yder Organisationen Understøttelse til de arbejdsløse Medlemmer?

For hvormange Arbejdsløse var Understøttelsen ophørt den 15. November?

Arbejdes der paa indskrænket Tid og da til hvormange Timer daglig og for hvormange Medlemmer?

Hvormange af Organisationens Medlemmer har været uafbrudt arbejdsløse i:

indtil	1	Maaned		
over	1	—	til 2	Maaneder
—	2	—	- 3	—
—	3	—	- 4	—
—	4	—	- 5	—
—	5	—	- 6	—
—	6	—	- 7	—
—	7	—	- 8	—
—	8	—	- 9	—
—	9	—	- 10	—
—	10	—	- 11	—
—	11	—	- 12	—
—	12	—	-	

Hvormeget har Organisationen udbetalt i Understøttelse til Arbejdsløse siden 1. Januar 1910 og til 15. November d. A.?

a. I ordinær Understøttelse?

b. I ekstraordinær Understøttelse?

Statistisk Kursus.

Under den 27. Oktober har Forretningsudvalget udsendt et Cirkulære til de under De samvirkende Fagforbund hørende Fagforbund og enkeltstaaende Foreninger, vedrørende Oprettelse af et statistisk Kursus for Organisationens Tillidsmænd.

Cirkulæret har følgende Ordlyd:

Cirkulære Nr. 27/10.

Til de under De samvirkende Fagforbund hørende Fagforbund og enkeltstaaende Fagforeninger.

Paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde den 21. April 1908 forelaa til Behandling bl. a. Spørgsmaal om *Statistikens Betydning*. Grunden til at dette Spørgsmaal var draget frem, skyldtes for en stor Del den Omstændighed, at Arbejdernes Repræsentanter ofte under Forhandlinger med Arbejdsgiverne har været ude af Stand til paa virksom Maade, at optage Diskussionen om Lønforholdene indenfor Fagene, og Mødet vedtog derfor en Beslutning, som opfordrer Organisationerne til, forinden de indleder Forhandling med Arbejdsgiverne om ny Overenskomster, at skaffe sig en paalidelig Statistik over deres Løn- og Arbejdsforhold, og for at dygtiggøre Organisationernes Tillidsmænd til at beskæftige sig med statistiske Spørgsmaal vedtog Mødet følgende Udtalelse:

»Forretningsudvalget skal arran»gere sig med en Statistiker, saa»ledes at de af Organisationernes »Tillidsmænd, som vil forpligte »sig til, at gennemgaa et statistisk »Kursus, kan faa Adgang dertil.«

Af Hensyn til at Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Arbejderskole kom til at ligge for og krævede en Løsning, blev Spørgsmaalet om det omhandlede statistiske Kursus midlertidig stillet i Bero, fordi Forretningsudvalget ansaa det for rimeligt, at Arbejderskolen tog den Opgave op, samtidig med sin øvrige Virksomhed.

Ledelsen for Arbejderskolen har da ogsaa erklæret sig villig til at oprette det af os ønskede statistiske Kursus. *Dette agtes paabegyndt første Mandag i December Maaned og fortsat hver Mandag* fra Kl. 9—11 Formd. i Maanederne December, Januar, Februar og Marts, *ialt ca. 30 Timer.*

Betalingen, som erlægges forud,

bliver for hele Kursuset 10 Kr. pr. Deltager.

Vi undlader ikke samtidig, at *anbefale vore Organisationer, at de udreder Omkostningerne ved at lade deres betroede Tillidsmænd*, hvem det statistiske Arbejde paahviler, gennemgaa det her omhandlede Kursus i Statistik.

De Tillidsmænd, som kunne ønske at deltage i dette Kursus, anmodes om at meddele dette til *Formanden for Arbejderskolen Hr. Folkethingsmand Th. Stauning, Rømersgade 22, senest den 15. November d. A.*

P. F. V.
CARL F. MADSEN

CARL GRAN.

Den faste Voldgiftsret.

Typograferne hos Firmaet Bianco Luno.

Sag Nr. 20.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 9. November 1910 i Sag Nr. 20, indbragt for Retten af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og de samvirkende Fagforbund i Forening.

Anledningen til nærværende af Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund her for Retten indbragte Sag er efter Dansk Typograf-Forbunds Sagsfremstilling den, *at* Arbejderne i Firmaet Bianco Lunos Bogtrykkeri mente at have begrundet Klage over den i afvigte Maj ansatte nye Faktor, hvorfor de i Slutningen af Juli Maaned foretog en Henvendelse til Firmaets Direktør ved tre af Personalet valgte Mænd — nemlig Th. Samuelsen, der kun havde arbejdet i Forretningen i kortere Tid, samt Oscar Schiøtt og Edv. Samuelsen, der havde arbejdet i Forretningen i henholdsvis 9½ og 6 Aar, lønnedes højst af alle Kammeraterne og var valgte af Arbejderne som Tillidsmænd — *at* Edv. Samuelsen kort Tid derefter blev afskediget, og *at* Th. Samuelsen og Schiøtt den 7. Oktober s. A. fik deres Afsked.

Da Typografforbundet opfattede disse Afskedigelser eller i hvert Fald de to sidstnævnte som en utilladelig Hævnakt, blot fordi de afskedigede havde talt deres Kameraters Sag, foranledigede de Sagen behandlet ved Mæglig samt senere af Hovedorganisationerne, der — idet Afskedigelserne foreløbig udsattes — enedes om at forelægge Voldgiftsretten det det Spørgsmaal *om* Firmaet — der nægtede at udtale sig om Grundene til Afskedigelserne — har været berettiget til at afskedige og opretholde Afskedigelsen, *og* — i benægtende Fald — hvorvidt der foreligger tilstrækkelig Grund til Afskedigelsen.

Arbejdsgiverne har hævdet, at der under ingen Omstændigheder er Pligt til at begrunde en Afskedigelse, og har i saa Henseende paaberaabt sig 1) Arbejdsgivers og Arbejders ubetingede Ret til at opsige Arbejdsforholdet, naar Opsigelsesvarslet iagttages, 2) Overenskomsternes Mangel paa indskrænkende Bestemmelser og og 3) Septemberforligets positive Sikring i § 4 af Arbejdsgiverens Frihed til at anvende den efter hans Skøn passende Arbejdskraft.

Af disse Argumenter rækker det 3die dog ikke helt til at begrunde en absolut Frihed for at *give Grunde* for Afskedigelsen.

§ 4 i Septemberforliget fører til, at Arbejdsgiveren er ene afgørende i Skønnet over, hvorvidt Afskedigelsen er ønskelig for hans Bedrift — hvad enten det nu er overflødig Arbejdskraft, Utilfredshed med Vedkommendes Arbejdspræstation, Hensyn til Arbejdsroen eller lignende, der har bestemt Skønnet — og Arbejdsgiveren behøver ikke at lade Rigtigheden af sit Skøn underkaste Prøvelse, være sig af Arbejderne eller af Mæglings- og Voldgiftsmænd. Men det ses ikke, at en Pligt — om den eksisterede — til at oplyse i det mindste *saa* meget om Afskedigelsesgrunden, at deraf kunde ses, hvorvidt Afskedigelsen skyldtes de nævnte Driftshensyn eller andre Grunde, vilde komme i Strid med nævnte

§ 4. Tvertimod synes den Arbejdsgiver, der vil søge sin Beskyttelse i § 4, netop nødt til at oplyse, at Afskedigelsen skyldes hans »Skøn« over den til hans Bedrift »passende Arbejdskraft«.

Derimod maa der i Henhold til de af Arbejdsgiverne fremdragne Argumenter 1) og 2) gives dem Medhold i, at der i hvert Fald *som Hovedregel* gælder fuldkommen Afskedigelsesfrihed og Frihed for at give Afskedigelsesgrunde paa samme Maade som den tilsvarende Ret gælder for Arbejderne, idet Fagets Overenskomster ikke ses heri at gøre Indskrænkninger. Navnlig findes Fagets Overenskomst af 4. Marts 1908 ikke at gøre saadan Indskrænkning, idet den vel i sin Overskrift kaldes en »Overenskomst om Behandling af faglig Strid«, men i sit Indhold tilstrækkelig viser, at den kun gælder Lønstrid; og den Omstændighed, at Arbejdsgiverne oftere — bl. a. i nærværende Sag — er indgaaede paa at anvende de i Overenskomsten anordnede Mæglingsregler ogsaa paa Afskedigelsesspørgsmaal viser ikke, at de i saa Henseende har anerkendt en Pligt.

Imidlertid kan det dog ikke hævdes, at Afskedigelsesfriheden er ganske uden Indskrænkning. Rent bortset fra Afskedigelser, som er Led i en ulovlig — aabenlyst eller latent — Lockout, synes f. Eks. en Afskedigelse at være overenskomststridig, naar den er motiveret ved, at Arbejderen ikke vil indgaa paa et bevist overenskomststridigt Forlangende — f. Eks. ikke lade sig betale under Tariffen, — og for her at fri sig for Ansvar maa Arbejdsgiveren — ihvorvel Bevisbyrden for Overenskomstbrudet i en saadan Sag ligger hos Arbejderen — dog oplyse, *af hvilken anden legitim Grund Afskedigelsen er sket.*

Imod at drage nogensomhelst Grænse for Afskedigelsesfriheden har man henvist til det illusoriske heri, naar man dog — som ovenfor nævnt — tillader Arbejdsgiveren at nævne Grunde — Driftshensyn — som Modparten ikke har Ret til at kritisere, og som Arbejdsgiveren altsaa altid kan *foregive* i Stedet for de virkelige. Men *dels* bliver en Regel ikke betydningsløs, fordi den kun respekteres af de Redelige, *dels* er det ikke altid udelukket, at der uden nogen Undersøgelse af de paaberaabte Driftshensyns Værdi ad anden Vej kan føres positivt Bevis for, at Afskedigelsesgrunden har været overenskomststridig.

Hvad nu særlig angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt en Afskedigelse er overenskomststridig, hvis den udelukkende er begrundet paa — som af Arbejderne i nærværende Tilfælde formodet — at de Afskedigede har forebragt deres Kammeraters Klage, ses det ikke, at der i Fagets Overenskomster i saa Henseende findes nogen Bestemmelse. Et af Bogtrykkerforeningen i sin Tid fremsat Forslag om Oprettelse af en Tillidsmandsinstitution førte ikke til nogen Ordning. En Afskedigelsesgrund som den nævnte kan herefter ikke betegnes som overenskomststridig, ihvorvel den, som nedenanført, maatte kunne betegnes som uforsvarlig

Under Proceduren her for Retten har Bogtrykkeriets Direktør imidlertid paa Opfordring meddelt sine Grunde til Afskedigelserne, nemlig ikke de af Arbejderne formodede Grunde, men nærmere udviklede Driftshensyn, angaaende hvilke Firmaet som ovenfor fremhævet har eneraadigt Skøn. det er herefter ikke uden Betænkelighed, at Voldgiftsretten har indladt sig paa de teoretiske Undersøgelser, som er fornødne for Besvarelsen af det første af de Retten stillede Spørgsmaal, men ufornødne for Besvarelsen af den konkrete Retstvist, og Retten mener ikke at burde besvare det nævnte teoretiske Spørgsmaal som sket uden at gøre den Tilføjelse, at Voldgiftsretten ikke ved sin Kendelse vil have udtalt, at der ikke kan forekomme Tilfælde, hvor Retten maa erkende, at en Afskedigelse efter sin Motivering eller en Fortielse af Afskedigelsesgrunden er uforsvarlig, hvilket efter Omstændighederne vilde kunne faa

Betydning ifølge Loven om Den faste Voldgiftsret § 5 Nr. 2.

Sagens Omkostninger findes Parterne at burde betale hver med 50 Kr.

Kendelse.

Det kan ikke kaldes overenskomststridigt eller ulovligt fra Firmaet Bianco Lunos Side at afskedige og opretholde Afskedigelsen af de nævnte 3 Mand uden at angive Grunde til Afskedigelsen, ihvorvel en fortsat Fortielse af de sande (legitime) Afskedigelsesgrunde — uagtet Trykkeriets Arbejdere efter de foreliggende Omstændigheder formente, at Afskedigelsesgrunden var en anden (uforsvarlig) Grund, — vilde have været uforsvarlig.

Parterne betaler Sagens Omkostninger hver med 50 Kr.

Den internationale Fagforeningsbevægelse 1908.

Den trykte Beretning, som over hvert Aars faglige Bevægelse udgives af den internationale Sekretær efter de Beretninger, som hvert Lands Centralisation indsender til ham, er affattet paa Tysk, men oversættes hvert Aar paa et skandinavisk Sprog (skiftevis Dansk, Norsk eller Svensk) og paa de paagældende Landes Fagforeningers Bekostning.

Beretningen for 1908 paa det tyske Sprog udkom i Sommer og den skandinaviske Udgave, denne Gang i det svenske Sprog, er fornylig udsendt til Forbundene, saa at disse selv og hver af deres Afdelinger erholder et Ekspl.; samtidig udsendes et Ekspl. til hver af Fællesorganisationerne og til Partipressens Redaktioner. — Beretningen omfatter halvtredje hundrede Sider.

Det til Danmark bestilte Oplag er 1500 Eksplr. — Det lille Restoplag sælges, saalænge Forraad haves, à 65 Øre pr. Eksplr. hos De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. Svendsen, Nørrefarimagsgade 49, Kbh.

Pr. Post sendes Bogen *kun* mod *forud* Indsendelse af Beløbet.

Skandinavisk Arbejderkongres.

I Følge Beslutning paa den skandinaviske Arbejderkongres i Kristiania i Aaret 1907, skal den næste skandinaviske Arbejderkongres afholdes i Gøteborg i Aaret 1911.

Til Forberedelse af Kongressen afholdes den 28. November d. A., en Konference mellem Repræsentanter for de politiske og faglige Organisationer i de skandinaviske Lande.

Til Konferencen, som holdes i Gøteborg møder for Danmark Formanden for Socialdemokratisk Forbund Th. Stauning og Formanden for De samvirkende Fagforbund, Carl F. Madsen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Træarbejder-Lock-out i Bulgarien. For to Aar siden lykkedes det Træarbejderforbundet i Bulgarien at forhøje Arbejdslønnen i Sofia samt at faa den daglige Arbejdstid, der var 11 Timer. nedsat til 9 Timer.

Nu er Mestrene misfornøjede med den paa én Gang foretagne store Forkortelse af Arbejdstiden og har iværksat Lock-out. Forbundet er besluttet paa af al Magt at fastholde de én Gang opnaaede Resultater, saa at Kampen i Sofia kan blive langvarig.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tfl. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 21 ❋ KØBENHAVN DEN 26. NOVEMBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Formerne i Danmark. Smedene i Danmark.) Litteratur. Arbejdsløsheden i September 1910.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 19.

Klagen var rejst af Mægler *Alf. Hovmand* i *Bandholm* mod den derværende Arbejdsmændenes Fagforening, der ikke tilhører Dansk Arbejdsmandsforbund.

Under et forberedende Retsmøde frafaldt Parterne Sagens Behandling, da de blev gjorte opmærksom paa, at Sagen vilde blive afvist efter Voldgiftslovens § 17, sidste Stykke.

Murerforbundet ktr. Centralforeningerne af Murer- og Tømrermestre i Provinserne.

Sag Nr. 21.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 16. November 1910 i Sagen: De samvirkende Fagforbund paa Murerforbundets Vegne mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Centralforeningerne af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifternes Vegne (Sag Nr. 21).

I Anledning af, at Foreningen af Murermestre i Aarhus har vægret sig ved at lade en Løntvist paadømme ved den mellem Centralforeningerne af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne paa den ene Side og Murerforbundet i Danmark paa den anden Side bestaaende Voldgiftsret og tillige i en anden Løntvist vægret sig ved at lade den paadømme af Fagets lokale Voldgiftsret i Aarhus, har De samvirkende Fagforbund ved Søgsmaal mod Arbejdsgiverforeningen paastaaet Centralforeningerne ikendt Bod og Sagsomkostninger.

Den førstnævnte Løntvist angaar Betalingen af nogle Cementgulve, og da Afgørelsen beroer paa en Fortolkning af den for Murerarbejde i Jylland gældende Priskurant, er Murerforbundets Forlangende om at faa Sagen paadømt af Centralorganisationernes Voldgiftsret berettiget, hvilket ogsaa stemmer med en den 12. Oktober d. A. af nærværende Ret afsagt Kendelse.

Den anden Løntvist angaar Betaling for Muring af Hjørner paa en Bygning — hvor mange Hjørner Bygningen maa antages at have — og begge Partier var enige i, at Sagen egnede sig til Behandling af den lokale Voldgiftsret; men Mesterforeningen vægrede sig ved denne Afgørelsesmaade, naar den førstomtalte Lønstrid ikke ogsaa behandledes lokalt. Da Spørgsmaalet om, til hvilken Voldgiftsret et Stridsspørgsmaal skal henvises, ikke bør afgøres efter uvedkommende Hensyn, kan det ikke være berettiget at modsætte sig den — efter begge Parters Formening mest passende — lokale Behandling for derigennem at søge fremtvungen, hvad man i en anden Sag ønsker opnaaet.

Arbejdsgiverforeningen har da ogsaa allerede i sit første Tilsvar paa De samvirkende Fagforbunds Klage erkendt det Uberettigede i Mesterforeningens Vægring, og vel kan denne Vægring ikke opfattes som et bevidst Brud paa Voldgiftsoverenskomsten, men maa tilskrives fejlagtig Opfattelse af Overenskomstens Indhold, men *da* Centralforeningerne og Mesterforeningen ved Rettens

ovennævnte Kendelse af 12. Oktober 1910 findes i saa Henseende at have faaet tilstrækkelig Vejledning, *da* det i særlig Grad er Voldgiftsrettens Opgave at virke hen til, at de mellem Parterne indgaaede Voldgiftsaftaler overholdes (se Voldgiftsretsloven § 10) og *da* en uberettiget Vægring ved at overholde Voldgiftsregler efter Lovens § 5, 3die Stk. er en særlig alvorlig Overtrædelse, findes der at burde paalægges Centralforeningerne en Bod. Da der imidlertid ikke ved den nævnte Vægring endnu ses at være sket anden Skade end noget Ophold i Sagernes Afgørelse, og da der — som nedenfor omtalt — ikke før Sagens Anlæg er givet Arbejdsgiverforeningen Lejlighed til overfor Centralforeningerne og Mesterforeningen at klargøre de af Voldgiftsoverenskomsten flydende Pligter, finder Retten det forsvarligt kun at ansætte Boden til 200 Kr., der efter § 5, 1. Stk. tilfalder de samvirkende Fagforbund.

De samvirkende Fagforbund har anlagt Sagen uden forud at gøre Arbejdsgiverforeningen bekendt med den skete Overtrædelse. Ihvorvel det — bortset fra Septemberforligets Bestemmelser — ikke for de to Hovedorganisationer er Pligt at forhandle før Søgsmaalet, er Forhandling dog ofte ønskelig til Afværgelse af unødige Processer, og i hvert Fald kan det ikke billiges, at man uden rimelig Grund ganske undlader, forinden Klage indgives, at forhøre sig om, hvorvidt Modpartens Stilling til Sagen i det hele taget gør det nødvendigt at anlægge Proces. Klagerne vil derfor ikke i denne Sag, hvor Arbejdsgiverforeningen viste sig at staa paa samme Side som Klagerne, kunne fritages for at udrede Omkostninger i Sagen; men da der paa Grund af Centralforeningernes Stilling under Proceduren i Sagen ikke er tilvejebragt fuldkommen Vished for, at en forudgaaende Henvendelse til Arbejdsgiverforeningen vilde have gjort Søgsmaal ufornødent, findes Omkostningerne at burde udredes med 50 Kr. af hver af Parterne.

Kendelse.

Paa »Centralforeningerne af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne«s Vegne betaler Arbejdsgiverforeningen en De samvirkende Fagforbund tilfaldende Bod af 200 Kr.

Sagens Omkostninger betaler Parterne hver med 50 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Formerne i Danmark. Dansk Formerforbund har ved Forhandling med Jernindustriens Sammenslutning opnaaet Enighed om at forny den nugældende Overenskomst for et Tidsrum af mindst 5 Aar, saaledes at den tidligst kan opsiges til Ophør den 1. Februar 1916.

I Overenskomsten er der foretaget nogle Ændringer, som er i Arbejdernes Favør. En Garantibestemmelse om at Vragstøbninger til Akkordpris af 6 Kr. og derover skulde betales, naar Formerne var uden Skyld deri, er nedsat til 5 Kr. Den normale Arbejdstid, der i Vintermaanederne Novbr., Decbr., Jan. og Febr. var 9 Timer daglig, bibeholdes, hvorimod den i Aarets øvrige Maaneder er nedsat fra 10 Timer til $9^1/_2$ Time daglig.

I den gamle Overenskomst fandtes ingen Minimallønbestemmelse, og i den ny findes heller ingen Minimallønbestemmelse. Erfaringen har nemlig vist, at man meget godt kan undvære en saadan Bestemmelse.

Voldgiftsreglerne, der tidligere var knyttet til Overenskomsten som Led af denne, er nu adskilt derfra og kan opsiges særskilt.

Endelig er der fastsat Regler for Frihed til aarlige Værksteds-Skovture, Begravelser, Valgdage samt at 1. Maj er Fridag, hvor Arbejderne ønsker det.

Smedene i Danmark. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund har ligeledes ved Forhandling med Jernindustriens Sammenslutning truffet Overenskomst om at forny den gamle Overenskomst med Indførelse af nogle Ændringer.

Overenskomsten er indgaaet for 5 Aar og kan tidligst opsiges til Ophør den 1. Februar 1916.

Minimallønnen er fra 1. Februar 1911 forhøjet fra 35 til 37 Øre pr. Time og fra 1. Februar 1914 til 38 Øre pr. Time. For de unge Svende hæves Minimallønnen med 2 Øre pr. Time, fra 32 til 34 Øre.

Arbejdstiden er nedsat med ½ Time, fra 10 til 9½ i de 8 Maaneder Marts—Oktober. I Maanederne November—Februar bliver Arbejdstiden som hidtil 9 Timer daglig.

I Lighed med Formerne har Smede- og Maskinarbejderne Ret til 3 Dages Sommerferie, ligesom 1. Maj er gjort til Fridag, naar Arbejderne ønsker det.

Litteratur.

Arbejdernes Almanak 1911 er udkommen paa Gyldendalske Forlag, der har udsendt Prøve-Eksplr. og Subskriptionslister.

Almanakken vil være en Pryd i ethvert Hjem. Dens righoldige, udmærket sammenstemte Indhold er et stolt Vidnesbyrd om Smagens Højnelse i Arbejderkredse. Socialdemokratisk Forbund er Udgiver og har Ære af den. Overskudet tilfalder Socialdemokratisk Forbund; herved adskiller Almanaken sig fra alle andre Julehæfter, selv om disse reklamerer med »Arbejder«-Navnet.

Vi skylder derfor Alle at give vor egen udmærkede Almanak den størst mulige Udbredelse.

Socialistisk Bibliothek har nu udsendt ialt 4 Kvartals-Numre. Den første Aargang foreligger altsaa færdig og koster *ialt* 50 Øre. Den omfatter ca. 200 Sider.

Aargangen indeholder: Gustav Bang: Brydningstider i Evropas Historie. Carl Gran og G. Bang: Arbejdsløsheden. K. Kautsky: Dagen efter den sociale Revolution, og Vilhelm Rasmussen: Socialdemokratiet og Skolen.

Udgivelsen til den overordentlig lave Pris 12 Øre pr. Eksplr. eller i Enkeltabonnement 50 Øre aarlig, muliggiordes kun ved, at Udgivelsen skete i stort Oplag — 10,000 — men ved Forstaaelse af Sagens Betydning tegnedes dette Antal Partifæller og Organisationer, og vi har som Følge deraf bidraget til at skabe Grundlaget for et mere omfattende socialistisk Tidsskrift i Fremtiden.

Foreløbig har Udvalget imidlertid ment, at der bør fortsættes i kommende Aar paa lignende Maade som i Aar, og henvender sig herved til de ærede Organisationer med Anmodning om atter for Aaret 1911 at muliggøre Udgivelsen af »Socialistisk Bibliothek«.

Parti-Prisen til Foreninger er 12 Øre pr. Ekspl.

Vi tilraader alle faglige og socialdemokratiske Organisationer at tegne sig for et passende Antal Eksemplarer, der enten kan uddeles eller sælges. 20 Eksemplarer bevirker kun en Udgift af 2 Kr. 40 Øre pr. Kvartal, hvilket er en overkommelig Udgift for de fleste Organisationer, og Eksemplet viser heldigvis, at større Organisationer ogsaa har kunnet tage et betydeligt større Antal.

Meddelelse om ny Tegning eller om Fornyelse af Abonnement bedes snarest muligt og helt inden 10. December indsendt til Th. Stauning, Rømersgade 22, Kbhvn.

Arbejdsløsheden
i September 1910.

De i Fortegnelsen anførte 43 Fag eller Organisationer have meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i Septbr. 1910 for ialt ca. 69,200 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Slutning ca. 5200 eller 7,5 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 120,900 eller gennemsnitlig 1,75 Dage pr. Medlem. Af de større Fag mangler Oplysning fra Slagtere, Tekstilarbejdere, Murarbejdsmænd, Malere, en stor Del Afdelinger under Dansk Arbejdsmandsforbund, Arbejdsmandsorganisationerne i Gentofte og Omegn og i Randers samt Kvindeligt Arbejderforbund.

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsg. 49, 1. Sal, Kbhvn. K. Tlf. 3541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	109	109	9	224	406	69	4	44	515	178	13	268
Bagere og Konditore	1044	1044	232	5500	1011	1011	111	2500	2055	2055	343	8000
Sukkervarearb. m. m.	100	100	4	37	69	69	2	66	169	169	6	103
Skraatobaksarbejdere	118	118	1	132	270	251	5	126	388	369	6	258
Tobaksarbejdere	3048	3048	326	7722	1460	1460	75	2077	4508	4508	401	9799
Oliemøllere	228	228	9	210	—	—	—	—	228	228	9	210
Bryggeriarbejdere	2219	2219	12	207	1317	1317	4	63	3536	3536	16	270
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere	2000	2000	50	1000	1379	1379	0	0	3379	3379	50	1000
Handskemagere	83	83	0	0	22	22	1	33	105	105	1	33
Hattearbejdere	92	92	1	6	55	55	1	16	147	147	2	22
Skotøjsarbejdere	1891	1891	78	1879	942	942	9	322	2833	2833	87	2201
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.												
Murere	1350	1350	450	11000	3591	1593	71	1065	4941	2943	521	12065
Brolæggere	110	110	16	380	63	63	2	64	173	173	18	444
Hus-Tømrere	1019	1019	431	8451	3012	2969	115	2310	4031	3988	546	10761
Skibstømrere	240	240	70	1551	290	290	57	1618	530	530	127	3169
Snedkere	3072	3072	553	10961	3075	3075	154	3987	6147	6147	707	14948
Billedskærere	106	106	11	300	37	37	0	63	143	143	11	363
Glarmestre	78	78	16	444	—	—	—	—	78	78	16	444
Sadelmagere	610	610	24	566	295	295	14	368	905	905	38	934
Stukkatører	74	74	33	378	8	8	0	0	82	82	33	378
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	541	541	44	1171	1378	1376	23	582	1919	1917	67	1753
Bødkere	278	278	4	29	385	385	4	105	663	663	8	134
Drejere	67	67	6	168	230	178	10	232	297	245	16	400
Karetmagere	273	273	5	122	466	448	6	214	739	721	11	336
Korkskærere	170	170	3	60	12	12	0	0	182	182	3	60
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	112	112	3	56	90	90	2	35	202	202	5	91
Hvidgarvere	36	36	2	38	45	45	0	0	81	81	2	38
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Pottemagere	44	44	0	0	36	36	0	0	80	80	0	0
Stenarbejdere	140	140	0	0	344	218	2	48	484	358	2	48
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Blikkenslagere	675	675	26	1246	405	405	6	211	1080	1080	32	1457
Metaltrykkere	75	75	0	10	—	—	—	—	75	75	0	10
Gørtlere og Metalarb.	260	260	23	670	79	79	6	176	339	339	29	846
Smede og Maskinarb.	5350	5350	736	19109	4652	4652	131	4700	10002	10002	867	23809
Formere	350	350	53	1491	1000	1000	140	4077	1350	1350	193	5568
Elektrikere	410	410	1	14	209	209	2	37	619	619	3	51
Papirindustri.												
Papirindustriarb.	164	94	0	0	838	838	1	14	1002	932	1	14
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	239	239	11	416	89	89	6	188	328	328	17	604
Typografer	2300	2300	151	4535	1270	1247	43	1881	3570	3547	194	6416
Sømænd	800	800	100	1400	400	400	150	3250	1200	1200	250	4650
Søfyrbødere	1200	1200	0	0			0	0	1200	1200	0	0
Kedel- og Maskinpass.	730	730	23	543	597	597	7	151	1327	1327	30	694
Dansk Arbejdsmandsf.	13000	3421	88	2943	17000	6608	389	4922	30000	10029	477	7865
Andre ikke fagl. Arb.	262	262	19	350	—	—	—	—	262	262	19	350
Tilsammen	45067	35418	3624	85319	46827	33817	1553	35545	91894	69235	5177	120864

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 22 ❋ KØBENHAVN DEN 3. DECEMBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Den faste Voldgiftsret. Arbejderbevægelsen i Udlandet. Kongresser (Glarmestersvendene danner Forbund). Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Svovlsyre- og Superphosfatfabrikerne i Mundelstrup og Aalborg. Snedkerne hos A. Svendsen, samt hos Rønnow i København. Snedkerne hos Juhl & Rasmussen i Aarhus.) Fag-Beretninger.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Novbr. 1910.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. December d. A.

Den faste Voldgiftsret.

Bygningsarbejderkonflikten i Esbjerg.

Sagerne Nr. 22, 23 og 25.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 30. November 1910 i Sagerne Nr. 22, 23 og 25: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening for Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Jylland, Centralforeningen af Blikkenslager- og Kobbersmedemestre i Jylland samt forskellige Mestre i Esbjerg mod De samvirkende Fagforbund dels paa egne Vegne, dels som Repræsentant for Murernes, Arbejdsmændenes og Snedkernes Fagorganisationer i Esbjerg, samt mod Dansk Tømrerforbund paa dets Esbjerg-Afdelings Vegne og mod Blikkenslagerforbundet ligeledes paa dets Esbjerg-Afdelings Vegne.

Efter det under nærværende Sags Behandling fremkomne maa der gaas ud fra, at Sagens Omstændigheder er følgende:

Paa et i Esbjerg den 23. Juli 1906 afholdt Fællesmøde vedtog Repræsentanter for Arbejdsmændenes, Murernes, Tømrernes, Snedkernes og Blikkenslagernes stedlige Fagforeninger samt for en i nævnte By eksisterende saakaldet »Arbejdernes Kredsorganisation« følgende Tilkendegivelse:

»Samtlige Medlemmer af Arbejdsmændenes, Murernes, Tømrernes, Snedkernes og Blikkenslagernes Fagforeninger i Esbjerg nægter solidarisk at arbejde sammen med ikke-fagorganiserede Arbejdere paa noget som helst Arbejde, som paabegyndes efter Fredag den 3. August d. A.

Det bemærkes, at Kristeligt dansk Fællesforbund ikke af os anerkendes som en Fagorganisation.«

Kristeligt Dansk Fællesforbund (»K. D. F.«) opfattes almindeligt i de fagorganiserede Arbejderes Kredse som en særlig mod Arbejdernes Fagorganisationer rettet Sammenslutning, og man ansér det som et Udslag af denne Tendens, naar det i K. D. F.s Love bl. a. hedder, at dens Hovedkasse i indtil 3 Maaneder yder et ugentligt Løntillæg til »gifte Medlemmer, der optager Arbejdet paa udenbys Arbejdspladser hos Arbejdsgivere, som er Genstand for en uretfærdig Blokade fra andre faglige Organisationers Side.«

Den ved Vedtagelsen af 23. Juli 1906 mod K. D. F. rejste Bevægelse faldt dog snart til Ro, hvilket maa antages at staa i Forbindelse med, at der i de følgende Aar kun har

arbejdet meget faa af K. D. F.s Medlemmer i Esbjerg.

I Juni 1910 blev imidlertid af ovennævnte »Kredsorganisations« Bestyrelse Repræsentanter for Bygningsfagene i Esbjerg indkaldt til et Møde, paa hvilket der fremsattes Forslag om at genoptage Vedtagelsen af 1906. Spørgsmaalet maa derefter antages drøftet inden for de forskellige Fag i Esbjerg. I hvert Fald indenfor Tømrerfaget var Tilbøjeligheden til at genoptage Bevægelsen i den foreslaaede Form ikke stor, hvorhos man ønskede Tilkendegivelsen forstaaet som kun sigtende til det personlige Samarbejde med K. D. F.s Medlemmer paa samme Arbejdsplads.

Imidlertid afholdtes der den 21. Juni 1910 et nyt Møde bl. a. med Repræsentanterne for Bygningsfagene i Esbjerg, og Resultatet af dette Møde meddeltes i »Vestjyllands Social-Demokrat« for den 22. s. M. i en Artikel, hvis Begyndelse er saalydende:

»K. D. F.

Krigen mod Skruebrækkerforbundet og de daarlige Kammerater er, som igaar meddelt, nu erklæret, idet Bygningsfagene har indgaaet Overenskomst om, at ingen fagorganiseret Arbejder arbejder sammen med uorganiserede Folk paa de »kristelige« Mestres Pladser.

Overenskomsten træder i Kraft imorgen tidlig ifølge en Vedtagelse paa et Møde iaftes, hvori Formændene for de direkte interesserede Fag deltog.«

Overfor denne Meddelelse om Mødets Resultat blev der ikke fra nogen af de i Mødet deltagende Fag-Repræsentanter fremsat Indsigelse eller taget Forbehold.

Som det maa antages i Henhold til denne Vedtagelse, forlod Murarbejdsmændene hos nogle Mestre i Esbjerg, der beskæftigede Svende, som var Medlemmer af K. D. F., den 23. Juni 1910 Arbejdet uden Varsel.

Ligeledes forlod henholdsvis den 23. Juni og den 19. Juli 1910 enkelte Tømrersvende uden Varsel Arbejdet, fordi de ikke vilde arbejde sammen med Medlemmer af K. D. F.

Derimod er det ikke under nærværende Sag konstateret, at Arbejdsstandsning af tilsvarende Art har fundet Sted for Murernes, Snedkernes og Blikkenslagernes Vedkommende. Det derom i Klagen indeholdte er nemlig dels saa ufuldstændigt, dels holdt i saa almindelige Udtryk, at man ikke har kunnet fordre en nærmere Imødegaaelse deraf fra de Indklagedes Side.

Yderligere er oplyst, *at* der i Slutningen af Juni 1910 er brevvekslet mellem Fagforeningerne i Esbjerg og De samvirkende Fagforbunds Bestyrelse om Forholdet til K. D. F., *at* sidstnævnte Bestyrelse i Skrivelse af 29. Juni sluttelig opfordrede Fagforeningerne til at lade afholde et Møde for *alle* Esbjerg-Fagforeningernes Medlemmer, ved hvilket Møde man vilde lade 2 af De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter gøre Rede for, hvorledes en saadan Kamp *burde* være iværksat, naar skyldigt Hensyn skulde tages til alle Sider — ogsaa til et heldigt Resultat i den ønskede Retning, *at* et saadant Møde afholdtes den 5. Juli 1910 i Esbjerg, og *at* der paa dette Møde vedtoges en saalydende af nævnte Repræsentanter foreslaaet Resolution.

»De fagorganiserede Arbejdere i Esbjerg, samlede til Møde den 5. Juli i et Antal af 600, vedtager af al Kraft at modvirke de Angreb, som fra visse Arbejdskøberes Side rettes mod Arbejdernes Organisationer i Bygningsfagene.

Mødet beslutter at give De samvirkende Fagforbund Fuldmagt til uopholdelig at søge Forhandling optaget med Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening om den foreliggende Sag, for at sikre Arbejdernes Organisationsret og Arbejdsorganisationernes Indflydelse paa Arbejdsvilkaarene.«

I Henhold hertil afholdtes der d. 20. Juli et fælles Mæglingsmøde mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og Repræsentanter dels for De samvirkende Fagforbund,

dels for de uden for disse staaende Bygningsarbejderforbund, hvilket Møde endte, uden at man naaede til en Ordning af Forholdet.

Klagerne har nu under nærværende Sag nedlagt forskellige nærmere udførte Paastande, hvorved de begærer de Indklagede paalagt Bod for overenskomststridig Adfærd samt Sagens Omkostninger, idet de derhos har paastaaet Boden givet en saadan Størrelse, at den bl. a. kan dække nogle af flere Esbjerg-Mestre fremsatte Erstatningskrav.

De Indklagede har hver for sig paastaaet sig frifundne og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger.

Rettens Opfattelse af Sagen er denne:

Beslutningen af 21. Juni 1910 om, at fra den 23. s. M. ingen fagorganiseret Arbejder arbejder sammen med uorganiserede Folk paa de »kristelige« Mestres Pladser, er ikke forenelig med de i Septemberforligets § 2 foreskrevne Varslingsbestemmelser og ej heller med de i de faglige Overenskomster indeholdte Regler om, at der forud for Arbejdsstandsning skal finde Mægling Sted.

Medens det ikke kan anses konstateret, at Murerne, Snedkerne eller Blikkenslagerne har udført denne Beslutning, maa det derimod anses konstateret, at Murerarbejdsmændene og Tømrerne har gjort det.

Herved har Murerarbejdsmændene og Tømrerne for det første gjort Brud paa Septemberforligets § 2, saaledes som denne er forstaaet i Rettens Kendelse af 24. August 1910. Da Arbejdsnedlæggelsen imidlertid ligger forud for denne Dato, finder Retten ikke Anledning til at paalægge nogen Bod for denne Overtrædelse.

Endvidere maa Murerarbejdsmændene og Tømrerne anses for at have overtraadt de disse Organisitioner vedrørende Overenskomster om Regler for Behandling af faglig Strid, henholdsvis af 28. April 1910 og af 22. Januar 1910, der — uanset nogen Uklarhed i Affattelsen, særlig for saa vidt Reglerne af 28. April 1910 angaar — maa forstaas saaledes, at ingen Arbejdsstandsning i Anledning af faglig Strid (hvortil nærværende Strid maa henregnes) maa finde Sted, forinden den Part, der vil iværksætte Arbejdsstandsning, har foranlediget Mægling afholdt, efter Omstændighederne enten ved det lokale eller ved det centrale Mæglingsudvalg.

Henset til foreliggende formildende Omstændigheder — derunder den nysnævnte Uklarhed i Reglerne af 28. April 1910, og for Tømrernes Vedkommende det ringe Omfang, hvori Arbejdsstandsning er konstateret — finder Retten imidlertid heller ikke for disse Overtrædelsers Vedkommende tilstrækkelig Anledning til at paalægge nogen Bod.

Om — som af Klagerne paastaaet — at gøre De samvirkende Fagforbund medansvarlige for de saaledes skete Brud paa Varslings- og Mæglingsforskrifter, findes der ikke at kunne være Tale. Der kan ikke uden videre gaas ud fra, at et under Sagen fremlagt Eksemplar af »Vestjyllands Social-Demokrat« for den 7. Juli 1910 indeholder et fuldgyldigt Referat af de af De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter paa Mødet den 5. Juli fremsatte Udtalelser, og Mødets Resultat viser derhos klart, at De samvirkende Fagforbunds og disses Repræsentanters Bestræbelser har gaaet i Retning af at faa Striden ind under en samlet Mægling, der kunde give Udsigt til en fredelig Løsning af den.

Efter dette Udfald af Sagen samt under Hensyn til, at Klagerne har givet Klagen og dermed Sagsbehandlingen et større Omfang, end det i Klagen indeholdte afgav Grundlag for, findes Sagens Omkostninger at burde paalægges saaledes, at Klagerne udreder 150 Kr., De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Esbjerg-Afdelings Vegne 100 Kr. og Dansk Tømrerforbund paa dets Esbjerg-Afdelings Vegne 50 Kroner.

Kendelse.

Ved at deltage i og udføre ovennævnte Beslutning af 21. Juni 1910 har Dansk Arbejdsmandsforbunds

Esbjerg-Afdeling begaaet Brud dels paa Varslingsbestemmelserne i Septemberforligets § 2, dels paa de i Fagets Overenskomster af 28. April 1910 indeholdte Mæglingsforskrifter.

Ved at deltage i og udføre ovennævnte Beslutning af 21. Juni 1910 har Dansk Tømrerforbunds Esbjerg-Afdeling begaaet Brud dels paa Varslingsbestemmelserne i Septemberforligets § 2, dels paa de i Fagets Overenskomster af 22. Januar 1910 indeholdte Mæglingsforskrifter.

Der findes dog at foreligge tilstrækkelig formildende Omstændigheder til ikke at paalægge Bod for nogen af disse Overtrædelser.

Iøvrigt bør de Indklagede for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger udreder Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening med 150 Kr., De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Esbjerg-Afdelings Vegne med 100 Kr. og Dansk Tømrerforbund paa dets Esbjerg-Afdelings Vegne med 50 Kr.

— Som man vil se, har Retten taget Hensyn til det af os fremførte, og paalagt Klageren (Arbejdsgiverforeningen) en væsentlig Del af Sagens Omkostninger.

Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Lønstriden paa de tyske Skibsværfter.

I Tyskland har Skibsbygnings-Industrien, grundet paa Handelens og Industriens kæmpemæssige Udvikling og særlig i Kraft af den raadende Verdenspolitik, hvis Følge har været Øgelse af Krigsflaaderne, paa kort Tid taget et mægtigt Opsving. Antallet af de paa private Værfter beskæftigede Arbejdere udgør over 40,000. Selskabernes Kapital er koncentreret paa nogle faa Kapitalisters Hænder, og disse faa Arbejds-Herrer danner en indflydelsesrig Organisation, hvis Magt særlig rettes mod Arbejderne og deres Organisation. I samme Grad som Arbejdsgivernes Organisationsarbejde lettes ved Kapitalens Sammendragning paa færre Hænder, besværliggøres Arbejdernes Organisations Bestræbelser ved den stadige Tilførsel af ny Arbejdskraft. Gennem mange Aar saa det ud, som om aldrig Arbejderne ved egen Kraft skulde kunne stille en handlekraftig og aktionsduelig Organisation paa Benene imod den saa mægtige Modstander. Mange Ofre er bragte og mange Kampfæller er bukkede under, inden det lykkedes at skafte Arbejderne tilstrækkelig god Magtstilling. I Længden *kunde* Arbejderne ikke taale den Uretfærdighed, der udvistes imod dem. Modstanden hærdede dem; og hver Gang en Tillidsmand dreves fra Værfterne, stillede en ny Mand sig paa den tomme Plads.

Efterhaanden naaede Værftsarbejdernes Organisationer at blive saa stærke, at selv Tysklands mægtigste Arbejdsgiver-Gruppe ikke kunde undslaa sig for at give dem Medbestemmelsesret.

Antallet af Søskibsværfter udgør i Tyskland 22, der som nævnt under gode Konjunkturer beskæftiger mere end 40,000 Arbejdere. Som Følge af Arbejdsforholdenes Mangfoldighed tilhører disse Arbejdere mange forskellige Fag og Organisationer; der findes saaledes ikke en speciel Værftsarbejder-Organisation. Ialt er ca. 70 pCt. af Værftsarbejderne organiserede. Disse fordeler sig saaledes: Metalarbejderforbundet 58,5 pCt., Arbejdsmandsforbundet 10,8 pCt., Træarbejderforbundet 9,6 pCt., Smedeforbundet 7,5 pCt., Skibstømrerforbundet 4,8 pCt., Malerforbundet 1,5 pCt., Kobbersmedeforbundet 1,4 pCt., Fyrbøderes og Maskinisters Forbund 1,3 pCt. og forskellige andre Forbund 4,6 pCt.

Da denne Organisations-Deling besværliggør en fælles Fremgangsmaade, traadte Repræsentanter for de forskellige Organisationer for nogle Aar siden sammen og valgte en fælles Kommission til Varetagelse af Værftsarbejdernes samlede Interesser og for at umuliggøre Tvistig-

heder mellem Organisationerne indbyrdes. Dette har vist sig at være meget praktisk. Organisationerne gjorde gode Fremskridt og er indadtil blevne stærke.

Paa Værfterne havde der tidligere ikke været Tale om nogen egentlig Ordning af Arbejdsforholdene. Der herskede fuldstændig Regelløshed paa saadanne Omraader. Der var ingen fastsatte Lønninger, ingen Overenskomst om Akkordpriser; Værfterne afgjorde alt dette selv uden engang at *høre* Arbejderne. Den normale Arbejdsdag var paa 10 Timer, paastod man, men Overarbejdet tog Overhaand paa en Maade, saa at Arbejdsdagens Længde ganske udvidskedes. Arbejderne behandledes helt igennem uanstændigt af Værkførere og Formænd. Besværinger kunde kun fremsættes gennem et Fabriksudvalg, ganske vist udpeget af Arbejderne, men Gud naade det Udvalgsmedlem, der vovede at bringe en alvorlig Klage videre — Afsked straks blev Følgen.

Disse Forhold forbitrede Arbejderne og denne Forbitrelse gav sig adskillige Gange Udslag i pludselige Arbejdsstandsninger. Saadanne opstod i den ene Branche efter den anden, og hver Gang truede Arbejdsgiverne med almindelig Lockout, som ogsaa i flere Tilfælde iværksattes, og som altid sluttede med Arbejdets Genoptagelse næsten paa de af Arbejdsgiverne stillede Vilkaar. Derved opnaaede Værfterne deres Hensigt: at vise Arbejder-Organisationens Afmagt.

Senere gjorde Arbejder-Organisationerne saa gode Fremskridt, at det i 1907 lykkedes gennem Forhandlinger at naa til at Arbejdstiden, som var 60 Timer ugentlig, forkortedes til 56 Timer i Hamborg og til 57 Timer paa de øvrige Værfter ligesom Timelønningerne forhøjedes med 2 à 3 Pfennig pr. Time. Derimod lykkedes det ikke at faa en bestemt Aftale om Lønnens Størrelse eller en garanteret bestemt Løn under Akkordarbejde til de af Værfterne selv satte Akkordpriser.

Arbejderne slog sig til Taals med det foreløbigt opnaaede, thi Krisen stod for Døren og Antallet af de paa Værfterne beskæftigede Arbejdere var allerede formindsket til Halvdelen.

I Begyndelsen af 1910 sporedes paany Opgang i Værftsarbejdet og i Arbejder-Organisationerne spændte Medlemmernes Krav paa; man maatte have Lønnen forhøjet som Modvægt til de i Tyskland stærkt stigende Priser paa Levnedsmidler. Den 10. Juli tilstillede man Værfterne sine formulerede Krav, hvis Realiteter var: 53 Timers Arbejdstid om Ugen, tilsvarende Løftelse af Timelønningerne foruden en 10 pCt.s Forhøjelse af Lønnen, samt Indførelse af en fastslaaet Begyndelsesløn i hver enkelt Branche, Garanti for en bestemt Fortjeneste ved Akkordarbejde samt en Del andre Forbedringer af Arbejdernes Forhold.

Værfterne svarede uden videre Nej til alle de stillede Krav og føjede til, at det snarere blev nødvendigt for dem, at nedsætte Lønnen. Heller ikke vilde de forhandle om Forslagene. Derpaa standsede Værftsarbejderne i Hamborg Arbejdet den 4. August. Samtlige Værfter lockoutede nu de 60 pCt. af deres Arbejdere, hvorefter de tilbageblevne 40 pCt. ogsaa standsede Arbejdet.

Saaledes opstod der mellem Værfterne og Arbejderne en Strid, som af selve Arbejdsgiverne betegnedes som et Livtag med Fagforeningerne. Man fik hurtigt det Indtryk, at Kampen ikke drejede sig alene om de Smaa-Krav, som Værftarbejderne stillede, men at de tyske Arbejdsgivere efter de mange Aars tabte Slag havde sat deres Haab til, at det i Jærn- og Metalindustrien skulde lykkes at levere Arbejderne et Hovedslag. De truede derfor med almindelig Lock-out i hele denne Industri for at komme Værftsejerne til Hjælp; noget over 400,000 Arbejdere skulde smides paa Gaden. Hvad ikke lykkedes i Bygningsfagene, i Træindustrien osv., nemlig at knuse Fagforeningerne, det maatte og skulde nu blive til Virkelighed, haabede man. Alt hvad der stod i

Kapitalens Tjeneste slap man løs paa Arbejderne. Man paastod i den dertil indrettede Presse de løgnagtigste Historier om de mest ondsindede Ulovligheder, som skulde være begaaede fra Arbejdernes Side. De kæmpende Arbejdere havde dog i deres Fagpresse og i den socialdemokratiske Presse Organer, der kunde tale Arbejdernes Sag og gendrive de værste Løgne. Derved afværgede man den ene af Arbejdsgivernes Hensigter: at sætte Splid mellem Arbejderne indbyrdes.

»Industri-Herrernes« Lock-out-Beslutning var dateret den 22. Septbr. og Udsmidningen skulde iværksættes d. 8. Oktober. Man opnaaede ikke engang at skræmme Arbejderne, thi disse rustede sig tvertimod til Kampens Optagelse og erklærede sig Rede til en usædvanlig Offervillighed. I de første Uger af Kampen, havde man besluttet, skulde ingen Understøttelse udbetales, og Beslutninger om Ekstrakontingent for de arbejdende vedtoges i alle Organisationer. Arbejdernes Kamp-Begejstring bevirkede, at Arbejdsgivernes Sejrvished sank betydeligt og at de blev bange for deres egen Beslutning; de anbefalede Værfterne at slutte Fred og foranledigede selv Forhandlingernes Optagelse.

Forhandlingerne varede to hele Uger. I den Tid stod Arbejderne spændt ventende paa Resultatet og fast besluttede paa, ikke at godkende en resultatløs Fredslutning.

Saa maatte Arbejdsgiverne da sluttelig give sig. Alle Arbejdere sikredes først 2 Pf.s Lønforhøjelse pr. Time, 1 Times Arbejdstidsforkortelse fra 1. Januar 1911 samt yderligere 1 Pf.s Lønforhøjelse; Begyndelseslønningerne forhøjedes med 2 Pf. til en Minimumsløn af 40 Pf. pr. Time. Lønnen udbetales Fredag; der formedes Regler om Akkordoverskud og Overarbejds-Tillæg samt om Fabriksudvalgets Rettigheder osv. — Genantagelse af samtlige Arbejdere og Garanti for Fortjenesten ved de ved Striden afbrudte Akkorder m. m. indrømmedes ligeledes.

Hvor glædeligt det materielle Resultat af Striden end er, saa er det ikke Hovedsagen. Vigtigere er det Faktum, at der med denne Kamps Udgang er skudt Bresche i Arbejdsgivernes mægtigste og største Regimente. Metalindustri-Herrerne maatte opgive det saa stærkt præciserede Prineip: ikke at ville forhandle, og de maatte godkende ogsaa de af Arbejdernes Fordringer, som de stejlest havde modsat sig. Og for Arbejbejderne er det af den største Betydning at have vundet en Sejr over de »uovervindelige« blandt Arbejdsgiverne. Det vil være Arbejderne en mægtig Opmuntring i det fremtidige Arbejde.

Jærnbanestrejken i Frankrig.

Som de typisk franske Strejker blev Jærnbanestrejken, der iværksattes i Frankrig i Oktober Maaned, en Fiasko. Jærnbane-Funktionærerne er organiserede saaledes som de franske Arbejdere i Almindelighed er det, i løst sammentømrede Fagforbund, hvis enkelte Afdelinger hver for sig kan beslutte Arbejdsstandsning, blandt andet fordi, at der ikke med en Arbejdsstandsnings Iværksættelse er forbundet noget pligtmæssigt Offer fra de øvrige Afdelingers Side. Man tror paa Generalstrejkens Komme og mener ved dens Hjælp, at kunne gennemføre alle Arbejderklassens Idealer med ét Slag.

Jærnbanerne i Frankrig er i langt de fleste Tilfælde Monopoler, der ydnyttes af privat-kapitalistiske Selskaber, hvis Indtægter er enorme.

Strejken udbrød ved, at Funktionærerne paa Paris' Nordbanegaard nedlagde Arbejdet om Morgenen d. 10. Oktober. Posttjenesten besørgedes af Postvæsenet pr. Automobil. Strejken udbredte sig ret hurtigt til andre Selskaber, ligesom Lokomotivførere og Maskinarbejdere paa Banen sluttede sig til Strejken.

Strejkens Aarsag var, at Funktionærerne forgæves havde forhandlet om at faa Arbejdstiden fastsat til 10 Timer daglig og Arbejdslønnen til 1300 Kr. (3 Kr. 66 Øre pr. Dag); man ønskede ogsaa en Omordning af Pensionsforholdene.

Regeringen tog ret hurtigt Forholdsregler mod Strejkens Følger — unødigt strænge Forholdsregler, endda en gammel Generalstrejke-Agitator, *Briand,* stod i Spidsen for Regeringen. Den indkaldte de mititærpligtige Jærnbanearbejdere til at aftjene deres Værnpligt som Jærnbanearbejdere, altsaa til Udførelse af Skruebrækkerarbejde. Og det skete paa et Tidspunkt, hvor netop Regeringens Chef af Arbejderne blev opfordret til at mægle mellem Selskaberne og Arbejderne.

De værnepligtige Funktionærer efterkom Indkaldelsen, men samtidig forsøgte de Strejkende paa forskellig Maade at forhindre Trafikken ved at ødelægge Materiel og ved at opbryde Jærnbaneskinner.

Herved mistede man den Rest, man havde, af Offentlighedens Sympati. Fagforeningens Ledere arresteredes. Strejken gav ikke paa faa Dage det af Arbejderne ønskede Resultat. Fagforeningerne ejede ingen Midler til Strejkeunderstøttelse. Alt dette gjorde, at Strejkebegejstringen lagde sig lige saa brat, som den var opstaaet, og at Arbejderne allerede d. 17. Oktober — *én Uge efter Strejkens Ivæksættelse* — gav tabt og hævede Strejken, der paa sit Højdepunkt omfattede ca. 80,000 Mand.

Der meddeles, at Selskaberne erklærede sig villige til efter 1. Januar at give de i Paris boende Funktionærer og Arbejdere 5 Frcs. (3. Kr. 60 Øre), en Forhøjelse, der for de omhandlede Funktionærer selvfølgelig var ganske utilstrækkelig.

Regeringens Foranstaltninger var Aarsag i at Strejken sluttede — at den fuldstændig knustes. Men Regeringen nøjedes ikke hermed. Efter at de Strejkende var gaaet i Arbejde, foretog man Husundersøgelser hos tusinder Arbejdere og arresterede adskillige hundreder, beslaglagde Foreningskasser osv.

Regeringens Optræden har givet Anledning til stormende Scener i Deputeretkammeret, til Rekonsstruktion af Ministeriet og til at de socialistiske Partier har forenet sig mod Regeringen. Der er ligeledes rejst en stærk Stemning for Statens Overtagelse af Jærnbanerne. Men Funktionærerne maa af Strejkens Udfald danne den Lære, at den faglige Bevægelse bør være økonomisk set vel funderet inden man begiver sig i Kamp; selv om de Krav, man stiller, i sig selv er nok saa berettigede.

Kongresser.

Glarmestersvendene danner Forbund. Glarmestersvendenes Fagforening i København har i det sidste halve Aar søgt at vække Interessen for Sammenslutning blandt Kollegerne i Provinserne, og det er lykkedes at oprette flere Foreninger.

Søndag den 27. Novbr. afholdtes en Kongres i Kafe »Kommunen« i København. Der var mødt Repræsentanter foruden fra København ogsaa fra Hillerød, Næstved, Nykjøbing F., Slagelse og Odense, ialt 16 Repræsentanter, hvoraf 10 fra Provinserne.

Den københavnske Fagforenings Formand. *O. G. Ohlson*, bød Velkommen og gjorde Rede for Mødets Opgave og *Alb. Møller* (Kbhvn.) ledede Forhandlingerne.

Man behandlede og vedtog Love samt tog Beslutninger vedrørende forskellige Afdelingsforhold, ligesom Planen lagdes til Lønbevægelse bl. a. i Odense.

Efter Opfordring redegjorde Sekretær *Carl Gran* for den faste Voldgiftsrets Opgaver.

Forbundets Navn blev »Glarmestersvendenes Forbund i Danmark« og Forbundet omfatter 6 Afdelinger.

Sluttelig behandlede og vedtog man en Udvidelse af Glarmestersvendenes Arbejdsløshedskasse for Sjælland, saaledes at den kommer til at omfatte hele Landet.

Forhandlingerne sluttede først hen imod Midnat.

For Forbundet og Arbejdsløshedskassen valgtes samme Ledelse, nemlig Formand O. G. Ohlson, Kasserer L. Rasmussen; endvidere H. Jensen fra København, G. Christiansen, Nykøbing F., A. Madsen, Odense, og Chr. Petersen, Næstved.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene paa Svovlsyre- og Superphosfatfabrikerne i Mundelstrup og Aalborg var truede med Lock-out (Arbejdsindstillelse), fordi det ikke var lykkedes at opnaa Enighed om nye Overenskomster til Afløsning af de af Forbundet opsagte. Denne Sag er tidligere omtalt her i Bladet (d. 12. Novbr.).

Som Modtræk overfor Arbejdsgivernes afvisende Holdning bebudede Dansk Arbejdsmandsforbund Strejke paa Gødnings-Aktieselskabets tredje Fabrik, Svovlsyrefabriken i Kastrup.

Det lykkedes ved en om hele Sagen ført Forhandling d. 25. Novbr. at opnaa Enighed om følgende:

Timelønnen bliver:

I Mundelstrup:

Til 1. Maj 1912	33	Øre
Fra 1. Maj 1912—1. Maj 1915	34	—
Fra 1. Maj 1915—1. Maj 1916	35	—

I Aalborg:

Til 1. Oktbr. 1912	35	Øre
Fra 1. Oktbr. 1912—1. Maj 1915	36	—
Fra 1. Maj 1915—1. Maj 1916	37	—

Disse Lønninger gælder for normaltimelønnede Arbejdere. Ovn- og Kammerpassere faar for hver Øres Tillæg til Timelønnen et Dagtillæg af 10 Øre.

Nævnte Lønninger tiltrædes fra Arbejdernes Side. Fabrikerne erholder Frist med Tiltrædelsen indtil 1. Februar 1911. Forsaavidt Fabrikerne ikke inden Februar 1911 har meddelt Dansk Arbejdsmands Forbund, at de nævnte Lønninger træder i Kraft, løber de nuværende Overenskomster videre og kan opsiges til de almindelige Udløbstider og med den nugældende Opsigelsesfrist.

Den bebudede Strejke paa Fabriken i Kastrup ligesom den bebudede Lock-out paa Fabrikerne i Mundelstrup og Aalborg bortfalder.

Snedkerne hos A. Svendsen, samt hos Rønnow i København havde efter Arbejdsgiverforeningens Mening iværksat Arbejdsstandsninger, der burde medføre Sagsanlæg ved den faste Voldgiftsret. Ved et Fællesmøde d. 25. Novbr. opnaaedes der Enighed om, at Arbejdet genoptoges i Løbet af et Par Dage hos Hr. A. Svendsen; til Gengæld skulde denne antage sine gamle Folk, indføre en mere dannet Tiltaleform og betale sine Svende Arbejdslønnen rettidigt.

Hos Rønnow var Sagen allerede inden Fællesmødet afholdtes bragt i tilfredsstillende Orden. Der blev saaledes ingen Anledning til at ulejlige Retten.

Snedkerne hos Juhl & Rasmussen i Aarhus. Snedkerforbundet har efter Septemberforligets Foiskrift varslet Strejke og iværksat den hos ovennævnte Firma, fordi Firmaet lod Smaamestre udføre almindeligt Møbelarbejde hjemme og derved opnaaede at faa de for Faget gældende Arbejdslønninger forringede. Ogsaa denne Standsning behandledes paa et Fællesmøde d. 25. Novbr., men uden Resultat, fordi Arbejdsgivernes Repræsentanter ikke vilde afgive de organiserede Mestres »Ret« til at arbejde under Svendenes Arbejdsløn. — Antagelig indbringer Arbejdsgiverforeningen Sagen for den faste Voldgiftsret.

Fag-Beretninger.

Dansk Skotøjsarbejderforbund har i Anledning af sit 25-Aars Jubilæum udgivet et lille Festskrift, udarbejdet af Forretningsudvalget. Paa ca. 40 Sider gengives i store Træk den Række Begivenheder, der sammenkædede udgør Forbundets Historie.

Medens man kender Datoen for Oprettelsen af den første Skomagerfagforening her i Landet (d. 23. Juli 1873), saa kender man ikke Datoen for Forbundets Dannelse; men dets Virksomhed begyndte d. 1. Maj 1885.

Festskriftet fortæller i et levende Mylr om Krav og Ønsker, Kampe og Sejre, Haab og Skuffelser, og nævner inden for den begrænsede Plads en Række Datoer og Navne. I Teksten er indført Portrætter af de 6 Fagfæller, der i den svundne Periode har været Forbundets Formænd.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tfl. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 23 ❋ KØBENHAVN DEN 10. DECEMBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Bogbinderne hos »De forenede Bogtrykkerier« i Aarhus, Bogbinderne paa Dansk Papirvarefabrik. Mølleriarbejderne paa A/S Mallings Dampmølle.) Strejkevarslerne. Opsagte Overenskomster. Skandinavisk Arbejderkongres. Den faste Voldgiftsret. En skandinavisk Guldsmede-Konference.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bogbinderne hos »De forenede Bogtrykkerier« i Aarhus. Fra Bogbinderforbundet modtog vort Forretningsudvalg i Begyndelsen af November Maaned Meddelelse om, at det havde varslet Arbejdsstandsning hos ovennævnte Firma fra den 11. November. Grunden hertil var, at vedkommende Firma paa sit Bogbinderi beskæftigede 6 kvindelige Bogbinderiarbejdere, som lønnedes langt under den for Kvinderne fastsatte Minimalløn.

Den 8. November fandt der imidlertid en Forhandling Sted mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og Parterne, og det lykkedes her at opnaa følgende Overenskomst:

»Ved et Fællesmøde i Dag i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, De samvirkende Fagforbund i Danmark og Bogbinderforbundet i Danmark i Anledning af en Uoverensstemmelse hos »De forenede Bogtrykkerier« i Aarhus enedes man om, at »De forenede Bogtrykkerier« er pligtige til at overholde den mellem Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinserne og Bogbinderforbundet gældende Overenskomst og at betale efter denne fra 1. Septbr. d. A.

Strejkevarslet tages tilbage.«

Fra Bogbinderforbundet har vi senere modtaget Meddelelse om at Firmaet ikke helt har overholdt Overenskomsten, idet de vedkommende Kvinder har faaet mindre udbetalt end de var berettigede til. Klage over det passerede er derfor indsendt til Arbejdsgiverforeningen.

Bogbinderne paa Dansk Papirvarefabrik. Paa ovennævnte Fabrik har man ladet Kvinder selvstændig lave Kontrolbøger og Bloknoter, uden dog at betale den i Overenskomsten fastsatte Løn for Svendearbejde. Ogsaa her havde Forbundet varslet Strejke.

Om denne Sag blev der ogsaa forhandlet den 8. November, og her enedes man om følgende Overenskomst:

»Ved et Møde i Dag i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, De samvirkende Fagforbund i Danmark, Københavns Bogtrykkerforening og Bogbinderforbundet i Danmark i Anledning af en Uoverensstemmelse hos A/S Dansk Papirvarefabrik erklærede Aktieselskabets Direktør Jonsen sig villig til, saalænge ikke anden Bestemmelse maatte blive truffen, at lade det paagældende Arbejde (Strimling paa Blokke) udføre overensstemmende med den i Slutningen af § 8 i Overenskomsten i Bogbinderfaget omtalte Maade.

Strejkevarslet tages tilbage.«

Mølleriarbejderne paa A/S Mallings Dampmølle. Efter Opfordring af De samvirkende Fagforbund afholdtes der den 18. November Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hoved-

organisationerne og de interesserede Parter i Anledning af, at der ikke var opnaaet Enighed om en Overenskomst med A/S Malling Dampmølle og Dansk Mølleriarbejderforbund. Forbundet havde hidtil ikke haft nogen Overenskomst med nævnte Mølle, og medens der paa en Del andre Møller i Jylland, hvor der er oprettet Overenskomst, betales 21—22 og 22 Kr. 50 Øre som Ugeløn, betaler Malling Dampmølle 30 og 32 Øre og 1 Mand 35 Øre pr. Time.

Under Forhandlingerne tilbød Mølleriarbejderforbundet at ville gaa med til en Ugeløn det første Aar af 20 og 21 Kr., stigende efter et Aars Forløb til 21 og 22 Kr. pr. Uge samt at Overenskomstens Varighed sattes til 1. April 1914.

Dette vilde Arbejdsgiverforeningen ikke gaa med til, og efter først at have tilbudt en Ugeløn af henholdsvis 19 Kr. 50 Øre og 21 Kr., fremkom den nu med et andet Forslag, hvorefter Lønnen skulde beregnes pr. Time til henholdsvis 34 og 37 Øre og Overenskomstens Varighed sættes til lidt over 5 Aar, nemlig til 1. April 1916. Hertil kunde Mølleriarbejderforbundet ikke slutte sig og Mødet endte derfor uden Resultat.

Strejkevarslerne.

I Arbejderen Nr. 8, 7. Aargang, er optaget en Kendelse af Den faste Voldgiftsret som slaar fast, at enhver Arbejdsstandsning i Henhold til Septemberforligets Punkt 2 skal varsles 14 Dage forud. Tidligere levede man paa den Forstaaelse, at Organisationerne kun skulde give Varsel, naar de vilde sikre sig Støtte af Hovedorganisationerne. Bestemmelsen om at Arbejdsstandsninger skal varsles med 14 Dage føles af Organisationerne ikke nu som nogen stor Ulempe; thi Forholdet er jo efterhaanden blevet, at saagodt som alle Organisationer selv har indført Regler, hvorefter Uoverensstemmelser om faglige Forhold skal behandles og afgøres. Ifølge den af Fællesudvalget af 17. August udarbejdede »Norm for Regler for Behandling af faglig Strid« skal der i Spørgsmaal, som angaar Uoverensstemmelser om Forstaaelsen af en Priskurant med almindelige Bestemmelser, foretages Mægling, Forhandling, eventuelt Voldgift og dermed er den Sag bragt ud af Verden. I Interesse-Stridigheder, hvorved forstaas Uoverensstemmelser, som ligger udenfor Rammen af bestaaende Overenskomster, skal der forinden Arbejdsstandsninger maa iværksættes mægles eller forhandles mellem Organisationerne; naar saadan Mægling ikke har ført til Enighed og en af Parterne nægter at lade Sagen afgøre ved Voldgift, har Organisationerne Ret til gennem Anvendelse af Arbejdsstandsning at søge at føre deres Krav igennem. Til den foreskrevne Mægling og Forhandling vil der gaa 10—14 Dage. Efter den tidligere Forstaaelse af Septemberforliget kunde Organisationerne, hvis de ikke ønskede Hovedorganisationernes Støtte, umiddelbart efter Forhandlingernes Afslutning standse Arbejdet, men dette lader sig med den ny Fortolkning af Septemberforliget ikke gøre mere; thi enhver Arbejdsstandsning skal varsles med 14 Dage. For at komme bort fra dette urimelige Forhold — at der først skal forhandles 14 Dage og derefter ventes 14 Dage forinden man kan iværksætte Arbejdsstandsning — har vort Forretningsudvalg henvendt sig til Arbejdsgiverforeningen for at faa dette Forhold forandret. Under 13. September sendte vi Arbejdsgiverforeningen en saalydende Skrivelse:

Til

Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Udvalget af 17. August 1908 opnaaede Enighed om »Norm for Regler for Behandling af faglig Strid« og disse Regler har Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund godkendt.

I Henhold til disse Regler skal der i alle Tvistigheder — med Undtagelse af de Tilfælde, som er omtalt i § 5, 2. Stykke — foretages Mægling, og Sagen skal dernæst, saafremt Mæglingen ikke fører til noget

Resultat, behandles af de vedkommende faglige Organisationer. Er det en Retstvist skal den, forsaavidt den angaar Forstaaelsen af en foreliggende Priskurant med almindelige Bestemmelser eller en mellem Organisationerne almindelig bestaaende Overenskomst, henvises til voldgiftsretlig Afgørelse.

Tidsfristen for Mægling er fastsat til 3 Dage i København og 5 Dage i Provinserne og Forhandling mellem Organisationerne skal ske indenfor en lignende Tidsfrist efter at Sagen er anmeldt.

Ved Mæglingen og Sagens Indbringelse til Organisationerne og Forhandlingen mellem disse vil der imidlertid let hengaa 10 à 12 Dage i København og 12 à 14 Dage i Provinserne. Det vil altsaa sige, at der til Mægling og Forhandling i Interessetvister, efter Regler for Behandling af faglig Strid hengaar omtrent det samme Antal Dage, som er fastsat til Forhandling i Følge Overenskomsten af 5. September 1899.

Da den faste Voldgiftsret har fastslaaet, at enhver Arbejdsstandsning — med Undtagelse af de i Paragraf 5, 2. Stk. omhandlede Tilfælde — skal varsles med 14 Dage, paatrænger det Spørgsmaal sig og kræver en Løsning, om hvorvidt der foruden de Dage, der hengaar med Mægling og Voldgift, yderligere skal gives 14 Dages Varsel, hvis en af Parterne vil iværksætte Arbejdsstandsning.

Bestemmelsen i Septemberforliget om, at der skal gives den anden Part 14 Dages Varsel forinden Arbejdsstandsning kan iværksættes, er formentlig indsat, for at der ved Mægling og Forhandling kan gives Parterne Lejlighed til at naa til Forstaaelse om foreliggende Uoverensstemmelser inden Krig iværksættes.

Da det i Norm for Regler for Behandling af faglig Strid er fastslaaet, at der skal mægles og forhandles, og da der formentlig ogsaa findes saadanne Bestemmelser i andre mellem Organisationerne bestaaende Voldgiftsregler, er vi for vort Vedkommende af den Mening, at naar Organisationerne har holdt sig disse Regler efterrettelig, skulde det *ikke* være nødvendigt yderligere at give 14 Dages Varsel, hvis en af Parterne ønskede at iværksætte Arbejdsstandsning. De Forhandlinger, som man har tænkt paa, da Septemberforliget i 1899 blev indgaaet, er jo gennem Mægling og Forhandling allerede prøvede og Hensigten med de 14 Dages Varsel er jo dermed sket Fyldest. Hvis der, efter at Parterne har nægtet at forhandle, yderligere skal gives 14 Dages Varsel forinden en Arbejdsstandsning kan iværksættes, vil det betyde, at der vil hengaa ca. 4 Uger fra Mæglingens Begyndelse og til Arbejdsstandsningen kan iværksættes, og det har sikkert aldrig været Forligets Mening.

Den Vanskelighed kan imidlertid overvindes derved, at man samtidig med Forlangendet om Mægling giver Strejkevarsel, men da en saadan Fremgangsmaade ikke er egnet til at skabe rolige Arbejdsforhold, men tvertimod vil foranledige en stadig og ofte unødig Uro, skal vi i begge Parters velforstaaede Interesse tillade os at foreslaa, at man ikke forlanger 14 Dages Varsel i saadanne Tilfælde, hvor der er mæglet og forhandlet i Henhold til de mellem Organisationerne bestaaende Regler for Behandling af faglig Strid og i de Tilfælde, som er omtalt i Norm for Regler for Behandling af faglig Strid § 5. 2. Stk.

Forventende det ærede Forretningsudvalgs Svar tegner

P. F. V.

CARL F. MADSEN.

Carl Gran.

Som Svar paa denne Skrivelse modtog vi fra Arbejdsgiverforeningen den 24. November følgende:

Til

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Skrivelse af 13. September d. A. stiller det ærede Forretningsudvalg Forslag om, at Forlangendet om, at der i Medfør af Septemberforligets Punkt 2 gives 14 Dages Varsel, før Arbejdsstandsning iværksættes, frafaldes i de Tilfælde, hvor der er mæglet og forhandlet i Overensstemmelse med de mellem Organisationerne bestaaende Regler for Behandling af faglig Strid. Vor Hovedbestyrelse, som indgaaende har drøftet Forslaget, er imidlertid ganske enstemmig af den Anskuelse, at der skal meget vægtige Grunde til for at gaa til en saadan Ændring af Septemberforliget som den, der her er Tale om, og Hovedbestyrelsen har ikke kunnet faa Øje paa, at saadanne Grunde foreligger. At Opretholdelsen af Bestemmelsen om de 14 Dages Varsel, før en Arbejdsstandsning iværksættes, navnlig saaledes som denne Bestemmelse er fortolket af Den faste Voldgiftsret i dennes Kendelser af 24. August og 28. September d. A., i adskillige Tilfælde vil bevirke, at der vil hengaa noget længere Tid fra en Konflikt opstaar, indtil den giver sig Udslag i Arbejdsstandsning, kan jo dog ikke anses for nogen Ulykke. Tværtimod vil Bestemmelsen kunne medføre, at Parterne ikke i saa mange Tilfælde som tidligere letsindigt gaar til at anvende Arbejdsstandsningen som Kampmiddel, og det vil ikke mere kunne ske, at der her og der etableres Standsninger, som Hovedorganisationerne først efter nogen Tids Forløb kommer til Kundskab om. Hovedorganisationerne vil altsaa faa Lejlighed til ved en rettidig Indgriben at afværge Kampen. Ligeledes kan Opretholdelsen af Bestemmelsen tænkes at ville medføre den Virkning, at Parterne vil drage Omsorg for, at der ikke hengaar unødig lang Tid,

inden Forhandlinger optages, hvor f. Eks. en Overenskomstopsigelse foreligger.

For Arbejdsgiverforeningen er Hovedpunktet i denne Sag som sagt dette: Man kan ikke indse, at nogen berettiget Interesse kræver en Formindskelse af det Mellemrum, der ligger mellem Forhandlingernes Afslutning og et eventuelt Fredsbrud, og man kan derfor ikke gaa med til en Revision af Septemberforliget i den af det ærede Forretningsudvalg antydede Retning.

P. H. V.
KASPAR ROSTRUP.

Hjalmar V. Elmquist.

Arbejdsgiverforeningen har saaledes afslaaet den af os foreslaaede Ordning, og fremkalder netop derved et langt større Antal Strejkevarsler end der ellers vilde været fremkommet og skaber en Del unødig Uro. Det er jo som vi skrev i Slutningen af vor Skrivelse til Arbejdsgiverforeningen, at Organisationerne let kan overvinde den Vanskelighed — forlade Arbejdet efter forsøgt Mægling og Forhandling — som Arbejdsgiverforeningen søger at lægge Organisationerne Hindringer i Vejen for. I enhver Interesse-Strid — altsaa Uoverensstemmelser, som ligger udenfor Rammen af bestaaende Overenskomster — kan de Organisationer, som i Følge deres Regler for Behandling af faglig Strid er frit stillede, jo blot give Strejkevarsel samtidig med at de forlanger afholdt Mægling. Saafremt Organisationerne i stor Udstrækning i Fremtiden vilde anvende denne Fremgangsmaade, vil Arbejdsgiverforeningen sikkert ret hurtigt indse, at dens Forlangende om at der i Interesse-Stridigheder baade skal mægles og forhandles og derefter gives Strejkevarsel, er ganske urimelig og kun til Ulæmpe ogsaa for Arbejdsgiverne.

Opsagte Overenskomster.

Nedenstaaende fremsætter vi en Fortegnelse over de os bekendt opsagte Overenskomster, disses Udløbstid samt Antal Medlemmer, som Opsigelserne omfatter.

Opsagt til Ophør 1. Januar 1911.

Mølleriarbejderne i Esbjerg	20	Mdl.
Syersker i Aarhus	68	—
Murerne i Københavns	1300	—
Tekstilarbejderne over hele Landet	4000	—
Slagteriarb. i Provinserne	374	—
Ialt	5762	Mdl.

Opsagt til Ophør 1. Februar 1911.

Murerne i Provinserne	3100	Mdl.
Møllerne paa Cementfabr.	24	—
Lagerskræderne i København (1200 Kv., 200 Md.)	1400	—
Savværksarb. og Maskinsnedk. over hele Landet	1300	—
Kedel- og Maskinpassere, forsk. Virksomheder	147	—
Skibstømrerne i Esbjerg og Svendborg	98	—
Arbejdsm. indf. Jernindstr.	3065	—
Syerskerne i Horsens og Grenaa	34	—
Ialt	9168	Mdl.

Opsagt til Ophør 1. April 1911.

Korksk. og Sorterer. i Kbh.	185	Mdl.
Billedskær. p. Landskronagades Mblfabr. og Justesen i Randers	14	—
Jord- og Betonarb. i Kbh.	3000	—
Ialt	3199	Mdl.

Ovenstaaende Fag tilhører alle De samvirkende Fagforbund, og de opsagte Overenskomster omfatter ialt *18029 Medlemmer*. Dertil kommer Sømændene og Søfyrbøderne med ca. 4000 Medlemmer; for disse bestaar der ingen Overenskomst.

Tømrerforbundet, som staar udenfor De samvirkende Fagforbund, har opsagt den nugældende Overenskomst med Centralforeningerne af Tømrer- og Murermestre i Provinserne. Lønbevægelsen omfatter ca. 2500 Medlemmer.

Blikkenslagerforbundet, som ligeledes staar udenfor De samvirkende Fagforbund, har opsagt Overenskomsten for Jyllands Vedkommende til Ophør 1. Januar og for Kbhvns. Vedk. til Ophør 1. April 1911; omfatter henimod 1000 Medlemmer.

Skandinavisk Arbejderkongres.

Paa den skandinaviske Arbejderkongres i Kristiania 1907, blev det vedtaget at den næste skandinaviske Arbejderkongres skulde afholdes i Gøteborg i Aaret 1911.

Til at forberede Kongressen samledes den 28. November i Gøteborg ialt 6 Repræsentanter for de tre nordiske Landes faglige og politiske Hoved-Organisationer.

Under Forhandlingerne fremkom imidlertid Oplysninger, der gjorde det ønskeligt at udsætte Kongressens Afholdelse et Aar, og følgende Henvendelse vedtoges enstemmig:

Til
Hovedbestyrelserne for de politiske og faglige Arbejderorganisationer i Danmark, Norge og Sverig!

I Henhold til Beslutning paa den 7. skandinaviske Arbejderkongres i Kristiania i September 1907, at næste skandinaviske Arbejderkongres afholdtes i Gøteborg Aar 1911, særlig af Hensyn til, at der da er forløbet 25 Aar siden den første Kongres af denne Art blev afholdt (i Gøteborg 1886), har undertegnede Repræsentanter for de politiske og faglige Hovedbestyrelser i Danmark, Norge og Sverig samt to Repræsentanter for Gøteborg Arbejderkommune, været samlede i Gøteborg for at træffe Forberedelser til den omhandlede Kongres.

Under Forhandlingen herom fremsattes den Opfattelse, at flere af de Emner, der kunde være Grund til at behandle paa denne skandinaviske Kongres, netop er behandlede i indeværende Efteraar paa den store internationale socialistiske Kongres i København, hvoraf følger, at nye Synspunkter vedrørende disse Spørgsmaal næppe kunde ventes fremsatte af en skandinavisk Kongres næste Aar.

Fra de svenske Repræsentanter fremsattes som yderligere Motiv i samme Retning, at det svenske socialdemokratiske Arbejderparti, som holder sin Partikongres i Foraaret 1911, i Løbet af Sommeren og Efteraaret samme Aar bliver meget optaget af de Valg, som forestaar efter det nye Valgsystem, der første Gang skal bringes i Anvendelse, og venter, særlig i de udstrakte Landdistrikter, at kunne kalde nye Vælgermasser til Udøvelse af deres Borgerret.

Under Hensyn til alle disse Omstændigheder, der maa tillægges Betydning fremfor det utvivlsomt bestaaende Ønske om Kongressens Afholdelse i 25-Aaret efter den første Kongres af denne Art, beslutter Konferencen enstemmig at foreslaa de respektive Hovedbestyrelser, at Kongressen udsættes til et passende Tidspunkt i Aaret 1912.

Konferencen udtaler Ønsket om, at de respektive Hovedbestyrelsers Beslutninger i Anledning af denne Henvendelse maa blive tilstillet den svenske Kongreskomités Formand, undertegnede Herm. Lindquist, inden Udgangen af indeværende Aar.

Gøteborg, den 28. Novbr. 1910.

Th. Stauning. Carl F. Madsen.
Magnus Nielsen. Ole O. Lian.
Hjalm. Branting. Herm. Lindquist.

*

Efter at denne Sag var afgjort, drøftede man den faglige Situation i de tre Lande og fattede forskellige Beslutninger.

Den faste Voldgiftsret.

Havnearbejderne hos Speditørfirmaet Fritsche & Co.

Sagen Nr. 24.

Efter længere Tids Strejke hos Speditørfirmaet Fritsche & Co. Amaliegade 3, afsluttedes der den 21. f. M. en Overenskomst mellem Firmaet og Dansk Arbejdsmands Forbund, hvori det fastsloges, at Firmaet »forpligter sig til fra 1. Nov. d. A. udelukkende at beskæftige Medlemmer af Havnearbejdernes Forbund«. Denne Forpligtelse har Firmaet ikke overholdt.

Dansk Arbejdsmandsforbund har derfor forlangt Sagen indbragt for

Den faste Voldgiftsret. Den 26. November blev Sagen procederet for Retten; men den afsagde ingen Kendelse. Retten henstillede til Parterne at søge Forlig.

Den 30. November var Parterne ved deres Repræsentanter samlede til Forligsprøve og her opnaaedes følgende Overenskomst:

I Stedet for den d. 21. Oktober 1910 trufne Overenskomst træder i Kraft følgende

Overenskomst

1) Havnearbejdernes Forbund hæver straks Blokaden og godkender det af Firmaet fremsendte Tilbud vedrørende Lønningsforholdene.

2) Fritsche & Co. forpligter sig til fra 1. December d. A. udelukkende at beskæftige Medlemmer af Havnearbejdernes Forbund, jfr. dog Post 3 i Slutningen.

3) Nedennævnte Arbejdere, der for Tiden beskæftiges af Fritsche & Co., Laur. Andersen, Præstøgade 12, 1. tv.; Ludv. Andersen, Ryesgade 63; Carl Hansen Basse, Hjørringsgade 21, 3 tv.; Alfr. Bentzen, Eskildsgade 52, 5; Chr. Christensen, Ryesgade 111, 3; O. Hansen, Rosengade 7, 2; H. P. Hansen, Aarhusgade 43, 4; L. Jeppesen, Hovgaardsgade 8, 5; Bernh. Kragh, Aggersborggade 6, 4; Viggo Larsen, Vævergade 8, St.; Vilh. Nielsen, Borgergade 72, St.; C. V. Olsen, Krusemyntegade 20, 2; Viggo Oxenbøll, St. Annaplads 10, 1; D. H. P. Petersen, Aalborggade 30, 2 th.; Carl Rasmussen, Wolthersgade 5, St.; Ch. Ree, Bentzonsvej 42, 1; M. Steffensen, Aarhusgade 43, 4; Will. Sørensen, Nansensgade 50, 1: optages i Havnearbejdernes Forbund i Overensstemmelse med §§ 1 og 2 i Forbundets Love, dog saaledes at hver af disse Arbejdere betaler en Bod af ialt 100 Kr. til Forbundets Kasse.

Optagelsen foregaar i Løbet af 1 Uge fra d. 1. December d. A., i hvilken Uge Firmaet efter eget Skøn beskæftiger saavel de organiserede som de ovennævnte Arbejdere.

4) Nærværende Overenskomst gælder til 1. Januar 1912 og kan derefter opsiges fra hver af Parterne med tre Maaneders Varsel til Ophør den 1. i en Maaned.

En skandinavisk Guldsmede-Konference

afholdtes i Stockholm i Dagene d. 29., 30. og 31. Juli. Den talte følgende Deltagere:

Hr. *Geog Schou*, »Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund i Danmark«, Hr. *Ejner Gabrielsen*, »Norsk Guldsmedearbejder-Forbund« og D'Hrr. *Axel Hansen* og *K. G. Dalmark*, »Guldsmedearbejdernes Fagforening« i Stockholm.

Dagsordenen udgjordes af 3 Punkter, nemlig: 1. Beretning fra de forskellige Lande, 2. Forslag om Samarbejde mellem de betræffende skandinaviske Organisationer i Faget og 3. Offentliggørelse af Konferencens Resultat.

Man opnaaede Enighed om Forslag til en Gensidigheds-Overenskomst mellem de 3 Landes Organisationer; Forslaget skal dog, inden det kan træde i Kraft, godkendes af de tre Landes Organisationer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tfl. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 24 ❋ KØBENHAVN DEN 17. DECEMBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: En Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen og vort Svar. Kongresser (Billedskærernes og Dekorationsbilledhugger-Forbundet). Den faste Voldgiftsret (Jord- og Betonarbejderne hos Entreprenørfirmaet Bird). Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen i Aarhus. Arbejdsmændene paa A/S Otto Mønsteds Margarinefabrik i Aarhus. Arbejdsmænd og Mølleriarbejdere paa Oliemøllerne i Aarhus). Arbejderbevægelsen i Udlandet (Det tscheckiske Spørgsmaal) Arbejdsløsheden (Arbejdsløsheden i Oktober 1910).

En Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen og vort Svar.

Til Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund
i Danmark.

Som sædvanligt foreligger der i Aar ved Aarets Udgang en Række opsagte Overenskomster; deres Antal er større end nogensinde før. Af Erfaring ved vi, at der nu forestaar et stort Arbejde med at faa dem bragt i Orden.

Det ærede Forretningsudvalg vil sikkert være enigt med os i, at den Form, under hvilken man i de senere Aar har udført dette Arbejde, frembyder adskillige Ulemper, navnlig fordi de Forhandlinger, der, naar alt er ved at briste, føres mellem Repræsentanter for de uenige Parter under Tilkaldelse af Hovedorganisationerne, tager en Tid, der er uforholdsmæssig stor i Forhold til den Nytte, de har med Hensyn til de endelige Resultater. Derfor er det naturligvis ogsaa, at man oftest efter lange Debatter, hvis Udbytte ikke svarer til den anvendte Tid, træffer de endelige Afgørelser i mindre Udvalg. Og naar hertil kommer, at Forhandlingerne ofte først føres op til Hovedledelserne i sidste Øjeblik inden Overenskomsternes Udløb og *der* tilendebringes i sene Nattetimer under Pres af truende Arbejdsstandsninger, tit faa Timer førend disse er varslet iværksatte, vil man let kunne enes om, at heri ligger en Fare for, at Resultatet baade formelt og reelt kan faa et Skær af Hastværksarbejde. Vort Forretningsudvalg har derfor drøftet det Spørgsmaal, om der ikke var Mulighed for at finde Udveje til en bedre Ordning af Forhandlingerne, og Generalforsamlingen har enstemmig sluttet sig til den Tanke, som vi neden for skal tillade os at forelægge det ærede Forretningsudvalg.

Vort Forretningsudvalg har alt henvendt sig til samtlige Afdelinger af Arbejdsgiverforeningen, hvis Overenskomster er opsagte, med Anmodning om snarest at fremskaffe Resultat af Forhandlingerne med de paagældende Arbejderorganisationer og, hvor Enighed ikke maatte opnaas, indsende Indberetning om de Krav, der maatte ønskes stillede til eventuelle nye Overenskomster. Saa snart disse Indberetninger foreligger, hvilket Tidspunkt det er vor Agt af alle Kræfter at søge fremskyndet, vil vort Forretningsudvalg henvende sig til De samvirkende Fagforbund, for at Resultaterne kan blive optaget til samlet Drøftelse mellem Hovedledelserne.

Under de kommende Forhandlinger vil der fra vor Side blive lagt særlig Vægt paa at komme over til lange Overenskomster med Udløb i samme Aar — helst samme Foraar — saaledes, at vi med visse Mellemrum kommer til at staa ligeoverfor

den Opgave at skulle ordne Løn- og Arbejdsforhold over hele Linien for den kommende Tarifperiode.

Det synes os umiddelbart indlysende, at en saadan Ordning i høj Grad aabner Muligheden for, at en i rette Tid optaget samlet Overvejelse af Forholdene i det hele og store og af alle de Spørgsmaal, der til Stadighed rejses fra Arbejdernes Side, i langt højere Grad kunde føre til gensidig Forstaaelse end den spredte Fægtning.

Arbejdsgiverforeningen skal altid være rede til at drøfte Krav fra Arbejderpartiets Side, der har Berettigelse paa det givne Tidspunkt, men dette vil sikkert ikke kunne ske bedre og fyldigere end naar man med længere Mellemrum tager de samlede Løn- og Arbejdsforhold op til rolig og saglig Drøftelse, og uden at denne er paavirket af en umiddelbart forestaaende Arbejdsstandsning. I det hele taget tror vi, at man i Fremtiden i højere Grad bør drøfte de store Spørgsmaal indenfor Arbejdsforholdet ud fra ganske almindelige Synspunkter og lade Resultaterne af saadanne Drøftelser være retledende for Overenskomsternes Indhold.

Vi forvente, at De samvirkende Fagforbunds Ledelse vil kunne tiltræde Tanken om denne rent praktiske Foranstaltning og vil medvirke til, at der paa denne Maade i god Tid kan optages en Fællesforhandling, til hvilken vi da skal tillade os senere at fremsende Indbydelse.

P. F. V.
KASPAR ROSTRUP.

Sophus Agerholm.

Vort Svar.

Til Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.
her.

Det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 1. ds. har vi modtaget og vi erkender, at der klæber adskillige Ulæmper ved de Forhandlinger, der ofte i sidste Øjeblik føres, og føres under Højtryk. Men paa den anden Side tror vi ikke paa Muligheden af disse Ulæmpers Afskaffelse. Der er jo Tale om, at den ene af Parterne ønsker at faa noget hos den anden Part — noget, som den anden Part ikke godvillig vil give; derfor opnaas der kun Enighed under et vist Pres; savnes dette Pres, opnaas der ikke Enighed. Det ses da ogsaa, at det ærede Forretningsudvalg i sin Skildring af Ulæmperne ved den hidtidige Forhandlingsform udtaler *baade*, at Forhandlingerne (med Bistand af Hovedorganisationerne). »tager en Tid, der er uforholdsmæssig stor«, *og* »at Forhandlingerne ofte først føres op til Hovedledelserne i sidste Øjeblik«.

Man kan vel næppe bebrejde den nu anvendte Forhandlingsform *begge Dele* som Ulæmper. Og i alle Tilfælde tvivler vi om, at den sidstnævnte Ulæmpe kan afskaffes paa anden Maade, end ved netop at indføre den førstnævnte.

Ikke desto mindre skal vi være villige til at tage ethvert Forslag i den antydede Retning fra det ærede Forretningsudvalg op til Behandling. Imidlertid er det os bekendt, at det ærede Forretningsudvalg hidtil har lagt Vægt paa at foreskrive Organisationerne under Arbejdsgiverforeningen ikke at slutte Overenskomster med Arbejderorganisationerne uden paa visse fastsatte Betingelser, eller at man ligefrem har nægtet Arbejdsgiverorganisationerne Ret til at enes uden Hovedorganisationens Medvirkning. Den derved opstaaede Tilstand i den faglige Situation er det, som efter vor Mening i Reglen har skabt de Ulæmper — navnlig Højtrykket —, hvorover man nu besværer sig. Som det vil være det ærede Forretningsudvalg bekendt, har vi benyttet den modsatte Fremgangsmaade, og vi skulde tro, at de paaklagede Ulæmper i høj Grad vilde indskrænkes — maaske ganske forsvinde — hvis den ærede Arbejdsgiverforening ogsaa vilde give *sine* Organisationer det Raad, *saavidt muligt hver i sit Fag at søge Enighed opnaaet med Fagets Arbejderorganisation.* Paa den Maade vilde

langt de fleste Forhandlinger føres til Ende, uden at Hovedorganisationernes Bistand paakaldtes, og man vilde vel ogsaa opnaa en bedre Forstaaelse imellem Parterne — en Forstaaelse, der ikke vilde undlade at sætte Frugter i det daglige Forhold mellem Arbejdere og Arbejdsgivere.

I Skrivelsen meddeler det ærede Forretningsudvalg os, at man *allerede har* henvendt sig til Arbejdsgiverforeningens Afdelinger med visse Raad, der skal følges. Det er jo et Spørgsmaal, om man ikke netop derved ensidig har foregrebet Begivenhedernes Gang. Vi siger, at det er et Spørgsmaal, da vi jo ikke kender Formen for Henvendelsen til Arbejdsgiverforeningens Underorganisationer. Men det fremgaar af det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse, at man »*fremskynder*« det Tidspunkt, da de mellem Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer paaviselige Uenigheder kan konstateres. Vi ser ikke rettere, end at netop den Opfordring til Arbejdsgiverorganisationerne maa *fremkalde* Uenigheder eller Uoverensstemmelser, som man ikke giver de paagældende Parter tilstrækkelig Lejlighed til at opnaa Samstemmighed om.

Naar det endvidere i det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse fastslaas, hvad Arbejdsgiverforeningen vil lægge Vægt paa — nemlig langvarige Overenskomster med Udløb samme Aar (Foraar) — saa synes vi, at det ærede Forretningsudvalg allerede *ensidigt har foregrebet*, hvad der burde opnaas Enighed om ved de i samme Aandedræt foreslaaede Forhandlinger.

Hidtil har vi ikke fra Arbejdernes Hovedorganisations Side lagt Vægt paa Gennemførelsen af visse stereotype Krav, som Betingelse for, at Underorganisationerne kan slutte ny Overenskomst, og vort Indtryk er, at den store Forskel paa Fagenes og Organisationernes Udviklingstrin vil lægge sig hindrende i Vejen for Opfyldelsen af det ærede Forretningsudvalgs Ønske om sideløbende eller fælles Overenskomster. Vi skal derfor ikke udtale os afgjort imod fleraarige Overenskomster i Almindelighed, men blot bemærke, at vor Stilling i hvert enkelt Tilfælde vil være afhængig af, hvilken Form de paagældende Overenskomster faar, og hvilke Fremskridt og hvilken Udvikling de giver Udtryk for.

Vi er imidlertid som ovenfor nævnt parate til naar som helst at optage til Behandling med det ærede Forretningsudvalg alle foreliggende Forhold baade under og uden Trykket af større eller mindre Arbejdsstandsninger. Det fremgaar imidlertid ikke klart af det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse, hvorvidt den paatænkte Fællesforhandling skulde omfatte blot de Fag, for hvilke Overenskomster er opsagte, eller om Hensigten fra det ærede Forretningsudvalgs Side er, at man skulde optage Forhandling om de Hoved-Principper, der bør nedlægges i fremtidige Overenskomster.

I det førstnævnte Tilfælde maa vi ved kommende Forhandlinger betinge os Medvirken af Repræsentanter for de paagældende Fags Arbejderorganisationer, medens vi i det andet Tilfælde maa forbeholde os Adgang til at behandle Sagen i en udvidet Kreds af Fagforbundenes Ledelser.

P. F. V.
CARL F. MADSEN

Carl Gran.

Kongresser.

Billedskærernes og Dekorationsbilledhugger-Forbundet afholdt sin 2. Kongres d. 18. og 19. Novbr. i København. Foruden Hovedbestyrelsen var mødt 10 Repræsentanter fra 6 Afdelinger.

Forretningsføreren, Einar Otendal, aflagde Beretning om Forbundets Virksomhed og udtalte bl. a.:

Da vi i 1907 afholdt Kongres, omfattede vort Forbund kun 2 Afdelinger. Nu tæller vi 6 Afdelinger og 7 Underafdelinger. Vort Forbund har arbejdet saaledes, at det nu indenfor sine Rammer tæller alle Fagets Udøvere. Dette er i første Række

Frugten af, at man oprettede Forbundet.

Det fremgik af Beretningen, at der var gennemført ny Overenskomster overalt i Danmark. I Horsens dog først efter ca. 2 Mdrs. Strejke. I København var der desuden oprettet Særoverenskomster med flere Enkeltvirksomheder. Omtalte dernæst udførligt de Konflikter og Voldgiftssager, der havde været ført, dels for at faa alt bestaaende Overenskomster respekteret, dels vedrørende Fortolkningen af enkelte Bestemmelser i disse.

Forbundet har forbedret Gensidigheds-Overenskomsterne med Udlandet, saaledes at Medlemmerne herigennem har vundet betydelige Fordele.

Forretningsføreren gav dernæst fyldige Oplysninger om, hvor meget Lønningerne var hævet samt gav en Oversigt over Gennemsnitslønningerne i de forskellige Byer.

Efter nogen Diskussion godkendtes Beretning og Virksomhed enstemmigt.

Forretningsføreren fremlagde derefter Regnskabet og aflagde en kort Beretning vedrørende dette. Regnskabet udviste en glædelig Formuefremgang.

Regnskabet godkendtes enstemmig.

De til Forbundslovene stillede Ændringer vedtoges væsentlig i Overensstemmelse med Forslagene.

Kongressen traf Beslutninger vedrørende Statistik over Løn- og Arbejdsforhold, diskuterede Lærlingeforholdene samt Forslag vedrørende internationale Forbindelser, og traf sluttelig vigtige Beslutninger i dette Spørgsmaal.

Det vedtoges at udgive et Fagblad.

Dernæst diskuteredes Spørgsmaal vedrørende Opsigelse af Overenskomster, og efter at havs fastsat Lønninger for Forbundets Tillidsmænd, skredes til Valg af disse.

I Følge Lovene skal der opstilles 2 Kandidater til Forretningsførerposten. Foreslaaet blev E. Otendal og C. Klüver. Otendal genvalgtes med 11 Stemmer. 1 Stemme faldt paa Klüver.

Billedskærernes Arbejdsløshedskasse.

I Forbindelse med Kongressen afholdt Arbejdsløshedskassen sit første Delegeretmøde.

Mødets Delegerede og Tillidsmænd er de samme som Forbundets.

E. Otendal aflagde Beretning om Kassens Virksomhed, og kom herunder ind paa en udførlig Omtale af den ekstraordinært store Arbejdsløshed, der de sidste Aar havde været.

I Regnskabsaaret 1908—09 var der saaledes ved Arbejdsløshed tabt gennemsnitlig 43 Dage pr. Medlem. I Regnskabsaaret 1909—10 var dette Tal steget til 64 Dage pr. Medlem. Heri sporedes for indeværende Aar en betydelig Nedgang.

Af Regnskabet fremgik det, at Kassen ikke uden ekstra Paaligning havde kunnet klare sine vedtægtsmæssige Forpligtelser; men som en Følge af, at Arbejdsløsheden havde været betydelig mindre i indeværende Aar, var Kassens Status betydelig bedret siden sidste Regnskabsaars Slutning.

Beretning, Virksomhed og Regnskab godkendtes enstemmigt.

Delegeretmødet vedtog derpaa nogle Vedtægtsforandringer samt Regler vedrørende Kontrol og Arbejdsanvisning.

Kassens Ledelse er den samme som Forbundets.

Næste Delegeretmøde afholdes ligesom Forbundets Kongres i Aarhus 1914.

Den faste Voldgiftsret.

Jord- og Betonarbejderne hos Entreprenørfirmaet Bird.

Sagen Nr. 26.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 10. Decbr. 1910 i Sag Nr. 26: De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening for Foreningen af Brolægningsentreprenører i København.

Fra *Klagernes* Side er navnlig følgende anført:

Mellem Foreningen af Brolægningsentreprenører i København og Jord- og Betonarbejdernes Afdeling blev der den 11. April 1907 oprettet en Overenskomst, i hvis § 3, Stk. A. det udtrykkeligt er bestemt, at *enhver Uenighed* skal »bilægges ved Forlig eller Voldgift«. I Anledning af et opstaaet Stridsspørgsmaal mellem Entreprenørfirmaet Bird og dets Arbejdere vedrørende Afregningen af et udført Udgravningsarbejde paa Bispebjerg Kirkegaard begærede Jord- og Betonarbejderafdelingen ved en Skrivelse af 14. Oktober d. A. til Hr. Ingeniør Hoppe, der fungerer som Voldgiftsrettens Formand (ikke Opmand), den nævnte Sag behandlet i den faglige Voldgiftsret.

I Skrivelse af 19. s. M. fra Voldgiftsrettens Formand nægtede han imidlertid at lade Sagen behandle i Voldgiftsretten, og skønt Dansk Arbejdsmandsforbund ved en Skrivelse af 28. Oktober d. A. til selve Entreprenørforeningen gentager Begæringen om Sagens Indankning for Voldgiftsretten, fastholdes Nægtelsen af Sagens voldgiftsretslige Behandling, idet Entreprenørforeningen ved Skrivelse af 1. November d. A. gør gældende, at Sagen en Gang tidligere er afgjort ved en af Voldgiftsretten den 29. September d. A. afsagt Kendelse.

Da nu imidlertid Jord- og Betonarbejderafdelingen har erklæret ikke at kunne erkende, at den paaberaabte Kendelse af 29. September har afgjort det Stridsspørgsmaal, som Afdelingen i sin Skrivelse af 14. Oktober d. A. begærede behandlet ved Voldgiftsretten, idet Kendelsen kun drejede sig om Betalingen for Udgravninger indtil 14" Dybde, medens Striden i nærværende Sag drejer sig om Betalingen ved Dybder, der er over 14", og da Klagerne maa hævde, at hverken Entreprenørforeningen, Voldgiftsrettens Formand eller de af Entreprenørforeningen valgte Voldgiftsretsmedlemmer har Ret til ensidig at fortolke en afsagt Kendelses Rækkevidde, saa meget mindre som den paaberaabte Kendelses Ordlyd ikke paa noget Punkt giver Hjemmel for en saadan Fortolkning, har Klagerne begæret Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa »Foreningen for Brolægningsentreprenører i København«s Vegne og paa Voldgiftsrettens Formand, Hr. Ingeniør Hoppes, Vegne kendt pligtig til at imødekomme Jord- og Betonarbejderafdelingens Begæring af 14. Oktober d. A., hvorhos de har paastaaet de ansvarlige paalagt en Bod samt Sagens Omkostninger.

Fra de *Indklagedes* Side er navnlig følgende anført:

I Henhold til Priskurantens § 2 Stk. j aftalte Entreprenør Carl Hansen af Firmaet Bird med Arbejderne *inden* Arbejdets Begyndelse, at det paagældende Kantstensarbejde (7851½ Alen Kantsten med eet Skifte) da Udgravningen var ringe, skulde betales med 10 Øre pr. løbende Alen og ikke som i Priskurantens § 4 Punkt 9 fastsat med 12 Øre. Næste Dag meddelte Arbejderne Entreprenør Hansen, at Fagforeningen ikke vilde tillade dem at udføre Arbejdet under 12 Øre, og at Fagforeningens Formand vilde tale med Hansen om Sagen. Entreprenør Hansen svarede, at han holdt sig til den indgaaede Aftale, og da der ikke fra Fagforeningens Side var sket nogen Henvendelse til Hansen, afregnede han Arbejdet, da det var færdigt, med 10 Øre pr. Alen. Arbejderne vilde ikke gaa ind herpaa og bragte Sagen for den faglige Voldgiftsret, og begge Parter forpligtede sig til at underkaste sig dennes Kendelse. Som det fremgaar af Begæringen om faglig Voldgift, formulerede Arbejdsmændenes Forbund Stridsspørgsmaalet derhen, om der for *hele* Arbejdet skulde betales 10 Øre eller som i Priskuranten nævnt 12 Øre.

Da Entreprenør Hansen imidlertid ikke for den faglige Voldgift kunde godtgøre, at Arbejderne var gaaede ind paa en Betaling af 10 Øre pr. løbende Alen, og da det paa den anden Side paa Voldgiftsmødet oplystes, at Udgravningen havde været saavel over som under de i Priskurantens § 4 normerede 14", afgjorde den faglige Voldgiftsret uden

Tilkaldelse af Opmand Sagen derhen, at Entreprenør Bird skulde betale Priskurantens Pris for det paaklagede Arbejde, nemlig 12 Øre pr. løbende Alen.

De Indklagede hævder, at Sagen dermed maa være endelig afgjort og ikke kan rejses paany med den Motivering, at det paa større Strækninger var nødvendigt at udgrave dybere end 14", og at dette er indlysende, *fordi* det Spørgsmaal, der forelaa for Voldgiften, netop ifølge Arbejdsmændenes Forbunds egen Skrivelse var, om Prisen for *hele* det paagældende Kantstensarbejde skulde være 10 eller 12 Øre pr. løbende Alen, *fordi* der ved Kendelsens Afsigelse netop er taget Hensyn til, at Udgravningerne havde været dybere end 14", og endelig *fordi* et Tillæg til de fastsatte Akkordpriser i Henhold til Priskurantens § 2, Stk. j, maa betinges *forud* og ikke kan fordres *efter* Arbejdets Fuldførelse.

I Henhold hertil har de Indklagede paastaaet sig frifundne og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger.

Af det for nærværende Ret oplyste fremgaar iøvrigt:

at det paagældende Arbejde var helt tilendebragt i Begyndelsen af September d. A., altsaa før Sagens Indbringelse for den faglige Voldgiftsret,

at der som sidste Stykke af Priskurantens § 4 findes følgende Bestemmelse: »I alle ovennævnte Priser er fra Punkt 3 til Punkt 12 indbefattet al Paa- og Aflæsning, Udgravning, Tilfyldning og Oprydning, samt Stødning med For- og Bagslag«, samt

at den faglige Voldgiftsrets Kendelse af 29. September d. A. har følgende Ordlyd: »at Entreprenør Bird skal betale Priskurantens Pris for det paaklagede Arbejde, nemlig 12 Øre pr. løbende Alen Kantsten med 1 Skifte, og at Parterne skal dele Voldgiftens Udgifter.«

Medens nærværende Ret vel er paa det rene med, at en faglig Voldgiftsret, som Arbejdsgivere og Arbejdere ifølge Fagets Overenskomst har Pligt til at henvende sig til, for at den kan paadømme opstaaende Tvistigheder og derigennem forhindre Arbejdsstandsning, ikke i Almindelighed bør sidde en saadan Henvendelse overhørig, maa den dog efter alt i nærværende Sag foreliggende gaa ud fra, at Spørgsmaalet om Betalingen for *hele* det i Forbindelse med Kantstensætningen udførte Udgravningsarbejde har været indbragt for og alt er blevet paakendt af den faglige Voldgiftsret. De Indklagede vil derfor være at frifinde. Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde paalægges hver af Parterne med 50 Kroner.

Kendelse.

Spørgsmaalet om Betalingen ogsaa for den Del af ovennævnte Udgravningsarbejde paa Bispebjerg Kirkegaard, der er naaet dybere end 14", maa anses afgjort ved den faglige Voldgiftsrets Kendelse af 29. September 1910.

De Indklagede bør derfor for Klagernes Tiltale fri at være.

Sagens Omkostninger udreder Klagerne paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne med 50 Kr. og de Indklagede som Repræsentant for Foreningen af Brolægningsentreprenører i København med 50 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen i Aarhus. Den hidtidige Overenskomst var opsagt overfor den lokale Arbejdsgiverforening i Aarhus. Her var ikke varslet Arbejdsstandsning, men Arbejdsgiverforeningen havde nægtet at forhandle om andet end Lønnedsættelser. Det drejede sig her om ca. 300 Mand.

Med Bistand af Hovedorganisationerne forhandledes der om Sagen d. 13. Decbr. — Endelig Enighed opnaaedes ikke, men Arbejdsgiverne tilbød en Timeløn paa 38 Øre, gældende i 3 Aar; hvis Arbejderne vilde

træffe en Overenskomst paa 5 Aar, tilbød man 39 Øre pr. Time i de 2 sidste Aar. Arbejdernes Repræsentanter forbeholdt sig at lade Arbejdsmændenes Aarhus-Afdeling selv afgøre, hvorvidt man vilde tiltræde en saadan Overenskomst, og da hvilken af de foreslaaede. For saa vidt Overenskomst opnaas, optages Akkordpriserne til Revision efter forannævnte Regel, og Norm for Regler for Behandling af faglig Strid indføres ogsaa her.

Arbejdsmændene paa A/S Otto Mønsteds Margarinefabrik i Aarhus havde givet Varsel om Arbejdsstandsning fra d. 14. December, da det ikke var lykkedes at opnaa ny Overenskomst i Stedet for den gamle. Ved en Forhandling, der den 13. Decbr. fandt Sted med Bistand af Hovedorganisationerne, enedes man om at forlænge den opnaaede Overenskomst til 1. Februar 1916 og at fastsætte Timelønnen til 40 Øre. Lønsatserne for kontinuerlig Drift med skiftende Hold forhøjes til 7 Nætter à 4 Kr. 50 Øre, 6 Nætter à 4 Kr. 90 Øre, 5 Nætter à 5 Kr. 50 Øre. Iøvrigt bliver den hidtidige Overenskomst paa alle Punkter uforandret. Begge Parter er enige om, at søge indført Akkord. — Som Regler for Behandling af faglig Strid indføres den af Hovedorganisationerne vedtagne Norm.

— Overenskomsten omfatter ca. 200 Mand.

Arbejdsmænd og Mølleriarbejdere paa Oliemøllerne i Aarhus. Paa Oliemøllerne herskede samme Tilstande som Margarinefabriken og Strejke var varslet til samme Dato. Det samtidige Fællesmøde opnaaede Enighed om at forny den hidtidige Overenskomst til 1. Maj 1914. Timelønnen forhøjedes til 38 Øre at udbetale fra 1. Novbr. 1910. Iøvrigt bibeholdes den hidtidige Overenskomst. Kun tages de Akkorder op til Revision paa hvilke Arbejderne ikke kan tjene Timelønnen.

Norm for Regler o. s. v. indføres.

— Overenskomsten omfatter ca. 230 Mand.

Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Det tscheckiske Spørgsmaal

var, som omtalt her i Bladet d. 19. November, til Behandling paa den nylig afholdte østrigske Fagforeningskongres, hvor man vedtog at foreslaa den tscheckiske Separatist-Organisation Afholdelsen af en Konference med det Formaal at jævne Uenigheden. Lykkedes det ikke, skulde Kampen med Separatisterne optages.

Den 30. Oktober og 1. Novbr. afholdt den tscheckiske Organisation sin særlige Kongres. Dens Leder, Nemce, udtalte, at hvis man kom til den af Landsorganisationen foreslaaede Konference, saa maatte man hurtigt kunne blive færdige; thi det østrigske Forslag til en Forstaaelse kunde Tscheckerne ikke tiltræde.

Man vedtog en lang Resolution, der fastslaar Nødvendigheden af en særlig tscheckisk Organisation.

Efter den separatistiske Sekretær, Steiners, Beretning har Organisationen 42,000 Medlemmer. Det er kun et Mindretal af samtlige organiserede tscheckiske Arbejdere; thi af saadanne tilhører 118,000 den østrigske Landsorganisation.

Forhaabentlig lykkes det ved den kommende Konference at bringe en Forstaaelse i Stand.

Arbejdsløsheden

i Oktober 1910.

De i Fortegnelsen anførte 47 Fag eller Organisationer have meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i Oktober 1910 for ialt c. 86,800 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Slutning ca. 7900 eller 9,1 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til c. 161,000 eller gennemsnitlig 1,85 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Skræddere, Tekstilarbejdere, Murarbejdsmænd, Malere, Arbejdsmandsorganisationerne i Gentofte og Omegn og i Randers samt Kvindeligt Arbejderforbund.

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsg. 49, 1. Sal, Kbhvn. K. Tlf. 3541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	109	109	7	155	411	106	5	93	520	215	12	248
Bagere og Konditore	1042	1042	222	6349	998	998	90	2631	2040	2040	312	8980
Sukkervarearb. m. m.	104	104	8	210	71	71	2	36	175	175	10	246
Bryggeriarbejdere	2147	2147	15	265	1301	1301	7	129	3448	3448	22	394
Slagteriarbejdere	174	174	22	682	1316	1316	20	466	1490	1490	42	1148
Skraatobaksarbejdere	117	117	2	46	265	265	6	108	382	382	8	154
Tobaksarbejdere	3048	3048	338	9524	1480	1480	79	1876	4528	4528	417	11400
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Handskemagere	83	83	0	0	22	22	0	0	105	105	0	0
Hattearbejdere	89	89	0	0	68	68	0	0	157	157	0	0
Skotøjsarbejdere	1882	1882	91	2098	1001	974	17	318	2883	2856	108	2416
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	106	106	24	340	58	58	11	178	164	164	35	518
Murere	1449	1449	613	13000	3572	2838	203	3034	5021	4287	816	16034
Hustømrere	1040	1040	444	9276	2963	2944	266	3593	4003	3984	710	12869
Skibstømrere	—	—	—	—	283	283	79	1830	283	283	79	1830
Snedkere	3067	3067	626	16555	3146	3146	263	5731	6213	6213	889	22286
Billedskærere	105	105	12	306	40	40	1	2	145	145	13	308
Sadelmagere	655	655	22	332	310	271	11	95	965	926	33	427
Stukkatører	69	69	51	735	8	8	0	0	77	77	51	735
Gas- og Vandarbejdere	72	72	7	182	—	—	—	—	72	72	7	182
Skorstensfejere	65	65	4	104	—	—	—	—	65	65	4	104
Ovnsættere	12	12	4	77	—	—	—	—	12	12	4	77
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	538	538	44	1389	1396	1394	44	1038	1934	1932	88	2427
Bødkere	280	280	3	94	406	406	10	131	686	686	13	225
Drejere	66	66	3	108	195	195	16	288	261	261	19	396
Karetmagere	268	268	3	44	439	418	16	297	707	686	19	341
Barnevognsarbejdere	30	30	2	35	—	—	—	—	30	30	2	35
Korkskærere	170	170	6	85	12	12	1	25	182	182	7	110
Kurvemagere	86	86	0	0	—	—	—	—	86	86	0	0
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	111	111	2	52	90	90	0	0	201	201	2	52
Hvidgarvere	33	33	1	36	46	46	0	0	79	79	1	36
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	589	589	2	52	—	—	—	—	589	589	2	52
Pottemagere	44	44	0	0	40	40	0	0	84	84	0	0
Stenarbejdere	143	143	5	54	344	216	22	358	487	359	27	412
Glasarbejdere	206	206	0	0	195	195	0	0	401	401	0	0
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Blikkenslagere	678	678	45	1141	419	419	5	124	1097	1097	50	1265
Filehuggere	23	23	3	105	—	—	—	—	23	23	3	105
Metaltrykkere	70	70	0	0	—	—	—	—	70	70	0	0
Gørtlere og Metalarb.	266	266	19	497	78	78	3	120	344	344	22	617
Smede og Maskinarb.	5350	5350	722	18067	4648	4648	233	4576	9998	9998	955	22643
Forskellige Industrier af teknisk og kemisk Art.												
Elektrikere	434	434	5	16	232	232	7	71	666	666	12	87
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	269	269	11	293	94	94	4	123	363	363	15	416
Typografer	2300	2300	163	5207	1278	1256	56	1765	3578	3556	219	6972
Sømænd	800	800	40	560	400	400	70	770	1200	1200	110	1330
Søfyrbødere	1200	1200	0	0	—	—	0	0	1200	1200	0	0
Kedel- og Maskinpass.	726	726	27	701	613	613	10	166	1339	1339	37	867
Dansk Arbejdsmandsf.	13000	11608	1250	24400	17000	16348	1467	17850	30000	27956	2717	42250
Sporvejsarbejdere	1750	1750	0	0	—	—	—	—	1750	1750	0	0
Tilsammen	44865	43473	4868	113172	45238	43289	3024	47822	90103	86762	7892	160994

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 25 ❋ KØBENHAVN DEN 24. DECEMBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling. Arbejderbeskyttelse. Arbejderbevægelsen i Udlandet. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Fugefri Gulve. Lohgarvere og Arbejdsmænd hos Ballins Sønner, København. Sømænd og Søfyrbødere. Stenarbejderne paa Bornholm. Tekstilarbejdernes Lønbevægelse.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling

afholdes i Slutningen af April Maaned i København. Datoen er endnu ikke fastsat. — Vi har tidligere gjort opmærksom paa, at Forslag til Ændring af Lovene skulle indbringes i Henhold til Lovenes § 35, der lyder saaledes:

Forslag om Forandringer, Tilføjelser eller Ophævelser af Lovbestemmelser kunne kun behandles og vedtages paa de ordinære Generalforsamlinger. Forslag herom maa fremsættes mindst 6 Maaneder før den Generalforsamling finder Sted, hvorpaa de ønskes behandlede. Forslagene indgives til Forretningsudvalget, der besørger dem trykte og udsendte til de respektive Organisationer senest 4 Maaneder før Generalforsamlingens Afholdelse.

Enhver under de samvirkende Fagforbund hørende Organisation (Landsforbund, enkeltstaaende Fagforening eller Fællesorganisation) kan stille Forslag til Generalforsamlingen; derimod kan ingen enkelt Person eller Afdeling af et Forbund stille Forslag, medmindre Forbundet optager det som sit.

Forslag indsendes til Forretningsudvalget senest 1. Marts og blive derefter trykte og omsendte til Organisationerne senest 3½ Uger før Generalforsamlingens Afholdelse.

Der er, hvad Lovændringer angaar, kun indkommet Forslag fra én Organisation (Arbejdernes Fællesorganisation for *Vejen* og Omegn); Forslaget gaar ud paa, at *§ 28* ændres som følger:

Den nuværende § 28.

De samvirkende Fagforbund ledes af et Forretningsudvalg i Forbindelse med et Repræsentantskab.

Repræsentantskabet bestaar af en Repræsentant for hvert Forbund paa indtil 500 Medlemmer, 2 for indtil 1000, 3 for indtil 2000 og saa fremdeles 1 Repræsentant yderligere for hver 1000 Medlemmer eller Del deraf.

De enkeltvis indmeldte Foreninger vælger hver 1 Repræsentant. Disse Repræsentanter have fuld Talefrihed paa Repræsentantskabsmødet, men de have kun Stemmeret i Forhold til det Medlemsantal, de repræsenterer = 1 for hver 300 Medlemmer eller Dele deraf.

Samtlige Repræsentanter vælges for et Tidsrum af 2 Aar af Forbundenes (Foreningernes) Hovedbestyrelser (Bestyrelser). De Forbund, der have mere end 1 Repræsentant, skulle vælge mindst 1 Repræsentant blandt deres Tillidsmænd, som ere bosiddende i Provinserne.

§ 28 i den foreslaaede Skikkelse:

De samvirkende Fagforbund ledes af et Forretningsudvalg i Forbindelse med et Repræsentantskab.

Repræsentantskabet bestaar af en Repræsentant for hvert Forbund paa indtil 500 Medlemmer, 2 for indtil 1000, 3 for indtil 2000 og saa fremdeles 1 Repræsentant yderligere for hver 1000 Medlemmer eller Del deraf.

De enkeltvis indmeldte Foreninger vælger hver 1 Repræsentant. Samtlige Repræsentanter vælges for et Tidsrum af 2 Aar af Forbundenes (Foreningernes) Hovedbestyrelser (Bestyrelser). De Forbund, der have mere end 1 Repræsentant, skulle vælge mindst 1 Repræsentant blandt deres Tillidsmænd, som ere bosiddende i Provinserne.

§ 36 skal efter Forslaget bortfalde; den lyder saaledes:

Med Undtagelse af det i § 37 omhandlede Tilfælde har hver Deltager paa Generalforsamlingen én Stemme, og Beslutning fattes ved almindelig Stemmeflerhed.

§ 37 foreslaas ligeledes ændret.

Den nuværende § 37.

I Tilfælde, hvor Generalforsamlingen skal fatte Beslutning om Paabegyndelse, Fortsættelse eller Afslutning af Arbejdsstandsninger, skal Afstemning herom, naar mindst 2 Forbunds Hovedbestyrelser derom fremsatte Begæring, foregaa ved Organisationernes Navneopraab, saaledes at hvert Forbunds Hovedbestyrelse har 1 Stemme for indtll 500 Medlemmer, 2 Stemmer for indtil 1000 Medlemmer, 3 for ind til 2000 Medlemmer og saa fremdeles 1 Stemme mere for hver 1000 Medlemmer eller Del deraf. De enkeltstaaende Foreninger danne Stemmegrupper, saaledes at de faar 1 Ztemme for hver 300 Medlemmer eller Del deraf. Medlemsantallet beregnes efter Gennemsnit af det i det forløbne Aar indbetalte Administrationskontingent.

Beslutning om Paabegyndelse af Arbejdsstandsninger er kun gyldig med 3/4 Majoritet, hvorimod Fortsættelse eller Afslutning kan afgøres med almindelig Majoritet.

§ 37 i den foreslaaede Skikkelse:

I Tilfælde, hvor Generalforsamlingen skal fatte Beslutning om Paabegyndelse, Fortsættelse eller Afslutning af Arbejdsstandsninger, skal Afstemning herom, naar mindst 2 Forbunds Hovedbestyrelser derom fremsætte Begæring, foregaa ved Navneopraab.

Beslutning om Paabegyndelse af Arbejdsstandsninger er kun gyldig med 3/4 Majoritet, hvorimod Fortsættelse eller Afslutning kan afgøres med almindelig Majoritet.

Foruden disse Lovændringer foreslaar Forretningsudvalget (i Analogi med den nu vedtagne Ordning ang. Presse-Sekretæren) at Forretningsudvalget udvides med *én* Mand.

Af andre Forslag (som ikke angaar Ændringer af Loven) er der kommet følgende fra Arbejdernes Fællesorganisation i *Aalborg:*

»Bladet »Arbejderen« udsendes til Organisationsformændene i saa stort et Antal, at samtlige Bestyrelsesmedlemmer erholder et Exemplar.«

Forslaget gaar altsaa ud paa, at alle Afdelingernes Bestyrelsesmedlemmer gennem Formændene skal have Bladet.

Som det ses af ovenaftrykte § 35, kan der senest 1. Marts indsendes Forslag, som ikke angaar Ændring af Loven.

Arbejderbeskyttelse.

Beskyttelsesmidler ved Maskiner.

Teknisk Forening har udgivet en Bog: Foranstaltninger til Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Brug af mekanisk drevne Maskiner, og denne Bog fortjener den videst mulige Udbredelse blandt Industriarbejderne.

Forfatteren, Fabriksinspektør Carl J. Ottesen, giver ved meget anskuelige Illustrationer og kortfattet Tekst ypperlig Vejledning om, hvilke Foranstaltninger der kan træffes, uden at Brugen af de paagældende Maskiner vanskeliggøres.

Bogen er oprindelig en præmiebelønnet Prisopgave, men i sin foreliggende Form tillæmpet for den paatænkte Anvendelse, som er at være en let tilgængelig Raadgiver for Industriens Arbejdere og Arbejdsgivere, og Forfatteren har paany konstateret, hvor nøje han studerer sit specielle Arbejdsfelt og hvilke Ævner han er i Besiddelse af til Udnyttelse af de under Arbeidet indvundne Erfaringer.

Bogen er paa 200 Sider og indledes med Mottoet: »Det er bedre at forhindre et Ulykkestilfælde end at søge mildnet dets Følger, naar det er sket«. Derefter følger en Omtale af Loven om Tilsyn med Maskiner og af Arbejderforsikringsraadets Virksomhed.

Til en Begyndelse skildres Beskyttelsesmidlerne ved *Kraftmaskiner* og *Drivværk*, og Teksten understøttes her af Skitser, der viser Beskyttelse af Akselsamlinger o. lign., Rembærere, Rembeskyttere, forskellige Remsamlings-Metoder, Rense-Redskaber osv., men langt det største Afsnit omhandler naturligvis de mange Arter af *Arbejdsmaskiner.* Paa dette Omraade deles Beskyttelsen i den, der er knyttet til Forbindelsen med Drivværket og den, der anvendes paa selve Arbejdsmaskinen. I førstnævnte Tilfælde er der navnlig Remføringen og Kamhjulene at fæstne Opmærksomheden paa. Derefter gennemgaas alle Arter af Redskaber og Arbejdsmaskiner fra Slibe-

stene, Kraner, Stengange og Centrifuger til Elevatorer og Ventilatorer. I særlige Afsnit behandles Maskiner i alle Industrifag og -brancher. Vi nævner dem her, for at man kan skønne over, hvor grundig Forfatteren gaar tilværks: Metal-, Lervare-, Cement- og Glas-, Træ-, Papir- og Papindustri, Trykkerier, Læder- og Lædervare-, Tekstilindustri, Farverier og Vaskerier, Tændstikindustri, Gasværker og Kokesindustri, Næringsmiddelindustrien og forskellige andre Industrier.

Endelig er der Afsnit om Mejeri og Landbrug, og Bogen slutter med at gengive forskellige Bestemmelser og Love.

Man vil forstaa, at det er en righoldig Bog, hvis Anvisninger helt igennem vinder i Værdi og Tydelighed ved de mange Skitser.

Bogen, der er udkommet paa Vilh. Priors Forlag, koster i Bogladen 1 Kr. 50 Øre. — Den kan købes i Partier paa 25 Stk. til en samlet Pris af 25 Kr. (altsaa 1 Kr. pr. Stk.) og egner sig saaledes godt til Indkøb for Organisationer.

Arbejdsraadet har tilsendt os et Antal Exemplarer, saaledes at vi har kunnet sende hvert Forbund og enkeltstaaende Organisationer hver et; de i Bogen stærkere interesserede Organisationer har erholdt flere Exemplarer, saa langt vort Oplag rakte.

Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Situationen i Tyskland.

Den tyske Arbejderklasses levende Fremgang i organisatorisk Udvikling og politisk Indflydelse har skræmt den sorteste Reaktion frem.

Medens man i Frankrig bekæmper de voksende Fagforeninger gennem Lovfortolkninger, som indblæses nye Retsopfattelser, der har gjort det muligt f. Ex. at dømme Fagforeningslederen *Durand* for »moralsk Meddelagtighed« i Følgerne af en Strejke, saa er man i Tyskland kun naaet til at *bebude* en lignende Fremgangsmaade. Den tyske Rigskansler har i en Tale erklæret, ikke at ville søge gennemført Undtagelseslove for de socialdemokratiske Arbejdere; derimod vil han have lagt saadanne Fortolkninger i de bestaaende Love, at Arbejderbevægelsen og dens Ledere kan rammes hurtigere og haardere — kort sagt, man vilde søge gennemført en vilkaarlig Undertrykkelse af Arbejderbevægelsen.

Overklassens utilslørede Had mod Arbejderne skinner frem overalt. Nylig holdt »De Industrielles Centralforbund« (en Arbejdsgiverorganisation af samme Art som vor hjemlige »Industrifagenes Sammenslutning«) Delegeretmøde i Berlin, hvor Kul-, Staal- og Jernbaronernes Generalsekretær, Hr. *Buch* under brusende Bifald proklamerede Fagforeningernes og Arbejdersammenslutningens fuldstændige Tilintetgørelse og fordrede Regeringens Bistand hertil. Han udtalte:

Endnu i Fjor kunde jeg i denne Forsamling udtale som min Overbevisning, at selv de mægtigste Fagforeninger ikke kunde modstaa de forenede Arbejdsgivere og deres Kapital. Men denne Overbevisning har jeg ikke længere; thi Socialdemokratiets Bestræbelser har efter min Opfattelse mistet deres utopiske Karakter og nærmer sig mer og mer Virkeligheden. Det er især de tre store Kampe i indeværende Aar, der har ændret min Opfattelse. I Byggefaget var det Forlig, der blev indgaaet, i Hovedsagen et Nederlag for Arbejdsgiverne, og ligeledes endte Værftsarbejdernes og de bremiske Sporvognsarbejderes Strejke med Arbejdsgivernes Nederlag. Arbejdernes mønsterværdig ledede Organisationer er blevet til et frygteligt Vaaben i deres Haand. Trusler om Lock-out nytter ikke, derover ler de bare. Smaa Lock-out'er paa 30—40,000 Mand bærer de mægtige Fagforeninger med Lethed. De tyske Arbejdsgivere staar derfor overfor et Enten—Eller. *Enten* tvinge Fagforeningerne i Knæ, sønderslaa og tilintetgøre dem — *eller* bøje sig

under deres Herredømme. Socialdemokratiet er vokset, fordi en vis social Aandsretning har trængt sig ind i vor Videnskab, i vore politiske Partier og i vor Lovgivning. Derved er Koalitions*retten* forvandlet til Koalitions*tvang*. Den arbejdsvillige er fredløs og uden Værn. Da vor Regering og den højeste Person i Riget dog mener, at de bestaaende Love, naar de kun haandhæves med Kraft, er tilstrækkelige til at træde op mod Socialdemokratiet, har vi besluttet os til at indsende Forslag, for at vi gennem den ny Strafferet kan blive værnede mod Socialdemokratiets Misgerninger. Hvis det skulde vise sig umuligt at faa en saadan Lov gennemført, da maa Regeringen anvende alle Midler for at gøre Rigsdagen føjelig.

— Imod Industri-Herrernes og den øvrige Overklasses Forsøg paa at knægte Arbejderne, vil disse sætte deres prøvede Solidaritet og en stadig tættere bygget Organisation. Der er ikke Tid og ikke Raad til at lade noget Sammenslutningsarbejde ligge. *Udadtil* maa vi vende vore Vaaben, hvis vi ikke en Dag pludselig skal vækkes som Samson, ved Raabet: »Filistrene er over Dig!«

Den faste Voldgiftsret.

Pianofabrikant Søren Jensen kontra Maskinsnedkernes Fagforening.

Sag Nr. 27.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 14. December 1910 i Sag Nr. 27: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Fagforbunds Vegne.

I Klage af 24. November d. A. har Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening anført følgende:

Den 19. September d. A. antog Fabrikant Søren Jensen, der er Formand for Dansk Pianofabrikant-Forening, O. Andersen som Maskinsnedker og aftalte med ham, at han skulde paabegynde Arbejdet paa Fabriken den følgende Dag, den 20. September, og at hans Timeløn skulde være 50 Øre, hvilket var den samme Løn, som han for 1¾ Aar siden havde arbejdet for hos samme Firma ved samme Beskæftigelse. Andersen paabegyndte ikke sit Arbejde efter Aftale, men forklarede overfor Fabrikant Søren Jensen, at han ved Henvendelse paa Fagforeningens Kontor havde erfaret, at den Arbejder, som havde været beskæftiget hos Fabrikant Jensen umiddelbart før hans Antagelse, havde haft en Timeløn af 60 Øre, og at han af denne Grund ikke kunde arbejde for en mindre Løn. Fabrikant Søren Jensen mente, at O. Andersens Vægring ved at gaa i Arbejde til den aftalte Timeløn kun kunde opfattes som en Følge af et Forbud fra Fagforeningens Side. Dansk Pianofabrikantforening tilskrev derfor Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Fagforening den 24. September d. A. og hævdede, at Fagforeningen ved det paastaaede Forbud havde begaaet Brud paa den gældende Overenskomst, idet den aftalte Timeløn var i fuld Overensstemmelse med Overenskomsten, og at Fagforeningen ved at forbyde O. Andersen at gaa i Arbejde, men samtidig tilbyde anden Arbejdskraft, havde begaaet et Indgreb i Fabrikant Søren Jensens Ret som Arbejdsgiver til, i Henhold til Septemberforligets Punkt 4, at anvende den efter hans Skøn passende Arbejdskraft. Dansk Pianofabrikant-Forening krævede under Henvisning hertil Forbudet tilbagekaldt.

Den 26. September d. A. havde Fabrikant Søren Jensen endvidere antaget Snedker Niels Peter Jensen som Polerer. Efter at denne i nogle faa Dage havde arbejdet som Polerer, sattes han til at udføre Maskinsnedkerarbejde, og efter at han havde arbejdet en halv Dag som Maskinsnedker, henvendte han sig til Fagforeningen for at blive optaget som Medlem. Efter N. P. Jensens Udsagn til Fabrikant Jensen fik han Fagforeningens Tilladelse til

at arbejde for en Timeløn af 60 Øre eller 55 Øre, men ikke derunder. Saafremt N. P. Jensen alligevel gik i Arbejde for en mindre Løn, vilde Fagforeningen efter N. P. Jensens Udsagn standse Arbejdet paa Hr. Søren Jensens Fabrik. Da Fabrikant Søren Jensen imidlertid ikke mente at kunne betale den forlangte Pris, turde N. P. Jensen ikke gaa i Arbejde. Da Pianofabrikant-Foreningen ved dette ny Tilfælde fandt sig i høj Grad bestyrket i den Opfattelse, at Fagforeningen vilde bestemme de Priser, hvorefter Maskinsnedkerne skulde lønnes, uden Hensyn til den i Overenskomsten fastsatte Minimalløn og uden Hensyn til de overenskomstmæssige Aftaler, der blev trufne mellem Arbejdsgiveren og Arbejderen, krævede Fabrikantforeningens Bestyrelse ogsaa denne Sag oplyst.

Fagforeningens første foreløbige Svar af 11. Oktober indeholdt ingen virkelig Oplysning, og i det endelige Svar af 17. Oktober fremkom Fagforeningen med saadanne Meddelelser, at Fabrikantforeningen kun kunde bestyrkes i sin Tro paa, at Fagforeningen ved sine Foranstaltninger søgte at gøre Fabrikant Søren Jensens Ret til frit at vælge, hvilken Arbejdskraft han ønskede at beskæftige, illusorisk, og paa, at disse Foranstaltninger, uagtet de tilbudte Lønninger var i Overensstemmelse med den bestaaende Overenskomst, maatte betragtes som en Blokade af de paagældende Pladser, som vilde blive opretholdt, indtil Fabrikant Søren Jensen bøjede sig for Fagforeningens Krav om en bestemt, uden Holdepunkt i den gældende Overenskomst, krævet Timeløn for begge Arbejdere.

Denne Opfattelse fastslog og belyste Dansk Pianofabrikant-Forening i Skrivelse af 5. November, efter at Foreningen bl. a. havde skaffet sig Sikkerhed for, at Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Fagforening anvendte den samme Fremgangsmaade, som Pianofabrikant-Foreningen i nærværende Sag paatalte, ved Nybesættelser af Pladser hos Medlemmer af De samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker. Fabrikantforeningen hævdede, at den maatte have *fuld Klarhed* i Sagen og derfor ønskede denne behandlet for den faste Voldgiftsret med fornøden Vidneførsel og krævede Erstatning for den stedfundne Blokade.

Da Dansk Pianofabrikant-Forening bl. a. paastaar, at Fagforeningen har overtraadt Septemberforliget, Punkt 4, har Arbejdsgiverforeningen foranlediget afholdt et Møde om Sagen med De samvirkende Fagforbund med Tilkaldelse af de direkte interesserede Parter. Dette Møde fandt Sted den 15. November, men medførte ikke, at Striden bilagdes.

Under Henvisning til det anførte har Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening hævdet,

at Fagforeningen har gjort sig skyldig i Indgreb i Arbejdsgivernes fri Ret til at antage Arbejdskraft og derved overtraadt Septemberforligets Punkt 4,

at Fagforeningen har foranstaltet Blokade af de to Pladser hos Fabrikant Søren Jensen i Strid med den gældende Overenskomst, § 4 b, og har gjort det uden at have givet Varsel (Septemberforligets Punkt 2),

at Fagforeningen uretmæssig kræver, at en Plads ved Nybesættelse skal give den nyantagne Mand samme Timeløn som den Arbejder, der tidligere har været beskæftiget paa Pladsen og

at Betingelsen for, at en Arbejder kan paabegynde eller fortsætte sit Arbejde, er, at der fra Fagforeningen er udleveret ham et saakaldt »Arbejdskort«.

Arbejdsgiverforeningen har derfor paastaaet De samvirkende Fagforbund paa Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Fagforenings Vegne dømt for Overtrædelse af Septemberforliget og den gældende Overenskomst mellem Fagforeningen og Dansk Pianofabrikant-Forening og tillige idømt en Bod svarende til det Tab, som er paaført Fabrikant Søren Jensen ved Fagforeningens Blokadeforanstaltninger, samt paalagt Sagens Omkostninger.

De Indklagede paa deres Side har hævdet, *at* Fagforeningen *ikke* har gjort Indgreb i Arbejdsgiverens »fri Ret til at antage Arbejdskraft« og ikke har overtraadt Forligets § 4, *at* den *ikke* har foranstaltet Blokade og saaledes hverken har overtraadt Fagets Overenskomst eller Forligets § 2, og *at* den *ikke* har fastsat Regler for Nybesættelse af den omhandlede Plads og *ikke* har misbrugt Arbejdskortet.

De havde derfor paastaaet Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Fagforening frifunden for Modpartens Klage og Arbejdsgiverforeningen paa Pianofabrikant-Foreningens Vegne paalagt Sagens Omkostninger samt idømt Mulkt for unødig Trætte.

Den faste Voldgiftsret har nu for det første haft under Overvejelse, hvorvidt nærværende Sag ikke burde afvises i Henhold til Lov 12. April 1910, § 17, sidste Stykke, der bemyndiger Retten til at afvise Sager, saafremt der mellem de tvistende Parter mangler betryggende Regler til Sikring af en regelmæssig voldgiftsretlig Afgørelse af faglig Strid.

Det er under Sagen oplyst, at Overenskomsten mellem Dansk Pianofabrikant-Forening og Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Fagforenine af 14. August 1906 er afsluttet paa en i Formen saa skødesløs Maade, at der mellem Parterne endog er Strid om, hvad der er Ordlyden af den i Overenskomstens § 4 indeholdte Bestemmelse om faglig Voldgift, og dette Forhold kunde vel gøre en Afvisning naturlig. Alligevel har Retten efter Omstændighederne fundet det rigtigere at paakende Sagen i Realiteten.

Med Hensyn til denne skal bemærkes, at det ved den stedfundne Vidneførsel maa anses godtgjort, at nævnte Fagforenings Formand ved O. Andersens og N. P. Jensens Henvendelse til ham har fremsat Udtalelser, der af dem maatte forstaas saaledes, at de ikke vilde faa Arbejdskort, medmindre de traf Aftale med Fabrikant Søren Jensen om en Timeløn, der laa noget højere end Priskurantens Minimalløn. Denne Optræden fra Fagforeningens Formands Side maa anses for uberettiget. Selvfølgelig maa det i Almindelighed staa Fagforeningen frit for at give dem, der henvender sig til den, Oplysninger og Raad, men det kan ikke være berettiget at lægge Nogen, der ønsker at tage Arbejde indenfor Priskurantens Rammer, Hindringer i Vejen for at gøre dette, og Fagforeningens Formand maa have været klar over, at Nægtelsen af Arbejdskort i de her foreliggende Tilfælde faktisk let vilde kunne komme til at virke som en Arbejdshindring, særlig da det i en af Fagforeningen udsendt »Vejledning« med Hensyn til Arbejdskortet bl. a. hedder, at dette skal forevises de arbejdende Medlemmer paa det paagældende Arbejdssted.

Som Sagen foreligger for nærværende Ret kan denne imidlertid ikke finde, at der er konstateret nogen Arbejdsstandsning eller overhovedet noget af de af Klagerne paastaaede Overenskomst-Brud fra Fagforeningens Side.

For at faa konstateret, om noget saadant virkelig forelaa, burde Fabrikant Jensen have rettet en bestemt Begæring til Fagforeningens Bestyrelse om *enten* at faa udstedt Arbejdskort (eller en i Stedet derfor trædende Erklæring) for de to Arbejdere, *eller* at faa et skriftligt motiveret Afslag, idet det derved vilde være blevet klart, om det, der forelaa, var andet og mere end enten uovervejede Udtalelser fra Fagforeningens Formands Side, som denne maaske selv ikke vilde fastholde, eller en Kompetence-Overskridelse fra hans Side, som Foreningens Bestyrelse ikke vilde godkende.

I Stedet for at gaa denne Vej, har Fabrikant Jensen foretrukket straks at formode, at han var »blokeret«, og Pianofabrikant-Foreningen har ført Klagen videre, skønt det var oplyst, at Fagforeningen havde anvist andre af dens Medlemmer den ledige Plads, og uanset at Fagforeningen i Skrivelse af 17. Oktober

d. A. havde svaret et bestemt Nej paa Fabrikantforeningens Spørgsmaal i Skrivelse af 10. s. M. om, hvorvidt Fagforeningen havde forbudt O. Andersen at tage Arbejde hos Fabrikant Jensen til lavere Timeløn end 60 Øre.

I Henhold til det anførte ville de Indklagede være at frifinde, hvorhos Klagerne findes at burde udrede Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Kendelse.

De Indklagede, De samvirkende Fagforbund paa Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Fagforenings Vegne, bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Paa Dansk Pianofabrikant-Forenings Vegne betaler Klagerne Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Fugefri Gulve. Mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Foreningen af Fabrikanter af fugefri Gulve var der opstaaet Uoverensstemmelse om hvad der indeholdtes i en afsluttet Overenskomst. Under et Fællesmøde der med Hovedorganisationernes Bistand afholdtes den 1. December oplystes det, at Uenigheden skyldtes den Omstændighed, at Parterne ved den afsluttende Forhandling havde brugt forskellige Forslag som Basis. Man enedes ret hurtigt om at efterkomme Forbundets Ønske om i Overenskomsten at indføre en Bestemmelse om, at Arbejdslønnen udbetales inden Arbejdstidens Ophør. En anden af Forbundet forlangt Bestemmelse om at Fabrikanterne skal tillægge Sæbe og Haandklæde enedes man om ikke at tage i selve Overenskomsten, men at indføre som en Ordensregel paa Værkstedet.

Lohgarvere og Arbejdsmænd hos Ballins Sønner, København. Der afholdtes d. 23. November Fællesmøde i Anledning af, at Firmaet Ballins Sønner ved Indførelse af Maskiner og ved en anden Arbejdsdeling søgte at afløse de faglærte Arbejdere med ikke-faglærte til lavere Løn.

Der var i den Anledning baade fra Arbejdsmændenes og fra Lohgarvernes Forbund varslet Strejke; begge Forbund arbejder i nøjeste Forstaaelse for at værne de gældende Overenskomster.

Arbejdsgiverne havde varslet Boykotting af de strejkende Arbejdere.

Ved Fællesmødet enedes man om »at de foreliggende Divergenser bringes ud af Verden ved Akkorders Indførelse. Herom paabegyndes Forhandlingerne snarest i Henhold til § 5 i Lohgarverfagets Overenskomst. I Prøvetiden, som er 6 Uger, garanteres Arbejdsmænd og Svende Timelønnen efter de respektive Overenskomster.

Strejkevarslerne og Boykottingsvarslet tilbagekaldes.«

— Om de nærmere Omstændigheder ved Forholdenes Ordning traf man en mundtlig Aftale, der tilfredsstillede de to Forbund.

Sømænd og Søfyrbødere. Der har nu i længere Tid tilsyneladende været Ro i Søarbejdernes Lønbevægelse. Det er da ogsaa kun tilsyneladende. Forbundene har energisk og med Held arbejdet paa at tætte Organisations-Rammerne, og har gjort sig parate til at bringe Bevægelsen til en lykkelig Udgang.

Mellem Hovedorganisationerne er der aftalt et Fællesmøde om Sagen. Det skulde have været afholdt i den første Halvdel af December, men er af forskellige Grunde udsat til Afholdelse mellem Jul og Nytaar.

Stenarbejderne paa Bornholm. Dansk Stenarbejderforbund har erholdt Sanktion til at opsige Kløvernes Priskurant paa *Hammeren* og at søge gennemført en Priskurant for Faldhammer-Arbejderne og Brostenshuggerne samme Steds. Forbundet beretter nu, at man uden Opsigelse har forhandlet med Direktionen paa Hammeren, men uden Resultat for Kløvernes vedkomme, hvorfor Op-

sigelse for disse sker. Derimod har Faldhammer-Arbejderne opnaaet en Overenskomst, der efter deres Formening giver dem hver en Fordel af 50 til 80 Kroner aarlig.

I Begyndelsen af November Maaned har Stenarbejderforbundet forhandlet med Stenværksejerne i *Allinge* (uden Opsigelse) og opnaaet Enighed om en ny Overenskomst, der giver ca. 7 pCt. Lønforhøjelse — et Resultat som man erklærer sig meget tilfreds med, da Organisationsforholdene blandt Kløvere og Brostenshuggere i Allinge ikke er de bedste.

Tekstilarbejdernes Lønbevægelse. Som det vil erindres har Forbundet opsagt den hidtil gældende Overenskomst til Ophør d. 1. Januar 1911. Den opsagte Overenskomst blev indgaaet 1905 efter en langvarig Strejke.

Fabrikanterne har ved de nu indledede Forhandlinger stillet sig meget afvisende overfor Forbundet, og Fabrikantforeningen har ved paa Generalforsamlinger at vegtage Betingelser for at forhandle i høj Grad bidraget til at vanskeliggøre en fredelig Udgang.

Efter at Parterne selv var kørte fast, foranledigede Hovedorganisationerne, at der skabtes Basis for Forhandlingernes Genoptagelse; disse Forhandlinger blev dog hurtigt sprængte saaledes at Hovedorganisationerne atter d. 19. Decbr. maatte bringe Parterne sammen, og for en Sikkerheds Skyld delegere en Repræsentant fra hver Side til at deltage i de fortsatte Forhandlinger.

Den 20 ds. forhandledes der med korte Afbrydelser fra Kl. 10 Formiddag tit Kl. 1½ Nat. Paa et vist Tidspunkt saa det ud til, at det skulde lykkes at opnaa Enighed om foreliggende Spørgsmaal vedrørende Flervæve-Systemet, Betaling for Overarbejde, Regler for Behandling af faglig Strid o. l. Spørgsmaal, men hen paa Natten fremkom Fabrikanterne med Forlangende om, at Flervæve-Systemet ogsaa skulde indføres paa Linnedvæverierne og med et Afdrag i Lønnen af 15 og 18 % for henholdsvis 3 og 4 Væve. For Tiden er der imidlertid flere Fabrikker, hvor Systemet allerede er indført og uden Afdrag og for disse Arbejdere vilde Fabrikanternes Fordrings Gennemførelse saaledes betyde 15 og 18 % Reduktion af Lønnen. Arbejderne udbad sig angaaende dette Spørgsmaal Adgang til at konferere med Forbundets Hovedbestyrelse, men det nægtede Fabrikanterne. Pillen skulde sluges ubeset; i modsat Fald maatte Forhandlingerne afbrydes. Der blev fra Arbejdernes Side gjort store Anstrængelser for at overbevise Arbejdsgiverne om det urimelige i deres Standpunkt, men alt var forgæves, og Arbejdernes Repræsentanter forlod derfor Mødet.

Forligsmanden i Arbejdsstridigheder, Direktør *Michael Koefoed* henvendte sig derefter til Parterne og havde en Konference med Fabrikantforeningens Formand Konsul Dessau og Formanden for De samvirkende Fagforbund Carl F. Madsen, og ved denne Konference kom han til det Resultat, at der ikke synes at foreligge afgørende Uoverensstemmelser mellem Parterne, og at der heller ikke fra Arbejdernes Side næres principielle Betænkeligheder imod Flervævesystemets Indførelse i Linnedindustrien, naar der ikke herunder sker Reduktion af de nugældende Lønninger.

Forligsmanden foranledigede derefter, at Forhandlingerne mellem Parterne genoptages den 6. Januar 1911.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tlf. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 26 ❋ KØBENHAVN DEN 31. DECEMBER 1910 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. De samvirkende Fagforbund. Den faste Voldgiftsret Tyende- og Landarbejderforbundet. England.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Decbr. 1910.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Januar 1911.

De samvirkende Fagforbund.

Maskinarbejder Otto Smith valgt som Sekretær.

Da Arbejdet paa De samvirkende Fagforbunds Kontor paa mange Omraader og navnlig efter at den faste Voldgiftsret er traadt i Virksomhed, er vokset stærkt, har det været nødvendigt at knytte en ansvarlig Repræsentant mere til Fagforbundene.

Den 3. December udsendte Forretningsudvalget et Cirkulære til Medlemmerne af Hovedbestyrelserne for de under De samvirkende Fagforbund hørende Fagforbund, de enkeltstaaende Fagforeninger og Arbejdernes lokale Fællesorganisationer hvori der gjordes Rede for Forholdene paa vort Kontor og med Opfordring til at bringe i Forslag Medlemmer som er kendt med Fagforeningsbevægelsen og som man fandt egnet til at overtage en Sekretærs Plads i De samvirkende Fagforbund.

I Henhold til denne Opfordring blev følgende Medlemmer bragt i Forslag: Bødkerforbundets Forretningsfører *Anthon Andersen*, Kobbersmedeforbundets Forretningsfører *J. Christensen*, Journalist *Grove*, Esbjerg, og Formanden for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Afdeling I *Otto Smith*.

Der er derefter foretaget Afstemning blandt Hovedbestyrelsesmedlemmer, de enkeltstaaende Fagforeninger og Arbejdernes lokale Fællesorganisationer over de foreslaaede Medlemmer og ved en den 23. December 1910 foretagne Optælling viste det sig, at der ialt var afgivet 349 Stemmer, nemlig paa

Maskinarbejder Otto Smith	244	St.
Bødker Anthon Andersen	92	-
Journalist Grove	7	-
Kobbersmed Jens Christensen	2	-

Maskinarbejder Otto Smith er saaledes valgt og tiltræder Stillingen fra 1. Januar 1911. De samvirkende Fagforbund har saaledes nu 2 Sekretærer, der hver for sig har sit specielle Omraade at arbejde paa.

Smith er født i København i Oktober 1867. I 11 Aar har han været Formand for Afdeling I af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, som har ca. 4000 Medlemmer. Det ansvarsfulde Hverv har Otto Smith vogtet til sine Kammeraters Tilfredshed, og der er ingen Tvivl om, at Fagforbundene i Smith faar en god Arbejder.

Carl Gran vil for Fremtiden forsyne Social-Demokraten med faglig Stof, skrive Indlæg til den faste Voldgiftsret samt skrive til vort Medlemsblad »Arbejderen« og som hidtil

deltage i Forhandlingerne med Arbejdsgiverforeningen m. m.

Otto Smith vil udføre det Arbejde som iøvrigt paahviler Sekretæren for De samvirkende Fagforbund.

Den faste Voldgiftsret.

Varselsbestemmelserne.

Sag Nr. 28.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 21. December 1910 i Sag Nr. 28: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa egne Vegne og for Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre.

Under nærværende Sag har De samvirkende Fagforbund henledt Opmærksomheden paa, at Arbejdsgiverforeningen, siden Rettens Kendelse i Sagerne Nr. 11, 12 og 13 blev afsagt, i flere Tilfælde har sendt De samvirkende Fagforbund de i Septemberforligets § 2 foreskrevne Varsler om, at de og de Fagforeningsmedlemmer agtedes boycottede, og at Boycottingen vilde blive iværksat fra den og den Dato, men samtidig i sit Medlemsblad »Arbejdsgiveren« har gengivet de til Fagforbundene sendte Skrivelser med Navne og Adresser paa de Mænd, der agtedes boycottede, hvorved den varslede Boycotting efter Klagernes Anbringende faktisk er traadt ud i Livet *inden* Varslets Udløb.

Særlig havde Klagerne henvist til følgende Tilfælde:

Under 15. November d. A. underrettede Arbejdsgiverforeningen Klagerne om, at nogle Snedkersvende grundet paa en Strid med Snedkermester A. Svendsen, Nordre Frihavnsgade 13, her i Byen, havde forladt Arbejdet, og i Skrivelsens Slutning meddelte Arbejdsgiverforeningen, at de paagældende 6 Svende, hvis Navne og Adresser man anførte, agtedes boycottede fra den 30. s. M. forsaavidt der ej forinden var opnaaet en tilstrækkelig Ordning.

Allerede den 23. November var denne Skrivelse *med Navne- og Adressefortegnelse over de paagældende Svende*, optaget i Bladet »Arbejdsgiveren«.

Derhos blev i det af »Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre« udgivne Blad, der gratis tilstilles Foreningens Medlemmer Landet over, en Del af Arbejdsgiverforeningens nævnte Skrivelse citeret den 23. November, derunder særlig den Del, der indeholdt Navne- og Adresselisten paa de paagældende Svende.

Idet Klagerne yderligere have henvist til, at § 21 i Arbejdsgiverforeningens Love forpligter samtlige dens Medlemmer til ikke at antage Arbejdere fra Arbejdssteder, hvor en Arbejdsstandsning finder Sted, der efter Hovedbestyrelsens Skøn ikke kan lægges den paagældende Arbejdsgiver til Last, har Klagerne paastaaet denne Offentliggørelse af Boycottingsvarslingen med *Navn og Adresse* paa de Paaagældende kendt uberettiget og de Indklagede paalagt Bod og Sagens Omkostninger.

De Indklagede har paastaaet sig frifundne og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger.

Det maa lige over for det i Klagen anførte bemærkes, at dels at ogsaa Meddelelsen i Snedkermestrenes Medlemsblad udtrykkelig angav, at Boycottingen først skulde indtræde fra den 30. November, dels at Forpligtelsen efter § 21 i Arbejdsgiverforeningens Love først kan gælde fra den Dag, Boycottingen faktisk er traadt i Kraft.

Men herefter ses den paaklagede Del af Offentliggørelserne i »Arbejdsgiveren« og »Snedkermestrenes Medlemsblad« ikke at gaa udover, hvad der maa anses tilladt ved § 5 Nr. 7 i Lov 12 April 1910, hvor det hedder: »at naar en Strejke eller Lockout ikke er retsstridig, er den blotte offentlige Meddelelse om dens Varsling eller Ikrafttræden heller ikke retsstridig.«

Det skal endnu bemærkes, at Retten gaar ud fra, at der paahviler den Part, der har benyttet sig af

denne Ret, en naturlig Pligt til, naar Arbejdsstandsningen bortfalder, da at give en klar Meddelelse herom gennem de samme Meddelelsesmidler, der er benyttede ved den første Offentliggørelse, hvorhos Parten selvfølgelig derved særlig bør iagttage, hvad der ved den Overenskomst, ved hvilken Konflikten afsluttes, i saa Henseende særlig maatte være bestemt. Med Hensyn til den ovenomtalte varslede Arbejdsstandning findes i »Arbejdsgiveren« for 30. November en Meddelelse om, at den paagældende Konflikt er endt.

Efter det Anførte vil de Indklagede være at frifinde. Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde paalægges Klagerne med 50 Kr.

Kendelse.

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne, De samvirkende Fagforbund, med 50 Kr.

Tyende- og Landarbejderforbundet.

For nogle Aar siden blev der af Tyende- og Landarbejdere oprettet en Organisation som i Begyndelsen af sin Levetid tog rask Fart. Det varede dog ikke længe forinden Bevægelsen stagnerede, og Grunden hertil maa i dette som i saa mange andre Tilfælde søges i personlige Stridigheder mellem Lederne.

Tyende- og Landarbejderforbundets første Formand var *Carl Vestergaard*, en energisk men ærgærrig Person, der ikke taalte nogen over eller ved Siden af sig, dygtigere Agitator end Administrator. Det, der fældede Vestergaard som Forbundets Formand, var væsenlig hans uordenlige Regnskabsførelse.

Vestergaards Afløser blev *Hansen-Røjle*, en stille, indadvendt ung Mand, der ganske syntes at mangle Avtoritet og Myndighed til at lede Landarbejderbevægelsen fremad. Paa et Hovedbestyrelsesmøde den 25. November, kom det da ogsaa til et Opgør mellem Formanden og de øvrige Repræsentanter, og dette resulterede i, at Formanden Hansen-Røjle bad sig fritaget for Formands-Stillingen, og denne Anmodning blev bevilget. Hovedbestyrelsen valgte derefter til Formand *Chr. Christiansen* fra Ringsted, som forhaabentlig vil have Held til, i stort Antal at samle Tyende- og Landarbejderne; han har hidtil været en flittig Agitator.

For nogle Maaneder siden udsendte Forbundet et Cirkulære til en Del Fagforeninger, hvori det redegjorde for Forholdene paa Landet og for Forbundets Formaal; samt rettede en Opfordring til Fagforeningerne om Støtte til Agitation blandt Landarbejderne.

Vi fremsætter her et Uddrag af Cirkulæret.

Den danske Tyende- og Landarbejderstand tæller ca. 240,000 Mennesker, hvoraf de aller fleste endnu staar uorganiseret og uden ret Forstaaelse af deres Menneskeret og Menneskeværd. Det er den Del af Underklassen, der lever under de daarligste Forhold og Tilstande og danner den egentlige Pariakaste i vort Land, hvorfor den ogsaa endnu lever under den særlig brutale Undtagelses- og Klasselov: den middelalderlige Tyendelov.

Som Følge af den forkuede Stilling og sine trange Vilkaar, lever Flertallet af denne Klasse endnu i en Udsigtsløshed og Haabløshed for Fremtiden og staar langt tilbage i Oplysning og Kultur.

Husmændene har allerede begyndt at røre paa sig og staar delvis i stærke Organisationer. Den store og langt talrigere Tyende- og Landarbejderklasse staar som Følge af Forholdenes Magt og Tidernes Ugunst endnu tilbage. Dog er den ikke helt uberørt af Tidens Tanker. Det vækkende og samlende Arbejde, der er udført blandt Byernes Arbejdere og blandt Husmændene, saa vel som Tidens Digtning og Tænkning har naturligvis ikke kunnet være uden Indflydelse paa Klassen, ligesom den rundt omkring i sin Midte tæller mange ret dygtige og intelligente Folk, der har gode Betingelser for at blive Ledere, efterhaanden som Bevægelsen breder sig.

Vi mener derfor, at nu er det historiske Tidspunkt kommen, da disse store Masser kan vækkes og samles og deres hidtil ubrugte Kræfter tages i Brug. Det er derfor vort Forbunds store Opgave at organisere dem i Foreninger Landet over, der atter staar samlede i vort Forbund, med

det Formaal at skabe dem bedre Livsforhold ved at virke for højere Løn, kortere Arbejdstid (Indførelse af fri Kontrakter med Maaneds-Opsigelse), bedre og sundere Beboelseslokaler, bedre Kost; at virke for deres Oplysning gennem Adgang til Bøger og Læsning; at virke med til Oprettelsen af Aftenskoler, Læsestuer og Folkebogsamlinger rundt om i Sognene; at virke med til Løsning af Jordspørgsmaalet i virkelig folkelig og demokratisk Retning i Tyendets, Landarbejdernes og Husmændenes Favør efter Princippet om lige Ret for alle osv. osv. — kort sagt: det er vor Opgave at skabe en opvakt og tænkende Tyende- og Landarbejderstand her i Landet, der har Mod og Haab for Fremtiden i Stedet for den nuværende Udsigtsløshed, og som respekterer og agter sig selv som Mennesker i alle Henseender, og som med Tiden kan blive et mægtigt Led i de alt organiserede Arbejderes Rækker, en Indsats, som kan betyde noget, en Forøgelse — og maaske tillige en Fornyelse — som Bidrag til den sociale Frigørelses- og Kulturkamp, der føres hver eneste Dag og Time Verden over af alle de undertrykte og forurettede mod Kapitalismen, Undertrykkerne og Uvidenheden.

Men for at stile mod dette store Maal, er et virkelig gennemgribende og dybtgaaende Agitations- og Vækkelsesarbejde blandt dem i allerhøjeste Grad en tvingende Nødvendighed.

Vi mener, at dette Agitationsarbejde udføres bedst af Folk ud af denne Klasses og vort Forbunds egen Midte.

Men et saadant Arbejde koster Penge.

I den Anledning er det vi forventer, at den ærede Fagforening med fuld Forstaaelse af, hvad dette vort oven for løst skitserede Arbejde er værd, vil tilstaa os et efter dens finansielle Omstændigheder afpasset Beløb. Vi mener, at et saadant Offer for Sagen vil være overordentlig frugtbringende for hele Underklassens Fremgang og i begge Parters velforstaaede Interesse og til de Tusind Hjems Lykke.

Den Dag, da Byernes og Landets Proletariat staar vakte, maalbevidste og endrægtige samlede, da er Samfundet vort.

Vi har truffet den Ordning, at Beløbet stilles til Raadighed for Forretningsudvalget for »De samvirkende Fagforbund«, der alene tager Bestemmelse om, til hvem og i hvor store Summer ad Gangen, det vil udbetale Beløbet, der ikke er Tyende- og Landarbejderforbundets Ejendom, før det bliver udbetalt, og Beløbet ydes paa de udtrykkelige Vilkaar, at der ikke af nogen anden kan lægges Beslag paa det.

De ydede Beløb bedes af Fagforeningerne sendt til Kassereren for »De samvirkende Fagforbund«,

Hr. E. SVENDSEN,
Nørre Farimagsgade 49,
København K.

I Henhold til denne Opfordring har flere Organisationer ydet Bidrag til Landarbejderforbundet — ialt et samlet Beløb af *666 Kr.*

Nedenstaaend fremsætter vi en Fortegnelse over de Organisationer, som har ydet Bidrag.

Arbejdsm. Afd. i Fredericia 5 Kr. Arbejdsm. Afd. i Herning 10 Kr. Arbejdsm. Afd. i Nykøbing F. 20 Kr. Arbejdsm. Afd. for Roskilde og Omegn 10 Kr. Bryggeriarb. Forb. Kbhvn. Afd. 50 Kr. Elektropletarb. Fagf. Kbhvn. 10 Kr. Formernes Fagf. Kbhvn. 50 Kr. Drejerforb. 20 Kr. Hattearb. Fagf. Kbhvn. 10 Kr. Hustømrernes Fagf. Aalborg 25 Kr. Kedel og Maskinpasserforb., Dansk 25 Kr. Kedel- og Maskinpasserforb. Kbhvn.s Afd. 10 Kr. Kommunale Opsynsmænds Organisation Roskilde 10 Kr. Murerforb. Afd. Søllerød 10 Kr. Mølleriarbejderforb.s Afd. Kbhv. 10 Kr. Papirindustriarbejderforb.s Afd. Frederiksberg 50 Kr. Skraatobaksarbejderforb. 50 Kr. Skraatobaksarbejderforb.s Afd. i Aalborg 10 Kr. Skotøjsarbejderforb.s Afd. i Frederikshavn 5 Kr. Slagteriarbejderforb.s Afd. i Skive 5 Kr. Skrædernes Fagf. af 1873 25 Kr. Sporvejs- og Omnibusfunkt.s Organis. 25 Kr. Smede- og Maskinarb.forb.s Afd. Aalborg 5 Kr. Smede- og Maskinarb.forb.s Afd. Hillerød 25 Kr. Smede- og Maskinarb.forb.s Afd. Holbæk 15 Kr. Smede- og Maskinarb.forb.s Afd. 1. Kbhvn. 50 Kr. Snedkerforb.s Afd. Aalborg 15 Kr. Snedkerforb.s Afd. Brønderslev 5 Kr. Snedkerforb.s Afd. Esbjerg 10 Kr. Snedkerforb.s Afd. Skive 5 Kr. Snedkerforb.s Afd. Sorø 6 Kr. Tekstilarb.forb.s Afd. Grenaa 10 Kr. Træindustriarb.forb.s Afd. Holbæk 10 Kr. Typografforb.s Afd. Kolding 10 Kr. Arb. Fællesorganis. i Næstved 20 Kr. Arb. Fællesorganis. i Roskilde 10 Kr. Arb. Fælllesorganis. i Skive 10 Kr. Socialdemokratiske Forening i Brønderslev 15 Kr.

Forbundet har 23 Afdelinger spredt over hele Landet, med ca. 900 Medlemmer.

Da der stadig skal drives en kraftig Agitation for at ruske de 240,000 Landarbejdere op til Forstaaelse af Organisationens Betydning, faglig og

politisk, er det nødvendigt at have Penge til Raadighed. Forbundet magter ikke selv den Opgave, men da det danske Arbejderparti har den største Interesse i, at Landarbejderne vindes for Fagforeningerne og for vor Partibevægelse, anmoder vi de Organisationer, som kan støtte Bevægelsen pekuniært, om at indsende Bidrag til vor Kasserer E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 49, København. Ligeledes opfordrer vi Fællesorganisationerne til at være Tyende- og Landarbejderforbundet behjælpelig i Agitationen.

England.

Arbejdstid og Arbejdsløn i forskellige offentlige Tjenester.

Det engelske Handelsmimisterium har for nylig udsendt 4de Bind af en Beretning om en Række Undersøgelser, der paa dets Foranledning er bleven foretaget om den britiske Arbejderbefolknings Arbejdsløn og Arbejdstid. De tidligere udkomne Bind omhandlede Textil- og Beklædningsfagene, samt Bygnings- og Træarbejderfagene (jfr. Gesandtskabets Beretninger Nr. 344, 502 og 168, henholdsvis af 22. Juni og 14. September 1909 samt 23. April 1910). Det nu udkomne Bind omfatter forskellige Tjenester, Vejvæsen, Sundhedsvæsen, Belysningsvæsen, Vandvæsen samt Sporvejs- og Omnibus-(Befordrings)-væsen.

Det samlede Antal af Arbejdere, der omfattes af Undersøgelserne, beløber sig til 268,438; disse vare for allerstørste Delen ansatte af diverse lokale Autoriteter eller (med Undtagelse af Vej- og Sundhedsvæsenerne) af private Selskaber. Arbejdere, der kun var midlertidig ansatte f. Fks. som Snekastere, er ikke medregnede; ej heller indbefattes saadanne Arbejdere, der beskæftigedes af private Entreprenører i det offentliges Tjeneste. Det formenes, at det nævnte Antal Arbejdere udgør langt den største Del af de i de vedkommende Tjenester beskæftigede Arbejdsfolk.

Det er mest mandlig Arbejdskraft, der anvendes i disse Fag, og næsten udelukkende Personer over 20 Aar. De betales saa godt som alle pr. Time. — Vejarbejdere, Kloakarbejdere, Jordarbejdere og lignende udgør et stort Antal, ligesom det i det hele kun er Arbejde af ret let og simpel Karakter; dog fandtes ogsaa en Del Maskinarbejdere, Murarbejdere og andre faglærte Arbejdsfolk.

Med Hensyn til Arbejdslønnen blev Oplysninger indhentede *dels* om det Antal Arbejder, der havde været beskæftiget, og det samlede Beløb, der havde været betalt i Arbejdsløn den sidste Uge i hver Maaned af 1906, samt det samlede Beløb af Arbejdslønnen i hele Aaret; *dels* om Arbejdernes individuelle Fortjeneste i en Uge i 1906, klassificeret efter deres Arbejde og gørende Forskel mellem de, som arbejdede fuld Tid og de, de arbejdede enten mere eller mindre.

Fag.	Arbejdere der arbejde fuld Tid.			Alle Arbejdere hvad enten de arbejde fuld Tid. mere eller mindre.		
	Mænd sh.d	Drenge sh.d	Alle sh.d	Mænd sh.d	Drenge sh.d	Alle sh.d
Vej- og Sundhedsvæsen	26.3	11.10	25.5	24.11	11.9	24.3
Bydistrikter . . .	17.11	11.6	17.11	16.9	11.5	16 9
Landdistrikter . . .	32.6	12.6	31.7	31.1	12.10	30.3
Gasvæsen . . .	31.7	10.11	29.6	30.10	11.7	29.2
Elektricitetsvæsen .	28.8	12.9	28.3	28.1	12.10	27.9
Vandvæsen . . .	30.6	11.3	29.3	29 0	11.7	27.11
Befordringsvæsen .	28.1	11.10	27.3	27.0	12.0	26.3
Ialt .						

Som det ses af foranstaaende Tabel, der viser Gennemsnitsfortjenesten for hver Gruppe af Tjenester i en Uge, var Gennemsnitsfortjenesten lavest for Arbejdere i Vej- og Sundhedsvæsenets, og højest i Gasvæsenet.

Den ugentlige Gennemsnitsfortjeneste af Arbejdere, der arbejdede fuld Tid, og som var ansatte af Autoriteter i Bydistrikter i Vejvæsenet etc. var 28 Sh. 2 d. i Byer med en Befolkning af over 100,000, og 23 Sh. 8 d. i Byer med en mindre Befolkning; næsten 2 Tredjedele af disse fuld-Tid-Arbejdere tjente under 30 Sh. i de førstnævnte Byer, og omtrent 2 Tredjedele tjente under 25 Sh. i de sidstnævnte. Gennemsnitsfortjenesten for Arbejdere i Gasvæsenet var 34 Sh. 3 d. i de store Byer og 29 Sh. 4 d. i de mindre; 34,2 % af Arbejderne tjente mindre end 30 Sh. og 24,2 % 40 Sh. og derover i den førstnævnte Gruppe af Byer og 53,4 % tjente under 30 % og kun 9,5 % 40 Sh. og derover i de mindre Byer.

I mange Tilfælde (f. Eks. for Sporvognskonduktører, Motormænd o. l.) betyder Fortjenesten for fuld Tid mere end 6 Dages Arbejde, da der ofte maatte arbejdes ogsaa om Søndagen Undertiden blev Søndagsarbejde betalt som Overtid, undertiden var det indbefattet i den almindelige Ugebetaling og Arrangement om Arbejdet, idet nogle arbejdede 7 Dage om Ugen, andre 13 Dage i to Uger, andre kun kort om Søndagen o s.v. Fortjenesten for fuld Arbejdstid svarede under disse Forhold til det Beløb, der betaltes til dem, der arbejdede det fulde Antal Dage i Ugen, for hvilke Oplysninger var givet.

Den Gennemsnitsfortjeneste, der opgives i Beretningen, er baseret paa kontant Pengebetaling, men det maa tilføjes, at disse Arbejdere ofte nød godt af andre Fordele, saasom fri eller delvis fri Bolig, undertiden med Lys og Brændsel, Uniform etc. eller fuld Betaling under kortere Sygdomme. Visse locale Autoriteter støttede ogsaa Pensionsfond o l.

Den samlede Sum, der i 1906 betaltes i Arbejdsløn til 265,048 Personer var £ 17,867,136. Naar dette Beløb divideres med Gennemsnittet af det Antal af Arbejdslønninger, der ugentlig udbetaltes i Aarets Løb, vil det ses, at Gennemsnitsindtægten pr. Mand var £ 67.10.0. Nedenstaaende Tabel vil nærmere vise Gennemsnittet for de enkelte Gruppers Vedkommende:

Fag.	Aarlig Gennemsnitsfortjeneste pr. Mand i 1906. £. Sh.
Vej- og Sundhedsv.	
Bydistrikter	62. 10.
Landdistrikter . .	41. 10.
Gasvæsen	78. 00.
Elektricitetsvæsen .	74. 10.
Vandvæsen	70. 10.
Befordringsvæsen .	72. 10.
Ialt . .	67. 10.

Det maa imidlertid bemærkes, at denne Metode for Udregning af den aarlige Fortjeneste maa underkastes visse Begrænsninger, da Antallet af Arbejdere i de forskellige Industrier varierer fra Uge til Uge og undertiden fra Dag til Dag. Naar disse Forandringer er forholdsvis smaa og Arbejderne forbliver i deres Fag nogenlunde konstant Aaret igennem, vil Resultaterne blive omtrent som de ovenfor angivne; hvis Arbejdere derimod stadig forandre Plads, vil Fejlgrænsen blive større.

Den gennemsnitlige ugentlige Arbejdstid for Arbejdere, der arbejde fuld Tid (Pauser for Maaltider og Overtid ikke iberegnet; derimod Søndagsarbejde, forsaavidt dette udgjorde en konstant Del af Arbejdstiden) var som nedenstaaende Tabel viser:

Fag.	Gennemsnitsantal i en fuld Arbejdsuge.
Vej- og Sundhedsv.	
Bydistrikter	54,4
Landdistrikter . . .	55,6
Gasvæsen	52,6
Elektricitetsvæsen .	51,9
Vandvæsen	55,1
Befordringsvæsen .	58,7
Ialt . .	54.7

Ordningen af Fridage var meget forskellig. I nogle Tilfælde var Jule-

dag og Langfredag de eneste anerkendte Fridage; i andre Tilfælde blev der tilstaaet forskellige Fridage om Aaret foruden de sædvanlige offentlige Fridage. Fast ansatte Arbejdere, derunder saadanne, som betsltes pr. Dag eller Time, fik fuld Betaling for de offentlig anerkendte Fridage.

Arbejdstid og Arbejdsløn i Bygnings- og Træarbejderfagene.

Det engelske Handelsministerium har fornylig udsendt 3dje Bind af en Beretning om en Række Undersøgelser, der paa dets Foranledning foretoges om den britiske Arbejderbefolknings Arbejdsløn og Arbejdstid. Første og andet Bind af Beretningen udkom i Fjor og omhandlede Textil- og Beklædningsfagene; jfr. Gesantskabets Beretninger Nr.189 og 502, henholdsvis af 10. April og 14. September 1909; det nu udkomne Bind omfatter Bygnings- og Træarbejderfagene.

Det samlede Antal Arbejdere, der i 1906 var beskæftiget i de sidstnævnte Fag, udgør ca. 1,250,000, hvoraf ca. 1 Million tilhørte Bygningsfagets forskellige Grene. Undersøgelsen, der har været foretaget paa Grundlag af Opgivelser fra Arbejdsgiverne, omfatter heraf over 180,000 Arbejdere eller ca. 14 % af det samlede Antal. Opgivelserne stamme baade fra store og smaa Arbejdsgivere i forskellige Dele af Landet, og anses for at give et ret nøje Billede af Gennemsnitslønnen paa Grund af de nogenlunde ensartede Forhold, der finde Sted for de vigtigste Klasser af Arbejde i disse Fag over hele Landet. Beretningen omhandler næsten udelukkende Mænd, idet det viser sig, at Kvindeligt Arbejde kun i ringe Grad anvendes i disse Fag; dog anvendes det f. Ex. til at lave Æsker, og tildels i Møbelindustrien til Polerarbejde og lignende.

Det ses, at der i *Bygningsfaget* anvendes et meget stort Antal af fagmæssig uddannede Arbejdere; der er saaledes Folk, der have været Lærlinge i fra 3—7 Aar.

Den store Mængde Arbejdere, der ere beskæftiget ved *Havne-*, *Dok-*, *Vej- og Kloakanlæg*, flytter som Regel fra Sted til Sted, hvor og efterhaanden som saadanne Arbejder paabegyndes. Denne Slags Arbejdere anvendes ogsaa til forberedende Arbejde ved Grundstykker, Udgravninger og lignende Jordarbejder.

Savmølle-, *Maskinsnedker- og Pakkasseindustrierne* ere for en væsentlig Del Maskinindustrier og findes navnlig i de Byer, hvor Tømmeret indføres og i Skibsbygningsdistrikter.

Møbelindustrien og beslægtede Industrier beskæftiger en Mængde faglærte Arbejdere i de store Byer, som London og Manchester.

Af de ca. 180,000 Arbejdere i de ovennævnte Fag, om hvilke der foreligger Oplysninger, var over 95 % Akkordarbejdere; i det egentlige Bygningsfag var næsten alt Arbejde Akkordarbejde.

De Punkter, Arbejdsgiverne var opfordrede til at oplyse, vare følgende: 1) Antallet af de beskæftigede Arbejdere samt Totalsummen af Lønninger, betalt i den sidste Betalings-Uge, eller den sidste almindelige Uge, i hver Maaned af 1906 tillige med det samlede Beløb af Lønninger betalt i Aarets Løb, samt 2) den individuelle Lønning betalt til alle Arbejdere, som vare beskæftigede i en Uge af 1906, for Bygningsarbejderes og Jordarbejderes Vedkommende en Sommeruge, og for Savmøllearbejderes, Maskinsnedkeres og lignendes Vedkommende den sidste Betalingsuge i September.

Ugelønnen i 1906.

Nedenstaaende Tabel viser Gennemsnitslønnen i den valgte Uge for Arbejdere, der arbejdede fuld Tid (Overarbejde ikke iberegnet) i hver af de forskellige Fag, samt Procentantallet af Arbejdere, hvis Løn faldt indenfor visse bestemte Grændser; Størstedelen af Arbejdere i 20—30 Shillings Gruppen er ikke faguddannede, hvad der navnlig gælder om den største Gruppe, Jordarbejdere, og lignende.

Procentantallet af Arbejdere, som arbejde fuld Tid, og hvis Løn i en almindelig Uge af 1906 faldt indenfor de i første Colonne satte Grænser:

Løn.	Bygningsfaget.	Jordarb.	Trækassearb o. l.
	Sh. d.	Sh. d.	Sh. d.
Under 20 Sh.	4.0	1.0	14.3
20 Sh.—30 »	33.1	60.3	50.7
30 » —40 »	45.1	21.2	25.9
40 » —50 »	15.2	8.5	7.3
50 » —60 »	1.6	3.3	1.2
60 »o. derover	1.0	5.7	0.6
Gennemsnitsløn	33.0	31.10	27.4

Løn.	Møbelindustr. o. l.	Andre Industr.
	Sh. d.	Sh. d.
Under 20 Sh.	4.7	5.7
20 Sh.—30 »	31.2	37.1
30 » —40 »	45.2	40.8
40 » —50 »	14.4	13.4
50 » —60 »	2.9	1.8
60 »o. derover	1.6	1.6
Gennemsnitsløn	33.0	32.0

Naar man sammenligner Gennemsnitslønnen for de forskellige Fag, er det af Vigtighed at erindre, at medens en Mand kan være beskæftiget i Pakkasse- og Møbelindustrien og lign. hele Aaret rundt, er Bygningsarbejder, Jordarbejder og lign. ofte paa Grund af klimatiske Forhold standset for kortere eller længere Perioder; megen Tid tabes ogsaa i disse Fag paa Grund af Vanskelighederne ved at finde stadigt permanent Arbejde, og fordi Arbejdstiden i Vintermaanederne ofte er kortere.

Aarslønnen i 1906.

Beretningen giver det samlede Beløb af Løn, betalt i 1906 og Antallet af Personer, beskæftigede i en Uge af hver Maaned af Aaret. Man maa imidlertid ikke fra disse Tal slutte direkte til Gennemsnitslønnen pr. Mand i 1906. I Modsætning f. Ex. til Bomuldsindustrien, hvor Arbejderne er saa godt som permanent beskæftigede hele Aaret rundt, medfører disse Fags tilfældige Karakter, at Arbejderne stadig skifter fra en Arbejdsgiver til en anden, saaledes at det Hold Arbejdere som en Arbejdsgiver beskæftiger i Aarets 3 første Maaneder, godt kan være ganske forskellig fra det, der beskæftiges i Aarets 3 sidste Maaneder. Den samme Arbejder vil maaske kunne fremkomme i flere forskellige Opgivelser, og saaledes komme til at figurere mere end én Gang mellem de beskæftigede, medens paa den anden Side Arbejdere kunne være arbejdsløse i flere Uger, og saaledes maaske slet ikke blive opført i Opgivelserne. Antallet af de beskæftigede og de arbejdsløse varierer endnu i flere Fag meget efter Aarstiden; Malere og Dekoratører ere f. Ex. beskæftigede i langt større Antal i Foraarsmaanederne end i den øvrige Del af Aaret. De nedenstaaende Gennemsnitslønninger for 1906 kan derfor kun blive betragtede som omtrentlige, navnlig i Bygningsfaget og for Jordarbejderne.

Gennemsnitsløn for Aaret 1906
(nærmeste Tal 10 Sh).

Industri			
Bygningsfaget	£	68	0 Sh.
Jordarbejdere	»	64	10 »
Træarbejdere	»	55	10 »
Møbelfaget	»	62	0 »

Som allerede ovenfor bemærket, er Arbejdstiden i Bygningsfaget og for Jordarbejdere længere om Sommeren end om Vinteren, medens den i Træarbejderindustrien, Møbelfaget og lignende i Almindelighed er ens Aaret rundt.

Gennemsnitstiden pr. Uge var i Bygningsfaget 52,9 Timer om Sommeren og 45,9 for 14,3 Vinteruger. For Jordarbejdere var Tiden 55,8 Timer om Sommeren, 50,3 for 15,9 Vinteruger. I Træ- og Møbelindustrien var de ugentlige Arbejdstimer henholdsvis 54.4 og 53,1.

Antallet af Fridage pr. Aar var i Bygningsfaget gennemsnitlig 9 Dage og i de andre Fag gennemsnitlig lidt over 10 Dage.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tlf. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 27 ❁ KØBENHAVN DEN 7. JANUAR 1910 ❁ 7. AARGANG

Held og Fremgang for vore Organisationer i det nye Aar!

INDHOLD: De samvirkende Fagforbund. Om offentlige Strejkemeddelelser. Den faste Voldgiftsret. »Industrifagene«. Arbejdsløsheden i November 1910. Lønbevægelser og Konflikter. Skibstømrerne i Faaborg.

De samvirkende Fagforbund.

Generalforsamlingen er fastsat til Dagene den 25., 26. og 27. April.

Repræsentantskabet afholder ordinært Møde den 24. April.

Om offentlige Strejkemeddelelser.

Af Dr. jur. Carl Ussing i »Ugeskrift for Retsvæsen«.

Under de mange Faser, som Lønkampene i Arbejdsforholdene have antaget, har Juristen i alle civiliserede Lande været stillet overfor Spørgsmaalet om Strejkers og Strejketruslers Retmæssighed, og i Almindelighed uden sikre Holdepunkter i Lovgivningen have de været henviste til en billig Afvejelse af de krydsende berettigede Interesser.

Til Vurdering af, hvormeget en Interesse vejer, kræves en sympathisk Forstaaelse af den, og Afvejelsen har været vanskeliggjort derved, at Sym- og Antipathier her er i stærk Brydning.

De forskellige Lande frembyde derfor ogsaa store Forskelle i Resultaterne. Her i Landet havnede man som bekendt i den omdisputable Mellemstilling, at medens Strejken og Strejketruslen ikke er retsstridig, skulde dog Offentliggørelsen være det; et Standpunkt, som kun i de færreste Tilfælde har Støtte i Lovgivningen (Strfl. § 220), men er Resultatet af frie Afvejelser.

Se herom N. Lassen Tidsskr. for Retsv. VIII. S. 77 ff. og iøvrigt J. Lassen Haandb. i Oblgret alm. Del 2. Udg. S. 202 og forskellige Afhandlinger i U. f. R. 1908.

I denne Frihed har nu Loven om den faste Voldgiftsret af 12. April 1910 § 5 Nr. 7 gjort Indgreb ved at bestemme: »Naar en Strejke eller Lockout ikke er retsstridig, er den blotte offentlige Meddelelse om dens Varsling eller Ikrafttræden heller ikke retsstridig.«

Der siges altsaa ikke noget om, hvornaar en Strejke* er retsstridig. Her skal det altsaa blive ved det gamle, nemlig, at en Strejke som Regel er retmæssig, naar man ikke ved Overenskomster har bundet sin »Aktionsfrihed«. Det er den tidligere retsstridige Offentliggørelse, som nu er bleven legaliseret; men hvad betyder Lovens Udtryk: »den blotte«

*I det Følgende tales for Kortheds Skyld kun om Strejker, idet det tilsvarende forudsættes at gælde om Lockouter.

offentlige Meddelelse? 1) Er en offentlig Redegørelse for Grundene til Strejken da retsstridig? 2) Og er en offentlig Advarsel mod at tage Arbejde eller en offentlig Opfordring om at deltage i Strejke retsstridig?

Det af Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund nedsatte Udvalg, der har udarbejdet Forslaget til Loven, formulerede Bestemmelsen saaledes:

»Naar der for Parter, der ere i Uenighed, gælder Mæglings- og Voldgiftsregler eller andre Regler, som begrænser Retten til Arbejdsstandsninger, ere Organisationerne berettigede til at give offentlige Meddelelser om Arbejdsstandsninger, der ikke ere foretagne i Strid med disse Regler.«

Det nævnte Lovforslag blev forelagt af Regeringen uforandret; men paa Foranledning af Folketingsudvalget gik man videre i samme Retning. Ikke blot skulde Strejkemeddelelser tillades, hvor Krigsførelsen mellem Parterne var reguleret gennem Overenskomster om, hvornaar og hvorledes der maatte strejkes; men ogsaa, hvor Overenskomster ganske mangler — hvor f. Eks. Haandværksmesteren slet ikke staar i nogen Organisation — og hvor altsaa enhver Strejke er retmæssig, skal Offentliggørelsen af Strejken være tilladt.

Men man hidsatte tillige Ordet »den blotte«, og Spørgsmaalet er, om her er en Indskrænkning i Forslagets Tanke, saaledes som den er udviklet i Motiverne, nemlig at det blot ikke er Meningen at legalisere Handlinger, som er retsstridige af *andre* Arbejdskonflikten uvedkommende Grunde.

Motiverne sige herom: »Det, som slaas fast ved Bestemmelsen, er, at selve Offentliggørelsen af, at en Arbejdsstandsning har fundet Sted, og en i almindelige Udtryk holdt Meddelelse om Arbejdsstandsningernes Aarsag ikke er retsstridig, og ikke kan medføre Erstatningskrav. Derimod er det selvfølgelig ikke Meningen at give Ret til Offentliggørelser, som af *andre Grunde* vilde være retsstridige end netop af den Grund, at det drejer sig om Offentliggørelse af *en Arbejdsstandsning*. Naar Offentliggørelsen f. Eks. er injurierende eller usandfærdig eller fremdragende Forhold af Personers Privatliv, hvis Omtale ikke med Nødvendighed følger af den i det heromhandlede Stykke givne Ret, maa Lovgivningens almindelige Regler komme til Anvendelse*.

Uagtet Udtrykket vilde staa overflødigt, hvis det blot betød, at man ikke vilde legalisere noget, der af andre Grunde var retsstridigt, maa man dog vistnok komme til, at Udtrykket ikke har anden Mission end at være en saadan overflødig ex tuto-Forsigtighed. Der er intet i Rigsdagsforhandlingerne, som tyder paa andet, intet, som giver Vejledning for en positiv Betydning af Ordene.

Lad os først omtale Strejkens Motivering — Meddelelsen f. Eks. om, at Strejken er etableret, fordi Fabrikanten ikke vil give 40 Øre i Timen, holder for lang Arbejdstid, har sundhedsfarlig indrettet Arbejdssted o. s. v. Naar saadanne Meddelelser gik fri af Strfl.s § 220, ansaas de tidligere kun for retsstridige i *Forbindelse med Strejkemeddelelse*. Fremkom de f. Eks. i Forbindelse med en Meddelelse om, at der var optaget Forhandlinger med Organisationen, vilde de ikke have været ansete som retsstridige. Og da Loven af 12. April ikke tilsigter at udvide det retsstridige Omraade, men tværtimod at indskrænke det, kan det ikke gaa an nu at erklære slige Strejkemotiveringer for retsstridige.

Man kan ogsaa henvise til, at en Strejke jo ikke er en ubetinget Arbejdsvægring; men en Vægring ved at arbejde, *indtil visse Betingelser opfyldes*; og en offentlig Strejkemeddelelse er derfor ufuldstændig, naar ikke ogsaa Strejkens Betingelser offentliggøres; Strejkens Betingelser er jo Strejkens Begrænsning, og det vilde være ganske meningsløst at tillade Strejkemeddelelsen, men ikke de nærmere Begrænsninger, uden

* Fællesudvalgets Beretning S. 28.

hvilke Strejkemeddelelsen jo ikke er helt korrekt.

Men al Tvivl synes at maatte svinde, naar man ser hen til Retsstridighedens retlige Følge — Skadeserstatningen. En Bestemmelse om, at man ikke skal erstatte Tabet ved Strejkemeddelelsen, men nok Tabet ved Strejkemotiveringen, vilde jo i det praktiske Retsliv være ganske ubrugelig og kan ikke akcepteres, naar der skal være nogen Mening i det Hele.

Lignende Betragtninger gælder den til Strejkemeddelelsen knyttede Advarsel mod at tage Arbejde — Blokademeddelelsen.

Den, der har Lov til at offentliggøre Strejke, har selvfølgelig ogsaa overfor sine Læsere Lov til at definere, hvad Strejke er. Og Strejke er — i hvert Fald hovedsagelig — en af en Organisation truffen Bestemmelse om, at ingen af dens Medlemmer maa tage Arbejde paa det paagældende Sted, før visse Fordringer er opfyldte. Men denne Definition er jo en Advarsel; den indeholder et Forbud for Organisationens Medlemmer. En Meddelelse om, at Organisationen har erklæret Strejke, er en forkortet Meddelelse om, at Organisationen forbyder sine Medlemmer at tage Arbejde og er altsaa *identisk* med en Advarsel mod at tage Arbejde; at tillade den ene, men forbyde den anden Side af samme Sag, vilde være meningsløst.

Ogsaa her ses det Meningsløse tydeligt, naar vi spørger om Retsfølgen — Erstatningskravet; thi hvem kan beregne, hvilken Skade, der flyder af Strejkemeddelelsen og hvilken af Advarslen mod at tage Arbejde? En retlig Ordning, der opstillede saadanne Distinktioner, vilde jo være ganske absurd.

Ved nærmere Overvejelse vil man vistnok komme til det Resultat, at nu, da Strejkens Offentliggørelse er gjort tilladelig, er det ikke muligt at bevare noget retsstridigt Terrain paa det heromhandlede Omraade mellem det strafbare (Privatlivskrænkelsen) og det tilladelige, og Udtrykket »den blotte« Meddelelse giver ikke Anvisning paa et saadant Terrain.

Men Ordene rummer en Fare. For dem, der fra nu af *savner* Retsstridighedsterrainet paa dette Omraade, vil det være en Fristelse at søge Hjælp i Strfls. § 220. Der opstaar en Trang til at behandle Forhold som Privatlivskrænkelser, som man tidligere kunde ramme tilstrækkeligt blot ved at erklære dem for erstatningsforpligtende Retsstridigheder; og saa vilde Arbejderne være lige nære ved det Maal, som er dem forespejlet, da de gik med til Forslaget om den faste Voldgiftsret. Maalet var dette at komme paa lige Fod med Arbejdsgiverne i Lønkampene; den indbyrdes Kommuniceren, som de allierede Arbejdsgivere let kan bringe i Stand gennem Breve, Budsendelser og Telefon, kan Arbejderne paa Grund af Troppernes Talrighed daarlig opnaa uden ved Offentliggørelse; og det vilde være saare uheldigt, om Loven af 12. April stik imod sin Hensigt skulde medføre, at Strfls. § 220, der allerede nu er trukken langt ud over de Grænser, man oprindelig mente, den havde, skulde drages videre ud. Se ogsaa H. R. D. 11. Maj d. A.

Saafremt man slutter sig til den ovenfor forfægtede Mening, at der fra nu af ikke skal være noget Terrain, hvor ustrafbare Offentliggørelser i Arbejdskampene anses i og for sig for retsstridige,* bliver det ligegyldigt, hvorledes man definerer Udtrykket Strejke, idet det samme vistnok maa gælde for beslægtede Former som Blokade og Boykotting. Hvis man derimod har den her bekæmpede Mening og vil lægge en større Vægt paa Bestemmelsens Ordlyd, bliver det fornødent at undersøge, hvad der kommer ind under Begrebet Strejke, og det skal da her blot antydes, at Retssagerne ved den permanente Voldgiftsret og nu Den faste Voldgiftsret i saa Henseende giver Vink ligesom ogsaa Motiverne til Forslaget (S. 27). Det har vist sig,

* Naar de ikke paa Grund af Usandfærdighed eller andre Lønkampen uvedkommende Grunde bliver retsstridige.

at der ikke altid i en Strejke behøver at ligge en Blokade fra Organisationens Side, men at en Blokade paa den anden Side maa behandles som en Strejke. Der kan være Strejke i retlig Forstand hos en Arbejdsgiver, selv om ikke en eneste Mand har nedlagt Arbejdet; thi selv om Strejken mislykkes og Arbejdet fortsættes ved »Skruebrækkere« og uorganiserede, saa er Strejken dog etableret og Ansvaret for Strejkens Lovlighed indtraadt.

Det gaar ikke an, naar der spørges om Organisationens Skyld eller Ikke-Skyld, at lade det Spørgsmaal, hvorvidt der er etableret Strejke af Organisationen, afhænge af det usikre og stadigt vekslende, *i hvilket Omfang* den dekreterede Strejke er bleven effektiv. Et Strejkedekret, der f. Eks. faktisk kun har den Betydning, at ny Tilgang af Arbejdskraft forhindres, medens den gamle Arbejdskraft fortsætter Arbejdet, er ganske vist snarest en Blokade, men ligesom Reglerne om Strejke maa være anvendelige paa saadant Dekret, naar der er Tale om de Pligter, der i saa Henseende paahviler Arbejderne, maa det samme formentlig gælde, naar der er Tale om Arbejdernes Ret til Offentliggørelse af Dekretet.

Ovenstaaende tilsigter blot at henlede Opmærksomheden paa Betragtninger, som den nye Lovbestemmelse kan foranledige. En udtømmende Behandling af Spørgsmaalet ved at sætte den i Domssamlingerne foreliggende Kasuistik i Belysning af den nye Bestemmelse har der ikke været Tid til, ligesom der heller ikke var levnet Tid hertil for det ovennævnte Fællesudvalg, for hvilket den heromhandlede Bestemmelse kun var et Bipunkt og for hvilket der var sat en Tidsfrist til Arbejdets Tilendebringelse.

C. Ussing.

Den faste Voldgiftsret.

Murersvendene ctr. Murermester Mynster.

Sag Nr. 29.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 21. December 1910 i Sag Nr. 29: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murermester N. O. Mynsters og Murerlavets Vegne.

Den 2. November d. A. opfordrede Murermester Mynster skriftlig de paa hans Arbejdsplads, Københavns nye Postgaard, arbejdende Svende til at underskrive en Erklæring om ikke at ville rejse Krav paa Spadserepenge i Anledning af, at Murerarbejdet fremtidig maatte fortsættes med en betydelig ringere Styrke. Forsaavidt Svendene ikke vilde underskrive en saadan Erklæring, anmodede han Murerformanden om at standse Arbejdet straks og i Forbindelse med hans Konduktør paabegynde Opmaalingen med de i Akkorden staaende Murersvende og Arbejdsmænd.

Da Svendene nægtede at underskrive Erklæringen standsede Mynster Arbejdet for hele Holdet, 32 Murersvende ialt.

Klagerne har nu gjort gældende, at Mynster ved denne Adfærd dels har overtraadt Septemberforligets § 4, dels har iværksat en Arbejdsstandsning uden at give Varsel efter Forligets § 2 og uden forinden at iagttage de i Fagets Overenskomst §§ 9 og 10 indeholdte Bestemmelser om Mægling og Voldgift.

Medens Klagerne ikke nærmere har forklaret deres Paastand om, at der skulde foreligge Overtrædelse af Septemberforligets § 4, hvorfor der ikke vil kunne tages Hensyn til denne, har de iøvrigt gjort gældende at den ommeldte Standsning af Arbejdet er en Arbejdsstandsning af den Art, hvortil der sigtes i Septemberforligets § 2 og Overenskomstens § 9, idet Mynster nemlig i September d. A. havde sluttet en Akkord med Svendene om Murarbejdet paa den nye Postgaard, hvilken

Akkord ikke var gjort færdig, dengang Standsningen fandt Sted.

Murermester Mynster paa sin Side har *hævdet, at* man, da Standsningen skete, var naaet til »Rejsehøjde« d. v. s. til øverste Etageadskillelse, *at* en Indskrænkning af de arbejdende Svendes Tal paa dette Stadium kræves af Forholdene, *at* der paa dette Stadium i Overensstemmelse med gammel og fast Kutyme maa tilkomme saavel Mester som Svende Ret til at forlange Opmaaling, *at* Mesteren maa være berettiget til, som Vilkaar for ikke benytte denne Ret, at fordre, at Svendene udtrykkelig giver Afkald paa Spadserepenge for den følgende Tid, samt *at* nævnte hans Ret til at forlange Opmaaling ikke kan være tabt for ham derved, at der i Akkorden ogsaa er optaget Priser for den Del af Murerarbejdet, der ligger over øverste Etageadskillelse indtil Hovedgesimsens Overkant.

Medens Klagerne har paastaaet de Indklagede idømt en Bod, der kan dække Svendenes Tab ved Arbejdsstandsningen, samt paalagt Sagens Omkostninger, har de Indklagede principalt paastaaet sig frifundne og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger og subsidiært paastaaet Sagen henvist til Fagets Voldgiftsret.

Da nu Afgørelsen af det Spørgsmaal, om Murermester Mynster har været berettiget til at standse Arbejdsom sket, beror paa, om han i det foreliggende Tilfælde har haft Ret til at forlange Opmaaling, efter at man var naaet til øverste Etageadskillelse, og da Afgørelsen af dette sidste Spørgsmaal rettest bør træffes af Fagets Voldgiftsret, vil dette Spørgsmaal være at henvise til denne. Forsaavidt Fagets Voldgiftsret kender, at Murermester Mynster ikke har været berettiget til at forlange Opmaaling paa det Stadium, hvor han har standset Arbejdet, kunne Klagerne paany indbringe Sagen for nærværende Ret til Afgørelse af denne Standsnings Følger. Endnu bemærkes, at forsaavidt Klagerne subsidiært vil gøre gældende, at selv om der ikke foreligger en med Strejke eller Lockout ligeartet Arbejdsstandsning, foreligger der dog en Handlen i Strid med Septemberforligets § 4, da bør ogsaa dette Spørgsmaal afgøres af Fagets Voldgiftsret.

Nærværende Sags Omkostninger findes at burde udredes af Parterne med Halvdelen — 50 Kr. hver.

Kendelse.

Spørgsmaalet om, hvorvidt Murermester Mynster har haft Ret til at forlange Opmaaling af Murerarbejdet paa den ny Postgaard paa det Stadium, da han — den 2. November d. A. — standsede Arbejdet, henvises til Afgørelse af Fagets Voldgiftsret, hvorefter Sagen eventuelt paany kan indbringes for den faste Voldgiftsret.

Nærværende Sags Omkostninger udreder De samvirkende Fagforbund paa Murerforbundets Vegne og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murerlavets Vegne med 50 Kr. hver.

Bødkerforbundet ctr. A/S Nørresundby Portlands Cementfabrikker.

Sag Nr. 30.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 28. December 1910 i Sag Nr. 30: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Aktieselskabet Nørresundby Portland Cementfabriks Vegne.

Ved Klage af 7. ds. har De samvirkende Fagforbund indklaget »Foreningen af danske Cementfabrikker« paa »Aktieselskabet Nørresundby Portland Cementfabrik«s Vegne gennem Hovedorganisationen: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, fordi sidstnævnte Fabrik — efter Klagernes Anbringende egenmægtig og i Strid med den mellem »Bødkerforbundet i Danmark« og Foreningen af danske Cementfabrikker« gældende Overenskomst af 19. August 1907 — har foretaget forskellige Forandringer i de hidtil bestaaende Akkordpriser og Timelønninger.

Medens Parterne under Sagens mundtlige Forhandling er enedes om iøvrigt at henskyde de i Klagen rejste Spørgsmaal til Afgørelse gen-

nem indbyrdes Forhandling, eventuelt gennem faglig Voldgift, har Klagerne fastholdt Ønsket om, at følgende Forhold afgøres af Den faste Voldgiftsret.

I Oktober d. A. satte Fabrikken 3 nye fra England indførte Maskiner i Gang som Led i Forfærdigelsen af Cementtønder, nemlig en Bundsamlemaskine, der betjenes af én Mand, som ved Tryk med Foden sætter den i Virksomhed, en Bundstykke-Pløjemaskine, der sættes i Gang ved Drivrem og betjenes af en Mand og en Dreng, og en Stav-Pløjemaskine, der ligeledes sættes i Gang ved Drivrem og betjenes af én Mand.

I fornævnte Overenskomst § 5 hedder det:

»Saafremt Bødkerarbejde, der ikke er anført i nedenstaaende Prisliste, skulde fremkomme, og der ikke kan opnaas Enighed om Akkord, betales det med Timeløn«, hvorved her skal bemærkes, at Timelønnen i Overenskomstens § 1 er sat til 40 Øre »for faglærte Bødkersvende« og til 35 Øre for »ikke-faglærte Bødkeriarbejdere«, men for sidstnævnte Lønsats Vedkommende med en Tilføjelse om, at den fra 1. Februar 1910 forhøjes til 40 Øre.

Fabrikkens Bestyrelse, der i Foraaret 1908 er indtraadt i »Foreningen af danske Cementfabrikker«, har imidlertid hævdet, *at* Arbejdet ved de 3 nævnte Maskiner kan udføres uden nogensomhelst Foruddannelse og derfor ikke kan henhøre under det i § 5 omtalte »Bødkerarbejde«, og har i Sammenhæng dermed videre hævdet, *at* den ikke er bunden til at betale en Timeløn af mindst 40 Øre for dette Arbejde, og *at* det maa være dens Ret at bestemme Prisen derfor efter Forhandling med den enkelte Arbejder. Efter det af Fabrikkens Direktør under Sagen anførte skal saadanne Akkorder ogsaa senere være sluttede til de paagældende Arbejderes Tilfredshed.

Klagerne har nu under Henvisning til det Anførte nedlagt Paastand paa, at denne Fabrikledelsens Adfærd kendes stridende mod Overenskomstens § 5, og at de Indklagede paa Fabrikkens Vegne idømmes en saa stor Bod, at denne derved kommer til at afgive den økonomiske Fordel, som den skønnes at have opnaaet ved at handle i Strid med Overenskomsten, samt paalægges Sagens Omkostninger.

De Indklagede har i første Række paastaaet det heromhandlede Spørgsmaal henvist til Afgørelse ved Fagets Voldgiftsret, subsidiært har de paastaaet Frifindelse og Klagerne paalagte Sagens Omkostninger.

Da det her rejste Spørgsmaal angaar den almindelige Forstaaelse af fornævnte Overenskomst og angaar et Punkt, til hvis Bedømmelse særlig Fagkundskab ikke kan anses fornøden, finder Retten det ikke nødvendigt at henvise Spørgsmaalet til faglig Voldgift, og Retten maa med Hensyn til Realiteten give Klagerne Medhold i, at Arbejdet ved de 3 omtalte Maskiner maa henregnes under »Bødkerarbejde« i den Forstand, hvori dette Ord maa antages brugt i Overenskomstens § 5.

Allerede fornævnte § 1 med dens Fastsættelse af Timeløn saavel for faglærte Bødkersvende som for ikke faglærte Bødkeriarbejdere viser, og Overenskomstens øvrige Indhold bekræfter, at Overenskomsten, naar den taler om Bødkerarbejde, ikke dermed alene har for Øje det Arbejde, hvortil der kræves en større eller mindre bødkerimæssig Uddannelse, men overhovedet har for Øje Arbejdet ved Forfærdigelse, Reparation og Ituslagning af de Tønder og Fade, for hvilke der er Brug paa Cementfabrikkerne, og Rigtigheden af denne Opfattelse bestyrkes yderligere ved, hvad der under Sagen er oplyst om den Løn, der iøvrigt hidtil paa Cementfabrikker er betalt ved Træbearbejdningsmaskiner.

Det skal derhos fremhæves, at hvor der som her ikke er Tale om en enkelt speciel Akkord, men om Indførelse af ny Maskiner, der delvis medfører en væsentlig Forandring i de Forhold, for hvilke Prislistens Priser er fastsatte, bør saavel i Henhold til, hvad der maa anses for Overenskomstens Forudsætninger som ifølge Reglen i § 5, den Part, der ikke anser den i denne Para-

graf omhandlede Timeløn som en i Længden passende Betaling for det paagældende Arbeide, foranledige, at der optages en Forhandling mellem Fagets Organisationer om en eventuel Ændring af Prislisten paa dette Punkt.

Fabrikkens egenmægtige Sætten sig ud over Overenskomstens § 5 kan saaledes ikke anses berettiget.

Medens det efter Omstændighederne kan undlades at paalægge de Indklagede nogen Bod, findes disse derimod at burde udrede Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Kendelse.

Aktieselskabet Nørresundby Portland Cementfabrikkers Ledelse har ved ensidig at bestemme Arbejdslønnen ved de ovenomtalte 3 nye Maskiner uden Hensyn til den i Overeuskomsten mellem Foreningen af Danske Cementfabrikker og Bødkerforbundet i Danmark fastsatte Timeløn overtraadt denne Overenskomsts § 5.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Aktieselskabet Nørresundby Portland Cementfabriks Vegne med 150 Kr.

»Industrifagene«.

I Tilslutning til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening er der af de under denne hørende Industrifags Arbejdsgiverorganisationer oprettet en Sammenslutning under Navnet »Industrifagene«.

»Industrifagene« ejer Bygningerne i Nørrevoldgade 30 og 32 i København, som indeholder 29 Kontorer og Mødelokaler. Paa Kontorerne er der beskæftiget 44 Mennesker foruden Kontorchefen. »Industrifagene« har sat sig den Opgave at fremskaffe Oplysninger om Lønforholdene i de forskellige Fag, for dermed at kunne møde Arbejdernes Krav om højere Løn. Ved enhver Forhandling med Arbejdsgiverne møder disse da ogsaa altid frem med Lønstatistik. Rigtigheden af denne Statistik bestrides dog næsten altid af Arbejderne, og vist nok med god Grund; thi Tal kan som bekendt benyttes paa forskellig Maade.

Sammenslutningens Formaal er iøvrigt at søge tilvejebragt den størst mulige Ensartethed paa alle faglige Omraader og at støtte de enkelte faglige Grupper under Uoverensstemmelser med Arbejdernes faglige Organisationer. Det paahviler saaledes Medlemmerne af »Industrifagene«, saafremt der rejses Krav fra Arbejderne eller deres faglige Organisationer om Ændringer i bestaaende Overenskomster, straks at indberette dette, for at der hurtigst muligt kan træffes Aftale med vedkommende Medlem om, hvorledes det vedkommende Krav bør behandles overfor Arbejderne. »Industrifagene« betinger sig ogsaa Ret til ved en eller flere Repræsentanter at deltage i Forhandlinger om ny Overenskomster indenfor de forskellige Fag.

Hvis Parterne uden Medvirkning fra »Industrifagene« forhandler med Arbejderne eller disses Organisationer og der opnaas Enighed om et Forslag til Overenskomst, maa dette dog ikke tiltrædes endeligt eller underskrives, forinden saavel »Industrifagene«s som Arbejdsgiverforeningens Godkendelse er indhentet.

Man vil af det ovenfor fremførte forstaa, at »Industrifagene« søger at gøre det saa vanskeligt som muligt for Arbejderne at naa til Enighed med Arbejdsgiverne og at opnaa Forbedringer i deres Kaar.

Det er imidlertid ikke uden Interesse at studere Arbejdsgivernes Organisationsformer; thi Arbejdernes Taktik og Fremstød maa jo i nogen Grad afpasses derefter. Der er straks et Spørgsmaal, som Organisationerne bør tage under alvorlig Overvejelse, og det er, om de, saalænge Forhandlingerne føres mellem Repræsentanter for de Organisationer, som skal indgaa Overenskomsten, ikke bør forlange, at disse Forhandlinger føres uden at der heri deltager Repræsentanter for »Industrifagene«. Det er dog et billigt Krav, at Parterne selv uden fremmed Indblanding forsøger at naa til Enighed.

Hvis Forhandlingerne ikke fører

til Resultat, bør Sagerne indberettes til De samvirkende Fagforbund, som saa foranlediger Forhandling optaget med Arbejdsgiverforeningen; og de to Hovedorganisationer kan da, om det findes nødvendigt, delegere et eller flere Medlemmer til at deltage i Forhandlingerne.

Saafremt vore Organisationer tillader ledende Mænd indenfor »Industrifagene« at deltage i Forhandlingerne, vil det være uden Betydning, hvor Enighed ikke opnaas, at henvise Sagen til Viderebehandling mellem Hovedorganisationerne; thi de samme Mænd, som deltager i Forhandlingerne for »Industrifagene«, er ogsaa Medlemmer af Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse. Det er Mænd som Direktør Hauberg, Ingeniør Alex. Foss, Konsul Dessau, Direktør Max Ballin m. fl.; og »Industrifagene« bliver for Arbejdernes Organisationer blot en ny Hindring at overvinde.

Skal Parterne staa lige i Forhandlingen, sker det bedst derved, at de interesserede Parter selv forhandler deres Sager, og hvis de kører istaa, straks søger Sagen optaget til Behandling med Hovedorganisationernes Bistand.

Arbejdsløsheden
i November 1910.

Paa Grundlag af Oplysninger, der er indsamlede ved Foranstaltning af de samvirkende Fagforbund, har Statistisk Bureau foretaget en Opgørelse af Antallet af Arbejdsløse blandt de organiserede Arbejdere i Danmark den 15. November 1910.

Da Fagforeninger og Fagforbund, der har indsendt Oplysninger, har et samlet Medlemsantal af ca. 87,400, og af disse var ca. 10,300 uden Arbejde den 15. November. De Arbejdsløse udgjorde altsaa 11,7 pCt. I Hovedstaden var der ca. 6,500 Arbejdsløse af ca. 47,700 Arbejdere, altsaa 13,6 pCt.; i Provinserne var der ca. 3,700 Arbejdsløse af ca. 39,600 Arbejdere, altsaa 9,5 pCt. Arbejdsløsheden er altsaa en Del større i Hovedstaden end i Provinserne, men der er dog flere Provinsbyer, hvor Arbejdsløshedsprocenten naar samme Højde som i Hovedstaden; blandt de større Provinsbyer skal saaledes nævnes: Kolding med 16,4 pCt. Arbejdsløse samt Randers og Svendborg med 13,8 pCt. Af øvrige større Provinsbyer staar Aarhus med 10,3 pCt., Esbjerg med 9,4 pCt., Vejle med 9,0 pCt., Fredericia med 8,3 pCt., Aalborg og Horsens med 7,5 pCt. og Odense med 3,6 pCt. (fra Helsingør foreligger ingen Oplysninger).

Undersøger man Arbejdsløsheden indenfor de enkelte større Fag, finder man paa Grundlag af de indsendte Oplysninger: i Malerfaget 36,6 pCt. Arbejdsløse, i Murerfaget 26,6 pCt., i Hustømrerfaget 24,4 pCt., i Bagerfaget 21,6 pCt., i Snedkerfaget 18,9 pCt., i Formerfaget 14,5 pCt., i Arbejdsmandsfagene 12,0 pCt., i Smede- og Maskinarbejderfaget 10,4 pCt., i Typograffaget 6,2 pCt. og i Tekstilarbejderfaget 3,7 pCt. Som rimeligt er, finder man den største Arbejdsløshed i Bygningsfagene.

Fra *Helsingør* har vi først d. 5. Januar modtaget de af os udbedte Tal, fordi den lokale Fællesorganisation har fundet det formaalstjenligt at bearbejde de helsingørske Tal uafhængigt af det samlede Hele. Her er 23,7 pCt. Arbejdsløse.

Lønbevægelser og Konflikter.

Skibstømrerne i Faaborg. Dansk Skibstømrerforbund har i Faaborg dels oprettet en Afdeling og dels gennemført en Lønfordring hos Skibsbygmester Møller. Forbundet havde erholdt Strejkesanktion, men fik ingen Anvendelse herfor.

Timelønnen, som var 38—40 Øre, forhøjedes til 42 Øre.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tlf. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 28 ❋ KØBENHAVN DEN 14. JANUAR 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Udenlandske Arbejdere i Danmark i Sommeren 1910. Lønbevægelser og Konflikter (Søarbejdernes Lønbevægelse). Arbejdsløsheden. Strejkebidrag.

Den faste Voldgiftsret.

Murer- og Stenhuggerlavet ctr. Murarbejdsmændenes Fagforening.

Sag Nr. 31.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 28. December 1910 i Sag Nr. 31: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murer- og Stenhuggerlavets Vegne mod Murarbejdsmændenes Fagforening dels paa dennes egne Vegne, dels paa Murarbejdsmændene Vald. Simonsen, Carl Jensen, Højby og Peter Petersens Vegne.

Den 30. September 1910 blev der mellem Murermester E. Rothe og Murarbejdsmændene paa Christiansborg Slot afsluttet saalydende Overenskomst:

»Mellem undertegnede Murermester og Arbejdsmændene, Christiansborg Slot, er indgaaet følgende Overenskomst, for Ophejsning og Fordeling af Materialier betales og garanteres hver derved beskæftiget Arbejder med 80 Øre pr. Time indtil Akkordpriser opnaas, dog bemærkes, at Akkordprisen vil være gældende fra Paabegyndelsen af 1. Sal. Det forudsættes, at Voldgiften begæres i Dag.

For Arbejdsmændene
Vilh. Vald. Simonsen. E. Rothe.«

Denne Overenskomst undertegnedes af Simonsen paa de i Akkorden til enhver Tid deltagende Arbejderes Vegne (jfr. Priskurantens almindelige Bestemmelser Punkt 7) paa Underskriftens Tidspunkt: foruden Simonsen, Murerarbejdsmændene Carl Jensen, Højby og Peter Petersen.

Uanset Slutningsbestemmelsen — der var indsat efter Rothes Begæring — undlod Arbejdsmændene at begære Voldgift, hvilken var nødvendiggjort derved, *at* Rothe ved det paagældende Arbejde paa Slottet vilde anvende Skinnetransport og Ophejsning ved elektriske Elevatorer, *at* Betalingen for Murarbejdsmandsarbejdet ved denne Form for Materialiernes Transport ikke var fastsat i Priskuranten og *at* det i Reglerne for Afgørelse af Stridsspørgsmaal, Murerarbejdsmændene vedrørende, bl. a. er bestemt, at enhver Uenighed, der maatte opstaa mellem Mester og Murerarbejdsmand om Fastsættelse af Betaling for Arbejde uden for Priskuranten, ikke maa have Arbejdsstandsning til Følge, men skal indbringes til Mægling paa et Fællesmøde mellem Parternes respektive Bestyrelse, og derefter eventuelt skal afgøres ved Voldgift.

Murermester Rothe begærer saa selv Voldgift, og Voldgiftsmødet fastsattes til den 2. November 1910. Imidlertid havde Arbejderne allerede den 30. eller 31. Oktober nedlagt Arbejdet, fordi de i Henhold til fornævnte Overenskomst mente sig berettiget til at faa den foreløbig aftalte Løn, 80 Øre pr. Time, udbetalt fuldt ud hver Lønningsdag eller i hvert Fald den sidste Lønningsdag i Maaneden, medens Rothe kun vilde betale Forskud under Arbejdets Gang og først foretage endelig Opgørelse, naar Murerarbejdet paa Bygningen var færdigt.

Da Voldgiftsmændene naar Arbejdet ej var i Gang, ikke kunde be-

dømme dets Værdi, blev det den 2. November afholdte Voldgiftsmøde resultatløst.

Rothe indbragte Spørgsmaalet om den skete Arbejdsstandsnings Retmæssighed for den faglige Voldgiftsret, der den 9. November afsagde Kendelse i følgende Form:

»1) Ved Opmandskendelse bestemtes, at den indgaaede Overenskomst maa være at betragte som en foreløbig Akkord, indtil Prisen paa 1000 Sten bliver fastsat, og den garanterede Timebetaling bliver derfor først at udbetale som Rest af Akkordoverskud, naar Prisen pr. 1000 Sten er betemt.

2. Ved Opmandskendelse bestemtes, at Arbejdet optages straks, og at Arbejdsmændene betaler en Bøde paa 100 Kr., som gives til »Samfundet og Hjemmet for Vanføre«, og der gives Mesteren Medhold i, at han reserverer sig Erstatning for de Spadserepenge, han eventuelt maatte komme til at betale til Svendene under Arbejdsmændenes Standsning af Arbejdet.

Omkostningerne udredes af Arbejdsmændene.«

Bøden blev betalt, og Arbejdet genoptoges den 10. November, hvorefter nyt Voldgiftsmøde til Prisfastsættelsen afholdtes den 14. November. Om det der foregaaede foreligger der saalydende Beretning:

»Aar 1910 Mandagen den 14. November mødte Voldgiftsretten paa Hr. Murermester E. Rothes Byggeforetagende paa Christiansborg Slot.

Stridsspørgsmaalet drejer sig om Betaling for Tilbringning af Murermaterialier.

Arbejdsmændene forlanger:

1. Betaling efter Priskurantens Post 3 m. fl. for Tilbringning af Materialierne fra Elevatoren til Brugsstedet (Byggepladsen), og

2. For Tilbringning af Murermaterialier fra henholdsvis Stenstabler og Kalkbænke til Elevatorskakten en Pris af 3 Kr. 05 Øre pr. 1000. Mesteren tilbyder for Tilbringning af Materialier fra Oplagspladsen til Brugsstedet 2 Kr. 70 Øre.

Ved denne Voldgift, som er en Fortsættelse af Voldgift Nr. 129, var til Stede undertegnede Voldgiftsmænd, Opmanden Hr. Arkitekt F. Frehse, Mesteren Hr. Rothe og Konduktør G. Winkel og for Arbejdsmændene Hr. V. Simonsen.

Efter fornyet Besigtigelse af Arbejdet og Forklaring af Parterne optog Retten sine Forhandlinger; først drøftedes, hvorvidt Sagen kunde behandles som 2 eller 1 Spørgsmaal; ved Opmandens Kendelse fastsattes, at Sagen i dette Tilfælde behandles under ét, da Arbejdsmændene ikke kan betragtes færdige med deres Arbejde, før Materialierne er paa Forbrugsstedet.

Forhandlingerne afsluttedes med paafølgende Afstemning, uden at der opnaaedes Enighed, og Opmanden afgav da følgende Kendelse, at der betales ialt 3 Kr. 10 Øre pr. 1000 Sten indbefattet alle Tillæg. Omkostningerne udredes med Halvdelen af hver af Parterne.«

Som anført var i dette Møde Simonsen til Stede paa de i Akkorden interesserede Arbejderes Vegne, hvilke den Gang var de samme som, da Overenskomsten af 30. September oprettedes. Det er derhos oplyst, at Murerarbejdsmændenes Fagforening har udredet Halvdelen af denne Voldgiftssags Omkostninger, samt at Rothe paa første Lønningsdag efter denne Voldgiftskendelse har udbetalt Resten af 80 Øre-Lønnen efter Overenskomsten af 30. September.

Da Arbejdsmændene imidlertid ikke var tilfredse med den af Voldgiften fastsatte Betaling af 3 Kr. 10 Øre pr. 1000 Sten, nægtede de 3 af dem at gaa i Arbejde den 15. November og et Par Dage efter ophørte ogsaa Simonsen at arbejde.

Under 17. s. M. sendte Murerlavets Oldermand Bestyrelsen for Murerarbejdsmændenes Fagforening saalydende Skrivelse:

»Som det allerede vil være den ærede Bestyrelse bekendt gennem vor Telefonmeddelelse af 15. ds., har de hos Hr. Murermester E. Rothe paa Christiansborg Slot i Akkord beskæftigede Arbejdsmænd, nemlig d'Herrer Carl Jensen, Højby og Peter Petersen, standset Arbejdet siden Tirsdag den 15. ds., men da vor telefoniske Anmodning til den ærede Bestyrelse om at foranledige Arbejdet genoptaget, ikke har ført til noget Resultat, skal vi herved forsøge endnu en Henvendelse for om muligt at faa en Løsning i Mindelighed.

Vi anmoder Fagforeningsbestyrelsen om at foranledige, at de ovennævnte Arbejdsmænd genoptager Arbejdet fra i Morgen Fredag den 18. ds. ved Arbejdsdagens Begyndelse.

Hvis vor Anmodning ikke bliver efterkommet, vil Sagen endnu i Morgen Formiddag blive indberettet til Arbejdsgiverforeningen, se Punkt 2 i Septemberforliget.«

Fagforeningens Svar herpaa af 18. s. M. er saalydende:

»Ved Telefonmeddelelse af 15. ds. og senere i modtagen Skrivelse af 17. ds. stiller den ærede Bestyrelse den Anmodning til os, at vi foranlediger, at de 3 Arbejdsmænd, d'Herrer Carl Jensen, Højby og Peter Petersen fortsætter Arbejdet paa Christiansborg Slot. Vi tillader os dertil at bemærke:

De ovennævnte Arbejdsmænd har til os opgivet, at de var antaget til Arbejde ved Tilbringning af Murermaterialier paa de Betingelser og de Vilkaar (og kun paa disse) som en mellem Mesteren Hr. Rothe og Arbejdsmand V. Simonsen foreliggende Overenskomst fastsatte.

Denne Overenskomst er ved en senere i den Anledning afholdt Voldgift annulleret, og andre Arbejdsvilkaar fastsattes.

De nævnte Arbejdsmænd anser sig derfor løst fra deres Forpligtelser overfor dette Arbejde. Vi anser os derfor ikke berettigede til at lægge nogetsomhelst Pres paa disse Arbejdere til at fortsætte paa nye Vilkaar.«

Murermester Rothe gjorde alvorlige Forsøg paa at skaffe den fornødne Arbejdskraft af Murerarbejdsmænd, men forgæves, skønt det foreløbig kun drejede sig om at skaffe 4 Mand. Bl. a. henvendte han sig til den paa Slottet beskæftigede Murerarbejdsmand Niels Lindberg Jensen og afsluttede den 24. November en skriftlig Overenskomst med denne, der derved forpligtede sig til at skaffe de nødvendige Folk til den af Voldgiften fastsatte Betaling og lovede og garanterede, »at Arbejdet gaar i Gang straks, og at Arbejdet fortsættes paa en tilfredsstillende Maade«. Lindberg Jensen — der har afgivet Vidneforklaring for Den faste Voldgiftsret — henvendte sig til en halv Snes forskellige Murerarbejdsmænd, men fik overalt det Svar, at man ikke vilde deltage i Arbejdet under 80 Øre Timen, og han maatte da efter nogle Dages Forløb erklære sig ude af Stand til at opfylde Overenskomsten. Efter hvad Rothes Konduktør, G. Winkel, har forklaret, og Lindberg Jensen ikke har turde bestride, udtalte sidstnævnte, da han meddelte det mislykkede Udfald af sine Bestræbelser tillige, at hvis der blot blev givet »et Par Øre mere« end af Voldgiftsretten fastsat, kunde Sagen maaske bringes i Orden, idet der saa var et nyt Grundlag at arbejde paa.

Under Henvisning til det saaledes forefaldne har Klagerne hævdet, at de Indklagede har handlet i Strid med:

1) *Voldgiftskendelserne* af 9. og 14. November,
2) *Fagets Overenskomst*, ifølge hvilken gen Uenighed maa have Arbejdsstandsinng til Følge, og
ni 3) *Septemberforligets Punkt 2*, idet Arbejdsnedlæggelsen er sket uden Varsel,

og har derfor paastaaet Murerarbejdsmændenes Fagforening, der er udtraadt af De samvirkende Fagforbund og er en selvstændig Hovedorganisation, paa egne og ovennævnte 4 Murerarbejdsmænds (Jensen, Højby, Petersen og Simonsen) Vegne i Henhold til Lov af 12. April 1910 § 4 B. 4 og 7 ikendt *Bod* samt *Sagens Omkostninger*.

Med Hensyn til Fastsættelse af Bodens Størrelse har Klagerne *dels* henvist til § 5 Nr. 3 i Lov 12, April 1910, hvorefter det skal anses som særlig skærpende Omstændighed, at Overtræderen har handlet i Strid med lovlig afsagt Voldgiftskendelse, *dels* henvist til, at Murermester Rothe staar over for et — alt delvis ved faglig Voldgiftskendelse anerkendt — Krav paa Spadserepenge fra Murersvendenes Side, hvilket Krav her under Sagen er angivet til 1156 Kr. 75 Øre for Tiden til 9. December og for den følgende Tid til 42 Kr. pr. Dag, *dels* endelig til, at Rothes eget Tab ved Arbejdsstandsningen maa sættes til mindst 50 Kr. pr. Dag, henset bl. a. til Forrentningen af den betydelige Kapital, han har bundet i denne Entreprise, til Lønning af Konduktør m. fl., Materialers Vedligeholdelse m. m.

De Indklagede har — i Overensstemmelse med det i ovenanførte

Skrivelse af 18. November hævdede Standpunkt — gjort gældende, *at* Voldgiftskendelsen af 9. November ikke helt gav Rothe Medhold, idet den tilpligtede ham at betale Resten af den foreløbig vedtagne 80 Øres Løn, saa snart den endelige Akkordpris blev fastsat, *at* denne Kendelse overhovedet maatte forstaas saaledes, at Overenskomsten af 30. September helt udløb ved Fastsættelsen af den endelige Akkorpris, *at* Akkorddeltagerne derfor maatte staa frit med Hensyn til, om de vilde fortsætte eller ikke fortsætte, efter at Voldgiften af 14. November havde fastsat Prisen til 3 Kr. 10 Øre pr. 1000 Sten, samt *at* Fagforeningen Intet har foretaget for at hindre, at Rothe fik Arbejdere til denne Pris, men paa den anden Side ikke har evnet at tvinge sine Medlemmer til at arbejde for denne Betaling.

De Indklagede har derfor paastaaet Frifindelse samt at Sagens Omkostninger paalægges Klagerne.

Endnu skal bemærkes, at det er oplyst at de 3 Deltagere i Akkorden før Voldgiftsmødet den 14. November overfor den 4. Deltager, Simonsen, havde ladet sig forlyde med, at de ikke vilde fortsætte Arbejdet, hvis de ikke fandt den af Voldgiftsretten fastsatte Pris tilfredsstillende, men at Simonsen ikke har omtalt dette under Voldgiftsmødet.

Rettens Opfattelse af Sagen er denne:

Ved gennem Simonsen at afslutte Overenskomsten af 30. September d. A. og ved derefter at lade sig repræsentere af Simonsen paa det til Fastsættelse af Akkordprisen den 14. November afholdte Voldgiftsmøde har Akkorddeltagerne paataget sig en Pligt til at underkaste sig den Pris, som den faglige Voldgiftsret maatte fastsætte, og de har derfor — uanset den Adgang, der sædvanemæssig maatte foreligge i Faget til Personvekslen inden for Akkorddeltagernes Kreds — været uberettigede til at nægte at arbejde for den af Voldgiftsretten fastsatte Betaling. Den af de 3 Akkorddeltagere iværksatte Arbejdsnedlæggelse d. 15. November d. A., der faa Dage efter blev tiltraadt ogsaa af den 4. Akkorddeltager, Simonsen, maa herefter betragtes som en uretmæssig Arbejdsstandsning. Saa snart Fagforeningen blev gjort bekendt med Sagens Stilling, har det været dens Pligt at gøre Akkorddeltagerne bekendt med at deres Adfærd var uretmæssig, og søge at paavirke dem til at overholde Akkorden, ligesom det endvidere har været dens Pligt, hvis dens Bestræbelser i saa Henseende mislykkedes, at gøre hvad den kunde for at afværge Følgerne af denne dens Medlemmers uretmæssige Adfærd, ved at være behjælpelig med at skaffe anden brugbar Arbejdskraft. I Stedet derfor har Fagforeningen vægret sig ved at søge at paavirke Akkorddeltagerne, hvorhos det under de her foreliggende Forhold maa antages at staa i Forbindelse med Fagforeningens Passivitet, at ingen anden Arbejdskraft har været at faa. Under disse Omstændigheder maa den uretmæssige Arbejdsstandsning betragtes som godkendt af Fagforeningen.

Der foreligger saaledes en Krænkelse saavel af den indgaaede Akkord som af Fagets Mæglingsregler og af Septemberforligets § 2, og denne Overtrædelse maa henset til den Standsning af hele det paagældende Murerarbejde, der derved er foraarsaget, betegnes som værende af alvorlig Art. Skønt Ansvaret i og for sig maatte kunne lægges saavel paa de 4 indklagede Akkorddeltagere som paa Fagforeningen, finder Retten dog af Hensyn til, at Akkorddeltagerne under Forhold som de foreliggende burde have kunnet finde Vejledning hos Fagforeningen, at kunne begrænse sig til at paalægge selve Fagforeningen en Bod. Denne findes med Henblik paa den allerede nu skete Skade at burde fastsættes til 1000 Kr. og at burde tilfalde Murermester Rothe.

Sagens Omkostninger bør Murerarbejdsmændenes Fagforening betale med 150 Kr.

Kendelse.

Ved den ovenomtalte af Akkorddeltagerne i Murerarbejdsmands-Ar-

bejdet paa Christiansborg Slot den 15. November paabegyndte Arbejdsstandsning, der maa betragtes som godkendt af Murerarbejdsmændenes Fagforening, er der sket Brud saavel paa den afsluttede Akkord med Murermester E. Rothe som paa Fagets Mæglingsregler og Septemberforligets § 2.

Murerarbejdsmændenes Fagforening bør derfor inden 15. Dage fra denne Kendelses Afsigelse til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murermester E. Rothes Vegne betale 1000 Kr., hvorhos Fagforeningen bør betale denne Sags Omkostninger med 150 Kr.

Udenlandske Arbejdere i Danmark i Sommeren 1910.

I »Statistiske Efterretninger« meddeles nogle Oplysninger om Anvendelsen af udenlandske Arbejdere (»Polakker«) i Danmark i Sommeren 1910. Det oplyses, at der i alt fandtes 10,419 fremmede Arbejdere, hvoraf 8,888 paa Øerne og 1,531 i Jylland. I 1907 var Antallet af »Polakker« 6,647, saaledes at altsaa Antallet i de 3 Aar er vokset med henimod 4,000. I det følgende skal meddeles nogle Oplysninger om Anvendelsen af fremmede Arbejdere paa smaa og store Gaarde og om den Tid, de fremmede Arbejdere opholder sig her i Landet.

En Fordeling efter Hartkornstilliggende af de Ejendomme, hvorpaa der beskæftiges fremmede Arbejdere, viser, at der holdes fremmede Arbejdere paa 604 Ejendomme med under 12 Tdr. Hartkorn, altsaa de egentlige Bøndergaarde, paa 101 Ejendomme med 12—15 Tdr. Hartkorn, paa 125 Ejendomme med 15—20 Tdr., paa 173 Ejendomme med 20—30 Tdr., og paa 427 Ejendomme med over 30 Tdr. Hartkorn, medens Hartkornstilliggendet var uoplyst for 147 Ejendommes Vedkommende. Man kan regne, at der holdes »Polakker« paa Ejendomme, der omfatter en Tiendedel af Landets Hartkorn.

Fordeles de 147 Ejendomme, hvor Hartkornstilliggendet ikke er opgivet paa de indsendte Skemaer, i samme Forhold som de øvrige Ejendomme, og sætter man derefter for Ejendommene med henholdsvis 1—12 Tdr. Hartkorn, 12—20 Tdr. og over 20 Tdr. Antallet af Ejendomme med fremmede Arbejdere i Forhold til det hele Antal Ejendomme i de paagældende Grupper, viser det sig, at paa henimod 1 pCt. af Bøndergaardene (1—12 Tdr. Hartkorn) er der fremmede Arbejdere, paa mellem en Femtedel og en Fjerdedel af Proprietærgaardene (12—20 Tdr.) og paa henimod tre Fjerdedele af Herregaardene (over 20 Tdr. Hartkorn). Paa Øerne er Procentantallet af Ejendomme, hvorpaa der beskæftiges fremmede Arbejdere, naturligvis betydeligt større end i Landet som Helhed; af Bøndergaardene saaledes 2 pCt., af Proprietærgaardene 31 pCt. og af Herregaarden 86 pCt. I Maribo Amt er der fremmede Arbejdere paa saa godt som alle Proprietær- og Herregaardene og paa 10 pCt. af Bøndergaardene. Hertil kommer yderligere, at der fandtes 157 Ejendomme med 391 Arbejdere, som boede i »Kaserner«, uden at de var henførte til bestemte Ejendomme, og som derfor ikke er medtagne i denne Fordeling af Ejendommene efter Hartkornstilliggendet. Det maa formentlig antages, at disse Arbejdere som Regel er beskæftigede paa Bøndergaarde, idet Forholdet synes at være det, at flere Gaardmænd slutter sig sammen og i Fællesskab opretter Boliger for de af dem beskæftigede Arbejdere. Af saadanne »Andelspolakker« fandtes der 278 i Maribo Amt (paa 87 Ejendomme) og 113 i Odense Amt (paa 70 Ejendomme).

Paa de Bøndergaarde, hvor der beskæftiges Polakker, er det gennemsnitlige Polakhold 2 à 3 paa hver Gaard, paa Proprietærgaardene er det gennemsnitlige Antal 4 og paa Herregaardene 10. Paa Herregaardene holdes de to Tredjedele af alle de ved Landbruget beskæftigede udenlandske Arbejdere. En Grup-

pering af Landejendommene efter det Antal Arbejdere, som findes paa de paagældende Ejendomme, giver til Resultat, at der findes 995 Ejendomme med 1—4 fremmede Arbejdere, 315 Ejendomme med 5—9 Arbejdere, 185 med 10—19 Arbejdere, 42 med 20—29 Arbejdere og 40 Ejendomme med 30 Arbejdere eller derover, Det er paa Øerne, og da navnlig Lolland-Falster, at man finder Ejendommene med et stort Antal »Polakker«; af de 40 Ejendomme, hvorpaa der fandtes 30 eller flere fremmede Arbejdere, var de 35 beliggende paa Lolland-Falster, men slet ingen i Jylland.

Som foran nævnt holdtes der i 1910 fremmede Arbejdere paa 604 Bøndergaarde, 226 Proprietærgaarde og 600 Herregaarde samt paa 147 Gaarde, hvis Hartkorn ikke var oplyst. I 1907 var der fremmede Arbejdere paa 7 Bøndergaarde, 130 Proprietærgaarde, 442 Herregaarde og paa 192 Gaarde af uoplyst Størrelse. Ialt var der altsaa i 1910 Polakker paa 1,577 Landejendomme mod 771 i 1907, altsaa kun halvt saa mange. Det vil ses, at det hovedsagelig er de smaa Landejendomme, Bøndergaardene der i de sidste Aar i større Omfang er gaaede over til Anvendelsen af udenlandsk Arbejdskraft, selv om der er Opgang i alle Ejendomsgrupper.

Af de udenlandske Arbejdere ankom 56 til Danmark før 1. Marts, 352 i første Halvdel af Marts, 2,833 i sidste Halvdel af Marts, 6,039 i første Halvdel af April, 472 i sidste Halvdel af April og 618 efter 1. Maj, medens Ankomstdatoen var uoplyst for 217; 299 angaves at skulle afrejse før 1. Novbr., 610 i første Halvdel af Novbr., 536 i sidste Halvdel af Novbr., 5,920 i første Halvdel af Decbr. og 87 i sidste Halvdel af Decbr., og for 3,135 var Tidspunktet for Afrejsen ubestemt angivet, f. Eks. angivet ved: naar Efteraarsarbejdet er afsluttet el. l.

En Tiendedel af de fremmede Arbejdere bliver her i Landet i $6^1/_2$ Maaned eller derunder, henimod en Tiendedel i 7 Maaneder, godt Halvdelen i $7^1/_2$ Maaned, en Fjerdedel i 8 Maaneder og ca. 3 pCt. i $8^1/_2$ Maaned eller derover. Den gennemsnitlige Opholdstid her i Landet kan anslaas til 7 à $7^1/_2$ Maaned.

Lønbevægelser og Konflikter.

Søarbejdernes Lønbevægelse. Den 29. December f. A. afholdtes et Fællesmøde mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer, Dansk Dampskibs-Rhederiforening og Sømændenes og Søfyrbødernes Forbund. Paa Mødet forhandledes om Muligheden af Oprettelsen af en Overenskomst om Løn og Arbejdsforhold mellem Rhederne og Søarbejderne. Efter et Par Timers Forhandling under venskabelige Former enedes man om at henvise Sagen til Forhandling mellem Repræsentanter for de interesserede Parter.

Disse har nu haft nogle Forhandlingsmøder uden dog at naa til Ende med dem. Rhederne har erklæret sig villige til for Sømændenes Vedkommende at træffe en Ordning af Arbejdstidsforholdene. Hvad Hyren angaar, har man overfor baade Sømænd og Søfyrbødere kun strakt sig til en Forhøjelse af $2^1/_2$ Krone pr. Maaned.

For Tiden holder Parterne Møder hver for sig, og Søarbejderne vil sikkert fastholde Kravet om en yderligere Forhøjelse af Hyren, ligesom der er andre, omend mindre, Spørgsmaal at løse, inden der kan ventes Enighed opnaaet.

Arbejdsløsheden.

I »Arbejderen« Nr. 27 meddelte vi Hovedresultatet af den den 15. November foretagne Undersøgelse af Arbejdsløsheden. I dette Nr. fremsætter vi en Række Tabeller fra samme Undersøgelse, som specificeret viser Arbejdsløsheden m. m. dels *fagvis* (delt i København og Provinserne) og dels *byvis*.

Arbejdsløsheden den 15. November 1910.

Organisationer.

Organisationer	Samlet Antal organiserede Arbejdere	Oplysning foreligger fra Antal Arbejdere	Heraf arbejdsløse 15/11	Understøttelsen ophørt for	Arbejdstiden indskrænket for Antal Arbejdere	Understøttelse	
						Ordinær	Ekstra ordinær
København.							
Tilvirkning af Næringsmidler o. a. Fortæringsgenstande.							
Mølleriarbejdere	109	109	7	3	—	498	—
Bagere og Konditore	1042	984	263	73	—	29795	10159
Sukkervarearbejdere	104	104	9	2	—	800	126
Bryggeriarbejdere	2147	2109	25	—	—	1053	198
Mineralvandsarbejdere	—	64	4	—	—	—	—
Slagteriarbejdere	174	35	1	—	—	95	—
Skraatobaksarbejdere	117	120	14	—	—	243	—
Tekstilindustri.							
Væveri- og Farveriarbejdere m. fl.*)	—	1068	68	—	—	6584	383
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.							
Skræddere **)	2000	1000	—	—	—	—	—
Vattæppesyersker **)	—	45	22	—	—	—	—
Handskemagere	83	88	—	—	—	670	—
Hattearbejdere	89	90	6	—	—	420	—
Bundtmagere	—	90	10	—	—	—	100
Skotøjsarbejdere	1882	1741	102	28	500	19828	4132
Jordarbejder-, Bygnings- og Møbelindustri.							
Murere ***)	1449	1500	640	503	—	62871	14379
Murarbejdsmænd	—	821	209	169	—	27882	14439
Tømrere	1040	1035	491	268	—	43001	10386
Snedkere †)	3067	3093	713	426	4	70228	3619
Skibstømrere	—	250	78	35	—	12860	—
Billedskærere	105	105	18	6	—	1815	419
Forgyldere	—	60	2	—	—	297	—
Glarmestere	78	82	8	5	—	505	278
Malere	—	1600	649	400	—	21066	—
Sadelm. og Tapetserere	655	677	75	—	—	3675	1527
Stukkatører	69	69	53	—	—	3680	—
Gas- og Vandarbejd. ††)	72	65	18	—	39	990	—
Skorstensfejere	65	65	5	—	—	384	—
Ovnsættere †††)	12	12	4	—	—	—	72
Trævareindustri samt Industrier, i hvilke Træ indgaar som en væsentl. Bestanddel.							
Træindustriarbejdere	538	554	61	22	56	9389	3460
Bødkere	280	278	9	—	—	3135	—
Trædrejere	60	69	3	1	14	1550	—
Karetmagere	268	269	7	2	—	1162	40
Barnevognsarbejdere	30	30	2	1	—	168	
Korkskærere	170	170	8	—	150	281	—
Børstenbindere	—	135	6	3	—	868	—
at overføre	15705	18586	3590	1947	763	325793	63717

*) Blandt Væveriarbejderne har Arbejdstiden været unormal de sidste 2½ Aar. **) Der findes ingen Arbejdsløshedskema. ***) Den ordinære Understøttelse ydedes af Arbejdsløshedskassen, den ekstraordin. af Fagf. †) En Del Medlemmer har i Aarets Løb arbejdet paa indskrænket Tid. ††) Organisationen yder ikke Underst. †††) De 72 Kr. er Rejsehj. til Medl., der er rejst til Udl., iøvrigt yder denne Org. ikke Underst.

Organisationer	Samlet Antal organiserede Arbejdere	Oplysning foreligger fra Antal Arbejdere	Heraf arbejdsløse 15/11	Understøttelsen ophørt for	Arbejdstiden indskrænket for Antal Arbejdere	Understøttelse	
						Ordinær	Ekstraordinær
Overført..	15705	18586	3590	1947	763	325793	63717
Læder- og Lædervareindustri.							
Lohgarvere.....	111	112	3	—	—	394	34
Forarbejdning af Sten samt Ler- og Glasvarer.							
Porcelænsarbejdere....	589	590	2	1	—	523	35
Pottemagere.....	44	81	—	—	—	42	—
Stenarbejdere *).....	143	119	10	1	—	1566	352
Glasarbejdere.....	206	96	—	—	—	—	—
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande; herunder Tilvirkning af Maskiner og Instrumenter.							
Guldarbejdere	—	87	—	—	—	645	—
Blikkenslagere.....	678	675	60	18	—	7323	—
Filehuggere	23	18	3	3	—	125	38
Metaltrykkere	70	73	1	—	—	796	77
Metalslibere	68	72	10	7	—	893	130
Gørtlere	266	266	19	—	20	7093	—
Urmagere	—	35	—	—	—	84	—
Smede- og Maskinarb..	5350	5350	761	513	—	108813	31556
Formere.....	350	350	60	35	30	9203	837
Forskellige Industrier af teknisk og kemisk Art.							
Elektrikere.....	434	450	13	—	—	4798	—
Papirindustri.							
Papirindustriarbejdere.	164	167	—	—	—	—	—
Industri i literær og kunstnerisk Retning.							
Bogbindere.....	—	696	—	7	—	4453	85
Litografer	269	363	—	5	-	3715	143
Typografer	2300	2300	—	52	—	—	—
Søfarende.							
Sømænd **).....	800	1200	—	—	—	—	—
Søfyrbødere **).....	1200	1250	—	—	—	—	—
Forskellige — nærmest ikke faglærte Arbejdere.							
Kelnere †)	789	1004	—	43	—	5265	—
Kedel- og Maskinp. ...	726	490	29	11	—	3670	—
Arbejdsmænd ††).....	13000	9262	—	338	404	10510	2465
Kvindelige Arbejdere ..	—	1828	—	—	—	560	—
Funktionærer.							
Kommunale Arbejdere.	—	344	—	—	—	138	—
Sporvejsfunktionærer .	1750	1750	—	—	—	—	—
Sygehusfunktionærer ..	—	60	—	—	—	—	—
Forsikringsfunktion....	—	73	—	—	—	—	—
Ialt..		47749		3021	1217	496392	99479

*) Af disse vare Granitstenshuggerne endnu ikke berettigede til Understøttelse. Blandt Marmor- og Sandstenshuggerne er Arbejdsløsheden senere steget stærkt. **) Der ydes ikke Understøttelse. †) De fleste Arbejdsløse have enkelte Arbejdsdage imellem. ††) I mange Afdelinger ydes ikke Understøttelse.

Organisationer	Samlet Antal organiserede Arbejdere	Oplysning foreligger fra Antal Arbejdere	Heraf arbejdsløse 15/11	Understøttelsen ophørt for	Arbejdstiden indskrænket for Antal Arbejdere	Understøttelse	
						Ordinær	Ekstraordinær
Provinserne.							
Tilvirkning af Næringsmidler o. a. Fortæringsgenstande.							
Mølleriarbejdere	411	306	12	3	—	1306	72
Bagere og Konditore	998	676	112	20	27	18176	96
Sukkervarearbejdere	171	104	1	1	—	891	200
Bryggeriarbejdere	1301	816	16	1	—	522	4
Slagteriarbejdere	1316	795	51	3	18	3201	215
Skraatobaksarbejdere	265	213	14	2	49	616	56
Tobaksarbejdere	1480	1148	69	24	95	12449	1158
Tekstilindustri.							
Tekstilarbejdere	—	2548	65	12	735	8218	382
Rebslagere	—	88	8	—	13	433	45
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.							
Skræddere	1379	552	—	—	—	719	39
Syersker	—	17	—	—	—	—	—
Handskemagere	22	24	1	1	—	459	—
Skotøjsarbejdere	1001	571	12	1	5	5078	81
Jordarbejder-, Bygnings- og Møbelindustri.							
Brolæggere	58	53	5	—	48	102	42
Murere	3572	2024	299	24	1171	38272	787
Hustømrere	2963	2033	258	45	1046	28301	1637
Skibstømrere	283	191	24	5	—	1043	252
Snedkere	3146	2334	315	119	199	42895	2909
Billedskærere	40	30	1	3	5	589	—
Forgyldere	—	18	2	—	—	186	—
Glarmestere	—	38	—	—	2	—	—
Malere	—	1333	425	34	553	18526	292
Sadelmagere	310	256	72	23	49	3518	448
Trævareindustri samt Industrier, hvori Træ indgaar som en væsentl. Bestanddel.							
Bødkere	406	103	1	—	—	1876	—
Træindustriarbejdere	1396	928	66	14	85	8739	246
Drejere	195	157	10	4	3	2594	94
Karetmagere	439	141	21	1	32	1028	235
Børstenbindere	—	51	6	—	—	389	—
Læder- og Lædervareindustri.							
Lohgarvere	90	64	—	—	—	368	6
Hvidgarvere	46	40	—	—	—	34	—
Forarbejdning af Sten samt Ler- og Glasvarer.							
Stenarbejdere	344	4	—	—	—	158	—
Glasarbejdere	195	191	—	—	—	—	—
Forarbejdning af Metal og Metalgenst., herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.							
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderne	—	53	—	1	—	236	2
Blikkenslagere	419	245	8	2	98	1512	70
Jern- og Metalslibere	—	8	1	—	4	143	80
At overføre	22246	18153	1875	343	4237	202577	9448

Organisationer	Samlet Antal organiserede Arbejdere	Oplysning foreligger fra Antal Arbejdere	Heraf arbejdsløse 15/11	Understøttelsen ophørt for	Arbejdstiden indskrænket for Antal Arbejdere	Understøttelse	
						Ordinær	Ekstraordinær
Overført..	22246	18151	1875	343	4237	202577	9448
Gørtlere	78	37	1	—	—	684	—
Smede- og Maskinarb..	4648	3754	189	31	390	40035	1975
Formere	1000	653	85	27	263	12923	1586
Forskellige Industrier af teknisk og kemisk Art.							
Elektrikere	232	113	—	--	96	327	110
Papirindustri.							
Papirindustriarbejdere.	838	514	---	—	—	74	—
Industri i literær og kunstnerisk Retning.							
Bogbindere.....	—	152	12	6	1	1647	38
Litografer	94	77	5	4	—	701	—
Typografer	1278	951	68	5	3	16304	2261
Forskellige — nærmest ikke faglærte Arbejdere.							
Kedel- og Maskinpas...	613	472	9	1	1	1763	297
Arbejdsmænd.....	—	14555	1493	415	2115	77540	2858
Kvindelige Arbejdere ..	—	190	5	—	22	62	—
Ialt..	31307	39621	3744	832	7131	354637	18573

Arbejdsløsheden den 15. November 1910.

Byer.

Byer	Oplysning foreligger fra Antal Arbejdere	Hvoraf Arbejdsløse 15/11	Understøttelsen ophørt for	Arbejdstiden indskrænket for Antal Arbejdere	Understøttelse	
					Ordinær	Ekstraordinær
Aarhus	5476	565	187	453	63568	4595
Odense	4311	155	13	1146	28771	1748
Aalborg	3810	286	77	412	23347	1880
Horsens	1790	134	15	48	14658	536
Randers	2258	316	100	384	23796	744
Vejle	1894	170	22	143	14094	275
Esbjerg	1851	174	17	297	9245	1423
Helsingør	—	—	—	—	—	—
Fredericia	885	73	30	357	6790	553
Kolding	1328	218	22	261	13637	360
Svendborg	1407	194	7	295	7885	218
Slagelse	678	48	12	73	7479	298
Viborg	475	71	27	128	8630	89
Rønne	473	26	16	305	2569	33
Roskilde	686	155	9	50	9069	421
Hjørring	49	3	1	—	752	—
Nakskov	—	—	—	—	—	—
Nyborg	—	—	—	—	—	—
Silkeborg	713	43	12	144	7081	210
Nykøbing p. F.	875	55	38	180	8743	227
Næstved	1176	63	10	133	7029	320
Frederikshavn	400	51	6	95	4787	467
Korsør	263	12	3	39	1887	38
Thisted	—	—	—	—	—	—
Nykøbing p. M.	427	15	2	57	4092	237
Holstebro	206	19	8	96	2423	109
Skive	272	65	36	34	4443	162
Holbæk	586	38	3	113	5231	384
Middelfart	512	30	4	107	3547	50
Hillerød	592	72	6	67	7299	605
Varde	222	41	1	17	4074	112
Assens	255	28	8	26	2662	14
Kallundborg	208	26	4	42	3446	149
Faaborg	133	20	5	40	2357	506
Køge	320	63	—	29	4426	136
Ribe	93	15	—	—	1985	41
Maribo	—	—	—	—	—	—
Nørre Sundby	378	41	—	40	800	81
Ringsted	272	26	—	34	1210	95
Vordingborg	146	21	—	50	182	9
Grenaa	305	19	—	115	1398	—
Rudkøbing	177	2	1	2	683	—
Hobro	97	11	—	31	1809	114
Lemvig	72	25	—	15	1331	400
Skanderborg	210	29	23	128	4040	87
Ringkøbing	114	21	6	21	1931	39
Skagen	—	—	—	—	—	—
Marstal Holdeplads	—	—	—	—	—	—
Neksø	24	6	—	18	260	—
Allinge–Sandvig	—	—	—	—	—	—
Skelskør	112	30	35	17	2496	21
Kerteminde	—	—	—	—	—	—
Bogense	87	14	14	53	1391	—
Frederikssund	—	—	—	—	—	—
Sorø	241	24	14	65	1786	257
Løgstør	—	—	—	—	—	—
Stege	327	18	—	76	3130	60
At overføre..	37086	3531	794	6296	332249	18103

Byer	Oplysning foreligger fra Antal Arbejdere	Hvoraf Arbejdsløse 15/11	Understøttelsen ophørt for	Arbejdstiden indskrænkes for Antal Arbejdere	Understøttelse	
					Ordinær	Ekstraordinær
Overført..	37086	3531	794	6296	332249	18103
Nykøbing p. Sj.	—	—	—	—	—	—
Sæby	—	—	—	—	—	—
Storehedinge	59	14	—	27	986	40
Nibe	—	—	—	—	—	—
Rødby	—	—	—	—	—	—
Stubbekøbing	185	9	5	78	997	1
Æbeltoft	—	—	—	—	—	—
Frederiksværk Hdpl.	192	15	3	28	1292	21
Sakskøbing	—	—	—	—	—	—
Præstø	—	—	—	—	—	—
Nysted	—	—	—	—	—	—
Ærøskøbing	—	—	—	—	—	—
Svaneke	—	—	—	—	—	—
Hasle	—	—	—	—	—	—
Aakirkeby	—	—	—	—	—	—
Mariager	—	—	—	—	—	—
Hadsten	71	11	—	20	78	—
Glostrup	242	34	21	162	2708	—
Øverød	151	3	—	—	157	—
Hørsholm	207	13	1	4	1415	34
Haslev	137	17	—	—	1309	—
Faxe	163	—	—	—	—	—
Assens pr. Mariager	485	6	—	309	1965	—
Brønderslev	134	13	6	58	3310	103
Herning	315	72	2	148	5447	271
Vejen	94	6	—	61	2724	—
Ialt..	39621	3744	832	7131	354637	18573

Strejkebidrag.

Under 10. Januar udsendte Forretningsudvalget til vore Organisationer et saalydende Cirkulære:

I de to forløbne Aar har vi ikke her i Landet haft nogen større Lock-out eller Strejke og det har derfor heller ikke været nødvendigt at paaligne Organisationerne noget Strejkebidrag, idet Udgifterne til de mindre Konflikter er afholdt af Forskudsfondet.

De Organisationer, der har været i Konflikt og modtaget Støtte, ere følgende:

1909.

Børstenbinderforbundet	37	Kr. 50	Ø.
Drejerforbundet	75	- 00	-
Rebslageriarbejderforbundet	283	- 00	-
Stenarbejderforbundet	328	- 00	-
Ialt	723	Kr. 50	Ø.

1910.

Rebslageriarbejderforbundet	2443	Kr. 50	Ø.
Skibstømrerforbundet	512	- 00	-
Børstenbinderforbundet....	295	- 00	-
Syerskernes Forbund	325	- 00	-
Metaltrykkernes Fagforening	344	- 00	-
Ialt	3919	Kr. 50	Ø.

Desuden er der efter Opfordring fra Det internationale faglige Sekretariat ydet Støtte til Metalarbejderne i Bilbao (Spanien) 1000 Kr. Der er saaledes ialt udbetalt 5643 Kr.

Til Dækning af dette Beløb har Forretningsudvalget vedtaget at udskrive et Bidrag af 10 Øre pr. helt- og 5 Øre pr. halvtbetalende Medlemmer. Dette Bidrag bedes indbetalt til Kasserer *E. Svendsen*, senest den 1. Februar d. A.

P. F. V.

CARL F. MADSEN.

Carl Gran.

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsg. 49, 1. Sal, Kbhvn. K. Tlf. 3541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 29 ❋ KØBENHAVN DEN 21. JANUAR 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Dødsdommen over Durand. Den faste Voldgiftsret. Arbejdsløshedskasserne. Den permanente Voldgiftsrets Kendelser.

Dødsdommen over Durand.

De franske Fagforeninger gennemgaar for Tiden en af den argeste Reaktion gennemført Periode. I hundredvis betænker man Fagforeningsfolk med Fængselsstraffe paa flere Maaneder, ja Aar, og skærper Straffen med Udvisning. I Slutningen af forrige Aar blev denne Kvælingspolitik kronet med Dødsdommen over Formanden for Havnearbejdernes Fagforening, *Durand*, i den franske By Havre.

Denne Dom har man støttet paa en ganske ny Retspraksis, idet man har lagt »moralsk Meddelagtighed« til Grund for Domfældelsen.

I Havre var der den 17. August udbrudt en Kularbejderstrejke og den 9. September fandt der et Slagsmaal Sted mellem en Skruebrækker ved Navn Dongé og 3—4 af de strejkende Kularbejdere. Under Slagsmaalet truede Dongé med en Revolver. Han fik da et saa alvorligt Spark, at han maatte køres paa Hospitalet, hvor han døde Dagen efter. Den ene Arbejder blev frikendt ved Retten, en Arbejder blev dømt til 8 Aars og en Arbejder dømtes til 15 Aars Tugthus.

Durand tog ikke Del i Slagsmaalet, ja, han var aldeles ikke tilstede; men ikke destomindre har Juryen for Seine-Inferteure-Departementet, der har Sæde i Rouen, den 25. November kendt *Jules Durand skyldig i »moralsk Meddelagtighed« i Drab paa Dongé* og dømt ham til Døden.

Dommen er afsagt paa Grundlag af de allerløseste Paastande, som gaar ud paa, at Dongé var myrdet af *strejkende Arbejdere paa Anstiftelse af Fagforenings-Sekretæren Durand.*

De Edsvorne i Rouen er i Besiddelse af de mest slaaende Beviser for Durands Uskyld. Men intet har hjulpet. Man vilde straffe Fagforeningerne ved at ramme en af dens Ledere; derfor Dommen.

Den franske Landscentral har besluttet at bringe alle Kræfter i Anvendelse overfor og imod denne uhørte Fremgangsmaade, og den agtede at rette Opfordring til alle franske Arbejdere om at iværksætte Strejke som Protest mod Dødsdommen. Landscentralen havde ogsaa besluttet at samtlige Arbejderforeninger i Paris Søndag den 1. Januar 1911 skulde tage Opstilling foran »Palais Elysée« (Præsidentens Palads) for at protestere mod Dommen over Durand. Endvidere havde man opfordret de faglige Landscentraler i alle Lande til at foranstalte Demonstrationsmøder.

De samvirkende Fagforbund afholdt den 3. Januar et Protestmøde i København, hvortil var indbudt Fagforbundenes Hovedbestyrelses Medlemmer i København og Bestyrelserne for de københavnske Fagforeninger.

Paa Mødet gjorde Folketingsmand Borgbjerg udførlig Rede for Sagens Forløb, og han kunde glæde Forsamlingen med, at den Protestbevægelse, som den faglige Landscentral i Frankrig havde iværksat, nu var resulteret i, at *Durand* var blevet

benaadet og Dødsdommen var forandret til 7 Aars Fængsel. Dermed er man dog ikke tilfreds, men kræver en fuldstændig Revision af Sagen.

Mødet vedtog følgende Resolution:

»En Forsamling af Hovedbestyrelsesmedlemmer i de danske Fagforbund og af Bestyrelsesmedlemmer i Fagforeningerne, sammenkaldt af de samv. Fagforb. i Danmark til Møde i Florasalen den 3. Januar 1911 og repræsenterende over 100,000 organiserede Arbejdere, *udtaler* sin Harme og Afsky over det Justitsmord, der ved Dommen i Rouen af 25. November 1910 er begaaet mod Sekretæren for Kularbejdernes Fagforening i Havre, Jules Durand;

takker de franske Fagforeninger for deres energiske Arbejde til Opklaring af dette Justitsmord;

glæder sig over den derved fremkaldte Benaadning af den Dødsdømte,

men kræver yderligere Processens Genoptagelse og Dommens Revision med fuld Oprejsning for Durand.

Forsamlingen ser i det begaaede Justitsmord et Udslag af den stadig mere tilspidsede Klassekamp mellem Kapitalen og Arbejdet,

og opfordrer Arbejderne til ved stadig kraftigere Organisation indenfor det enkelte Land og mellem alle Landes Arbejdere at ruste sig til den endelige Kamp for Kapitalismens Afskaffelse og Socialismens Sejr. Først med Klassesamfundets Forsvinden vil ogsaa Klasseforbrydelser som den mod Durand begaaede ophøre«.

Resolutionen blev enstemmigt vedtaget under Leveraab for *Durand*.

Den faste Voldgiftsret.

Møllernes Fagforening ctr. Mølleejer N. Troensegaard i København.

Sag Nr. 32.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 11. Januar 1911 i Sag Nr. 32: De samvirkende Fagforbund mod Mølleejer N. Troensegaard, »Toldbodmøllen«.

Paa Dansk Mølleriarbejder-Forbunds Vegne har De samvirkende Fagforbund indklaget N. Troensegaar for formentlig Overtrædelse af »Overenskomst mellem Dampmøllerne i København og Mølleriarbejder-Forbundet«, hvilken Overenskomst Troensegaard har tiltraadt som Ejer af Enkeltvirksomheden »Toldbodmøllen«.

Indklagede havde ved Kontrakt af 7. December f. A. antaget en Arbejder, Valdemar Andersen, *til* at passe Møllens Dieselmotor skiftevis Dag og Nat fra Kl. 6—Kl. 6, *til* om Natten at bistaa ved Aftagningen, Afvejningen og Stablingen af Klidet, samt *til* om Dagen at passe Riflemaskinen og andet paa Værkstedet eller i Gaarden forefaldende Arbejde, alt for en maanedlig Løn af 126 Kr. saaledes at Overarbejde betales med 60 Øre i Timen, men saaledes at 2½ Times Arbejde Søndag Morgen ikke skulde regnes for Overarbejde; og Klagerne støtte deres Klage paa, at de paagældende Arbejder efter den ovennævnte Overenskomsts Bestemmelser formentlig skulde betales med 128 Kr. 47 Øre maanedlig.

Indstævnte paastaar sig frifunden, idet han gør gældende.

1) at Valdemar Andersens Lønforhold maa være Mølleriarbejdernes Forbund uvedkommende, da han ikke er Medlem af dette Forbund,

2) at den ovennævnte i Møllerifaget gældende Overenskomst desuden heller ikke er anvendelig paa det *Arbejde*, han havde at udføre, hvilket i overvejende Grad er Maskinpasning, medens Klidaftagningen er saa underordnet, at den ikke kan bringe Arbejdsforholdet ind hverken under Overenskomstens Regulativ for Møllersvende eller under dens Regulativ for Pakhusarbejdere; og endelig

3) at Andersen, selv om Regulativernes forholdsvis højere Satser for Møllersvende blev lagte til Grund ved Bedømmelsen, dog ikke vilde opnaa saa høj en Løn som den, han i Følge sin Kontrakt har Krav paa.

Hvis der havde bestaaet en faglig Voldgift til Afgørelse af Divergenser mellem Overenskomstens Parter, havde denne Sag formentlig kunnet finde sin Afgørelse dér, og naar Retten — uagtet saadan Aftale om

Voldgiftsafgørelse af faglig Strid ganske mangler — dog ikke har besluttet at afvise Sagen, som af Indklagede ønsket, er Grunden *dels* den Betydning til Forebyggelse af fremtidig Strid, det vil have at prøve Værdien af det i førstnævnte Indsigelse liggende Princip, der nemlig ikke tidligere har været forelagt Retten til Bedømmelse, *dels* den Omstændighed, at der praktisk ikke har været levnet Klagerne anden fredelig Vej til Gennemførelse af deres formodede Ret end ved Søgsmaal her for Retten, idet Modstanden mod Aftale om faglig Voldgift synes at komme fra Indklagede, *dels* endelig at Retten, som det vil fremgaa af det Følgende, ikke for at kunne afgøre Sagen behøver at komme ind paa dens særlig faglige Side.

Hvad den *første* af Indstævntes tre ovennævnte Indsigelser angaar, maa det statueres, da der hverken i Ordlyden af Fagets Overenskomst eller i andre Omstændigheder findes Holdepunkter for en modsat Forstaaelse, *at* Overenskomstens Regulativer er gældende med Hensyn til alle i Faget arbejdende Møllersvende og Pakhusarbejdere, der beskæftiges af de Dampmøllere, der har tiltraadt Overenskomsten, uden Hensyn til, om de nævnte Arbejdere maatte være Medlemmer af Mølleriarbejder-Forbundet eller ej, samt *at* Forbundet ved Overenskomsten har erhvervet Ret til at paatale enhver mulig Underbetaling, selv om denne sker overfor ikke Medlemmer.

Hvad den *anden* Indsigelse angaar findes det ufornødent at afgøre hvorvidt den Andersen paalagte Klidaftagning er af saadan Betydning, at den bringer hans Lønforhold ind under Møllerifagets Regulativer, idet Indstævnte i det væsentlige har oplyst Rigtigheden af sin *tredje* Indsigelse.

Ved de Oplysninger, som Indstævnte — ganske vist først under den mundtlige Retsforhandling — er fremkommen med, maa der nemlig gaas ud fra, at Andersen ikke, som man efter Kontraktens Ordlyd maatte forudsætte, skal arbejde hver Søndag 2½ Time, men kun 2 af 3 Søndage, og naar dette Forhold tages i Betragtning ved Beregningen efter de Satser, som Forbundet kræver lagte til Grund, vil den Løn, som er tilsagt Andersen efter Kontrakten og den Løn, som han efter Forbundets Beregning skulde have, kun differere nogle faa Øre om Maaneden.

Herefter maa Indstævnte være at frifinde, men efter Sagens Omstændigheder derunder hans ovenomtalte Holdning med Hensyn til Tilvejebringelsen af en faglig Voldgiftsinstitution, kan han ikke undgaa at deltage i Udredelse af Sagens Omkostninger, der vil være at betale med 50 Kr. af hver af Parterne.

Kendelse.

Indklagede, N. Troensegaard, bør for Tiltale af De samvirkende Fagforbund paa Dansk Mølleriarbejder-Forbunds Vegne fri at være.

Sagens Omkostninger udredes af Parterne hver med 50 Kr.

Arbejdsløshedskasserne.

Overflytningsreglerne.

Paa given Foranledning har Arbejdsløshedsnævnet fastslaaet, *at Sygdom*, der indtræder i den i Omflytningsreglerne nævnte Overgangstid (13 Uger) »*ikke bringer den paabegyndte Erhvervelse af Medlemsret i den tilflyttede Kasse til Ophør, men at paa den anden Side Sygdomsperioderne ikke regnes med i de 13 Uger.*«

Dette som Vejledning for Kasserne i saadanne Tilfælde, hvor et overflyttet Medlem *inden* Forløbet af de 13 Uger bliver syg. Hvis han med Sygdomsperiodens Slutning gaar tilbage til den fraflyttede Kasse, har denne Understøttelsespligten. Fortsætter derimod det overflyttede Medlem

efter Sygdommens Ophør sit Medlemsskab i den tilflyttede Kasse, tages alle de i denne erhvervede Arbejds-Uger med i Betragtning.

Arbejdsløshedsinspektørens Beretning for Regnskabsaaret 1909—1910 foreligger nu trykt saaledes som den indberettes til Indenrigsministeriet. Antallet af anerkendte Arbejdsløshedskasser er steget med 4 siden forrige Aar; ialt findes der *48* anerkendte Kasser med tilsammen *95,289* Medlemmer (imod 83,836 i Fjor); deraf 9,561 Kvinder.

Af Medlemsantallet falder 44,927 paa Hovedstaden, 35,584 paa Provinsbyerne og 13,453 paa Landdistrikterne.

Kassernes samlede Indtægter udgjorde i Regnskabsaaret ca. *2 Mill. Kroner* (1,958,284 Kr. 23 Øre). Fraregnes Renteindtægter og Gaver er Hoved-*Indtægts*posterne følgende:

Medlemsbidrag i Regnskabsaaret 1,117,997 Kr. 72 Øre. Statstilskud for 1908—09 576,159 Kr. 35 Øre. Kommunetilskud for 1908—09 252,141 Kr. 94 Øre.

Som man ser, er det Medlemmerne selv, der har udredet Hovedparten af Omkostningerne.

Kassernes samlede *Udgifter* udgjorde i Regnskabsaaret 1,658,061 Kr. 80 Øre. Herefter udgør Kassernes *Formue* ved Regnskabsaarets Slutning 663,032 Kr., hvilket udgør i Gennemsnit 6 Kr. 96 Øre pr. Medlem. Som Inspektøren bemærker er dette en for svag Reservefond for Kasserne, som altid maa være forberedte paa pludselige og store Udbetalinger. Beretningen viser da ogsaa, at medens 37 Kasser har haft Overskud, har 11 Kasser (deraf 2 af de ny tilkomne) i Aarets Løb har haft Underskud, der som bekendt maa dækkes ved Ekstra-Bidrag fra Medlemmerne. Og dog maa enhver Kasse for at erholde Statsanerkendelse eje en vis Formue pr. Medlem til Dækning af Udgifterne i det første Aar.

— Vi har her kun nævnt Hovedtal; hvad Detaillerne angaar, maa vi henvise til selve Indberetningen, der som sædvanlig er en omhyggelig Bearbejdelse af indsamlede Tal og Regnskaber.

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

I.

Arbejdsløshedsinspektør, Dr. *Th. Sørensen*, holdt den 5. Oktober 1910 sit aarlige Møde med de anerkendte Arbejdsløshedskassers Tillidsmænd, hvis Antal i Aar var naaet op til 128.

Inspektøren bød de tilstedeværende Velkommen og begyndte med at afgive en

Beretning om det økonomiske Resultat af Kassernes Virksomhed i det forløbne Regnskabsaar.

Den 31. Marts 1909 fandtes der 44 anerkendte Arbejdsløshedskasser med 83,836 nydende Medlemmer; i Regnskabsaaret 1909—10 er der yderligere anerkendt 4 Kasser med 5144 Medlemmer. Der fandtes saaledes den 31. Marts 1910 ialt 48 anerkendte Arbejdsløshedskasser, og disses Medlemsantal var den nævnte Dato steget til 95,289. Af de 48 Kasser var kun 47 understøttelseydende, idet 1 Kasse var nydannet og som saadan ikke berettiget til at udbetale Understøttelse, da den ikke havde bestaaet i fulde 12 Maaneder.

De 47 understøttelseydende Kassers *Indtægter* i Regnskabsaaret 1. April 1909 til 31. Marts 1910 var følgende: Nydende Medlemmers ordinære Medlemsbidrag 1.090,673 Kr. 67 Øre, disse Medlemmers ekstraordinære Medlemsbidrag 15,756 Kr. 77 Øre, andre Medlemmers Bidrag 5,110 Kr. 17 Øre, andre Bidrag (Indskud, Bøder og lign.) 1,755 Kr. 23 Ø., Gaver 4,801 Kr. 44 Øre, Renter af Formue 23,275 Kr. 91 Øre, det indbetalte Statstilskud for Regnskabsaaret 1908—09 udgjorde 576,159 Kr. 35 Øre, og Kommunetilskudene for samme Regnskabsaar 252,141 Kr. 94 Øre. Alt dette giver en samlet Indtægt af 1,969,674 Kr. 48 Øre.

Udgifterne for de 47 understøttelseydende Kasser var følgende: Dagpenge (ydet dels som stedlig Under-

støttelse og dels som Rejsehjælp) 1,406,343 Kr. 72 Øre, Rejsegodtgørelse (ydet dels med faste Beløb dels som Mile-, Kilometerpenge eller lign.) 27,357 Kr. 32 Øre, Juleunderstøttelse 22,159 Kr. 50 Øre, Flyttehjælp 7,888 Kr. 72 Øre, Hjælp in natura 10,122 Kr. 80 Øre; der er altsaa en samlet Udgift til Understøttelse af arbejdsløse Medlemmer paa 1,473,872 Kr. 06 Øre, hvortil kommer en Administrationsudgift paa 184,068 Kr. 99 Øre (heraf anvendt til Arbejdsanvisning 59,521 Kr. 78 Øre og til den øvrige Administration 124,547 Kr. 21 Øre). Dette giver en samlet Udgift af 1,657,941 Kr. 05 Øre.

Blandt Indtægtsposterne skal Opmærksomheden særlig henledes paa, at det ektraordinære Medlemsbidrag fra nydende Medlemmer i Regnskabsaaret 1909—10 kun var 15,756 Kr., medens det i Regnskabsaaret 1908—09 udgjorde 213,345 Kr. Om der heraf tør uddrages nogen Slutning vedrørende Forskel mellem de to Aar i Henseende til Omfanget af den understøttede Arbejdsløshed, skal jeg straks komme tilbage til. Blandt Udgiftsposterne er der en enkelt, som jeg ønsker at knytte et Par Bemærkninger til, nemlig Administrationsudgiften. Jeg har overfor de enkelte Kassers Formænd jævnlig benyttet Lejligheden til at henlede Opmærkheden paa det ønskelige i, at denne Udgiftspost holdes saa langt nede, som forsvarligt er, og min Bevæggrund hertil har været, at Loven om Arbejdsløshedskasser, som bekendt, skal revideres i Rigsdagssamlingen 1912—13, ved hvilken Lejlighed vi maa være forberedte paa, at de, der ere mindre velvilligt stemte overfor Kasserne, navnlig ville rette deres Opmærksomhed paa Administrationsudgifterne, for om muligt her at finde et svagt Punkt, der var tilgængeligt for Kritik. Det er selvfølgelig navnlig de smaa Kasser, for hvilke det vil volde Vanskelighed at holde Administrationsudgiften nede paa en Størrelse, der ikke kan udæske Kritiken, og Vanskeligheden turde være forøget derved, at Mønstervedtægten, hvorefter alle Kasser i det Store og Hele have formet deres Vedtægter, opstillede ganske det samme administrative Apparat for smaa som for store Kasser. Om det nu er muligt selv for de smaa Kasser at holde Administrationsudgiften nede, uden at Kontrollen og i det Hele den nødvendige Orden i Administrationen lider derunder, ja det maa de Herrer selv afgøre, thi paa dette Punkt er det hos Dem Sagkyndigheden findes, men ikke hos mig. Jeg skal derfor nøjes med at henstille til nærmere Overvejelse et eneste Spørgsmaal, det nemlig, om virkelig aarlige Repræsentantmøder ere en Nødvendighed ogsaa for de smaa Kasser?

Den følgende Sammenstilling vil vise, hvilken Ændring i Kassernes Formuestatus det forløbne Regnskabsaar har bragt. Formuen den 31. Marts 1909 udgjorde for de paa dette Tidspunkt anerkendte 44 Kasser 325,404 Kr. 74 Øre, hvortil maa lægges den Formue af 21,450 Kr. 26 Øre, som de i Regnskabsaaret 1909—10 anerkendte 3 understøttelsesberettigede Kasser have medbragt; disse to Beløb tilsammen udgør 346,855 Kr. Sammenstilles hermed Formuen den 31. Marts 1910, som for samtlige 47 understøttelseydende Kassers Vedkommende udgjorde 658,438 Kr. 43 Øre, faa vi for disse en Formuefremgang af 311,583 Kr. 43 Øre. Denne fremkommer paa følgende Maade: 36 af Kasserne havde en Formuefremgang paa 326,886 Kr. 17 Øre, medens 11 havde Formuetilbagegang til et samlet Beløb af 15,302 Kr. 75 Øre.

Den enkelte ikke-understøttelseydende Kasse havde i Regnskabsaaret følgende Indtægter: Nydende Medlemmers Bidrag 4,688 Kr. 88 Øre, Gaver 9 Kr. 36 Øre, Renter 3 Kr. 49 Øre, Bøder og Indskud m. m. 13 Kr., hvilket tilsammen giver 4714 Kr. 73 Øre. Udgifterne har for denne Kasse kun kunnet være Administrationsudgiften, og denne har udgjort 120 Kr. 75 Øre. Kassens Indtægt har saaledes været 4,593 Kr. 98 Øre større end Udgiften, og dette Beløb udgør da dens Formue ved Regnskabsaarets

Udgang, idet Kassen som nystiftet ingen Formue medbragte ved Anerkendelsen.

For samtlige anerkendte Kasser fremkommer der altsaa den 31. Marts 1910 en Formue af 663,032 Kr. 41 Øre, hvortil kommer det tilgodehavende Statstilskud for Regnskabsaaret 1909—10, der for disse 48 Kasser udgjorde 681,630 Kr. 63 Øre.

Som nylig anført, havde de i sidste Regnskabsaar understøttelseydende Kasser en *Fremgang* i Formue af 311,583 Kr. 43 Øre. Naar det nu samtidig erindres, at de i det forud gaaende Regnskabsaar (1908—09) understøttelseydende Kasser havde en *Tilbagegang* i Formue af 112,556 Kr. 21 Øre, skulde man paa Forhaand antage, at den understøttede Arbejdsløshed havde for Kasserne tagne under et, været betydeligt mindre i det sidste Regnskabsaar end i det nærmest forud gaaende, hvilken Slutning kunde synes bekræftet ved den tidligere omtalte betydelige Forskel mellem de ekstraordinære Medlemsbidrag, som det i hvert af de to Aar har vist sig nødvendigt at paaligne. Dette vilde dog imidlertid være en Fejlslutning, idet Antallet af understøttede Dage pr. Medlem, hvad der straks skal blive paavist, har været ganske det samme i 1909—10 som 1908—09, naar Kasserne tages som Helhed. Men naar Forklaringen af den store Forskel baade paa de to Aars økonomiske Resultat og paa de i de to Aar paalignede ekstraordinære Medlemsbidrag ikke findes i den understøttede Arbejdsløshed, hvor skal den da søges? Hovedsagelig maa Forklaringen vel findes deri, at medens det i Regnskabaaret 1908—09 til Kasserne indgaaede Tilskud fra det Offentlige kun omfattede et delvist Regnskabsaar, indgik i Regnskabsaaret 1909—10 for første Gang Statstilskud for et fuldt Aar, hvilket ogsaa gælder om Kommunetilskudene.

Jeg skal nu gaa over til at give udførlig Oplysning vedrørende det betydningsfulde Spørgsmaal om Forholdet mellem Arbejdsløshedens Omfang i det sidste og det næstsidste Regnskabsaar, forsaavidt angaar den Del af Arbejderklassen, som er Medlem af Arbejdsløshedskasser. Det vil være naturligt at holde de gennem Regnskaberne indhentede Oplysninger om den understøttede Arbejdsløshed ude fra de sammesteds givne Oplysninger om den samlede Arbejdsløshed (den understøttede og den ikke-understøttede tilsammen), allerede af den Grund, at de først nævnte sikkert i det Store og Hele er fuldt paalidelige, medens de sidstnævnte Oplysninger turde være noget mindre sikre. Vi begynder med den understøttede Arbejdsløshed.

Blandt Kasserne have kun 37 for begge Regnskabsaars Vedkommende været understøttelseydende gennem hele Regnskabsaaret, og kun disse tilstede altsaa en Sammenligning mellem den understøttede Arbejdsløshed i de 2 Aar. Naar de 37 Kasser tages under et, viser det sig, at den understøttede Arbejdsløshed pr. Medlem har i Regnskabsaaret 1909—10 været ganske den samme som i det forud gaaende Regnskabsaar; det maa tilføjes, at de Forandringer i Henseende til Karenstid og det aarlige Maksimum af understøttede Dage, der fra dette til hint Aar er sket i nogle faa af Kasserne, ikke ere af en saadan Betydning, at de kunne virke væsenlig forstyrrende paa den foretagne Sammenstilling.

Gaar vi nu lidt mere i Enkeltheder og undersøge, hvorledes det stiller sig med de 7 Grupper, hvorunder man kunde forsøge at samle de nogenlunde beslægtede Fags Kasser, saa viser det sig, naar hver Gruppe tages som Helhed, at Bygningsfagenes og Træindustriens Gruppe af Kasser frembyde en Nedgang i Antallet af understøttede arbejdsløse Dage pr. Medlem fra 1908—09 til 1909—10, medens de øvrige 5 Grupper, der nærmest repræsenterer industrielle Fags Kasser, vise en Stigning af den understøttede Arbejdsløshed. Gentofte lokale Kasse er selvfølgelig holdt udenfor denne Gruppeinddeling efter Fag, og det samme maatte ogsaa ske med Kedel- og Maskinpassernes Kasse paa Grund

af Vanskeligheden ved at henføre denne til nogen af de opstillede Grupper.

Hvad angaar den samlede Arbejdsløshed (den understøttede og den ikke-understøttede tilsammen) lader der sig ikke for alle de ovenfor omtalte 37 Kassers Vedkommende foretage en Sammenligning mellem de to Regnskabsaar; dette beror paa, at der fra 4 af disse ikke er modtaget Oplysning om den samlede Arbejdsløshed i begge Regnskabsaar.

For de 33 Kasser, hvor Oplysning om den samlede Arbejdsløshed haves for begge Regnskabsaar, viser det sig, naar disse Kasser tages under et, at Antallet af ledige Dage pr. Medlem kun skulde frembyde en ringe Nedgang i 1909—10, altsaa omtrent det samme Resultat, som fremkom for den understøttede Arbejdsløsheds Vedkommende. En lignende betydelig Overenstemmelse fremtræder ogsaa, naar vi betragter de Grupper, hvorunder det er forsøgt at samle nogenlunde beslægtede Fags Kasser, idet den samlede Arbejdsløshed — ligesom Tilfældet var med den understøttede Del deraf — i Regnskabsaaret 1909—10 skulde være aftagen ved Bygningsfagenes Gruppe af Kasser, men derimod være stegen ved alle de øvrige Grupper af Kasser, der nærmest repræsentere Industrifagene.

Det er tidligere berørt, at Oplysninger om den samlede Arbejdsløshed turde være mindre sikker, men desuagtet kan der næppe være Tvivl ialfald om Rigtigheden af den for Bygningsfagenes Gruppe af Kasser fundne Nedgang i Arbejdsløsheden; man kan nemlig gaa ud fra, at Regnskabernes Oplysninger om den samlede Arbejdsløshed have været fyldigere for 1909—10 end for 1908—09, hvilket altsaa ved en Sammenligning mellem de to Aar vil gøre Tallene for 1909—10 forholdsvis store, og saaledes paa Forhaand modvirke den Nedgang, som desuagtet viser sig at være tilstede i sidst nævnte Regnskabsaar. Derimod skal det indrømmes, at den ved de til Industrifagene hørende Grupper af Kasser fundne Stigning muligvis alene skyldes den nylig nævnte Forskel i Beskaffenheden af Materialet fra de to Regnskabsaar. Endnu bør tilføjes, at denne Forskel paa den anden Side vilde føre til at lægge mere Vægt paa den for samtlige 33 Kasser fundne Nedgang, end Nedgangens ringe Størrelse ellers berettiger til.

Af Love vedrørende Arbejdsløsheden er der i Regnskabsaaret 1909—10 vedtaget to. Første Lov af 1. April 1909, der bestemmer, at Kommunerne indenfor Finansaaret 1909—10 kunne yde de anerkendte Arbejdsløshedskasser Tilskud udover det fastsatte Maksimum; saadanne ekstraordinære Tilskud skulde da fordeles mellem Kasserne efter de nærmere Regler, som Nævnet maatte vedtage desangaaende. I Henhold til denne Lov indgik kun et enkelt Tilskud fra en Bykommune (Hillerød), i Anledning af hvilket Nævnet — som allerede omtalt paa mit forrige Møde med Tillidsmændene — vedtog, at Fordelingen maatte ske under Hensyn til det Antal Arbejdsløse, som hver enkelt Kasse havde indenfor vedkommende Kommunes Grænser. Dernæst er der Lov af 8. Maj 1909, der bestemmer, at indtil 1. April 1910 have Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser, der efter Modtagelsen af Kassens vedtægtsmæssige Understøttelse fremdeles ere arbejdsløs og ere trængende til Hjælp, Ret til af Opholdskommunen at erholde en Hjælp af samme Omfang som den, de have modtaget af Kassen. Indenrigsministeriet fastsætter de nærmere Regler for Ydelsen af denne Hjælp. Det vilde jo have sin Interesse at kunne oplyse, hvad denne Lov har kostet Kommunerne. Inspektoratet har imidlertid intet haft med dennes Udførelse at gøre, og det er derfor kun ved Indenrigsministeriets Velvilje, at jeg ser mig i Stand til at meddele nogle Tal. Paa et Folketingsudvalgs Foranledning lod Indenrigsministeriet nemlig i Januar 1910 indhente Oplysning om Kommunernes Ud-

gifter til fortsat Hjælp i Tidsrummet 1. April 1909 til 1. Januar 1910. Det er saaledes destoværre kun for de 3 første Kvartaler af Finansaaret 1909—10, at jeg ser mig i Stand til at meddele Oplysninger, men desuagtet turde de følgende Tal dog have nogen Interesse.

I de omtalte 3 Kvartaler har Udgiften været for Københavns Kommune ca. 238,298 Kr., for Frederiksbergs Kommune ca. 41,519 Kr., for Købstadskommunerne ca. 31,539 Kr., for Landkommunerne 3,919 Kr. Heraf fremgaar, at den samlede Udgift falder ca. 89 pCt. paa København og Frederiksberg tagne under et, ca. 10 pCt. paa Købstadskommunerne, ca. 1 pCt. paa Landkommunerne. Til Sammenligning hermed skal jeg gøre opmærksom paa, at af det Medlemsantat, som Kasserne havde den 31. Marts 1909, fandtes noget over 47 pCt. i København med Frederiksberg, noget over 37 pCt. i Provinsbyerne, og 14 pCt. i Landkommunerne, medens Opholdskommunen er uoplyst for noget over 1 pCt. af Medlemmerne. København med Frederiksberg har altsaa ikke alene absolut men ogsaa forholdsvis aaret en langt større Del af Udgiften til fortsat Hjælp i de 3 Kvartaler end Købstadskommunerne og særlig Landkommunerne.

Hvad der efter 1. April 1910 er vedtaget af Lovgivningsmagten vedrørende Arbejdsløsheden, forbigaar jeg i Dag, da jeg paa dette Møde kun beskæftiger mig med, hvad der er foregaaet i Kassernes Regnskabsaar 1909—10.

Hvad angaar Nævnet, er der kun Anledning til at komme ind paa dettes Forhandling af Spørgsmaal, som have almindelig Interesse for samtlige Kasser, og da kort referere Resultatet af disse Forhandlinger. Det forløbne Regnskabsaar har bragt 2 Spørgsmaal af denne Art frem for Nævnet, nemlig 1) Spørgsmaalet om Arbejdsløshedsstatistiken, hvor Nævnets Forhandlinger resulterede i en Resolution samt Udarbejdelsen af et Arbejdsløshedskort, hvoraf Eksemplarer er udsendt til samtlige Kasser, og 2) Spørgsmaalet om en Mønstermedlemsbog, som først efter langvarige Forhandlinger naaede at faa sin endelige Skikkelse i December 1909, og af hvilken Medlemsbog samtlige Kasser ligeledes vil have modtaget Eksemplarer. Angaaende Arbejdsløshedsstatistiken har jeg anmodet Fuldmægtig Trier, som paa Inspektoratets Vegne har gjort sig bekendt med den i de forskellige Kasser benyttede Fremgangsmaade ved Tilvejebringelsen af det statistiske Materiale, om her i Dag at fremkomme med de yderligere Oplysninger, som denne Sag eventuelt giver Anledning til. Hvad Mønstermedlemsbogen angaar, vil Medlem af Nævnet Hr. Hvidtfeldt tage Ordet og nærmere behandle denne Sag. Endelig vil et andet Medlem af Nævnet Hr. Johansen gøre Rede for den Resolution angaaende Regnskabsordningen, som af Nævnet er udarbejdet og udsendt til Kasserne«.

Den permanente Voldgiftsrets Kendelser.

Det vil erindres, at Den permanente Voldgiftsrets Sekretær, Hr. Alexander Hansen, havde samlet Voldgiftsrettens Kendelser for Perioden 1900—1908 i en Bog og vedføjet Henvisninger m. m., der gjorde Kendelserne let overskuelige.

Hr. Alex. Hansen har paa samme Maade samlet de senere faldne Kendelser — Perioden 1909—1910 — der fremtræder som et Bind II og danner Afslutningen paa Samlingen.

Dette Bind II har vi udsendt i ét Expl. til hvert af Forbundene og de enkeltstaaende Organisationer.

Enkelte Expl. af Bindet sælges fra De samv. Fagforbunds Kontor for 60 Øre pr. Expl.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tlf. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 30 ❋ KØBENHAVN DEN 28. JANUAR 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Den faglige Situation. Den faste Voldgiftsret. Arbejdsgiverforeningen. Lønbevægelser og Konflikter (Murere og Tømrere i Provinserne Tekstilarbejdernes Lønbevægelse. Bagerne i Helsingør. Biograf-Funktion. Blikkenslagerne i Jylland. Bogbindere i Aalborg og Aarhus. A/S. Dansk Nattevagt. Drejerne i Otterup. I Skotøjsindustrien. Lagerskræddere i København. Litografærne i Horsens. Rebslagerne i Skive og Nykøbing M. Slagteriarbejderne i Provinserne. Træindustrien). Arbejdsløsheden i Novbr. 1910.

Den faglige Situation.

En Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen.

Kbh. d. 21. Jan. 1911.

Til Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Skrivelse af 14. December f. A. erkender det ærede Forretningsudvalg, at der, som af Arbejdsgiverforeningen fremhævet i Skrivelse af 1. s. M., klæber adskillige Ulæmper ved den Maade, hvorpaa Forhandlingerne mellem Hovedorganisationerne hidtil er ført under store Konflikter, og det ærede Forretningsudvalg erklærer sig parat til naar som helst at optage til Behandling med Arbejdsgiverforeningen alle foreliggende Forhold. Vi takker det ærede Forretningsudvalg for dette Svar, men maa beklage, at Tiden jo ikke nu er til at komme ind paa adskillige af de interessante Spørgsmaal, som der kunde være Tale om at drøfte mellem Hovedorganisationerne. Forskellige Forhold, deriblandt vor Formands Død, har gjort, at adskillig Tid er gaaet tabt, men naar vi er komne ud over denne Forhandlingsperiode, skal vi komme nærmere tilbage til Sagen.

Som bemærket i vor Skrivelse af 1. December f. A., har vi gjort, hvad der stod i vor Magt, for at fremskynde Forhandlingerne mellem Underorganisationerne, og vi har nu modtaget Indberetning om Stillingen indenfor de Fag, i hvilke Overenskomsterne er udløbne eller udløber i den nærmeste Tid, og hvor Forhandlingerne er bristede eller kan ventes at ende uden Resultat. Vi skal nedenfor give en kort Fremstilling af de os givne Indberetninger om de tilbagestaaende Divergenspunkter, men forinden vil vi tillade os nogle mere almindelige Bemærkninger om enkelte Hovedspørgsmaal, Forhandlingerne vedrørende.

Det er og har altid været Arbejdsgiverforeningens Ønske at fremme fredelige og rolige Arbejdsforhold. Et af de bedste Midler hertil mener vi er lange Overenskomster, og der er da ogsaa fra Arbejdsgivernes Side, som nedenfor paavist, paa en enkelt Undtagelse nær stillet Forslag om 5-aarige Overenskomster. Det vil imidlertid utvivlsomt være lettest at lave saadanne Overenskomster, naar man indenfor de paralelle Fag faar saa vidt mulig paralelle Overenskomster, det vil sige, at man med Hensyn til saadanne Hovedspørgsmaal som Minimalløn indrømmer Rigtigheden af, at der i industrielle Fag, hvor Forholdene er nogenlunde ens, er samme Minimalløn. Endvidere mener vi, at naar der indføres Minimalløn, bør de almindelige Bestemmelser om denne og om den højere Løn for dygtigere og mere betroede Arbejdere gives i omtrent samme Form.

Med Hensyn til Arbejdstiden stiller Forholdet sig derimod noget anderledes, idet Arbejdstiden maa stille sig forskellig for den Industri, der væsenlig har sin Konkurrence i

Udlandet, og for den Industri, hvis Konkurrence i det store og hele findes i Indlandet; i begge Tilfælde maa man følge Bevægelserne paa de respektive konkurrerende Steder.

Med Hensyn til Regler for Behandling af faglig Strid er begge Parter vist enige om, at vi bør bestræbe os for at faa den af Fællesudvalget vedtagne Norm indført overalt, hvor der ikke i Forvejen er tilfredsstillende Regler, som den ene eller anden Part ønsker at beholde, eller hvor der af særlige Grunde maatte ønskes Ændringer i Normen.

Efter de til os givne Indberetninger er de Fag, i hvilke Forhandlingerne er afbrudt, følgende:

Tekstilindustrien.

Det er paa Indførelsen af Flervævesystemet med Rabatafdrag for Linnedvare- og Klædeindustriens Vedkommende, at Forhandlingerne er strandet.

Træindustrien.

Fra Arbejdernes Side er forlangt en Forkortelse af Arbejdstiden fra 9½ Time i København og 10 Timer i Provinserne til 9 Timer, medens Arbejdsgiverne fastholder den nuværende Arbejdstid.

Arbejderne forlanger den københavnske Minimalløn for Savværksarbejdere forhøjet fra 44 til 50 Øre, for Jylland fra 37 til 42 Øre og for Østifterne, hvor der hidtil ingen fast Minimalløn har været, samme Lønvilkaar som Jylland, altsaa 42 Øre.

For Pladsarbejdere over 18 Aar forlanges Minimallønnen for Provinserne fastsat til 38 Øre (for Jylland hidtil 33 Øre, for Østifterne ingen Minimalløn). For uøvede Folk, som er fyldt 18 Aar, forlanges Minimallønnen forhøjet fra 25 Øre til 30 Øre.

For Aarhus forlanges paa alle Satser en Mindsteløn, der er 2 Øre højere end for det øvrige Jylland.

Arbejdsgiverne tilbyder samme Løn som hidtil for København (44 Øre) og for Jylland (37 Øre), medens man for Øerne tilbyder at fastsætte Minimallønnen til 36 Øre, hvilket for adskillige Virksomheder betyder en Forhøjelse med 2—3 Øre. Fra 1. Februar 1914 tilbyder man at forhøje Minimallønnen for Jylland til 38 Øre og for Øerne til 37 Øre.

For Pladsarbejdere over 18 Aar bibeholdes for Jylland den nuværende Minimalløn af 33 Øre, efter 1. Februar 1914 34 Øre, medens man for Øerne, hvor der hidtil ingen Minimalløn har været, foreslaar 32 Øre, efter 1. Februar 1914 33 Øre.

For uøvede Arbejdere bibeholdes den nuværende Minimalløn, 25 Øre.

Endelig findes der forskellige andre Uenigheder, bl. a. den, at Arbejdsgiverne har ønsket indført en Bestemmelse i Overenskomsten om, at en Arbejder skal aflægge Regnskab over den til ethvert Stykke Arbejde medgaaede Tid, men dette har man fra Arbejdernes Side modsat sig.

Som Voldgiftsregler ønsker Arbejdsgiverne indført Normen, medens man fra Arbejdernes Side ønsker at beholde de ret ufuldstændige Voldgiftsregler, man hidtil har haft.

Murersvende i Provinserne.

Efter den os givne Indberetning er Centralforeningen og Forbundet enedes om en Forhøjelse af Timelønnen paa 4 Øre, fordelt paa 3 Aar, men Uenighed om Reglerne for Behandling af faglig Strid har bragt Forhandlingerne til at strande.

Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder.

Det er efter de os givne Meddelelser overhovedet ikke lykkedes Parterne at finde et Forhandlingsgrundlag, og Forhandlingerne er afbrudt, uden at man er kommen hinanden i Møde.

— I disse Fag er Forhandlingerne altsaa fuldkommen afbrudt, og der foreligger jo allerede fra det ærede Forretningsudvalgs Side Forslag om Afholdelsen af Fællesmøder om 3 af disse Fag, nemlig Træindustrien, Murerne i Provinserne og Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder.

Men desuden findes der forskellige Fag, i hvilke Udsigten til en Løsning ved Forhandling mellem

Parterne ikke synes at være stor. Dette gælder:

Jærnindustriens Arbejdsmænd.

Dansk Arbejdsmandsforbund forlanger Minimallønnen forhøjet med 5 Øre, i København fra 33 til 38, i Provinserne fra 31 til 36 (Aarhus dog 37), medens Sammenslutningen tilbyder samme Forhøjelse, som er givet Smedene og Maskinarbejderne ved den nys afsluttede Overenskomst, altsaa 2 Øre straks til henholdvis 35 og 33 Øre, fra 1. Februar 1914 henholdsvis 36 og 34 Øre.

Der findes en Række principielle Uoverensstemmelser i Reglerne vedrørende Samarbejdet paa Værkstederne, f. Eks. om Akkordarbejde; bl. a. ønsker Forbundet at stryge Bestemmelsen om, at hvis der ikke opnaas Enighed om Akkord, udføres Arbejdet i Timeløn, og ønsker i Stedet Sagen henvist til Behandling mellem Organisationerne.

Der er truffet Aftale om Afholdelsen af endnu et Møde, men for saa vidt Forhandlingerne her brister, foreslaar vi, at denne Sag medtages under Forhandlingerne.

Elektrikerne.

Fra Arbejdsgivernes Side er der stillet et Forslag om, at Elektrikerne erholder samme Minimalløn, som Smedene og Maskinarbejderne faar, med et Tillæg af 3 Øre, svarende til Tillægget for Udearbejde, og disse Satser tilbyder man fra 1. Februar 1914 at forhøje med 1 Øre, alt i Overensstemmelse med Smedenes og Maskinarbejdernes Overenskomst, ligesom man tilbyder samme Arbejdstid og samme almindelige Betingelser, som Smedene og Maskinarbejderne har faaet.

Elektrikerne har heroverfor stillet Krav om Forhøjelse af Minimallønnen til 50 Øre, fra 1. April 1914 55 Øre.

For saa vidt Parterne ikke opnaar Enighed, foreslaas ogsaa denne Sag taget med under Forhandlingerne.

Arbejdsmændene ved Stenstrup-Teglværkerne.

Hvis Forhandlingerne mellem Parterne om en ny Overenskomst ikke fører til noget Resultat, hvilket antagelig vil vise sig i Løbet af faa Dage, foreslaar vi ogsaa dette Spørgsmaal medtaget under Forhandlingerne. Det samme gælder *Teglværkerne i Esbjerg*, hvor Arbejdsmændene endnu ikke har fremsendt Forslag om ny Overenskomst.

Tilbage staar endnu Spørgsmaalet om en Overenskomst for *Grusgravene og Skærvefabrikerne.*

Det vil være i det ærede Forretningsudvalgs Erindring, at Overenskomsten er udløben 1. April f. A., og for at fremtvinge en ny Overenskomst har Arbejdsgiverne bebudet en Nedsættelse af Lønningerne til 1. Februar, men har tilbudt en Forhandling om Sagen. Fra Dansk Arbejdsmandsforbunds Side er fremsendt Strejkevarsel. Ogsaa denne Sag bør efter vor Mening søges ordnet ved de forestaaende Forhandlinger, for saa vidt ikke en Overenskomst mellem Parterne forinden har bragt Sagen ud af Verden.

Endelig ønsker Arbejdsgiverforeningen Spørgsmaalet om *Metaltrykkernes* Strejke hos københavnske Gørtlere afgjort ved denne Lejlighed.

I Henhold til ovenstaaende tillader vi os at henstille til det ærede Forretningsudvalg, at der *Onsdag den 25. ds. Kl. 10 Form.* holdes et Fællesmøde mellem de *2 Hovedorganisationers Forretningsudvalg* til en Forhandling om de ovenfor berørte Hovedspørgsmaal, og det er da vor Tanke, at der paa Basis af dette Fællesmøde skulde afholdes en Række Specialforhandlinger om de enkelte Fag.

Vi tillader os at imødese det ærede Forretningsudvalgs behagelige Svar snarest belejligt.

P. F. V.

S. C. HAUBERG.

Sophus Agerholm.

Vort Svar.

Kbh. d. 23. Jan. 1911.

Til Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

I Skrivelse af 21. ds. refererer det ærede Forretningsudvalg til det Svar, som vi under 14 f. M. gav paa en Skrivelse, hvori der var gjort os Forestillinger om Nytten af Forhandlinger, førte samlede om Indgaaelsen af nye Overenskomster i en Række Fag. Vort Svar gengives kun delvis.

For at forebygge enhver Misforstaaelse, undlader vi ikke at erindre om, at vi i vort Svar vel erkendte Ulæmperne ved den indførte Forhandlingsmaade, men tilføjede, at disse næppe kunde afskaffes. Vi pegede netop paa det uheldige i at fremtvinge alle Sagers Afgørelse ved Hovedorganisationerne og henstillede, at de enkelte Fag i videst mulig Udstrækning fik Lov til selv at søge Enighed opnaaet, samtidig med, at vi udtalte vor Beklagelse over, at vor ærede Modpart, Arbejdsgiverforeningen, foretrækker den modsatte Fremgangsmaade, nemlig at forbyde sine Underorganisationer i de forskellige Fag at enes med Fagets Arbejderorganisationer. Denne Arbejdsgiverforeningens Fremgangsmaade er det, der har medført den store Ulæmpe, at man t. Eks. paa dette Tidspunkt staar overfor en Situation, der, som rigtig erkendt i Arbejdsgiverforeningens Skrivelse, ikke giver Tid og Lejlighed til Drøftelse af visse Hovedspørgsmaal. Megen Tid er gaaet tabt netop ved, at Arbejdsgivernes Hovedorganisation (i Modsætning til Arbejdernes) har forhindret de direkte interesserede Parter i selv at enes.

Til den ærede Arbejdsgiverforenings almindelige Bemærkninger om det ønskelige i at »fremme fredelige og rolige Arbejdsforhold« ved langvarige Overenskomster maa vi allerede nu svare, at vor Stilling hertil ikke kan tages i Almindelighed, men er afhængig af de Vilkaar, der bydes os. Vi kan heller ikke erkende Nødvendigheden eller Muligheden af at indføre en nogenlunde ensartet Minimalløn, førend de forskellige beslægtede Industrier paa andre Omraader har opnaaet lignende Ensartethed. I Modsætning til det ærede Forretningsudvalg kunde vi derimod bedre tænke os en ensartet Arbejdstid fastsat i de forskellige Industrigrupper, og et Tilløb til at indlede Forhandling herom har der da ogsaa allerede tilligere været gjort af Hovedorganisationerne.

Men om disse Forhold bliver der jo Lejlighed til at forhandle, saa derom skal vi ikke udbrede os i vort Svar.

Vi har intet imod at efterkomme det ærede Forretningsudvalgs Henstilling om at deltage i *et Fællesmøde Onsdag den 25. ds. Kl. 10½*; vi tilsiger herved vor Deltagelse deri.

Men vi forstaar ikke, hvorledes det ærede Forretningsudvalg allerede *nu* kan udtale, at Forhandlingerne i visse Fag *vil* briste, hvis denne Formodning da ikke bygges paa de Paabud, som fra Arbejdsgiverforeningens Side er givet dennes Underorganisationer. I alle Tilfælde forekommer det os rimeligst, at det, vi samles til Drøftelse af paa Onsdag, bør være Overenskomstforholdene i de Fag, hvor Forhandlingerne *er* afbrudte.

Vi møder som sagt paa Onsdag i Forventning om, at der fra Arbejdsgivernes Side vil vises fornøden Forstaaelse af, hvorledes Arbejdsgivernes Stilling under disse Forhandlinger nødvendigvis maa være.

P. F. V.

CARL F. MADSEN

Carl Gran.

Den faste Voldgiftsret.

Havnearbejderne ctr. Speditørfirmaet Fritsche & Co.

Sag Nr. 33.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 21. Januar 1911 i Sag Nr. 33: De samvirkende Fagforbund

paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne mod Speditørfirmaet Fritsche & Co.

Efter længere Tids Strejke hos Speditørfirmaet Fritsche & Co. afsluttedes d. 21. Oktober f. A. følgende Overenskomst:

1) Havnearbejdernes Forbund hæver straks Blokaden og godkender det af Firmaet fremsendte Tilbud vedrørende Lønningsforholdene.
2) Fritsche & Co. forpligter sig til fra 1. November d. A. udelukkende at beskæftige Medlemmer af Havnearbejdernes Forbund.
3) Spørgsmaalet om Firmaets nuværende Arbejderes Optagelse i Fagforeningen henvises til Afgørelse mellem de direkte interesserede Parter.

Da de i 3. Stykke nævnte Arbejdere imidlertid søgte Optagelse i Havnearbejdernes Forbund, blev der fra dettes Side stillet Betingelser, som det ikke var de paagældende Arbejdere muligt at opfylde, idet der dels fordredes en Bøde af hver Mand 296 Kr., dels en 23 Ugers »Karantæne« inden Optagelsen; og da Fritsche & Co. herefter ansaa sig løst fra Overenskomsten og vedblev at beskæftige de nævnte Arbejdere, blev Firmaet indklaget her for Retten for formentlig Brud paa den indgaaede Overenskomst.

Sagen afsluttedes med et Forlig med følgende Ordlyd:

»I Stedet for den d. 21. Oktober 1910 trufne Overenskomst træder følgende:

Overenskomst:

1) Havnearbejdernes Forbund hæver straks Blokaden og godkender det af Firmaet fremsendte Tilbud vedrørende Lønningsforholdene.
2) Fritsche & Co. forpligter sig til fra 1. December d. A. udelukkende at beskæftige Medlemmer af Havnearbejdernes Forbund, jfr. dog Post 3 i Slutningen.
3) Nedennævnte Arbejdere, der for Tiden beskæftes af Fritsche & Co.. Laur. Andersen, Præstøgade 12, 1. tv. — Ludv. Andersen, Ryesgade 63, 3. — Carl Hansen Basse, Hjørringgade 21, 3. — Alf. Bentzen, Eskildsgade 52, 5. — Chr. Christensen, Ryesgade 111, 3. — G. Hansen, Rosengade 7, 2. — H. P. Hansen, Aarhusgade 43 4. — L. Jeppesen, Hovgaardsgade 8, St. — Bernh. Kragh, Aggersborggade 6, 4. — Viggo Larsen, Vævergade 8, St. — Vilh. Møller, Borgergade 72, St. — C. V. Olsen, Krusemyntegade 20, 2. — Viggo Oxenbøll, St. Annæplads 10, 1. D. — H. P. Petersen, Aalborggade 30, 2. — Carl Rasmussen, Woltersgade 5, St. — Ch. Ree, Bentzonsvej 42, 1. — M. Steffensen, Aarhusgade 43, 4. — Will. Sørensen, Nansensgade 50, 1.
optages i Havnearbejdernes Forbund i Overensstemmelse med §§ 1 og 2 i Forbundets Love, dog saaledes at hver af disse Arbejdere betaler en Bod af ialt 100 Kr. til Forbundets Kasse.
Optagelsen foregaar i Løbet af 1 Uge fra den 1. December d. A., i hvilken Uge Firmaet efter eget Skøn beskæftiger saavel de organiserede som de ovennævnte Arbejdere.
4) Nærværende Overenskomst gælder til 1. Januar 1912 og kan derefter opsiges fra hver af Siderne med tre Maaneders Varsel til Ophør den 1. i en Maaned«.

Dette Forlig afsluttedes den 30 November f. A., dog at den ovennævnte Navneliste ikke den Dag var udarbejdet, idet Firmaet forbeholdt sig mellem ca. 30 uorganiserede Arbejdere, der havde arbejdet under Strejken, at udvælge dem, hvem Forliget skulde gælde; og Følgen heraf var, at Retten først den 5. Deeember var istand til at tilstille Parterne hver en fuldstændig Udskrifl af Forliget.

Den 6. December gav Arbejderne Møde paa Forbundets Kontor med Begæring om Optagelse, idet de tilbød at betale det lovbefalede Indskud og Kontingent, medens det fra Firmaets Sagfører tilkendegaves Forbundet, at den omhandlede Bod — 1800 Kr. — laa til Forbundets Disposition hos ham; men under Paaberaabelse af Forligets Ordlyd forlagte Forbundet som Betingelse for at optage Arbejderne dels Pengenes kontante Indbetaling, dels yderligere, at Arbejderne inden de i Forliget nævnte 8 Dage personlig skulde forevise et af de Legitimationsbeviser, som omtales i Lovenes § 1, der er saalydende:

»Optages i Forbundet kan enhver Mand, som er fyldt 18 Aar og kan bevise ikke at skylde noget til den Fagorganisation, hvoraf han sidst er udtraadt; i modsat Tilfælde maa forevises en Søfarts eller Opholdsbog.«

I Henhold til dette Forlangende tilbødes Pengene kontant den 8. De-

cember, og fire af Arbejderne opnaaede Optagelse, idet de inden Fristens Udløb foreviste de forlangte Beviser. En Femte vægrede man sig ved at optage, fordi han paa Grund af Sygdom ikke personlig kunde forevise Legitimationspapirerne, og alle de øvrige, hvem det ikke var lykkedes at fremskaffe de forlangte Papirer, gav man den 8. December inden Kontorets Lukning tilkende, at man ansaa Tidsfristen for udløben og overhovedet ikke agtede at optage flere af de nævnte Arbejdere i Forbundet.

Firmaet, som ansaa denne Optræden for stridende mod Forliget, afholdt sig ikke fra efter den 8. December at beskæftige de af Forbundet udelukkede Arbejdere og har ogsaa siden beskæftiget andre uorganiserede Arbejdere, og De samvirkende Fagforbund har nu paa Forbundets Vegne paastaaet Firmaet ikendt en Bod for dette efter Klagernes Formening begaaede Brud paa Forliget af 30. November, dets 3. Stykke sidste Punktum.

Firmaet har derimod paastaaet sig frifundet, idet det anser Forbundets ovennævnte Forlangende om Legitimationspapirer uberettiget efter Forliget og uhjemlet efter Lovene.

Der maa nu gives de Indklagede Medhold i, at Forbundet efter det afsluttede Forlig ikke har været berettiget til at opstille andre Hindringer for Arbejdernes Optagelse end — foruden de ved Forliget udtrykkelig nævnte — saadanne Betingelser, som efter Lovens § 1 og § 2 *nødvendigvis* skal opfyldes; men efter de Oplysninger, som er tilvejebragte under Sagen, kan Voldgiftsretten ikke anse de i Lovenes § 1 nævnte Bevisligheder — Søfartsbog eller Opholdsbog for Folk, der ikke tidligere har staaet i Fagforening — som ufravigelige Betingelser for Optagelse i Forbundet.

For det første staar der, i den iøvrigt ganske uklare § 1, ikke, at Ingen kan optages, der ikke præsterer de nævnte Beviser, men kun, at de, som præsterer Beviserne kan optages.

Dernæst er det oplyst, at ligesom Opholdsbog kun udfærdiges for Udlændinge, kan Søfartsbog ikke faas udstedt af Folk i værnepligtig Alder, naar de ikke har Hyre, og hvis Bestemmelsen i § 1 var ufravigelig, vilde den altsaa udelukke fra Optagelse i Forbundet danske Arbejdere, der ikke tidligere har staaet i en Fagforening, og ikke tidligere har haft Hyre, og Bestemmelsen vilde derved ganske komme i Strid med Forbundets Formaal, der efter Lovene er »at samle alle Arbejdere, der beskæftiger sig med Losning og Ladning af Skibe i Havnen samt Pakhusarbejde ved samme . . .«

Efter Klagernes Optræden under Sagen og ved Indgaaelse af Forliget bør man desuden gaa ud fra, at de har været ubekendte med den omtalte Umulighed for værnepligtige Arbejdere at faa udstedt Søfartsbog; og denne Omstændighed bestyrker yderligere, at Lovene ikke med den omtalte Bestemmelse har tilsigtet at udelukke værnepligtige Arbejdere.

Medens Lovenes § 1 altsaa maa forstaas saaledes, at de deri omhandlede Identitetsbeviser — Søfartsbog eller Opholdsbog — ikke er nødvendige Betingelser for Optagelsen. findes paa den anden Side Fordringen om, at et tidligere Medlem af en Fagforening skal bevise, at han ikke skylder noget til den Organisation, hvoraf han sidst er udtraadt — set fra et Organisationssynspunkt — af en saa selvfølgelig Natur, at denne Betingelse, trods den utydelige Udtryksmaade, maa anses som ufravigelig.

I Overensstemmelse hermed bliver Forliget at forstaa saaledes, at der efter Arbejdernes Identificering i Forliget ikke i Henhold til § 1 bliver Spørgsmaal om andet end at forlange det omtalte Bevis for ikke at staa i Gæld til den seneste Fagforening, og Forbundet har derfor været uberettiget til at afskære de Arbejdere fra Optagelse der ikke staar i saadan Gæld, blot fordi de var ude af Stand til at forevise Søfarts- eller Opholdsbog.

Som Følge af denne Forbundets

uberettigede Holdning kan de Indklagede ikke drages til Ansvar for, at de hidtil siden den 8. December f. A. har beskæftiget uorganiserede Arbejdere, deriblandt de heromhandlede og der bliver derfor ikke Spørgsmaal om at ikende dem Bod.

Men for saa vidt de Indklagede af samme Grund har forment sig berettiget til at betragte Forliget som ganske bortfaldet kan der ikke gives dem Medfold heri.

En kollektiv Overenskomst som den omhandlede kan ikke ubetinget af den ene Part erklæres for bortfalden, fordi den anden Part begaar Brud paa den, og det indklagede Firma findes ikke at kunne stille sig paa det Standpunkt, at det herefter vil beskæftige de paagældende Arbejdere eller andre uorganiserede Arbejdere uden Hensyn til det sluttede Forlig.

Efter en af Klagerne subsidiært nedlagt Paastand vil de Indklagede derfor være at kende uberettigede til efter en Frist, der bestemmes til 14 Dage efter denne Kendelses Dato, at beskæftige andre af de nævnte Arbejdere end saadanne, der i Løbet af den nævnte Frist har meldt sig til Optagelse i Forbundet og tilbudt de i Forliget og Lovenes § 2 betingede Indbetalinger samt — forsaavidt de tidligere have været fagorganiserede — kan godtgøre ikke at skylde noget til den Fagforening, hvoraf de sidst var Medlemmer, alt dog kun for saa vidt Forbundet uden uberettigede Indvendinger optager dem, der melder sig til Optagelse som anført.

Sagens Omkostninger findes at burde betales af Parterne, der ved ikke at have etableret faglig Voldgift til Afgørelse af indbyrdes Stridigheder har nødvendiggjort Sagens Anlæg for Retten — med 100 Kr. af hver.

Kendelse.

Det indstævnte Firma, Fritsche & Co., bør for Klage af De samvirkende Fagforbund paa Havnearbejdernes Forbunds Vegne fri at være. Firmaet er efter en Frist af 14 Dage fra denne Kendelses Dato uberettiget til at beskæftige andre af de oven navngivne Arbejdere end saadanne, der inden nævnte Frists Udløb har meldt sig til Optagelse i Forbundet og tilbudt de i Forliget og Lovenes § 2 betingede Indbetalinger samt, for saa vidt de tidligere har været fagorganiserede, kan godtgøre ikke at skylde noget til den Fagforening, hvoraf de sidst har været Medlemmer, alt dog kun, for saa vidt Forbundet uden uberettigede Indvendinger optager dem, der melder sig til Optagelse som anført.

Sagens Omkostninger udredes af Parterne med 100 Kr. af hver.

Arbejdsgiverforeningen

mistede i de første Dage af Januar sin Formand, *Kaspar Rostrup,* der efter faa Dages Sygdom afgik ved Døden.

Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse har senere valgt den hidtidige Næstformand, Hr. Direktør *S. C. Hauberg* til Formand; til Næstformand er valgt Hr. *Carl Weitemeyer.*

Lønbevægelser og Konflikter.

Murere og Tømrere i Provinserne. I Anledning af de over hele Landet opsagte Overenskomster har der i nogle Dage været forhandlet i Aarhus mellem Repræsentanter dels for Murer- og for Tømrerforbundet og dels for Centralforeningerne.

Forhandlingerne sprængtes imidlertid, endskønt Svendenes Repræsentanter, der oprindelig havde forlangt Timelønnen forhøjet med 5—7 Øre, nu tilbød at gaa med til en Overenskomsts-Varighed paa 3 Aar, naar Timelønningerne blev forhøjede med blot 4 til 5 Øre.

Mestrenes Repræsentanter tilbød at forhøje Timelønnen med 2 Øre det første Aar og derefter 2 Øre yderligere næste Aar, samt 3 Aars Varighed.

Murerforbundet foreslog en Deling af det mellemliggende, nemlig 3 Øre det første Aar og den fjerde Øre næste Aar.

Endelig Stilling hertil toges ikke; men Forhandlingerne strandede paa, at Mestrene nægtede Tømrersvendene Akkord i en Række Byer, hvor Murerne allerede har Akkord. Tømrermestrene vil endogsaa søge at komme bort fra Akkord, hvor denne allerede er indført for Tømrerne.

Et andet Principspørgsmaal, som er Parterne imellem, er, hvorvidt Uoverensstemmelser angaaende Forstaaelsen af Prislisten skal afgøres af én fælles Voldgiftsret eller af Voldgiftsretter i hver By for sig. Svendene holder paa, at Uoverensstemmelser angaaende den *fælles* Prisliste afgøres af den *fælles* Voldgiftsret, for at Afgørelserne kan blive ens i alle Byer. Mestrene vil den modsatte Vej ud.

Angaaende Murerne, der tilhører De samvirkende Fagforbund, er der aftalt Fællesmøde Mandag den 30. Januar.

Tømrerforbundet har, efter at Forhandlingerne er bristede med Centralforeningerne, sendt Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening Strejkevarsel for Jyllands og Østifternes Vedkommende.

Tekstilarbejdernes Lønbevægelse. Torsdag den 26. Januar forhandledes med Bistand af Hovedorganisationerne om Overenskomstforholdene i Tekstilindustrien. Parternes egne Forhandlinger var bristede den 6. Januar, hovedsagelig fordi Fabrikanterne fastholdt et Lønforslag, der vilde forringe Arbejdsvilkaarene.

Bladet »Børsen« omtaler i en Artikelserie Industriaktierne i 1910. Det er i denne Tid, hvor Arbejdsforholdene i Tekstilindustrien er paa Tale, interessant at læse, hvad »Børsen«s sikkert kyndige Medarbejder skriver om *Tekstil-Aktier*.

»Nordisk Tekstil-Aktieselskab«, der i et Par Aar »ikke har udbetalt« Udbytte (hvilket intet Bevis er for, at Forretningen har givet Underskud), medens det for det første Aar gav 9 pCt. i Udbytte, kritiseres ret skarpt. »Børsen« siger nemlig

»at Ledelsen ikke har formaaet at faa det ud af Virksomheden i de følgende Aar, som man kunde vente. Om Selskabet oprindelig har været heldig ved Valget af den ledende Kraft, der under Aktieselskabsformen skulde føre den Ruben'ske Virksomhed videre frem, kan vistnok omdisputeres.«

Som man ser, synes »Børsen« at lægge Skylden for det ringe Udbytte over paa Aktieselskabets Ledelse!

Det er en anden Snak, end naar Selskabernes Direktører fortæller om den for ringe Toldbeskyttelse og om Konkurrencen med Udlandet.

Crome & Goldschmidts Fabriker gav sidste Aar en halv Snes pCt. i Udbytte og menes i Aar at ville give i hvert Fald 6 pCt. Der synes saaledes ikke at være tvingende Grunde for, at Arbejdernes Krav afvises. Men herom bliver der jo Lejlighed til snart at tale.

Ganske mærkeligt er det forøvrigt, at Tekstilfabrikerne *i andre Lande ogsaa* beklager sig over den *udenlandske* Konkurrence.

Bagerne i Helsingør. I Bagerfaget i Helsingør er der uden Opsigelse af den gamle Overenskomst opnaaet Enighed om en ny, der straks er traadt i Kraft. Den er uopsigelig i 2 Aar, og forhøjer Ugelønnen paa Hollandske Mølle med 2 Kr. ugentlig og paa Fintbrødsbagerierne med 1 Kr. ugentlig. Lønforbedringen har tilbagevirkende Kraft til 1. Juli 1910.

Ganske betegnende havde Arbejdsgiverforeningen nægtet at godkende den fredelige Ændring af Arbejdsvilkaarene; men da Overenskomsten var underskrevet af selve Parterne uden noget Forbehold fra Mestrenes Side, gav Arbejdsgiverforeningen endelig efter for den foreliggende Kends-

gerning: at Enighed var opnaaet. Der blev ikke noget at lave Spektakel over den Gang.

Biograf-Funktionærerne danner Fagforening i København. Biograf-Funktionærerne i København og paa Frederiksberg holdt forleden Nat Møde i Rømersgade 22, hvor Hr. *P. Mikkelsen* indledede med et Foredrag om Organisationens Betydning. Adskillige af Funktionærerne, deriblandt Dirigenten, Hr. *V. Andersen* talte i Tilslutning hertil og oplyste, at Funktionærernes Lønforhold varierede fra 7 Kr. pr. Uge til 40 Kr.; Arbejdstiden var fra 30 til 68 Timer ugl. Paa adskillige af de mindre Biografer var Lønnen kun ca. 20 Øre pr. Time, ligesom Tonen overfor Funktionærerne flere Steder lod adskilligt tilbage at ønske.

Under enstemmig Tilslutning vedtoges det at danne en Fagforening. *V. Andersen* blev den foreløbige Formand for et nedsat Udvalg, der skal indkalde et konstituerende Møde i Løbet af nogle Dage.

Den nye Forening vil komme til at omfatte et Par Hundrede Medlemmer.

Blikkenslagerne i Jylland har siden d. 14. Januar strejket, da man ikke har opnaaet Enighed om en ny Overenskomst i Stedet for den gamle, som udløb d. 1. Januar.

Der forhandledes imidlertid forgæves d. 26. Jan. mellem Forbundet og Arbejdsgiverforeningen. Som det vil erindres tilhører Forbundet ikke De samvirkende Fagforbund.

Bogbindere i Aalborg og Aarhus. Angaaende en opstaaet Uoverensstemmelse mellem Bogbinderforbundet og Firmaet »De forenede Bogtrykkerier i Aarhus« afholdtes Torsdag den 19. Januar et Fællesmøde mellem de samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen. Samtidig behandlede Hovedorganisationerne en Strid mellem Bogbinderforbundet og Adolf Holsts Fabrik i Aalborg.

I den førstnævnte Sag traf man ingen Afgørelse, da Firmaet dokumenterede at have overdraget Bogbinderiet til en Bestyrer. Forbundet vil i denne Sag overveje, hvilke Midler man vil bringe i Anvendelse for at faa respekteret den en Gang trufne Overenskomst.

I den anden Sag enedes man om, at der for de Arbejdere, som fandtes i Aktieselskabet Adolf Holsts Bogbinderi den 1ste Juli 1910, sker følgende Forhøjelser i Lønnen:

De Arbejdere, hvis Aarsindtægt, saaledes som den var under den gamle Overenskomst, er bleven formindsket ved, at Firmaet har ophørt med at udbetale den af Firmaet hidtil givne Erstatning for Helligdage, faar en forhøjet Timebetaling, saaledes at deres Aarsindtægt i Bogbinderiet forbliver uforandret. Der regnes med 9 Helligdage. Derefter faar alle Arbejdere, der var ansatte i Bogbinderiet d. 1. Juli 1910, deres Timeløn forhøjet med 1½ pCt.

Denne Forhøjelse finder Sted fra den første Lønningsdag, efter at Bogbinderforbundets Afdeling i Aalborg har tiltraadt nærværende Tilbud og meddelt Firmaet dette.

Sker dette ikke, bliver den af Forbundet rejste Klage at behandle ved Fagets Voldgiftsret i Henhold til Voldgiftsreglerne. Parterne er i saa Fald enige om at anmode den faste Voldgiftsrets Næstformand om at fungere som Opmand.

A/S. Dansk Nattevagt. Dansk Arbejdsmandsforbund havde givet Strejkevarsel overfor Nattevagten, da det ikke ved Mægling var lykkedes at faa bilagt en Uoverensstemmelse, opstaaet ved, at en Kontrollør optraadte særdeles uforskammet overfor Vægterne og at en Vægter var bleven afskediget.

Ved en Forhandling, der den 19. Januar førtes med Bistand af Hovedorganisationerne bilagdes Striden derved, at Selskabet indgik paa at genantage den afskedigede Vægter, som traadte i Tjeneste samme Aften.

Arbejdsgiverforeningen havde for den faste Voldgiftsret indbragt Spørgsmaalet om den varslede Strejkes Berettigelse, idet man erklærede den

værende i Strid med Septemberforliget eller tilsigtende Gennemførelsen af et Krav, der ifølge dette var uberettiget.

Denne Klage toges tilbage.

Drejerne i Otterup. Drejerne paa J. Steffensens Stokkefabrik i Otterup paa Nordfyn dannede i Efteraaret en Fagforening i Tilslutning til Drejerforbundet. De var 9 Medlemmer ialt, og det lykkedes ret hurtigt at opnaa Enighed med Fabrikanten om en Overenskomst; forøvrigt indeholdt denne Overenskomst de samme Arbejdsbetingelser som Overenskomsten med Stokkefabrikken »Lunghøj«, der ligeledes ligger paa Fyen.

Fabrikant Steffensen holder imidlertid ikke af, at Arbejderne danner Fagforening, og da han paa forskellig Maade viste dette overfor Arbejderne, var der 3 af disse, der søgte andet Arbejde. Herover blev Hr. Steffensen saa desperat, at han lockout'ede de øvrige 6.

Paa det Standpunkt staar Striden. Fabrikanten har søgt at hverve Skruebrækkere, men det er naturligvis ikke lykkedes ham.

I Skotøjsindustrien er der opstaaet en Uoverensstemmelse, idet Fabrikantforeningen har nægtet at yde Ventetidsbetaling. Da der forhandledes om den nugældende Overenskomst, blev der fra Arbejdernes Side fremsat Krav om en saadan Betaling, og Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter begærede tilført Protokollen en Erklæring om, at de henstillede til Fabrikanterne, at der ydes Ventepenge, naar Arbejderen uden egen Skyld kommer til at vente. Et saadant Tillæg skulde Parterne senere forhandle sig til Rette om.

Under disse Forhandlinger er det, at Fabrikanterne nu har nægtet at yde Ventepenge.

Antagelig vil der i de nærmeste Dage blive afholdt Fællesmøde om Sagen.

Lagerskrædderne i København. Overenskomsten mellem Forbundet og Foreningen af Fabrikanter af Herreklæder i København er opsagt af Forbundet og udløber d. 1. Februar. Parterne har forhandlet, men allerede i Begyndelsen af December Maaned afbrødes Forhandlingerne, fordi Fabrikantforeningen stillede ganske uantagelige Betingelser for at træffe ny Overenskomst.

De samvirkende Fagforbund skrev derfor den 28. December til Arbejdsgiverforeningen om Sagen og foreslog Afholdelse af et Fællesmøde; Arbejdsgiverforeningen havde undladt at svare herpaa, hvorfor Forbundet har varslet Strejke fra d. 1. Februar at regne. Imidlertid er der senere mellem Hovedorganisationerne aftalt et Fællesmøde, der afholdtes d. 27. Januar. Hvis Strejken kommer til Udbrud vil den omfatte ca. 1200 kvindelige og ca. 200 mandlige Arbejdere.

Arbejdsgiverforeningen har varslet Boykotting af de Strejkende.

Foruden det ovennævnte Antal Strejkende vil en eventuel Strejke omfatte ca. 120 Tilskærere i Lagerbranchen. Disse har en særlig Forening udenfor Forbundet.

Litograferne i Horsens. Dansk Litograf-Forbund har tilsendt Arbejdsgiverforeningen Strejkevarsel samtidig med at det foranledigede Mægling vedrørende en Klage over Værkføreren hos Stentrykkerfirmaet F. Schur & Co. i Horsens.

Da Mæglingen intet Resultat gav, har Forbundet ogsaa givet andet Strejkevarsel, hvorefter Strejken iværksættes Lørdag d. 4. Februar, forsaavidt der ikke forinden er opnaaet Overenskomst. — Strejken omfatter ca. 9 Mand.

Rebslagerne i Skive og Nykøbing M. I Begyndelsen af Decbr. og Januar Maaneder har Dansk Rebslagerarbejderforbund sluttet Overenskomster med Rebslagermestrene P. Refsgaard i Skive og A. Andersen i Nykøbing M. De to Overenskomster, som angaar 9 Svende, er enslydende.

Lønnen, som hidtil har været 35 Øre, højnes fra 1. Januar 1911 til 38, og fra 1. Januar 1912 til 40 Øre pr. Time, og Mestrene har Pligt til kun at benytte organiseret Arbejdskraft.

Overenskomsterne udløber tidligst 1. Januar 1913, men er dog fortløbende et Aar ad Gangen, indtil de opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. Januar.

Slagteriarbejderne i Provinserne. Slagteriarbejderforbundet har i det sidste Par Maaneder ved Forhandling opnaaet at træffe nye Overenskomster med 11 Provinsslagterier, der beskæftiger tilsammen ca. 400 Arbejdere. Minimallønningerne, der var 18 til 20 Kr., er forhøjet til 21 Kr. ugentlig, og efter 2 Aars Forløb til 23 Kr.

Overarbejdsbetalingen, der var 40—50—60 Øre pr. Time, er forhøjet til 65 Øre. Der gives, uden Fradrag i Lønnen, Arbejderne 3 Dages Sommerferier. Overenskomsten omfatter Andelsslagterierne i Hjørring, Randers, Hobro, Horsens, Haslev, Holbæk, Maribo, Nakskov, Odense, Rønne og Roskilde.

Træindustrien. De mellem Parterne førte Forhandlinger er bristede; de væsentligste Konfliktpunkter er Minimallønnen og Arbejdstiden. Fællesmøde om Sagen er fastsat til Lørdag d. 28. Januar.

Arbejdsløsheden
i November 1910.

De i Fortegnelsen anførte 55 Fag eller Organisationer have meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i November 1910 for ialt c. 87,500 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Slutning 11,800 eller 13,5 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til c. 246,800 eller gennemsnitlig 2,82 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Tekstilarbejdere, Murarbejdsmænd, Arbejdsmandsorganisationerne i Gentofte og Omegn og i Randers samt kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	109	109	6	135	412	107	10	194	521	216	16	329
Bagere og Konditore ..	1016	1016	245	6731	1029	1029	130	3864	2045	2045	375	10595
Sukkervarearb. m. m. .	104	104	8	228	69	69	1	26	173	173	9	254
Oliemøllere.....	227	227	6	347	—	—	—	—	227	227	6	347
Bryggeriarbejdere	2078	2078	26	589	1303	1303	6	107	3381	3381	32	696
Mineralvandsarbejdere	68	68	4	100	—	—	—	—	68	68	4	100
Slagteriarbejdere	—	—	—	—	106	106	1	3	106	106	1	3
Skraatobaksarbejdere.	114	114	3	140	280	280	11	193	394	394	14	333
Tobaksarbejdere.....	3045	3045	328	8046	1491	1491	106	2049	4536	4536	434	10095
Tekstilindustri.												
Sejlmagere	—	—	—	—	26	26	6	114	26	26	6	114
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Tilskærere	116	116	8	180	—	—	—	—	116	116	8	180
Handskemagere	67	67	0	0	22	22	0	0	89	89	0	0
Hattearbejdere	87	87	6	183	65	65	3	62	152	152	9	245
Skotøjsarbejdere.....	1885	1885	125	3178	939	919	13	285	2818	2804	138	3463
At overføre..	8916	8916	765	19857	5742	5417	287	6897	14652	14333	1052	26754

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	8916	8916	765	19857	5742	5417	287	6897	14652	14333	1052	26754
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	110	110	20	436	58	58	14	174	168	168	34	610
Murere	1537	1537	662	16000	3510	1724	338	4615	5047	3261	1000	20615
Hustømrere	1075	1075	554	11543	3005	2973	500	8355	4080	4080	1054	19898
Skibstømrere	—	—	—	—	296	296	57	1818	296	296	57	1818
Snedkere	3097	3097	792	19378	3166	3166	440	9562	6263	6263	1232	28940
Billedskærere	106	106	11	345	43	43	0	22	149	149	11	367
Glarmestre	86	86	10	282	—	—	—	—	86	86	10	282
Stukkatører	69	69	60	1086	8	8	0	0	77	77	60	1086
Skorstensfejere	65	65	4	96	—	—	—	—	65	65	4	96
Ovnsættere	11	11	5	112	—	—	—	—	11	11	5	112
Malere	1645	1600	733	15372	1630	1609	673	12064	3275	3209	1406	27436
Sadelmagere	628	628	139	2186	312	212	20	254	940	840	159	2440
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	537	537	49	1234	1384	1380	81	1724	1921	1917	130	2958
Bødkere	280	280	3	146	404	404	29	256	684	684	32	402
Drejere	69	69	7	96	230	193	10	203	299	262	17	299
Karetmagere	265	265	7	44	427	392	24	505	692	657	31	549
Barnevognsarbejdere	31	31	3	72	—	—	—	—	31	31	3	72
Korkskærere	170	170	9	200	12	12	1	25	182	182	10	225
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	110	110	0	21	86	86	0	0	196	196	0	21
Hvidgarvere	36	36	0	0	47	47	2	38	83	83	2	38
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	589	589	2	52	—	—	—	—	589	589	2	52
Pottemagere	44	44	0	0	40	40	0	0	84	84	0	0
Stenarbejdere	143	34	3	180	344	250	11	341	487	284	14	521
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Kobbersmede	61	61	12	296	—	—	—	—	61	61	14	296
Blikkenslagere	675	675	49	1652	411	411	12	210	1086	1086	61	1862
Filehuggere	18	18	3	114	—	—	—	—	18	18	3	114
Metaltrykkere	70	70	3	24	—	—	—	—	70	70	2	24
Jern- og Metalslibere	65	65	13	228	25	25	0	0	90	90	11	228
Gørtlere og Metalarb.	263	263	19	567	79	79	3	90	342	342	24	657
Smede og Maskinarb.	5320	5320	761	15124	4677	4677	293	6345	9997	9997	947	21469
Formere	350	350	47	1411	1000	1000	188	4680	1350	1350	233	6091
Forskellige Industrier af teknisk og kemisk Art.												
Elektrikere	447	447	18	528	230	230	6	103	677	677	39	631
Papirindustri.												
Papirindustriarb.	170	170	0	0	849	849	0	0	1019	1019	0	0
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	275	275	13	431	90	90	3	90	365	365	16	521
Typografer	2300	2300	94	3183	1300	1295	36	1491	3600	3595	130	4674
Sømænd	1200	1200	60	1260	—	—	100	2800	1200	1200	160	4060
Kedel- og Maskinpass.	738	738	30	721	617	617	10	209	1355	1355	43	930
Gartnere	60	60	15	210	10	10	0	0	70	70	15	210
Kellnere	751	751	172	3500	264	264	47	900	1015	1015	219	4400
Arbejdsmænd	13260	11831	1624	37572	17000	15599	1943	27447	30260	27430	3567	641019
Tilsammen	45642	44059	6681	155559	47290	43456	5128	91218	92932	87515	11809	246777

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsg. 49, 1. Sal, Kbhvn. K. Tlf. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 31 ❋ KØBENHAVN DEN 4. FEBRUAR 1911 ❋ 7. AARGANG

Vore Telefoner:

Telefon: Central 3541.
„ „ 10541.

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Arbejdsmænd ved Hedehusene. Bagerne i Jylland. Smede og Karetmagerne i Varde). Skotøjsarbejder-Lockouten i Sverrig sluttet. A/S. Otto Mønsteds Margarinefabriker. Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde. Arbejderbevægelsen i Udlandet. Fortegnelse over opsagte Overenskomster.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

I sidste Nr. af »Arbejderen« meddelte vi Ordlyden af to Skrivelser, der i Slutningen af Januar var vekslede mellem Arbejdsgiverforeningen og vort Forretningsudvalg.

Det fremgik af disse Skrivelser, at man havde naaet et vist Højtryk med Hensyn til Fornyelsen af og Ændringer i de Overenskomster, der var opsagte og udløbet d. 1. Febr. og at der tilsyneladende var store principielle Uoverensstemmelser mellem Arbejdsgiverne og os. Tillige fremgik af de to Skrivelser, at man dog fra begge Sider var villige til at optage Forhandlinger om de principielle Spørgsmaal, ligesom at man vilde søge Udveje for at faa Specialforhandlinger i Gang i de enkelte Fag.

I Overensstemmelse med trufne Aftaler samledes Hovedorganisationernes Forretningsudvalg til et Møde i Arbejdsgiverforeningen d. 25. Januar.

Ved denne Lejlighed lod Arbejdsgiverne dog de fremsatte Principspørgsmaal ligge, og Diskussionen, der indskrænkede sig til et Formiddagsmøde, drejede sig udelukkende om nationaløkonomiske Problemer og Betragtninger.

Mødets Resultat betød derfor kun en Understregning af de forud trufne Aftaler om Specialforhandlinger mellem Ledelserne for de forskellige Fag bistaaet af Repræsentanter for Hovedorganisationerne.

Textilarbejderfaget

lagde for med disse Specialforhandlinger d. 26. Januar og den næste Dags Aften var man kommen til en foreløbig Overenskomst, idet Spørgsmaalene om de forskellige Varers Forarbejdning ved een eller flere Væve var afgjorte, og Forhandlinger var aftalte for de enkelte Virksomheders Vedkommende, hvor Spørgsmaalene om Lønninger, Ekstrabetalinger m. m. skulde søges løste.

Skrædderfaget

paabegyndte sine Forhandlinger d. 27. Januar, men efter en hel Dags Møder forlod Parterne hinanden, fordi Fabrikanterne med Stædighed holdt paa, at Udløbstiden skulde forandres fra 1. Februar til 1. April.

Uagtet disse Forhandlinger saaledes syntes bristede den paagældende Aften, gjorde man dog et nyt Forsøg to Dage senere i et snævrere Udvalg.

Her gik man til en Specialforhandling om den meget omfattende Akkordprisliste. Arbejdsgiverne forhøjede deres hidtil givne Tilbud om en gennemgaaende Forhøjelse paa 3 % til et Tilbud, der varierede mellem 5 % og 7 %.

Denne Situation forandredes ikke inden 1. Februar, hvorfor Arbejdsstandsningen i Henhold til de givne Strejkevarsler iværksattes.

I sidste Øjeblik enedes man dog om at forsøge en ny Forhandling med Hovedorganisationernes Bistand allerede d. 2. Februar.

En medvirkende Aarsag til at Strejken ikke udsattes til alle Forhandlinger var afsluttede, maa søges i, at Tilskærerne, som staar udenfor Skræderforbundet, iværksatte *deres* Strejke fra 1. Februar, og hermed var Betingelserne for at Lagerarbejderne overhovedet kunde fortsætte Arbejdet bortfaldne.

Trærarbejderne (Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne)
havde opsagt deres Overenskomst i Provinserne og begærede Minimallønnen forhøjet fra 37 til 42 Øre og Arbejdstiden forkortet fra 10 til 9 Timer.

Savværksejerne opsagde derefter den københavnske Overenskomst, for at faa Overenskomst *overalt* i denne Industri for de kommende 5 Aar, og for at faa forskellige Bestemmelser ændret i den hidtidige; bl. a. ønskede Arbejdsgiverne Grænsen for Overarbejde strøget.

Ved Forhandlingerne imødekom Arbejdsgiverne paa et ganske lille Punkt Arbejdernes Krav, idet der blev tilbudt $^1/_2$ Times Forkortelse af Arbejdstiden i de 4 Vintermaaneder i Provinserne, men man nægtede bestemt at højne Minimallønningerne nogetsomhelst Sted. I Aarhus, hvor den tidligere havde været 39 Øre, vilde man endda nedsætte den til 37 Øre.

Parterne opnaaede dog Enighed om at lade den gamle Overenskomst være gældende og iøvrigt lade Arbejdet gaa sin rolige Gang paa Fabrikerne i hvert Fald indtil Sagerne var drøftet en Gang til paa et Møde, som fastsattes til Mandag d. 6. Februar.

Elektrikerne
havde opsagt deres Overenskomst og begærede Minimallønnen for Montører højnet fra 50 til 55 Øre. Endvidere ønskedes en Række af Ændringer i den hidtil gældende Overenskomst, bl. a. ønskedes Fagets Lærlingeforhold, Akkordpriser m. m. ordnede. Forhandlingerne sluttede med det enkle Resultat, at Parterne vilde anmode Hovedorganisationerne om at træde til.

Samme Skæbne overgik Forhandlingerne angaaende Forholdene for

Støberiarbejderne,
som bl. a. har forlangt Minimallønnen, der i København hidtil har været 33 Øre forhøjet til 38 Øre. I Provinserne fra 31 til 35 Øre.

Arbejdsgiverne bød straks 2 Øres Forhøjelse; fra 1. Januar 1914 yderligere 1 Øre, og samtidig vilde de annullere forskellige Tillæg, der før var betalt, saa Lønforhøjelsen var nærmest lig Nul.

Murerne
var saa godt som enige om alt med Murermestrene i Provinserne; bl. a. om en 3-aarig Overenskomstperiode.

Nogle Smaadivergenser bevirkede dog at Sagen alligevel vandrede op i Hovedorganisationerne, og her ændredes Grundlaget for en Ordning betydeligt, idet Mestrene nu forlangte at Overenskomsten skulde gælde i 5 Aar.

Saa brast Forhandlingerne.

— — —

Udsigterne for fredelige Løsninger af de fornævnte Sager er i Øjeblikket ikke særlig lyse, og sammenholder vi dem med det Perspektiv, der aabner sig, naar vi betragter omstaaende Liste over de Overenskomster, der er opsagte til Udløb i de nærmeste Maaneder, og tænker os, at der mulig kan opstaa de samme Vanskeligheder med disse, som der for Tiden er i de Fag hvor der forhandles, er det ikke ganske umuligt, at Aaret 1911 kommer til at svare til alle de Spaadomme, der blev det lovet, fordi der var saa mange Overenskomster, der *kunde* opsiges i 1911.

Den nærmeste Fremtid vil vise det.

Arbejdsmænd ved Hedehusene, som er beskæftiget i Grusgrave og paa Skærvefabriker, er af Arbejdsgiverne truet med fra 1. Februar at faa Timelønnen, som kun er 32 Øre, nedsat til 30 Øre, ligesom de hidtidige Akkordsatser skal nedsættes med 10 pCt.

Arbejdsmændene har derfor vedtaget at de ikke vil arbejde for reduceret Løn, og har anmodet Dansk Arbejdsmandsforbund om at iværksætte Strejke, hvilket Forbundet da ogsaa har meddelt Arbejdsgiverforeningen. Denne har dernæst varslet Boycotting overfor de Arbejdsmænd, som deltager i en eventuel Strejke.

Bagerne i Jylland. Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund har i Efteraaret opsagt det Løn- og Arbejdsregulativ, som siden Novbr. 1907 har været gældende i Bagerier og Brødfabriker under Nørrejysk Bagerforening.

Opsigelsen, der iøvrigt har været effektiv siden 31. Decbr. 1910, da Regulativet udløb, omfatter 18 af Forbundets Afdelinger i Jylland og 368 Medlemmer beskæftiges hos de paagældende Mestre.

Svendene ønsker foruden nogle mindre væsentlige Ændringer i det gamle Regulativ, Lønningerne forhøjede med 2 à 3 Kr. pr. Uge., saaledes at Lønnen fremtidig skulde variere mellem 20 og 24 Kr. om Ugen samt et ugentligt Fridøgn.

De Forhandlinger der er ført herom har imidlertid kun bragt det Resultat, at man indstiller disse Forhandlinger og afventer den ny Bagerilov. Naar denne offentliggøres, skal Parterne atter træde sammen og senest tre Maaneder efter have opnaaet Enighed. Sker dette ikke, indbringes Sagen for Hovedorganisationerne.

Smede og Karetmagerne i Varde. Hos Firmaet Danielsen og Olsen opstod der i afvigte Efteraar Divergens mellem Karetmagersvendene, idet nogle forlangte, at en Svend, der gav og tog mod Besked, naar Mesteren ikke var hjemme, skulde være Medlem af Karetmagerforbundet, da han ikke kunde betragtes som Værkfører eller Formand i Septemberforligets Forstand.

Sagen udviklede sig saaledes, at saavel Karetmagerne som Smedene forlod Værkstedet, fordi den paagældende Mand ikke vilde eller maatte indtræde i Organisationen, og gennem Vestjyllands Social-Demokrat blokeredes Værkstedet.

Efter at Firmaet havde klaget til Arbejdsgiverforeningen kom der Forhandlinger i Stand, som er endt med, at alle Parter er enedes om, at lade Sagen afgøre af en i denne Anledning nedsat særlig Voldgitsret.

I den nærmeste Fremtid vil der antagelig falde en Kendelse, der afslutter denne forholdsvis ringe Sag. Den faste Voldgiftsret vil ikke blive ulejliget med den.

Skotøjsarbejder-Lockouten i Sverrig sluttet.

Siden 1. Januar har 4500 Skotøjsarbejdere været udelukket i Sverrig. Arbejdsgiverne havde opsagt den hidtil gældende Overenskomst for at faa Lønnen sat ned og Arbejdstiden forlænget; og man har gjort sikker Regning paa, at det for Arbejdsgiverne mest belejlige Tidspunkt til at føre Krig, var blevet benyttet; i Særdeleshed formentes det, at Arbejdernes Hjælpekilder var helt udtømte fra Storkonflikten 1909.

Forligsmanden, *Allan Cederström*, udarbejdede for nogen Tid siden et Forligsforslag, der paa næsten alle Punkter imødekom Arbejdsgiverne, men disse forkastede det pure.

Nu er dette Forslag alligevel blevet gældende Lov, efter at Arbejdsgiverne har faaet Lov til at sunde sig et Par Ugers Tid efter Forkastelsen, og Resultatet af Konflikten er blevet, at Arbejdsgiverne maa nøjes med 4 af de 5 forlangte Løndistrikter og samtidig har de maattet give ca. 1000 Arbejdere i Örebro og Norrköping Lønforhøjelser fra 1—6 Øre i Timen.

Samtidig blev det fastslaaet, at 1. Maj skal være Fridag.

Det Nederlag, der blev tiltænkt Arbejderne, blev altsaa en lille Sejr for dem.

A/S. Otto Mønsteds Margarinefabriker.

Som bekendt ejer Otto Mønsted Ltd. en Margarinefabrik i London — den største Margarinefabrik i Verden. Fabriken har nu, meddeler »Politiken«, skænket sine Arbejdere en Klubbygning fuldt monteret og absolut gældfrit. Bygningen ligger lige udenfor London — hvad Fabriken forøvrigt ogsaa gør — i Southall.

Bygningen er i hvid Palæstil og rummer indenfor sine Vægge alle de Bekvemmeligheder, som man finder i Londons fineste Klubber. Den er stilfuldt og moderne indrettet, har elektrisk Lys, Centralvarme m. m. og har kostet ca. 200,000 Kr.

Bygningen indviedes i Torsdags ved en flot Fest. Direktør Schous Frue aabnede Fløjdørene for første Gang med en massiv Guldnøgle o. s. v., hvorefter Bygningen overraktes Arbejderne.

— Saavidt »Politiken«.

Fabriken i London beskæftiger henved 1000 Arbejdere. — Som bekendt ejer Aktieselskabet Otto Mønsted en Margarinefabrik i Aarhus, hvor der beskæftiges noget over hundrede Arbejdere. Overfor disse udvises der ikke nogen særlig Flothed. De maa selv lade bygge deres Forsamsamlingsbygning, og faar ikke en Gang en Guldnøgle til et Hus, endsige noget Hus, forærende. Det vil tværtimod være i frisk Minde, hvorledes de for kort Tid siden først efter mange Vanskeligheder opnaaede at faa Timelønnen forhøjet til 40 Øre, medens f. Eks. Kommunen og flere andre Arbejdsgivere i Aarhus giver 45 Øre. Her har Selskabet ofte været ret vrangvillig.

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

II.

Diskussionen.

Sekretær *Carl Gran* overtog Dirigenthvervet og gav straks Ordet til Medlem af Nævnet, Typograf *Hvidtfeldt*, der gjorde opmærksom paa, at Kravet om aarlige Repræsentantskabsmøder fra Begyndelsen af var fremsat af Indenrigsministeriet, som ved Forhandlingerne i Anledning af Mønstervedtægtens Affattelse havde været betænkelig ved at gaa ind paa en Ordning, hvorefter der kun ved Delegeretmøderne hvert tredie Aar gaves Medlemmerne Lejlighed til direkte Deltagelse i Kassernes Styrelse. Det var ikke let at finde en Ordning, som imødekom Ministeriets Ønsker, men den blev altsaa fundet i Repræsentantskabsmøderne. Det blev imidlertid allerede den Gang fremhævet, at Udgifterne ved disse Møder burde holdes saa langt nede som muligt. Taleren vilde besvare Inspektørens Spørgsmaal om, hvorvidt de kunde undværes, med et bestemt: ja; men det var næppe rigtigt paa dette Tidspunkt at komme ind paa at gennemføre saadanne Forandringer, som vilde bryde Vedtægternes Ensartethed. Men Repræsentantskabsmøder kan jo gøres større eller mindre, udtalte Hr. Hvidtfeldt, og skal der straks gøres noget, maa det blive i Retning af at indskrænke Repræsentanternes Antal. Omtalte derefter det økonomiske Tab, Kasserne lide, naar Opgivelserne af Medlemmernes Opholdskommune er mangelfuldt angivet paa Medlemslisterne, og henstillede til de tilstedeværende Tillidsmænd at have deres Opmærksomhenvendt paa dette Forhold.

Bødker *Anthon Andersen* var ikke ganske enig med Hvidtfeldt. I de smaa Kasser maa Administrations udgiften pr. Medlem altid blive højere end i de store Kasser, derfor kan meget tale for at gøre selve Administrationsapparatet mindre vidtløftig og billigere i de smaa Kasser,

end det nødvendigvis maa være i de store. Naar Loven skal revideres, vil man vel søge til Administrationsudgifterne for at finde Begrundelse for en Kritik; men det vil i ethvert Fald være umuligt samtidig at fremsætte Krav om lave Administrationsudgifter og om en stærkere gennemført Adskillelse mellem Arbejdsløshedskasse og Fagforening, thi det er aldeles utvivlsomt, at den Forbindelse, der er, sparer Kasserne for mange Penge. Hos os afholder Fagforeningen saaledes Udgiften ogsaa ved den Del af Repræsentantskabsmødet, som angaar Arbejdsløshedskassen. Vil anbefale andre Kasser at gaa samme Vej eller dog at lette Kasserne saa meget, som muligt og forsvarligt. Vil erindre om, at alle her hæfte for hinandens Fejl; giver en enkelt Kasse sig Blottelser og berettiget Anledning til Kritik, gaar det ud over den hele Institution. Gør i Anledning af den af Inspektøren omtalte Formuefremgang opmærksom paa, at mange Kasser have forhøjet deres Kontingenter ganske betydeligt.

Snedker *J. Chr. Jensen* var skuffet over ikke i Inspektørens Beretning at have fundet noget om, at der fra Inspektoratets og Nævnets Side var arbejdet for Arbejdsanvisningens Fremme i det foløbne Regnskabsaar; havde haabet, at man havde sat alt ind paa Gennemførelsen af den tvungne Arbejdsanvisning. Taleren omtalte den demoraliserende Virkning af Arbejdernes nuværende Renden rundt til de forskellige Arbejdspladser for at søge Arbejde, og saa Anvisningens vigtigste Opgave deri, at den befriede dem for disse personlige Henvendelser, der altfor ofte kunde have et meget ydmygende Forløb. Han hævdede stærkt, at Arbejdsløshedskasserne i deres egen Interesse maatte være knyttede til Fagforeningerne, og omtalte i denne Sammenhæng, at der i hans Kasse var paalignet de arbejdende Medlemmer indtil 10 pCt. af deres ugentlige Lønninger i ekstra Bidrag; det var sikkert mere end tvivlsomt, om disse Ekstrakontingenter vare komne ind, hvis ikke Fagforeningerne havde staaet bagved Kasserne. Inspektøren talte om, at Statistiken over den ikke-understøttede Arbejdsløshed ikke var rigtig paalidelig; men det vilde den blive, hvis vi fik obligatorisk Arbejdsanvisning. Nedgangen i den understøttede Arbejdsløshed i Byggefagene forklares tildels derved, at mange Medlemmer, efter at have modtaget deres treaarige Maksimum, har været uden Understøttelsesret i det forløbne Aar; desuden er ogsaa Medlemsantallet gaaet ret betydeligt ned.

Smed *A. Johansen* var med Hensyn til Administrationsudgifterne ganske enig med Inspektøren og Anthon Andersen i, at man maatte se at komme eventuelle Uhyrligheder til Livs; men var forøvrigt uenig med A. Andersen, idet han paa det bestemteste maatte fastholde, at Arbejdsløshedskasserne selv skulde bære de Udgifter, der tilkom dem, og ikke lægge en større eller mindre Del deraf over paa en anden Institution som Fagforeningerne. Udgifterne maa imidlertid som sagt, holdes nede paa rimelige Beløb, og det er naturligt, at det bliver Arbejdsløshedskasserne, der høster Hovedfordelene i økonomisk Henseende af det stedfindende Administrationsfællesskab med Fagforeningerne; disse sidste skal blot ikke direkte overtage Kassernes Udgifter. Noget saadant vilde ogsaa give et ganske skævt Billede af Kassernes Stilling, og Kritik undgaar vi jo dog ikke, det maa vi paa Forhaand være ganske klare paa. Det er desuden, sagde Taleren, en daarlig Finanspolitik at køre med lavt Kontingent i Arbejdsløshedskasserne og saa lade Fagforeningerne bære de Udgifter, der ikke kan dækkes derved. Advarede stærkt imod at drage nogen Slutning fra Sygekasserne til Arbejdsløshedskasserne i Henseende til Administrationsudgifternes Højde; Sygekasserne have deres Medlemmer samlede paa et Sted, medens Arbejdsløshedskasserne have deres spredte i mange, ofte smaa Afdelinger rundt om i hele Landet, hvilket

selvfølgelig maa fordyre Administrationen i høj Grad, selv om mange Afdelingsformænd ere meget lavt lønnede eller helt ulønnede — et Forhold, som forøvrigt i Længden næppe vil kunne opretholdes. Med Hensyn til Arbejdsanvisningen vilde Taleren sige, at det sikkert var bedst foreløbig at lade den Sag udvikle sig i Ro og Stilhed. Nævnet og Tillidsmandsmødet havde i Fjor sagt deres Mening om denne Ting paa en Maade som ikke var til at tage Fejl af. Lad os nu forholde os stille udadtil og arbejde indadtil.

Kedelpasser *Christiansen:* Tror ikke, at Repræsentantskabsmøderne bør afskaffes, men anser det for naturligt, at i ethvert Fald en større Del af Udgifterne derved bæres af Fagforeningerne.

Træindustriarbejder *O. Madsen* holdt paa, at den Istitution, paa hvilken Udgiften faldt, ogsaa skulde bære den; men Udgifterne skulde holdes nede paa det mindst mulige. Fremførte nogen Kritik af Overflytningsreglerne, idet han anførte Eksempler paa tvivlsomme Tilfælde. Taleren fremdrog saaledes det Spørgsmaal, hvorledes man efter Overflytningsreglerne havde at forholde sig overfor et Medlem, hvis Arbejdsløshedsperiode indenfor de første 13 Uger efter Overflytningen var bleven afbrudt af Sygdom, men som efter Sygdommens Ophør paany havde genoptaget sit Arbejde indenfor samme Fag. Kunde man om et saadant Medlem sige, at han havde arbejdet »uafbrudt« i Henhold til Overflytningsreglerne? Omtalte endvidere det for Overflytningen uheldige i, at Arbejdsmændene tog Indskud ved overflyttede Medlemmers Optagelse i Fagforeningen.

Blikkenslager *A. Gustavsen* ansaa det for urimeligt, saaledes som Inspektoratets Fremgangsmaade nu er, at beregne Administrationsudgifterne i Procent af Indtægterne eller en Del af Indtægterne; de burde beregnes i Forhold til Udgifterne. Taleren kunde i Hovedsagen slutte sig til Anthon Andersens Udtalelser om Administrationsudgifterne. Han henstillede endelig til Nævnet at tage under Overvejelse, om der ikke maatte være Anledning til at foranstalte en Slags Udstilling af de Skemaer og andre Tryksager, som de enkelte Kasser brugte i deres Administration; det var ikke let altid at finde det bedste System ved Ordningen af en Kasses Regnskabsvæsen og øvrige Administration, og det tog meget lang Tid at gaa rundt til de enkelte Bestyrelser og studere det paa Stedet; det vilde derfor være en Vinding, om der var et enkelt Sted, hvor man paa en Gang kunde gøre sig bekendt med de forskellige Metoder.

Tobaksarbejder *Jens Knudsen* udtalte sig imod J. Chr. Jensens Bemærkninger om Arbejdsanvisningen. AngaaendeAdministrationsudgifterne bemærkede han, at Arbejdsløshedskasserne selv burde bære deres Udgifter, og at det var en daarlig og en farlig Vej at komme ind paa, hvis man overførte en Del deraf paa andre Institutioner. Kan Kasserne ikke klare sig ved egen Hjælp, maa det være, fordi der er en Brist i selve Ordningen.

Kedel- og Maskinpasser *N. Chr. Larsen* udtalte sin Tilslutning til A. Andersen og Gustavsen. Han kom derefter ind paa Overflytningsreglerne og bemærkede, at de i deres Gennemførelse stødte paa Vanskeligheder, ogsaa fordi nogle Fag var lidet tilbøjelige til at slippe Folk, som rettidigt burde overflyttes; Taleren nævnede nogle Eksempler herpaa, hentede fra sit eget Fag.

Gran bemærkede, at det i Sommer paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Kongres var blevet vedtaget, at der ikke heller til Forbundet opkræves Indskud af overflyttede Medlemmer, hvorfor han i Egenskab af Dirigent vilde henstille, at man lod denne Sag ude af Diskussionen.

A. Andersen præcicerede nærmere sine tidligere fremsatte Udtalelser. Han var enig i og ønskede at fastholde Johansens Bemærkning om, at indvundne Besparelser burde komme Arbejdsløshedskasserne til Gode.

Hvidtfeldt fastholdt sin tidligere fremsatte Opfattelse om, at man ikke burde bryde med de ensartede Administrationsregler. Han bemærkede angaaende Arbejdsanvisningen, at en obligatorisk Arbejdsanvisning var Idealet, blandt andet fordi den gjorde det muligt at fordele Arbejdsløshedens Byrder. Hovedsagen ved Anvisningens Ledelse maa imidlertid være at tilfredsstille de Arbejdsgivere, som søgte deres Arbejdskraft gennem Kontorerne; thi derved brydes den Modstand, som Arbejdsgiverne nu — ugrundet — møde Arbejdsanvisningskontorernes Virksomhed med. Taleren omtalte derefter ganske kort den Overenskomst angaaende Arbejdsanvisningens Ordning, som Typograferne tidligere havde budt Arbejdsgiverne, og som man paa sidste Tillidsmandsmøde havde fundet for vidtgaaende. Arbejdsgiverne havde ikke fundet den vidtgaaende nok, og Sagen var strandet. Som Svar paa Madsens Bemærkning om Overflytningsreglerne udtalte Hvidtfeldt, at han for sit Vedkommende vilde mene, at man overfor Spørgsmaalet om et overflyttet Medlems Understøttelsesret maatte betragte en Arbejdsperiode, der har været afbrudt af Sygdom, som »uafbrudt«. Til Larsen bemærkede han, at Overflytningsvanskeligheder selvfølgelig let maatte komme til at gøre sig gældende for hans Fag, hvis Afgrænsning overfor flere andre Fag var saa lidet skarp, saa en Arbejder mange Gange med samme Ret kunde henføres til et andet Fags Kasse som til deres. Overfor saadanne Forhold maatte man imidlertid vise Resignation. Til Gustavsen sagde han, at det i gode Aar, naar den udbetalte Understøttelse var forholdsvis lille, vilde blive ganske uhyggelige Procenter, man vilde faa, hvis man satte Administrationsudgifterne i Forhold til det samlede Udgiftsbeløb i Stedet for til Indtægten; der kunde derimod maaske være Tale om at beregne Procenten af den samlede Omsætning, Indtægt og Udgift. En Udstilling af de benyttede Tryksager maatte sikkert betegnes som ganske overflødig, da Nævnet efterhaanden havde givet Fællesregler paa en Del Omraader, hvor der var Trang dertil.

Glarmester *O. G. Ohlson*: talte om Samarbejdet mellem de smaa Kasser paa Arbejdsanvisningens Omraade.

Snedker *J. Chr. Jensen* imødegik de fremsatte Indvendinger mod hans Bemærkninger om Arbejdsanvisningen, og rettede til sidst en direkte Opfordring til Nævnet om at tage Spørgsmaalet om den obligatoriske Anvisning op.

Gran: Overfor denne direkte Henvendelse, synes jeg, jeg vil have Lov til at udtale følgende: Jeg er i Hovedsagen enig med Chr. Jensen i hans Syn paa denne Sag og dens Betydning for Arbejderne og Arbejdsløshedskasserne; men det er en ganske urimelig Tanke i Øjeblikket at ville søge en obligatorisk Anvisning gennemført ved Lov. Vi kan for Tiden ikke naa videre, end vi er; nu maa enhver af os indenfor sin Kreds arbejde og arbejde i Overensstemmelse med de almindelige Grundlinier, som Nævnet har angivet i sin Resolution.

Johs. Nielsen, (Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse), talte kort, klart og behersket om Overflytningsreglerne og afviste de fremsatter Bebrejdelse mod Arbejdsmændenes Kasse.

Efter en kort Bemærkning af *Gustavsen* talte Snedker *Martin Petersen* om det urimelige i, at Inspektoratet satte Administrationsudgifterne i Forhold kun til Kontingentindtægten og ikke til den samlede Indtægt.

Inspektøren tog derefter Ordet og bemærkede, at det egentlig havde været hans Hensigt ikke yderligere at blande sig i Diskussionen; han havde siddet og hørt efter og suget Honning, og han havde virkelig lært meget ved at høre de forskellige Taleres ud fra et overvejende praktisk Syn paa Forholdene fremsatte Bemærkninger. Nu havde imidlertid Martin Petersen direkte ønsket hans Udtalelse om Administrationsudgifternes Beregning, og han skulde derfor meddele følgende rent praktiske Begrundelse af sin Fremgangsmaade.

Naar Kasserne ved Anerkendelsen komme til Inspektoratet og forhandle med det om Fastsættelsen af Lønninger og andre Administrationsudgifter, saa kender Inspektoratet ikke andre af Indtægterne end Kontingentet, og er derfor nødt til at gøre sine Beregninger ud fra dette. Kommunetilskudets Omfang kender ingen paa det Tidspunkt, og af Kommunetilskudet afhænger tildels Statstilskudets Størrelse. Det vilde i og for sig være rationelt at gøre, som Gustavsen sagde, nemlig at sætte Administrationsudgifterne i Forhold til det samlede Udgiftsbeløb, men det er upraktisk i Arbejdsløshedskasserne, hvor Udgiften til Understøttelse undergaar de stærke Svingninger. Paa Foranledning bemærkede Inspektøren, at Kasserne altid skulde finde ham rede til at støtte dem i enhver Henseende.

Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Arbejdstiden i Portugal og Spanien.

Det fremgaar af Telegrammerne om Jernbanestrejkens Afslutning i Portugal, at det lykkedes de Strejkende at gennemføre 9-Timersdagen paa Jærnbanernes Værksteder.

I en Beretning, som det spanske Træarbejderforbund i disse Dage har sendt til Broderforbundet i Østrig, meddeles at Snedkernes Arbejdstid i Madrid er 8 Timer daglig, Tømrernes 9 Timer.

Fortegnelse over opsagte Overenskomster.

Opsagt til Ophør 1. Januar 1911.

Mølleriarbejderne i Esbjerg	20	Mdl.
Syerskerne i Aarhus	68	»
Murerne i København	1300	»
Tekstilarbejderne i hele Landet	4000	»
Slagteriarb. (nogle Provinsbyer)	90	»
Arbejdsmænd i forskellige Byer	162	»
* Blikkenslagere i Provinserne	400	»
	6040	Mdl.

Opsagt til 1. Februar.

Murerne i Provinserne	3100	Mdl.
Møllerne paa Cementfabriker	24	»
Skræddere ved Lagerarb. i Kbh.	1400	»
Savværksarbejdere i hele Landet	1300	»
Kedel- og Maskinpass. (forskell.)	148	»
Skibstømrere i Esbjerg	30	»
Arbejdsmænd i Jernindustrien	3065	»
do. i forskellige Byer	294	»
Syersker i Horsens og Grenaa	34	»
Smede- og Maskinarb. (Cementf.)	61	»
Elektrikerne i København	300	»
do. i Horsens	3	»
* Tømrerne i Provinserne	2500	»
	12,259	Mdl.

Opsagt til Ophør d. 15. Februar.

Tekstilarbejderne i Esbjerg	50	Mdl.

Opsagt til 1. Marts.

Skibstømrerne i Svendborg	101	Mdl.

Opsagt til Ophør 1. April.

Korkskærerne, København	185	Mdl.
Billedskærerne (Landskronag.s Møbelfab. o. Justesen i Randers)	14	»
Jord- og Betonarbejd., Kbhvn.	3100	»
Arbejdsmænd, forskellige Byer	756	»
Mineralvandsarb., Kbhvn	68	»
Kvinder paa Glasværkerne i Aarhus og Odense	42	»
Brolæggerne, København	110	»
Elektrikerne, Provinserne	167	»
Skorstensfejerne, København	65	»
Skræddere, Provinserne	1040	»
Snedkerne, hele Landet	6000	»
Stenarbejdere, Hammeren	66	»
Tekstilarbejdere, Silkeborg	40	»
Drejere, flere Byer	138	»
Saddelmagere, Odense	25	»
* Bryggeriarbejdere	37	»
* Blikkenslagere (København)	660	»
	12513	Mdll.

Organisationer indenfor De samv. Fagforb.

1. Januar	5640	Mdl.
1. Februar	9759	»
15. »	50	»
1. Marts	101	»
1. April	11816	»
	27366	Mdl.

Organisationer udenfor De samv. Fagforb.

1. Januar	400	Mdl.
1. Februar	2500	»
1. April	697	»
	3597	Mdl.

Til 1. April tilsammen 30963 Mdl.

* Organisationer udenfor De samv. Fagforb.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tlf. 3541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 32 ❋ KØBENHAVN DEN 11. FEBRUAR 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Chokoladearbejderne i Odense. Drejer-Lockouten i Otterup. Kedelpasserne i Svendborg. Kvinderne paa A/S. Carl Lunds Blikvarefabrik. Litografkonflikten i Horsens). Arbejdsløsheden. Arbejderbevægelsen i Udlandet. Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Januar 1911.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 15. Februar 1911.

(Ved en beklagelig Fejltagelse er Udsendelsen af Skemaet forsinket en Uge.)

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

Fra Dag til Dag har Forholdene forandret sig angaaende Forhandlingerne i de forskellige Fag.

Hvor der den ene Dag har været Udsigt til Afslutning af Konflikterne, har der maaske den næste været Afbrydelse, der tegnede til fuldstændig Uløselighed af Opgaverne, og omvendt.

Tekstilarbejderne sluttede som bekendt Forlig med Arbejdsgiverne om forskellige centrale Bestemmelser, og paabegyndte derefter den 31. Januar Forhandlingerne i Odense om Specialspørgsmaalene for de enkelte Virksomheders Vedkommende.

Crome & Goldschmidts Fabriker i Horsens og A/S Mogensen & Dessaus Væverier i Odense kom først for, men her bristede Forhandlingerne efter et Par Dages Forløb paa Timelønspørgsmaal og paa Fastsættelse af Ugelønninger for de forskellige Grupper af Arbejdere, og Fabrikantforeningens Formand, Hr. Direktør Dessau, indkaldte derpaa straks pr. Telegraf en Generalforsamling, der efter en ganske kort Debat vedtog at anmode Arbejdsgiverforeningen om at træffe alle nødvendige Dispositioner for at »faa Ro i Faget«.

Fra De samvirkende Fagforbunds Side rettedes straks en Protest mod denne bratte Afslutning ved at fremsende nedenstaaende Skrivelse til Arbejdsgiverforeningen den 3. Februar.

Til Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening,
her.

Ved nærværende erindrer vi det ærede Forretningsudvalg om, at der ved Fællesmødet den 27. f. M. mellem Repræsentanter for Organisationer i Tekstilindustrien og for Hovedorganisationerne blev indgaaet en Overenskomst, hvor Spørgmaalet om Flervævesystemet m. m. definitivt afgjordes, ligesom det aftaltes, at der Onsdag den 31. Januar skulde paabegyndes Særforhandlinger om forskellige Spørgsmaal vedrørende de enkelte Fabriker.

Aftalen gik først og fremmest ud paa, at *Prislistespørgsmaalene* paa Crome & Goldschmidts Fabriker i Horsens og paa Aktieselskabet Mogensen & Dessaus Væverier i Odense skulde søges afgjorde for disse Fabrikers Vedkommende, De samme Spørgsmaal skulde derefter søges ordnet ved de øvrige Fabriker, og endelig skulde Timelønsatser og Ugelønninger søges fastsat, ligeledes fabriksvis.

Vi har i Dag modtaget Indberetning fra Tekstilarbejderforbundet om, at man ved de paabegyndte Forhandlinger *kun* har beskæftiget sig med Fastsættelse af Timelønninger og Ugelønninger, og at *Forhandlin-*

gerne er bristede paa disse Spørgsmaal, medens man slet ikke har beskæftiget sig med *Prislistespørgsmaalet*.

Dette er efter vor Formening i afgjort Strid med Overenskomsten af 27. f. M. og da vi antager, at det ærede Forrefningsudvalg vil være enige med os heri, skal vi tillade os at forespørge, om det ærede Forretningsudvalg ikke anser det for naturligt og rigtigt, at Forhandlingerne føres netop saaledes, som forudsat nævnte 27. Januar, og at der gives Tekstilfabrikantforeningen Paalæg herom fra Arbejdsgiverforeningens Side.

Vi for vort Vedkommende anser denne Fremgangsmaade som den mest fremkommelige for at faa de afbrudte Forhandlinger genoptagne.

For saa vidt det ærede Forretningsudvalg imod Forventning ikke skulde være enig med os om foranførte Fremgangsmaade, skal vi tillade os at foreslaa, at der snarest afholdes et Fællesmøde mellem Parterne og Repræsentanter for Hovedorganisationerne.

P. F. V.
CARL F. MADSEN

Carl Gran.

Som det fremgaar af denne Skrivelse, har man vendt op og ned paa det tidligere vedtagne, og derved skabt en Situation, der lammede Udsigten til en endelig Ordning af Konflikten.

Fra Arbejdsgiverforeningen modtog vi Dagen derpaa en Skrivelse, hvori man gjorde gældende, at Parterne (Fabrikanter og Tekstilarbejdere) var ganske enige om at betragte Forhandlingerne som strandede.

Det lyder lidt underligt, naar man samtidig faar at vide, at Konsul Dessau havde afvist Arbejdernes sidst fremsatte Forslag til en Ordning af Lønforholdene, med den udtrykkelige Bemærkning, at nu vilde de (Fabrikanterne) ikke mere; *selv om Arbejderne sendte Bud efter dem* (Fabrikanterne), *kom de ikke mere*.

Den 4. Februar sendte Arbejdsgiverne 1ste Lock-out-Varsel overfor Tekstilarbejderforbundets Medlemmer, som beskæftigedes hos Medlemmer af Tekstilfabrikantforeningen, men allerede den 6. Februar iværksattes Forsøg paa at faa Forhandlingerne genoptaget direkte mellem Parterne; og den 7. tog man fat paany.

Lagerskrædernes Strejke fortsættes uforandret. Ca. 200 Mænd og ca. 1400 Kvinder af Skræderforbundets Medlemmer berøres af denne Konflikt. Hertil kommer ca. 130 Tilskærere, der ligeledes strejker fra 1. Februar. Tilskærerne tilhører ikke De samvirkende Fagforbund.

De Forhandlinger, der indtil den 8. Februar er ført i Skræderfaget, har ikke forrykket Forholdene i mindste Maade.

Elektrikerne. De direkte Forhandlinger mellem Elektrikerforbundet og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien er foreløbig bristet, og Sagen henvist til Viderebehandling med Repræsentation fra Hovedledelserne. Møde afholdes den 8. Februar.

Støberiarbejdsmændene. Mellem samme Arbejdsgiverorganisation og Dansk Arbejdsmands-Forbund er Forhandlingerne om Støberiarbejdernes Forhold ligeledes strandede. Et Fællesmøde med Hovedledelserne om denne Sag vil rimeligvis blive afholdt, saasnart Dansk Arbejdsmands-Forbunds Hovedbestyrelse har taget Stilling til den.

Forhandlingerne i *Murer-*, *Tømrer-* og *Savværksarbejderfagene* er alle bristede. Tømrerne har dog taget det udsendte Strejkevarsel tilbage.

Samtidig med at alle disse Forhandlinger om opsagte Overenskomster føres imellem Hovedorganisationerne har Arbejdsgiverforeningen fremsat Ønske om, at der gøres Forsøg paa at faa den Strejke, der i et Fjerdingaar har været iværksat af *Metaltrykkerne* overfor Gørtlerlavet i København, afsluttet. Til dette Ønske har man sluttet sig fra Arbejdernes Side og Møde er berammet til den 9. Februar.

Skotøjsarbejderne, som for ca. 2 Aar siden indgik Overenskomst med Foreningen af københavnske Skotøjsfabrikanter, har i den forløbne Tid ikke kunnet opnaa Forstaaelse med Arbejdsgiverne om en Ventetidsparagraf.

Denne Sag er ogsaa havnet i Hovedorganisationerne, der den 4. Februar ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen opnaaede at faa afsluttet en Overenskomst, der forpligter Parterne til at have opnaaet Enighed senest 15. Marts d. A. Skotøjsarbejderforbundet har Pligt til at formulere det Forslag, Forhandlingerne skal baseres paa.

Chokoladearbejderne i Odense. Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitsarbejdernes Forbund har faaet Sanktion til Opsigelse af den Overenskomst, der d. 18. Juni 1908 blev indgaaet med A/S Br. Tychsens Eftfl. Fabrik i Odense.

Forbundet ønsker den hidtilgældende Maksimumsløn for udlærte Arbejdere højnet fra 22 til 26 Kr. og for Kvinder ønskes den samme Lønsats forhøjet fra 10 til 12 Kr.

Overenskomsten udløber 1. Maj 1911.

Drejerlock-out'en i Otterup paa Nordfyn er nu hævet. Som det vil erindres, havde Stokkefabrikant J. Steffensen udelukket samtlige Drejere, fordi de tilhørte Fagforeningen.

Tre under Lock-out'en antagne Arbejdere gik Hr. Steffensen ind paa straks at afskedige og at genantage alle de Udelukkede. Lock-out maa fremtidig ikke iværksættes, førend Forhandling er ført, og Svendenes Tillidsmand paa Pladsen kan ikke afskediges, fordi han taler sine Kammeraters Sag.

Paa disse Betingelser har Drejerne genoptaget Arbejdet. Det er for Hr. Steffensen et magert Resultat af at lege »Lock-out-Herre«.

Kedelpasserne i Svendborg. Mellem Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og A/S Svendborg Bryghus er der d. 12. Januar d. A. indgaaet en Overenskomst, der fastslaar, at den normale Abejdstid ikke maa overstige 60 Timer pr. Uge. Lønnen er 24 Kr. Overarbejde betales med 60 Øre pr. Time. Fndvidere indeholder Overenskomsten Bestemmelser om forskellige Emolumenter, saasom: Betaling for Kedelrensning, Ferie, frit Øl, Sygehjælp m. m.

Overenskomsten kan opsiges til enhver 1. Februar med 3 Maaneders forudgaaende Varsel.

Kvinderne paa A/S. Carl Lunds Blikvarefabrik. Ved Forhandling mellem Repræsentanter for Kvindeligt Arbejderforbund og Fabriken er der opnaaet Enighed om en ny Overenskomst og en forbedret Prisliste. Daglønnen forhøjes med 15 Øre, samtidig med, at Arbejdstiden forkortes med ½ Time daglig. Ugelønnede Kvinder erholder 1 Kr. mere pr. Uge. Overenskomsten er uopsigelig til December 1914.

Litografkonflikten i Horsens fandt sin Afslutning ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 2. Februar. Arbejderne havde ført Klage over en Værkførers Optræden samt over Afdelingsformandens Afskedigelse.

Forliget i Sagen gaar ud paa, at Firmaet overfor Værkføreren skal paatale dennes uheldige Udtryksmaade; endvidere, at han skal betale 8 Ugers Restance, som han skylder Forbundet. Endvidere genantager Firmaet den afskedigede Afdelingsformand. Den varslede Strejke iværksattes saaledes ikke.

Arbejdsløsheden.

Den 12. Januar afholdt Bestyrelserne for Arbejdsløshedskasserne i København et Fællesmøde, hvor Formanden for De samvirkende Fagforbund, *Carl F. Madsen*, redegjorde for Arbejdsløshedens Omfang i Slutningen af Aaret 1910 og sammenlignede den med de to foregaaende Aar. (Statistiken, hvorpaa Foredraget var bygget, findes i »Arbejderen« Nr. 27. d. A.).

Ligeledes redegjordes for de Skridt, Arbejdernes Fællesorganisation i København havde foretaget, for at paavirke Kommunerne i København og Frederiksberg til at yde Tilskud til Hjælpekasserne, og Resultatet

af Henvendelserne forelagdes for Mødet. Rigsdagens Stilling til de forskellige Forslag, Socialdemokratiet i de senere Aar har fremsat i Anledning af den extraordinære Arbejdsløshed, og disse Forslags Skæbner gennemgik Taleren ogsaa udførligt.

Efter en indgaaende Diskussion vedtoges nedenstaaende Resolution:

Repræsentanter for samtlige statsanerkendte Arbejdsløshedskasser, samlede til Møde den 12. Januar i »Harmonien«s Lokaler i København, har paa Grundlag af det indsamlede statistiske Materiale over Arbejdsløshedens Omfang konstateret, at denne fremdeles er meget stor. Den vedvarende Arbejdsløshed har desuden i høj Grad førringet Arbejdernes Modstandsevne overfor Nødstilstanden, saaledes at Trangen til Indgriben fra Samfundets Side vokser.

Forsamlingen beklager, at Landsthinget forkastede den midlertidige Lov af 8. Maj 1909, da denne Lov paalagde Kommunerne at yde Hjælp. Den i Stedet for vedtagne Lov giver kun Kommunerne en Ret, som disse næsten overalt anser sig for interesserede i *ikke* at bruge. Hvis en Lov om ekstraordinær Hjælp til de af den for Tiden særlig store Arbejdsløshed ramte Arbejdere skal vise sig virksom til Nødens Afhjælpning, bør der gennem Lov paalægges Kommunerne en Pligt, der bør understøttes af Staten.

Vi undlader ikke at henvise til de store Ofre, som fra Arbejdernes egen Side er anvendt i Kampen imod Arbejdsløsheden. Af Arbejdsløshedsinspektørens Indberetning for sidste Regnskabsaar fremgaar det saaledes, at *Arbejdernes egne Bidrag* alene til Arbejdsløshedskassernes ordinære Understøttelser til Arbejdsløse udgjorde ca. 1,118,000 Kr.

Vi udtaler derfor vor fulde Tilslutning til de af den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe indbragte Lovforslag, hvis Behandling vi indtrængende opfordrer Regering og Rigsdag til at fremme. Ligeledes opfordrer vi til, at Regeringen selv fremmer og gennem Cirkulærer til Amter og Kommuner ogsaa opfordrer disse til at fremme offentlige Arbøjder, hvilket vi anser for at være den bedste Hjælp.

Senere har Arbejdernes Fællesorganisation i København indsamlet en Statistik, der konstaterer, at henved **9000** Arbejdere for Øjeblikket er uden Beskæftigelse i Hovedstaden.

Meddelelsen, der er tilstillet os herom, er saalydende:

En af Arbejdernes Fællesorganisation paa Grundlag af Besvarelsen paa udsendte Spørgeskemaer foretagen Undersøgelse af Arbejdsløshedens Omfang den 1. Februar 1911, gav følgende Resultat:

98 Fagforeninger med 42,388 Medlemmer havde *8966* = 21,15 pCt. Arbejdsløse. Af disse var 3747 = 41,8 pCt. uden Understøttelse.

Gruppevis opstillet fordeler Arbejdsløsheden sig saaledes:

Arbejdsmandsfag:
2468 = 22,68 pCt. Arbejdsløse; heraf var 894 = 36 pCt. uden Understøttelse.

Bygningsfag:
3904 = 49 pCt. Arbejdsløse; heraf var 1786 = 45,7 pCt. uden Understøttelse.

Industrifag:
2394 = 10,7 pCt. Arbejdsløse; heraf var 1067 = 40,4 pCt. uden Understøttelse.

I Følge denne Statistik er Arbejdsløshedsprocenten i København altsaa steget fra 13,6 til 21,15 i Tiden fra 15. Novbr. til 1. Februar. Forrige Aar var Arbejdsløshedsprocenten den 5. Februar 20,73 i København. Der vil under disse Omstændigheder være al Anledning saavel for Rigsdagen som for Kommunerne til at behandle de af Socialdemokratiet senest fremsatte Forslag til Afhjælpning af Arbejdsløshedens Ulykker med den største Velvilje og Hastighed.

Allerbedst vil det dog være, om Stat og Kommuner snarest mulig sørger for at faa Arbejder i Gang. Det er dog, naar alt kommer til alt, absolut den heldigste Maade at løse Spørgsmaalet paa.

*

Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation i København har udsendt en Opfordring til alle københavnske Værksteder og Arbejdspladser om at sætte *en eneste* Indsamling i Gang i Vinter til Fordel for de Arbejdsløse.

Denne Indsamling fandt Sted 3. og 4. Februar, og efter alt at dømme vil Resultatet blive smukt. Det ind-

komne vil hovedsagelig blive anvendt til Indkøb af Naturaliekort, og de Arbejdsløse, der for Tiden har optaget al deres Understøttelse — ca 40 pCt. af samtlige Arbejdsløse — vil selvfølgelig først og fremmest faa Andel i den første Uddeling.

Først i Løbet af et Par eller 3 Uger vil man iøvrigt kunne faa en Opgjørelse over alt, hvad der er indkommet, naar de udsendte Lister er returneret til Fællesorganisationen, og Uddelingen kan af denne Grund altsaa ikke foregaa paa *en* Gang.

Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Bygningsarbejderkonflikt i Sverrig.

Ogsaa i Bygningsfagene truer det med Konflikt. Arbejdsgiverne er krigerske, og man taler allerede om store Kampe til Sommer. Ogsaa i Sverrig udløber en stor Mængde Overenskomster i Aar.

Fagforeningerne holdt den 9. Januar Repræsentantmøde for at drøfte Situationen.

Arbejdsgiverne fastholder Kravet om Lønnedsættelser i Bygningsfagene.

Engelske Tømrere forenes.

De engelske Fagforeninger er som bekendt de ældste og har i anskillige Aar været delte efter Interesser. Det er ret almindeligt, at der i hvert enkelt Fag er 6—7 eller flere Organisationer, der ligesom konkurrerer med hverandre.

Der findes saaledes 5 engelske Tømrer-Organisationer med tilsammen 82,000 Medlemmer, hvoraf dog 14,250 er fordelte i Amerika og Avstralien.

Den ældste af de 5 Organisationer er »General Union of Operative Carpenters and Joiners«, der er oprettet 1837; den har ca. 5000 Medlemmer. Men den stærkeste af Tømrerorganisationerne er »Amalgamated Carpenters and Joiners«, der i England har ca. 55,000 Medlemmer og i Amerika og Avstralien ca. 14,000; denne Organisation er stiftet 1860 af Robert Applegart, der spillede en fremragende Rolle i det gamle Internationale. — »Associatet Carpenters« omfatter ca. 6000 Medlemmer. De øvrige Tømrerorganisationer har kun et ringe Medlemsantal.

I Aarene 1904—07 udbetalte disse Tømrerorganisationer (efter den officielle Statistik) ialt i Arbejdsløshedsunderstøttelse 322,554 Pd. St. (= 5,806,000 Kroner).

I disse Dage har de største af disse Organisationer ladet Repræsentanter afholde en Konference i Manchester, hvor det blev besluttet at samles i én Organisation.

Lignende Bevægelse spores i andre Fag.

Tyske Murersvende og Murarbejdsmænd.

I Sommer afholdt det tyske Murerforbund saavel som Murarbejdsmændenes Forbund Kongres hver for sig og vedtog næsten enstemmigt et af et nedsat Fællesudvalg udarbejdet Forslag til en Sammenslutning af begge Forbundene i ét Forbund. Denne Sammenslutning skulde fuldbyrdes fra d. 1. Januar d. A.

Dette er nu sket. Den store samlede Organisations Fagblad giver i sine første Nr. i det nye Aar Udtryk for den almindelige Glæde over Sammenslutningen og for Forventningen om den yderligere Styrke, som Kræfternes Forening vil give baade Murersvende og Arbejdsmænd.

Forbundet tæller ca. 220,000 Medlemmer.

Sammenslutningen netop af disse to Organisationer vidner om, hvilket højt Kulturtrin de tyske organiserede Arbejdere staar paa.

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

III.

Punkt 2 paa Dagsordenen var Spørgsmaalet om en *Regnskabsordning*. Det indlededes af Medlem af Næv-

net, Smed *A. Johansen*, der udtalte sig som følger: »Foruden den almindelige Interesse, som alle Institutioner have af at skaffe sig et ordentligt Regnskabssystem, kommer for de anerkendte Arbejdsløshedkasser desuden det særlige Hensyn, at de ikke blot ere statsanerkendte, men tillige statskontrollerede. Det absolute Selvstyre, som Kasserne ogsaa paa Regnskabsvæsenets Omraade havde før Anerkendelsen, kan altsaa ikke siges at være til Stede nu. Vi kan risikere og vente, at der udefra vil blive stillet Krav om, at Ordningen skal være en saadan, saa det hele kan overses af andre foruden af os selv. Og jeg ser ikke noget uheldigt i denne Kontrol, for det er ikke saa galt, at der udefra kommer et Stød til; Reformiveren paa dette Omraade har sikkert ikke altid holdt Trit med Udviklingen af Kassernes øvrige Virksomhed, og det er heller ikke altid let at skaffe en tilfredsstillende Ordning, selv om mange har aldrig saa god en Vilje. Men de fleste er nu, naar det gælder Regnskabsordningen, tilbøjelige til at blive ved det, de have. Det er ikke rigtigt. Vi kan risikere, ligesom Sygekasserne, en skøn Dag at faa foretaget Revision fra Inspektoratets Side; saa skal Meddelelsen om denne Revisions Resultat lyde paa følgende: Arbejdsløshedskasserne have et i enhver Henseende godt og overskueligt Regnskabssystem. Ogsaa her maa vi tænke paa den Kritik, vi er og navnlig vil blive udsat for, og her har vi ingen Undskyldning, hvis ikke alt er i Orden. En god og overskuelig Ordning er ganske særligt nødvendig paa Grund af den nære Forbindelse, der er mellem Kasserne og de faglige Organisationer, med hvilke de have fælles Medlemmer og, til Dels i ethvert Fald, fælles Ledelse med deraf følgende Fælleskab paa Regnskabsvæsenets første Trin, nemlig Kontingentindbetalingen. Enkelte Kasser har vel en fuldt gennemført Adskillelse fra Fagorganisationerne ogsaa paa dette Punkt, men nogen Forbindelse er der altid, og for vistnok de fleste Kassers Vedkommende finder den regnskabsmæssige Adskillelse Sted paa et senere Stadium. Dette er et Forhold, som der ingen Anledning er til at ønske Indgreb i; men vil vi undgaa Indgreb, maa vi have vore Sager i en saadan Orden, saa vi med Berettigelse kan henvise til, at den bestaaende Ordning er fuldt betryggende for alle Parter og let at overse. Ved eventuel Revision maa vi give Revisorerne Adgang til ogsaa at overbevise sig om, at de Sager, der vedrører de andre Institutioner, ere, som de skal være, ellers kan ingen ordentlig Revision finde Sted. Jeg mener ikke, at Revisorerne skal give sig til at revidere vore Fagforeningsregnskaber ogsaa; det kan gøres paa den Maade, at der afgives Attest fra Formand og Revisor, eller at de er til Stede ved Revisionen og afgive Erklæringer angaaende de Punkter, som vel berøre, men dog ikke høre ind under Arbejdsløshedskassen.

Om at anlægge en efter bestemte Teorier formet ensartet Regnskabsførelse for samtlige Kasser kan der næppe være Tale. Noget saadant vilde være unyttigt, maaske endogsaa skadeligt, for der er saa stor Forskel paa Kasserne i Henseende til Størrelse, saa et fuldstændig ensartet Regnskabssystem let vilde blive en Prokustesseng for dem; lige saa lidt som Prokustes, den græske Røver, kunde faa alle de Mennesker, han fangede, til at passe i sin Seng uden at mishandle dem, idet han huggede lidt af nogle og strakte andre, indtil de havde det rette Maal, lige saa lidt kan man uden at komme til Overdrivelser passe Kasser med en Forskel i Medlemsantal fra under 100 til henimod 30.000 ind i det samme Regnskabssystem. I ethvert Fald kan Ensartetheden ikke gennemføres i Enkeltheder; men visse Hovedregler kan godt være fælles. Derfor har Nævnet fulgt den Fremgangsmaade, vi har, og vi har ment derved at have fulgt den eneste rigtige Vej. Der er jo nemlig ogsaa det Hensyn at tage, at det er en meget bekostelig Historie at anlægge et helt nyt Regnskab; det er

en Ting, man ikke skal føre Kasserne ind paa uden at have gode Grunde derfor. Paa den anden Side maa Bekostningen ingen Rolle spille for de Kasser, der har en mangelfuld Ordning; de maa — uanset Udgiften — lægge deres Regnskabsvæsen om, saa det bliver betryggende og overskueligt. Nødvendigheden heraf kan ikke fremvæves for ofte. Men det vil da heller ikke i det lange Løb være nogen virkelig Besparelse for Kassen at undlade det, derimod sikkert det modsatte, idet kun en Regnskabsform med god Oversigt og Kontrol er i Stand til at holde Kassernes Udgifter nede paa en naturlig Størrelse. Ud af Regnskabet skal man ogsaa kunne se, om Formaalet for Institutionen opretholdes og fremmes. Man skal kunne se ikke blot, at der er udbetalt saa og saa meget, men ogsaa, at denne Udbetaling er sket i Overensstemmelse med Formaalet og Reglerne. Kun herigennem kan Kassens Hovedledelse føre den fornødne Kontrol med Afdelingsledelsernes Administration, en Kontrol, som bør og maa føres ganske uanset, om Udgifterne ved Afdelingens Administration afholdes af Hovedkassen eller af selvstændige lokale Midler. Nævnet har sagt, at uden en Oversigt over, hvorledes Udgifterne fordele sig paa de enkelte Medlemmers Konti, kan en Regnskabsform ikke siges at være i Orden. Dette bør Kasserne notere sig, og de maa erindre, at vi her har Inspektoratet, som jo vil være i sin gode Ret, hvis det en Dag fremsætter det som et Krav, at vi skal indføre en Indtægtsfolio. De Brøst, der er, er vi bedst tjente med at afhjælpe selv, fremfor at faa Paabudet udefra. Og man kan være sikker paa, at de Fejl, der maatte findes, dem vil der til sin Tid ikke blive dækket over; men de vil blive et stærkt brugt Vaaben i vore Modstanderes Hænder.«

Slagteriarbejder *W. Larsen* bemærkede. at det havde været bedre, om Nævnet straks fra Begyndelsen af havde udarbejdet et fuldt færdigt Regnskabssystem og havde forlangt gennemført en fuldstændig Adskillelse mellem Arbejdsløshedskassernes og Fagforeningernes Regnskaber. Henstillede, at Nævnet snarest muligt tager denne Opgave op.

A. Johansen: Jeg har ikke noget Øjeblik tænkt mig Muligheden af, at der ikke skulde opstilles et selvstændigt Regnskab for Arbejdsløshedskassen; det maa der ganske selvfølgeligt, selv om Kontingentmærker og Medlemsbog kan være fælles. Men Spørgsmaalet er: naar skal Adskillelsen begynde? En fornuftig Statsrevision vil aldrig søge at paabyde en yderliggaaende Adskillelse, naar Regnskabssystemet ellers er i Orden.

Slagteriarbejder *Hartmann* mente, at Adskillelsen burde finde Sted allerede ude i Afdelingerne.

Hviatfeldt var ganske uenig heri.

Dagsordenens Punkt 3. Om en *Mønstermedlemsbog* udtalte Medlem af Nævnet, Hr. *P. Hvidtfeldt*, sig omtrent saaledes: Medens den foregaaende Sag om ensartet Regnskabsførelse ikke tidligere har været omtalt, blev Spørgsmaalet om ensartede Medlemsbøger rejst allerede paa forrige Aarsmøde. Det blev her fremhævet, at Medlemsbogen skulde være Forbindelsesmiddel for det første mellem Medlemmet og hans Kasse, for det andet mellem Kasserne indbyrdes i Tilfælde af Overflytning og endelig for det tredie, at den kunde bruges af Medlemmet som Legitimation i Udlandet. Kun meget faa af de da gældende Medlemsbøger, som indsendtes til Nævnet, opfyldte disse Krav. Nævnet har nu forsøgt at løse den stillede Opgave, og har i Februar 1910 tilsendt Kassernes Ledelser Eksemplarer af en Medlemsbog. Denne giver for det første Plads til Personalia; den indeholder dernæst Skemaer til Brug ved Overflytningen fra den ene Kasse til den anden og medtager paa dette Punkt alt, hvad der i Henhold til Mønstervedtægten kan have Indflydelse paa Medlemmets Retsstilling i den tilflyttede Kasse. Den giver Anvisning paa Benyttelse af Mærkesystemet, som ogsaa Regnskabssystemet er

bygget paa. Et Skema er indrettet til at samle al vedtægtsmæssig Understøttelse af Dagpenge, hvad enten denne er ydet paa Rejse eller paa Stedet, og endelig har man, nærmest foranlediget ved den fortsatte Hjælp fra Kommunerne, indrettet et Skema til ekstraordinære Understøttelser, saaledes at man deraf kan se, at der er ydet Kommuneunderstøttelse, og saaledes hindre, at denne ydes paany i en anden senere tilflyttet Kommune, og saaledes, at enhver Sammenblanding af ekstraordinær Hjælp med vedtægtsmæssig Understøttelse derved forebygges. — Det blev i Fjor antydet, at man muligvis kunde finde et System, hvorefter Kvitteringsmærkerne for det indbetalte Kontingent blev opklæbet paa løse Blade, der skulde indsendes til Hovedkassen en Gang hvert Kvartal eller aarligt for at tjene som Bilag til en Indtægtsfolio, og hvorefter Medlemmets Retsforhold i Kassen sluttelig skulde indføres i Medlemsbogrn; men denne Tanke har man ikke turdet realisere nu, fordi Indtægtsfolien vilde forøge Administrationsomkostningerne betydeligt. Da Medlemsbogen imidlertid ombyttes med visse Mellemrum, vil man dog, om den er ret ført, derigennem alligevel kunne faa et Indtægtsbilag, som ved Ombytningen kan paaføres Medlemmets Konto i Hovedkassen, hvis man alt nu indretter den omhandlede Medlemsfolio i Hovedkassen med dette for Øje. Man vil herigennem med Tiden forskaffe sig et statistisk Materiale over, hvad det enkelte Medlem har bidraget til og nydt af Kassen. Til Gavn for de enkelte Kasser og Arbejdsløshedsinstitutionen i sin Helhed bedes man derfor modtage Mønstermedlemsbogen med Velvilje.

Dagsordenens Punkt 4. Fuldmægtig *Sv. Trier* bemærkede, at de *statistiske Oplysninger* fra det sidste Regnskabsaar syntes adskilligt nøjagtigere end de fra forrige Aar. Han haabede, at man vilde fortsætte ad denne Vej; en Tilskyndelse hertil forelaa jo ogsaa i Statistisk Bureaus Arbejde for Arbejdsløshedsstatistiken og dets Krav om regelmæssige Oplysninger. Helt god vilde Statistiken, som ofte bemærket, næppe blive, før man enten fik indført obligatorisk Arbejdsanvisning eller fik Arbejderne gjort økonomisk interesserede i at anmelde deres Arbejdsløshed; dette sidste kunde ske enten ved Indførelse af Karantænestraffe for Undladelse af at melde sig eller — ved Lovens Revision — ved Indførelse af Kontingentfrihed under Arbejdsløshed. Taleren henledte Opmærksomheden paa det i »Tidsskrift for Arbejderforsikring« offentliggjorte og til Kasserne udsendte Arbejdsløshedskort, der vilde lette Optællingen. Hr. Trier sluttede med at bemærke, at naturligvis maatte Arbejdsløshedsinspektoratets Bestræbelser for at holde Administrationsudgifterne saa langt nede som muligt til en vis Grad lægge en Dæmper paa Kassernes Bestræbelser for at forbedre deres Statistik; thi ogsaa dette kostede Penge.

Sekretær *Gran* indskærpede i Tilslutning til Hr. Triers Udtalelser Nødvendigheden af, at de statistiske Opgørelser over Arbejdsløsheden blev indsendt i Tide.

Dagsordenens Punkt 5. Frk. *Black* gav en kort Fremstilling af sit Indtryk af *Arbejdsløshedskongressen* i Paris. Hun havde paa Kongressen givet en kort Meddelelse om vor Arbejdsløshedsforsikrings nyeste Resultater, og havde sluttet sin Tale dernede med at sige, at det var paa det saa overordentlig værdifulde, loyale Samarbejde fra de danske Arbejderes Side med Inspektoratet, at hun byggede sin sikre Forvisning om, at den danske Arbejdsløshedsforsikring vilde ikke blot klare sig i Fremtiden, men ogsaa naa stadig videre frem til stadig rigere Udvikling. Lad os alle arbejde paa, at mine Ord ikke skulle komme til at staa til Skamme.

Herefter sluttede Dirigenten Mødet med — under Forsamlingens Tilslutning — at takke Inspektøren for hans altid varme og ivrige Interesse for Arbejdsløshedskasserne.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. Sal, København K. Tlf. 3541.
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 33 ❋ KØBENHAVN DEN 18. FEBRUAR 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Dansk Skibstømrerforbund). Lock-out- og Strejkevarsler. Arbejderbevægelsen i Udlandet. En Voldgiftskendelse.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

Nedenstaaende meddeler vi, at Lagerskrædernes og Tilskærernes Strejker er afsluttede og paa hvilke Betingelser.

Udover disse to Fag har intet arbejdet sig i Lave siden vi i forrige Nr. af »Arbejderen« fremsatte en Situationsoversigt.

Tekstilfagets Forhandlinger bristede for tiende eller tyvende Gang, trods alle Anstrengelser for at faa et Resultat skaffet tilveje.

Forbundet fremsendte straks en Redegørelse, paa hvis Grundlag de samvirkende Fagforbund d. 10. Februar tilstillede Arbejdsgiverforeningen efterfølgende Skrivelse.

Til Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, her.

Fra Dansk Tekstilarbejderforbund har vi i Dag modtaget en Indberetning om de mellem Forbundet og Tektilfabrikantforeningen sidst førte Forhandlinger.

Indberetningen er saalydende:

»Parterne mødtes den 7. Februar. Forinden Forhandlingerne paabegyndtes holdt Hr. Konsul Harry Dessau et lille Foredrag og beskyldte os for uden Grund at have forladt Forhandlingerne i Odense. Vi tilbageviste Paastanden og erindrede Konsulen om hans Ord (da vi ikke kunde modtage Fabrikantforeningens Ultimatum) — *»at nu vilde de ikke mere, og selv om vi sendte Bud efter dem, vilde de ikke møde.«*

Hertil havde Konsul Dessau intet at svare.

Fabrikanterne drejede straks Forhandlingerne ind paa samme Bane, som den vi strandede paa i Odense, nemlig Arbejdsmandslønningerne og Arbejdstiden; de fastholdt deres engang givne Tilbud og vilde ikke ændre noget som helst deri.

Vi forlangte at komme til at forhandle om Priskuranterne, saaledes som Forudsætningen for Mødet var, og at udsætte Spørgsmaalet om Arbejdsmandlønningerne og Arbejdstiden til senere.

Deraf tog Fabrikanterne Anledning til at stille følgende Forslag:

»Der skal opnaas Enighed for saavel Akkord som fast Løn hos Aktieselskabet Mogensen & Dessau forinden andre Fabrikkers Priskuranter forhandles«.

For at komme til Forhandling om Priskuranterne indgik vi paa Forslaget, da Forhandlingerne i modsat Tilfælde allerede paa det daværende Tidspunkt vilde være sprængte.

Det var meget vanskelige Forhandlinger, idet vi for den første af Fabrikkerne ikke kunde opnaa en Øres Forhøjelse paa en eneste Vare, endskønt det kun var enkelte Varegrupper, der ønskedes en lille Forhøjelse paa.

Arbejdstiden og Arbejdsmandslønningerne kunde vi heller ikke opnaa Enighed om, og vi gik derfor over til Behandling af de to andre Fabrikkers Akkordlønninger.

Fabrikanterne erklærede, at de ikke vilde gennemgaa Løntarifferne, men vi kunde meddele dem, hvilke Varer vi forlangte Forhøjelse paa, men de vilde paa Forhaand sige os, at der kun kunde være Tale om Ændringer af beviselig lave Lønsatser, og til Gengæld forlangte de enkelte Nedsættelser paa Varer.

De af vore Repræsentanter fremsatte Krav blev straks erklærede for uantagelige, og der stilledes derefter Ændring paa Ændring, indtil man tilsidst indsaa, at det ikke var muligt at opnaa Enighed.

En af Aarsagerne til, at det viste sig umuligt at opnaa Enighed, var, at der paa to af Fabrikkerne væves tildels den samme Slags Varer, men til forskellige Priser. Dette har medført, at Forarbejdelsen af Varer paabegyndt paa den ene Fabrik, var afbrudt og fortsat af en anden — naar det viste sig, at den paa denne betaltes med en lavere Løn.

Vi foreslog derfor at standse Forhandlingerne om Mogensen & Dessau's Væverier og sende Repræsentanterne hjem med den Opgave, at samarbejde disse to Fabrikkers Priskuranter i Fællesskab med Fabrikkernes Ledere, saa at der kunde forelægges et samlet Forslag — og at man saa tog fat paa Behandling af Løntariffer for andre Fabrikker.

Hertil sagde Fabrikanterne Nej, og de tilbød saa, at der kun skulde væves Varer af samme Kvalitet paa den Fabrik, hvor denne Vare i Hovedsagen har været vævet hidtil.

Ogsaa dette Forslag tiltraadte vi, men da vi ikke kunde opnaa Enighed om enkelte andre Akkordsatser og vi ikke kunde modtage de tilbudte Arbejdsmandsløninger (19 Kr. med 50 Øre Tillæg 1914) og ej heller kunde modtage den tilbudte Arbejdstid (58 Timer, nu 58½ Time) erklærede de atter, at saa vilde de ikke mere — heller ikke forhandle mere om andre Fabrikkers Lønninger, og vi maatte da opgive Forhandlingerne.«

Saaledes lyder altsaa Forbundets Indberetning, og da det heraf fremgaar, at selve Parterne ikke har kunnet føre Forhandlingerne tilende, tillader vi os at gentage vort Forslag om, at Hovedorganisationerne bistaar ved en Forhandling om Sagen.

Idet vi gaar ud fra, at det ærede Forretningsudvalg kan tiltræde vort Forslag, anmoder vi om at faa meddelt Tid og Sted for en saadan Forhandling.

P. F. V.
CARL F. MADSEN

Carl Gran.

Det foreløbige Resultat af denne Henvendelse var Aftalen om et nyt Møde i Arbejdsgiverforeningen d. 15. Februar.

Elektrikernes Sag er kun kommet saa vidt, at Mødet d. 8. Februar stoppede op paa Minimallønnens Fastsættelse og at nyt Møde er ansat til d. 20. Februar med Bistand af Hovedorganisationerne. I de sidste Dage er der forhandlet om Fagets Priskuranter, særlig for Provinsernes Vedkommende, uden at Resultat er opnaaet.

Metaltrykkerne, Murerne, Tømrerne, Støberiarbejderne og *Savværksarbejderne* er heller ikke kommet et Skridt videre.

Angaaende Lock-out og Strejkevarsler henviser vi til omstaaende Artikel.

De afsluttede Konflikters Resultater.

Lagerskræderne, som genoptog Arbejdet d. 11. Februar efter 10 Dages Strejke, opnaaede følgende Ordning:

1) Svendepriskuranten for Lagerarbejde faar et Tillæg af 5 %. Minimallønnen for Pressesvende fastsættes til 28 Kr. ugentlig. Overarbejde til Kl. 10 Aften betales med et Tillæg af 50 %, fra Kl. 10 Aften til den normale Arbejdstids Begyndelse betales et Tillæg af 100 %.

2) Priskuranten for kvindelige Herreskrædere erholder et Tillæg af 5—6 % paa al ulden Konfektion, herunder indbefattet Drengepjækkerter og Børnehabitter. Paa de 4 ordinære Jakker ydes et Tillæg af 6 %; fra Forhøjelse undtages de 2 »fine Jakker«. Bomuldskonfektion faar et Tillæg af 7—8 %.

Undtagen fra Forhøjelse er alt »Særskilt betales«.

3) For bestilt Arbejde betales efter den til enhver Tid gældende laveste Klasse i Priskuranten for Kjøbenhavns Skræderlav, med mindre man i Mæglingsudvalget enes om en anden Klassificering; Spørgsmaal herom kan ikke gøres til Genstand for voldgiftsretlig Afgørelse, med mindre Mæglingsudvalget er enigt derom, ej heller medføre Arbejdsstandsning.

4) Parterne har givet deres Tilslutning til Nedsættelsen af et Udvalg, der under Tarifperioden skal træde sammen for at behandle Priser for ny Masseproduktion; hertil henvises ogsaa Spørgsmaalet om Masseproduktion af »Kjole« og »toradet engelsk Jakke«, jfr. den foreløbige Overenskomst af 19. Jan. 1911.

5) Syerskerne paa Systuerne erholder et Tillæg af 1 Kr. til Minimalugelønnen.

6) Der betales 15 Øre ekstra for et enkelt leveret Stykke, naar det forlanges leveret udenfor Leveringstiden.

7) Som Regler for Behandling af faglig Strid indføres den af Fællesudvalget af 17. August 1908 vedtagne Norm.

8) Denne Overenskomst træder i Kraft fra og med 1. April 1911 og er gældende, indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Februar, dog tidligst 1. Februar 1916, og saaledes at Priserne er gældende indtil den paafølgende 1. April.

9) Strejken hæves, og Arbejdet genoptages Lørdag Morgen den 11. ds.

10) Der nedsættes to Underudvalg, der udarbejder Priskuranterne paa Basis af Bestemmelserne i Punkt 1 og 2. Udvalgene fastsætter endvidere Priser for de nye Poster, og disse maa være i Overensstemmelse med Priserne for lignende Arbejder. Kan Enighed ikke opnaas, fastsætter Mæglingsudvalget Priserne. Udvalgene paabegynder deres Arbejde 1. Marts og skal være færdige dermed senest 15. Marts.

Denne Overenskomst betyder adskillige Forbedringer for saavel

mandlige som kvindelige Arbejdere i Lagerskræderiet.

For alt almindeligt Arbejde er der sket en Forhøjelse paa 5 %; derimellem paa *Drengepjækkerter* og *Damekonfektion*, som Lagerfabrikanterne hidtil stejlt har nægtet enhver Forhøjelse paa. 6 % Tillæg er opnaaet paa de daarligst betalte Jakker; alt Bomuldsarbejde er forhøjet med 7—8 %, og Prisen for Skjorter med 12½ %.

Ugelønnede Syeres Minimallønninger for det første Aar og derefter er forhøjet med 1 Kr. paa hver Sats.

Pressesvendenes Løn, som før var 26—27 Kr., er forhøjet til 28 Kr. i alle Tilfælde.

For Overarbejde betales fremtidig 50 % i Tillæg og for Natarbejde 100 %. Heri er ogsaa opnaaet en Gevinst fra det tidligere gældende Reglement.

Endelig har Fabrikanterne maattet forpligte sig til at rette sig efter den til enhver Tid gældende Priskurant for bestilt Arbejde, som indgaaes mellem Skræderforbundet og Skræderlavet. Fabrikanterne vilde absolut have, at den »nugældende« Priskurant af denne Art skulde være gældende for Lagerskræderrierne i de kommende 5 Aar. Følgen deraf vilde altsaa have været, at Skræddersvendene kom til at arbejde billigere i Lagerskræderierne, selv om det lykkedes at faa Prisen sat op hos Skræderlavet.

Paa sidstnævnte Omraade, saavelsom paa Forlangendet om, at Overenskomsten fremtidig skulde løbe til 1. April — Skræderforbundet holdt paa 1. Februar — som paa Indførelsen af Timeløn i Stedet for Ugeløn holdt Fabrikanterne længe stædigt, fordi de var vidende om, at Skræderforbundets og dets Medlemmers Interesser var stærkt truede, naar disse Bestemmelser blev gennemført, men Fabrikanterne frafaldt Kravene i sidste Øjeblik.

Tilskærerne meddelte, umiddelbart efter at Skræderne havde gennemført Overenskomsten, at de intet havde imod, at de samvirkende Fagforbund søgte at optræde som Mægler mellem Tilskærernes Fagforening og Lagerfabrikanterne.

Ved Henvendelse til Arbejdsgiverne kom et Møde ogsaa hurtigt i Stand mellem Parterne og Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og De samv. Fagf., og et Forslag til en Overenskomst udarbejdedes ved dette Møde.

Da Fabrikanterne ikke paa nogen Maade vilde strække sig videre paa Minimallønnen end de tidligere havde gjort, forbeholdt Tilskærernes Repræsentanter sig dog at forelægge Forslaget for en Generalforsamling. Denne, som afholdtes Lørdag d. 11. Februar, vedtog med 53 Stemmer mod 10 at tiltræde Forslaget. Kun de tilstedeværende *Strejkende* deltog i Afstemningen.

Den indgaaede Overenskomst, som underskreves d. 14. Februar, betyder 1 Krones Forhøjelse paa Minimallønnen for alle, der har været et Aar ansat ved Tilskæreriet. Af de ca. 100 Tilskærere var der dog kun ca. 20, der ved Strejkens Udbrud stod paa Minimallønnen, saa Arbejdernes Interesser paa dette Punkt var ikke særlig omfattende, i Særdeleshed naar det er en Kendsgerning, at Lønningerne i dette Fag gaar op til ca. 50 Kr. om Ugen.

Ugelønsprincipet bibeholdtes ogsaa i dette Fag Fabrikanterne havde ønsket Timelønssystemet gennemført.

Den ovenfornævnte Minimalløn er dog kun gældende for Fagets mandlige Arbejdere; for Kvinder fastsattes 18 Kr. som Minimalløn.

Om Kvindens Løn for dette Arbejde har der iøvrigt hersket megen Uenighed mellem Fabrikanter og Tilskærere i de senere Aar.

Sagen er nemlig den, at da den sidste Overenskomst blev indgaaet for 5 Aar siden, kendtes kvindelige Tilskærere slet ikke i Lagerbranchen.

For ca. et Par Aar siden antog nogle Fabrikanter dog nogle Kvinder til dette Arbejde, og de mandlige Arbejdere hævdede nu, at den gældende Overenskomst omfattede *alle* Tilskærere, da Overenskomsten ikke

indeholdt nogen Paragraf om, at den kun galdt for *mandlige*.

Resultatet af dette Standpunkt var, at de fleste af de antagne Kvinder straks afskedigedes, og de enkelte, der blev tilbage, lønnedes med den i Overenskomsten fastsatte Minimalløn, dog maatte nogle af dem indgaa paa en kontraktlig Forpligtelse, der udtrykkelig fastslog, at den Løn de oppebar, kun var midlertidig og ikke havde noget Forbindende, naar Sagen endelig ordnedes.

Københavns Tilskærerforening ræsonnerede ved Overenskomstforslagets Behandling, at det sikkert vilde være ugørligt, at holde Kvinder ude fra dette Arbejde, og at det, efter alt hvad der forelaa og var foregaaet, vilde være ugørligt, at fastholde Kravet om samme Løn for de kvindelige som for de mandlige Arbejdere, og Generalforsamlingen ræsonnerede videre, at man ikke skulde modtage Fabrikanternes Tilbud om helt at udelade Spørgsmaalet om Kvinders Løn af Overenskomsten, da der saa var en Mulighed for, at Lønnen for Kvinder kunde sættes langt lavere end de 18 Kr.

Tilskærerne fik iøvrigt den gamle Overenskomst ændret i væsentlig forbedrende Retning paa afgørende Punkter. Saaledes opnaaedes det, at alle personlige Kontrakter ophævedes, naar der dekreteres lovlig Strejke eller Lock-out i Faget; før ophævedes disse Kontrakter *kun*, hvis Arbejdsgiverne paabød Lock-out.

Ligeledes blev Opsigelsesparagrafen ændret saaledes, at Tilskærerforeningen har Ret til at opsige den efter egen Bestemmelse. Før har den *kun* kunnet opsiges, hvis Dansk Skræderforbund opsagde sin.

Foreløbig løber Overenskomsten dog ligesom Skrædernes til 1. Februar 1916.

Det er dog kun for Københavns Vedkommende, at der er blevet Ro i Skræderfaget. I Provinserne gaar det løs med Forhandlinger om de fremsatte Forslag til nye Overenskomster.

Endnu et Fags Forhold ordnet:

Tekstilindustrien.

Umiddelbart før »Arbejderen« gik i Trykken opnaaedes Enighed i dette Fag.

Forhandlingerne paabegyndtes, som ovenfor nævnt, d. 15. Februar Kl. 1 om Eftermiddagen, og efter *17 Timers* uafbrudte Forhandlinger eller Møder underskreves Kl. 6¼ Torsdag Morgen følgende Overenskomst:

Ved et i Arbejdsgiverforeningen den 15. og 16. Februar afholdt Møde mellem Repræsentanter for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, De samvirkende Fagforbund i Danmark, Tekstilfabrikantforeningen og Dansk Tekstilarbejderforbund enedes man om følgende:

Arbejdstiden bliver for de Virksomheder, hvor den nu er 57 Timer eller derunder, 57 Timer, for Virksomheder, hvor den er 58 Timer eller derover, bliver den 58 Timer, Arbejdstid mellem 57 og 58 Timer forbliver uforandret. Der skal dog intet være til Hinder for, at Arbejdstiden som hidtil paa de enkelte Fabrikker inddeles efter Aarstiden, saaledes som Arbejderne og Fabrikanten kan enes om det, idet den gennemsnitlige Arbejdstid ikke maa overskride den for de paagældende Fabrikker fastsatte Normalarbejdstid.

Minimallønnen for timelønnede Arbejdsmænd i København bliver 35 Øre, fra 1. Januar 1914 36 Øre. Uøvede Arbejdere erholder de første 3 Maaneder efter Antagelsen 33 Øre — fra 1. Januar 1914 34 Øre — og derefter indtræder Minimallønnen.

For ugelønnede Arbejdsmænd i København fastsættes Minimallønnen til 21 Kr., fra 1. Januar 1912 21½ Kr.

Minimallønnen for timelønnede Arbejdsmænd i Provinserne bliver 33 Øre, fra 1. Januar 1914 34 Øre. Uøvede Arbejdere erholder ved Antagelsen 30 Øre, efter 3 Maaneders Forløb 32 Øre, efter ½ Aars Forløb indtræder Minimallønnen. Satserne for uøvede Arbejdere forhøjes 1. Januar 1914 med 1 Øre.

For ugelønnede Arbejdsmænd i Provinserne fastsættes Minimallønnen til 19 Kr., fra 1. Januar 1914 19½ Kr. For uøvede Arbejdere er Antagelseslønnen 17½ Kr., som efter 3 Maaneders Forløb forhøjes til 18½ Kr., efter ½ Aars Forløb indtræder Minimallønnen. Satserne for uøvede Arbejdere forhøjes 1. Januar 1914 med 50 Øre ugl.

De Fordele, Arbejderne hidtil har haft paa enkelte Fabrikker med Hensyn til Udbetaling paa Helligdage, forbliver paa disse Fabrikker uforandrede.

De bestaaende Lønforhold for Arbejdsmænd maa ikke forringes, ligesaa lidt som Ugelønsbetaling kan ændres til Timelønsbetaling som Følge af denne Overenskomst.

Den hidtidige Adgang for Arbejderne til at erholde personlige Løntillæg forringes ikke som Følge af denne Overenskomst.

Vedhæftede Overenskomst med A/S Mogensen & Dessau's Væverier, Odense, tiltrædes herved.

Paa de enkelte Fabrikker optages der herefter Forhandling om Lønnen for fastlønnede Kvinder, Kvinder paa Timebetaling og forskellige Arbejdsforhold samt eventuelle Forhøjelser af de lavere Akkordpriser.

Opnaas der ikke Enighed om Forhøjelsen af saadanne for lave Akkordpriser paa en eller flere Fabrikker, skal Uoverensstemmelserne udskydes til Forhandlingernes Slutning. Opnaas der heller ikke da Enighed — og dette skal konstateres senest 3 Uger fra Dato — afgøres Spørgsmaalet om, hvorvidt en Akkordsats hører ind under Begrebet »lave Akkorder« ved Forhandling mellem Hovedorganisationerne. Opnaas herved ikke Enighed, afgøres Tvistepunkterne af et Lønningsnævn, bestaaende af 2 Repræsentanter for hver af Fagets Organisationer, medens de to Hovedorganisationer hver vælger en Repræsentant. Disse 6 Repræsentanter vælger i Fællesskab en udenfor Organisationen staaende Mand, der fungerer som Opmand for Nævnet. Kan man ikke enes om Opmanden, udpeges denne af Forligsmanden.

Denne Overenskomst er gældende, indtil den med 3 Maaneders Varsel af en af Parterne opsiges til Ophør den 1. Februar, dog tidligst til Ophør 1. Februar 1916.

Den til Mandag den 20. ds. bebudede Lockout aflyses.

København, den 16. Februar 1911.

For Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening:
J. C. Hauberg,
For De samvirkende Fagforbund i Danmark:
Carl F. Madsen.
For Tekstilfabrikantforeningen.
Harry Dessau.
For Dansk Tekstilarbejderforbund:
J. J. Møller.

Tekstilarbejderkonflikten er hermed definitivt afsluttet, idet *Lønningsnævnet skal* afgøre alle Uoverensstemmelser i de resterende Spørgsmaal.

De Goder, Tekstilarbejderne har opnaaet, er vel ikke særlig omfattende, men det er dog af Betydning, at de lavest lønnede i Faget faar et Løntillæg paa 10 à 12 %.

Arbejdstidens Fastsættelse til 58 Timer som Maksimum betyder, at nogle Fabriker fremtidig faar 3—3½ Times Arbejdstidsforkortelse, og at over Halvdelen faar en Forkortelse, selv om denne for de flestes Vedkommende kun andrager ½ Time pr. Uge.

De fastlønnede Arbejdsmænd i Provinserne opnaar 1 à 2 Kr. mere pr. Uge end hidtil og *Læretiden* (et mærkeligt Begreb) for Arbejdsmænd i Tekstilindustrien er nedsat fra 3 til ½ Aar hele Landet over. Dette betyder at Minimallønnen indtræder 2½ Aar tidligere end forhen.

Bestemmelsen om Akkordrevisionerne i opadgaaende Retning vil ganske sikkert ogsaa faa en meget afgørende Betydning.

En enkelt Paragraf i Overenskomsten betyder, at Forhandlingerne om Priser paa A/S Mogensen og Dessaus Fabrik i Odense er afsluttet ved de tidligere førte Forhandlinger om denne Priskurant.

Af særlig Betydning ved denne Overenskomsts Afslutning er det, at Tekstilfaget paa flere Omraader har faaet *ensartede* Forhold gennemført. Dette Faktum bevirker, at man ikke næste Gang, naar der forhandles, skal føre endeløse Forhandlinger, fordi Forholdene paa det ene Sted ikke kan forenes med en anden Fabriks Tilstande, og de Fællesbestemmelser, der er truffet, peger i alt væsentlig i den rigtige Retning, idet de som Helhed taget betyder Fordele for Arbejderne.

Med de alt sluttede Overenskomster — Tekstilarbejdernes, Skræddernes, Tilskærernes, Smedenes og Formernes — er ca. 17.500 Arbejderes Forhold ordnede.

Der var ialt Overenskomster omfattende ca. 50,000 Arbejderes Forhold, der kunde opsiges til Udløb i dette Foraar.

Dansk Skibstømrer Forbund har efter 2 Dages Strejke gennemført, at Lønningerne for Skibstømrere i Esbjerg er forhøjede med 2 Øre pr. Time, saaledes at Lønnen fremtidig er 45 Øre for nyt Arbejde og 48 Øre for Reparationsarbejde.

Overenskomsten er sluttet for 3 Aar.

Samme Forbund har ligeledes opnaaet Overenskomst med Mestrene i Svendborg i de sidst forløbne Dage.

Lock-out- og Strejkevarsler.

Nedenstaaende angiver vi de Datoer de forskellige Arbejder- eller Arbejdsgiverorganisationer har fremsendt Varsler om Arbejdsstandsninger og for disses Iværksættelse.

Lock-outvarsler.

Fag	1. Varsel	2. Varsel	Standsn.
Elektrikerne	9. Febr.		
Træarbejderne	8. -		
Textilarbejderne	4. -	10. Febr.	20. Febr.
Metaltrykkerne og Gørtlerne	10. -		
Blikkenslagerne	27. Jan.	4. Febr.	13. Febr.

Strejkevarsler.

Lagerskræderne	14. Jan.	24. Jan.	1. Febr.
Tilskærerne	17. -	24. -	1. -
Tømrerne	17. -	24. -	1. -
Litograferne	11. -	19. -	28. Jan.

Lagerskræderne iværksatte den varslede Strejke d. 1. Februar, men Arbejdet genoptoges d. 11. Februar efter at en Fællesgeneralforsamling i *Skrædernes Fagforening af 1873* og *De kvindelige Herreskræderes Fagforening af 1883* med *967 Stemmer mod 145* havde godkendt det Resultat, som Organisationens Repræsentanter havde opnaaet ved Forhandlinger, der — trods Strejken — stadig var ført med Fagets Arbejdsgivere.

Lithograferne udsatte, som tidligere meddelt, den bebudede Arbejdsstandsning i en Uge, for at fritage den faste Voldgiftsret for en Sag.

Arbejdsgiverforeningen havde nemlig i en Skrivelse af 25. Januar protesteret mod Strejkevarslernes *formelle* Lovlighed og meddelt, at man agtede at indbringe Sagen for nævnte Ret.

Ved et Møde d. 2. Februar, hvor Repræsentanter for Parterne og Hovedorganisationerne var til Stede, bortfaldt imidlertid alle reelle og formelle Konfliktpunkter, idet der blev indgaaet Overenskomst inden Strejken iværksattes.

Sagens Realitet drejede sig, som bekendt, om en Formands Optræden overfor Arbejderne hos Schur & Co. i Horsens.

Tømrerne tog det givne Strejkevarsel tilbage d. 7. Februar, efter at Strejken, der for Provinsernes Vedkommende var varslet til 1. Februar, var udsat 1 Uge, fordi Forhandlingerne blev genoptaget d. 31. Januar.

Tilskærerne genoptog Arbejdet d. 15. Februar.

Med Overenskomsten af 16. Februar i Tekstilfaget aflystes den til d. 20. Februar bebudede Lock-out.

Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Typograf- og Bogbinderstrejke i Finland.

Siden Nytaar har 2000 Typografer og 500 Bogbindere været i Strejke i Finland, for at forhindre Reduktioner i bestaaende Lønvilkaar.

Arbejdsgiverne i Bogindustrien, støttet af selve Arbejdsgiverforeningen derovre, havde opsagt de tidligere Overenskomster og forlangte Timeløn indført i Stedet for Uge- eller Maanedsløn for Typografernes Vedkommende. Dette kan Typograferne ikke indgaa paa, da det betyder en afgjort Nedsættelse og Usikkerhed i Indtægterne for dem, da Arbejdet i Bogtrykkerierne sjældent strækker sig over hele Dagen.

Arbejdsgiverne vil ogsaa have Ret til at disponere over Typograferne til et hvilket som helst Tidspunkt paa Natten. Arbejderne kræver Ret til Frihed fra Kl. 2 Nat.

Endelig kæmper Typograferne for at bevare Maskinsætningen for de Faglærte, der har arbejdsløse nok, og deriblandt Folk, der er kendt med Maskinarbejdet. Arbejdsgiverne vil have uindskrænket Ret til at benytte ikke-faglært Arbejdskraft til Maskinerne.

Bogbindernes Overenskomst er ligeledes opsagt, og en daarligere end den opsagte søges Arbejderne paatvunget.

Arbejdsgiverne har hidtil stillet sig ganske afvisende overfor For-

handling, og det ser i Øjeblikket ud til, at Kampen vil blive langvarig.

I Frankrig

har Regeringen forelagt Deputeretkamret et Forslaget om Indførelsen af en ved Lov fastsat Maksimalarbejdsdag paa 10 Timer for alle de Industriarbejdere, der ikke allerede ved bestaaende Speciallove er sikrede en kortere Arbejdsdag.

Denne Arbejdstid er allerede indført ved Lov for alle Arbejdere i saadanne industrielle Virksomheder, hvor der beskæftiges Kvinder.

Legitimationstvang i Prøjsen.

Paa den internationale faglige Konference i Paris i Aaret 1909 havde Landsorganisationen i Belgien, som tidligere meddelt, rejst Spørgsmaalet om, hvad der kunde gøres for at afskaffe Legitimationskortene for Arbejdere, der faar Arbejde i Prøjsen.

Ved Indskrivning skulde de paagældende betale 2 Mark og yderligere 5 Mark ved Kortets Udstedelse; med andre Ord havde de besiddende Klasser i Prøjsen lagt en betydelig Skat paa den arbejdende Klasse.

Konferencen vedtog, at man hver i sit Land vil søge Regeringerne paavirkede til at gøre deres Indflydelse gældende overfor den prøjsiske Regering og andre Forbundsstater, der havde indført denne Kort-Tvang.

For Danmarks Vedkommende har De samvirkende Fagforbund indhentet forskellige Oplysninger angaaende denne Sag, og det er derved konstateret, at den trufne Foranstaltning er et absolut Brud paa bestaaende Overenskomster.

Med alle de Stater, hvorfra der kan komme Arbejdere til Tyskland, har dette almindeligvis afsluttet Kolonisations- eller Handelsoverenskomster. Hvor saadanne ikke er afsluttet bestaar Mestbegunstigelser, d. v. s. Traktater, der indrømmer Statsborgere fra vedkommende Land ved deres Ophold i Tyskland mindst de samme Rettigheder, som er Borgerne garanteret fra et hvilketsomhelst andet Land.

I Handelsoverenskomsterne er optaget Bestemmelser, *i Følge hvilke Udlændingene i Tyskland ikke maa afkræves andre Skatter og Afgifter end dem, der udredes af Statsborgerne i det tyske Rige.*

En Bestemmelse i Handelsoverenskomsten mellem *Rusland* og *Tyskland* er f. Eks. saalydende:

»Borgerne fra et af de to kontraherende Lande, som har nedsat sig i det andet Lands Omraade eller som forbigaaende opholder sig der, skal der nyde de samme Rettigheder i Handels- og Næringssamkvemmet og ikke underkastes højere eller andre Afgifter end Landets egne Indbyggere. De skal i det andet Lands Omraade i enhver Henseende nyde de samme Rettigheder, Privilegier, Friheder, Begunstigelser og Befrielser som Indbyggerne fra det mestbegunstigede Land.«

Samme eller lignende Bestemmelser er optaget i andre Overenskomster.

Nogle Landes Parlamenter, saaledes Østrigs, Italiens og Schweits', har allerede efter forudgaaende Interpellationer fra Arbejderrepræsentanter paa Rigsdagene rettet Henvendelse om Sagen til den tyske Rigsregering, som dog foreløbig tilsyneladende har afvist dtsse Henvendelser ved at benægte, at der er begaaet Brud paa Traktater, og ved at hævde, at den trufne Foranstaltning er nødvendig, fordi det ofte hænder, at udenlandske Arbejdere begaar Kontraktbrud og Voldshandlinger, der forbliver usonede, ligesom Regeringen hævder, at de 7 Mark kun er en Godtgørelse for Ulejlighed og Omkostninger ved Kortets Udfærdigelse og Udstedelse.

Denne Paastand fra Rigsregeringens Side er ganske horribel, da der selvfølgelig for det første slet ikke er nogen Mening i, at *alle* udenlandske Arbejdere skal betale Bøder fordi enkelte løber fra en Bødes Betaling eller Afsoning og for det andet fordi Ulejligheden med Kortets Udstedelse sammen med dettes Værdi kun andrager et Par Øre.

Ydermere er det slet ikke Staten

eller Politimyndighederne, der tager Indtægten, men et *privat* Selskab: *Markarbejder-Centralisationen*, der ved Hjælp af de indvundne Penge afholder Udgifterne til at fordele Arbejdere ud omkring til Landvæsenet.

Rent latterlig og samtidig moralsk forkastelig er denne Legitimationsudgift, da den kun rammer dem, der *vil* arbejde, medens Folk, der *ikke* vil arbejde og internationale Plattenslagere uantastet og uden nogen særlig Skat kan bevæge sig hvorsomhelst i det tyske Rige.

De samvirkende Fagforbund, som indgaaende har beskæftiget sig med disse Forhold, har indtilvidere sat sig i Forbindelse med den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe herhjemme, som derefter gennem sin Formand, Folkethingsmand *Th. Stauning* i en Skrivelse af 9. Februar har rettet en Henvendelse til Udenrigsministeren om at intervenere i Sagen.

Saasnart Ministerens Svar foreligger, vil Sagen blive optaget paany, saafremt Svaret da ikke gaar ud paa, at Sagen er tilfredsstillende ordnet.

En Voldgiftskendelse.

Bogbinderne i Aalborg.

I Juli 1910 indgik Bogbinderforbundet Overenskomst med Mestrene Landet over.

For at understrege enkelte af Overenskomstens Paragrafer tilføjedes der en »Protokoltilførsel«, der blandt andet indeholder følgende Passus: »Hvor Arbejdsforholdene i Forvejen er gunstigere end de i nærværende Overerenskomst fastsatte Bestemmelser, maa de dog ikke forringes.«

Paa Adolph Holsts Fabrik i Aalborg var der i Henhold til denne Protokoltilførsel rejst Protest fra Arbejdernes Side, fordi Firmaet ikke havde ydet den samme Betaling for Julehelligdagene 1910, som der tidligere var ydet for Helligdage, og Bogbinderforbundet krævede at Fabrikens *samtlige* Arbejdere i det foreliggende Tilfælde saavel som fremtidig skal aflønnes efter de tidligere Regler.

Firmaet og Mesterorganisationen nægtede at indgaa herpaa og Sagen gik, efter at være behandlet imellem Fagets Organisationer, til De samv. Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen, hvor man ved et Møde d. 19. Januar enedes om en Ordning, der formentlig gjorde Ret og Skel til begge Sider.

Bogbinderforbundets Repræsentant forbeholdt sig dog Sanktiou af Aalborg Afdeling paa det indgaaede Forlig, og man var paa Forhaand enig om, at Sagen skulde henvises til Fagets Voldgiftsret, saafremt Aalborg Afdeling ikke tiltraadte Forliget.

Aalborg Afdeling forkastede det. Den 8. Februar traadte Voldgiftsretten derefter sammen med Assessor *E. Tybjerg* som Formand og Opmand, og 3 Dage efter faldt Kendelsen, afsagt af Opmanden.

Han udtaler, at Protokoltilførslen ikke er saa tydelig affattet, saa den i sig selv afgør Spørgsmaalet; man maa tænke sig et Supplement dertil, og han kommer til det Resultat, at Tilføjelsen maa gaa ud paa, at den *enkelte* Arbejder ikke bliver stillet ugunstigere end han var før Overenskomsten af 1. Juli 1910 blev indgaaet, og at man ikke kan tillægge Protokoltilførslen den Betydning, at *alle* Arbejdere skulde bibeholde de Fordele, som tidligere har været Kutyme paa Fabrikkerne, ved Siden af hvad der iøvrigt tilsikres gennem Overenskomsten.

Udfra dette Ræsonnement lyder Kendelsen paa, at de Arbejdere, som før 1. Juli 1910 har haft Helligdagsbetalingen, ikke maa faa deres Aarsindtægt forringet paa *Grund* af den bortfaldne Helligdagsbetaling.

Det Forslag til Spørgsmaalets Løsning, der den 19 Januar blev udarbejdet ved Forhandling mellem Parterne og Hovedorganisationerne, var iøvrigt i Realiteten tæt op ad den faldne Kendelse.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 34 ❁ KØBENHAVN DEN 25. FEBRUAR 1911 ❁ 7. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Lock-out- og Strejkevarsler). Forligsmanden. Ind- og Udmeldelser. Kongresser. Arbejderbevægelsen i Udlandet. Durand løsladt. Arbejdsløshedsforsikring i Frankrig. Saxo Wiegels Grav. Arbejdsløsheden.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Febr. 1911. Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Marts 1911.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

Lock-out- og Strejkevarsler.

I den sidst forløbne Uge er der, ligesom i de foregaaende, arbejdet under en Højspænding for at faa Forholdene ordnede i de Fag, hvor Overenskomsterne er opsagt fra den ene eller anden Side.

Nogle Overenskomster *er* jo allerede udløbne d. 1. Februar, og i begge Lejre har man længtes efter en Afslutning; fra vor Side naturligvis helst en Afslutning, der betød *Fred* paa Vilkaar, der bedrede de hidtilgældende Forhold i en saadan Grad, at Betingelserne for at leve paa en menneskeværdig Maade i det Aaremaal, Overenskomsterne rækker over, var skaffet tilveje.

Det kan noteres med Tilfredshed, at der i de seneste Dage er ryddet betydelige Sten af Vejen, saaledes at Udsigterne til en fredelig Udgang i nogle Fag i hvert Fald ikke er formindsket.

Vi kunde i forrige Nr. af »Arbejderen« meddele, at *Skrædere* og *Tilskærere* i København og *Tekstilarbejderne* i hele Landet havde afsluttet Overenskomster, der udelukkede enhver Mulighed for Storkamp i disse Fag.

Siden da har *Elektrikerne* forhandlet med Arbejdsgiverne og uagtet alt bristede paa Minimallønsspørgsmaalet, fortsatte man dog, paa Forligsmandens Initiativ, Forhandlingerne om Fagets Priskuranter for København og Provinserne samt om nogle andre Spørgsmaal.

Overenskomsten herom fik følgende Ordlyd:

20. Febr. 1911.

»Ved Fællesmødet i Dag om Overenskomsterne i Elektrikerfaget opnaaedes ikke Enighed, saaledes at den bebudede Lockout vil træde i Kraft som varslet Mandag den 27. ds. — Dog enedes Parterne om at lade et Fællesudvalg færdiggøre den københavnske Priskurant paa Grundlag af det af det nedsatte Udvalg udarbejdede Forslag, alt under den Forudsætning, at begge Parter er berettigede til at stille Forslag til Forandringer i dette. — Ligeledes optages Forhandlinger om Priskuranten for Provinserne paa Grundlag af de forelagte Forslag.«

Allerede efter en Dags Forløb indløb Meddelelse om, at der var opnaaet Enighed om Priskuranten for København samtidig med, at to andre vanskelige Spørgsmaal om Lærlinges og Ikke-faglærte Arbejderes Arbejdsforhold overfor Elektrikerne var løste.

Dagen derpaa meddelte det samme Fag, at den provinsielle Priskurant

var i Orden, og samtidig bragte *Skræderne* Bud om, at Forhandlingerne om en Priskurant for Provinserne var tilendebragte med et for Arbejderne akceptabelt Resultat.

Skræderne i Provinserne har hidtil haft en meget klassificeret Løntarif; i alle Provinsbyer har man haft 4 Lønklasser, men dette Forhold er nu ændret derhen, at 4. Klasse straks bortfalder eller, om man vil, rykker op i 3. Klasse.

Dernæst har man i hver By inddelt Mestrene i en *A*- og en *B*-Klasse; heraf bortfalder *B*-Klassen, saaledes at der kun bliver en Klasse Mestre.

Desuden har Arbejdet været delt i fint og ordinært Arbejde; ogsaa her stryges den sidste Betegnelse, saaledes at der kun bliver én Betegnelse.

Heri ligger selvfølgelig væsentlige Fordele for Skrædersvendene; men man er udover dette enedes om at tillægge Akkordpriserne 5—8 pCt. Løntillæg. Fordelingen heraf sker paa et Møde i Odense Søndag d. 5. Marts, men den vil næppe give Anledning til Strid.

Overenskomsten træder i Kraft den 1. April og gælder i 5 Aar med den hidtidige Udløbstid.

Det er bemærkelsesværdigt, at Forhandlingerne om denne Overenskomst allerede er afsluttet nu; den gamle udløber nemlig først til d. 1. April d. A.

Som meddelt tidligere, havde Arbejdsgiverforeningen i forrige Uge sendt første Lock-outvarsel til *Elektrikerne, Metaltrykkerne* og *Gørtlerne* og til *Træindustriarbejderne* (Savværksarbejdere og Maskinsnedkere).

Den 17. Februar fik alle 3 Organisationer *andet* Lock-outvarsel og dermed Bud om, at den store Udsmidning skal finde Sted d. 27. Februar, hvis der ikke inden den Tid er truffet Ordninger, der tilfredsstiller Arbejdsgiverforeningen og dennes Underorganisationer.

Lock-outvarslet, der blev tilstillet Træindustriarbejderne, var imidlertid af et saa vagt og uforstaaeligt Indhold, saa det blev nødvendigt at fremsende en Protest derimod for at faa klaret, *hvem* det er af Træarbejderforbundets Medlemmer, der skal smides paa Gaden d. 27.

Den 20. Februar har De samv. Fagf. derfor afsendt nedenstaaende Skrivelse:

Til Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, her.

Vi har under 19. ds. fra Træindustriarbejderforbundet i Danmark modtaget en Protest imod Lovligheden af det 2. Varsel, som det ærede Forretningsudvalg den 17. ds. har sendt i følgende Form:

»... at der fra og med Mandag Morgen den 27. ds. iværksættes Arbejdsstandsning overfor samtlige hos Medlemmer af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening beskæftigede Medlemmer af Træindustriarbejderforbundet i Danmark, for saa vidt ...«

Forbundet erindrer om, at det har sine Medlemmer arbejdende hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen i følgende Fag og Industrigrene: Savværker, Maskinsnedkerier, Stole- og Møbelfabrikker, Vogn og Wagonfabrikker, Trævarefabrikker, Hammerværker, Maskinfabrikker, Bødkerier og Stavfabrikker, Forgylderier og Listefabrikker, Pianofabrikker, Skibsværfter og Baadebyggerier, Træskofabrikker, Børstefabrikker, hos Tømmerhandlere og i en Række andre Virksomheder af højst forskellig Art.

Da det maa formodes, at den ved 2. Varsel bebudede Lockout ikke omfatter alle disse mangeartede Virksomheder, og da det ikke af Varslet fremgaar, hvilke Virksomheder der er undtagne, saa lidt som det af Varslets Ordlyd er Forbundet muligt at danne sig blot et nogenlunde Skøn over den bebudede Lockouts Omfang, anmoder Forbundet os om overfor det ærede Forretningsudvalg at protestere mod Varslets Gyldighed, eventuelt at lade Spørgsmaalet afgøre af den faste Voldgiftsret.

Herved efterkommer vi Forbundets Anmodning og slutter os ganske til dets Protest, idet vi erindrer det ærede Forretningsudvalg om *den permanente Voldgiftsrets* Kendelse af 24. Maj 1910 i Sag Nr. 34.

Nævnte Sag drejede sig ligeledes om Gyldigheden af Varsler givet af det ærede Forretningsudvalg, og hvad 2. Varsel angaar, afsagde Voldgiftsretten den Kendelse, at dette »*skal specificere Lockout'ens nærmere Omfang*«.

I Præmisserne siger Retten, at det 2. Varsel i hvert Fald skal »indeholde saa fyldestgørende Specifikation, at de paagældende Organisationer kan sé, hvilke Medlemmer der er Tale om at udelukke«.

Vi forventer omgaaende det ærede Forretningsudvalgs Erklæring om Sagen, og hvis den ikke er os tilfredsstillende, forbe-

holder vi os at indbringe Sagen for den faste Voldgiftsret.

P. F. V.
CARL F. MADSEN

Carl Gran.

Dagen efter meddelte Arbejdsgiverforeningen, at det var *alle* Forbundets Medlemmer, der skulde herut, uanset hvor de arbejdede, blot det var paa en Arbejdsplads, hvorover Arbejdsgiverforeningens Arme spænder.

Fredag d. 24. forhandles der dog endnu en Gang, inden Krigen bryder løs.

Metaltrykkernes Forhold drøftedes paa et Møde d. 22. Februar, og Forbundets Repræsentanter fremsatte paany Kravet om 45 Øre som Minimalløn som Betingelse for at indgaa paa en Overenskomst; for at undgaa Konfliktens Fortsættelse (Metaltrykkerne har som bekendt strejket i ca. 4 Maaneder) og dens Udvidelse til Gørtler- og Metalarbejdernes Fagforenings 300 Medlemmer tilbød man dog at nøjes med 43 Øre som Minimalløn i det første Aar.

Arbejdsgiverne vilde under ingen Omstændigheder strække sig udover 40 Øre straks og 42 Øre fra 1913, uagtet der faktisk har eksisteret en Minimalløn paa 45 Øre i dette Fag i de sidste tre til fire Aar, idet der i Tidens Løb er truffet mundtlig Aftale mellem Metaltrykkernes Fagforening og de enkelte Firmaer herom.

Alt bristede saaledes, men idet Parterne skulde til at forlade Forhandlingslokalerne, kom Forligsmanden, Hr. Direktør *Michael Kofoed*, med Parlamentærflaget i Haanden, og en Timestid efter var alle tilstedeværende enige om at underskrive et Dokument, der muliggjør en fredelig og forventelig tilfredsstillende Udgang af Konflikten.

Formanden for Gørtler- og Metalarbejder-Forbundet, hvis Medlemmer stod overfor en Udsmidning uden selv at have noget udestaaende med Arbejdsgiverne, var til Stede og deltog i Forhandlingerne; og Situationen formede sig saaledes, at der ved Forliget skabtes en Mulighed for, at Gørtlerne i København faar *deres* Overenskomst fornyet og ændret, samtidig med at Metaltrykkernes Konflikt kommer ud af Verden; i hvert Fald faar Gørtlerne ved den indgaaede Overenskomst Lejlighed til eventuelt at gaa i Kamp for *egne* Interesser i Stedet for udelukkende at være Kanonføde for et andet Fags Konflikt med Gørtlerlavet.

Gørtlernes Overenskomst kunde ellers først opsiges til Udløb d. 1. Oktbr. d. A.

Forligets Ordlyd er følgende:

Ved et Møde i Dag i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Gørtlerlavet, Metaltrykkernes Fagforening og Gørtler- og Metalarbejdernes Fagforening af 1873 enedes man om snarest muligt at optage Forhandling med Metaltrykkernes Fagforening om en Overenskomst samt med Gørtler- og Metalarbejdernes Fagforening om en Fornyelse af Overenskomsten fra 1. Oktober d. A.

Den til Mandag den 27. ds. bebudede Lockout udsættes til Lørdag den 11. Marts og Strejken indstilles saalænge. De strejkende Metaltrykkere optager Arbejdet fra Fredag Morgen den 24. ds., saavidt muligt i samme Omfang, som før Arbejdet blev nedlagt.

Saafremt Forhandlingerne ikke fører til Enighed, er begge Parter berettigede til at fremtvinge en Afgørelse ved Iværksættelse af de indstillede Arbejdsstandsninger.

København, den 22. Februar 1911.

For Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening:
J. C. Hauberg,
For De samvirkende Fagforbund i Danmark:
Carl F. Madsen.
For Metaltrykkernes Fagforening:
O. Olsen.
For Gørtler- og Metalarbejdernes Fagforening af 1873:
A. Hartmann.
For Gørtlerlavet:
Carl Rasmussen.

Blikkenslagerforbundet har d. 20. Februar sendt Arbejdsgiverforeningen første Varsel om Strejke paa Dansk Maalerfabrik i København.

Arbejdsgiverne, som ellers har udelukket Blikkenslagerne overalt, hvor man har kunnet ramme dette

Fags Arbejdere, har indskrænket sig til at udelukke en Trediedel af Maalerfabrikens Arbejdere, fordi denne Virksomhed er delvis afhængig af Københavns og andre Kommuner.

Nu har Forbundet altsaa svaret: »Den Leg leger vi ikke« og tager derfor Resten af Mandskabet ud.

Københavns Kommune skulde saamænd være saa klog, at den med det samme overtog og udførte alle Maalerreparationer paa egne Værksteder og betakkede sig for Dansk Maalerfabriks »overordentlig værdifulde« Assistance, naar denne Fabriks Indehavere eller Ledere gaar rundt med Lock-outsyge i Kroppen og derved udsætter Kommunen for at komme i de vanskeligste Situationer, selv om der ikke er nogensomhelst rimelig Grund for Maalerfabriken til at søge Konflikt med sine Arbejdere, og det er der ikke i nærværende Tilfælde, hvor Fabriken bare løber i Hælene paa Storarbejdsgiverne og ganske sportsmæssig spiller Hasard med Fabrikens, dens Arbejderes og Kommunens Velfærd og Interesser.

I *Murerfaget* er der stadig ført Forhandlinger om Priskuranten, men noget endeligt Resultat foreligger endnu ikke.

Om *Tømrernes* Forhold meddeler et Ritzautelegram følgende:

Arbejdsgiverforeningen har Mandag d. 20. Februar sendt Dansk Tømrerforbund og den af Forbundet udtraadte Hustømrernes Fagforening i Aarhus første Varsel om Lock-out.

Støberiarbejdernes Løn- og Arbejdsforhold drøftedes ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen Torsdag d. 23. Februar, hvor Repræsentanter for Dansk Arbejdsmands-Forbund, Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark, Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund var til Stede.

Efter nogle Timers Forhandlinger, hvor Spørgsmaalene om højere Lønningers Fastsættelse, Specialtillæg, Akkorders Fastsættelse m. m. og Organisationernes eventuelle Indgriben i disse Forhold indgaaende drøftedes, udsattes Forhandlingerne til Onsdag d. 1. Marts; særlig Minimallønnens Størrelse var Emnet, der trængte til nye Overvejelser fra begge Sider, og Forhandlingerne herom og et muligt Resultat paa dette Punkt vil sikkert influere stærkt paa de øvrige Spørgsmaals Afgjørelse.

Forligsmanden

har tilsendt os Kopi af en Skrivelse, som han paa given Foranledning har tilstillet Arbejdsgiverforeningen, der ønskede en Udtalelse om, hvorledes Forligsmanden opfattede sin Stilling med Hensyn til Fremgangsmaaden, naar hans Intervention var nødvendig.

Da denne Skrivelse er af almen Interesse, gengiver vi den nedenstaaende:

Forligsmanden i Arbejdsstridigheder. *D. 17. Febr. 1911.*

I Anledning af en Forespørgsel, der er rettet til mig af Formanden for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Direktør S. C. Hauberg, har jeg D. D. tilskrevet Hr. Direktør Hauberg saaledes:

I Skrivelse af 14. d. M. har Hr. Direktøren udbedt sig en Udtalelse angaaende min Opfattelse af Bestemmelserne i §§ 3—4 i Lov Nr. 82 af 12. April 1910 om Udnævnelse af en Forligsmand i Arbejdsstridigheder. Under Henvisning til, at det under Forhandlingerne i Fællesudvalget af 17. August 1908 var en Forudsætning, at Forligsmanden først skulde gribe ind, naar det havde vist sig, at Forhandlinger mellem vedkommende Hovedorganisationer ikke var i Stand til at hidføre en fredelig Løsning af opstaaede Konflikter, har De forespurgt, om ikke de citerede Lovbestemmelser maa forstaas i Overensstemmelse hermed, saaledes at Forligsmanden er udelukket fra at træde i Forbindelse med Under-

organisationer, mellem hvilke der er opstaaet Strid, men maa henvende sig til vedkommende Hovedorganisationer, hvem de Beføjelser, der efter Lovens §§ 3 og 4 ere tillagte »Parterne«, maa antages at tilkomme.

I den Anledning skal jeg som min Formening udtale, at Ordene i de nævnte §§'er, der iøvrigt indeholder forskellige Fravigelser fra det af »Fællesudvalget« udarbejdede Lovforslag, næppe indeholder nogen klar Besvarelse af det rejste Spørgsmaal, og at det som Følge heraf maa tilkomme Forligsmanden i hvert enkelt Tilfælde at afgøre, hvem der rettelig bør opfattes som de stridende Parter.

Da jeg imidlertid er enig med Hr. Direktøren i, at der bør indrømmes Arbejdsgivere og Arbejdere den videst mulige Adgang til at forhandle sig selv til Rette, og at der ofte vil være Udsigt til at opnaa et gunstigt Resultat ved Forhandlinger mellem vedkommende Hovedorganisationer, kan jeg som en Hovedregel, som jeg har til Hensigt at følge i min Virksomhed som Forligsmand udtale, at jeg først agter at gribe ind i Konfliktstilfælde, naar det har vist sig, at Forhandlinger mellem Hovedorganisationerne har været resultatløse. Jeg gaar dog ud fra, at der — som ogsaa i Hr. Direktørens Skrivelse anført — vil blive tilkaldt Repræsentanter for vedkommende Underorganisationer i de Tilfælde, hvor en Forhandling mellem Hovedorganisationerne finder Sted under min Ledelse.

MICHAEL KOEFOED

Ind- og Udmeldelser.

Uhrmagerne danner Forbund. Uhrmagersvendene, som tidligere kun var organiserede i København, har nu oprettet Afdelinger ogsaa i forskellige Provinsbyer. Samtlige Afdelinger er sammensluttede i »Forbundet af Uhrmagersvende i Danmark« og tilhører De samvirkende Fagforbund.

Kongresser.

I Norge holder følgende Fagforbund Kongres i indeværende Aar: *Arbejdsmands*forbundet den 25. Maj i Kristiania; *Murer*forbundet d. 5. Juni, *Guldsmedearbejder*forbundet Paaskeugen og *Lithograf*forbundet ligeledes Paaskeugen; de tre sidstnævnte i Bergen.

Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Spanien.

30,000 Banemænd meldes ind i Organisationen.

Et Telegram fra Madrid meddeler, at Socialdemokraten Bario efter en 5 Maaneders Agitationsturne har vundet 30,000 nye Medlemmer til Jærnbanefunktionærernes Organisation. Det antages, at dette mægtige Fagforbund nu vil være i Stand til at kunne tiltvinge sig haardt tiltrængte Forbedringer.

Bagernes Forbund udfolder ligeledes et energisk Arbejde for Gennemførelsen af en Lov, som forbyder Natarbejdet. Alle Lægeavtoriteter hævder, at denne Lov er en Nødvendighed, da Bagerfaget rammes haardest af Lungesvindsot.

Fra andre Egne af Spanien meldes ogsaa stor Fremgang for Arbejderklassens Bestræbelser for bedre Vilkaar.

Den tidligere Ligegyldighed for Politik og Socialismen er i de seneste Tider afløst af en levende Interesse for sociale Samfundsspørgsmaal.

I *Los Carenas* (Nordvestspanien) er man kommet saa vidt, at Arbejderpartiet har indviet et »Folkets Hus«.

Durand løsladt.

I »Arbejderen« Nr. 29 omtalte vi ret udførligt Dødsdommen over *Durand*, Formanden for Havnearbejdernes Fagforening i den franske By Havre, samt de franske Fagforeningers Protest mod Dødsdommen. *Durand er nu sat paa fri Fod.* Justitsministeren har, efter at være gjort bekendt med de Slutninger, Revisionskommissionen har draget af Prøvelsen, givet Ordre til, at oversende Akterne til Kassationsretten, og givet Generaladvokaten i Rouen Ordre til at sætte Durand paa fri Fod.

Da Durand fik Meddelelse om, at han skulde løslades, vægrede han sig ved at forlade Fængslet, da han frygtede, at man vilde føre ham til en Sindssygeanstalt. Ved Familiens Ankomst, som fandt Sted samme Dag om Eftermiddagen, forsvandt imidlertid enhver Frygt.

Durands Befrielse er sket ved et uhyre Pres af den offentlige Mening. Hans Dommere indstillede ham end ikke til Benaadning. Men ved den franske Arbejderstands kraftige Agitation blev Præsident *Fallieres* tvunget til for to Maaneder siden at forandre Dødsdommen til 7 *Aars Tugthus*. Og derefter fulgte de Afhøringer, der viser, at de opstablede Vidner er falske og underkøbte, at Durand er uskyldig, og at den franske Domstol har afsagt en Klassedom.

Arbejdsløshedsforsikring i Frankrig.

Ved den franske Finanslov af 22. April 1905 stilledes for første Gang et Beløb til Raadighed for Regeringen til Uddeling blandt Arbejdsløshedskasser. Men i Reglen optages dette Beløb langtfra af Fagforeningerne, da der ikke i Frankrig er skabt nogen større Interesse for Arbejdsløshedsforsikring.

Det i Aaret 1909 uddelte Beløb udgjorde saaledes kun 42,000 Fr.

Den Kommission, der forestaar Uddelingen af Statens Tilskud, har udstedt forskellige Reglementer angaaende Kassernes Organisation og Bestyrelse samt Kontrollen med de Arbejdsløse. De fleste statsunderstøttede Kasser har optaget disse Regler i deres Statutter, men dette er ingen Betingelse for at faa Statstilskud; Kasserne er fuldstændig selvledede.

Statsbidraget fastsattes for 1909 til 20 pCt. af den uddelte Understøttelse for de lokalt begrænsede Kasser, og til 30 pCt for de øvrige.

I første Halvaar af 1909 fremkom 125 Andragender om Tilskud, af hvilke 74 blev bevilgede; de øvrige afsloges, fordi Andragenderne ikke havde givet tilstrækkelige Oplysninger eller fordi Kassernes Virksomhed var for ubetydelig. I andet Halvaar fik af 167 Andragere 79 Tilskud. Ialt fik 94 Kasser med 40,000 Medlemmer Tilskud til et Beløb af de ovennævnte 42,000 Francs. Kasserne havde til 7300 Arbejdsløse udbetalt 185,900 Fr. som Erstatning for 94,600 tabte Arbejdsdage.

Den betydeligste Udvikling har Arbejdsløshedsunderstøttelsen opnaaet i det grafiske Fag, som ogsaa har den stærkeste Fag-Organisation, eller rettere to Fagforbund, med tilsammen 12,700 Medlemmer i deres Arbejdsløshedskasser. Af Tekstilindustriens Arbejdere er 5300 og af Metalindustriens 4100 Medlemmer af Arbejdsløshedskasser.

Naar Betydningen af Arbejdsløshedsforsikringen i saa ringe Grad synes at være gaaet op for de franske Arbejdere, skyldes det sikkert, at Arbejdsløsheden i Frankrig er et mindre Onde end i andre Lande, som har en hastigt voksende Befolkning og som grundet paa deres industrielle og økonomiske Organisation er blevet ramt haardere af de senere Aars økonomiske Kriser.

Saxo Wiegels Grav.

Rejsning af et Mindesmærke.

En Kreds af danske Partifæller, der er bosiddende i Amerika, har

henvendt sig til Socialdemokratisk Forbund med Meddelelse om, at man agtede at søge Midler tilvejebragt til Rejsning af et Mindesmærke paa vor afdøde Landsmand og Partifælle *Saxo Wiegels* Grav i New York, idet man forventede, at der ogsaa kunde paaregnes Bidrag fra Danmark.

Forretningsudvalget har med Tak modtaget nævnte Meddelelse og har besluttet at yde et Bidrag af Partikassen, samt at anmode andre Organisationer i Danmark om ligeledes at yde Bidrag.

Saxo Wiegel, der i sin Tid var Redaktør af »Social-Demokraten«, erindres som en brav og offervillig Partifælle. Han ydede sin Arbejdskraft i Partiet og var ogsaa i de Aar, hvor Partiet havde store økonomiske Vanskeligheder, rede til at bringe økonomiske Ofre.

Saxo Wiegels Minde bør derfor bevares, og der er sikkert i Danmark mange Partifæller, navnlig af de ældre, der med varme Følelser mindes hans Arbejde og gærne ønsker, at deres Organisation er med til at hædre hans Minde.

Organisationer, der ønsker at yde Bidrag, anmodes om at sende Meddelelse eller Bidrag til Socialdemokratisk Forbunds Kasserer, Oscar Johansen, Rømersgade 22, København, saavidt muligt inden 1. April d. A.

For Socialdemokratisk Forbunds Forretningsudvalg

Th. Stauning.

Arbejdsløsheden
i December 1910.

De i Fortegnelsen anførte 45 Fag eller Organisationer have meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i December 1910 for ialt c. 84,100 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Slutning 14,800 eller 17,6 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til c. 277,600 eller gennemsnitlig 3,30 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Slagteriarbejdere, Tekstilarbejdere, Murarbejdsmænd i København, Malere, Sadelmagere, Træindustriarbejdere, Papirfabriksarbejdere, Bogbindere, Arbejdsmandsorganisationerne i Gentofte og Omegn og i Randers samt kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	108	108	9	255	400	154	10	167	508	262	19	422
Bagere og Konditore ..	1013	1013	249	6746	1027	1027	127	3811	2040	2040	376	10557
Sukkervarearb. m. m. .	98	98	11	234	68	68	27	224	166	166	38	458
Bryggeriarbejdere	2060	2060	33	638	1278	1278	12	213	3338	3338	45	851
Mineralvandsarbejdere	66	66	4	104	—	—	—	—	66	66	4	104
Skraatobaksarbejdere.	118	118	13	338	272	272	22	329	390	390	35	667
Tobaksarbejdere.....	3048	3048	342	11630	1511	1511	79	3679	4559	4559	421	15309
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Tilskærere	116	116	6	212	—	—	—	—	116	116	6	212
Handskemagere	68	68	0	0	21	21	9	51	89	89	9	51
Hattearbejdere	150	150	5	156	65	65	3	26	215	215	8	182
Skotøjsarbejdere.....	1885	1885	186	5124	952	932	83	1025	2837	2817	269	6149
At overføre..	8730	8730	858	25437	5594	5128	372	9525	14324	14058	1230	34962

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løb. af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løb. af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn	Antal tabte Arbejdsdage i Løb. af Maaneden
Overført...	8730	8730	858	25437	5594	5128	372	9525	14324	14058	1230	34962
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	110	110	46	810	59	59	27	592	169	169	73	1402
Murere	1657	1657	1000	20000	3426	2004	817	12025	5083	3661	1817	32025
Hustømrere	1078	1078	600	13529	2987	2976	902	16049	4065	4054	1502	29578
Skibstømrere	—	—	—	—	311	311	40	1198	311	311	40	1198
Snedkere	3100	3100	1022	23346	3129	3069	822	16899	6229	6169	1844	40245
Billedskærere	104	104	25	408	42	42	7	114	146	146	32	522
Glarmestre	84	84	12	342	—	—	—	—	84	84	12	342
Stukkatører	60	60	40	624	15	15	4	49	75	75	44	673
Gas- og Vandarbejdere	74	74	15	390	—	—	—	—	74	74	15	390
Skorstensfejere	65	65	4	84	—	—	—	—	65	65	4	84
Ovnsættere	11	11	9	165	—	—	—	—	11	11	9	165
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Bødkere	280	280	11	169	395	395	40	819	675	675	51	988
Drejere	70	70	11	234	225	214	46	261	295	284	57	495
Barnevognsarbejdere	31	31	1	45	—	—	—	—	31	31	1	45
Kurvemagere	80	80	0	0	—	—	—	—	80	80	0	0
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	110	110	1	20	84	84	0	0	194	194	1	20
Hvidgarvere	36	36	1	26	41	41	0	0	77	77	1	26
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	626	626	84	519	—	—	—	—	626	626	84	519
Pottemagere	46	46	0	0	40	40	0	0	86	86	0	0
Stenarbejdere	143	32	4	198	345	202	9	312	488	234	13	510
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Blikkenslagere	675	675	105	2030	420	420	24	413	1095	1095	129	2443
Filehuggere	18	18	5	138	—	—	—	—	18	18	5	138
Metaltrykkere	64	64	2	41	6	6	0	0	70	70	2	41
Gørtlere og Metalarb.	270	270	43	797	77	77	6	121	347	347	49	918
Smede og Maskinarb.	5460	5460	580	16143	4537	4537	432	7220	9997	9997	1012	23363
Formere	350	350	102	1823	1000	1000	483	7440	1350	1350	585	9263
Elektrikere	444	444	53	1278	243	243	6	133	687	687	59	1411
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	280	280	16	420	88	88	7	121	368	368	23	541
Typografer	2300	2300	146	2668	1316	1316	60	1091	3616	3616	206	3759
Sømænd	1200	1200	60	1260	1200	1200	100	2800	2400	2400	160	4060
Søfyrbødere	1200	1200	0	0	—	—	0	0	1200	1200	0	0
Kedel- og Maskinpass.	749	749	33	776	693	623	20	387	1372	1372	53	1163
Kellnere	795	795	170	3500	285	285	45	1000	1080	1080	215	4500
Arbejdsmænd	13000	11601	2061	40832	18000	17729	3407	40989	31000	29330	5468	81821
Tilsammen	43300	41790	7120	158052	44488	42304	7676	119558	87788	84094	14796	277610

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 35 ❋ KØBENHAVN DEN 4. MARTS 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Lock-out- og Strejkevarsler). Vore Lønkrav. Legater.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

Lock-out- og Strejkevarsler.

Det lykkedes ikke — trods alle Anstrengelser — at forhindre, at nogle Fag alligevel kom ud i Konflikt.

Et svagt Haab om at faa *Træindustriarbejdernes* Forhold ordnede før Lock-outen udbrød d. 27. Februar, bristede efter en halv Dags Forhandling d. 24. Februar, og alle Konfliktspunkterne fra tidligere Møder stod ligesaa friske og levende, da Parterne skiltes for sidste Gang inden Krigen, som de gjorde forhen.

Det var Minimallønnen, der først og fremmest var Anstødsstenen. Fabrikanterne vilde ikke strække sig udover 44 Øre (den nugældende) i København, hvor Forbundet forlangte 50 Øre som en Betingelse for en 3-aarig Overenskomst. Ydermere forlangte Fabrikanterne 5-Aars Varigheden udsat.

I Provinserne tilbød Fabrikanterne 37 Øre. Forbundets Krav gik ud paa 5 Øres Højnelse af Minimallønningerne overalt i Provinserne, hvor den tidligere var 35 i Nordsjælland, 37 i den øvrige Del af Landet paa Aarhus nær, hvor den var 39 Øre.

Arbejdstiden, som hidtil har været 9½ Time i København, krævedes nedsat til 9 Timer, og i Provinserne, hvor den var 10 Timer, fordredes den nedsat til 9½ Time straks og senere til 9 Timer.

Arbejdsgiverne vilde kun strække sig til ½ Times Arbejdstidsforkortelse i Provinserne i de 4 Vintermaaneder Novbr., Decbr., Januar og Februar. Derudover intet.

En gammel Bestemmelse i den københavnske Overenskomst om at Fabrikanterne ikke kunde kræve Overarbejde udført mere end 2 Gange i en Lønningsuge, og da højst 2 Timer hver Gang, forlangte Arbejdsgiverne strøget, saaledes at der ikke mere skulde være nogen Grænse fastsat for Overarbejdes Ydelse. Herpaa vil Forbundet ikke indlade sig.

En Række af de fra Arbejdsgivernes Side foreslaaede Paragrafer var der ligeledes afgjort Uvilje mod fra Arbejdernes Side.

Elektrikerfaget havde, som tidligere meddelt, arbejdet sig igennem alle Prislister, som derefter sendtes til Afstemning i de forskellige Forbundsafdelinger. Den endelige Afgørelse vil foreligge d. 12. Marts. Flere andre Spørgsmaal var ogsaa ordnede; kun *Minimallønnen* og *Regler for Samarbejdet* stod uafgjorte, og Lockouten blev udsat en Dag for at faa Lejlighed til at gøre et sidste Forsøg paa at opnaa Enighed ved et Møde, der var fastsat til d. 27. Februar. Ved dette Møde, der knapt strakte sig over en Time, hvor baade Fagenes og Hovedorganisationernes Repræsentanter var til Stede, opnaaede man imidlertid ikke andet end paany at konstatere, at Arbejdsgiverne byder 40 Øre som Minimalløn, hvor Forbundet forlanger 50 Øre, og at Fabrikanterne vil give 37 Øre, naar Forbundet vil have 40

Øre fastsat som laveste Løn for Udlærlinge.

Støberiarbejderne fik første Lockout-Varsel tilstillet d. 24. Februar, efter at Forhandlingerne Dagen før intet Resultat havde bragt. Vi har tidligere i »Arbejderen« meddelt, hvilke Krav der er fremsat fra Dansk Arbejdsmands Forbunds Side og hvor vidt Arbejdsgiverne har strakt sig i Tilbudene. Afstandene mellem Tilbud og Krav er paa sine Steder meget væsentlige. Den 1. Marts forhandledes paany uden Resultat.

Blikkenslagerne, som har strejket i Provinserne i 5 Uger og været udelukket i København i 2 Uger, blev for anden Gang indbudt af Forligsmanden, og ved det saaledes foranledigede Møde enedes man om for de kommende 5 Aar at fastsætte de hidtilgældende københavnske Minimallønninger, 45 Øre for Værkstedsarbejde og 50 Øre for Udearbejde.

I Østifterne højnedes den hidtilgældende Løn for Værkstedsarbejde: 36 Øre og Lønnen for Udearbejde: 41 Øre begge til 42 Øre straks og i 1914 stiger den yderligere med 1 Øre.

I Jylland forhøjedes Minimallønnen fra 40 til 42 Øre.

Angaaende Forholdene i Provinserne, hvor der ikke tidligere har været Tale om Akkordarbejde, aftaltes en Bestemmelse om, at Adgang til Akkordarbejde ikke skal være udelukket fremtidig.

Lock-outen og Strejken afsluttes saasnart og saafremt en Afstemning i alle Forbundets Afdelinger godkender Forligsforslaget.

I Henhold til Overenskomsten af 22. Februar (meddelt i »Arbejderen« Nr. 34), der skabte Vaabenstilstand i Metaltrykkerkonflikten, har **Gørtler- og Metalarbejdernes Fagforening** i København udarbejdet Forslag til Ændringer i den hidtilgældende Overenskomst, og Forhandlingerne med Gørtlerlavet er paabegyndt Onsdag d. 1. Marts.

Forhandlingerne i **Tømrerfaget** har ikke bragt noget Resultat. D. 20 og 24. Februar har Arbejdsgiverforeningen tilstillet saavel Dansk Tømrerforbund som den udtraadte Hustømrernes Fagforening i Aarhus første og andet Strejkevarsel. Fra Tømrerforbundets Side er der protesteret skarpt mod disse Varslers Gyldighed, fordi de paastaas at stride mod trufne Aftaler mellem Forbundets og Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter og mod Septemberforliget.

Murerne har for længe siden lagt sidste Haand paa Værket ude i Provinserne angaaende en ny Overenskomst. I København har Fagets Repræsentanter ogsaa opnaaet et Resultat paa Priskuranten paa rene Ubetydeligheder nær.

Sagerne er ikke destomindre havnet i Arbejdsgiverforeningen, hvor Kravet om en 5-aarig Varighed haardnakket fastholdes, uagtet Mestre og Svende i Provinserne tidligere har aftalt og været tilfredsstillede af en 3 Aars Overenskomst, og nu holder Forbundet paa de 3 Aar.

Uagtet Arbejdsgiverforeningen kræver 5 Aar, vil den dog ikke gaa ud over de nugældende 50 Øre som Minimalløn i København. Svendene forlanger den forhøjet.

Glasarbejderne har faaet Sanktion til Opsigelse af Overenskomster paa følgende Glasværker: Kastrup, Frederiksberg, Glasværket i Aalborg og Fyens Glasværk i Odense.

Forbundet ønsker gennemført Forbedringer af de lavere Lønninger og Sommerferie med Løn.

For Fyens Glasværks Vedkommende ønskes det særligt at faa gennemført de samme Forhold for Støbere og Hvidglasmagere som andre Steder.

De nugældende Overenskomster kan opsiges til enhver Tid med en Maaneds Varsel.

Børstenbinderne har med Sanktion af de samvirkende Fagforbund den 28. Februar opsagt Overenskomsten for hele Landet til Ophør 1. Sept. d. A.

Lønbevægelsen vil omfatte 250 Medlemmer i 11 Afdelinger. Der kræves Lønforhøjelse, forkortet Arbejdstid, et nyt Regulativ, Grænser for Lærlingeantallet og nye Regler for Behandling af faglig Strid.

Den nugældende Overenskomst har virket siden 1. April 1906.

Vore Lønkrav

og Modstanden mod deres Gennemførelse.

I en Række af Fag og ved et Utal af Møder i indeværende Forhandlingsperiode, hvor dels de direkte interesserede Parter har forhandlet med hinanden, og hvor De samvirkende Fagforbund ofte har været repræsenteret; sommetider i Fællesudvalg, der har talt 20 Deltagere eller derover, har der som Regel været skarpest Diskussion om Minimal- eller Normallønningers Fastsættelse, og Arbejdsgiverne i *alle* de Fag, der denne Gang er fremme paa Arenaen, har kæmpet drabeligt for at undgaa en enkelt Øres Tillæg udover de smaa Tilbud, der er givet af dem ved Forhandlingernes Begyndelse; ja, paa sine Steder, som f. Eks. ved Forhandlingerne om Elektrikernes og Metaltrykkernes og delvis ved Træindustriarbejdernes Lønforhold, har Arbejdsgiverne gjort sig store Anstrengelser for at faa hidtil gældende Minimallønninger nedsatte, for et enkelt Fags Vedkommende endda ganske betydeligt.

Alle mulige Begrundelser for dette Standpunkt fra Arbejdsgivernes Side har været bragt i Marken, og ikke alene den klassiske »udenlandske Konkurrence« og den snart ligesaa berømte Toldlov har været paa Bane, men selv Pesten, der i Øjeblikket hærger Kina, har været en af Aarsagerne til, at man maatte holde Minimallønningerne og særlig Normallønningerne paa det lavest mulige Stade.

Man har været saa langt ude fra Arbejdsgivernes Side, saa man med Styrke har hævdet, at alene Pesten i Kina har saa stor Indflydelse paa visse Virksomheder, saa det ligefrem vilde betyde Tusinder og atter Tusinder af Kroners Gevinst, hvis man fik en Arbejdsstandsning i disse Virksomheder, og at det egentlig kun var af Hensyn til Arbejderne, at man overhovedet søgte at opnaa Overenskomst.

Man har alt i alt faaet Fornemmelsen af, at Industriernes og Fabrikernes Kalkuler var opstillet med en saa minutiøs Nøjagtighed, saa man paa 1 Øre kunde godtgøre, hvor langt man kunde gaa i Tilbudene, og at en eneste Øres Tillæg paa den ene eller anden Kant vilde revolutionere al Virksomhed i en Mængde Erhverv, og sætte de paagældende Arbejdsgivere i den pinligste Forlegenhed med at skaffe Balance paa det i Forvejen saa nøje udregnede Budget.

Vi er ved alle disse Betragtninger fra Arbejdsgivernes Side kommet til at tænke paa visse Forhold, som slet ikke er berørt af Arbejdsgiverne, men som efter vor Formening maa spille en overordentlig Rolle i Forretningsliv og Fabriksdrift, *hvis* Paastandene om Budgetternes haarfine Afbalancering er rigtig.

Vi tænker her paa visse Uregelmæssigheder, der i Tidens Løb har vist sig adskillige Steder.

F. Eks. paa Anker Heegaards Fabrik i København.

I en Række af Aar begik en af Fabrikens betroede Funktionærer — det var vistnok en Bogholder *Heinisch* — en Række af Besvigelser overfor Firmaet, idet han hver Ugedag indgav fingerede Opgivelser over Arbejdslønninger til Hovedkassen, og strøg de urigtigt angivne Beløb til Fordel for sin egen Lomme.

Først da Bedrageren en skønne Dag skød sig en Kugle for Panden eller tog sig af Dage paa anden Maade i Strid med alle religiøse og moralske Forskrifter, opdagedes det, at et Hundredtusind Kroner eller deromkring var forbrugt i *Arbejdsløn*, uden at Arbejderne havde faaet en kongelig dansk Øre af disse Kapitaler, og uden at Firmaet havde haft nogen Anelse om denne ikke budgetterede Forøgelse paa Udgiftskontoen.

Husker man ikke Forholdene ovre paa en aarhusiansk Maskinfabrik, hvor et Par lige saa højt stillede Funktionærer i Forbindelse med en elskende lille Kontordame i lang Tid gjorde Smaagreb i Pengekassen, saaledes at det en skønne Dag, da

en af Deltagerne forsvandt over paa den anden Side af det store Hav, kunde konstateres, at et pænt lille Beløb paa ca. 24,000 Kr. — naa! det var naturligvis ikke ret meget, indrømmer vi — ganske ukontrolleret og paa Trods af alle matematiske eller kommercielle Beregninger var forbrugt.

Eller hvordan gik det hos et stort Porcellænsfirma? Var der ikke en meget fin Mand med det velklingende Navn *Rosenørn*, der en skønne Dag var rejst over til Jyllands Vestkyst, hvor han fik Lejlighed til at tage sig en Snaps af en Giftflaske, netop i det Øjeblik, Retfærdighedens aarvaagne Haandhævere lagde Haanden paa hans brødebetyngede Skuldre, og at netop den omtalte lille Snaps var Skyld i, at den fine Mand med det fine Navn og de ligesaa fine Forbindelser slap for at staa til Ansvar overfor sine jordiske Dommere, uagtet han havde ofret ca. 100,000 Kr. af Firmaets Kasse til behagelig Adspredelse sammen med søde, unge, men fordringsfulde og nydelsessyge Damer.

Vi er ogsaa kommet til at tænke paa de forenede Linnedvarefabriker, hvor Direktør *Elsass* en skønne Dag afsløredes som uberettiget Forbruger af ca. 400,000 Kr., og til denne Tanke føjede sig en af de sidste Dages Meddelelse om, at Direktør *Wiese* paa en fynsk Reberbane var kommet galt af Sted med 85,000 Kr.

Og efterhaanden som Tanken skrider frem, taarner der sig Erindringer op om en Række af Uregelmæssigheder i alle mulige Foretagender, og man ender, efter at have passeret Navne som *Peschardt* og *Eschricht*, uvilkaarlig ved Tanken om *Albertis* Fabriks- og Bankhistorier med de **20 Millioners Bedragerier.**

Allersidst falder Tanken tilbage paa de tidligere nævnte Forhandlinger om Lønkravene, hvor det er paastaaet, at der er en saa uendelig Nøjagtighed udbredt over Selskabernes Beregninger, saa man paa en Prik kan sige, at en eneste Øres Forhøjelse af Lønnen kan Virksomheden ikke taale eller bære.

Hvordan i al Verden hænger det egentlig sammen med al den Akkuratesse, som paastaas er til Stede.

Naar vi tænker paa de smaa Tilfælde af Uregelmæssigheder, vi ovenfor har fremdraget, saa begynder vi saa smaat at tvivle paa Rigtigheden af de fint udregnede Budgetter og Kalkuler. —

For det skulde da vel ikke være saaledes, at man paa de nævnte og mange flere Steder, hvor Svindel og Bedragerier har kostet Selskaber Tusinder eller Millioner af Kroner, paa Forhaand har regnet med disse Fakta — — —

Nej! det kan vi aldrig tro, for man er altid blevet saa overrasket i de paagældende Kredse, naar det blev opdaget paa en eller anden Maade.

Legater.

Nedenstaaende er os tilsendt med Anmodning om Optagelse:

Enkefru I. E. E. Olsens Legat for Haandværkslærlinge.

Den 28. April d. A. uddeler ovennævnte Legat, der tilhører Haandværkerforeningen og Industriforeningen i København, 2 Portioner paa hver 100 Kr. til Haandværkslærlinge særlig af Maskin- og Byggefagene.

Legatet er bestemt for Uddannelse af Lærlinge i de to sidste Læreaar.

Blanketter til Ansøgninger kan afhentes paa Industriforeningens Kontor daglig mellem 12 og 3 indtil den 25. Marts.

E. B.

R. BERG.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 36 ❋ KØBENHAVN DEN 11. MARTS 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Lock-out- og Strejkevarsler. Protester mod Lock-out Varsel. Kedel- og Maskinpasserne). Arbejdsløshedskassernes Forhold under Strejker og Lockouter. Den faste Voldgiftsret. Forbud mod unge Menneskers Anvendelse ved Maskiner. Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation. Lock-out- og Strejkevarsler.

I sidst forløbne Uge er *Tømrerfagets* Overenskomster i Provinserne gaaet i Orden.

Ved et Møde d. 4. Marts opnaaedes der Enighed om, at Timelønnen straks forhøjes med gennemsnitlig 2 Øre og næste Aar med et lignende Beløb.

Til den Tid er Lønnen 50 Øre i en Række af Byer; i Aarhus bliver den 52 Øre i Timen.

Overenskomsten, der omfatter ca. 3000 Tømrere, kan opsiges med 5 Maaneders Varsel til Ophør en 1. Februar, tidligst 1916.

Lock-outen, som var varslet til d. 6. Marts for Tømrerne, saavel i København som Provinserne, aflystes, og samtidig tabte Spørgsmaalet om de fremsendte Lock-outvarslers Gyldighed, som Tømrerforbundet havde protesteret imod, sin Aktualitet.

Udover dette Fag er intet gaaet i Orden; tværtimod har Forholdene tilspidset sig betydeligt paa enkelte Punkter.

Lock-outerne i *Elektriker-* og i *Træindustriarbejderfagene* fortsættes, og der er foreløbig ingen Udsigt til ny Forhandling.

Blikkenslagerne vedtog *ikke* det Forlig, som vi omtalte i forrige Nr. af »Arbejderen«. Ved en Optælling d. 3. Marts af de over hele Landet afgivne Stemmer viste det sig, at *281* havde stemt *for* Forslaget, medens *588* havde stemt imod.

Strejken og Lock-outen i dette Fag fortsættes altsaa uforandret, og Muligheden for at faa et nyt Forslag frem er naturligvis ikke blevet større ved det passerede.

I Henhold til givne Varsler standsede Blikkenslagerne Arbejdet paa Dansk Maalerfabrik i København Tirsdag d. 7. Marts. Som det vil erindres udelukkede Maalerfabriken en Trediedel af sit Mandskab samtidig med at den almindelige Lockout iværksattes, hvilket foranledigede at Blikkenslagerforbundet varslede Strejke for de andre to Trediedele.

Murernes Forhandlinger d. 6. Marts i Arbejdsgiverforeningen bristede.

Som man erindrer har Parterne selv forlængst forhandlet sig igennem Provinsoverenskomsten. Der var kun nogle Smaating til Rest. Men man var bl. a. enige om, at Provins-Overenskomsten skulde have *3-aarig Varighed*, og at der under Varigheden skulde tillægges de forskellige Byers Timeløn 4 Øre. Imidlertid — *Arbejdsgiverforeningen har forbudt* Mestrene i Provinserne at staa ved deres Tilbud om de tre Aar; man forlanger nu 5 Aars Varighed.

For Murernes Vedkommende i København er Forholdet det, at Parterne siden November og til fornylig har forhandlet om en bedre Priskurant. Svendene havde udarbejdet et Forslag til en ny Priskurant langt mere omfattende end den gamle; den rummer ca. 1200 Poster.

Mestrenes Repræsentanter erklæ-

rede paa Mødet d. 6. Marts, at *Svendenes Forslag var godt*, saa godt og indeholdende et saa alvorligt og stort Arbejde, at det vilde være *uforsvarligt at afvise det!* — Mestrene gik da ogsaa med til at forhandle, og gennem 32 Møder har man nu opnaaet at fremskaffe en tidssvarende Priskurant, der bl. a. er omsat i Metermaal.

Men Mestrene vil ikke være med til at ændre det ringeste ved Arbejdstiden, som er 9½ Time, og som Svendene ønsker forkortet til 9 Timer, eller ved Minimaltimelønnen, som er 50 Øre og som *i ca. 14 Aar* har været den samme.

Ved Mødet stillede Arbejdernes Repræsentanter følgende Forslag:

»Overenskomsten for *Provinserne* bliver i Hovedpunkterne saaledes, som aftalt mellem selve Parterne, nemlig:

3 Aars Varighed og den af Mestrene tilbudte Timeløn (2 Øres Forhøjelse i Aar og 2 Øre næste Aar).

For *Københavns* Vedkommende kan man tage en 5-aarig Overenskomst, hvis der opnaas Enighed om en passende Minimaltimeløn.«

Arbejdsgiverne gav et fuldstændigt Afslag paa at forhandle paa dette Grundlag og fastholdt Kravet om 5 Aars Varighed og Bibeholdelse af den nugældende Minimalløn i København.

Støberiarbejderne fik som meddelt første Lock-outvarsel d. 24. Februar.

Den *3. Marts* kom andet Varsel, som bebudede Arbejdsstandsning overfor samtlige Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, der beskæftiges hos Medlemmer af Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark, *med Undtagelse af de hos Sporvejsselskaberne beskæftigede Arbejdsmænd.*

Dagen efter — *d. 4. Marts* — sendte Dansk Arbejdsmandsforbund Arbejdsgiverforeningen første Varsel om Arbejdsmandsstrejke ved *Sporvejsselskaberne*, og *d. 6. Marts* svarer Arbejdsgiverforeningen ved at sende et nyt Varsel, der gaar ud paa, at **alle** Arbejdsmænd, som er Medlemmer af Forbundet og beskæftiges hos **alle** Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, skal lock-outes, saafremt Forbundet gør Alvor af Arbejdsstandsningen ved Sporvejsselskaberne. Ialt vil saaledes 20 à 25,000 Arbejdsmænd komme i Konflikt, hvis der ikke snarest kommer en Ordning i Stand.

Et Intermezzo i Forhandlingerne, der tildels skulde have skabt Betingelsen for hele Konfliktens Afslutning, gik ogsaa i Hundene.

Under Forhandlingerne har Forbundet nemlig holdt paa, at en Betingelse for at indgaa ny Overenskomst maatte være, at Firmaet Burmeister & Wain forpligtede sig til at betale den overenskomstmæssigt fastsatte Minimalløn til alle Arbejdsmænd, uanset om de tilhørte Organisationen eller ej. Hidtil har Firmaet taget *løse* Arbejdere til 30 Øre i Timen, medens Minimallønnen var 33 Øre.

Herpaa indgik Firmaet og Arbejdsgiverforeningen betingelsesvis, idet man som Gengæld fordrede, at Burmeister & Wains og Københavns Flydedoks og Skibsværfts Priskuranter revideredes, og Aftale om Møde desangaaende blev truffet.

Dette Møde, som fra Forbundets Side var opfattet saaledes, at man først skulde tage fat paa Burmeister & Wains Priskuranter, afsluttedes imidlertid meget hurtigt og uden Resultat, fordi der straks stilledes Forlangende om, at Flydedokkens Priskuranter skulde revideres samtidig med Burmeisters, uagtet Flydedokkens Priskurant, som havde 3 Maaneders Opsigelsesfrist, først var opsagt den foregaaende Dag.

Den 11. Marts er der atter Møde om hele Sagen.

Gørtlerne har forhandlet resultatløst med Lavet, og Sagen henvistes til Behandling mellem Hovedorganisationerne d. 9. Marts. Samme Dags Eftermiddag forhandledes om *Metaltrykkernes* Lønforhold.

Ved disse Møder opnaaedes Enighed om at forhøje Minimallønnen for *Gørtlere* fra 39 til 40 Øre straks og til 42 Øre d. 1. Februar 1916. For Udlærlinge de første Aar 34 Øre

(forhen betaltes 32 Øre det første halve Aar og 34 Øre det andet halve). For det andet Overgangsaars Vedkommende forhøjedes 37 Øre til 38.

For *Støbere* skete de samme Forhøjelser, saaledes at denne Gruppes Lønninger fremtidig som hidtil ligger 5 Øre højere end Gørtlernes.

Arbejdstiden forkortedes fra 10 til 9½ Time daglig.

Metaltrykkerne enedes med Arbejdsgiverne om slet ingen Minimalløn at fastslaa, og et særligt Forhold paa Gruberts Sønner Fabrik henvistes til særlig Behandling.

Arbejdstiden forkortedes fra 10 til 9½ Time daglig.

Begge Overenskomster, som skal vare i 5 Aar, skal dog forelægges de 2 Fags Generalforsamlinger til Godkendelse d. 12. Marts. Forkastes de, træder den hvilende Konflikt ud i Virkeligheden d. 14. Marts.

Protester mod Lockout-Varsler.

Vi har tidligere meddelt, at De samvirkende Fagforbund overfor Arbejdsgiverforeningen protesterede mod Gyldigheden af det givne Lockoutvarsel i Træindustrien, fordi dette ikke nævnte de Undtagelser fra Lockouten, som Arbejdsgiverforeningen formentlig agtede at gøre.

Arbejdsgiverforeningen svarede overlegent, at der intet var at specificere, da man fra d. 27. Februar agtede at udelukke *alle* de af Træindustriarbejderforbundets Medlemmer, som var beskæftigede hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen.

Den 4. Marts har De samvirkende Fagforbund fornyet Protesten ved at fremsende følgende Skrivelse:

Til Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, her.

Under d. 20. Februar sendte vi det ærede Forretningsudvalg en Protest imod Gyldigheden af det 2. Varsel, som var sendt os i Anledning af den paatænkte Lockout overfor Træindustriarbejderforbundets Medlemmer, fordi vi savnede en Specifikation, som i Henhold til den permanente Voldgiftsrets Kendelse i Sag Nr. 34 skal gives, og vi forbeholdt os eventuelt at indbringe Klage for den faste Voldgiftsret.

Det ærede Forretningsudvalgs Svar af 21. Februar indeholdt imidlertid ikke nogen Specifikation, hvorfor det ikke er os tilfredsstillende, saameget mere som det senere har vist sig, at der netop ved Lockoutens Iværksættelse er gjort saadanne Undtagelser, som man i Henhold til fornævnte Voldgiftskendelse havde Krav paa forud at erfare gennem 2. Varsel.

Det er for os oplyst, at en Række Virksomheder i København og Provinserne *ganske har undladt at iværksætte den varslede Lockout*, formentlig efter en af Arbejdsgiverforeningen given Dispensation, hvorved efter vor Formening det givne 2. Varsel er ugyldigt. Desuden har en Række Virksomheder kun foretaget *delvis Lockout Mandagen den 27. Febr.*; men de samme Virksomheder har senere, *uden at give lovligt Varsel*, udelukket Resten af Træindustriarbejderforbnndets Medlemmer. Forbundet har derfor paany forlangt Sagen indbragt for den faste Voldgiftsret. for derved at faa sine Medlemmer tilkendt Erstatning for de Tab de har lidt, dels for den Del af Lockouten, som er iværksat uden Varsel, og dels for den Del af den, som er iværksat uden gyldigt Varsel.

Saaledes foranlediget maa vi bede det ærede Forretningsudvalg om at deltage i et Fællesmøde, saaledes som dette kræves afholdt i Henhold til Septemberforligets Punkt 10.

Vi anmoder om, at Mødet afholdes snarest belejligt og imødeser Forslag om Tid og Sted for Mødet.

P. F. V.

CARL F. MADSEN

Carl Gran.

Saafremt der ikke ved det foreslaaede Møde opnaas Enighed gaar Sagen altsaa til den faste Voldgiftsret.

Kedel- og Maskinpasserne. Mellem Dansk Kedel- og Maskinpasser-Forbund og Gjerdings Savværk i Nykjøbing F. er indgaaet Overenskomst om, at Lønnen fra 1. Februar 1911 er 25 Kr. pr. Uge, fra 1. Oktober s. A. 25 Kr. 50 Øre, og Overarbejde betales med 60 Øre pr. Time.

Regler for Behandling af faglig Strid er indført efter den af Fællesudvalget af 17. August 1908 vedtagne Norm.

Overenskomsten, som kan opsiges til enhver 1. Februar med 3 Maaneders forudgaaende Varsel, har iøvrigt samme Ordlyd som Forbundets Overenskomst med Arbejdsgiverne i Jærnindustrien.

Arbejdsløshedskassernes Forhold under Strejker og Lock-outer.

En Udtalelse af Arbejdsløshedsnævnet.

I Henhold til Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser, § 13, i Følge hvilken Kasserne ikke maa yde Understøttelse »under Strejke eller Lock-out til Personer, der omfattes af samme«, udtaler Nævnet paa derom fra Arbejdsløshedsinspektoratet given Foranledning, at der for Arbejdsløshedskasserne vil være at anbefale følgende Fremgangsmaade i Tilfælde, hvor der indenfor Kassernes Omraade er Strejke eller Lock-out, idet det bemærkes, at de nedenanførte Fremgangsmaader i alt væsentlig ogsaa har været fulgt af Kasserne, forinden disse blev statsanerkendte.

I Fag, hvor samtlige Arbejdspladser omspændes af Strejke eller Lock-out, standses Udbetaling af Understøttelse for hele Kassens Vedkommende.

I Afdelinger, indenfor hvis Omraade samtlige Arbejdspladser berøres af Strejke eller Lock-out, standser Arbejdsløshedskassen ligeledes Understøttelsesudbetalingen i Afdelingen ved Konfliktens Udbrud.

Hvis der kun er Strejke eller Lock-out paa en Del af de Arbejdspladser, der ligger indenfor en Afdelings Omraade, udbetales Arbejdsløshedsunderstøttelsen kun til de Medlemmer, der ikke deltager i Arbejdsstandsningen.

I de Afdelinger, indenfor hvis Omraade der ingen Arbejdsstandsning er, fortsættes Arbejdsløshedskassens Virksomhed uden anden Begrænsning end den, at der ikke udbetales Understøttelse til tilrejsende Medlemmer, der ere Deltagere i en Arbejdsstandsning.

Naar en Kasse under Strejke eller Lock-out indstiller Udbetalingen af Understøttelse i en eller flere Afdelinger, maa den varsle Medlemmerne om, at Rejseunderstøttelse midlertidig ikke udbetales i eller til de paagældende Afdelinger.

Medlemmer, der under Strejke eller Lock-out i andre Fag eller Brancher, bliver arbejdsløse grundet paa Forhold affødte af Konflikten (Mangel paa Materiale, Medhjælp el. lign.), har Krav paa vedtægtmæssig Understøttelse.

Medlemmer, der have deltaget i Strejke eller Lock-out og som under denne erholder Arbejde andet Steds, ophører — forsaavidt Konflikten ikke forinden er sluttet — at betragtes som Konfliktsdeltagere, saafremt det nævnte Arbejde overskrider den i Kassens Vedtægt fastsatte Begrænsning af Begrebet »midlertidigt Arbejde«.

Medlemmer, som efter en Konflikts Ophør ikke erholder Arbejde, er berettigede til vedtægtmæssig Understøttelse umiddelbart efter Konfliktens Ophør.

Angaaende Kontrollen med, at der ikke udbetales Understøttelse af Kassen til Medlemmer, der er inddragne i Strejke eller Lock-out, bemærkes, at Kasserne overalt vil have let Adgang til at gøre sig bekendt med, paa hvilke Arbejdspladser, der er Arbejdsstandsning og hvilke Medlemmer, der er inddragne deri, hvilken Adgang Kasserne i videst muligt Omfang maa gøre Brug af.

Yderligere bemærkes, at Medlemmerne ved Arbejdsløshedens Anmeldelse maa gøre Rede for dens Aarsag.

Den faste Voldgiftsret.

Murer- og Stenhuggerlavet ctr. Murarbejdsmændenes Fagforening.

Sag Nr. 35.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 4. Marts 1911 i Sag Nr. 35: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murer- og Stenhuggerlavets Vegne mod Murarbejdsmændenes Fagforening dels paa egne, dels paa et Arbejdsmandsholds Vegne.

Ved den faste Voldgiftsrets Kendelse af 28. December 1910 blev det statueret, at der paa Murermester E. Rothes Arbejdsplads paa Christians-

borg Slot af Murarbejdsmændene var etableret en overenskomststridig Arbejdsstandsning, fordi de var utilfredse med den Akkordbetaling for Stentransporten med Benyttelse af mekanisk Ophejsning, som Fagets Voldgiftsret den 14. November 1910 havde fastsat, og Murerarbejdsmændenes Fagforening blev ved Kendelsen idømt en Bod for at have godkendt Arbejdsstandsningen.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murer- og Stenhuggerlavets Vegne har nu paany indklaget MurerarbejdsmændenesFagforeningdels paa egne Vegne, dels paa Murerarbejdsmændene Karl Jensen, Peter Petersen, August Højby, Marinus Nielsen og Valdemar Svendsens Vegne, til Idømmelse af en Bod, idet de gør gældende, at disse for at fremtvinge en højere Betaling for den omtalte Stentransport forsætlig har nedsat deres Arbejdsydelse langt under, hvad der maa kaldes forsvarlig Arbejdsydelse, og at Fagforeningen er medansvarlig for den saaledes etablerede »Arbejdsobstruktion«.

Klagerne gør gældende, at Arbejdsydelsen er bleven nedsat som anført, og har fremlagt Opgørelser af den Mængde Mursten, der pr. Mand pr. Time er bleven transporteret *dels* i Tiden fra 16. September til 15 November, altsaa indtil Fagets Voldgiftsret fastsatte den fremtidige Betaling pr. 1000 Sten, i hvilket Tidsrum Præstationen efter Opgørelsen beløb sig til ca. 200 Sten pr. Time, *dels* i Tiden fra 6. Januar til 27. Januar og fra 28. Januar til 17. Februar, i hvilke Perioder Præstationen beløb sig til henholdsvis 89 og 73 Sten pr. Time.

Efter Klagernes Anbringende har denne ringe Arbejdsydelse, hvorved Arbejderne langt fra har tjent den dem garanterede Timeløn af 40 Øre, idet de i Tiden 6. Januar til 27. Januar kun tjente ca. 30½ Øre og fra 28. Januar til 17. Februar kun tjente 22,83 Øre i Timen, paa den ene Side tilføjet Murermester Rothe et betydeligt dagligt Tab, paa den anden Side afskrækket ham fra at forøge, som oprindelig paatænkt, sin Arbejdsstyrke, idet han frygtede samme Tab ved de senere antagne Arbejdsmænd, og en Følge heraf har da atter i stort Omfang været foreløbig Arbejdsløshed ogsaa i de andre Arbejdsfag, som efterhaanden skulde beskæftiges ved Slottets Opførelse.

Arbejdsmændene har benægtet med Forsæt at have nedsat deres Arbejdspræstation og har som Grunde til det ringe Arbejdsresultat forklaret følgende: Efter den faste Voldgiftsrets fornævnte Kendelse mødte Arbejdsholdet efter Fagforeningens Ordre til Genoptagelse af Arbejdet, men den egentlige »Akkordhaver« (d. v. s. den Arbejder, der engageres af Mesteren og derved personlig knyttes til Arbejdet, og som oftest atter er den, som engagerer de øvrige Akkorddeltagere, og i det hele taget staar for Holdet og dets Regnskabsførsel) blev af Murermesteren løst fra Arbejdet, idet han overgik til anden Beskæftigelse. Ingen af de øvrige Deltagere ønskede nu at overtage »Akkordhaverens« Stilling, og da Mesteren ikke skaffede anden Akkordhaver, var Følgen, at Holdet manglede en Leder bl. a. til paa hensigtsmæssigst Maade at fordele Arbejdet, til at kalde Arbejderne sammen efter Pauserne og til at angive Tempoet, ligesom der, naar noget i Materiellet gik i Stykker eller kom i Uorden, ikke var nogen, der ansaa det for sin Pligt at klage for at faa den sinkende Mangel rettet. Endvidere har man henvist til de mange Afbrydelser, som Vejrliget har foraarsaget i Arbejdet.

Endelig har Arbejderne bestridt Rigtigheden af Klagernes Beregninger over udført Arbejde og har selv fremlagt Beregninger, der for den senere Tids Vedkommende udviser større Arbejdsydelse end Arbejdsgivernes Beregninger.

Efter de afgivne Vidne- og Partsforklaringer og det iøvrigt oplyste, derunder et af Retten selv foretaget Syn over Arbejdet paa Arbejdsstedet, er det dog Rettens Overbevisning, at der i Tiden fra 6. Januar til 17. Februar ikke er præsteret forsvarligt Arbejde, hverken forsvarligt hen-

sét til den garanterede Løn, man har ladet sig udbetale derfor, eller forsvarligt over for de mange Standsfæller, hvis Mulighed for at komme i Arbejde var afhængig af Arbejdsmændenes Arbejdsydelse.

Naar Spørgsmaalet imidlertid bliver, om dette Forhold falder ind under de i Loven om Den faste Voldgiftsret § 4 B Nr. 3 omtalte kollektive Overenskomstsbrud, som paadrager retligt Ansvar efter denne Lov, kan der ikke sés bort fra, at der fra Arbejdsgiverens Side ikke i hele dette Forhold findes at være udfoldet den Virksomhed som Arbejdsgiver — i Retning af Opsyn med Arbejdet, personlig Paavirkning, Forberedelse af Bevisførelse, Reklamation, Indskriden gennem Afskedigelse eller Trusel med saadan (hvorom nedenfor) — som maa være en Forudsætning for det nævnte retlige Ansvar.

Vel gør Forholdene, som de havde udviklet sig, det fuldt forstaaeligt, at Murermester Rothe i nærværende Tilfælde ikke har udfoldet saadan Arbejdsgiver-Aktivitet. *Dels* har Murermestrene været vante til, at Stenopbæringen, som et godt betalt Akkordarbejde, gaar sin hurtige Gang uden Indgriben fra Arbejdsgiverens Side; *dels* var Rothe ved Sagens ovenberørte Forhistorie kommen ind paa — i Stedet for til Arbejderne personlig — at rette sine Klager over Arbejdets Gang gennem Murerlavet til Arbejdsmændenes Organisation, der havde beordret dem til Arbejdet, og der har mellem Organisationerne desangaaende været ført en Del Forhandlinger; *dels* endelig havde Rothe af den fornævnte tidligere »Akkordhaver« i en Samtale den 26. Januar faaet indgivet den Forestilling, at Fagforeningen stod bag ved Arbejdsmændenes Optræden, idet den paagældende Arbejdsmand, da Rothe nægtede ham en Anbefaling, der var ham nødvendig i hans nye Beskæftigelse, søgte at undskylde sin tidligere Adfærd ved at skyde hele Skylden over paa Fagforeningen, af hvilken han nu var udtraadt, som den, der stod bag ved alle Vanskelighederne.

Men hvor forstaaelig Arbejdsgiverens Tilbageholdenhed end har været, kan det dog ikke forandre Bedømmelsen af Arbejdsmændenes Ansvar.

I saa Henseende skal nærmere nævnes, at Rothe ikke synes at have udfoldet nogen synderlig Virksomhed for udefra at faa erstattet den afgaaede »Akkordhaver«, og derigennem opnaa større Fasthed i Ledelsen af Arbejdet; heller ikke synes der i nævneværdig Grad at være sket Henvendelse til Arbejderne personlig om Arbejdets Paaskyndelse, uagtet Lejlighed derved vilde være skabt til at konstatere det virkelig ydede Arbejdsresultat, afskære den nu tilstedeværende Uenighed desangaaende og drøfte Grundene til den ringe Arbejdsydelse samt Mulighederne for at forbedre den. At der ikke er holdt det aarvaagne Tilsyn med Arbejderne, som den vanskelige Situation udkrævede, og hvorved sinkende Smaafejl hurtig vilde være rettede, fremgaar bl. a. deraf, at selve Rothes Murerformand paa Pladsen, hvis Pligt det var at tilse Arbejdet, kun meget ubestemt og forbeholdent som Vidne har kunnet udtale sig om, hvorvidt der af Arbejderne udvistes øjensynligt Driveri. Hans Opgivender om de daglig præsterede Arbejdsydelser har han i væsentlig Grad heller ikke fra egen Iagttagelse, men paa anden Haand gennem Svendene, og man har ikke ved anden vidnefast Iagttagelse af Arbejdet sikret sig direkte og specificeret Bevis for, at de forskellige Led i Arbejdet og Arbejdspauserne har taget uforholdsmæssig Tid, et Bevismateriale, som alene ved at blive optaget og foreholdt Arbejderne vilde kunne have bidraget enten til at paavirke dem eller til at fremkalde Udtalelser fra Arbejdernes Side, som røbede deres virkelige Hensigter; heller ikke er der forsøgt Fornyelse af den tilstedeværende Arbejdskraft ved Ombytning.

I denne Forbindelse skal endvidere bemærkes, at der hos Parterne har hersket en meget forskellig Opfattelse af, hvad Arbejderne var i

Stand til at tjene ved den fastsatte Akkord, idet Rothe og Arbejdsgiverne i den faglige Voldgift mente, at de vilde kunne tjene 80 Øre à 1 Kr. i Timen, medens Arbejderne efter deres Udsagn tvivlede paa at kunne naa stort mere end den garanterede Timeløn, noget der øjensynligt har paavirket deres Arbejdsmod.

Endvidere har der hos Arbejderne været næret en vis — fejlagtig — Forestilling om, at de, der ifølge Ordre fra Fagforeningen var sat til at genoptage Arbejdet paa Slottet, nu personlig var bundet til dette efter deres Mening daarlig betalte Arbejde i hele Slottets Opførelsestid — noget, der yderligere har forringet deres Arbejdsmod — medens omvendt Arbejdsgiveren — ligeledes fejlagtig — synes at have frygtet, at den ved Voldgiften fastsatte Akkordpris skulde ansés knyttet til de ved Arbejdet oprindelig beskæftigede Personer og falde bort, naar disse afskedigedes.

Endelig synes der at have hersket Uklarhed angaaende selve den faglige Voldgiftskendelses Forstaaelse og dens Forudsætninger, idet Arbejderne f. Eks. har forstaaet den bogstavelig saaledes, at den udelukkede *alle* i Priskuranten bestemte Tillæg — noget der ogsaa kan have virket deprimerende paa dem — medens i hvert Fald nogle af Medlemmerne i den faglige Voldgiftsret har ment, at det kun var Tillæg vedrørende Vejen, ikke vedrørende Materialernes Art, der udelukkes.

Det tør ikke ansés som udelukket, at den personlige Forhandling mellem de direkte implicerede Parter, som i nærværende Tilfælde har manglet, paa de nævnte tre Divergenspunkter vilde have virket hen til den rette gensidige Forstaaelse, og bl. a. maaske have hidført en supplerende og forklarende Kendelse af den faglige Voldgiftsret.

Under Hensyn til samtlige disse Omstændigheder finder Retten ikke, at Betingelserne er til Stede for at paalægge Arbejderne nogen Bod for deres Adfærd, og heller ikke vil en saadan kunne paalægges Fagforeningen, da der ikke er oplyst noget, der kan medføre Ansvar for Fagforeningen.

Arbejdsgiverforeningen har subsidiært paastaaet Murermester Rothe kendt berettiget til at afskedige de paagældende Arbejdere, og ligesom der efter Proceduren maa antages uden Hensyn til det heromhandlede Forhold at tilkomme Rothe Ret til efterhaanden at ombytte den forhaandenværende Arbejdskraft med en anden, saaledes findes Arbejdernes uforsvarlige Forhold ogsaa at give Rothe fuld Ret til at afskedige hele det paagældende Arbejdsmandshold, uden at dette under de foreliggende Omstændigheder vilde kunne ansés som en overenskomststridig Handling.

Naar Klagerne endelig har paastaaet Rothe kendt berettiget til at undlade at betale Arbejdsmændene den fulde garanterede Minimalløn for det Arbejde, der ikke havde Minimallønnens Værdi, maa der ganske vist gives Klagerne Medhold i, at Overenskomsten om garanteret Timeløn og Arbejdstid har til Forudsætning, at der for Lønnen og i Arbejdstiden bliver præsteret virkeligt og forsvarligt Arbejde, men under Hensyn til det usikre i Skønnet over, hvad der maa kaldes forsvarligt Arbejde, maa som Regel stilles den Betingelse, for at Arbejdsgiveren kan gøre den nævnte Forudsætning gældende, dels at han nøjagtigt kan godtgøre, i hvilket Omfang der forsætlig er ydet Underarbejde, dels at Arbejdsgiveren ved rettidig Reklamation har tilkendegivet Arbejderen, at man ikke vil anerkende det Arbejde, han præsterer, som fyldestgørende Lønoverenskomstens Forudsætninger, og da noget saadant ikke er sket i nærværende Tilfælde, kan Klagernes Paastand ikke paa dette Punkt tages til Følge.

Efter Sagens samtlige Omstændigheder findes Omkostningerne at burde betales af Klagerne med 100 Kr. og af den indklagede Fagforening med 200 Kr.

Kendelse:

Murermester Rothe er berettiget til at afskedige de ovennævnte Murerarbejdsmænd, enkeltvis eller under ét.

Iøvrigt bør de nævnte Arbejdere samt Murerarbejdsmændenes Fagforening for Klagernes Tiltale fri at være.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales af Arbejdsgiverforeningen paa Murer- og Stenhuggerlavets Vegne med 100 Kr. og af Murerarbejdsmændenes Fagforening med 200 Kr.

Forbud mod unge Menneskers Anvendelse ved Maskiner.

Adskillige Love, som omhandler Forhold af den største Interesse for den arbejdende Stand, er i Aarenes Løb vedtagne af Rigsdagen og stablet op paa de Reoler, der er bestemte for saadanne Værdisager, og hvor de kun tages ned fra, naar man ved en sjælden Lejlighed skal søge Oplysning om et bestemt Forhold; almindelig Lekture er Love jo ikke, og de allerfleste af de Mennesker, hvis Ve og Vel disse Love angaar, kender ikke et Bogstav af dem, ja mange Gange slet ikke deres Tilstedeværelse.

Hvad der er endnu vanskeligere at skaffe sig Underretning om, er alle de Reskripter eller Anordninger, der udstedes i Henhold til et Utal af Lovparagrafer, som giver Ministeren eller Kongen Ret eller Pligt til at udstede saadanne Dokumenter, men desuagtet har ogsaa adskillige af disse stor Betydning for mange Arbejdere.

Et enkelt Aktstykke af denne Art, som har særlig Interesse for alle Fag, hvori Pasning af Maskiner er forbundet med Livsfare, aftrykker vi nedenstaaende, til behagelig Oplysning for Arbejdere i de paagældende Industrifag.

Anordning af 1. November 1902.

I Medfør af § 4, 2det Stykke i Loven af 12. April 1889 forbydes det herved at benytte Personer under 16 Aar til selvstændig at passe følgende Arter ved *mekanisk Kraft drevne* Arbejdsmaskiner:

Kontinuerligt gaaende Presser og Standsemaskiner, hvor Arbejdsstykket føres til eller fra med Haanden, i Blik- og Jernvarefabrikker samt Skotøjsfabrikker;

Roterende Korkknive i Korkskærerier og Proppefabrikker;

De forskellige Arter af roterende Save samt Baand- og Bloksave i Træbearbejdningsvirksomheder;

Maskiner med roterende Knive — de forskellige Arter af Høvle-, Afrette- og Fræsemaskiner samt Læste- og Træskomaskiner i Træbearbejdningsvirksomheder;

Kalandere til Glitning af Papir uden Selvfødning eller uden Sikkerhedslineal eller -valse i Papirfabrikker og Bogtrykkerier;

Papirdelemaskiner i Papirfabrikker og Bogbinderier;

Digelpresser, som ikke ere forsynede med Sikring for Haanden, i Bogtrykkerier;

Wulfer og Kartemaskiner i Tekstilfabrikker, for saa vidt de ikke ere selvfødende;

Æskefyldemaskiner i Tændstikfabrikker samt dertil hørende Aftagningsmaskiner;

Kødhakkemaskiner (Vuggeknive) i Pølse- og Farsfabrikker;

Hakkelsemaskiner.

Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Bageriarbejderne i Sverig traf ved Storstrejkens Slutning Overenskomst, gældende til 1. Juni 1912. Nu forbereder Forbundet sig allerede paa at søge gennemført bedre Vilkaar ved denne Overenskomsts Udløb.

Der findes i Sverig et stort Antal »Hjemmebagere«, der beskæftiger kvindelige Arbejdere (saaledes ca. 700 i Gøteborg); blandt disse vil man for Gøteborg og Stockholms Vedkommende søge Tilslutning til Forbundet. I Skaane er Hjemmebagerskerne allerede nu godt organiserede.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 37 ❁ KØBENHAVN DEN 18. MARTS 1911 ❁ 7. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. 3 Overenskomster. Sadelmagere og Tapetserere). Den faste Voldgiftsret. Arbejderbevægelsen i Udlandet. Arbejdsforholdene i Norge. Arbejdsløsheden i Januar.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation. 3 Overenskomster.

Gørtlerne og Metalarbejderne vedtog paa sin d. 12. Marts afholdte Generalforsamling at tiltræde det af Forbundets Repræsentanter med Arbejdsgiverne udarbejdede Forslag til Overenskomst, som var nærmere omtalt i forrige Nr. af »Arbejderen«.

Metaltrykkernes Generalforsamling samme Dag sluttede sig ogsaa til det opnaaede Kompromis, der ligeledes er bekendtgjort i »Arbejderen«.

Begge Organisationer tog dog et Forbehold, der gik ud paa, at de kun følte dem bundne ved det vedtagne, saafremt Fagene derved var garanterede mod at blive indviklet i en almindelig Arbejdsstandsning, foranlediget af *andre* Fags foreliggende Uoverensstemmelser.

Arbejdsgiverforeningen godkendte disse Forbehold, og Konflikterne var dermed ude af Verden, i Særdeleshed da de to Organisationer nu er sikre paa at være fritagne for at komme med i Lock-outforeningens almindelige Heksedans — hvis der da for Alvor bliver spillet op til den i Aar.

Støberiarbejdsmændene mødte sammen med Repræsentanter for Jernindustriens Sammenslutning og for De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen til et Møde Lørdag d. 11. Marts, for at gøre et sidste Forsøg paa at forhandle sig til Rette og derved forhindre, at Lock-outen, der skulde omfatte ca. 3000 Mand, efterfulgt af Strejke i Sporvejsremiserne i København og atter efterfulgt af Lock-out af samtlige Arbejdsmænd i hele Danmark, ialt ca. 20,000, skulde blive til uhyggelig Virkelighed.

Forligsmanden ledede Mødet, og efter korte Redegørelser for begge Parters Standpunkter foreslog Forhandlingslederen at tage Punkt for Punkt op til særlig Drøftelse for at faa begyndt paa at rydde Stenene af Vejen — og der var mange af dem.

Med dette Formaal for Øje nedsattes et Underudvalg med den specielle Opgave at skabe Rammer for Afgørelsen af Tvistepunkterne paa Københavns Flydedok og hos Burmeister & Wain.

Som det maaske vil erindres havde Arbejdsmændene krævet, at Burmeister & Wain skulde gaa bort fra sit tidligere Undtagelsesforhold, hvor Firmaet, trods Minimallønsoverenskomst med Dansk Arbejdsmandsforbund, antog *løse* Arbejdere eller Daglejere til en Timeløn af 30 Øre. Firmaet havde herimod stillet Kravet om en Reduktion af en Del af de bestaaende Akkordpriser og Annullering af en Række af Tillæg, der i den gamle Overenskomst var fastsat for Arbejder i de Tilfælde, hvor der ikke opnaaedes Enighed om Akkordpriser for disse Arbejders Udførelse.

Efter flere Timers Forhandling lykkedes det Udvalget at naa til Enighed om en Udtalelse, der fastslog, at nogle i de seneste Dage førte Forhandlinger mellem Skibsværfts-

arbejdernes Fællesforbund og Skibsværfterne endelig afgjorde en Del Akkordpriser, og at Firmaet samtidig tilpligtedes at højne alle de Priser, der ikke havde givet et Overskud paa 55 % gennemsnitlig i Aaret 1910, saaledes at disse Akkordarbejder fremtidig vilde give et Overskud paa *mindst* 55 %.

Endvidere ækvivaleredes de bortfaldne Tillæg ved en Forpligtelse til, at de paagældende Arbejder skulde udføres i Akkord, og der skabtes ved en Paataleret Garantier for, at denne Aftale kunde blive overholdt.

Endelig traf man Aftale om, at optage en Forhandling om et Reglement for »Tillæg for snavset Arbejde«.

Dette Reglement skulde delvis afløse de annullerede Tillæg, og Forhandlingerne herom skulde være afsluttede inden d. 18. Marts. Skulde den Mulighed opstaa, at der ikke kunde opnaas Enighed mellem Parterne, vælger hver af disse *en* Repræsentant til at deltage i de videre Forhandlinger.

Hermed var Vejen aabnet for en Forhandling om de store Princip- og Lønspørgsmaal, og ved 10-Tiden tog den samlede Repræsentation fat paa disse.

Henad Kl. 2 om Natten bristede Forsøgene paa disse Spørgsmaals Løsning imidlertid, og Parterne forlod hinanden.

Paa Dørtærskelen meddelte Forligsmanden, som stadig havde været til Stede og ledet det samlede Udvalgs Forhandlinger, at han som Statens befuldmægtigede Tillidsmand i Arbejdsstridigheder indbød Parterne til et Møde Mandag d. 13. Kl. 1.

Ved den fastsatte Tid mødte Parternes og Hovedorganisationernes Tillidsmænd i Odd Fellow-Palæet — det gamle Schimmelman'ske Palæ i Bredgade — i den gamle Riddersal, hvor Grever og Fyrster med deres Damer i længst forsvundne Dage samledes til ganske anden Færd end den, Omgivelserne denne Gang var stumme Vidner til.

Forligsmanden indledede med følgende Tale:

»Mine Herrer!

I Henhold til den mig givne Bemyndigelse i Forligsmandsloven af 12. April 1910 har jeg tilladt mig at sammenkalde Dem til et Møde i Anledning af den bebudede Arbejdsstandsning i Jærnindustrien, og idet jeg hermed byder Dem Velkommen, skal jeg udtale Haaabet om, at Parterne under de Forhandlinger, som her skal føres, ved gensidig Imødekommenhed kan naa frem til Enighed.

Jeg gør dette saa meget mere, som Situationen denne Gang har formet sig paa en saadan Maade, at den bestaaende Konflikt ikke alene vedrører et begrænset Arbejdsomraade, men under sin yderligere Udvikling kan faa langt mere vidtrækkende Følger. Ikke blot er der den bebudede Lockout overfor samtlige Landets Arbejdsmænd, men i Sammenhæng hermed skimtes i Horisonten den alt omfattende Lammelse af hele Landets Erhvervsliv, som en almindelig Arbejdsstandsning betyder.

Selvfølgelig ved jeg meget vel, at Parterne selv er klar herover, og for saavidt kunde det maaske synes overflødigt udtrykkelig at fremhæve dette; men da jeg staar her som Statens og det hele Samfunds Repræsentant, føler jeg mig som Følge heraf forpligtet til saa stærkt som muligt at understrege dette Forhold.

Skønt Situationen, hvori vi nu befinder os, saaledes har antaget en ret faretruende Karakter, indeholder den dog ogsaa Tegn, der tyder paa Muligheden af at hindre Uvejrets Udbrud. Jeg har saaledes under de hidtil førte Forhandlinger faaet Indtryk af, af der hos begge Parter hersker en fredelig Stemning, og det er i Tillid hertil, at jeg i den sidste Time prøver at finde et Grundlag for Forlig.

Naar vi nu gaar over til en Forhandling om selve den foreliggende Konflikt, vilde det aabenbart være lidet formaalstjenligt at gennemgaa de foreliggende Tviste-

punkter i alle Enkeltheder; dertil er de os alle for bekendte. Jeg skal blot henstille til de to Parter, om de maatte finde Anledning til saa kortfattet som muligt at præcisere deres Stilling til Sagen, og maaske derunder fremsætte Forslag med Hensyn til den Form, vi bør følge, for at Forhandlingerne kan fremmes.«

I Henhold til Forligsmandens sidste Bemærkning præciserede Ingeniør *Foss* paa Jernindustriens og *Lyngsie* paa Støberiarbejdernes Vegne kort, at de vel vilde ønske Freden bevaret, men de tidligere fastholdte Standpunkter, som skilte Parterne ad, kunde ikke fraviges. Hvis Enighed skulde naaes, maatte nye Baner brydes.

Herefter henvistes Parterne til hver sine Lokaler, og i mange Timer førte Forligsmanden Konferencer med dem af forskelllig Art.

Ved 10 Tiden om Aftenen afholdtes et nyt Fællesmøde, hvor Forligsmanden fremsatte følgende Mæglingsforslag.

»Ved de Forhandlinger, der tidligere havde fundet Sted angaaende Tilvejebringelsen af en Overenskomst imellem Sammenslutningen af Arbejdsgivere i Jern- og Metalindustrien og Dansk Arbejdsmandsforbund var der tilvejebragt Enighed om Priskuranter paa de københavnske Skibsværfter; tilbage stod navnlig som Hovedpunkter Spørgsmaalene om Overenskomstens Varighed og Minimallønnen.

Til Løsning af disse Stridspunkter stiller Forligsmanden følgende Mæglingsforslag under Forudsætning af en Overenskomst paa 5 Aar.

Minimallønnen forhøjes straks med 2 Øre, fra 1. Februar 1914 med yderligere 1 Øre.

Der ydes straks et personligt Tillæg til de 3 Timelønninger, der ligger nærmest over Minimallønnen, henholdsvis 2, 1 og 1 Øre.

De gamle og de nye Lønninger bliver da saaledes

De gamle Lønninger.	De ny Lønninger.
København	
33	35
34	36
35	36
36	37
Provinserne	
31	33
32	34
33	34
34	35

Forligsmanden bad Parterne erklære sig.

Direktør *Hauberg* erklærede som Formand for Arbejdsgiverforeningen, at han paa dennes Vegne indgik paa Forslaget. Formanden for De samvirkende Fagforbund, *Carl F. Madsen*, udtalte:

For dette og efterfølgende Tilfældes Skyld maa jeg forbeholde mig Ret til at konferere med tilstedeværende Repræsentanter for Arbejderne, inden Erklæring afgives.

Forligsmanden erklærede sig indforstaaet hermed, og Parterne trak sig paany tilbage til deres Enemærker.

Arbejdernes Repræsentanter, som bestod af de af Arbejdsmændenes Delegeretmøde valgte Repræsentanter og Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund gennemgik nu hele den foreliggende Sag, og meddelte senere Forligsmanden, at man indgik paa det stillede Mæglingsforslag paa Betingelse af, at Overenskomstens forskellige Afsnit fik saadanne Tilføjelser, som Arbejderne tidligere havde stillet Forslag om, f. Eks. Akkordbestemmelser, Bestemmelse om, at Timelønningerne skal være højere paa de Arbejdspladser, hvor der slet ikke eller kun i ringe Grad er Adgang til Akkordarbejde, at Støbetillæg udvidedes til at omfatte Udslagning af Støbegods, Arbejdsmænds Ret til Deltagelse i Overskud, hvor disse deltager i Akkorder sammen med andre Fags Arbejdere o. s. v. og endelig stilledes Forslag om Nedsættelse af et Udvalg til at forhandle om alle disse Spørgsmaal.

Kl. 1½ Nat paabegyndte et Fællesudvalg paa 6 Mand under Forligsmandens Forsæde Arbejdet, og Kl. 4¼ var alt klart, efter at adskillige Sammenstød og dramatiske Situationer havde foreligget.

Paa dette Tidspunkt var der kun et eneste Forbehold tilbage; det var Arbejdsmandsforbundet, der havde betinget sig Ret til at forelægge Resultatet og faa dette godkendt af Delegerede fra hele Landet, inden Overenskomsten kunde underskrives.

Disse Delegerede havde været samlede fra Kl. 9 Aften, men først Kl. 4¾ om Morgenen begyndte Mødet.

Henad 8-Tiden om Morgenen forelaa Meddelelse om, at Vedtagelsen var truffet, og umiddelbart efter spillede Telegrafen udover alle Landets Egne og aflyste den Lock-out, der i Løbet af ganske kort Tid vilde have sat 20,000 Mand paa Gaden. Inden ret længe havde den maaske udviklet sig til det firedobbelte.

Tilbage staar for dette Fags Vedkommende nogle Forhandlinger med de københavnske Skibsværfter om Regler for »Betaling for snavset Arbejde«. Forventelig gaar denne Sag i Orden uden nævneværdige Bryderier.

Træindustriarbejderne, *Elektrikerne* og *Blikkenslagerne* i det ganske Land er udelukkede endnu, og for *Murerne* er der varslet første Gang til Lock-out.

I »Arbejderen« Nr. 34 gengav vi Ordlyden af en Protest mod Gyldigheden af Lock-out-Varslerne, der er fremsendte mod Træindustriarbejderne.

Den 16. Marts afholdtes Fællesmøde med Arbejdsgiverne om denne Sag uden at Forlig opnaaedes, hvorfor Sagen vil blive henvist til Afgørelse af den faste Voldgiftsret.

Snedkerfagets Forhandlinger er bristede paa Minimalløn, Varighed og Arbejdstidens Længde. Fredag d. 17. kommer denne Sag til Behandling under Hovedorganisationernes Medvirken.

Endnu er der ikke Fred.

Sadelmagere og Tapetserere. Vi har tidligere omtalt en Overenskomst *Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund* indgik for *Sadelmagerne i København*, hvorved Timelønnen forhøjedes fra 44 til 48 Øre samtidig med, at højere Lønninger fastsattes for Specialistarbejder.

Senere meddeler Forbundet, at det ved Forhandling er lykkedes at gennemføre adskillige Forbedringer. *Tapetsererne i København* har saaledes faaet Lønningerne højnet med 4 Øre til 51—54 Øre og 8—10 % lagt til Akkordpriserne. For samme Fag er Arbejdstiden forkortet til 9 Timer daglig i 4 Maaneder af Aaret. *Linoleumsarbejderne i København* har faaet Timelønnen forhøjet med 3 Øre til 58 Øre.

Forbundets Medlemmer i *Vejle* har faaet Lønnen højnet fra 35 til 40, i *Esbjærg* fra 38—40—44 til 42—46—50, i *Horsens* fra 32—36 til 37—40, i *Kolding* med 2 Øre, i *Nakskov* og *Hjørring* fra 30—33 til 35—38 Øre. Forskellige andre Forbedringer er samtidig gennemført.

Den faste Voldgiftsret.

Speditørfirmaet Fritsche & Co. ctr. Havnearbejdernes Forbund.

Sag Nr. 36.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 8. Marts 1911 i Sag Nr. 36: Speditørfirmaet Fritsche & Co. mod De samvirkende Fagforbund paa Havnearbejdernes Forbunds Vegne.

Ved et under et forberedende Møde i Den faste Voldgiftsret indgaaet Forlig mellem Havnearbejdernes Forbund og Speditørfirmaet Fritsche & Co., afsluttedes en for Retten mellem disse Parter verserende Sag d. 30. November f. A. paa følgende Vilkaar:

»I Stedet for den d. 21. Oktober 1910 trufne Overenskomst træder følgende *Overenskomst:*

1) Havnearbejdernes Forbund hæver straks Blokaden og godkender det af Firmaet fremsendte Tilbud vedrørende Lønningsforholdene.

2) Fritsche & Co. forpligter sig til fra 1. December d. A. udelukkende at beskæftige Medlemmer af Havnearbejdernes Forbund, jfr. dog Post 3 i Slutningen.

3) Nedennævnte Arbejdere, der for Tiden beskæftiges af Fritsche & Co: (her nævnes en Række Navne, deriblandt de to nedennævnte Arbejdsmænd) optages i Havnearbejdernes Fagforening i Overensstemmelse med §§ 1 og 2 i Forbundets Love, dog saaledes at hver af disse Arbejdere betaler en Bod af ialt 100 Kr. til Forbundets Kasse.

Optagelsen foregaar i Løbet af 1 Uge fra d. 1. December d. A., i hvilken Uge Firmaet efter eget Skøn beskæftiger saavel de organiserede som de ovennævnte Arbejdere.

4) Nærværende Overenskomst gælder til 1 Januar 1912 og kan derefter opsiges fra

hver af Siderne med tre Maaneders Varsel til Ophør d. 1. i en Maaned.«

og da Fritsche & Co. vedblev, trods dette Forlig, at beskæftige uorganiserede Arbejdere, fordi Forbundet for Arbejdernes Optagelse i Forbundet stillede visse Betingelser, der efter Firmaets Mening var i Strid med Overenskomstens Bestemmelser, bl. a. Forevisning af Søfartsbog, blev Firmaet her ved Retten sagsøgt af Forbundet ved De samvirkende Fagforbund, hvilken Sag endte ved Rettens Kendelse af 21. Januar d. A., der er saalydende:

Det indstævnte Firma, Fritsche & Co., bør for Klage af De samvirkende Fagforbund paa Havnearbejdernes Forbunds Vegne fri at være. Firmaet er efter en Frist af 14 Dage fra denne Kendelses Dato uberettiget til at beskæftige andre af de oven navngivne Arbejdere end saadanne, der inden nævnte Frists Udløb har meldt sig til Optagelse i Forbundet og tilbudt de i Forliget og Lovenes § 2 betingede Indbetalinger samt, for saa vidt de tidligere har været fagorganiserede, kan godtgøre ikke at skylde noget til den Fagforening, hvoraf de sidst har været Medlemmer, alt dog kun, for saa vidt Forbundet uden uberettigede Indvendinger optager dem, der melder sig til Optagelse som anført.«

Medens Forbundet herefter optog de fleste af de ovennævnte Arbejdere i Forbundet, vægrede det sig stadig ved at optage to Arbejdere, nemlig Arbejdsmændene Lauritz Jeppesen og Hans Carl Frederik Vilhelm Olsen, idet man gjorde gældende, at de nævnte Mænd, som tidligere havde arbejdet for Frihavns-Aktieselskabet og været Medlemmer af Frihavnsarbejdernes Fagforening, under den i det fornævnte Forlig omtalte Konflikt mellem Fritsche & Co. og Havnearbejderforbundet havde forladt Arbejdet for Aktieselskabet og taget Arbejde for Firmaet, uagtet Havnearbejderforbundet havde erklæret Strejke dér, hvorfor de paa Grund af denne ukammeratlige Optræden var ifalden en Bødepligt til Frihavnsarbejdernes Fagforening og altsaa ikke kunde, som Kendelsen siger, »godtgøre ikke at skylde noget til den Fagforening, hvoraf de sidst har været Medlemmer.«

Firmaet Fritsche & Co. har nu ved at sagsøge De samvirkende Fagforbund paa Havnearbejdernes Forbunds Vegne paastaaet *enten* sig kendt berettiget til at beskæftige de to Arbejdere uden Hensyn til, om de optages i Forbundet, *eller* Forbundet under Tvangsmulkt kendt pligtig til at optage de to Arbejdere i Fagforeningen principielt uden Erlæggelse af den i Overenskomstens § 3 nævnte Bod til Forbundets Kasse, subsidiært mod Erlæggelse af denne Bod, samt at Havnearbejdernes Forbund ikendes en Bod for deres overenskomststridige Optræden.

Under Sagen er det godtgjort, at de to Arbejdere intet skylder til Frihavnsarbejdernes Fagforening. Det er in confesso, at de ikke skylder Kontingent, og med Hensyn til mulig Bødestraf bemærkes følgende:

I Anledning af deres Optræden under Strejken hos Fritsche & Co. blev de ekskluderede, uden at der den Gang var Tale om at paalægge dem nogen Bøde, og Frihavnsarbejdernes Fagforening har ikke hverken i deres Love eller andet Sted kunnet paavise nogen Hjemmel til derefter at paalægge dem nogen Bøde. En i Sagen fremlagt og med de to Arbejderes Underskrift forsynet Begæring om Indmeldelse i Dansk Arbejdsmandsforbund indeholder vel en Forpligtelseserklæring om en Bøde paa 200 Kr. til Forbundets Kasse for at bryde ud af Kameraternes Rækker; men da Dokumentet udtrykkelig indskrænker denne Pligt til at gælde under et denne Sag ganske uvedkommende Forhold, vil dette Dokument allerede af den Grund ikke kunne paaberaabes i nærværende Tilfælde.

Havnearbejdernes Forbund er derfor i Henhold til Overenskomsten af 30. November forpligtet til uden Tøven at optage de to Arbejdere, naar de indbetaler den betingede Bod, og Firmaet er berettiget til at beskæftige dem fra det Øjeblik,

den vedtagne Bod er tilbudt Forbundet.

Da Havnearbejdernes Forbund endvidere efter det Oplyste har været bekendt med, paa hvilket Grundlag man fra Frihavnsarbejdernes Fagforening har villet støttet en formentlig Skyld for de to Arbejdere over for Foreningen, og da Forbundet maa have været klar paa, at dette Grundlag ikke var noget virkeligt Grundlag for en Skyld til nævnte Forening, maa det statueres, at det ogsaa før nærværende Sags Anlæg har været tilstrækkelig godtgjort for Forbundet, at der Intet skyldtes af de to Arbejdere til Fagforeningen, og — medens der ingen Hjemmel haves for at idømme Forbundet Tvangsbøde for at fremtvinge Optagelsen af de to Arbejdere — findes Forbundets Forsøg paa at unddrage sig fra Virkningen af et ved Voldgiftsretten indgaaet Forlig at burde anses med en Bod.

Under Hensyn til den Uvilje, der hos Forbundet har maattet være ved at optage de to Mænd efter den af dem udviste Adfærd, og til Muligheden af, at Forbundet ved Overenskomstens Indgaaelse vilde have stillet Krav om at undtage de to Mænd, hvis det den Gang havde været fuldt bekendt med deres Forhold, findes det forsvarligt at sætte Boden til kun 100 Kr., der tilfalder Firmaet:

Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde betale med 100 Kr.

Kendelse:

Havnearbejdernes Forbund er pligtig til uden Tøven at optage Arbejdsmændene Lauritz Jeppesen og Hans Carl Frederik Vilhelm Olsen i Forbundet, naar de have indbetalt den i Overenskomsten ommeldte Bod.

Speditørfirmaet Fritsche & Co. er berettiget til at beskæftige de to nævnte Arbejdere, saa snart den nævnte Bod er tilbudt Forbundet.

De samvirkende Fagforbund paa Havnearbejdernes Forbunds Vegne betaler i Bod til Speditørfirmaet 100 Kr. og Sagens Omkostninger til Voldgiftsretten med 100 Kr.

Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Kamp for Arbejdstidsforkortelse.

I *Pirmasens* (Pfalz) har Skotøjsarbejderne gennemført et Krav om Arbejdstidens Forkortelse til 9½ Time pr. Dag fra 1911 og til 9 Timer fra 1. Juli 1912.

I den prøjsiske By *Weissenfels* rejste samme Fags Arbejdere et lignende Krav, og da Arbejdsgiverne brutalt afviste enhver Realitetsforhandling om Sagen, nedlagde 2700 Arbejdere (1851 Mænd og 849 Kvinder) Arbejdet i 54 Fabriker.

En ringe Forkortelse tilbød Arbejdsgiverne til Slut paa Betingelse af, at Arbejderne vilde forpligte sig til ikke at stille noget Krav om Lønforhøjelse i de første 4 Aar.

Kampen kostede Arbejderne 20,000 Mark i ugenlig Understøttelse. Følgende Telegram fra Berlin melder den 6. Marts at Konflikten er endt med en Sejr for Arbejderne.

«De tyske Skotøjsfabrikanters Udvalg, som har forhandlet med Arbejderne, vedtog paa et Møde i Dag at tilbyde de Strejkende Indførelsen af 9½ Timers Arbejdsdag, altsaa 57 Timers Arbejde pr. Uge, samt en Lønforhøjelse for Timelønsarbejderne, hvilken svarer til Arbejdstidens Forkortelse. Fabrikanterne tilbød endvidere 25 Procents Forhøjelse af Overarbejds-Betalingen.

Fabrikanterne i Weissenfels har ligeledes vedtaget disse Forhøjelser, og Fagforeningen besluttede endelig paa en stærkt besøgt Generalforsamling at genoptage Arbejdet.

De Strejkende har vundet ½ Times Forkortelse af Arbejdstiden pr. Dag foruden en Lønforhøjelse.«

Samme Dag forkynder et andet Telegram at Skotøjsarbejderne i Magdeburg har opnaaet et endnu bedre Resultat, og saa vidt det kan ses er Sagen ordnet uden Strejke.

Telegrammet lyder:

»Skomagerne i Burg (ved Magdeburg) har indledet Underhandlinger med Fabrikanter og Mestre om Indførelse af 9 Timers Arbejdsdagen,

og Arbejderne har vundet en stor Sejr, idet 9-Timers-Arbejdsdagen indrømmedes tilligemed et Løntillæg af 10 Procent for Overarbejde. Dette er den tredie sejrrige Lønbevægelse, som Skomagerne i Burg har gennemført; men deres Organisation er ogsaa mønsterværdig, idet 1954 af 2073 Arbejdere er Medlemmer af Fagforeningen.«

Arbejdsforholdene i Norge.

Den danske Gesandt i Kristiania har indberettet, at et usædvanligt stort Antal danske Haandværkere og Arbejdere i det forløbne Aar har søgt til Norge, og at det kun er lykkedes en ringe Del af dem at skaffe sig Arbejde der.

Gesandten udtaler derfor i sin Beretning, at danske Haandværkere og Arbejdere, der agter at begive sig til Norge, forinden bør søge Oplysning om, hvorledes Stillingen paa det norske Arbejdsmarked er paa det paagældende Tidspunkt. Saadanne Oplysninger vil eventuelt kunne erholdes gennem det herværende kommunale Arbejdskontor, der fra tilsvarende norske Institutioner modtager maanedlige statistiske Beretninger angaaende Arbejdsforholdene i Norge. Med særligt Henblik paa de danske Møbelsnedkere, hvoraf der i den senere Tid er kommet en Del til Norge for at søge Arbejde, oplyser Gesandtskabet, at det er Skik i Norge, at Snedkersvendene selv medbringer alt specielt Værktøj; de danske Svende, der ankommer, bringer imidlertid ikke nogetsomhelst Værktøj med, og dette gør Opnaaelsen af Arbejde endnu vanskeligere.

Arbejdsløsheden i Januar 1911.

De i Fortegnelsen anførte 49 Fag eller Organisationer have meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i Januar 1911 for ialt c. 94,200 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Slutning 18,600 eller 19,7 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til c. 415,300 eller gennemsnitlig 4,41 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Slagteriarbejdere, Tekstilarbejdere, Murarbejdsmænd og Arbejdsmandsorganisationerne i Gentofte og Omegn samt Randers.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	109	109	10	220	418	255	19	479	527	364	29	699
Bagere og Konditore	1062	1062	261	7688	1024	1024	241	6945	2086	2086	502	14633
Sukkervarearb. m. m.	96	96	10	255	70	70	14	428	166	166	24	683
Bryggeriarbejdere	2037	2037	27	574	1281	1281	18	346	3318	3318	45	920
Skraatobaksarbejdere	117	117	9	315	284	284	15	335	401	401	24	650
Tobaksarbejdere	3050	3050	373	10474	1496	1496	100	2822	4546	4546	473	13296
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2200	2200	38	756	1474	1231	105	2542	3674	3431	143	3298
Handskemagere	68	68	1	43	21	21	3	40	89	89	4	83
Hattearbejdere	155	155	2	90	66	66	1	26	221	221	3	116
Skotøjsarbejdere	1885	1885	174	4938	932	883	65	1244	2817	2768	239	6182
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	110	110	88	1766	60	55	30	718	170	165	118	2484
Murere	1692	1692	1000	20000	3230	2140	1172	18185	4922	3832	2172	38185
Hustømrere	1081	1081	591	13533	3005	2964	943	23182	4086	4045	1534	36715
At overføre	13662	13662	2584	60652	13361	11770	2726	57292	27023	25432	5310	117944

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	13662	13662	2584	60652	13361	11770	2726	57292	27023	25432	5310	117944
Skibstømrere	—	—	—	—	320	320	16	388	320	320	16	388
Snedkere	3059	3059	906	22203	3108	3108	763	21476	6167	6167	1669	43679
Billedskærere	106	106	20	520	43	43	9	293	149	149	29	813
Malere	1648	1600	925	24169	1688	1598	1073	26639	3336	3198	1998	50808
Sadelmagere	600	600	205	7184	339	339	74	2226	939	939	279	9410
Stukkatører	69	69	44	792	8	8	0	0	77	77	44	792
Skorstensfejere	65	65	4	48	—	—	—	—	65	65	4	48
Ovnsættere	11	11	6	126	—	—	—	—	11	11	6	126
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	538	538	44	1255	1397	1397	106	2831	1935	1935	150	4086
Bødkere	276	276	28	459	398	398	55	1178	674	674	83	1637
Drejere	69	69	9	252	225	225	23	574	294	294	32	826
Karetmagere	271	271	10	221	449	330	16	479	720	601	26	700
Barnevognsarbejdere	32	32	4	145	—	—	—	—	32	32	4	145
Korkskærere	170	170	4	136	13	13	0	0	183	183	4	136
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	112	112	1	27	84	84	0	0	196	196	1	27
Hvidgarvere	40	40	3	45	41	41	0	0	81	81	3	45
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	626	626	2	52	—	—	—	—	626	626	2	52
Pottemagere	45	45	0	0	40	40	0	0	85	85	0	0
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Blikkenslagere	645	645	132	4235	432	140	17	336	1077	785	149	4571
Filehuggere	18	18	3	141	—	—	—	—	18	18	3	141
Metaltrykkere	70	70	4	60	—	—	—	—	70	70	4	60
Gørtlere og Metalarb.	267	267	47	1164	80	80	7	201	347	347	54	1365
Urmagere	43	43	6	77	7	7	0	0	50	50	6	77
Smede og Maskinarb.	5400	5400	535	16111	4619	4619	319	7674	10019	10019	854	23785
Formere	350	350	45	1417	1000	1000	175	7146	1350	1350	220	8563
Elektrikere	461	461	51	1432	259	259	28	515	720	720	79	1947
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	184	184	3	52	862	862	0	0	1046	1046	3	52
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	276	276	13	327	95	95	8	213	371	371	21	540
Typografer	2300	2300	147	4905	1324	1324	66	2027	3624	3624	213	6932
Sømænd	1200	1200	40	840	—	—	100	2800	1200	1200	140	3640
Søfyrbødere	1200	1200	0	0	—	—	0	0	1200	1200	0	0
Kedel- og Maskinpass.	741	741	37	740	627	627	18	476	1368	1368	55	1216
Gartnere	160	160	13	250	18	18	0	0	178	178	13	250
Kellnere	760	760	165	3200	292	292	49	3000	1052	1052	214	6200
Dansk Arbejdsmandsf.	12700	12126	2792	60773	17900	16266	4082	62423	30600	28392	6874	123196
Kv. Arbejderforbund	1246	1118	25	743	596	239	12	339	1842	1357	37	1082
Tilsammen	49420	48670	8851	214753	49625	45542	9742	200526	99045	94212	18599	415279

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 38 ❋ KØBENHAVN DEN 25. MARTS 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Lock-outerne. Bogbinderne i Aalborg. Dansk Kedel- og Maskinpasser Forbund. Slagteriarbejderne i Aalborg. Tekstilarbejderne i København). Arbejderbevægelsen i Udlandet. Arbejdernes Livsforsikring. Nyt Fagblad. Kongresser. Udlandet. Dansk Forening for Arbejderbeskyttelse.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Marts 1911. Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. April 1911.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

Den 17. Marts behandledes Overenskomstforholdene i *Snedkerfaget* for første Gang med Repræsentanter for Hovedorganisationerne som Deltagere. Ialt omfattede Repræsentationen 40 Mand foruden Forligsmanden og hans Assistent, der var mødt som Tilhørere.

Snedkermestrenes og Svendenes Ordførere klarlagde Situationen i meget fyldige Foredrag og pointerede hver for sig, at de ikke kunde indgaa paa Modpartens Fordringer.

Mestrene har, som bekendt, opsagt Overenskomsterne med den Motivering, at da man nu staar overfor en Opgangsperiode gælder det om at faa skabt en saadan Ro, saa Arbejdsgiverne med fuld Fortrøstning kan modtage Ordrer og være sikre paa, at der ikke i den gyldne Tid kommer ubehagelige Standsninger paa Grund af Krav fra Svendenes Side.

Ved de Forhandlinger, der er ført imellem Organisationernes Bestyrelser, har Mestrene derfor — som Middel til *Roens* Tilvejebringelse — forlangt en Overenskomst paa 5 Aar, og samtidig meddelt, at der hverken paa Timelønninger eller Prislister i hele Danmark kan lægges en eneste Øre eller % nu eller senere i Løbet af de fem Aar.

Det var et Ultimatum.

Forbundet forlangte, for at indgaa paa en 5-aarig Varighed, Arbejdstiden forkortet til 9 Timer og Minimallønningerne forhøjede samt Priskuranterne reviderede, men tilbød at arbejde videre paa de gamle Betingelser, naar Opsigelsen toges tilbage.

Saaledes stod Sagerne da Forhandlingerne begyndte den 17. Marts, men da Mestrenes Ordfører havde udtalt, sad man i Forventning om at høre hvad der iøvrigt vilde blive sagt fra Mestrenes Side; thi alle havde bidt sig fast i Ordførerens Udtalelse om, at der efter de sidst førte Forhandlinger var foretaget nye Overvejelser, og at Formændene for de forskellige Mesterorganisationer, som tilsammen danner »Fællesforeningen for Danmarks Snedkermestre,« hver for sig vilde fremsætte Resultater af deres Specialforeningers Overvejelser.

Man tænkte sig ganske naturligt at de paagældende Foreninger havde gennemgaaet de af Forbundet fremsatte Fordringer og brugte Argumenter, og at Mesterforeningerne paa Grundlag heraf havde udarbejdet Forslag til et Kompromis, saaledes

at Mestrene fik den 5-aarige Ro og Svendene et Tilbud, saa de med nogenlunde Fortrøstning kunde se Fremtiden i Møde med Hensyn til den Huslejestigning og den Prisstigning paa Fødevarer og Klæder, som fra alle Sider paastaaes at ville komme i de allernærmeste Tider.

Stor blev derfor Forbavselsen, da nogle af Mesterforeningernes Formænd rejste sig op og erklærede, at deres tidligere fremsatte Krav om *status quo* paa alle Omraader fastholdtes sammen med Kravet om den 5-aarige Varighed, og Forbavselsen steg til sit højeste, da Formanden for Bygningssnedkermestre i København tog Ordet og samtidig lod nedenstaaende maskinskrevne Forslag omdele:

Forslag fra Snedkerlavets Bygningssnedkerafdeling.

Prisfortegnelsen af 6. September 1907 med de deri indeholdte Arbejdsvilkaar og med tilhørende Voldgiftsregler ligesom ogsaa Prisfortegnelsen af samme Dato for Trappegelænder-Snedkerarbejde fornyes for et Tidsrum af 5 Aar fra 1. April 1911 til 1. April 1916, dog saaledes, at samtlige herunder hørende Lønbestemmelser for nævnte Tidsrums Vedkommende nedsættes med 10%, ligesom den i »Almindelige Bestemmelser« § 2, 3die Stk. indeholdte Bestemmelse, hvorefter der ved indgaaede Akkorder tilsikres Svenden en vis Timeløn i Henhold til samme Paragrafs 2det Stykke, bortfalder.

København, den 10. Marts 1911.

Chr. Christensen. *L. Larsen.*

I dette Forslag kræves baade Minimallønnen, der hidtil har været 50 Øre og Maximallønnen paa 70 Øre for Daglønsarbejde for Bygningssnedkere i København, og alle Satser i den hidtil gældende Prisliste altsaa nedsat med 10%.

Man kan forstaa, at Udsigten til en fredelig Afslutning paa Sagen ikke blev større ved dette nye Moment.

Ikke desmindre nedsattes dog et Udvalg for at gøre et Forsøg paa at fremskaffe en Løsning, og Udvalget, som arbejdede i 4 Timer, opsatte følgende 6 Kardinalpunkter, som Grundlag for Udvalgets Forhandlinger.

1. Varigheden, 2. Time- og Minimalløn, 3. Arbejdstiden, 4. Priskuranterne, 5. Regulativerne, 6. Lærlingespørgsmaalet.

Om det sidste Punkt opnaaedes Enighed ved følgende Udtalelse.

»Fremkommer der til en Arbejderorganisation Klage over mangelfuld Uddannelse af Lærlinge i det af hver enkelt Lærling valgte specielle Fag, har vedkommende Arbejderorganisaiion Paataleret overfor Bestyrelsen for den paagældende Arbejdsgiverorganisation, som da er forpligtet til at undersøge Sagen og, for saa vidt Klagen viser sig berettiget, efter Forhandling med vedkommende Arbejderorganisation at søge de paaklagede Forhold ordnede paa bedste Maade hos den paagældende Arbejdsgiver.

Anm. Begge Parter er enige om ikke at faslslaa bestemte Regler for Lærlingenes Antal i Forhold til Svendene, idet man mener at Bestemmelsen i denne Paragraf aabner Vej til at ramme Misbrug paa dette Omraade«.

Angaaende *Varigheden* erklærede Svendenes Repræsentanter, at de ikke gjorde principiel Modstand mod dette Krav; alt var afhængig af Tilbudene paa de øvrige 4 Stridspunkter.

Paa disse vilde Arbejdsgiverne ikke rokke sig, ligesaalidt som de vilde frafalde deres sidstfremsatte Krav om 10% Reduktion paa alle Lønforhold vedrørende Bygningssnedkerne i København.

Da det samlede Udvalg traadte sammen til et nyt Møde Kl. 9 om Aftenen konstateredes Uoverensstemmelserne paany, og Forhandlingerne sluttede efter en Times Forløb, uden at der blev truffet Aftale om noget nyt Møde.

Dagen efter — d. 18 Marts — fremsendte Arbejdsgiverforeningen følgende Lock-outvarsel:

Til Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund.

Herved tillader jeg mig at meddele, at da Forhandlingerne i Snedkerfaget ikke har ført til noget Resultat, agter man at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at intet Medlem af Snedkerlavets Bygningssnedkerafdeling og Møbelsnedkerafdeling, Centralforeningerne for Snedkermestre i Jylland og Østifterne, De samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker, Foreningen for Provinssavværker i Østifterne, Foreningen for Savværker og Høvlerier i Jylland, Københavns Tømrerlav og Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne maa beskæftige Medlemmer af Snedkerforbundet

i Danmark, forinden der er opnaaet en for Arbejdsgiverforeningen tilfredsstillende Ordning af Forholdene i Snedkerfaget.

P. F. V.
S. C. HAUBERG

Sophus Agerholm.

Man vil lægge Mærke til at der allerede i det *første* Lock-outvarsel er nævnt hvilke Virksomheder, der udelukker Snedkere, og at Jærnindustriens og Pianoindustriens Snedkere er undtagne.

De fra Arbejderorganisationerne fremsendte Protester mod tidligere skødesløst affattede Lock-outvarsler lader til at have sat Frugt, saaledes at Arbejdsgiverforeningen fremtidig vil bringe større Klarhed ind i dette Forhold.

Den 21. Marts fik Snedkerne 2det Varsel, der varskoer Standsning fra 3. April.

Murerne fik den 18.Marts Lock-outvarsel. Det var Nr. 2 og det lyder paa »at intet Medlem af Mur- og Stenhuggerlavet i København og Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne maa beskæftige Medlemmer af Murerforbundet i Danmark fra og med Torsdag den 30. ds. Morgen.«

Lock-outerne

overfor *Træindustriarbejderne*, *Elektrikerne* og *Blikkenslagerne* fortsættes og *Murarbejdsmændene* har den 15. Marts modtaget første Lock-out-Varsel. Sagen drejer sig i dette Fag om den gamle Strid hos Murermester *Rothe* paa Christiansborg Slot.

Den 21. Marts fik Murarbejdsmændene 2det Varsel for *alle* undtagen *Rothes* Folk, som netop er dem, der er i Konflikt med deres Arbejdsgiver.

Murarbejdsmændenes Fagforening har svaret med Strejke fra 31. Marts for disse Folks Vedkommende.

Blikkenslagerne i Danmark og Murarbejdsmændene i København staar, som bekendt, ikke i De samvirkende Fagforbund.

Bogbinderne i Aalborg. I Begyndelsen af Aaret opstod der Koflikt angaaende en Formandsstilling hos Firmaet *Adolph Holst* i Aalborg. Sagen ordnedes ikke definitivt, og paa Grundlag af en fornyet Henvendelse fra Bogbinderforbundet og den stedlige Afdeling vil Spørgmaalet nu blive indanket for den faste Voldgiftsret.

Dansk Kedel og Maskinpasser Forbund har afsluttet 4 nye Overenskomster.

De to er afsluttet med *Det danske Gaskompagni* for *Strandvejs Gasværk* ved København og *Helsingørs Gasværk*.

For *Strandvejs Gasværks* Vedkommende er Ugelønnen fastsat til 34 Kr. med 8 Timers daglig Arbejdstid, og den samlede ugentlige Arbejdstid maa normalt ikke overstige 48 Timer.

Overarbejde paa Hverdage betales med 85 Øre pr. Time; paa Helligdage betales 1 Kr.

Reservekedelpasserne arbejder under samme Vilkaar. I Tilfælde af Overarbejde i Værkstederne, hvor de beskæftiges, naar Kedelpasserarbejde ikke udføres, betales 93 Øre pr. Time.

5 Dages Sommerferie tilstaas uden Afkortning i Lønnen.

I Sygdomstilfælde, som rettidig anmeldes ved Lægeerklæring, betaler Gasværket fuld Ugeløn for den første Uge; derefter 1 Kr. pr. Dag.

Overenskomsten indeholder iøvrigt Bestemmelser om Vagtskifter, Maskiners Pasning ect.

Lignende Bestemmelser, som de sidstnævnte, er optaget i Overenskomsten med *Helsingørs Gasværk*.

Lønnen er her fastsat til 4 Kr. pr. Vagt, og Overarbejde paa Hverdage betales med et Tillæg af 25 %; paa Søn- og Helligdage betales 50 % ekstra.

I Sygdomstilfælde betaler Gasværket 1 Kr. pr. Dag i 6 Uger.

Kedelpassere med 1 Aars Anciennitet erholder 3 Dages Sommerferie med fuld Lønning.

Begge Overenskomster gælder fra 1. Februar 1911, og kan tidligst opsiges til Udløb 1. Februar 1914.

Med *Holbæk Maskinsnedkeri og Listefabrik* er der fra 1. Februar

1911 til samme Dato 1915 indgaaet Overenskomst hvori Lønnen indtil 1. Januar 1913 er sat til 28 Kr., og derefter til 29 Kr. om Ugen.

Arbejdstiden er 10 Timer pr. Dag. Overarbejde betales med 75 Øre i Timen.

Kedelpassere, der har været beskæftigede i Virksomheden i mindst 1 Aar, erholde 2 Dages Sommerferie med Løn.

Med *Holbæk Aktiebryggeri og Mineralvandsfabrik* er indgaaet Overenskomst om en Løn af 24 Kr. pr. Uge, Arbejdstiden er 10 Timer daglig, Overarbejde de første 3 Timer betales med 50 Øre pr. Time, de øvrige Overarbejdstimer samt Reparationsarbejder og Søn- og Helligdagsarbejde betales med 60 Øre pr. Time.

Overenskomsten traadte i Kraft 1. Marts 1911 og kan opsiges til enhver 1. Februar.

Sidstnævnte Overenskomst angaar iøvrigt en af de saakaldte *Kontrolbogspladser.*

Slagteriarbejderne i Aalborg. Forbundet har faaet Sanktion til Opsigelse af Overenskomsten for Tarmrensere paa A/S *J. D. Koopmanns Svineslagterier.*

Bevægelsen omfatter 6 mandlige og 10 kvindelige Arbejdere.

Tekstilarbejderne i København. Forbundet har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsten med Farverieejerforeningen, der omfatter 3 Fabriker med tilsammen 70 Arbejdere.

Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Norsk Jern- og Metalarbejderforbund. 20 Aar.

Den 28. Februar var det 20 Aar siden, at det norske Jærn- og Metalarbejderforbund dannedes. Det er Norges næststørste Forbund, en særdeles tæt sammentømret Organisation, der under de vanskelige Forhold, som Arbejderorganisationerne overalt i Jernindustrien arbejder under, dog har formaaet at løfte Arbejdsvilkaarene gennem Anvendelsen af en stadig udviklet Organisations-Teknik. (Et saadant Udtryk maa man sikkert med Rette kunne anvende, da det er en Kendsgærning, at de vanskeligst stillede Organisationer finder de mest fuldkomne Hjælpemidler og i højere Grad end andre drives til at udnytte enhver Situation).

For det norske Metalarbejderforbund har hvert Aar af de forløbne tyve været en ny Landvinding, saaledes at Forbundet i dette Øjeblik har 10,000 Medlemmer fordelte i 81 Afdelinger helt nede fra Grænsen i Øst og Syd til det høje Nord, hvor en Afdeling arbejder ved Grænsen af Rusland.

Norske Blade nævner *M. Ormestad*, der i 10 Aar (fra 1898—1909) var Forbundets Forretningsfører, som den Enkeltmand, hvis Arbejde har betydet mest for Forbundets Udvikling.

Et Billede af Forbundets Virksomhed faar man lettest ved at tage Aar 1910, i hvilket Forbundets Indtægter udgjorde 400.238 Kr., deraf var ca. 25,000 Kr. offenligt Tilskud til Arbejdsløshedskassen og ca. 26,000 Kr. Bidrag fra Landsorganisationen. — De samlede Udgifter var 322,216 Kr.; deraf ca. 124,000 Kr. til Sygehjælp, ca. 61,000 Kr. til Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelse, ca. 20,000 Kr. til Begravelseshjælp, ca. 18,000 Kr. til Tuberkuløse; Strejkeunderstøttelse til egne og andre Forbunds Strejkende ca. 80,000 Kr. osv.

Den samlede Formue er i Aarets Løb steget med ca. 78,000 Kr., saaledes at den udgør 381,607 Kr. 64 Øre.

— Forbundet havde de første Konflikter i 1893 og 1896. Fra 1899 forkortedes Arbejdstiden etterhaanden, saaledes at den nu højst er 57 Timer ugl.; den var for 12 Aar siden 60—62 Timer. I samme Tidsrum er den gennemsnitlige Timeløn steget fra 34 til 42 Øre.

I Øjeblikket staar Forbundet at-

ter overfor en Styrkeprøve, thi Fagets Overenskomst skal revideres. Da Forbundet staar godt rustet til at møde alle Eventualiteter, vil det forhaabentlig lykkes Jubilæums-Aaret at betegne et nyt Fremskridt i Forbundets Historie.

Bagerne og Konditorerne i Tyskland.

Tysklands Bager- og Konditorsvende agiterer i denne Tid for Indførelsen af en ugentlig Hviledag, og særlig Fagets Arbejdere i Berlin ruster sig til Kamp for Hviledagen samt for en Lønforhøjelse, der nogenlunde svarer til de stigende Priser paa alle Fødemidler og Husleje. Mestrene har besluttet at yde den størst mulige Modstand imod Hviledagens Indførelse, hvorfor en langvarig, forbitret Kamp ventes.

1400 Bageriarbejdere i Hamborg vedtog paa et Møde at gennemføre lignende Reformer samt 8-Timers Dagen i alle Brødfabriker, og Fagets Arbejdere i Breslau, Stuttgart og i Frankfurt am Main slutter sig til Bevægelsen.

Former-Lockout i Tyskland.
En Strejke i Chemnitz.

Der er udbrudt almindelig Formerstrejke i den store Fabriksby *Chemnitz*. Arbejdernes Fordringer er afslaaet af Arbejdsgiverne uden foregaaende Forhandlinger.

Man venter at Arbejdsgiverne vil besvare Strejken med almindelig Lock-out.

Maltarbejderne i Tyskland.

Maltarbejderne i en Række tyske Byer har fornylig afsluttet en Lønbevægelse med et heldigt Udfald. Arbejderne i Nordhausen har nu ligeledes efter en Strejke, som varede 11 Uger, opnaaet smukke Resultater, idet Organisationen anerkendtes, trods Kapitalisternes voldsomme Protester for 3 Maaneder siden. Endvidere vandtes et Løntillæg af 2 Kr. 70 Øre pr. Uge, Ekstrabetaling for Søndags- og Overarbejde samt Forkortelse af Arbejdstiden med 1 Time pr. Dag.

— Maltarbejderne i Nordlingen har ogsaa opnaaet betydelige Fordele efter kun faa Dages Strejke.

Træindustrien i Tyskland.
En omfattende Lønbevægelse

blandt Træarbejderne i Tyskland foranledigede, at 6000 Træarbejdere d. 12. Marts samledes til Møde i *Hamborg* og fik forelagt Resultatet af de Forhandlinger, der er ført om Lønspørgsmaal.

I en med alle Stemmer mod 1 vedtagen Beslutning udtaler man, at Kravet om en Minimalløn paa 65 Pf. pr. Time skal fastholdes, da Flertallet af Kollegerne allerede har denne Løn. Man beklager, at der endnu ingen Forhandling har været om Akkordpriserne og fasthoder Forlangendet om en saadan Forhandling saa vel som om en overenskomstmæssig Ordning af Arbejdsanvisningen.

Lønbevægelsen omfatter en Fjerdedel af det tyske Træarbejderforbunds ca. 160,000 Medlemmer.

Et Arbejderparti i Indien. Faglig Organisation.

En vigtig Bevægelse blev paabegyndt Onsdag d. 1. Marts, da engelske Arbejderførere havde et Møde med Repræsentanter for de indiske Arbejdere med det Formaal at faa oprettet *et Arbejderparti i Indien*.

Paa Arbejderpartiets Kongres i Leicester blev der omdelt en lille Piece om indiske Industriforhold, hvori det anbefaledes at grundlægge en »almindelig Arbejderforening for Indien«. Man ønskede at de engelske Fagforbund skulde hjælpe denne nye Organisationsbevægelse, og der dannedes en Komite af Repræsentanter for de vigtigste Fagforbund.

Komiteen har sat sig i Forbindelse med Arbejderpartiet i Underhuset. Den vil derved opnaa, at den indiske Minister anerkender Arbejderorganisationer som fuldt ud lovlige.

Naar det er opnaaet, agter Komiteen at sende en hel Række Agitatorer og Organisatorer ud over hele Indien. De skal saa søge at samle de indiske Arbejdere.

Det er vel de første Forsøg, der gøres paa at faa rejst en Organisation til Modstand mod fremmede Kapitalisters Udbytning i et Land, hvor de Indfødte bogstavelig talt dør Hungersdøden. Desværre er der vist langt igen, inden Modstandskraften bliver saa stor, saa den virker.

Typograf-Sejre.

Typograferne i *Kongsberg* har i disse Dage gennemført en Tarif med en Mindsteløn af 23 Kr. pr. Uge for nylig Udlærte, hvilket betyder en Lønforhøjelse af 3 Kr. pr. Uge. Princípet samme Løn for kvindelige som for mandlige Sættere, Lærlingeskala samt øvrige Bestemmelser er indført i Lighed med Typograf-Forbundets Tarifer for de øvrige Byer.

Bogtrykkeriarbejdere i *Rom* har afsluttet en ny Tarif, som indeholder betydelige Forhøjelser. Værk- og Akcidenssættere faar for 9 Timers Arbejdsdag 28 Lire om Ugen (1 Lire 72 Øre), Trykkere 35 Lire, Sættere 56 Centimer pr. 1000 Bogstaver. Overarbejde 20 Procent før Midnat, 33 Procent paa Helligdagene, 75 Procent efter Midnat, Bogbinderne 27 Lire om Ugen, Hjælpearbejderne 21 Lire.

Maskinsætter-Tarifen — 8 Lire om Dagen for 7 Timers Arbejde — forblev uforandret. Særlig bemærkelsesværdig er Indførelsen af 9 Timers Arbejdsdagen, som Sætterne og Trykkerne forgæves kæmpede for at faa indført i Aaret 1906.

Den nye Tarif betegner i det hele taget et betydeligt Fremskridt.

Arbejdernes Livsforsikring.

Arbejderpartiets kooperative Foretagende beretter følgende:

»Ved Slutningen af Aaret 1909 havde Selskabet ialt 7,854 Forsikringer løbende til en samlet Forsikringssum af 3,689,379 Kr. og med en ugentlig Præmiebetaling af 3,422 Kr. 65 Øre.

I Aaret 1910 er tegnet ialt 1,434 Forsikringer til en samlet Forsikringssum af 621,247 Kr. og med en ugentlig Præmiebetaling af 705 Kr. 80 Øre.

I Aarets Løb er 1,123 Forsikringer annullerede paa Grund af Dødsfald, Forsikringstidens Udløb, manglende Præmiebetaling, Bortrejse e. l. til en samlet Forsikringssum af 564,290 Kr. og til en ugentlig Præmiebetaling af 526 Kr. 30 Øre.

Ved Aarets Slutning havde Selskabet saaledes 8,165 Forsikringer i Kraft til en samlet Forsikringssum af 3,746,336 Kr. og til en ugentlig Præmiebetaling af 3,602 Kr. 15 Øre.«

Trods de daarlige Tider og uagtet der i det sidste Aars Tid har været en Usikkerhed i Forholdet mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne viser denne Redegørelse dog, at Selskabet har haft større Tilgang end Afgang, og vi opfordrer alle Arbejdere, som tænker paa at lade sig forsikre, til at støtte Foretagendet ved at tegne Forsikringen deri; derved tjener de egne Interesser bedst, da dette Selskab er det absolut billigste med Ugepræmiers Betaling.

Tillidsmænd Landet over, som modtager nærværende, bør ved alle givne Lejligheder henlede Medlemmers Opmærksomhed herpaa.

Nyt Fagblad.

Billedskærernes og Dekorationsbilledhugger-Forbundet besluttede paa sin sidste Kongres at udgive et Fagblad, for at Forbundet derigennem kunde staa i den nøjeste Rapport til sine Medlemmer.

Det første Nr. er nu udkommet og præsenterer sig fikst og velskrevet.

Vi hilser det Velkommen i Rækken af vore mange Fagblade.

Kongresser.

Skandinavisk Former-Konference afholdt i København.

For de 3 Formerforbund i de skandinaviske Lande oprettedes der

den 1. Jan. 1907 et kontraktligt Forhold om gensidig Understøttelse under større Konflikter, og i Tilslutning hertil, Aaret efter, et »Skandinavisk Formersekretariat« med Sæde i Stockholm, saaledes at den daglige Ledelse var overdraget det svenske Formerforbund.

Sekretariatet, hvis Opgave er at være Bindeled mellem det svenske, norske og danske Forbund, samt modtage, udarbejde og udgive Beretninger om Løn- og Arbejdsforhold, har i sine Vedtægter den Bestemmelse, at der hvert 3. Aar skal afholdes en Konference mellem Repræsentanter for de interesserede Forbund.

En saadan Konference, den første af sin Slags, er i Dagene den 26., 27. og 28. Februar afholdt i København.

Fra Sverig var Sekretariatets Ledelse, som bestaar af 3 Mand, fremmødt, og Norge og Danmark havde hver sendt 2 Repræsentanter.

Der aflagdes Beretning om Virksomheden, hvis væsenligste Udfoldelse var sket under Storstrejken i Sverig. Det var Meningen, at Formerforbundet i Finland skulde være tiltraadt Sekretariatet, men Forholdene der i Landet havde medført, at Forbundet i Stedet var indtraadt som et Led i det derværende Jærn- og Metalarbejderforbund.

Virksomheden godkendtes, Regnskabet ligesaa. Man gik derefter over til den egentlige Dagsorden.

Den i de tre Lande i Øjeblikket foreliggende Situation drøftedes. Det fremgik heraf, at selv om der for Tiden ikke var nogen Fare, der truede Arbejdsroen i den *svenske* Jærnindustri, var der dog paa den anden Side heller ikke Anledning til at se særlig lyst paa Forholdene. Arbejdsløsheden havde været og var fremdeles stor. I Norge har samtlige Arbejderorganisationer i Jærnindustrien opsagt de gældende Overenskomster til at udløbe 1. April. Der forhandles for Tiden, men Udsigterne til at opnaa Enighed om ny Overenskomster er ikke særlig store, da Arbejdsgivernes Stilling er meget stejl.

I Danmark, hvor saavel Smedesom Formerforbundet har faaet Overenskomsterne fornyede, tør man dog ikke udtale sig bestemt om, hvorvidt Freden bevares, thi for det første er Overenskomsten med Jærnindustriens Arbejdsmænd udløben og Enighed om en ny ikke opnaaet, og hvis disse derfor kommer i Konflikt, drager de samtlige Formere og et stort Antal Smede og Maskinarbejdere med sig, og for det andet er hele den faglige Situation af den Beskaffenhed, at man ikke kan vide, hvortil den vil udvikle sig. Kommer Krigen, vil den blive langvarig, da Arbejdsgiverne aabenlyst har forberedt den og da Fagforeningerne har rustet sig til at afslaa ethvert Overfald.

Man enedes om en Udtalelse, der gaar ud paa, at man gensidig i de kommende Tider vil staa hinanden bi saavel i moralsk som i pekuniær Henseende, og gøre alt for at de oprettede kontraktlige Forhold overholdes. Dette er nødvendigt for at danne fornøden Modvægt mod Arbejdsgivernes internationale Taktik.

Videre drøftedes Stillingen til Dannelsen af Industriforbund. Meningerne herom var noget forskellige i de 3 Lande; men kommer et af de til Sekretariatet sluttede Forbund i den Situation at skulle reorganisere sig som Industriforbund, skal en Konference indkaldes for at klargøre, hvorledes det gensidige Forhold bedst bevares under den ny Organisationsform, idet der herskede fuld Enighed om, at der i det paa dette Omraade bestaaende ikke maatte ændres noget.

Sluttelig behandledes nogle Spørgsmaal angaaende et Efterretningssystem under Konflikter, om Udvidelse af de internationale Forbindelser, ligesom Linierne i de bestaaende Overenskomster og om Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelse opdroges og forklaredes.

Konferencen fastslog, at der fremdeles bestaar det nøjeste Samarbejde mellem de nordiske Former-Organisationer.

Udlandet.

Det faglige Internationale.

I 1909 afholdtes den internationale faglige Konference i Paris. Man besluttede den Gang, at den næste Konference skulde afholdes 1911 i Ungarns Hovedstad, Budapest.

Datoen er nu fastsat til den 10. Avgust og følgende Dage.

Dansk Forening for Arbejderbeskyttelse.

De samvirkende Fagforbund har den 24. Marts udsendt nedenstaaende Cirkulære:

Til Organisationerne under de samvirkende Fagforbund.

Som det vil være bekendt, er der for nogle Aar siden dannet en Forening her i Landet under Navn af »Dansk Forening for Arbejderbeskyttelse«, hvis Formaal er at virke for, at alle mulige Midler tilvejebringes for at beskytte Arbejdernes Liv og Lemmer i saadanne Foretagender, hvor Fare maatte være til Stede.

I Udlandets Byer findes en Række af Foreninger med samme Formaal for Øje.

Fra den nævnte Forening har vi modtaget Opfordring til at yde Bidrag til Oprettelsen af en permanent Udstilling af alle Slags Beskyttelsesmidler, og vort Forretningsudvalg har paa et d. 20. ds. afholdt Møde vedtaget at imødekomme Anmodningen ved at bevilge et Beløb paa 200 Kr. til dette Formaal en Gang for alle.

Vi har samtidig vedtaget at lade Opfordringen gaa videre til de enkelte Organisationer, saaledes at der mulig derigennem sammen med Bidrag fra andre Institutioner, der er interesserede i Sagen, kan skaffes et Beløb paa 25000 Kr. tilveje.

Efter den af Foreningen for Arbejderbeskyttelse opstillede Kalkule vil et saadant Beløb være tilstrækkelig til Udstillingens Start og foreløbige Drift, og vi anmoder de ærede Organisationer om at tage Sagen under velvillig Overvejelse.

Samtidig skal vi erindre om, at *Enkeltpersoner* kan indmelde sig mod et aarligt Vederlag paa 4 Kr., hvorved der for Vedkommende opnaas Stemmeret paa Foreningens Generalforsamlinger, ligesom *Foreninger* ved at tegne sig for et større Beløb kan erholde et til Beløbene svarende Antal Adgangskort, men det bemærkes udtrykkeligt, at ingen Forening kan opnaa mere end *éen* Stemme paa Generalforsamlingerne.

Vi retter derfor ligeledes Opfordring til de ærede Organisationer om at lade sig indmelde i Foreningen paa en af de to ovennævnte Maader, og henleder sluttelig Opmærksomheden paa, at denne Sag paa alle Maader fortjener den alvorligste og velvilligste Støtte fra Arbejderne, som først og fremmest skal høste Nytte af Foreningens Virksomhed.

Meddelelse om Bidrag og Indmeldelse tilstilles Foreningen under Adr.: Raadhuspladsen 77, Mezz., København K.

P. F. V.

CARL F. MADSEN

Otto Smith.

Vi kan i Tilslutning til dette Cirkulære oplyse at

Bestyrelsen for »Dansk Forening for Arbejderbeskyttelse« indtil Dato har modtaget Tilsagn om følgende Bidrag til Oprettelsen og Driften af en permanent Arbejderbeskyttelsesudstilling:

Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring: 500 Kr. om Aaret i 5 Aar	2,500	Kr.
Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk: 100 Kr. om Aaret i 5 Aar	500	-
Julius Skrikes Stiftelse	300	-
Direktør G. A. Hagemann	500	-
Gehejmeetatsraad L. Bramsen: 100 Kr. om Aaret i 5 Aar	500	-
Raadmand G. Philipsen: 100 Kr. om Aaret i 5 Aar	500	-
Anonymt Bidrag	100	-
V. L. F.	25	-
De samvirkende Fagforbund	200	-
Dansk Smede- og Maskinarbejder Forbund 100 Kr. om Aaret i 5 Aar	500	-
Tilsammen	5.625	Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen) Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 39 ❁ KØBENHAVN DEN 1. APRIL 1911 ❁ 7. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Brolæggerne i Aarhus. Hvidgarverne i Odense.) De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling. Majdemonstrationen. Ernst Blomberg død. Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

Den 24. Marts afholdt De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg et Møde der strakte sig over det meste af Dagen, ved hvilken Lejlighed Stillingen i de Fag, der allerede er i eller er truet med Lockout, indgaaende drøftedes.

Det var Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne, Blikkenslagerne og Elektrikerne, der allerede i nogen Tid har været i Kamp, og det var Murerne, Snedkerne og Murarbejdsmændene, der stod for Tur til at blive udelukkede i de nærmeste Dage, og alene de 4 Organisationer under de samvirkende Fagforbund, hvortil Blikkenslagere og Murarbejdsmænd ikke hører, vilde tilsammen faa 12.000 Mand paa Gaden.

Ved at betragte Listen over Fagene falder det straks i Øjnene, at det er *Byggefagene*, hvis Forhold denne Gang har givet Anledning til den truende Situation, og det er derfor ganske nærliggende at erindre sig den skandinaviske *Arbejdsgiverskandinavisme,* der startedes i Aaret 1907 paa Initiativ af *Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.*

Ved denne Lejlighed var første Punkt paa Dagsordenen:

»Hovedprincippet for kollektive Overenskomster med Arbejderne og Ønskeligheden af Overensstemmelse paa dette Omraade.«

Til dette Punkt vedtoges følgende:

»Mødet anser det for nødvendigt, at Arbejdsgiverne virker for Opretholdelsen af den Arbejdstid i hvert Fag, som betinges dels af Forholdene indenfor selve Landet og dels af Konkurrencen med Udlandet.

Arbejdslønnen bør altid fastsættes efter fri Forhandling mellem Parterne og ikke ved Voldgift.

Hvor Minimallønnen anvendes, bør den ikke fastsættes højere, end at der er fornødent Spillerum for Lønninger til Arbejdere af forskellige Grader af Dygtighed og under forskellige Konjunkturforhold.

Det bør tilstræbes at holde Arbejdsfortjenesten i Bygningsfagene nogenlunde i Niveau med Fortjenesten i de øvrige Fag.

Ved Akkordarbejde bør Timelønnen i Almindelighed ikke garanteres.

Mødet anser det for en ufravigelig Fordring, at Arbejdsgiverne hævder ubetinget Ret til at lede og fordele Arbejdet samt til at antage og afskedige Arbejderne, uanset om disse er Medlemmer af en Arbejderorganisation eller ikke.

Formænd bør ikke være Medlemmer af Arbejdernes faglige Organisationer.

Forhandlingsregler, som tilsigter at forhindre Arbejdsstandsninger, søges indførte ad frivillig Vej. Lovfæstet tvungen Voldgift i Arbejdsstvister bør ikke indføres.«

Det vakte Opmærksomhed den Gang at Arbejdsgiverne i Vedtagelsen saa uforbeholdent langede ud efter Byggefagene, og ligefrem fremsatte en Trusel om *Reduktioner* af Lønningerne i disse Fag, men Tiden var naturligvis ikke inde til straks at iværksætte Planerne. Overenskomsterne, der var indgaaet her i Danmark, kunde først opsiges til indeværende Foraar.

Begivenhederne i de seneste Tider har til Evidens bevist, at Arbejdsgiverne vil gøre Alvor af den vedtagne Trusel, idet man fra denne Side har opsagt Overenskomster for samtlige 6000 Snedkere i Danmark, saavelsom

for Murere, Savværksarbejdere og Blikkenslagere i København, og at man i disse *opsagte* Overenskomster under ingen Omstændigheder vil indgaa paa Forbedringer, nu da de skal fornyes. Tværtimod. Kun den 5-aarige Varighed er det uafviselige Krav fra Arbejdsgivernes Side.

Her høres ikke Tale om den udenlandske Konkurrence, naar det drejer om Murere og Bygningssnedkere, her er intet andet end Arbejdsgivernes »*vi vil*«. Her *skal* Bygningssnedkernes Timeløn og Akkordpriser reduceres med 10 %, og her *skal* Murerne tvinges til at indgaa paa en 5-aarig Overenskomst uden at faa ændret deres Lønninger i opadgaaende Retning; der er ikke Spor af Hensyntagen til, at der er langt mer end Sandsynlighed; der er *Vished* for, at vi staar overfor en Huslejestigning og Varefordyrelse paa mange Omraader.

Situationen var i og for sig saa klart tilrettelagt af Arbejdsgiverne, saa Forretningsudvalget intet Øjeblik var i Tvivl om Formaalet for, og Oprindelsen til Arbejdsgivernes Aktion, og Forretningsudvalgets Opgave var derfor kun at tage Stilling til, hvorvidt Arbejdsgivernes Vedtagelse i 1907 skulde være et *Magtsprog*, vi alle maatte bøje os for i dybeste Ærbødighed, eller om der fra Byggefagenes Arbejderorganisationer og De samvirkende Fagforbund skulde ydes Modstand mod denne Vedtagelse, og eventuelt bringes Ofre — *selv betydelige Ofre* — for at forhindre, at Arbejdsgivernes overlegne og overmodige Optræden omsattes i den nøgne Virkelighed.

Forretningsudvalget sluttede sig til det sidste Alternativ, og samme Dag afsendtes nedenstaaende Skrivelse til Arbejdsgiverne.

Til Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, som i Dag har beskæftiget sig med den foreliggende faglige Situation, erindrer om, at den overvejende Del af Uoverensstemmelserne mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne er skabt dels ved Arbejdsgivernes Opsigelse af bestaaende Overenskomster og dels ved de Krav, som Arbejdsgiverforeningen har stillet til Arbejderorganisationerne.

Til Gennemførelsen af de Formaal, som Arbejdsgiverforeningen har sat sig, har den allerede iværksat Lockout'er i flere Fag og truer med Iværksættelse af nye i de allernærmeste Dage. Men det ærede Forretningsudvalg bør forstaa, at De samvirkende Fagforbund ikke uden Modstand lader vore Organisationer tvinge ind i en fleraarig Overenskomst-Periode paa de hidtidige eller lavere Arbejdvilkaar. Saameget mindre Grund har vi dertil, som vi sikkert staar foran en Opgangsperiode, der vil medføre en Prisstigning paa Livsfornødenheder og Husleje; uden Højnelse af Arbejdsvilkaarene vil den kommende Tid gøre Arbejdernes Levevilkaar slettere.

Vi undlader derfor ikke at tilføje, at De samvirkende Fagforbund af yderste Ævne vil bistaa de os tilsluttede Organisationer med at afslaa Arbejdsgiverforeningens Overfald, og at vi i Dag, efter den os af Organisationerne givne Bemyndigelse, har taget Beslutning om,

at vi *ikke* kan forpligte vore Organisationer til *i Almindelighed* at efterkomme Arbejdsgiverforeningens Ønske om Indgaaelse af 5-aarige Overenskomster, og

at vi *ikke* agter at træffe nye, fleraarige Overenskomster, uden at disse indeholder bedre Arbejdsvilkaar end de opsagte.

Vi har bemærket os det ærede Forretningsudvalgs i flere Varselsskrivelser tilføjede Slutnings-Udtalelse om, at man er villig til at deltage i nye Forhandlinger, forsaavidt vi maatte ønske det.

Hvis vi deraf tør udlede, at de af det ærede Forretningsudvalg fremsatte Ønsker og Krav ikke er at opfatte som noget Ultimatum, kan vi herved erklære os villige til at deltage i Forhandlinger om de mellem Parterne foreliggende Uoverensstemmelser; og vi imødeser i saa Fald

Meddelse om, hvornaar saadanne Forhandlinger kan finde Sted.

P. F. V.

CARL F. MADSEN

Carl Gran.

Om det er denne Skrivelse eller Udsigten til den nærforestaaende Udvidelse af Konflikten, der bevirkede, at Forligsmanden Dagen efter satte sig i Bevægelse for at faa Forhandlingerne genoptaget mellem de stridende Parter, skal vi lade være usagt; i hvert Fald modtog De samvirkende Fagforbund hurtigt en Indbydelse til sammen med de nævnte Fags Organisationers Repræsentanter at deltage i Fælles- og Separatmøder i Dagene den 27. og 28. Marts i Odd-Fellow Palæet i København.

Umiddelbart efter et kortvarigt Plenarmøde, der talte ca. 100 Deltagere, fordelte hvert Fags Repræsentanter sig i de for dem reserverede Lokaler.

Murerne, Murarbejdsmændene og Elektrikerne tog fat den første Dag og Snedkerne, Træindustrien (Savværksarbejdere og Maskinsnedkere) og Blikkenslagerne tilsagdes til Dagen efter.

Da Midnat oprandt d. 28. Marts, var saa godt som ingen af Parterne kommen hinanden saa nær, at der var Udsigt til nogen Overenskomst, ja, man kan næsten sige, at de fleste ikke var kommen hinanden et Hanefjed nærmere.

Kun i Murarbejdsmandskonflikten, der havde udviklet sig til, at et forholdsvis ringe Spørgsmaal om Hejsningsarbejdet for Murmester *Rothe* paa Kristiansborg Slot var vokset til en Lock-outtrusel for samtlige Murarbejdsmænd i København, var man kommen saa vidt, at Forligsmanden havde stillet et Mæglingsforslag.

Murarbejdsmændene stillede Dagen efter væsentlige Ændringer til det af Forligsmanden fremsatte Forslag.

I den forløbne Uge er der forhandlet hver Dag i alle Fag, og Lørdag d. 1. April om Morgenen fremsætter Forligsmanden — saafremt alt da gaar som planlagt — *Mæglingsforslag* for alle Fag.

Mandag d. 3. April Kl. 10 afgiver Parterne Meddelelse til Forligsmanden om deres Beslutninger.

Brolæggerne i Aarhus. Brolæggerforbundets Aarhus-Afdeling har sluttet ny Overenskomst med Entreprenørforeningen i Aarhus.

I Overenskomsten, hvis Varighed er 3 Aar, er Minimallønnen fastsat til *67 Øre pr. Time*, og Arbejdsdagen er 9 Timer.

Overenskomsten træder i Kraft den 1. April og omfatter alle Brolæggersvende der i Byen.

Hvidgarverne i Odense har afsluttet Overenskomst med Garverierne i Odense (P. Chr. Petersen, Høffner Kjærup og L. Chr. Petersen). Overenskomsten er sluttet paa 2 Aar og indeholder en Lønforhøjelse af 3 Øre pr. Time straks og yderligere 1 Øre næste Aar.

Der gives Arbejderne en lille Sommerferie uden Lønafdrag.

Overenskomsten er opnaaet uden Arbejdsstandsning.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling.

Den ordinære Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund afholdes den 25., 26., 27. og eventuelt den 28. April 1911 i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej 40 og paabegyndes den første Dag Kl. 10 Formiddag.

Dagsordenen er fastsat saaledes:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Forslag til Ændring i Loven.
4. Arbejderen.
5. Hjemmearbejdet.
6. Forskudsfonden.

7. Kooperative Foretagender.
8. Opførelse af en Fagforeningsbygning.
9. Afrustning.
10. Arbejdsløsheden og Arbejdsløshedskasserne.
11. Grænsestridigheder.
12. Arbejderskolen.
13. Indsamlinger under Konflikter.
14. Valg af Medlemmer til Forretningsudvalget, Kasserer og Revisionskomite samt Repræsentanter til Arbejdsraadet.

Generalforsamlingen bestaar af samtlige Fagforbunds Hovedbestyrelser, 1 Repræsentant for hver af de enkeltvis indmeldte Foreninger og 1 Repræsentant for hver af de lokale Fællesorganisationer.

Deltagerne bedes møde *pr. Kl. 10.*

Forslagene, som skal behandles, vil blive tilsendt Organisationerne om kort Tid.

* * *

Repræsentantskabsmøde afholdes den 24. April 1911 Kl. 10 Formiddag i Rømersgade 22.

—

Majdemonstrationen.

Til samtlige Fagorganisationer i Danmark.

De samvirkende Fagforbund opfordrer samtlige faglige og politiske Organisationer i Danmark til at foranstalte en Demonstration

Mandag den 1. Maj.

Den 1. Maj er i de forskellige Lande gennem Aarene siden 1890 bleven benyttet til at demonstrere, ikke alene for en lovfæstet Maximalarbejdsdag paa 8 Timer, men ogsaa for anden Arbejderbeskyttelse, for Arbejdernes almindelige Klassekrav og for Verdensfred.

Paa den internationale socialistiske Kongres i Amsterdam i August 1904 indeholdt Beslutningen om Majdemonstration en Opfordring til at optage disse Spørgsmaal, men det er overladt de enkelte Lande selv at vælge, hvilke af disse Spørgsmaal, de foruden Ottetimersdagen særlig ønsker at drage frem hver enkelt Gang de foretager Majdemonstration. Denne ene Dag i Aaret skal være en Arbejderdag, hvor den offentlige Opmærksomhed saa stærkt som muligt skal henledes paa Arbejdernes samfundsmæssige Interesser. Vi tror, at der her i Danmark er Grund til ved vor Demonstration i Aar at drage baade

1) *Kravet om Ottetimersdagen* og
2) *det aktuelle Krav om Samfundets Pligt til at give uforskyldte Arbejdsløse Arbejde eller Hjælp* samt
3) *Spørgsmaalet om Verdensfreden frem ved Møderne den 1. Maj.*

1) Kravet om at Lovgivningsmagten vedtager en Lov, gaaende ud paa, at der i alle Virksomheder, der er nævnt i det af Social-Demokraterne i Folketinget gentagne Gange fremlagte Lovforslag, gennemføres en Maximalarbejdsdag paa 8 Timer, maa fremsættes i første Række. Samtidig med at vi forlanger at Staten skal gribe virksomt ind paa dette vigtige Omraade af Arbejderbeskyttelsen, bestræber vi os jo gennem vore Fagorganisationer for at forkorte Arbejdstiden henimod det foreløbige Maal, *Ottetimersdagen.* Men fordi Resultaterne af dette Arbejde er afhængige af Konjunkturerne og af mange andre Forhold og navnlig af Arbejdernes Magtstilling paa det givne Tidspunkt og derfor ikke altid blive som man kunde ønske, er der ingen Anledning til at slappe Kravet til Lovgivningsmagten om en Begrænsning af Arbejdstiden. Tvertimod, Kravene skal gentages ad *begge* Veje, og Agitationen for en forkortet Arbejdstid skal og maa ikke hvile, hverken overfor Arbejdsgiverne eller Rigsdag og Regering. De sidste møder i Reglen op med deres principielle Indvendinger mod vor Fordring, idet man, som man siger, ikke vil forbyde en voksen

Arbejder at arbejde saa længe som han eller hun ønsker. Men overfor dette kan der i Agitationen henvises til, at de samme Faktorer i 1908 har vedtaget *Loven om Otte-Lukningen*, hvorved de jo netop gør Forbud mod en for lang Arbejdstid indenfor Handel og enkelte andre Virksomheder. Af alle disse Grunde tør vor Majdemonstration i Aar, som i tidligere Aar, kræve den lovmæssige Begrænsning af Arbejdstiden.

2) Af Arbejdernes Klassekrav er Fordringen om, at Befolkningen, økonomisk set, skal være Herre i sit eget Hus, og derfor al Jord og alle Produktionsmidler skal være Befolkningens Fælleseje, og ikke Privateje, den allervigtigste. Men under de nuværende Forhold, hvor Produktionen endnu er undergivet den private Vilkaarlighed, har Arbejderne Lov til at kræve af dem, der vil bevare den nuværende Tilstand, at de holder Arbejderne, som er direkte Ofre derfor, nogenlunde skadesløse. I de sidste Aar har Landet været hærget af en frygtelig Arbejdsløshed og denne vedvarer endnu. Arbejderne selv har gjort, hvad de var i Stand til, for at hjælpe de af deres Kammerater, som er kommen i uforskyldt Nød paa Grund af Arbejdsløsheden. Staten og nogle af Kommunerne har ydet de i Lovene fastsatte Tilskud til Arbejdsløshedskasserne og disses Medlemmer, men Samfundet bør fuldt og helt paatage sig Ansvaret for, at ingen af Samfundsmedlemmerne af Sult gøres til Borgere af en lavere Klasse.

3) Der er desuden Grund til at manifestere, at *ogsaa* Arbejderne i Danmark er Modstandere af alle de landsskadelige, kulturstridige og for den almindelige Befolkning forarmende Foranstaltninger, som har Krig, Ødelæggelse og Blodsudgydelse til Formaal, og at vi ønsker at leve i Fred og god Forstaaelse med Befolkningerne i alle andre Lande, at vi ønsker den Verdensfred, som tilstræbes af alle vakte og maalbevidste Arbejdere hele Verden over. Om disse Krav maa alle danske Arbejdere samle sig den 1. Maj.

Forretningsudvalget for de samvirkende Fagforbund tillader sig derfor at opfordre samtlige Organisationer i de forskellige Byer til at foranstalte Demonstration

Mandag den 1. Maj.

Fagorganisationerne opfordres til, i Forbindelse med de socialdemokratiske Partiforeninger og gennem Arbejdernes lokale Fællesorganisationer, at foretage de fornødne Forberedelser til *Demonstrationen den 1. Maj*; særlig med Hensyn til Procession gennem Gaderne, hvortil Politiets Tilladelse skal indhentes.

Fællesorganisationerne anmodes om fortrinsvis at drage stedlige Kræfter frem som Talere ved *Majdemonstrationen*.

Fællesorganisationerne vil senere faa tilstillet Bestillingsseddel samt Prøveeksemplar af Festtegn og Sange, som vil kunne faas til Anskaffelsesprisen hos De samvirkende Fagforforbund, Kasserer E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal. København K.

P. F. V.

CARL F. MADSEN

OTTO SMITH.

Ernst Blomberg død.

Formanden for det svenske Jærn- og Metalarbejderforbund, *Ernst Blomberg*, afgik ved Døden d. 24. Marts 1911 i en Alder af 48 Aar.

Den Afdøde, som for nogle Aar siden blev angrebet af Tuberkulose, der altsaa tilsidst fik Bugt med den ellers saa energiske og kraftige Mand, var tillige Medlem af Sverrigs Rigsdag.

Han vil være kendt af en Række Fagforeningsmænd her i Landet, hvor han ofte repræsenterede de svenske Arbejdere.

De samvirkende Fagforbund sender en Palmedekoration til hans Baare.

Arbejderbevægelsen i Udlandet.

76 Arbejdsnedlæggelser i Sverig i 1910.

Aaret 1910 var ret fredeligt for Arbejderne i Sverig, idet kun 76 Arbejdsstandsninger, omfattende 146 Arbejdsgivere og 4000 Arbejdere, fandt Sted. 66 var Strejker, 5 Lockouter og 5 af blandet Karakter. 29,000 Arbejdsdage tabtes. 20 af Konflikterne afsluttedes med Arbejdernes fuldstændige Sejr, i 33 Tilfælde maatte Arbejdet genoptages paa Kapitalisternes Betingelser, og 21 Arbejdsnedlæggelser afgjordes ved et Kompromis.

Repræsentantskabsmøde.

Landsorganisationen i Sverig afholder Repræsentantskabsmøde i Stockholm d. 23. og 24. April.

Tyske Træarbejdere.

Overenskomster i ca. 100 Byer.

Efter flere Maaneders Tarifforhandlinger og efter at der har været Strejke i enkelte tyske Byer, er der fornylig opnaaet Overenskomster i Træindustrien, saaledes, at Arbejdstiden er blevet forkortet og Minimalløn og Akkordpriser er samtidig forhøjede.

Alle Afgørelserne er trufne *lokalt*, men der er samtidig Enighed mellem Organisatonerne om, at den næste Overenskomst, der skal afsluttes om 4 Aar, skal omfatte hele Landet.

I *Hamburg* er Forholdene ikke ordnede, hvorfor der advares mod Tilgang til denne By.

Den norske Jærnindustri.
Bristede Forhandlinger. Udsigt til stor Arbejdsstandsning.

Der har i dette Foraar været ført Forhandlinger om nye Arbejdsoverenskomster i den norske Jærnindustri; det drejer sig om at faa afløst den hidtidige saakaldte »April-Overenskomst« af 1907. Arbejderne har opsagt den og har stillet Krav om Arbejdstidens Forkortelse og om Lønforbedringer, da Arbejdsvilkaarene i Jærnindustrien er slettere end i andre Fag.

Fabrikanterne har nægtet at give nogen som helst Lønforhøjelse og vil heller ikke forkorte Arbejdstiden. De vilde kun forhandle om de Forslag, de selv havde stillet, og de lod Forhandlingerne strande herpaa. Deres Krav gik ud paa Retten til at lede og fordele Arbejdet, som det passede dem bedst, og de forlanger en Bestemmelse indført om Retten til at anvende uorganiserede Arbejdere.

Disse Krav modsætter Arbejderne sig og der er derfor Udsigt til en økonomisk Krig, der vil komme til at omfatte 14,000 Arbejdere.

Et Forslag fra Arbejderorganisationens Side om at udskyde Forhandlingerne om de ovenfor nævnte Krav fra Arbejdsgiverne, indtil Lønforhold og andre Bestemmelser er forhandlet, er pure afvist af Arbejdsgiverne.

Allerede d. 29. Marts opsagde ca. 1100 Formere og 3 à 400 Støberiarbejdsmænd deres Pladser, og d. 29. Marts sendte Norsk Jærn- og Metalarbejderforbund Meddelelse om, at Arbejdsgiverforeningen den nævnte Dag havde udelukket *samtlige* Arbejdere i Jærnindustrien.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 40 ❋ KØBENHAVN DEN 8. APRIL 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Arbejdsmændene i København og Provinserne. Glasmagerne. Papirindustriarbejderne.) Den faste Voldgiftsret.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

I Dagene fra den 27. Marts til 3. April forhandledes der samlet eller delvist om Konflikterne i *Blikkenslagerfaget*, *Elektrikerfaget* og *Træindustrien*, der allerede er i Lockout, og i *Murarbejdsmandsfaget*, *Murerfaget* og *Snedkerfaget*, hvor Lockouter var varslede.

Da alle Forhandlinger mellem Fagenes Repræsentanter var fuldstændig bristede, stillede Forligsmanden Mæglingsforslag i alle Fag.

Disse Mæglingforslag og Arbejdernes og Arbejdsgiverorganisationernes Svar paa Forslagene gengiver vi nedenstaaende:

Forligsmandens Mæglingsforslag i Elektrikerkonflikten.

Lønnen for Elektrikere i det første Aar efter Læretidens Udløb er 40 Øre.

Ingen af Organisationerne eller deres Afdelinger maa fastsætte nogen Minimalløn for nogen By eller Arbejdsplads.

Priskuranterne for København og for Provinserne med de almindelige Bestemmelser forbliver som oprindelig vedtagne af det nedsatte Udvalg, dog med de Ændringer, som ere foretagne under Forligsforhandlingerne.

Vedtagelse af Overenskomsten maa ikke foranledige Nedsættelse af Timelønnen for en Svend, saalænge han forbliver i sin nuværende Plads.

Overenskomstens Varighed er 5 Aar, regnet fra 1. Februar 1911.

Samtidig henstilles til Parterne, at der i Samarbejdets § 2 sidste Linie tiføjes efter Ordet »Parter«: og Arbejdet alligevel paabegyndes.

Arbejdernes Svar.

Forligsmandens Forslag er forkastet paa Grund af, at der ikke er fastsat Minimalløn for ældre Svende, idet Svendenes Indrømmelser om Reduktion i Prislisterne i København og Provinserne var givet under Forudsætning af, at der opnaaedes Enighed om en Minimalløn af 50 Øre for ældre Svende og 55 Øre i 1914, og for yngre Svende 40 Øre straks og 45 Øre i 1914.

Arbejdsgivernes Svar.

Arbejdsgiverforeningen kan acceptere Forligsmandens Forslag, idet den til Forligsforslaget føjede Henstilling vil blive optaget til nærmere Overvejelse.

Forligsmandens Mæglingsforslag i Murerkonflikten.

København m. v.

Minimallønnen for Svende, der arbejder i Timeløn, samt Udbetalingen paa Akkord er 50 Øre pr. Time; dog kan Svendene hver tredie Uge hæve indtil 25 % af Minimallønnen under Forudsætning af, at Fagforeningen paatager sig Garan-

tien for, at dette Beløb er tjent. Betalingen for Overarbejde er 75 Øre pr. Time og for Nattearbejde 90 Øre.

I Priskuranten forhøjes Grundpriserne for Murtykkelserne med 2 Øre pr. m. 2.

Overenskomstens Varighed er 5 Aar.

Provinserne.

Paa Grundlag af den Forhøjelse af Timelønnen, hvorom Parterne er enige, fastsættes Overenskomstens Varighed til 3 Aar. — For Aarhus er Udbetalingen paa Akkord 50 Øre pr. Time; for Svende, der arbejder i Timeløn, forhøjes denne straks fra 49 til 51 og fra 1. Februar 1912 til 52 Øre.

Arbejdernes Svar.

Murerforbundets Repræsentanter meddeler Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, at Forligsmandens Forslag af 3. April er antageligt for den Dels Vedkommende, der angaar Provinsforholdene.

Hvad Forslaget vedrørende Københavns Forhold angaar, staar Sagen derimod saaledes, at Forligsmandens Forslag om en 50 Øres Minimalløn selv med det foreslaaede 25 % Tillæg hver tredie Uge, betyder en faktisk Udbetalings-Reduktion, da Udbetalingen i Almindelighed andrager 30 Kr. om Sommeren og 25 Kr. om Vinteren, paa alle de Steder, hvor Forholdene tillader, at der arbejdes mindst 5 Dage pr. Uge.

Murerforbundets Repræsentanter kan derfor ikke tilraade Forbundets Hovedbestyrelse at vedtage dette Forslag, selv om Priskuranten for København vil kunne bringes i Orden.

Arbejdsgivernes Svar.

Arbejdsgiverforeningen akcepterer Forligsmandens Forslag for *Kjøbenhavns* Vedkommende.

Derimod kan man kun modtage Forslaget for Provinserne, forsaavidt dette ændres til at gælde for 5 Aar.

Forligsmandens Mæglingsforslag i Snedkerkonflikten.

De opsagte Overenskomster fornyes paa 3 Aar, dog saaledes at de Ændringer, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Parterne, indføres i Overenskomsten.

Arbejdernes Svar.

Snedkerforbundet i Danmark tiltræder Forligsmandens Mæglingsforslag, idet man forudsætter, at den jyske Bygningsprisliste og Østifternes do., saavel som Specialistprislisten for Provinserne revideres paa den af Arbejdsgiverne tilbudte Maade.

Tiltrædelsen sker under Forudsætning af, at Freden opretholdes.

Arbejdsgivernes Svar.

Forligsforslaget kan ikke tiltrædes, med mindre Varigheden ændres til 5 Aar.

Forligsmandens Mæglingsforslag i Træindustrien.

(Savværksarbejdere og Maskinsnedkere.)

Arbejdstiden forkortes saavel i København som i Provinserne fra 1. Februar 1912 med ½ Time i de 4 Vintermaaneder (Novbr.—Februar). Fra 1. Februar 1914 forkortes den yderligere i Provinserne med ½ Time i de øvrige 8 Maaneder.

Minimallønnen forhøjes i København fra 1. Februar 1912 til 45 Øre og fra 1. Februar 1914 til 47 Øre. For Udlærlinge ifølge Lærlingekontrakt er Minimallønnen 2 Øre mindre i det første Aar efter udstaaet Læretid. I Provinserne forhøjes Minimallønnen fra 1. Februar 1912 til 38 Øre og fra 1. Februar 1914 til 39 Øre. For Pladsarbejdere og Medhjælpere, som er fyldt 18 Aar, forhøjes Minimallønnen fra 1. Februar 1912 til 34 Øre og fra 1. Februar 1914 til 35 Øre.

For uøvede Arbejdere forhøjes Minimallønnen med samme Beløb som for øvede.

For Aarhus bibeholdes den hidtil gældende Regel, at Minimallønnen er 2 Øre højere end i Jylland iøvrigt, ligesom de øvrige særlige Forhold bevares.

Overenskomstens Varighed er 5 Aar.

Der optages en Protokoltilførsel, hvorefter Arbejdsgiverne enten forsikrer deres Arbejdere i et anerkendt Ulykkesforsikringsselskab eller sikrer Opfyldelsen af den dem paahvilende Erstatningspligt paa anden Maade, som af Fagforeningen erkendes for betryggende; i sidstnævnte Henseende erkender Træindustriarbejderforbundet, at den af Aktieselskabet »Scandia« gennemførte Ordning er betryggende.

Arbejdernes Svar.

De tilstedeværende Repræsentanter for Træindustriarbejderforbundet udtaler som sin Opfattelse af det stillede (Forslag) Mæglingsforslag, at paa Grund af den 5-aarige Varighed — uden at man for Københavns Vedkommende opnaar noget væsentligt i Retning af den saa haardt tiltrængte Forkortelse af Arbejdstiden, og uden at man for Provinsernes Vedkommende faar synderligt Tillæg til de lave Lønsatser — kan vi ikke anbefale Forslaget og maa betragte dette som uigennemførligt.

Arbejdsgivernes Svar.

Forslaget kan ikke tiltrædes.

Forligsmandens Mæglingsforslag i Blikkenslagerkonflikten.

Den Overenskomst, som Parterne enedes om ved Forhandlingerne d. 25. og 26. Februar 1911, vedtages.

Arbejdernes Svar.

Forhandlingsudvalget for Blikkenslagerforbundet i Danmark ser sig ikke i Stand til at modtage det af den ærede Forligsmand stillede Forslag.

Arbejdsgivernes Svar.

Arbejdsgiverforeningen akcepterer Forligsmandens Forslag.

Forligsmandens Mæglingsforslag i Murerarbejdsmandskonflikten.

1) Murerarbejdsmændenes Fagforening i København forpligter sig til at sørge for,
at Murermester Rothe — under hans Byggeforetagende paa Kristiansborgs Slots nordre Fløj under Opretholdese af de for Faget gældende Bestemmelser om Arbejdstid — saa vidt muligt faar den til enhver Tid fornødne, duelige og paalidelige Arbejdskraft,
samt — at der saa vidt muligt — til enhver Tid er en paalidelig Mand til at overtage Akkorden.
2) Der maa ikke af Fagforeningen eller af dens Medlemmer ved Beslutninger eller Aftaler eller paa anden Maade lægges Hindringer i Vejen for, at Murerarbejdsmændene paa Kristiansborg Slot udfører saa meget og saa godt Arbejde, som deres Evner og Duelighed tillader dem.
3) Den i Overenskomsten fastsatte Minimalløn bortfalder for det her omhandlede Byggeforetagendes Vedkommende, saaledes at kun den i Henhold til den faglige Voldgiftskendelse af 14. November 1910 faktisk indvundne Fortjeneste udbetales.
4) *Murermester Rothe* forpligter sig paa den anden Side til at betale for Opbæring af den Mørtel, der medgaar til Berapning af Rør efter Priskuranten, samt et samlet Beløb paa hele Bygningen af 700 Kr. som Tillæg for Granit til de nye Ydermure, mod at Arbejdsmændene opbringer den dertil fornødne Mørtel.
5) Iøvrigt sker der ingensomhelst

Forandring i de i Faget gældende Bestemmelser, Vedtægter o. l.

Arbejdernes Svar.

Som Svar paa Forligsmandens Mæglingsforslag meddeles, at Udvalget kan tiltræde Mæglingsforslagets Pkt. 1, 2, 4 og 5, hvorimod Udvalget ikke kan tiltræde Forslagets Pkt. 3.

Arbejdsgivernes Svar.

Arbejdsgiverforeningen akcepterer Forligsmandens Forslag.

Som det fremgaar heraf, var der altsaa ikke opnaaet fuld Tilslutning til noget af de stillede Mæglingforslag. *Elektrikernes* Udvalg forkastede Forslaget fordi de paa Forhaand maatte antage, at det vilde blive forkastet af Medlemmerne, der *kun* var indgaaet paa betydelige Reduktioner paa Priskuranten, paa Betingelse af, at Minimallønningerne for ældre Svende, fastsattes til 50 Øre straks og 55 Øre fra 1. April 1914. Mæglingsforslaget indeholdt intet herom.

Murerforbundets Hovedbestyrelse tiltraadte *Provins*-Mæglingsforslaget, som imidlertid forkastedes af Arbejdsgiverne, fordi de ikke kunde faa deres Vilje med Hensyn til den 5-aarige Varighed. Om dette Forslag var der iøvrigt tidligere Enighed mellem Murerforbundet og Provinsmestrene.

For *Københavns* Vedkommende kunde Murerne ikke modtage Forslaget, fordi det ikke betød en eneste Øres Forhøjelse paa Minimallønnen, og fordi Forslaget om à conto Udbetaling faktisk betød en Tilbagegang paa dette Omraade for en meget stor Del Arbejdspladsers Vedkommende.

Snedkerne gjorde sig den store Anstrengelse, at indgaa paa Opretholdelse af de hidtidige Arbejdsvilkaar, trods Udsigten til Prisstigning paa Livsfornødenheder og Husleje, men Arbejdsgiverforeningen holdt stædig paa det én Gang vedtagne Krav om 5 Aars Varighed, uden nogen Udsigt for Svendene til en Bedring af deres Kaar i den lange Tid.

Træindustriarbejderne forkastede Mæglingsforslaget, fordi deres overordentlig rimelige Krav om en *Arbejdstidsforkortelse* i dette meget farlige Fag, hvor den langt overvejende Del af Lemlæstelser finder Sted paa Slutningen af Arbejdsdagen, naar Nerverne er overanstrengte, ikke nær blev imødekommet af Arbejdsgiverne.

Blikkenslagernes Udvalg forkastede det Forslag, der var stillet dem, fordi det var det samme Forslag, der blev forkastet ved en Urafstemning for nogle Uger siden, og endelig nødsagede *Murarbejdsmændene*, som iøvrigt paa alle Omraader stillede sig rede til at yde Garantier paa det berømte Hejsningsspørgsmaal fra Kristiansborg Slot, til at forkaste Forslaget, fordi det berøvede Murarbejdsmændene Daglønsgarantien, som var mere nødvendig paa dette Sted end noget andet, fordi rene Tilfældigheder afgør, om de slette Hejsningsapparater vil kunne yde en saadan Medhjælp til Arbejdets Udførelse, saa Daglønsfortjenesten blot i nogen Grad kan anses for sikret.

Den 4. April om Morgenen iværksattes derfor de tre varslede Lockouter, og Antallet af de Udelukkede er derefter steget til ca. 14,000 Mand.

Det var lige akkurat blevet til Alvor med denne Udsmidning, da De samvirkende Fagforbund modtog nedenstaaende Skrivelse, som bebudede Lock-out for ca. 24,000 Mand til.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening. *4. April 1911.*

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Da de langvarige Forhandlinger, der er ført mellem Hovedorganisattonerne, dels alene dels under Forligsmandens Medvirkning og Ledelse, er endt uden Resultat, tillader man sig herved at meddele, at man — for at bringe alle de forhaandenværende Konflikter til en Afslutning — agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning overfor samtlige hos Medlemmer af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening beskæftigede Medlemmer af Malerforbundet i Danmark, overfor samtlige Medlemmer af De samvirkende Fagforbund, der beskæftiges hos Medlemmer af

Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning, med Undtagelse af Gørtlerne og Arbejderne hos Sporvejsselskaberne, samt overfor samtlige Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, der beskæftiges hos Medlemmer af Teglværksforeningen af 1893, Teglværksforeningen i Esbjerg, Entreprenørforeningen, Stukkaturfagets Mesterforening, Nordre Birks Entreprenørforening, Entreprenørforeningen i Aalborg, Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne, Københavns Murerlav og Tømrerlavet i København,

alt under Forudsætning af, at der ikke forinden er tilvejebragt en for Arbejdsgiverforeningen tilfredsstillende Ordning af samtlige foreliggende Konflikter.

P. F. V.
S. C. HAUBERG.

Sophus Agerholm.

Denne Skrivelse virkede overordentlig overraskende, da Repræsentanter for Hovedorganisationerne Dagen før Skrivelsens Fremkomst var *enige* om, at man vilde følge den Henstilling, Forligsmanden rettede til Parterne, da alle Mæglingsforslagene var forkastede.

Henstillingen gik ud paa, snarest mulig at optage nye Forhandlinger mellem de direkte interesserede Parter, paa det *Grundlag*, som var nedlagt i de forkastede Mæglingsforslag.

Alt dette har Arbejdsgiverne brudt sig fejl om, af bare Jagen efter en Storkonflikts Iværksættelse.

Arbejdsmændene i København og Provinserne. *Vejle Arbejdsgiverforening, A/S. Dansk Nattevagt, Næstved Handelsstands Arbejdsgiveres Organisation* og *Vognmandsforeningen for Aalborg og Nørre Sundby* har alle fremsendt Meddelse til Arbejdsgiverforeningen om, at det ikke er lykkedes at opnaa Overenskomst om Lønvilkaar med de forskellige Arbejderorganisationer, hvorfor Sagerne ønskes behandlet mellem Hovedorganisationerne.

Glasmagerne hos *A/S. Kastrup Glasværker*, der omfatter Glasværkerne i Kastrup, Frederiksberg, Aalborg og Odense, har standset Arbejdet den 4. April om Aftenen.

Forbundet havde opsagt de hidtilgældende Overenskomster og fremsat Forslag til forskellige Forbedringer, særlig om Indførelse af en Sommerferie paa 6 Dage.

Aktieselskabets Direktion besvarede dette Forslag afgjort afvisende, og fremsatte samtidig Krav om væsentlige Reduktioner i de hidtilgældende Akkordpriser og Arbejdsvilkaar. Dette Krav fra Selskabets Side fastholdtes, uanset om Forbundet vilde tage sin Opsigelse tilbage eller ej.

Papirindustriarbejderne. Arbejdet er nedlagt hos Firmaet *Madsen og Gersings Papfabriker i Søborg* for at gennemføre et Lønkrav.

Den faste Voldgiftsret.

Lock-out-Varslerne.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 30. Marts 1911 i Sag Nr. 37: De samvirkende Fagforbund paa Træindustriarbejderforbundets Vegne mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening dels paa egne, dels paa en Række Virksomheders Vegne.

Den 8. Februar d. A. afgav Arbejdsgiverforeningen til De samvirkende Fagforbund første Lock-out-Varsel overfor »samtlige hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen beskæftigede Medlemmer af Træindustriarbejderforbundet i Danmark«, og under 17. Februar d. A. tilkendegav Arbejdsgiverforeningen De samvirkende Fagforbund »at der fra og med Mandag den 27. ds. iværksættes Arbejdsstandsning overfor samtlige hos Medlemmer af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening beskæftigede Medlemmer af Træindustriarbejderforbundet i Danmark«, og da Træindustriarbejderforbundet protesterede mod Varslet som ikke tilstrækkeligt specificeret, udtalte den yderligere i Skrivelse af 21. Februar, at Lock-outen vilde, »ganske i Overensstemmelse med den klare Ordlyd af Varslet omfatte samtlige Medlemmer af Træindustriarbejderforbundet, der er beskæftigede hos Medlemmer af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening«.

Lock-outen blev imidlertid ikke fuldt ud iværksat som varslet, idet man dels paa nogle Arbejdspladser havde faaet Dispensation af Arbejdsgiverforeningen for Lock-out-Forpligtelsen, dels paa andre Arbejdspladser først efterhaanden iværksatte Lock-outen, nemlig i Løbet af Tiden fra 27. Februar til nærværende Sags Anlæg.

De samvirkende Fagforbund har nu indklaget Arbejdsgiverforeningen paa egne og paa de paagældende Virksomheders Vegne, idet de har hævdet, 1) *dels* at det andet Lock-out-Varsel (af 17. Februar) har været ulovligt, da det har omfattet flere, end det var Meningen at udelukke, nemlig ogsaa de Dispenserede, 2) *dels* at den sukcessivt efter Lock-out-Varlets Udløb paa forskellige Virksomheder etablerede Lock-out har været ulovlig, idet der, naar Lock-out-Varslet er udløbet, uden at Lock-outen derefter etableres, ikke siden skulde kunne iværksættes Lock-out uden nyt Lock-out-Varsel.

I ingen af disse Opfattelser kan der dog gives Klagerne Medhold.

1) Septemberforliget, der ved sine Varselsregler bestemmer, under hvilke Betingelser Parterne kan erhverve *Ret* til at foretage Arbejdsstandsninger, indeholder Intet til Hinder for, at den Part, der ved Varsling har faaet Ret til Arbejdsstandsning, dog kan undlade at benytte denne Ret og altsaa bl. a. kan dispensere enkelte Medlemmer fra at deltage i Arbejdsstandsningen.

Forudsat, at man allerede da Brevet af 21. Februar afgik, havde besluttet at give Dispensationer, burde Brevet ganske vist have antydet dette, men da der intet er oplyst om, at man da havde taget saadan Beslutning, savnes her Føje til at statuere, at en Ukorrekthed har foreligget.

Det ovenfor fastslaaede Resultat er ikke, som Klagerne har ment, i Strid med Den permanente Voldgiftsrets Kendelse af 24. Maj 1910, der nemlig kun undersøger, hvorledes et Varsel skal være, for at en derefter iværksat Lock-out kan være lovlig, men slet ikke beskæftiger sig med Betydningen af, at en varslet Lock-out ikke senere iværksættes.

2) Hvad det næste Spørgsmaal angaar, kan det ikke opstilles som Septemberforligets Mening, at den Part, der ved Varsling har faaet Ret til Arbejdsstandsning, mister noget af denne Ret ved ikke straks at benytte den i sin fulde Udstrækning. Ligesom den Varslede ved Varslets Udløb erholder Ret til, hvad Øjeblik det synes ham tjenligst, saa længe Konflikten varer, at standse Arbejdet, saaledes er ogsaa den Varslende berettiget ikke blot — som ovenanført — til helt eller delvis at undlade Arbejdsstandsningens Realisation, men ogsaa til at opsætte denne helt eller delvis, saa længe den Konflikt varer, hvortil Varslet er knyttet, og hvad der gælder om den frivillige Udsættelse af Arbejdsstandsningen, gælder saa meget mere om den Udsættelse, der, som her er sket mod Partens Vilje.

En anden Sag er, at hvis Arbejdsstandsningen i Løbet af et vist Tidsrum slet ikke eller kun i begrændset Omfang er traadt i Kraft, vil dette efter Omstændighederne kunne bevirke, at Arbejdsstandsningen maa siges at være bortfalden, saaledes at den ikke vil kunne gøres effektiv uden nye Varsler. Men et saadant Forhold foreligger ikke i nærværende Sag.

Herefter vil de Indklagede — uden at det bliver fornødent nærmere at fremstille de Paastande, der er nedlagte i Sagen — være at frifinde, og Sagens Omkostninger være at udrede af De samvirkende Fagforbund paa Træindustriarbejderforbundets Vegne med 100 Kr.

Kendelse:

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening bør for De samvirkende Fagforbunds Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne paa Træindustriarbejderforbundets Vegne med 100 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 41 ❋ KØBENHAVN DEN 15. APRIL 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling. Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Arbejdsmændene i Korsør. Slagteriarbejderne. Tømrerne i Korsør) Arbejdsløsheden. Dansk Forening for Arbejderbeskyttelse. Svendehjemmet i Helsingør.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling.

Som tidligere meddelt afholdes Generalforsamlingen i Dagene fra 25. til 27., eventuelt 28. April i Enghavevejs Forsamlingsbygning, København.

Dagsordenen og de Forslag, som skal behandles paa denne Generalforsamling, udsendes Lørdag den 15. April til Forbundene, som viderebesørger Materialet til deres Medlemmer af Hovedbestyrelserne og de til Repræsentantskabet valgte Medlemmer.

Forslagene vedrørende Grænsestridigheder og kooperative Foretagender, som endnu ikke er trykt, vil senere blive udsendt, hvis det bliver muligt at faa dem færdig inden Generalforsamlingen.

Repræsentantskabet
er indkaldt til Mandag d. 24. April Kl. 10 i Rømersgades Forsamlingsbygning i Festsalen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg afholdt et Møde den 7. April, hvor Situationen, der var fremkommet ved Arbejdsgiverforeningens Trusel om Udvidelse af Lock-outen, drøftedes.

Efter Mødets Afholdelse afsendtes følgende Skrivelse:

Til Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, her.

Ved nærværende tillader vi os at erindre det ærede Forretningsudvalg om, at Forligsmanden ved Slutningen af Mødet den 3. April rettede Henstilling til Hovedorganisationernes Forretningsudvalg om snarest at fortsætte Forhandlingerne om de forskellige Konfliktspunkter paa Grundlag af Forligsmandens Forslag, da disse paa daværende Tidspunkt var forkastede. Begge Parter erklærede sig villige til at efterkomme Forligsmandens Henstilling.

Vi erindrer tillige om, at Repræsentanter for begge Hovedorganisationer traadte sammen straks ved Plenarmødets Slutning den 3. ds., og at der ved dette snævrere Møde blev truffen en udtrykkelig Aftale om at fortsætte Forhandlingerne snarest mulig, blot ikke samme Aften.

Trods denne Aftale sendte det ærede Forretningsudvalg os Dagen efter det første Varsel om en væsentlig Udvidelse af Konflikterne, saaledes at disse, om de alle iværksættes, vil omfatte henimod 40,000 Arbejdere.

Denne for os paa det Tidspunkt ret overraskende Meddelelse kunde tyde paa, at man fra Arbejdsgiverforeningens Side under alle Omstændigheder søger en Storkamp etableret, og den meget hastige Melding om Lock-outens Udvidelse, der tilstilledes os d. 4. ds., skal antagelig opfattes som en Tilkendegivelse af, at Arbejdsgiverne ikke ønsker den Forhandling, som det ærede Forretningsudvalgs Repræsentanter og vore *var* enige om.

Som Helhed taget maa vi derfor opfatte Situationen saaledes, at Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse har desavoueret de ærede Repræsentanter, og at Forhandlingernes Fortsættelse og Tilendebringelse dermed er udelukket.

Skulde vi imidlertid have taget fejl heri, skal vi, uanset Arbejdsgiverforeningens

Beslutning, ikke modsætte os at deltage i den af Forligsmanden foreslaaede fortsatte Forhandling mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer, idet vi gør opmærksom paa, at den alvorlige Situation, som hele Landets Erhvervsliv i den kommende Tid stilles overfor, *maa* medføre, at begge Hovedorganisationer paany gør Forsøg paa at løse de mellem Parterne foreliggende Uoverensstemmelser. Der er saa meget mere Grund for begge Parter til at gøre et saadant Forsøg, som de vedvarende Konflikter sikkert skader Arbejdsgiverne i lige saa høj Grad som Arbejderne. En Fortsættelse, saavel som en Udvidelse, uanset fra hvilken Side en saadan iværksættes, vil medføre Tab langt ud over Parternes Kreds og alligevel ikke tilvejebringe den Ro i Arbejdsforholdet, som Arbejdsgiverforeningen angiver at tragte efter.

Selv om Arbejdsgiverforeningens Handlinger ikke frister dertil, skal vi derfor paany gøre opmærksom paa Aftalen mellem Hovedorganisationernes Repræsentanter om Aftenen den 3. ds. og henstille, at der opstilles en Plan for afsluttende Forhandlinger.

P. F. V.

CARL F. MADSEN

Carl Gran.

Dagen efter fremsendte Arbejdsgiverforeningen følgende Svar:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund.

I Besvarelse af det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af G. D. tillader jeg mig herved at meddele, at vi selvfølgelig er villige til at deltage i et Møde for at drøfte den nuværende Situation og lægge en Plan for Genoptagelsen af Forhandlingerne i de Fag, i hvilke der er Konflikt. Forholdene er jo, som oftere fremhævet overfor det ærede Forretningsudvalg, særlig vanskelige i Øjeblikket, fordi man her bl. a. har at gøre med to Byggefag udenfor De samvirkende Fagforbund, nemlig Murarbejdsmændene i København og Blikkenslagerne, lige over for hvem Forsøget paa at tilvejebringe en Ordning er glippet; selv om de andre 4 Fag med De samvirkende Fagforbunds Medvirken kom i Orden, vilde Blikkenslagernes og Murarbejdsmændenes Forkastelse af de tilvejebragte Mæglingsforslag dog betyde en Lammelse af Byggeriet, altsaa i Virkeligheden en Fortsættelse af Konflikten. Om og hvorledes man kan komme over denne Vanskelighed, vil efter vor Mening være et af Hovedpunkterne i de her foreslaaede Forhandlinger.

For at Planen for de kommende Forhandlinger kan blive lagt hurtigst muligt, tillader jeg mig at foreslaa, at Repræsentanter for Hovedorganisationernes Forretningsudvalg mødes i Arbejdsgiverforeningens Lokaler Tirsdag den 11. ds. Kl. 1½.

P. F. V.

S. C. HAUBERG.

Sophus Agerholm.

Den 10. April afsendte Forretningsudvalget følgende Svar:

Til Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, her.

I Besiddelse af det ærede Forretningsudvalgs Svarskrivelse af 8. ds., skal vi herved bekræfte, at vi deltager i Forhandlingsmødet Tirsdag den 11. ds. Kl. 1½ i Arbejdsgiverforeningens Lokaler, idet vi dog tilføjer, at vi ingen Bemyndigelse har til at foretage os nogetsomhelst i Anledning af Uoverensstemmelserne i Blikkenslagerfaget samt angaaende Murarbejdsmandsarbejdet paa Kristiansborg Slot.

Vi undlader heller ikke at gøre opmærksom paa, at selve Septemberforliget, § 2, indeholder Bestemmelser, der er en Hindring for, at vi kan blande os i eller medvirke til Løsning af udenforstaaende Arbejderorganisationers Konflikter med Arbejdsgiverforeningen.

P. F. V.

CARL F. MADSEN.

Carl Gran.

Som aftalt afholdtes Mødet mellem Hovedorganisationernes Forretningsudvalg og efter en Diskussion, der i væsentlig Grad drejede sig om hvorvidt De samvirkende Fagforbund vilde blande sig i de udenforstaaende Organisationers (Blikkenslagerne og Murarbejdsmændene) Konflikter og disses Afslutning vedtoges nedenstaaende Udtalelse, der markerer, at Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund ønsker sig holdt udenfor Forhandlingerne i de to nævnte Fag.

Ved et Møde i Dag i Arbejdsgiverforeningen mellem Forretningsudvalgene for De samvirkende Fagforbund i Danmark og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening foreslog Arbejdsgiverforeningen paa Grund af Helligdagene og Arbejdsgiverforeningens Flytning at udsætte Fortsættelsen af Forhandlingerne til Tirsdag den 18. April og følgende Dage. De samvirkende Fagfor-

bund, som havde ønsket Forhandlingerne fortsat straks, indgik herpaa, idet Arbejdsgiverforeningen tilbød at undlade at sætte den udvidede Lockout i Kraft indtil efter de nævnte Møders Afholdelse.

Forhandlingerne blev derefter fastsat saaledes:

Tirsdag den 18. April Kl. 3: Snedkerne.
Onsdag den 19. April Kl. 3: Maskinsnedkerne.
Torsdag den 20. April Kl. 10: Elektrikerne.
Fredag den 21. April Kl. 10: Murerne.

Disse Møder afholdes mellem 3—4 Repræsentanter for hver af Hovedorganisationerne med Tilkaldelse af enkelte Repræsentanter for Fagene.

De to udenforstaaende Arbejderorganisationer vil Arbejdsgiverforeningen foreslaa Forhandling som følger:

Onsdag den 19. April Kl. 10: Blikkenslagerne.
Torsdag den 20. April Kl. 3: Murarbejdsmændene.

København, den 11. April 1911.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark:
CARL F. MADSEN.

For Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening:
S. C. HAUBERG.

Ved denne Overenskomst er der sat en foreløbig Stopper for Lockoutudvidelsen, og der er i hvert Fald skaffet Garanti for, at et sidste Forsøg paa Forlig i de Fag, der allerede er i Kamp vil blive gjort, inden andre Fags Arbejdere kastes paa Gaden.

Saaledes som Forholdene har artet sig vil den ordinære Generalforsamling, som træder sammen d. 23. i denne Maaned, muligvis faa Adgang til at sige et belejligt Ord om den meget omfattende Situation, hvis det ikke lykkes ved Forhandlingerne i de ovenanførte Dage at bringe Konflikterne ud af Verden.

Arbejdsmændene i Korsør. Arbejdsmændene har afsluttet en 3-aarig Overenskomst med Murermestrene, hvorved Timelønnen hæves fra 35 til 38 Øre.

Slagteriarbejderne. Fornylig har Forbundet afsluttet Overenskomster med Andelsslagterierne i Esbjerg, Kolding, Sorø, Nykjøbing F. og Aars.

Hermed har Forbundet siden December 1910 afsluttet en Lønbevægelse, der ialt omfatter 16 Slagterier, som beskæftiger 559 Mænd og 28 Kvinder.

Hos A/S. Koopmanns Slagteri i Aalborg er Minimallønnen for Tarmrensere hævet fra 21 Kr. til 23 Kr. fra 1. Januar 1911 og Firmaets Arbejdere har opnaaet personlige Forhøjelser paa 2 Kr. om Ugen.

Tømrerne i Korsør. Tømrerne har efter forudgaaende Forhandlinger opnaaet Enighed med deres Arbejdsgivere, der staar udenfor Arbejdsgiverforeningen, om en ny Overenskomst.

Tømrernes Timeløn stiger fra 44 til 46 Øre og fra April 1912 til 48 Øre. Overenskomsten gælder i 5 Aar.

Arbejdsløsheden.

Lovforslagene i Rigsdagen.

Den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe har fremsat 2 Forslag til Love i Anledning af den vedblivende Arbejdsløshed her i Landet.

Den ene Lov gaar, som man ved, ud paa, at Kommunerne kan yde ekstraordinære Bidrag til Arbejdsløshedskasser og Hjælpekasser.

Maksimum af Statens Bidrag til Hjælpekasserne (1/3 af, hvad Kommunen yder) forhøjes for indeværende Aar fra 250,000 til 450,000 Kr.

Den anden Lov gaar ud paa, at Arbejdsløse, der har opbrugt deres Understøttelse i Arbejdsløshedskassen, har Ret til at faa et tilsvarende Beløb af Kommunekassen.

Disse to Love er altsaa meget let overskuelige.

Folkethinget vedtog med stort Flertal disse Love og den 16. Marts sendte Landsthinget dem i et Udvalg.

Da der i lang Tid intet hørtes fra dette Udvalg, og da det saa ud til, at Rigsdagssamlingen nærmede sig sin Afslutning, overvejede Forretningsudvalgene for De samvirkende Fagforbund og Arbejdernes

Fællesorganisation i København Sagen og tilstillede derefter Landsthingsudvalget følgende Skrivelse:

Til Landsthingets Udvalg angaaende Lovforslagene vedrørende Arbejdsløsheden.

»Arbejdernes Fællesorganisation« i København, der omfatter 50,000 Medlemmer i de forskellige Fags Foreninger, samt »De samvirkende Fagforbund i Danmark«, tillader sig herved at anmode det ærede Landsthingsudvalg, der behandler de i Folkethinget vedtagne Lovforslag om Tilskud til Hjælpekasserne og om fortsat Hjælp til Arbejdsløse, om at fremme disse Forslag, der i høj Grad tiltrænges til Afhjælpning af Nøden i Arbejderhjemmene.

At Arbejdsløsheden vedblivende er ekstraordinær stor, vil fremgaa af følgende Oplysninger af 28. Marts d. A. indhentet hos flere af de københavnske Afdelinger af statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Murerne havde saaledes 817 Arbejdsløse, hvoraf 550 ingen Understøttelse erholdt, Malerne 478 Arbejdsløse, heraf 305 uden Understøttelse, Arbejdsmændene 1800 Arbejdsløse, heraf 900 uden Understøttelse, Hustømrerne 425 Arbejdsløse, heraf 315 uden Understøttelse, Bygningssnedkerne 465 Arbejdsløse, heraf 360 uden Understøttelse, Snedkerne og Stolemagerne 250 Arbejdsløse, heraf 170 uden Understøttelse; endelig har Tobaksarbejderne 317 Arbejdsløse, hvoraf 156 er uden Understøttelse. I en hel Række andre Fag findes ogsaa et meget betydeligt Antal Arbejdsløse.

I Provinserne var den 31. Januar d. A. af 45,542 Medlemmer 9742 Arbejdsløse, altsaa over 21 pCt.

Af disse Tal vil det formentlig fremgaa, at Hjælp er i højeste Grad nødvendig, ligesom vi ikke undlader at gøre opmærksom paa, at langt de fleste Arbejdsløse først vil være berettigede til vedtægtsmæssig Understøttelse d. 1. Oktober d. A.

Vi tillader os derfor indtrængende at anmode det ærede Udvalg om at fremskynde Arbejdet og søge nævnte Lovforslag gennemførte, da de maa anses for i høj Grad fornødne som foreløbige Foranstaltninger, indtil Arbejdsløshedskasserne kan blive i Stand til at forvinde Følgerne af den lange Krisetilstand, som har hærget Landet.

København, den 6. April 1911.

For Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund i Danmark.
CARL F. MADSEN.

For Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation i København.
CARL GRAN.

K. Kiefer.

Det faar nu haabes, at Landsthingsudvalget i en nær Fremtid afgiver Betænkning og fremmer de af Folkethinget vedtagne Love.

Dansk Forening for Arbejderbeskyttelse.

I Tilslutning til tidligere Meddelelse angaaende Startning af en permanent Arbejderbeskyttelsesudstilling oplyses det, at der til Sagens Løsning foreløbig er indkommen 10,725 Kr. Til dens Gennemførelse udkræves, som bekendt, et Beløb af omkring 25,000 Kr.

Foruden de tidligere nævnte Arbejderorganisationer har *Dansk Jern- og Metalsliberforbund* og *Bager- og Konditorforbundet i Danmark* anmeldt Bidrag.

Svendehjemmet i Helsingør.

Følgende Skrivelse har Fællesorganisationen i Helsingør tilstillet De samvirkende Fagforbund:

5—4—1911.

Til Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund,
København.

Jeg kan herved meddele, at i Henhold til Fællesorganisationens Repræsentantskabsbeslutning af 9. Marts d. A. vil der, forsaavidt Pladsen tillader det, fra 1. April blive ydet en Nats gratis Logi i Svendehjemmet til ethvert tilrejsende, arbejdsløst Medlem af Organisationer, hvis herværende Afdeling tilhører Fællesorganisationen, og som anvises af Afdelingens Tillidsmand.

Endvidere vil der samtidig blive ydet varm Drikke og et Maaltid Mad, til saadanne Medlemmer, som har opbrugt hele Understøttelsen.

Med soc. Hilsen.

P. CHRISTENSEN.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 42 ❋ KØBENHAVN DEN 22. APRIL 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling. Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Korkskærerne i Danmark. Stenarbejderne i Jylland). Kongresser.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling.

Beretningen.

I Overensstemmelse med § 27 i De samvirkende Fagforbunds Love er Beretningen for 1910 udsendt 8 Dage før Repræsentantskabsmødet d. 24. April, saaledes at Organisationerne har kunnet tilstille saavel Repræsentantskabets Medlemmer som Generalforsamlingens Deltagere et Exemplar hver.

I disse Eksemplarer findes ingen Indholdsfortegnelse, men hver af de nævnte Repræsentanter vil paa Repræsentantskabsmødet eller Generalforsamlingen modtage et Exemplar, hvori der findes Indholdsfortegnelse og en Rubrik, der hedder »*Rettelser*«, hvori konstaterede Fejl i Beretningen er anført.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

I den forløbne Uge er der, som meddelt, forhandlet om de lockout'ede Fags Forhold, uden at Resultat dog er opnaaet. Lørdag den 22. April træder Hovedorganisationernes Forretningsudvalg sammen under Forligsmandens Forsæde for endnu en Gang at gøre et Forsøg paa en Ordning, inden Lock-out'ens Udvidelse iværksættes.

Korkskærerne i Danmark. I Slutningen af Marts Maaned indgik Forbundet Overenskomst med Fabrikantforeningen og en Del udenforstaaende Firmaer.

I disse Overenskomster var opnaaet Forbedringer, der androg Forhøjelser fra 10 til 15 %.

To Firmaer, som ejes af Brdr. Vicander i Stockholm, Fabrikkerne *Danmark* paa Nitivej og *C. Andersens elektriske Korkvarefabrik* i Borgergade, nægtede derimod at indgaa paa Overenskomsten, af hvilken Grund Arbejdet nedlagdes den 1. April.

Horsens Korkvarefabrik har ligeledes nægtet at underskrive, hvorfor Arbejdet ligeledes er nedlagt dér den 1. April.

Ialt strejker 103 Medlemmer — 58 Mænd og 45 Kvinder.

Stenarbejderne i Jylland. Den 1. April nedlagde 20 Stenarbejdere Arbejdet for at gennemtvinge en Lønforhøjelse. Den 18. April genoptoges Arbejdet, efter at der mellem Mestrene og Organisationen var indgaaet Overenskomst, hvorved Mindstelønnen straks hæves fra 50 til 55 Øre, om 3 Aar til 57 Øre.

Samtidig forhøjes Akkordprisen for Granitbogstaver fra 10 til 12 Øre pr. Stk., og for Marmorbogstaver fra 3½ til 4 Øre pr. Stk.

Kongresser.

Dansk Mølleriarbejderforbund.

Den 14. April afholdt Forbundet Kongres i Jagtvejens Forsamlingsbygning i København.

Der var mødt 19 Delegerede for 520 Medlemmer.

Formanden, *Niels Johan Andersen*, aflagde Beretning for de siden sidst afholdte Kongres forløbne 3 Aar.

Af Beretningen om Lønbevægelsen anføres følgende:

Paa Hadsten Mølle arbejder 20 Mand, som det ved Forhandling er lykkedes at skaffe en Mer-Indtægt af 2 Kr. ugentlig pr. Mand eller tilsammen 2100 Kr. aarlig. I Esbjerg Valsemølle har Arbejderne opnaaet en Lønforhøjelse paa 2½ à 3 Kr. ugentlig pr. Mand. Dette betyder en aarlig Mer-Indtægt af 2600 Kr. Der er nu indledet Forhandlinger om en ny Overenskomst. Paa Aalborg Dampmøller har 15 Mand tilsammen opnaaet 1000 Kr. mere i aarlig Løn. Paa Cementmøllen er der for Arbejderne indvundet 1200 Kr. om Aaret. Paa Aarhus Oliemølle, hvor der lønnes bedre end andre Steder, er der opnaaet en Forhøjelse paa 520 Kr.

I Horsens har der været ført Forhandlinger med Ledelsen om en Overenskomst. Det har ikke tidligere været muligt at faa Direktøren til at underskrive en saadan. Men der er nu opnaaet ordnede Forhold, hvorved Arbejderne har faaet en aarlig Merindtægt af 1600 Kr. Paa Bygholms Mølle har 4 Mand faaet 2 Kr.s ugentlig Forhøjelse; en Mand har faaet 3 Kr. Det bliver en aarlig Mer-Indtægt paa 600 Kr. Paa Nørrebros Mølle har to Mand faaet 208 Kr. mere i aarlig Løn.

I Odense er der paa Viktoriamøllen og paa Munkemøllen opnaaet 2100 Kr. aarlig i Merindtægt for Arbejderne. Paa Dampmøllen i Svendborg og Øksnebjerg Mølle har vi indvundet 1700 Kr. mere i aarlig Løn for Arbejderne.

I Nakskov har Svendene ikke alene opnaaet 2600 Kr. i aarlig Merindtægt, men Arbejdstiden er ogsaa bleven forkortet med en halv Time, og desuden er der i Overenskomsten indsat en Bestemmelse om, at Arbejderne skal have 3 Dages Sommerferie med fuld Udbetaling af Lønnen.

I Nykøbing F. er der indvundet 3200 Kr. og i Maribo 1400 Kr. i aarlig Merindtægt. Det er her lykkedes at opnaa en ensartet Løn.

Hr. Andersen sluttede sin omfangsrige Beretning med at meddele, at der paa forskellige Smaamøller paa Sjælland var opnaaet gode Resultater. Svendene paa Hollandsk Vindmølle har faaet en Forhøjelse af 2 Kr. pr. Mand pr. Uge, og paa Kastrup og paa Maglebylille Mølle er der opnaaet 1000 Kr. mere i aarlig Løn.

Der føres for Tiden en Mængde Forhandlinger om Forbedringer af Løn og Arbejdstid paa forskellige Møller. De indvundne Lønforbedringer andrager i de tre forløbne Aar noget over 20,000 Kr.

Beretningen godkendtes enstemmig.

Regnskabet.

Hovedkasserer *Hartvig Christensen* gennemgik Regnskabet fra 1908 til 1910. Det balancerede med 11,841 Kr. 97 Øre.

Regnskabet godkendtes uden Diskussion.

Efter at et Forslag om Ansættelse af en fastlønnet Forretningsfører var henvist til Afgjørelse af næste Kongres og efter at Spørgsmaalet om Lønninger m. m. var afgjort, foretoges Valg.

Til Formand valgtes *Christoffer Petersen* af København.

Til Hovedkasserer genvalgtes *Hartvig Christensen* af København.

Dagen efter Kongressen afholdt

Mølleriarbejdernes Arbejdsløsheds kasse Delegeretmøde.

Hovedkasserer Hartvig Christensen gennemgik Regnskabet og aflagde Beretning om Virksomheden. Han meddelte, at der havde været en Formuesfremgang i de forløbne tre Aar paa 4702 Kr. 67 Øre. I Understøttelse er der i den nævnte Tid udbetalt 6322 Kr. 10 Ø. I Administrationsudgifter, dels til Arbejdsanvisning og dels til Kontrol, er medgaaet 879 Kr. 70 Øre. Fra Stat og Kommune har Arbejdsløshedskassen ialt

modtaget 4423 Kr. 40 Øre. Kassereren omtalte Nødvendigheden af, at de udsendte Skemaer blev nøjagtig udfyldte og hver Maaned indsendt til Hovedkontoret, for at man derigennem altid kunde have et nøjagtigt Overblik over Arbejdsløsheden.

Efter en kort Diskussion godkendtes Beretning og Regnskab enstemmig.

Derefter diskuteredes forskellige Forslag. Bl. a. vedtoges det at forhøje det maanedlige Kontingent med 50 pCt. Desuden forhøjedes Understøttelsen for alle arbejdsløse Medlemmer, som har betalt Kontingent i et Aar, til 1 Kr. 30 Øre daglig i indtil 70 Dage. Tillige vedtoges det at supplere de fire Arbejdsanvisningskontorer i Provinserne med tre, fordelte i de forskellige Distrikter. De vil faa et lille Tilskud til Administrationen af Hovedkassen.

Delegeretmødet vedtog derpaa, at Posterne som Formand og Hovedkasserer for Fremtiden skal indehaves af en og samme Person.

Til de to Poster valgtes *Hartvig Christensen*.

Næste Kongres i Forbundet og Delegeretmøde i Arbejdsløshedskassen afholdes i København 1914.

Dansk Karetmagerforbund.

Den 13., 14. og 15. April afholdt Forbundet Kongres i Forsamlingsbygningen i Rømersgade i København.

Foruden Hovedbestyrelsens 7 Medlemmer var 42 Delegerede mødt som Repræsentanter for 700 Medlemmer.

Forretningsfører Em. Olsen aflagde Beretning. Af denne fremgik det, at Aaret 1908 maatte betegnes som et Vendepunkt i Karetmagerfaget, idet Mestrene, der hidtil har været uorganiserede, dannede en Sammenslutning for hele Landet. Lønbevægelserne, der hidtil havde været lokalt begrænsede, kom nu til at omfatte større Omraader, og de fik mere Karakteren af Landsoverenskomster. I 1908 opsagdes forskellige Overenskomster. I Horsens opnaaedes en Overenskomst, hvorved Timelønnen hævedes fra 30 Øre til 36 Øre, og desuden efter 1. April 1909 yderligere 1 Øre pr. Time. I Vejle nægtede Mestrene at underskrive paa Overenskomsten, hvorved det kom til Strejke. Den sluttede med, at Arbejdernes Krav fuldtud gennemførtes, hvorved Timelønnen hævedes fra 32 Øre til 37 Øre. Arbejdstiden blev nedsat til 9½ Time.

Der afsluttedes Overenskomster for Ringkøbing og Ribe Amter samt Aarhus By. I den sidste By hævedes Mindstelønnen fra 38 Øre til 40 Øre, og paa Vestkysten blev Timelønnen 36 Øre, medens Arbejdstiden fastsattes til 9½ Time.

I Kolding er der bleven dannet en ny Afdeling. Det er lykkedes den nye Organisation at faa Timelønnen bragt op fra 32 Øre til 35 Øre.

Paa Lolland har der i 1908 været ført en Lønbevægelse, som medførte adskillige Overenskomster, indeholdende Forbedringer.

Forretningsføreren omtalte den Strid, der har været paa »Skandia« i Randers, hvorefter han udførligt dvælede ved den Virksomhed, som Forbundet havde udfoldet i den sidste Periode forinden Kongressen skulde afholdes. Herunder omtalte han bl. a. den Kamp, der havde været ført med Danielsens og Olsens Virksomhed i Varde, samt Striden paa Nordstens Maskinfabrik i Hillerød. Denne sidste har nægtet at give Tillæg til Akkordpriserne. Endnu foreligger der ikke noget Resultat.

Med Indehaveren af Præstø Jærnstøberi, H. Petersen, har der været ført Forhandlinger om Overenskomst. Fra 1903 har der eksisteret en saadan, hvorefter der betaltes 33 Øre i Timen. Det lykkedes at opnaa 38 à 39 Øre. Senere er der blevet tilstillet ham et nyt Forslag. Det er straks blevet sendt til Jærnindustriens Sammenslutning, der har meddelt, at de kunde gaa med til en Timeløn paa 37 Øre, men at man paa disse Betingelser var villig til at afslutte Overenskomster for hele Landet. Det bliver Kongressen, der maa tage Beslutning om denne Sag.

I Odense, Holbæk og Nykøbing M. er der opnaaet betydelige Forbedringer. Forøvrigt er Timelønnen paa Sjælland lavere end i de øvrige Dele af Landet; men i 1913 vil den være ensartet over hele Landet.

Forretningsføreren omtalte til Slut Forholdene paa Statsbanerne. Det var i tidligere Tid saaledes, at Statsbaneledelsen selv bestemte Akkordpriserne, naar Arbejdet var færdigt. I 1903 blev dette Forhold forandret, og der afsluttedes en Overenskomst; men i Fjor annullerede Statsbaneledelsen uden videre Overenskomsten, som var truffen med Organisationen, og indførte en helt ny, som Arbejderne intet har haft med at gøre. Selvfølgelig kunde vi ikke finde os i denne Vilkaarlighed, og der har derfor siden været ført Forhandlinger om denne Sag, men endnu foreligger der intet Resultat.

Af Beretningen fremgaar det, at Timelønnen i 1910 er følgende: I Aarhus 42 Øre, Landdistriktet 38 Øre, Aalborg 40, Falster 37, Holstebro 38, Horsens 38, Kolding 38, Nykøbing M. 36, Odense 37, Randers 38, Ringkøbing 38, Skive 38, Thisted 35, Varde 38, Vejle 38, Viborg 38, Lolland 37, Sjælland 35 Øre.

Medlemsantallet var den 1. Januar 1908 533, medens det den 31. December 1910 var steget til 680. Det er en Stigning af 27,56 pCt.

Efter en indgaaende Diskussion godkendtes den aflagte Beretning enstemmigt.

Regnskabet

forelagdes derefter af Forretningsføreren.

Det balancerede med 75,462 Kr. 63 Øre og godkendtes enstemmigt efter en kort Diskussion.

Lovændringer.

Fra forskellige Afdelinger og fra Hovedbestyrelsen var stillet en Række Ændringer til Forbundets nugældende Love. I en Generaldebat blev alle Ændringerne meget grundigt gennemgaaede.

Der førtes derefter en Debat om Nødvendigheden af Udarbejdelsen af en fyldestgørende Statistik for Fagets Udøvere. Det vedtoges at tilvejebringe en saadan Statistik.

De nye Love træder i Kraft den 1. Juli.

Ved Valgene genvalgtes *Em. Olsen* som Forretningsfører.

Derefter afholdtes

Delegeretmøde i Arbedsløshedskassen.

Formanden, *Em. Olsen*, aflagde Beretning om Kassens Virksomhed i de sidste tre Aar. Ved Arbejdsløshedskassens Anerkendelse var der en Formue paa 3867 Kr. I 1908 blev der udbetalt 6131 Kr. 50 Øre. I 1909 blev der udbetalt 6846 Kr. 50 Øre, og i 1910 er der af Kassen til Arbejdsløse udbetalt 4348 Kr. 55 Øre.

Beretning og Regnskab godkendtes enstemmigt.

Derefter diskuteredes Ændringer og Tilføjelser til Arbejdsløshedskassens Love. Det mest brændende Spørgsmaal var et Forslag om at afskaffe Rejsepligten. Det vedtoges at bibeholde denne indtil næste Kongres.

Em. Olsen genvalgtes ligeledes til Forretningsfører for Arbejdsløshedskassen.

Næste Kongres og Delegeretmøde afholdes i København i Dagene før Paasken i 1914.

Kommunalt Arbejder Forbund

afholder Kongres den 21. og 22. April i Folkets Hus paa Jagtvej i København.

Dansk Telefonarbejderforbund

afholdt Kongres i Folkets Hus i Odense den 13. og 14. April.

Forbundet, som staar udenfor De samvirkende Fagforbund, tæller ca. 400 Medlemmer i 6 Afdelinger i Jylland og paa Sjælland.

Udlandet.

Den bulgariske Landsorganisation afholder Kongres i Sofia i Dagene den 23. til 25. April incl.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 43 ❋ KØBENHAVN DEN 29. APRIL 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Kedel- og Maskinpasserforbnndet.) Arbejderbevægelsen i Udlandet. August Larsen død.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for April 1911. Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Maj 1911.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

Som aftalt traadte Hovedorganisationernes Forretningsudvalg sammen til Møde Søndag den 22. April Kl. 10 Formiddag under Forligsmandens Forsæde.

Blikkenslagerne og Murarbejdsmændene var ogsaa repræsenteret ved dette Møde.

Efter forholdsvis korte Redegørelser over Situationen og Divergenserne mellem Parterne nedsattes et Fællesudvalg paa 5 Mand fra Arbejdsgiverforeningen og 5 Mand fra De samvirkende Fagforbund for at søge en Løsning af Konfliktspunkterne i Træindustrien, Snedker-, Murer- og Elektrikerfaget.

Udvalget bestod af *Carl F. Madsen*, *Carl Gran*, *Em. Svendsen*, *P. Hvitfeldt* og *J. A. Hansen* fra De samvirkende Fagforbund og *S. C. Hauberg*, *Alex. Foss*, *Max Ballin*, *Langkjær* og *C. Weytemeier* fra Arbejdsgiverforeningen.

Kl. 8 samme Dags Aften tilkaldtes Repræsentanter for De nævnte Fag, og Kl. 10 gav Hovedorganisationernes Forretningsudvalgsmedlemmer igen Møde.

En Række Separatforhandlinger fandt derefter Sted, men kun for Elektrikerfagets Vedkommende lykkedes det at opnaa et akceptabelt Tilbud.

Dette gik ud paa, at Lønnen for Ungsvende det første Aar efter Læretiden forhøjedes fra 35 til 40 Øre; 1. Februar 1914 til 41 Øre.

For Montører højnedes Lønnen straks til 53 Øre; 1. Februar 1914 til 54 Øre.

For *Snedkernes* Vedkommende fremsatte Arbejdsgiverne følgende Tilbud:

5 Aars Varighed overalt.

Arbejdstiden forkortes for Snedkerne i *Provinserne* med ½ Time i de 8 Sommermaaneder og *i København* med ½ Time i de 4 Vintermaaneder.

Minimallønnen forhøjes kun for Møbelsnedkerne i København med 2 Øre 1914 og yderligere med 1 Øre 1915 (til 45 Øre); nedsættes paa en stor Møbelfabrik.

Akkordpriserne forhøjes paa enkelte Poster i den jydske Bygningsprisliste. Andre Prislister revideres uden at forrykke Lønniveauet.

For Træindustrien følgende:

5 Aars Varighed.

Arbejdstiden nedsættes fra 1. Februar 1912 med ½ Time daglig *i Provinserne* (til 9½ Time); *i København* nedsættes den fra 1. November 1914 med ½ Time i de 4 Vintermaaneder (til 9 Timer). *Minimallønnene* forhøjes *i Provinserne* straks med 1 Øre og den 1. Februar 1913

yderligere med 1 Øre (til 39 Øre); for Pladsarbejdere over 18 Aar forhøjes den med 1 Øre straks og med 1 Øre 1912 (til 34 Øre).

I *København* forhøjes Minimallønnen straks med 1 Øre og 1913 yderligere med 1 Øre (til 46 Øre).

Og endelig for Murerne følgende: 5 Aars Varighed.

I Provinserne forhøjes Timelønnen med ialt 5 Øre (2 + 2 + 1 Øre) under Varigheden, dog bliver Udbetalingen i Aarhus kun 50 Øre, medens Timelønnen sluttelig bliver 52 Øre.

I København fastsættes 45—48 og 50 som Minimallønninger for unge Svende i henholdsvis det 1., 2. og 3. Aar efter Læretidens Udløb. Fuldt arbejdsdygtige Murersvende faar derefter et Tillæg af mindst 3 Øre paa Timelønsarbejde. Ældre eller svagelige Svende kan arbejde for mindst 50 Øre.

Da de tre sidstnævnte Tilbud ikke tilfredsstillede Fagene, tilstillede De samvirkende Fagforbund Arbejdsgiverforeningen følgende Skrivelse Søndag Morgen mellem Kl. 5 og 6:

København, 23. April 1911.

Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Da Arbejdsgiverforeningens definitive Forslag til de løbende Konflikters Ordning først forelaa Søndag Morgen Kl. 6, og De samvirkende Fagforbund til Mandag og Tirsdag har indkaldt til Repræsentantskabsmøde og Generalforsamling, hvor man ønsker at forelægge de stillede Forslag, henstiller De samvirkende Fagforbund til Arbejdsgiverforeningen at udsætte den til Tirsdag den 25. ds. bebudede Lock-out til Fredag den 28. ds. Morgen, for at vi kan faa Lejlighed til at give Arbejdsgiverforeningen vort Svar Onsdag den 26. ds. Aften.

P. F. V.:

CARL F. MADSEN.

Herpaa sendte Arbejdsgiverne følgende Svar:

København, 23. April 1911.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Besvarelse af De samvirkende Fagforbunds Skrivelse af D. D. tillader man sig herved at meddele, at man er villig til at efterkomme De samvirkende Fagforbunds Henstilling om at udsætte den til Tirsdag den 25. ds. bebudede Lock-out til Fredag den 28. ds. Morgen for at De samvirkende Fagforbund kan faa Lejlighed til at sende os Svar paa vore Forslag Onsdag den 26. ds. Aften, idet vi da forudsætter, at Konflikterne med Murarbejdsmændene og Blikkenslagerne er afsluttede forinden.

P. F. V.:

S. C. HAUBERG.

Kl. 3 samme Dags Eftermiddag afholdtes paany Forretningsudvalgsmøde, hvor det vedtoges at foreslaa Repræsentantskabet, som traadte sammen til ordinært Møde den 24. April, at tilraade de tre Organisationer at gaa ind paa de af Forligsmanden den 3. April stillede Mæglingsforslag, samtidig med at det Forslag angaaende Elektrikerfaget, hvorom der var Enighed, afgjorde dette Fags Konflikt.

Forligsmandens Mæglingsforslag er saalydende:

I Snedkerkonflikten:

De opsagte Overenskomster fornyes paa 3 Aar, dog saaledes at de Ændringer, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Parterne, indføres i Overenskomsten.

I Træindustrien.

(Savværksarbejdere og Maskinsnedkere).

Arbejdstiden forkortes saavel i København som i Provinserne fra 1. Februar 1912 med ½ Time i de 4 Vintermaaneder (November—Februar). Fra 1. Februar 1914 forkortes den yderligere i Provinserne med ½ Time i de øvrige 8 Maaneder.

Minimallønnen forhøjes i København fra 1. Februar 1912 til 45 Øre og fra 1. Februar 1914 til 47 Øre. For Udlærlinge ifølge Lærlingekontrakt er Minimallønnen 2 Øre mindre i det første Aar efter udstaaet Læretid. I Provinserne forhøjes Minimallønnen fra 1. Februar 1912 til 38 Øre og fra 1. Februar 1914 til 39 Øre. For Pladsarbejdere og Medhjælpere, som er fyldt 18 Aar, forhøjes Minimallønnen fra 1. Februar 1912

til 34 Øre og fra 1. Februar 1914 til 35 Øre.

For uøvede Arbejdere forhøjes Minimallønnen med samme Beløb som for øvede.

For Aarhus bibeholdes den hidtil gældende Regel, at Minimallønnen er 2 Øre højere end i Jylland iøvrigt, ligesom de øvrige særlige Forhold bevares.

Overenskomstens Varighed er 5 Aar.

Der optages en Protokoltilførsel, hvorefter Arbejdsgiverne enten forsikrer deres Arbejdere i et anerkendt Ulykkesforsikringsselskab eller sikrer Opfyldelsen af den dem paahvilende Erstatningspligt paa anden Maade, som af Fagforeningen erkendes for betryggende; i sidstnævnte Henseende erkender Træindustriarbejderforbundet, at den af Aktieselskabet »Scandia« gennemførte Ordning er betryggende.

I Murerkonflikten:

København m. v.

Minimallønnen for Svende, der arbejder i Timeløn, samt Udbetaling paa Akkord er 50 Øre pr. Time; dog kan Svendene hver tredie Uge hæve indtil 25 pCt. af Minimallønnen under Forudsætning af, at Fagforeningen paatager sig Garantien for, at dette Beløb er tjent. Betalingen for Overarbejde er 75 Øre pr. Time og for Nattearbejde 90 Øre.

I Priskuranten forhøjes Grundpriserne for Murtykkelserne med 2 Øre pr. m. 2.

Overenskomstens Varighed er 5 Aar.

Provinserne.

Paa Grundlag af den Forhøjelse af Timelømmen, hvorom Parterne er enige, fastsættes Overenskomstens Varighed til 3 Aar. — For Aarhus er Udbetalingen paa Akkord 50 Øre pr. Time; for Svende, der arbejder i Timeløn, forhøjes denne straks fra 49 til 51 Øre og fra 1. Februar 1912 til 52 Øre.

Repræsentantskabet vedtog derefter med 119 Stemmer mod 9 Stemmer følgende Resolution med Tilføjende om at anbefale den til Godkendelse af Generalforsamlingen, som var indkaldt til den følgende Dag.

»I Betragtning af hele den foreliggende faglige Situation vedtager Repræsentantskabet følgende:

Repræsentantskabet erkender, at der ved de afsluttende Forhandlinger angaaende de for Tiden løbende fire Konflikter, er fremsat et Forslag, der kan føre til Enighed om ny Overenskomst i *Elektrikerfaget.*

Grundet paa Arbejdsgiverforeningens store Krav til Arbejderne i Snedker- og Murerfaget samt i Træindustrien er der desværre ikke opnaaet Enighed for disse 3 Fags Vedkommende, og de af Arbejdsgiverforeningen givne Tilbud kan for disse 3 Fag ikke tiltrædes.

Repræsentantskabet beklager, at Arbejdsgiverforeningen ved sin udfordrende Taktik har tilvejebragt en yderst tilspidset Situation, der truer med at udløses i en Kamp, der af alle Samfundsklasser maa anses for at være en Ulykke for vort Land.

For at afværge denne Ulykke og udelukkende af dette Hensyn og under Forudsætning af, at der derved opnaas Arbejdsfred, giver vi herved Arbejdsgiverforeningen det Tilbud

at vi tiltræder Forligsmandens Mæglingsforslag af 3. April for de tre tilbageværende Konflikters Vedkommende (Snedkerfaget, Murerfaget og Træindustrien).

Vi erindrer om, at disse Forslag dels forkastedes af Arbejdsgiverforeningen og dels af Fagforbundene.

Ved nu at antage Forligsmandens Forslag uden Ændringer maa og kan Konflikterne løses.

Vi undlader ikke at tilføje, at en saadan Afslutning formentlig er i Traad med Arbejdsgiverforeningens Principper, eftersom Arbejdsgiverforeningen Gang paa Gang har fastholdt Forligsmandens Mæglingsforslag som eneste Udgang af Blikkenslager- og Murarbejdsmandskonflikterne.

Vort her givne Tilbud, som vi under den nuværende Situation anser for at være uafviseligt, er betinget af, at de 4 Lock-outer (iværksatte overfor Træindustriens Arbejdere,

Elektrikere, Murere og Snedkere) hæves snarest, og at de øvrige bebudede Lock-outer ganske aflyses.«

Paa Generalforsamlingen aflagde Formanden Beretning for de forløbne 2 Aar, og sluttede med en indgaaende Omtale af dette Foraars Lønkampagne og den øjeblikkelige Stilling.

Denne sidste Del af Beretningen sattes først under Debat, og foranførte af Repræsentantskabet anbefalede Vedtagelse blev tiltraadt af Generalforsamlingen med alle Stemmer mod 17, efter flere Timers Diskution.

Generalforsamlingen talte 378 Deltagere paa dette Tidspunkt.

Samme Aften afsendtes nedenstaaende Skrivelse til Arbejdsgiverforeningen, som Svar paa dets den 23. fremsatte delvis uantagelige Tilbud.

Til Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Kbhvn., d. 25. April 1911.

Efter den Søndag Morgen ved Forhandlingsmødets Slutning trufne Aftale om at give Svar senest Onsdag Aften paa Arbejdsgiverforeningens definitive Forslag, har vort Repræsentantskab besluttet og vor Generalforsamling sluttet sig til, at vort Svar bliver følgende:

Da den for Elektrikerfaget tilbudte Ordning kan tiltrædes, maa vi anse Konflikten i dette Fag for at være løst.

Derimod er det os ikke muligt at antage Forslagene til Løsning af Murer-, Træindustri- og Snedkerkonflikterne, da disse tre Forslag ikke indeholder saadanne Fremskridt i Arbejdsvilkaarene, at de kan bære 5-aarige Overenskomster igennem.

Efter at vi nu i Maaneder har forhandlet gennem Dage og Nætter, maa det anses for at være ganske udelukket, at der ved nye Forhandlinger kan tilvejebringes Enighed, og vi beklager, at Arbejdsgiverforeningens udfordrende Taktik i hele dette Foraar har tilspidset Situationen saaledes, at der i dette Øjeblik kun er Udsigt til den store Arbejdskrig, iværksat af Arbejdsgiverforeningen.

For at afværge den Ulykke, som den truende Krig vil være for vort Land, og under Forudsætning af, at der derved opnaas Arbejdsfred, giver vi derfor Arbejdsgiverforeningen det Tilbud:

at tiltræde Forligsmandens Mæglingsforslag af 3. April d. A. for de tre nævnte Fags Vedkommende.

Det er aabenbart den eneste mulige Udgang af Krigen.

Vi undlader ikke at føje til, at en saadan Afslutning formentlig er i Traad med Arbejdsgiverforeningens Principper, eftersom Arbejdsgiverforeningen Gang paa Gang har fastholdt Forligsmandens Mæglingsforslag som eneste Udgang af Blikkenslager- og Murarbejdsmandskonflikterne.

Vort her givne Tilbud, som vi under den nuværende Situation anser for at være uafviselig, er betinget af, at de 4 Lock-out'er (iværksatte overfor Træindustriens Arbejdere, Elektrikere, Murere og Snedkere) hæves, og at de øvrige bebudede Lock-out'er ganske aflyses.

P. F. V.

CARL F. MADSEN.

Carl Gran.

Arbejdsgiverforeningen afsendte Onsdag Middag følgende Skrivelse til de samvirkende Fagforbund:

Til Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Vi anerkender Modtagelsen af De samvirkende Fagforbunds Skrivelse af G. D., som indeholder Svaret paa ArbejdsgiverforeningensForligstilbud af 23. ds.

Herefter er Situationen altsaa følgende:

De samvirkende Fagforbund forkaster vort Tilbud.

De samvirkende Fagforbund fremsætter et nyt, som paa afgørende Punkter — med Hensyn til Varigheden — er uantageligt for Arbejdsgiverforeningen.

De samvirkende Fagforbund gør dette Tilbud afhængigt af, at Lockouten hæves, uanset, at der ikke er opnaaet Forstaaelse med Blikkenslagere og Murarbejdsmænd.

Naar vi betegner det fremsatte Tilbud om at antage Arbejdsgiverforeningens Forslag til en Ordning af Elektrikerkonflikten og Forligsmandens Mæglingsforslag af 3. ds. i Murerfaget, Træindustrien og Snedkerfaget som uantageligt, er det, fordi vi for at gennemføre 5-aarige Overenskomster i alle de paagældende Fag under alle Forhandlingerne har givet en Række væsentlige Indrømmelser under Forudsætning af, at Overenskomsterne fik den nævnte Varighed. Vi kan selvfølgelig nu ikke lade dette Krav falde og samtidig blive staaende ved de gjorte Indrømmelser. En Antagelse af 3-aarige Overenskomster i det halve Murerfag og i det med Byggefagene nøje forbundne Snedkerfag vilde udsætte Samfundet for den Uro i disse Fag, som vi ved de 5-aarige Overenskomster netop har anset det for vor Opgave at undgaa.

Ligeoverfor De samvirkende Fagforbunds kategoriske Udtalelse, at man anser det for ganske udelukket, at der ved nye Forhandlinger kan tilvejebringes Enighed, kan vi derfor kun fastholde vort sidst fremsatte Forligstilbud, idet vi bestemt afviser deres Paastand om, at det skulde være Arbejdsgiverforeningen, der ved sin Holdning iværksætter Krigen. Vi maa fastholde, at det er De samvirkende Fagforbund, der ved i sidste Øjeblik at stille et Ultimatum, som De ved er uantageligt for Arbejdsgiverforeningen, og ved at afbryde al videre Forhandling har Ansvaret for, at Arbejdsstandsningen udbryder.

P. F. V.
S. C. HAUBERG.

Sophus Agerholm.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund holdt straks efter Modtagelsen af ovenstaaende Skrivelse Møde og vedtog et Svar, som derpaa blev forelagt Generalforsamlingen og enstemmigt godkendt.

Svaret lyder som følger:

Til Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af D. D. har vi modtaget og finder os foranlediget til at fremsætte følgende Berigtigelser:

Det er ganske uberettiget at opgøre den nuværende Stilling saaledes, at vi, i Stedet for at holde os til Arbejdsgiverforeningens Ultimatum, har fremsat et nyt Tilbud.

Som allerede sagt i vor Skrivelse i Gaar, har vi tværtimod, grundet paa Arbejdsgiverforeningens Holdning, *opgivet* at stille nye Forslag og har holdt os til det Mellemstandpunkt, som Forligsmandens Forslag er Udtryk for.

Naar vi ikke i vor Skrivelse nærmere har omtalt de Konflikter, som Arbejdsgiverforeningen har gaaende med de to udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Organisationer, skyldes det den Omstændighed, at vi ingen Bemyndigelse har til at handle paa disses Vegne, og ønsker Arbejdsgiverforeningen at erklære de samvirkende Fagforbund Krig paa Grundlag af Uoverensstemmelserne med de to udenforstaaende Organisationer, kan vi naturligvis ikke forhindre det; men vi anser det for ganske urimeligt og aldeles formaalsløst.

Naar den ærede Arbejdsgiverforening endvidere erklærer, at den tidligere har givet en Række Indrømmelser under *Forudsætning af 5-aarig Varighed*, saa maa vi indvende, at dette er ganske urigtig, i hvilken Henseende vi maa minde om, at der kun i to Tilfælde er Tale om 3-aarige Overenskomster. I det ene Tilfælde er det Murerfaget i Provinserne, *hvor Mestre og Svende selv var enige om 3-aarig Varighed af de tilbudte Forbedringer i Arbejdsvilkaarene*, og for det andet Tilfældes Vedkommende, Snedkerfaget, er Forholdet det, at Mæstre og Svende i *begge Parters Interesse* har givet de bestaaende Overenskomster en klarere Form, der ingen Indrømmelse betyder.

Der er altsaa intet som helst i Paastanden om, at der er gjort Indrømmelser under Forudsætning af en 5-aarig Periode, da saadanne Indrømmelser kun er givet i de Tilfælde, hvor Forudsætningen opfyldes.

Henvisningen til den Fare, Sam-

fundet løber, ved at der træffes to 3-aarige Overenskomster blandt de mange i den sidste Periode trufne Overenskomster, virker ikke overbevisende i dette Øjeblik, da Arbejdsgiverforeningen uden Grund har truet med en omfattende Lock-out, bl. a. i Jærnindustrien, hvor man *netop nylig* for alle Hovedfagenes Vedkommende *har* truffet 5-aarige Overenskomster.

Den ærede Arbejdsgiverforenings Bemærkning om, at vi har Ansvaret for Krigen, er meget ejendommelig, eftersom det ikke i et eneste Tilfælde er os, der har iværksat eller truet med Krig, men tværtimod er Arbejdsgiverforeningen, der i hvert eneste Tilfælde har etableret Krigen og truet med dens Udvidelse.

Naar endelig den ærede Arbejdsbejdsgiverforening udtaler, at vi, ved i sidte Øjeblik at stille et Ultimatum og ved at afbryde al videre Forhandling har Ansvaret for, at Arbejdsstandsningen udbryder, saa maa vi svare, at vi er os bevidste at have gaaet den eneste nu fremkommelige Vej, nemlig den, at vi efter de mange forgæves Forhandlinger har antaget de af Forligsmanden, den upartiske Samfunds-Repræsentant, fremsatte Mæglingsforslag, der jo først er blevet til, efter at Forligsmanden selv i Nætter og Dage har paahørt begge Parters Forsøg paa enes.

Ud fra disse paa de faktiske Forhold byggede Bemærkninger, skal vi sluttelig erklære, at Grundlaget for Krigen bliver de af Arbejdsgiverforeningen stillede højtstemte Krav, som vi ikke fuldt ud har kunnet opfylde. Vi bestrider imidlertid at have afbrudt al Forhandling, men skønner ikke at have andet Valg end at fastholde Forligsmandens Tilbud, som vi gentager i Dag.

P. F. V.
CARL F. MADSEN.

C. Gran.

Umiddelbart efter at det var rygtedes, at De samvirkende Fagforbund havde afsendt sidstanførte Skrivelse til Arbejdsgiverforeningen, satte Forligsmanden, som stadig har gjort sig bekendt med Begivenhedernes Gang, sig i Bevægelse og etablerede et nyt Møde.

Ved dette fremkom der nogle Tilbud fra Arbejdsgivernes Side, men disse Tilbud kunde ikke antages af Fagforbundenes Repræsentanter.

Sagen forelagdes paany Generalforsamlingen, som gav det forannævnte Forhandlingsudvalg, suppleret med *M. C. Lyngsie*, **Mandat** til at slutte Overenskomst med Arbejdsgiverne, efter at Udvalgets Ordfører havde erklæret, at Arbejdsgiverne *maatte* give yderligere Indrømmelser.

Endelig Kl. 9 Lørdag Aften underskreves følgende Overenskomst:

Ved Mødet for Forligsmanden den 27. April 1911 sluttedes mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening følgende Overenskomst til Løsning af de løbende Konflikter i Murerfaget, Elektrikerfaget, Træindustrien og Snedkerfaget:

Murerfaget i København: Forligsmandens Forslag af 3. April d. A. tiltrædes.

Murerne i Provinserne: Lønvilkaarene fastsættes i de første 3 Aar paa Grundlag af den Forhøjelse af Timelønnen, som begge Parter er enige om, hvorved det er en Forudsætning, at ingen By kan komme op over 50 Øre, undtagen Aarhus, hvor Lønnen straks forhøjes for Svende, der arbejder paa Timeløn, fra 49 til 51 Øre og fra 1. Februar 1912 til 52 Øre. Mestrene har Ret til inden 1. Oktober 1913 at kræve Overenskomsten forlænget i 2 Aar fra 1. Februar 1914 mod en Forhøjelse af Timelønnen af 2 Øre, undtagen Aarhus, hvor 52 Øre bibeholdes. Akkordudbetalingen kan dog ikke i nogen By overstige 50 Øre. Timelønnen for Gentofte, Lyngby og Søllerød Sogne bliver den samme som er gældende i København.

Elektrikerfaget: Arbejdsgiverforeningens Forslag af 23. April tiltrædes.

Træindustrien: Forligsmandens Forslag tiltrædes med den Ændring, at Arbejdstidsforkortelsen i de 4

Vintermaaneder i København allerede indtræder den 1. November 1911.

Snedkerfaget: Forligsmandens Forslag af 3. April 1911 i 3 Aar. Mestrene har Ret til inden 1. December 1913 at kræve Overenskomsterne forlænget i 2 Aar mod fra 1. April 1914 at forhøje Minimallønnen til Møbelsnedkerne i København med 3 Øre og Timelønnen til Møbel- og Bygningssnedkerne i Provinserne med 2 Øre samt underkaste samtlige Prislister undtagen den københavnske Bygningsprisliste en Revision med en Forhøjelse af 5 pCt. som Basis og mod at forkorte Arbejdstiden paa Værkstederne i København og Provinserne saaledes, at den bliver den samme som i Træindustrien.

Saafremt der ved Renskriften af de endelige Overenskomster opstaar nogen Divergens om, hvad der i Henhold til ovenstaaende er vedtaget mellem Parterne, afgøres dette af et Nævn, hvoraf hver af Parterne vælger 2, med Forligsmanden som Opmand.

Overenskomsterne træder i Kraft samtidig med, at Arbejdet genoptages, hvilket sker saa vidt muligt i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen. Saafremt de til Overenskomsterne hørende Priskuranter ikke maatte foreligge saaledes, at de umiddelbart kan bringes til Anvendelse, fastsættes Tidspunktet og Maaden for deres Ikrafttræden ved nærmere Forhandling indenfor Faget.

De til Fredag den 28. April varslede Lock-outer aflyses, idet Arbejdsgiverforeningen forbeholder sig Ret til atter med enkelt Varsel (7 Dage) at iværksætte disse; de bortfalder sammen med de løbende Lock-outter, der afiyses snarest muligt, dog senest Torsdag den 4. Maj Morgen under Forudsætning af, at der senest Mandag den 1. Maj, Middag Kl. 12, foreligger Meddelelse om, at Enighed er opnaaet med Murarbejdsmænd og Blikkenslagere.

København, den 27. April 1911.

For De samv, Fagforb. i Danmark.
CARL F. MADSEN.

For Dsk. Arbejdsg.- og Mesterforen:
S. C. HAUBERG.

I det foranstaaende har vi hovedsagelig gengivet alle officielle Dokumenter ved denne Konflikts Afslutning; vi skal senere komme til en nærmere Omtale af det for Organisationerne indvundne, og under Referater fra Repræsentantskabsmøde og Generalforsamling give detailleret Oplysning om Formandens Beretning om Sagerne og Diskussionen om disse.

Kedel- og Maskinpasserforbundet. I Slutningen af April Maaned har Forbundet afsluttet en omfattende Lønbevægelse, idet alle opsagte Overenskomster er fornyede og forbedrede.

Vi har tidligere omtalt en Række Overenskomster, der er indgaaet med Virksomheder udenfor Arbejdsgiverforeningen.

Disse kan suppleres med Overenskomster med A/S Det danske Gaskompagni for *Frederiksberg Gasværks* Vedkommende, og A/S *De forenede Bryggerier*. Paa førstnævnte Sted bibeholdes den hidtidige Løn (34 Kr. pr. Uge og 8 Timers Arbejde pr. Døgn i kontinuerlig Drift), samtidig med, at der fastsættes en ugentlig Fridag; tidligere gaves der kun Fridag hver anden Uge. Denne Overenskomst, som omfatter 17 Mand, kan tidligst opsiges til 1. Februar 1914.

Paa Bryggerierne er Lønnen hævet med 2 Kr. pr. Uge til henholdsvis 29 og 30 Kr. for Dagvirksomhed og kontinuerlig Drift; 20 Mand høster Fordel af denne Overenskomst, som tidligst udløber 1. Oktober 1916.

Med Virksomheder indenfor Arbejdsgiverforeningen er der oprettet Overenskomster med nedennævnte Fordele for Forbundets Medlemmer.

I *Cementindustrien* er opnaaet 1 Kr.s Lønlillæg pr. Uge for 30 Medlemmer.

I *Spritindustrien* højnedes Lønnen med 1 Kr. 50 Øre for 3 Medl., 1 Kr. for 3 Medl. og 50 Øre for 5 Medl.

I *Olieindustrien* fik 9 Medl. 2 Kr. mere om Ugen, 14 Medl. 1 Kr. 50 Øre og 4 fik 1 Kr. 30 Øre.

I *Sukkerindustrien* fik 14 Medl. 2 Kr. og 4 fik 1 Kr. 50 Øres Tillæg pr. Uge.

I *Papirindustrien* fik 2 Medl. 2 Kr. og 14 opnaaede en ugentlig Lønforhøjelse paa 1 Kr. 30 Øre.

De sidstnævnte 5 Lønoverenskomster kan *kun* opsiges sammen med Fagets Normaloverenskomst, der bl.a. indeholder Bestemmelser om Arbejdstid, Overarbejde, Voldgift m. m. Det bliver tidligst 1. Februar 1912.

Den nu afsluttede Lønbevægelse har ialt omfattet ca. 150 af Forbundets Medlemmer.

Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Overenskomst i Jærnindustrien i Norge.

Efter lange Tiders Forhandlinger og skiftende Udsigter til Krig eller Fred, er der, efter en hidsig Forhandlingsspurt i Paasken, opnaaet Enighed mellem Jærnindustriens Arbejdere og Arbejdsgiverne i Norge.

I sidste Øjeblik opnaaedes et Kompromis paa de allersidste 2 Stridspunkter.

Arbejdsgiverne vilde kun strække sig til at nedsætte Arbejdsugen til 55½ Time, og de vilde have Mindstelønnen til at gælde for Arbejdere i Alderen under *21* Aar, medens Arbejderne forlangte, at den kun skulde gælde for Arbejdere i Alderen under *20* Aar.

Kompromiset opnaaedes ved, at Arbejderne gik ind paa en Arbejdsuge paa 55½ Time, medens Arbejdsgiverne gik ind paa, at Mindstelønnen kun kom til at gælde Arbejdere under 20 Aar.

Nedenstaaende giver vi en Oversigt over de Fordele Arbejderne har opnaaet ved den ny Overenskomst.

Arbejdstiden.

Den er nu 57 Timer. Den bliver 55½ Time efter den ny Overenskomst.

Lønnen.

Østlandet:

	Tidligere	Nu
Faglærte	34 Ø.	37 Ø.
Udlærlinge (Fagarbejdere under 20 Aar)		33 —
Arbejdsmænd	28 —	31 —

Vestlandet:

	Tidligere	Nu	Fra ¼ 1914
Faglærte	32 Ø.	35 Ø.	36 Ø.
Udlærlinge		31 —	32 —
Arbejdsmænd	26 —	29 —	30 —

Aadals, Eidsfos og Trolla Fabriker:

	Tidligere	Nu	Fra ¼ 1914
Faglærte	30 Ø.	33 Ø.	35 Ø.
Udlærlinge		29 —	31 —
Arbejdsmænd	24 —	27 —	29 —

Kvinder:

De Kvinder, der ikke er anerkendt Faglærte, faar en Begyndelsesløn af 12 Øre i Timen, for saa vidt de er under 18 Aar, og af 14 Øre i Timen, naar de er over 18 Aar. Lønnen stiger med 2 Øre i Timen for hvert Halvaar, indtil de har opnaaet en Løn af 20 Øre i Timen.

Andre Bestemmelser.

De Arbejdere, der nu har mere end Mindstelønnen, faar et Løntillæg af 2 Øre i Timen.

Overenskomsten skal gælde i 5 Aar indtil den 31. Marts 1916.

August Larsen død.

Formanden for Dansk Glasarbejder Forbund, *August Larsen*, som siden 1903 har beklædt denne Stilling, er afgaaet ved Døden d. 20. April, 39 Aar gl., efter 1 Aars tiltagende Nervesvækkelse.

Han var meget agtet og afholdt af sine Kolleger og andre, han kom i Berøring med.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 44 ❋ KØBENHAVN DEN 6. MAJ 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling. Den faste Voldgiftsret. Arbejdsløshedskasserne. Lock-outen og Julemærkekomiteens Sanato um. Social Demokraten. Arbejdsløsheden Februar 1911.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling.

Vore Indbydelser.

Forretningsudvalget havde indbudt Repræsentanter for følgende Forbund samt andre Gæster til at deltage i den nu overstaaede Generalforsamling:

Det internationale faglige Sekretariat, som imidlertid af forskellige Aarsager ikke saa sig i Stand til at lade sig repræsentere,

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge, der var repræsenteret ved Formanden Hr. *Ole O. Lian*,

Landssekretariatet i Sverrig, der dog ikke kunde sende nogen Repræsentant, fordi den svenske Landsorganisation netop afholdt Repræsentantskabsmøde paa samme Tid som vor Generalforsamling afholdtes,

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Finland, hvis Forhold heller ikke tillod nogen Deltagelse,

Tyende- og Landarbejderforbundet i Danmark, der var repræsenteret ved Formanden, Hr. *Chr. Christiansen*.

Endvidere havde Social Demokratens fhv. Redaktør Hr. *E. Wiinblad* modtaget Indbydelse, og ved Eftermiddagsmødets Begyndelse den 26. April overrakte Formanden, efter en indgaaende Omtale af Hr. Wiinblads store Arbejde for det danske Arbejderpartis Sag, ham en Adresse af følgende Ordlyd:

Hr. Redaktør *E. Wiinblad*.

Kære Partitælle!

Det er i Dag 30 Aar siden Du overtog Posten som Redaktør af »Social-Demokraten«, Arbejdernes den Gang lille og uanselige Blad.

»Social-Demokraten er siden voksset til Landets mægtigste Blad; det er Arbejderklassens Hovedorgan og af dets Skød er vor store socialistiske Provins-Presse udgaaet.

Din utrættelige Energi, Dine journalistiske Evner og Dit trofaste socialistiske Sindelag prægede altid vort Blad og var den væsentlige Aarsag til Bladets Vækst og Fremgang.

At vort Blad har bidraget mægtigt til at styrke vore Organisationer og til at give dem gode Resultater, er ubestrideligt.

Derfor vil de samvirkende Fagforbunds Generalforsamling, der repræsenterer over hundrede tusinde fagligt organiserede Arbejdere i vort Land, paa disses Vegne bringe Dig vor hjerteligste og kammeratlige Tak for dit vægtige Arbejde, Din store enestaaende Livsgerning, idet vi glæder os over, at Du fortsat vil arbejde ved det Blad, som vi alle er stolte over at eje.

København, den 26. April 1911.

Paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamlings Vegne.

Vill. P. Arup. Anthon Andersen
Alfr. Christiansen. R. P. Daugstrup.
Carl Gran. I. A. Hansen.
P. Hvidtfeldt. J. P. Jønson. Lyngsie.
Arnold Nielsen. Carl F. Madsen.
Rud. Poulsen. E. Svendsen.
Otto Smith. Th. Stauning.

Hr. Wiinblad bragte Forsamlingen en bevæget Tak og betegnede Situationen, som »det skønneste Øjeblik i sit Liv«.

Endvidere havde Socialdemokratens nuværende Redaktør, Hr. *F. J. Borgbjerg*, De samvirkende Fagforbunds tidligere Formand, Hr. *Martin Olsen*, og Hr. Folketingsmand *Sigvald Olsen* efter Indbydelse givet Møde.

Hr. Sigvald Olsen indledede iøvrigt Diskutionen om »Kooperative Foretagender«.

* * *

I næste Nr. af »Arbejderen« paabegyndes selve Referatet fra Generalforsamlingen og Repræsentantskabsmødet.

Den faste Voldgiftsret.

Murarbejdsmændenes Fagforening
ctr. **Murmester Rothe.**
Sag Nr. 38.

Udskrift af *Den faste Voldgiftsrets* Kendelse af 28. April 1911 i Sag Nr. 38: Murarbejdsmændenes Fagforening mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Den 14. November f. A. fastsatte den faglige Voldgiftsret i Murerfaget Prisen for Stentransporten paa Murermester Rothes Arbejdsplads paa Christiansborg til 3 Kr. 10 Øre pr. 1000 Sten, idet Transporten skulde foregaa ved Hjælp af Elevator.

Murerarbejdsmændene, der følte sig brøstholdne ved denne Kendelse, etablerede i den Anledning Strejke overfor Murmester Rothe, for hvilket Forhold deres Fagforening ved Rettens Kendelse af 28. December 1910 idømtes en Bod af 1000 Kr.

Derefter hævedes Strejken; men i Februar Maaned indklagedes den nævnte Fagforening atter af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murer- og Stenhuggerlavets Vegne, fordi de ved Arbejdet beskæftigede Murarbejdsmænd efter deres Mening forsætlig nedsatte deres Arbejdsydelse langt under, hvad der maa kaldes forsvarlig Arbejdsydelse, og ved Kendelse af 4. Marts d. A. statuerede Retten, at der i Tiden fra 6. Januar til 17. Februar ikke var præsteret forsvarligt Arbejde, og at Murermester Rothe var berettiget til at afskedige de paagældende Murarbejdsmænd.

Herefter antog Rothe nye Murarbejdsmænd; men under 15. Marts tilskrev Arbejdsgiverforeningen Fagforeningen, at »da det har vist sig, at heller ikke de efter Afskedigelsen af det første Hold Murarbejdsmænd gennem Fagforeningen antagne Folk har præsteret en tilfredsstillende Arbejdsydelse, agter man efter Paalæg af Generalforsamlingen at forelægge en kompetent Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning over for samtlige Medlemmer af Murarbejdsmændenes Fagforening i København med Undtagelse af Murarbejdsmændene til Murermester E. Rothes ovennævnte Byggeforetagende paa Christiansborg Slot, og at denne Arbejdsstandsning opretholdes, indtil der af de sidstnævte Arbejdsmænd præsteres et efter Arbejdsgiverforeningens Skøn tilfredsstillende Arbejde, *eller* indtil Fagforeningen har truffet saadanne Foranstaltninger, som Arbejdsgiverforeningen maa anse som tilstrækkelig Sikkerhed for Arbejdets forsvarlige Gang«.

Fagforeningen har nu indklaget Arbejdsgiverforeningen, idet den hævder, at den varslede Lock-out, som siden er etableret, er ulovlig.

Under den sidstnævnte Sag her for Retten oplystes det, at Murarbejdsmændene ikke paa langt nær præsterede et Arbejde, der — henset til den satte Akkordpris — svarede til den dem udbetalte og i Overenskomsten garanterede Løn af 40 Øre i Timen, og efter de foreliggende Oplysninger i nærværende Sag har det samme været Tilfældet i Tiden derefter, idet det ydede Arbejde i Tiden fra 11. Marts til 3. April saaledes kun svarede til 33 Øre pr. Time.

I en af Fagets Voldgiftsret afgiven

Erklæring, som nærværende Ret har indhentet i Henhold til § 10 i Loven om Den faste Voldgiftsret, udtales det ogsaa om det ydede Arbejde, at »Arbejdet. som i Kendelsen af 4. Marts er betegnet som uforsvarligt, har i Tiden fra 4. Marts til 30. Marts ikke forandret Karakter i nogen særlig Grad«, ligesom det udtales om de Hindringer for Arbejdets Udførelse, som Mangler ved Redskaberne efter Klagerens Formening skulde have foraarsaget, at »Voldgiften skønner, at de paapegede saakaldte Mangler ikke kan have nogen Betydning«.

Som det allerede i Kendelsen af 4. Marts d. A. blev udtalt, har Fagets Overenskomst — der fastsætter en garanteret Timeløn og en bestemt Arbejdstid — til Forudsætning, at der for Lønnen og i Arbejdstiden præsteres virkeligt og forsvarligt Arbejde, og de paagældende Murarbejdsmænds Optræden er derfor i Strid med Fagets Overenskomst.

Om Afgørelse af Stridsspørgsmaal indenfor Faget hedder det i Overenskomstens Regler desangaaende Punkt 1:

> »Enhver Uenighed, der maatte opstaa mellem Mester og Murarbejdsmand om Forstaaelse af denne Priskurant eller om Fastsættelse af Betaling for Arbejde uden for Priskuranten eller om Bedømmelse af Arbejdets rette Udførelse eller overhovedet om alle Forhold vedrørende Arbejdsstedet, maa ikke have Arbejdsstandsning til Følge, hverken fra Mestrenes eller Arbejdsmændenes Side«.

og der anordes Forhandling, eventuel Voldgift til de nævnte Spørgsmaals Afgørelse.

Retten skønner nu, at den nærværende Tvist netop gælder »Bedømmelsen af Arbejdets rette Udførelse«, og derfor — uagtet ingen af Parterne synes at have haft Blik herfor — falder ind under de Spørgsmaal, som hører under den faglige Voldgifts Bedømmelse. Men Retten mener tillige, at Sagens tidligere Indbringelse for Den faste Voldgiftsret i afvigte Februar Maaned og dens Paadømmelse den 4. Marts d. A. maa træde i Stedet for den i Overenskomsten paabudte faglige Voldgiftsbehandling (jvf. § 10 i Voldgiftsretsloven), og at det altsaa ved voldgiftsretslig Afgørelse i Faget forinden Lock-outvarslets Afgivelse *er* statueret, at Arbejdsmændenes Optræden er overenskomststridig.

Mod et saadant sig stadigt fortsættende Overenskomstbrud fra enkelte Arbejderes Side, er der i Voldgiftsretsloven *mod Organisationen* paa egne Vegne kun hjemlet Søgsmaal, saafremt Organisationen selv har gjort sig ansvarlig for Retsbrudet, hvad ikke kan statueres i nærværende Tilfælde, og hvad navnlig ogsaa Klagerne selv har bestridt; og efter Arbejdernes Optræden siden Kendelsen af 4. Marts maa der endvidere gaas ud fra, at et fornyet Søgsmaal ved Den faste Voldgiftsret *mod de enkelte Arbejdere* ikke vilde have ført til nogen Forandring i Arbejdernes overenskomststridige Forhold.

Loven om Den faste Voldgiftsret, der for at overflødiggøre Arbejdsstandsninger har anvist de stridende Parter at værge sig mod Overenskomstbrud ved *Søgsmaal*, har nu ikke udtrykkelig forbudt Arbejdsstandsningen som et Værgemiddel, og i al Fald, hvor der — som i dette Tilfælde — ikke kan henvises til tjenlige Rettergangsmidler, findes den tidligere Frihed til at værge sig mod Brud ved Arbejdsstandsning ikke at være ophævet.

Herefter findes hverken Fagets Overenskomst eller Voldgiftsretsloven af 12. April f. A. at være til Hinder for den paagældende Lockout; men Klagerne har ogsaa ment, at dens Ulovlighed skulde ligge paa et andet Punkt, nemlig deri, at den er rettet *mod Organisationen* og sigter til at tvinge Organisationen til at give Garantier for Arbejdets forsvarlige Gang, uagtet Organisationen som saadan i Overenskomsten ikke har paataget sig Ansvar for Arbejdets Gang paa den enkelte Arbejdsplads.

Som anført er det ikke ulovligt — efter at de retlige Midler forgæves er forsøgte — ved almindelig Arbejdsstandsning over for Fagforeningens samtlige Medlemmer at søge opretholdt den Overenskomst, som Fagforeningens Medlemmer i sin Tid *ved fælles Optræden* gennem deres Fagforening har faaet sat igennem; og den Omstændighed, at Arbejdsgiverforeningen ved Siden af det berettigede Forlangende om forsvarligt Arbejde af de paagældende Arbejdere *alternativt* nævner Garantier fra Organisationens Side som en Udvej til Konfliktens Løsning, kan ikke gøre Lock-outen ulovlig, naar *den principale Fordring*, der ikke er stillet til Organisationen men til de paagældende Enkeltarbejdere, om forsvarligt Arbejde, er lovlig.

Naar Arbejdsgiverforeningen imidlertid opstiller det som Forlangende, at Arbejdet skal være et »*efter Arbejdsgiverforeningens Skøn*« tilfredsstillende Arbejde, maa det dog betones i Henhold til, hvad ovenfor er statueret, at det er Fagets Voldgiftsret, ikke Arbejdsgiverforeningen, der har Skønnet over, om et Arbejde er forsvarligt. Men da Arbejdsgiverforeningens Skøn i nærværende Tilfælde ikke ses at afvige fra den faglige Voldgiftsrets Skøn, findes den brugte Udtryksform uden Betydning.

De Indklagede ville herefter være at frifinde, og Klagerne ville have at betale Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Kendelse.

Arbejdsgiverforeningen bør for Klage af Murarbejdsmændenes Fagforening fri at være.

Klagerne udrede Sagens Omkostninger med 100 Kroner.

Arbejdsløshedskasserne.

En Afgørelse af Arbejdsløshedinspektoratet.

Gensidighedsoverenskomsternes Virkning paa Medlems- og Understøttelsesretten: I Anledning af Spørgsmaalet om, hvorvidt og i bekræftende Fald i hvilket Omfang de af flere anerkendte Arbejdsløshedskasser indgaaede Overenskomster med udenlandske Foreninger om gensidig Ydelse af Rejsehjælp kunne paavirke Medlemmernes Ret i den danske Kasse, har Indenrigsministeriet afgivet følgende Resolution: »I Tilfælde, hvor der er afsluttet Overenskomster af de i nærværende Sag omhandlede Art mellem danske Arbejdsløshedskasser og udenlandske Sammenslutninger, maa den danske Kasse være berettiget til at medregne den af den udenlandske Sammenslutning ydede Hjælp i det for Kassen vedtægtsmæssigt fastsatte Maksimum for Understøttelse.

Under et Medlems Ophold i Udlandet vil Medlemsretten til den danske Arbejdsløshedskasse kunne anses bevaret. uanset om der betales Kontingent til Kassen, saafremt den paagældende har erlagt Kontingent til en udenlandsk Sammenslutning, med hvilken Kassen har sluttet Overenskomtt af det ommeldte Indhold. — Dog vil der under ingen Omstændigheder kunne ydes en dansk Person Arbejdsløshedshjælp, medmindre Vedkommende har været Medlem af en dansk Arbejdsløshedskasse i 12 paa hinanden følgende Maaneder og har betalt sit skyldige Kontingent for dette Tidsrum, jvfr. Arbejdsløshedskasselovens § 11, 4 Stykke.

Lock-outen og Julemærkekomiteens Sanatorium.

I Begyndelsen af April Maaned rettede Julemærkekomiteen, repræsenteret ved Formanden, Hr. *Jerichow* og Kassereren, Hr. Borgmester *J. Jensen*, en Henvendelse til De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg for at faa Nevtralitet erklæret overfor det af Komiteen paabegyndte Folkesanatorium paa Louisehøj ved Kolding og faa det unddraget Lock-outens lammende Haand, saaledes at Bygningerne

kunde blive færdige til at tages i Brug i Løbet af Sommeren.

Forretningsudvalget lod straks Henvendelsen gaa videre til *Dansk Arbejdsmands Forbund, Dansk Elektrikerforbund, Malerforbundet i Danmark, Murerforbundet i Danmark, Snedkerforbundet i Danmark* og *Træindustriarbejderforbundet.* Alle Organisationernes Ledelser svarede imødekommende paa Henvendelsen.

Hvorledes Arbejdsgiverforeningen har stillet sig til Komiteens Anmodning, er os ikke bekendt.

Social-Demokraten.

Redaktørskifte.

Paa et d. 18. April afholdt Møde i Dagbladet »Social-Demokraten«s Kontrahentforsamling valgtes Folkethingsmand *F. J. Borgbjerg* til Bladets Redaktør.

Den hidtilværende Redaktør *E. Wiinblad,* som har redigeret Bladet i 30 Aar, ønskede selv at fratræde sin Stilling.

Arbejdsløsheden

i Februar 1911.

De i Fortegnelsen anførte 47 Fag eller Organisationer have meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i Februar 1911 for ialt c. 89,600 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Slutning c. 15,000 eller 16,7 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til c. 320,600 eller gennemsnitlig 3,58 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Tekstilarbejdere, Murersvende, Murarbejdsmænd, Bogbindere og Arbejdsmandsorganisationerne i Gentofte og Omegn samt Randers. Desuden ere Blikkenslagerne ikke medtagne, idet de dels vare strejkende dels udelukkede.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	110	110	13	312	410	218	25	458	520	328	38	770
Bagere og Konditore ..	1041	1041	241	6930	1010	1010	143	3972	2051	2051	384	10902
Sukkervarearb. m. m. .	96	96	8	220	69	69	6	140	165	165	14	360
Bryggeriarbejdere	2035	2035	19	283	1283	1283	24	320	3318	3318	43	603
Mineralvandsarb.....	68	68	4	96	—	—	—	—	68	68	4	96
Slagteriarbejdere	174	174	7	168	1436	1436	30	415	1610	1610	37	583
Tobaksarbejdere.....	3030	3030	362	9982	1500	1500	111	2831	4530	4530	473	12813
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere.....	2200	2200	35	690	1474	1336	100	2138	3674	3536	135	2828
Handskemagere	68	68	2	76	21	21	4	57	89	89	6	133
Hattearbejdere	152	152	3	52	74	74	3	24	226	226	6	76
Skotøjsarbejdere.....	1897	1897	172	4087	897	840	53	1344	2794	2737	225	5431
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.												
Hustømrere	1091	1091	577	12146	2748	2737	834	20610	3839	3828	1411	32756
At overføre..	11962	11962	1443	35042	10922	10524	1333	32309	22884	22486	2776	67351

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Lø-betafMaaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Lø-betafMaaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Lø-betafMaaneden
Overført...	11962	11962	1443	35042	10922	10524	1333	32309	22884	22486	2776	67351
Skibstømrere	—	—	—	—	323	323	25	612	323	323	25	612
Snedkere	3058	3058	835	21012	3139	3139	659	16821	6197	6197	1494	37833
Billedskærere	103	103	16	425	44	44	7	152	147	147	23	577
Glarmestere	78	78	20	482	—	—	—	—	78	78	20	482
Sadelmagere	607	607	175	5430	340	255	65	1775	947	862	240	7205
Stukkatører	63	63	45	813	8	8	2	10	71	71	47	823
Ovnsættere	12	12	4	60	—	—	—	—	12	12	4	60
Malere	1598	1550	907	21152	1601	1596	783	18850	3199	3146	1690	40002
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	537	537	49	1243	1404	1404	97	2260	1941	1941	146	3503
Bødkere	276	276	29	619	392	392	40	993	668	668	69	1612
Drejere	68	68	7	156	220	220	13	360	288	288	20	516
Karetmagere	269	269	14	333	438	387	13	390	707	656	27	723
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	110	110	1	24	84	84	0	0	194	194	1	24
Hvidgarvere	41	41	5	95	38	38	1	3	79	79	6	98
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	615	615	5	76	—	—	—	—	615	615	5	76
Pottemagere	46	46	0	0	40	40	2	12	86	86	2	12
Stenarbejdere	120	29	5	102	370	296	12	292	490	325	17	394
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Filehuggere	19	19	3	84	—	—	—	—	19	19	3	84
Metaltrykkere	70	70	7	106	—	—	—	—	70	70	7	106
Jern- og Metalslibere	73	73	10	372	23	23	3	84	96	96	13	456
Urmagere	43	43	5	132	7	7	0	0	50	50	5	132
Instrumentm., chir.	31	31	0	0	—	—	—	—	31	31	0	0
Smede og Maskinarb.	5400	5400	422	11520	4633	4633	286	6036	10033	10033	708	17556
Formere	350	350	44	1298	1030	1030	162	4746	1380	1380	206	6044
Gørtlere og Metalarb.	271	271	33	1023	76	76	5	152	347	347	38	1175
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	181	181	2	84	870	870	0	0	1051	1051	2	84
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	284	284	8	252	86	76	6	164	370	360	14	416
Typografer	2300	2300	137	3915	1321	1321	63	1639	3621	3621	200	5554
Sømænd	1200	1200	40	560	—	—	100	2100	1200	1200	140	2660
Søfyrbødere	1200	1200	0	0	—	—	0	0	1200	1200	0	0
Kedel- og Maskinpass.	744	744	35	770	632	632	25	480	1376	1376	60	1250
Gartnere	200	200	10	250	18	18	0	0	218	218	10	250
Kellnere	705	705	156	3200	302	302	50	1000	1007	1007	206	4200
Dansk Arbejdsmandsf.	13200	11344	2916	53319	17300	16942	3810	67858	30500	28286	6726	118177
Kv. Arbejderforbund	1246	918	40	480	584	185	5	120	1830	1103	45	600
Tilsammen	47080	44757	7428	164429	46245	44865	7567	156218	93325	89622	14995	320647

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 45 ❁ KØBENHAVN DEN 13. MAJ 1911 ❁ 7. AARGANG

INDHOLD: Hvad vi bør huske! Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Barbererne i København. Karetmagerne i Varde. Vægterne hos Dansk Nattevagt i København). Majdemonstrationen. De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling.

Hvad vi bør huske!

Blikkenslagerne og de øvrige Arbejdere.

Som bekendt er det lykkedes at opnaa Enighed med Arbejdsgiverforeningen om Løn og Arbejdsvilkaar for de fire Fag, som tilhører De samvirkende Fagforbund (Snedkerne, Murerne, Elektrikerne og Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne). Der er endvidere opnaaet Enighed mellem Arbejdsgiverforeningen og Murarbejdsmændenes Fagforening i København om Arbejdsvilkaarene paa Christiansborg Slot. Det er derimod ikke lykkedes at naa til Enighed mellem Blikkenslagerne og Arbejdsgiverforeningen, idet Blikkenslagernes Fagforening i København for tredie Gang har forkastet Forligsmandens Forslag, ligesom enkelte af Forbundets Afdelinger i Provinserne ogsaa har forkastet nævnte Forslag.

Den saaledes fremkaldte Situation benytter Arbejdsgiverforeningen til at opretholde Lock-outerne i de ovennævnte Fag, og endvidere til et yderligere Overfald paa ca. 22,000 Medlemmer tilhørende Malerforbundet, Dansk Arbejdsmandsforbund, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Formerforbundet m. fl. Organisationer tilhørende De samvirkende Fagforbund. Med de allerede Udelukkede vil ca. *35—40,000* Arbejdere fra den 16. ds. være kastet paa Gaden.

Vi skal ikke opkaste os til Dommere i den Strid, der er mellem Blikkenslagerforbundet og Arbejdsgiverforeningen, men vi maa naturligvis udtale vor største Forbavselse over den Brutalitet, Arbejdsgiverforeningen vil udvise overfor Arbejdere, med hvem den intet udestaaende har. Da det imidlertid er en Kendsgerning, at Lock-outen iværksættes, hvis der ikke opnaaes Enighed mellem Blikkenslagerne og Arbejdsgiverforeningen, og da en saadan Kamp sikkert ingen Fordel vil bringe Blikkenslagerne, men derimod vil virke ødelæggende paa hele den socialdemokratiske Arbejderbevægelse (faglig som politisk) har vort Forretningsudvalg paa forskellig Maade søgt at formaa Blikkenslagernes Hovedbestyrelse til at se stort paa Forholdene og slutte Kampen, men alle Forsøg i den Retning er indtil nu ganske prellede af paa Blikkenslagerne, de stiller sig ganske uforstaaende overfor hele den alvorlige Situation.

Forretningsudvalget er imidlertid blevet bekendt med, at Blikkenslagerforbundet har udsendt Kuponbøger til Indsamling af frivillige Bidrag. I den Anledning gøres Organisationerne opmærksom paa Septemberforligets Paragraf 2, hvori findes følgende Bestemmelse:

»Det vedtages derhos, at det skal betragtes som Brud paa denne Overenskomst, hvis Arbejder- eller Arbejdsgiverorganisationer, der staa udenfor de to nævnte Hovedorganisationer eller have udmeldt sig af dem, under Strid med nogen af disse eller af de under dem hørende Organisationer understøttes af nogen ved næry. Overenskomst forpligtet Part.«

Det vil heraf ses, at enhver Støtte, der ydes Blikkenslagerne i deres Kamp med Arbejdsgiverforeningen er Brud paa Septemberforligets ovennævnte Bestemmelse, og at enhver saadan Støtte fra Organisationernes Side vil kunne benyttes af Arbejdsgiverforeningen som et Forsvar for dennes Overfald paa vore Organisationer. Der er tillige den Fare ved at yde Støtte, at et saadant Brud paa Forliget kan indbringes for den faste Voldgiftsret, og de Organisationer, som yder Støtte, vil kunne idømmes en klækkelig Bøde.

Sympatitilkendegivelser overfor udenforstaaende Organisationer bør selvfølgelig ogsaa undgaas, da ethvert saadant Skridt fra Organisationernes Side vil blive benyttet af Arbejdsgiverforeningen og Modstanderpressen imod os. Det maa beklages, at en enkelt Organisation allerede har ladet sig forlede til en saadan Handling. Murersvendenes Fagforening i København har nemlig vedtaget en saalydende Resolution:

»Paa en Generalforsamling, afholdt i Murersvendenes Fagforening den 10. Maj 1911, vedtoges det enstemmigt af 800 Medlemmer, at Generalforsamlingen udtaler sin absolute Sympati med Blikkenslagernes Optræden under den for nærværende Tid herskende Lock-out«.

Denne Beslutning er allerede blevet benyttet af Modstanderpressen til et Overfald paa De samvirkende Fagforbund, og den vil rimeligvis drage en Retssag efter sig.

Enhver nok saa ringe Begivenhed vil af Arbejdsgiverforeningen under den foreliggende Situation blive udnyttet til Forsvar for Overfaldet paa vore Organisationer. Der er derfor Grund til at udvise den allerstørste Forsigtighed.

Blikkenslagernes Stilling overfor de øvrige organiserede Arbejdere er nu heller ikke saaledes, at de fortjener at støttes; thi medens de i 1899 fik *ca. 40,000 Kr.* i Understøttelse til deres den Gang udelukkede Medlemmer, har Blikkenslagerforbundet intet som helst ydet til Støtte af strejkende eller udelukkede Kammerater her i Landet i de sidste 10 à 11 Aar; og nu, hvor der staar saa meget paa Spil, sparker de alle solidariske Hensyn til Side for at pleje egne Interesser og lader rolig Arbejdsgiverforeningen øve sit planlagte Overfald paa 35-40,000 Arbejdere, skønt de ved, at der intet er at vinde for Arbejderne — hverken for dem eller os — i denne Kamp.

En Arbejderorganisation, som har saa ringe Forstaaelse af, hvad der tjener Arbejdernes almindelige Interesser, bør absolut ikke støttes, hverken moralsk eller pekuniært af andre Organisationer, og den maa i H. t. Septemberforliget heller ikke støttes.

Ovenstaaende bedes snarest meddelt Medlemmerne paa Møder eller anden Maade.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

Siden De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling vedtog Overenskomsterne for de 4 Organisationer, Snedkernes, Murernes, Elektrikernes og Træindustriarbejdernes Vedkommende, har Murarbejdsmændenes Fagforening i København ligeledes afsluttet Overenskomst angaaende Forholdene ved Kristiansborg Slot, og der er derefter kun et Fags Forhold, der endnu ikke er ordnede, nemlig Blikkenslagernes.

Forligsmanden indkaldte derfor Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund og for Blikkenslagerforbundet til Møde den 3. Maj, hvor Arbejdsgiverne paany fastholdt kun at ville indgaa paa det, af Repræsentanter for Faget, tidligere vedtagne Forslag til en Ordning. Forligsmanden har, som bekendt, senere gjort dette Forslag til sit Mæglingsforslag.

Blikkenslagerforbundets Hovedledelse bestemte sig derfor til paany at forelægge dette Forslag for Generalforsamlinger i Forbundets 26 Afdelinger. Disse Generalforsamlinger afholdtes den 7. Maj.

Dagen efter tilstillede Blikkenslagerforbundet Arbejdsgiverforeningen følgende Skrivelse:

»Det meddeles herved den ærede Arbejdsgiverforening, at den i alle Afdelinger foretagne Afstemning har givet følgende Resultat: Der er afgivet 786 St., deraf 472 St. imod og 314 St. for Forligsmandens Forslag.

Da Forligsmandens Forslag saaledes er forkastet, tillader vi os at stille følgende Forslag: De gamle Overenskomster opretholdes med Tillæg af 3 Øre i Timen de første 3 Aar og derefter yderligere 2 Øre i Timen de paafølgende 2 Aar.

Vi er selvfølgelig som sædvanlig til enhver Tid villig til en eventuel Forhandling.

Paa Hovedbestyrelsens Vegne
LYTHJOHAN«.

Samme Dags Aften — den 8. Maj — udsendte Arbejdsgiverforeningen følgende Lock-outvarsel:

»Efter at vi idag har modtaget Meddelelse om, at Blikkenslagerforbundet har forkastet Forligsmandens Forslag, tillader vi os herved i Henhold til Slutningsbestemmelsen i Forliget af 27. April 1911 at meddele De samvirkende Fagforbund, at vi fra og med Tirsdag den 16. ds. Morgen agter at iværksætte Lockout overfor samtlige hos Medlemmer af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening beskæftigede Medlemmer af Malerforbundet i Danmark, overfor samtlige Medlemmer af De samvirkende Fagforbund, der beskæftiges hos Medlemmer af Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning — med Undtagelse af Gørtlere, Metaltrykkere, de ved Hestebeslag beskæftigede Smede og Arbejderne hos Sporvejsselskaberne — samt overfor samtlige Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, der beskæftiges hos Medlemmer af Teglværksforeningen af 1893, Telgværksforeningen i Esbjerg, Entreprenørforeningen, Stukkatørfagets Mesterforening, Nordre Birks Entreprenørforening, Entreprenørforeningen i Aalborg, Centralforeningerne af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne, Københavns Murerlaug og Tømrerlauget i København, alt for saa vidt Blikkenslagerforbundet ikke forinden har vedtaget det af Forligsmanden stillede Forslag til en Ordning af Forholdene i Faget.

P. F. V.:
S. C. HAUBERG.
S. Agerholm«.

Dette Varsel fremsendtes umiddelbart efter at et Møde var afholdt mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund paa Initiativ af Forligsmanden.

Ved dette Møde var det ikke muligt at faa Arbejdsgiverne til at ophæve de løbende Lock-onter trods Urimeligheden i disses Fortsættelse og nyes Etablering, nu da der ikke er et eneste Konfliktpunkt mellem De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverne.

Gøres der virkelig Alvor af den i Varslet indeholdte Trusel, staar vi overfor den største Voldshandling, der nogensinde er begaaet overfor sagesløs Part, og al Tale om *Arbejdsfred* og *Arbejdsro* vil i kommende Tider ikke være andet end Floskler og Fraser i enhver Arbejdsgivermund.

Kendsgerningerne vil, naar Lockouten bliver iværksat, bevise, at Arbejdsgiverne tværtimod plejer ganske andre Interesser — om det er Bankmændenes eller Byggespekulanters skal vi lade være usagt —, under alle Omstændigheder er det ikke Industriernes, Arbejdernes, Middelstandens og det *hele* Samfunds Vel, der plejes i Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

De nærmeste Dage bringer Svar paa alle Spørgsmaalene.

Barbererne i København. Mellem *Barber- og Frisørsvendenes Fagforening* og 3 Mesterorganisationer, *Godthaab*, *Enigheden* og *Barber- og Frisørforeningen for Christianshavn og Amager*, er der indgaaet Overenskomster om Løn- og Arbejdsforhold fra 1. Maj 1911 at regne.

Samtlige Overenskomster indeholder Gensidighedsbestemmelser, saa-

ledes at *kun* organiserede Mestre og Svende maa entrere med hinanden om Arbejdsforholdet.

Lønnen, som før var 19 og 20 Kr. hos Medlemmer af *Godthaab* og *Enigheden*, er højnet til 21 og 22 Kr. Den førstnævnte Lønsats er for det første Aar efter Læretiden.

I Overenskomsten med Mesterforeningen for Christianshavn og Amager er Lønnen fastsat til 20 Kr. det første Aar efter Læretiden, 21 Kr. i det andet og derefter til 22 Kr.

Der findes foruden Voldgiftsregler Bestemmelser om Lærlingeforholdet, Betaling for løst Arbejde, Reglement for Arbejdstid og Fritid og om Betaling for Arbejde i Fritiden.

Ved de nye Lønsatser er Lønningerne højnede med 2 Kr. pr. Uge.

De 3 Mesterforeninger omfatter ialt 100 Barberstuer.

Overenskomsterne med *Godthaab* og *Enigheden* udløber tidligst 1. Maj 1914, den tredie tidligst 1. Maj 1913.

Der er fastsat 3 Maaneders forudgaaende Opsigelse.

Karetmagerne i Varde. Hos Vognfirmaet Danielsen & Olsen i Varde har der siden September været Karetmagerstrejke, fordi Karetmagerne dels var utilfredse med en Formand og dels med andre Forhold. Firmaet er Medlem baade af Arbejdsgiverforeningen og af en udenfor denne staaende Karetmagersammenslutning. Ved en Forhandling mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne samt for Firmaet og for Karetmagerforbundet udredes Sagen, og det maatte fra Arbejdsgivernes Side erkendes, at Lønspørgsmaalene i det foreliggende Tilfælde maatte forhandles uafhængig af Arbejdsgiverforeningen.

Repræsentanter for Firmaet og for Forbundet forhandlede derfor separat om forskellige Forhold med det Resultat, at Enighed opnaaedes. Man traf mellem selve Firmaet og Forbundet mundtlig Aftale om Sagens Ordning, og Blokaden hæves; Medlemmer af Forbundet tages i Arbejde.

Vægterne hos Dansk Nattevagt i København. Den 4. Maj behandlede Repræsentanter for Hovedorganisationerne samt for A/S Dansk Nattevagt og for Arbejdsmændenes Forbund nogle Uoverensstemmelser mellem de sidstnævnte. Det drejede sig navnlig om, hvorvidt nogle særlige Bestemmelser var et lovformeligt Tillæg til Overenskomsten, saaledes som hævdet af Aktieselskabet, eller om nogle forelagte Bestemmelser blot havde været forhandlet mellem Parterne, uden at Enighed var opnaaet om dem.

Efter et Par Timers Forhandling enedes man om, at selve Parterne — Repræsentanter for Aktieselskabet og for Natvægternes Afdeling — skal forhandle videre og søge Enighed opnaaet om en for begge Parter tilfredsstillende Ordning af de foreliggende Uoverensstemmelser. Forhandlingerne paabegyndtes den 8. Maj.

Majdemonstrationen.

Resolution, vedtagen ved Demonstrationsmøderne 1. Maj 1911.

I Overensstemmelse med Socialdemokratiets Program og med Beslutninger paa de internationale Kongresser, fordrer Forsamlingen, at den forøgede Produktivitet, som det menneskelige Arbejde har nu i Forhold til tidligere, skal komme Arbejderne til Gode gennem en ved Lov fastsat Maksimalarbejdsdag, som i de økonomisk fremskredne Lande bør fastsættes til 8 Timer i Døgnet.

Til Støtte for denne Fordring udtaler Forsamlingen følgende:

Den nuværende længere Arbejdstid og den stærke Arbejdsdeling bevirker i en stor Mængde Fag, at Arbejderne overanstrænges, deres Sundhed ødelægges, og deres Livsvarighed forkortes.

I Modsætning hertil bringer 8 Timers Arbejdsdagen følgende Fordele:

8 Timersdagen skaffer ved den forøgede Efterspørgsel efter Arbejdskraft Betingelser for en Forhøjelse af Arbejdslønnen. Dermed forøges Arbejdernes Købeevne.

8 Timersdagen skaffer Arbejderne

den nødvendige Tid til Hvile og til Pleje af Familielivet, og den beskytter Arbejdernes Helbred samt fremmer deres Arbejdsdygtighed og deres aandelige Udvikling.

Fordringen om en 8 Timersdag er international; den vil derfor ikke træde hindrende i Vejen for det enkelte Lands Konkurrencedygtighed.

I Henhold til de saaledes anførte Grunde slutter Forsamlingen sig til det af Socialdemokratiets Repræsentanter i Rigsdagen forelagte Lovforslag om en 8 Timers Arbejdsdag, og retter en energisk Opfordring til Regeringen og Rigsdagen om snarest mulig at gennemføre dette Forslag.

Forsamlingen udtaler endvidere i Overensstemmelse med foranførte en skarp Protest imod, at Arbejdsgiverforeningen paa et Tidspunkt, hvor Tusinder af Arbejdere er uden Beskæftigelse, stadig gør Spørgsmaalet om Arbejdstidens Indskrænkning til et Magtspørgsmaal, og mod, at den lægger sig hindrende i Vejen for, at en Forstaaelse mellem enkelte Fags Arbejdere og Arbejdsgivere kan finde Sted.

* * *

Vi skal erindre Fællesorganisationerne om de udsendte Spørgeskemaer angaaende Deltagelse i Majdemonstrationen i 1911 og anmode om at faa *alle* Skemaer indsendt snarest i udfyldt Stand.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling.

I.

I Dagene den 25., 26., 27. og 28 April afholdt De samvirkende Fagforbund Generalforsamling i Folkets Hus, Enghavevej 40, med følgende Dagsorden:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Forslag til Ændring i Loven.
4. Bladet »Arbejderen«.
5. Hjemmearbejde.
6. Forskudsfonden.
7. Kooperative Foretagender.
8. Opførelse af en Fagforeningsbygning.
9. Spørgsmaal om Afrustning.
10. Arbejdsløsheden og Arbejdsløshedskasserne.
11. Grænsestridigheder.
12. Arbejderskolen.
13. Formen for fremtidige Regnskaber over Indsamlinger.
14. Valg af Medlemmer til Forretningsudvalget, Kasserer og Revisionskomite.

Vi skal dog straks sige, at Dagsordenens Punkter ikke blev behandlet i den angivne Rækkefølge, og at Aarsagen hertil var, at Forhandlingerne med Arbejdsgiverne om Konflikterne i Murer-, Elektriker-, Snedker- og Træindustriarbejderfaget gentagne Gange bevirkede, at Generalforsamlingen maatte afbryde Debatten for at tage Stilling til de forskellige Situationer, der forelaa, ligesaa vel som det bragte Forstyrrelse i det planlagte Arbejde, at Ordførerne til de forskellige Punkter paa Dagsordenen i de sidste Øjeblikke maatte ombyttes med andre Forretningsudvalgsmedlemmer, der saa først maatte sætte sig ind i de Sager, der skulde forelægges.

Vi refererer dog Dagsordenens Behandling efter den forangivne Rækkefølge.

* * *

Dagen før Generalforsamlingen — altsaa den 24. April — holdt Repræsentantskabet Møde i Jagtvejens Forsamlingsbygning. 150 af Repræsentantskabets Medlemmer havde givet Møde foruden samtlige Forretningsudvalgsmedlemmer.

10 Repræsentanter var udeblevne; deraf 2 med anmeldt Forfald.

Repræsentantskabet var altsaa beslutningsdygtigt i Henhold til Forretningsordenen, der fastslaar, at mindst $^3/_4$ af Medlemmerne skal være til Stede.

Punkterne 1—9 og 11—13 af Generalforsamlingens Dagsorden udgjorde Dagsordenen for Repræsentantskabsmødet.

Medens de sidste 11 af disse Sager behandledes ganske kort, optoges en væsentlig Del af Mødet af Diskussionen om den øjeblikkelige Stilling.

I »Arbejderen« Nr. 43 har vi gengivet Ordlyden af den Resolution, der vedtoges og som dannede Grund-

laget for alt, hvad der senere skete i Forhandlingerne angaaende Konflikterne i Murer-, Elektriker-, Snedker- og Træindustrifagene.

* * *

Generalforsamlingen talte 396 Deltagere, deraf 15 Forretningsudvalgsmedlemmer.

Formanden, *Carl F. Madsen*, aabnede Generalforsamlingen Tirsdag den 25. April Kl. 10¼, idet han erindrede om, at der allerede for 2 Aar siden, da De samvirkende Fagforbund sidst afholdt Generalforsamling, havde været Forvisning om, at man ved *denne* Generalforsamling vilde staa i den alvorligste Situation, fordi 1911 af Arbejdsgiverne var fastsat som det Tidspunkt, hvor det store Slag skulde slaas mod Arbejderorganisationerne for at knæsætte de af Arbejdsgiverne vedtagne Principper.

Den Betragtning havde holdt Stik, og det var et Held, at Forholdene netop havde føjet sig saaledes, at *Generalforsamlingen*, De samvirkende Fagforbunds højeste Myndighed, var samlet i det mest kritiske Øjeblik og kunde træffe Beslutning i denne Sag, der satte alle Sind saa stærkt i Bevægelse.

Efter at have budt saavel særlig Indbudne som alle fremmødte Repræsentanter Velkommen udbragte Formanden et Leve! for De samvirkende Fagforbund.

Til Dirigenter valgtes Cigararbejder *Vilh. Nygaard* og Smed *J. A. Hansen*.

Til Hjælpesekretærer valgtes Bødker *Anton Andersen* og Redaktør *H. P. Hansen*.

Fra Repræsentantskabet var stillet Forslag om at holde Møde for lukkede Døre.

Dette vedtoges med alle Stemmer mod 10 efter et kort Replikskifte mellem Snedker Martin Petersen og Formanden.

Formanden for den faglige Landsorganisation i Norge, *Ole O. Lian*, bragte Hilsen fra norske Klassefæller og omtalte Forløbet og Resultatet af de store Stridigheder i Jærnindustrien i Norge, samt takkede for Indbydelsen og ønskede til Lykke med Arbejdet.

Formanden, Carl F. Madsen, fik derefter Ordet for at aflægge Beretning.

Han udtalte:

De samvirkende Fagforbund. Da der for 2 Aar siden — i December 1908 — blev holdt Mandtal over vore Organisationer og deres Medlemmer talte de samvirkende Fagforbund 51 Forbund med 1214 Afdelinger samt 10 enkeltstaaende Foreninger.

Det samlede Medlemsantal var 96651.

Ved Opgørelsen i December 1910 talte vi 54 Forbund med 1282 Afdelinger; de 3 nye Forbund var oprettet af tidligere enkeltstaaende Foreninger. Desuden havde vi de øvrige 7 enkeltstaaende Foreninger endnu.

Tilgangen har været 65 Afdelinger og 4912 Medlemmer. De samvirkende Fagforbund talte saaledes den 1. Januar 1911 *101563 Medlemmer.*

Af tidligere udenforstaaende Organisationer er Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Fagforening indtraadt i Dansk Stenarbejderforbund og Bygningssnedkernes Fagforening i København, som udmeldte sig i 1899, er atter Medlem af Snedkerforbundet i Danmark.

Vor økonomiske Status kan for de forløbne 2 Aars Vedkommende opgøres til en Formuefremgang paa 906,306 Kr. I Laan og Aktiver har Organisationerne 913,144 Kr. udestaaende. Den samlede Formue andrager 4,135,704 Kr.

Fællesudvalget af 17. August 1908. Af væsentlige Begivenheder indenfor vor Bevægelse skal jeg først og fremmest nævne »Fællesudvalget af 17. August 1908«.

Dette Udvalg var en Frugt af Forliget, som blev indgaaet i de grafiske Fag.

Det var daværende Indenrigsminister Berg, der stillede dette Forligsforslag og samtidig udkastede Tanken om en Lovgivning, der kunde tage Sigte paa at skabe *Arbejdsfred.*

Udvalget traadte sammen i Begyndelsen af Aaret 1909 og Dr. jur.

C. Ussing blev efter nogen Tids Forløb Udvalgets Leder.

Resultatet, som er kendt af alle tilstedeværende, blev for det første *Norm for Regler for Behandling af faglig Strid*, hvori der er fastslaaet bestemte Principer, som gaar ud paa, at enhver Konflikt skal søges bragt ud af Verden ved Mægling i første Instans og Forhandling mellem Organisationerne i anden, inden der kan være Tale om Strejke eller Lock-out, som kan iværksættes, hvis Parterne ikke er enige om at lade den paagældende Sag afgøre ved Voldgift.

Det andet Produkt af Fællesudvalgets Arbejde var Forslaget til Loven om *Den faste Voldgiftsret.*

Denne Lov betyder en Udvidelse og samtidig en Afløsning af den permanente Voldgiftsret, som specielt skulde vaage over Overholdelsen af Septemberforliget af 1899. Denne Vagttjeneste paatager den faste Voldgiftsret sig altsaa nu, men samtidig er det Rettens Opgave at beskytte kollektive Overenskomster saavelsom andre Overenskomster, eventuelt ved at retlede Fagene, naar Tvivl om Sagers Afgørelse opstaar.

Udvalgets tredie og sidste Arbejde var Forslaget til Loven om *Forligsmanden.*

Dette Forslag, som iøvrigt blev uvelvilligt modtaget af Arbejdsgiverne, havde til Hensigt at skabe en Faktor, der, naar alt ser bristefærdigt ud i Forhandlingen mellem Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer, har Ret og Pligt til at sammenkalde Parterne, gøre Henstillinger til dem, og Forligsmandens Opgave er — sidst og ikke mindst — at stille *Mæglingsforslag* i kritiske Situationer.

Vort Repræsentantskabsmøde i Decbr. 1909 sluttede sig næsten ganske enstemmigt til Fællesudvalgets Arbejde, og en Række af Organisationer har senere antaget Normen for Regler for Behandling af faglig Strid som Retsgrundlag ved Stridigheders Opkomst.

Den 12. April 1910 ophøjedes Forslagene om Den faste Voldgiftsret og om Forligsmanden af Rigsdag og Regering til gældende Lov, og der var kun foretaget ganske enkelte Ændringer i de af Fællesudvalget udarbejdede Udkast.

Den faste Voldgiftsret har til Dato afsagt 38 Kendelser. Af disse har Afgørelsen af Septemberforligets Varselsbestemmelser haft størst Betydning.

Vi levede i 10 Aar paa den Opfattelse, at en Underorganisation, som ikke ønskede Sanktion eller Støtte fra Hovedorganisationen, ganske rolig kunde gaa i Strejke *uden* at varsle Arbejdsstandsning.

Denne Opfattelse fik sit Grundskud, da en Arbejdsgiverorganisation en skønne Dag protesterede overfor et Fag — det stod forresten udenfor De samvirkende Fagforbund — der var gaaet i Strejke uden Varsel, og denne Protest efterfulgtes af en Rettergang ved de almindelige Domstole, og det hele endte med, at selve Højesteret slog fast, at vilde en Underorganisation gaa i Kamp, maatte der i alle Fald varsles 2 Gange 7 Dage, for at Konflikten kunde kaldes lovlig i Henhold til Punkt 2 af Septemberforliget.

Saavel den permanente Voldgiftsret som den faste Voldgiftsret har sluttet sig til denne af Højesteret knæsatte Opfattelse.

Da Spørgsmaalet behandledes af den faste Voldgiftsret indhentedes Erklæringer fra de to Mænd, der stod i Spidsen for Hovedorganisationerne den Gang Septemberforliget blev indgaaet.

Deres Erklæringer var i Modstrid med hinanden.

Etatsraad Niels Andersen, Arbejdsgiverforeningens daværende Formand, afgav Erklæring om, at *han* ved Forligets Indgaaelse forudsatte, at *alle* Organisationer, hvis Love gav dem Kompetence til at tage Bestemmelse om Arbejdsstandsning, *skulde* give Varsler.

Borgmester J. Jensen, De samvirkende Fagforbunds daværende Formand, erklærede derimod, at han bestemt er gaaet ud fra, at de heromhandlede Regler i § 2 kun skulde forbinde selve *Hovedorganisationerne.*

Trods disse modstridende Erklæ-

ringer sluttede den faste Voldgiftsret sig altsaa alligevel til de af tidligere Retter afsagte Kendelser; vi maa derfor bøje os for Kendsgærningerne og rette vor Optræden derefter.

Paa et andet Omraade — vort økonomiske — har Loven om den faste Voldgiftsret ogsaa haft den allervæsentligste Betydning, og efter alt hvad der til Dato foreligger en for os heldbringende og fordelagtig.

I tidligere Tid var det næsten ligegyldigt, hvad vi foretog os, naar vi kom i Konflikt med en enkelt eller flere Arbejdsgivere; man kunde ramme os — og ramme os *haardt* — paa Fagforeningernes Pengepunge.

Skrev vi en lille Artikel om en Arbejdsstandsning, kunde Arbejdsgiverne straks gaa til Domstolene med store Erstatningskrav overfor os.

Etableredes en Arbejdsstandsning i Strid med gældende Voldgiftsregler, kunde man falde over os med de samme Krav, uanset om Arbejdsgiveren var den ene skyldige, og Standsningen forvoldt af ham eller hans Repræsentants Optræden.

De borgerlige Domstole var saa godt som altid Anklageren følgagtig, og der toges kun Hensyn til de Tab, Arbejdsgiveren havde lidt, og der idømtes *fuld* Erstatning.

Det er overordentlig store Summer, Arbejderorganisationerne har maattet ofre paa dette Alter.

Loven om den faste Voldgiftsret, hvis Domme er inappelable, indeholder derimod en Bestemmelse, der siger, at naar Boden fastsættes for en Handling, der er i Strid med indgaaede Aftaler eller Overenskomster, skal der tages Hensyn til, om der er formildende Omstændigheder til Stede for den anklagede Part.

Det lader til, at denne Bestemmelse i Forbindelse med, at Halvdelen af de valgte Dommere er valgt af hver af de i Sagerne interesserede Stænder — et Forhold der bevirker, at de Indklagede, hvad enten det er Arbejdere eller Arbejdsgivere, i selve Retten har Repræsentanter, der søger at faa Forholdene fuldt ud belyst — har virket paa velgørende Maade med Hensyn til Erstatnings Idømmelse.

Af de 38 Sager, der hidtil er behandlet af Retten, er der kun idømt Bod i 3 Tilfælde, og Beløbene har ikke været foruroligende, naar man sammenligner dem med tidligere Erstatningsdomme, der mange Gange har andraget Tusinder af Kroner i de enkelte Tilfælde.

Den højeste Bod har ramt Murarbejdsmændene i København, der maatte betale 1000 Kr.; dernæst fik Elektrikerne en Bod paa 500 Kr. og endelig fik Murmestrenes Centralorganisation i Provinserne en Afklapsning paa 200 Kr.

Arbejdsgiverne er altsaa heller ikke gaaet Ram forbi. Det var næsten utænkeligt tidligere.

Arkivet for Arbejderbevægelsen. Jeg skal derefter henlede Opmærksomheden paa en af vore nyeste Institutioner. Det er *Arkivet for Arbejderbevægelsen.* Det har Lokale i Kompagnistræde 14 sammen med Arbejdernes Fællesorganisation i København og den dertil knyttede Læsestue.

Arkivets Ledelse bestaar af 2 Medlemmer valgt af socialdemokratisk Forbund, 2 valgt af de samvirkende Fagforbund og 1 valgt af Social-Demokratens Ledelse.

Arkivets Ordning og daglige Tilsyn besørges af Fællesorganisationens Sekretær.

Udgifterne afholdes af de førstnævnte 2 Institutioner med lige Dele af hver.

Vi søger at indsamle alle mulige Aktstykker af allerældste og nyeste Dato vedrørende den faglige, politiske og kooperative Bevægelse baade i Danmark og i Udlandet, og jeg vil meget indtrængende opfordre alle, som maatte ligge inde med Dokumenter af de omhandlede Arter, til at fremsende disse til dette Arkiv, som bør udvikle sig til en rig Kilde, hvoraf Belæring for Tillidsmænd og historisk Viden kan flyde til Gavn for hele Arbejderstanden.

Fabrikslovens forestaaende Revision har Forretningsudvalget helliget særlig Opmærksomhed.

Allerede paa forrige Generalforsamling drøftedes Sagen indgaaende, og dels paa Grundlag af Pointerne

i den Diskussion, som da fandt Sted, udarbejdede vi Spørgeskemaer, som tilstilledes Organisationerne.

Besvarelserne formede sig som en omfattende Ønskeseddel, der i alle Detailler tilstilledes Arbejdsraadet.

Rigsdagen har jo ikke foretaget Revisionen endnu, men vi lever i Haabet om, at vort nøgternt udarbejdede Materiale maa blive velvilligt modtaget og benyttet i vid Udstrækning.

Kongresser og Konferencer. Sammen med Gran har jeg deltaget i Pariserkonferencen i Aaret 1909. Der var Repræsentanter for 16 Lande ialt, idet Fagforbundene i England, Frankrig, Holland, Belgien, Norge, Tyskland, Østrig, Ungarn, Kroatien, Schweitz, Italien, Spanien, Rumænien, Bulgarien og Nordamerika havde sendt Repræsentanter.

Hensigten med disse Konferencer er jo at styrke det gode Forhold mellem Arbejderne hele Verden over og at vække Forstaaelse af alle de Skridt, der foretages af de forskellige Landes Organisationer i de forskelligartede Situationer, som foreligger. Navnlig drejer det sig naturligvis om at skaffe moralsk og pekuniær Solidaritet under Kampen med Arbejdsgiverne.

Et Spørgsmaal, der blev behandlet paa Kristiania-Konferencen i 1907, blev ogsaa behandlet her.

Det var Spørgsmaalet om Medlemmers Overgang fra et Lands til et andet Lands Organisationer.

I Kristiania vedtog man, at organiserede Arbejdere burde overgaa indskudsfrit i fremmede Organisationer, og dette Forhold drøftedes, som sagt, i Paris, særligt med Henblik paa England, hvor ret konservative Standpunkter hidtil har været raadende.

Senere er der rettet skriftlig Forespørgsel til os om vor Stilling, og vi har for alle Organisationers Vedkommende, paa en enkelt nær, svaret, at hos os stod Porten paa vid Gab for alle Kammerater, der vilde det samme som vi vil og som kom fra de Organiseredes Rækker.

Sammen med Stauning har jeg deltaget i en Konference i Gøteborg, hvor det vedtoges at udsætte den til 1911 berammede skandinaviske Arbejderkongres til Aaret 1912 af Hensyn til, at der i 1910 afholdtes international socialistisk Kongres i København.

Om denne sidste skal jeg indskrænke mig til at sige, at Repræsentantskabet besluttede at paaligne vore Organisationer et Bidrag af 20 Øre for heltbetalende og 10 Øre for halvtbetalende Medlemmer til Bestridelse af de med Kongressen forbundne Udgifter.

Denne Vedtagelse var maaske nok lidt uden for Lov og Ret, men Bidragene er gaaet ind uden nogensomhelst Protest. Jeg ser deri en Tilkendegivelse af, at alle vore Organisationer har erkendt den overordentlige Betydning saavel af selve Kongressen som af, at den holdtes her i Landets Hovedstad.

Kongressens Beslutninger vil det være alt for vidtløftigt at komme ind paa her. Jeg skal tillade mig at henvise ærede tilstedeværende til »Arbejderens« Nr. 12 af 7. Aargang, hvori alle vedtagne Resolutioner er gengivne.

Kontorforholdene. Jeg skal nu i Forbigaaende og kort berøre vore Kontorforhold.

Arbejdet er i de forløbne Tider taget stærkt til, saa vi ofte har følt Trang til mere ansvarlig Arbejdskraft.

Tanken om at skaffe denne fik Fart, da der var taget endelig Beslutning om Social Demokratens Udvidelse, hvorved vi øjnede en Adgang til at faa Plads til mere fagligt Stof, som de samvirkende Fagforbunds Medlemmer med Rette har stillet Krav om i lange Tider.

Vi var straks i vore Overvejelser paa det rere med, at vi maatte have den allerintimeste Forbindelse med dette Stof, og at vi allerhelst burde have en af Forretningsudvalgets Medlemmer til at skrive om de faglige Foreteelser.

Da det nu var saa heldigt at vi havde en Mand, som Carl Gran, der var i Besiddelse af journalistiske Ev-

ner, var Valget ikke svært, og Bladets Ledelse var straks enig med os om Ansættelsen. Der var ogsaa Enighed om at Gran fremdeles skulde blive i Forretningsudvalget, og Sagen gik i Orden.

Ved dette Arrangement lønnes Gran af Social Demokraten med 60 Kr. om Ugen.

Vi overvejede da, hvem der skulde overtage Sekretærposten, og der blev hurtig Enighed om at bringe Formanden for Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening i København, Otto Smith, i Forslag.

Fra Repræsentantskabet, som iøvrigt vedtog Smiths Konstituering med stor Majoritet, var der imidlertid kommet formelle Indvendinger mod Opstillingen og Valget, og Forretningsudvalget bestemte sig derfor til at give samtlige Fagforbundenes Deltagere i Generalforsamlingen Adgang til at foreslaa Emner.

Foruden Otto Smith foresloges Bødkernes Forretningsfører Anton Andersen, Kobbersmedeforbundets Formand J. Christensen og Journalist Grove fra Esbjærg.

Ved Valget, som denne Gang fandt Sted blandt den sidstnævnte Repræsentation, blev Otto Smith valgt med stor Majoritet. Han har vist sig som en brugbar Kraft.

Arbejdsløsheden. Vi har et særligt Punkt paa Dagsordenen, der omhandler *Arbejdsløsheden*; jeg skal derfor indskrænke mig til en kort Omtale heraf.

Nedgangsperioden fra 1908 vedvarer omtrent uforandret.

I November 1908 havde vi 13166 = 14,77 % arbejdsløse, i samme Maaned 1909 var der 12528 = 14,89 % og paa samme Tidspunkt i 1910 havde vi 11800 eller 13,5 % arbejdsløse.

Alene i 1910 har vi 2,101,500 tabte Arbejdsdage, som særlig falder paa Byggefagene i København.

Landsindsamlingen. Endnu skal jeg oplyse, at Landsindsamlingen i 1909 indbragte 267,441 Kr. og samtidig beklage, at *Loven af 8. Maj 1909* ikke blev fornyet Aaret efter. Den gav, som bekendt, Kommunerne Ret til at yde lige saa store Beløb i Understøttelse, som var udbetalt af Arbejdsløshedskasserne til Arbejdsløse, naar disse fremdeles var arbejdsløse.

I Aarene 1909 og 10 er der ialt udbetalt 2,854,767 Kr. til Arbejdsløse.

I de samme 2 Aar er der afholdt Møder med Hovedledelserne for de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser, hvor der vedtoges Beslutninger om Henvendelse til Rigsdagsgruppen om at foranledige, at Loven af 8. Maj atter blev forelagt.

Som tidligere bemærket lykkedes det ikke at faa denne Lov i Live igen.

Arbejdsløshedskasserne. Inden jeg forlader Arbejdsløshedsspørgsmaalet og hvad dertil er knyttet, kan jeg ikke tilbageholde en Bemærkning om den Harme, der har fyldt mig, ved at være Vidne til Arbejdsgivernes skandaløse Angreb paa Arbejdsløshedskasserne.

Jeg ser saa tydeligt deri deres Lyst og Vilje til at frarane Arbejderne den ringe Del af de Goder, som mange Aars Ofre og Arbejde har skaffet dem, men jeg er heldigvis vidende om, at vore Arbejdsløshedskasser arbejder saa fuldstændig efter Lovens Aand og Ord, og *kun* i dette Spor, saa jeg paa Forhaand kan sige, at alle Forsøg paa at snigløbe vore erhvervede Rettigheder vil falde til Jorden.

Jeg vil nu vende mig til *Lønbevægelserne.* Da vi i April 1909 holdt Generalforsamling kunde vi meddele, at Arbejdsgiverforeningen havde truet vore Organisationer med en omfatteede Lock-out. Grunden hertil var Konflikten mellem Skotøjsarbejderforbundet og Foreningen af københavnske Skotøjsfabrikanter. Lockouten vilde, hvis den var kommet til Udbrud, have omfattet 22,000 Medlemmer; den blev undgaaet ved at Skotøjsarbejderne i sidste Øjeblik godkendte et Forslag, som var udarbejdet af Repræsentanter for Parterne og Hovedorganisationerne. Resten af Aaret forløb uden større Begivenheder her i Landet. Derimod har der været en Mængde Spørgs-

maal, som Fagene ikke selv har kunnet opnaa Enighed om, til Behandling mellem Hovedorganisationerne, og de fleste er bragt til en heldig Afslutning.

I vort Naboland Sverrig udbrød der som bekendt en Storkamp i Sommeren 1909 omfattende ca. 300,000 Mand. Til Støtte for Arbejderne i denne Kamp ydede de organiserede danske Arbejdere 838,441 Kr.

Arbejdsgiverforeningen sendte os i Begyndelsen af Aaret 1910 en Skrivelse med Opfordring om at foranledige at Organisationerne undlod at stille Krav om højere Løn, og man begrundede det med, at Arbejdsforholdene fremdeles var slette.

Vort Svar gik ud paa, at Anmodningen ikke kunde imødekommes.

Af større Lønbevægelser i Aaret 1910 skal nævnes: *Arbejdsmændene paa Cementfabrikkerne*, og *Murarbejdsmændene i Provinserne.*

Paa *Cementfabrikkerne* udløb Overenskomsten den 1. Februar 1910, og da det efter langvarige Forhandlinger ikke lykkedes at opnaa Enighed om ny Arbejdsvilkaar, blev 1000 Mand kastet paa Gaden. den 28. Februar.

For *Murarbejdsmændene* var Overenskomsten opsagt af Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre, til Ophør den 1. Februar, og da det heller ikke her lykkedes at opnaa Enighed, fremsatte Arbejdsgiverforeningen Lock-out Trudsel mod 20,000 Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund. Lockouten skulde iværksættes den 2. April.

Dansk Arbejdsmandsforbund protesterede mod Lockout Varslernes Gyldighed, og Spørgsmaal herom indbragtes for den permanente Voldgiftsret. Rettens Formand fremsatte Forslag til Forlig, gaaende ud paa at Lockouten udsattes til den 9. April, og at nye Forhandlinger optoges samt at Rettens Formand ledede Forhandlingerne.

Forslaget tiltraadtes. Der forelaa ialt 35 Sager, som dog reduceredes til 16 efter vor Protest. Efter 20 Timers Forhandlinger opnaaedes Enighed i alle Sager.

Resultaterne var ret gunstige for Arbejderne.

Arbejdsgiverforeningen, der ved sine idelige Lock-out Trusler og Lock-outer, er den stadige Uro for det arbejdende Samfund, har sommetider Brug for en fredeligere, smilende Maske, som vises frem for Offentligheden. En saadan Maske paatog Arbejdsgiverforeningen sig i Juni Maaned i Fjor, idet den indbød vort Forretningsudvalg til en Forhandling om Organisationernes Stilling i Tilfælde af Konflikt ved offentlige koncessionerede Virksomheder. Arbejdsgiverne foreslog, at Arbejdsstandsninger som Tvangsmiddel: Lock-out eller Strejke skulde være udelukket ved Arbejdsstridigheder i disse Virksomheder.

Vort Svar gik bl. a. ud paa, at vi ikke vilde være med til at fratage Arbejderklassen dens eneste Vaaben i Kampen for en bedre Tilværelse, og at saalænge Arbejdsgiverforeninden forbeholder sig Ret til ved Udsmidning af Arbejdere i Tusindvis at formene en lille Gruppe Arbejdere en beskeden Fremrykning i Arbejdsvilkaarene, saalænge vil vi forbeholde os Ret til at gøre nødvendige Modtræk.

Det er ofte forudsagt at *Aaret 1911* vilde blive et kritisk Aar.

Der kunde opsiges Overenskomster i en Række større og mindre Fag omfattende ca. 40,000 Medlemmer; deraf blev opsagt for 31,000. Arbejdsgiverforeningen opsagde flere større Fags Overenskomster, omfattende ca. 10,000 Arbejdere.

I flere Fag er der gennem Forhandling afsluttet ny Overenskomster. Det er saaledes Tilfældet med Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk Formerforbund, Dansk Tekstilarbejderforbund, Gørtler og Metalarbejderforbundet og Metaltrykkerne hos Gørtlernes Medlemmer i Københavns, Lagerskrædere i København, Skræderne i Provinserne og Støberiarbejdsmændene for hele Landet. Disse Fag, som omfatter ca. 20,000 Medlemmer, tilhører alle De samvirkende Fagforbund.

Tømrerne i Provinserne og Tilskærerne paa Lagrene i København har ligeledes afsluttet Overenskomster.

I alle Fagene er der opnaaet en Forbedring af Lønnen og for alle Fag indenfor Jern og Metalindustrien er Arbejdstiden forkortet med ½ Time, saaledes at den nu med ganske enkelte Undtagelser er 9 Timer i de 4 Vintermaaneder og 9½ i Aarets øvrige 8 Maaneder.

Tekstilarbejderne har ogsaa for de fleste Fabrikkers Vedkommende faaet Arbejdstiden nedsat.

I nogle Fag er det ikke lykkedes at opnaa Overenskomst, fordi Arbejdsgiverne fremsatte urimelige Krav, hvilket har medført et Overfald af Arbejdsgiverforeningen paa disse Organisationer. Den 28. Februar blev 444 Elektrikere kastede paa Gaden; den 27. Februar blev 1155 Medlemmer af Træindustriarbejderforbundet kastet ud, og den 4. April blev ca. 3000 Murere og ca. 3000 Snedkere lock-outede, Murarbejdsmændene i København blev ligeledes udelukket den 4. April i et Antal af ca. 700 Mand. Blikkenslahar strejket i Jylland siden Begyndelsen af Aaret, og som Følge deraf har man senere den 13. Februar foretaget Lock-out mod Blikkenslagerne i København og i Østifterne.

For Tiden er der udelukket godt 9000 Arbejdere; deraf tiihører de ca. 8,000 Arbejdere De samvirkende Fagforbund.

Forligsmanden har forinden Lockouten blev iværksat mod Murerne, Snedkerne og Murarbejdsmændene fremsat Mæglingsforslag i alle 6 Fag; men disse blev kun delvis godkendt af Parterne.

Arbejdsgiverforeningen har nu bebudet et nyt Overfald imod samtlige Arbejdere indenfor Jernindustrien med Undtagelse af Gørtlere, Metaltrykkere samt Arbejderne ved Sporvejsremisen i København. Endvidere er Lock-out bebudet overfor Arbejdsmænd i en Række Virksomheder og Malerne over hele Laudet. Ialt ca. *20,000* Medlemmer.

I Dagene fra den 18—22. April har der paa vor Foranledning været afholdt ny Forhandlinger vedrørende Snedkerne, Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne, Elektrikerne og Murerne; det er dog heller ikke ved disse Forhandlinger lykkedes at naa til Enighed. Den bebudede Lock-out skulde have været iværksat den 25. April, men er paa vor Foranledning udsat til den 28. April. Generalforsamlingen vil saaledes kunde sige det afgørende Ord i den med Arbejdsgiverforeningen staaende Strid.

Det er sikkert et almindeligt Ønske blandt det store Flertal af Landets Borgere, Arbejdere og Arbejdsgivere, at en Styrkeprøve mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund bør undgaas, thi Kampen vil, hvis den kommer til Udbrud, blive lang og bitter og svække vort Erhvervsliv paa det føleligste.

Vort Forretningsudvalg ønsker ogsaa Freden bevaret, men ikke for enhver Pris. Vore Organisationer maa være medbestemmende om de Arbejdsvilkaar Medlemmerne skal arbejde under. Da der nu forgæves i Dage og Nætter i flere Maaneder er forhandlet om ny Overenskomster for de fire Fag, er der ingen Udsigt til at der ved ny Forhandling med Arbejdsgiverforeningen vil kunne opnaas Enighed.

Som et sidste Forsøg paa at finde et Grundlag for Overenskomst for de fire Fag har Forretningsudvalget overfor Repræsentantskabsmødet i Gaar fremsat Forslag om pure at tiltræde Forligsmandens Forslag. Dette Forslag blev vedtaget med alle Stemmer mod 9 under Forbehold af Generalforsamlingens Godkendelse.

Formanden sluttede den mundtlige Beretning med at anbefale Forsamlingen at tiltræde ovennævnte Forslag og med en Henvisning til den trykte Beretning.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 46 ❁ KØBENHAVN DEN 20. MAJ 1911 ❁ 7. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Glarmestrene i Odense). De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

I den forløbne Uge har Dagens brændende Spørgsmaal stadig været *Blikkenslagerkonflikten*. Dens Afslutning betød Fred over hele Linien — i hvert Fald foreløbig —; dens Fortsættelse vilde bevirke, at 40,000 Mand, og senere maaske flere, skulde kastes paa Gaden.

Blikkenslagernes Repræsentanter var ikke tilbøjelige til at tilraade en Afslutning, trods Udsigten til en Stor-Lock-out, og De samvirkende Fagforbunds Ledelse havde kun to Ting at gøre, for det første at stille sig afventende og se, om det ikke skulde lykkes at faa Forlig i sidste Øjeblik, og for det andet at overveje og planlægge de Skridt, der vilde være at foretage, hvis Lock-outen virkelig udbrød.

Fra forskellig Side blev der samtidig gjort Anstrængelser for at paavirke Blikkenslagerne til at søge Konflikten afsluttet.

Folketingsmændene *P. Sabroe* og *A. C. Meyer* indbød dem til et Møde, og selv om det ikke var lutter Elskværdighed, der mødte Indbyderne, gjorde deres Tale sikkert betydeligt Indtryk og forberedte en Tilbøjelighed hos Blikkenslagerne til Hensyntagen til det store heles Vel.

Bestyrelsen for Arbejdernes Fællesorganisation i København, hvoraf Blikkenslagernes Fagforening er Medlem, indbød Fagforeningens Ledelse til et Møde d. 11. Maj, og her blev truffen Aftale om Indkaldelse til et Møde, hvor Repræsentanter for Fællesorganisationen skulde have Adgang og Taleret.

Da dette Møde var afholdt Søndag d. 14. Maj om Formiddagen, indvarsledes til et nyt Møde samme Dags Eftermiddag.

Dette Møde konstituerede sig som lovlig indvarslet Generalforsamling, og efter en kort Debat vedtoges det med alle Stemmer mod 23 at modtage en af Forligsmanden udsendt Indbydelse til en Sammenkomst med Arbejdsgiverne d. 15. Maj — Dagen før Lock-outen skulde iværksættes.

Generalforsamlingen gav samtidig Bestyrelsen Mandat til at slutte Overenskomst. Der var ingen Betingelser stillet.

Forligsmanden havde forlangt en saadan Bemyndigelse.

Mødet d. 15. Maj varede fra Kl. 10 om Morgenen til Kl. 7 om Aftenen, da Blikkenslagernes Repræsentanter forlod det, *uden* at have benyttet det modtagne Mandat, uagtet Forligsmanden udtrykkelig præciserede, at hans Forslag *ikke* stod ved Magt udover denne Dag.

Efter at Blikkenslagerne var gaaet, forhandlede De samv. Fagforbunds Repræsentanter dog endnu i nogle Timer med Forligsmanden og Arbejdsgiverne og fik udvirket, at Tilbudet fremdeles var gældende, indtil den Generalforsamling var afholdt, som Blikkenslagerne vilde indkalde til.

Generalforsamlingen blev indkaldt til d. 16. Maj, og 3 af Fællesorganisationens Repræsentanter var indbudt.

Det Grundlag, der skulde bringe

et Forlig i Stand, gik ud paa en skarp Markering af, at Minimallønnen i København *kun* var en Minimalløn, og et Spørgsmaal om Landpenge i Helsingør skulde ordnes ved Forhandling.

Generalforsamlingen vedtog Forslaget med 292 Stemmer mod 185, og Dagen efter underskreves Overenskomsten.

* * *

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund havde, efterhaanden som Tiden skred frem uden at det lysnede i Blikkenslagerfaget, indkaldt Repræsentantskabet, saaledes at Fagforbundenes udvidede besluttende Myndighed kunde tage Bestemmelser om hvilke Veje, der maatte gaas, hvis Storkonflikten udbrød.

Den 15. Maj Kl. 2 afholdtes det første Møde. Her afgaves Beretning om det passerede, og da der endnu ikke paa dette Tidspunkt var noget endeligt Resultat, udsattes Mødet til Kl. 8 Aften.

Paa dette Tidspunkt forelaa en kort Meddelelse om, at Forliget *ikke* var indgaaet.

Næste Dag afholdtes Møder Kl. 1 Middag og Kl. 10 Aften.

Først Kl. 11 kom dog den glædelige Meddelelse, at Forliget var indgaaet og Repræsentantskabet fik saaledes — heldigvis — ikke denne Gang Lejlighed til at træffe Beslutninger.

Da Blikkenslagernes Overenskomst var underskrevet, udstedtes nedenstaaende Dokument som den officielle Afslutning paa alle gamle Mellemværender mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund.

»Da den af Arbejdsgiverforeningen betingede Forudsætning i Forliget af 27. April nu er opfyldt, idet der er truffet Overenskomster mellem Arbejdsgiverforeningen og saavel Murarbejdsmændenes Fagforening i København som Blikkenslagerforbundet i Danmark, ere undertegnede Hovedorganisationer enedes om:

Samtlige Lock-outer aflyses uopholdelig og Arbejdet genoptages snarest mulig af de udelukkede Arbejdere, dog senest Fredag Morgen d. 19. Maj, saavidt mulig i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen.

København, d. 17. Maj 1911.

For De samvirkende Fagforbund:

Carl F. Madsen. Carl Gran. E. Svendsen. Lyngsie. P. Hvidtfeldt. J. A. Hansen.

For Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening:

S. C. Hauberg.

Glarmestrene i Odense. D. 4. Decbr. f. A. nedlagde Glarmestersvendene Arbejdet hos Glarmestrene i Odense paa et Lønkrav.

De strejkende Svende gik forholdsvis hurtigt i andet Arbejde, men Forbundet blokerede Værkstederne.

For nogen Tid siden blev »Centralforeningen af Glarmestre i Danmark« Medlem af Arbejdsgiverforeningen, og der kom derefter Forhandlinger i Gang om Forholdene i Odense.

Disse Forhandlinger sluttede d. 2. Maj, da Parterne indgik en Overenskomst, der tidligst kan opsiges til 1. April 1914.

Overenskomsten indeholder Bestemmelser om Arbejdstid, Voldgift, Overtidsbetaling, og Lønnen er ved denne Lejlighed højnet med gennemsnitlig $4^1/_3$ Øre pr. Time.

Det oprindelige Krav fra Svendenes Side var 6 Øre.

De samvirkende Fagforbunds Love.

Ved den sidst afholdte Generalforsamling er der kun foretaget *en* Lovændring, idet »en Sekretær« er ændret til »2 Sekretærer« i § 33, 1. Stykke.

Da denne Ændring er af saa ringe Omfang vil Lovene ikke blive optrykt paany, hvilket herved bringes til Kundskab.

Forretningsudvalget.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling.

II.

Efter Formandens Foredrag anmodede Dirigenten Repræsentanter for de 4 i Konflikterne direkte interesserede Fags Repræsentanter om at fremsætte deres Mening om det stillede Forslag.

Murer *Kr. Petersen*, Formand for Murerforbundet, redegjorde først for hele Fagets Forhold og Aarsagerne til de stedfundne Overenskomstopsigelser.

Derefter meddelte han, at Fagets Hovedbestyrelse, som havde holdt Møde om Situationen, sluttede sig til Repræsentantskabets Vedtagelse under Forudsætning af, at Lockout'en straks ophævedes.

O. Madsen, Formand for Træindustriarbejderforbundet, kunde ikke tilraade Vedtagelsen af Forligsmandens Forslag vedrørende Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne, fordi dette Forslag ikke indeholdt en Arbejdstidsforkortelse, der tilfredsstillede Forbundets Medlemmer i København.

Det maatte iøvrigt erkendes, at De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab og Generalforsamling var henvist til at vedtage Forretningsudvalgets Forslag under den foreliggende Situation.

Snedkerforbundets Formand, *Martin Petersen*, oplyste, at Flertallet af Forbundets Hovedbestyrelse sluttede sig til det stillede Forslag. Der var iøvrigt intet i Vejen for, at Forbundet kunde indgaa paa 5-aarige Overenskomster, hvis der fra Arbejdsgiverne fremkom acceptable Tilbud med denne Varighed for Øje.

Elektriker *E. Sørensen* markerede kort og godt, at der var Enighed mellem Forbundet og Arbejdsgiverforeningen om det sidst fremkomne Forslag, saa der vilde ikke komme Vanskeligheder fra Elektrikerforbundets Side.

I en meget lang Diskussion om Sagen deltog Murer *Lundberg*, Smed *J. A. Hansen*, Kasserer *Em. Svendsen*, Maskinsnedker *V. S. Petersen*, Murer *Bilde*, Typograf *Wartenberg*, Maskinsnedker *Skov*, *Lyngsie*, Snedker *Jonassen*, *Carl Gran*, Sliber *Voigt* m. fl.

Efter Debattens Afslutning vedtoges den foreslaaede Resolution med alle Stemmer mod 17, og Skrivelse afsendtes i Overensstemmelse hermed til Arbejdsgiverforeningen.

Diskussionen om Beretningen for de forløbne 2 Aar indlededes derefter af

Arbejdsmand *Hans Nielsen*, Aalborg, som »for egen Regning« fremsatte en Kritik overfor Forretningsudvalget for dets Stilling til forskellige Arbejdsmandssager.

Snedker *Friis*, København, forsvarede enkelte Fagforeningers Tilslutning til en af Roskilde-Murer-Afdeling udsendt Resolution om agressive Skridt mod Arbejdsgiverne.

Skomager *Laurids Jørgensen* kritiserede Forretningsudvalgets Fortolkning af Bestemmelsen vedrørende Indbetaling af Strejkebidrag fra Arbejdsløse.

Han forlangte, at Sæsonarbejdere skulde betale paalignede Bidrag selv om de var arbejdsløse. Deres Løn var fastsat med Henblik paa, at det var Sæsonarbejde.

Kasserer *Svendsen* erkendte det berettigede i Jørgensens Krav, men Love og Præcedens kunde ikke uden videre forandres.

Skræder *Hvidtfeldt*, Nyborg, omtalte de uheldige Herbergsforhold i Provinserne.

Typograf *Schrøder*, København, angreb de Organisationer, der ikke havde overholdt Lovenes § 21 med Hensyn til Strejkefonds Henlæggelse.

Former *Jens Petersen*, Frederikshavn, omtalte ogsaa Herbergeringsforholdene og hævdede, at det var med Urette, at man havde givet Frederikshavns Svendehjem 2den Klasses Stempel.

Savværksarbejder *O. Madsen* opfordrede De samvirkende Fagforbund til at lade Fagene forhandle selv med deres Arbejdsgivere.

Formanden, *Carl F. Madsen*, er-

klærede overfor den sidste Taler, at saaledes foregik Forhandlingerne jo som Regel. En Undtagelse var ganske vist sket i Aar for Savværksarbejdernes Vedkommende, men dette var ikke De samvirkende Fagforbunds Skyld, men Savværksarbejdernes *egen*, fordi Forbundet paa Trods af Advarsel fra De samvirkende Fagforbund, havde indladt sig i Forhandling med »Industrifagene«.

Til Former Petersen, Frederikshavn, maatte han sige, at dersom Beretningen om Herbergeringsforholdene ikke var helt udførlig eller mulig ikke ganske god, saa maatte det være Fællesorganisationernes Skyld; thi det er deres Svar, der er brugt til at lave Beretninger over.

Til Typograf Schrøder vilde Formanden sige, at De samvirkende Fagforbund baade har Ret og Pligt til at paase, at Fagforbundenes Love overholdes, og han oplyste samtidig, at de Penge, der staar i vore kooperative Foretagender ingenlunde staar fast for alle Tider. Tvertimod! De vilde være disponible under forskellige Forhold.

Typograferne *Schrøder*, *Wartenberg* og *Viggo Christensen* stillede herefter følgende Forslag:

»Generalforsamlingen paalægger Forretningsudvalget nøje at vaage over, at Lovenes § 21 (angaaende den aarlige Forhøjelse af Organisationernes Strejkefond) efterkommes af samtlige Organisationer under De samvirkende Fagforbund.«

Typograf *Johan Gerdt*, Aalborg, redegjorde for Forholdene angaaende Svendehjemmenes Opstaaen og Udvikling i Provinserne, og gjorde opmærksom paa, at om et Samarbejde mellem Svendehjemmenes Bestyrelse og De samvirkende Fagforbund kunde der ikke være Tale. Skal en Forbedring opnaas, maa De samvirkende Fagforbund vistnok overtage Svendehjemmene.

Hvidtfeldt, Nyborg, og *Alfr. Petersen*, Holbæk, stillede følgende Forslag:

»Generalforsamlingen paalægger Forretningsudvalget i Samarbejde med de lokale Fællesorganisationer i Provinsen ved Samarbejde med Haandværkssvendenes Syge- og Rejseforening at søge Forholdet forbedret paa de forskellige Svendehjem derhen, at kun Rejseforeningens Medlemmer samt Medlemmer af Fagforeninger og Arbejdsløshedskasser kunne herbergeres paa Svendehjemmene i Danmark.«

Gustav Olsen, kv. Arbejderforbund, talte for, at de, som nu kom paa Gaden paa Grund af Strejke eller Lock-out og ikke kunde faa Hjælp af Arbejdsløshedskasserne, fik Hjælp af De samvirkende Fagforbund.

Savværksarbejder *O. Madsen* anbefalede Tanken om, at Organisationerne ogsaa betalte Strejkebidrag for Arbejdsløse.

Cigarsorterer *Jens Knudsen* stillede en Resolution angaaende Opførelsen af et Svendehjem i København.

Den henvistes til Dagsordenens Punkt 8.

Murer *Lundberg* omtalte Vanskelighederne for hans Fags Vedkommende med Hensyn til Overenskomsts Afslutning, fordi Faget var knyttet saa nær til Tømrerne, der handlede paa egen Haand.

Lundberg kritiserede stærkt de skandaløse Politiforhold ved vort Jernbanevæsen.

Bager *Nielsen* anmodede om Forretningsudvalgets Bistand til en Sammenslutning af Bagerforbundet og Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejdernes Forbund.

Typograf *Wartenberg* tvivlede stadig om Centralorganisationens Nytte.

Mortensen, Aalborg, erindrede om Kristelig dansk Fællesforbund, der burde skarpt bekæmpes.

Murer *Bilde*, Billedskærer *Ottendahl* med flere gendrev kraftigt Wartenbergs Paastande om Centralisationens Unytte.

Om de fremdragne Spørgsmaal diskuteredes der derefter af Snedker *Martin Petersen*, *Lyngsie*, *J. A. Hansen*, Snedker *Madsen*, Randers, Billedskærer *Klüver* og flere.

Formanden replicerede til de forskellige Talere. Derefter skredes til Afstemning.

Den til § 21 stillede Resolution vedtoges med 146 St. mod 3.

Det af Bager Alfred Petersen og Skræder Hvidtfeldt stillede Forslag vedtoges med 124 St.

Derefter godkendtes Beretningen enstemmigt.

Paa forskellige Tider afbrød Generalforsamlingen Forhandlingerne saavel om Beretningen som om Dagsordenens øvrige Punkter for at tage Stilling til den øjeblikkelige faglige Situation paa dens stadig vekslende Stadier.

Endelig vedtoges følgende Bemyndigelse til Forhandlingsudvalget:

»Generalforsamlingen bemyndiger Forretningsudvalget til paa Grundlag af det i Dag forelagte Forslag at træffe Overenskomst paa De samvirkende Fagforbunds Vegne om Afslutning af de foreliggende 4 Konflikter«.

Vi henviser iøvrigt til »Arbejderen« Nr. 43, hvori alle vekslede Skrivelser og øvrige Vedtagelser angaaende denne Sag er gengivet.

Dagsordenens Punkt 2.

Regnskaberne.

Kassereг *E. Svendsen* forelagde Regnskaberne for Aarene 1909 og 1910 samt Specifikationerne over indkomne Bidrag til Landsindsamlingen i 1909 og til Storstrejken i Sverrig samme Aar.

Snedker *Madsen*, Randers, oplyste, at der var indløbet en Fejl i Specifikationen over Landsindsamlingen.

Kassereren lovede paa egne og Revisionskomiteens Vegne at undersøge, hvorfra denne Fejl stammede; den havde iøvrigt intet med selve Regnskaberne at gøre.

Disse godkendtes derefter enstemmigt.

Dagsordenens Punkt 3.

Forslag til Ændring i Lovene.

Fra Fællesorganisationen i Vejen var indsendt 3 Ændringsforslag angaaende Repræsentation og Stemmeret paa Generalforsamlingen. Fællesorganisationen havde ingen Repræsentant paa Generalforsamlingen.

Otto Smith anbefalede paa Forretningsudvalgets Vegne at forkaste de stillede Ændringer, da de nugældende Love paa dette Omraade var fremgaaet af nøje Overvejelser og mange Aars Erfaringer.

Ændringerne forkastedes.

Forretningsudvalgets Forslag om at ændre »en Sekretær« i § 33 til »to Sekretærer« vedtoges enstemmigt uden Diskussion.

Dagsordenens Punkt 4.

Bladet »Arbejderen«.

Cigarmager *Mortensen*, Aalborg, anbefalede det af denne Bys Fællesorganisation stillede Forslag om at tilstille alle Bestyrelsesmedlemmer »Arbejderen«.

Paa Forretningsudvalgets Vegne oplyste *Otto Smith*, at denne Reform vilde forhøje de nuværende Administrationsbidrag paa 30 og 15 Øre for helt- og halvtbetalende Medlemmer til henholdsvis 38 og 19 Øre, hvorfor Forslaget ikke kunde anbefales.

Forretningsudvalget vilde dog ikke modsætte sig Bladets Udbredelse til det ønskede Omfang, og Sagen kunde ordnes paa samme Maade, som den allerede var ordnet med et enkelt Forbund, der selv betalte det overskydende Antal Eksemplarer.

Han anbefalede følgende:

»Generalforsamlingen vedtager at bibeholde den hidtil gældende Ordning med Hensyn til »Arbejderen«s Udsendelse, saaledes at Bladet tilstilles de samme Tillidsmænd som hidtil.

Organisationer, som maatte ønske et Antal Eksemplarer herudover, kan erholde disse mod at betale de efter Bestilling leverede Oplag.«

Mortensen tog derefter det af Aalborg Fællesorganisation stillede Forslag tilbage, og Forretningsudvalgets Forslag vedtoges enstemmigt.

Dagsordenens Punkt 5.

Hjemmearbejde.

Otto Smith meddelte, at Forretningsudvalget kunde slutte sig til det af Syernes Forbund stillede Forslag, der er saalydende:

»Generalforsamlingen henstiller til den socialdemokratiske Gruppe stadig at have sin Opmærksomhed henvendt paa Hjemmearbejdet og stille Forslag om fuldstændigt Forbud derimod«.

Fru *Emma Petersen* anbefalede varmt at vedtage dette Forslag, idet hun fremdrog en Række Eksempler paa Ulemperne ved Hjemmearbejdet.

Arup mente ikke, at Vedtagelse

angaaende dette Forhold burde ske under en saa kategorisk Form, som Syernes Forbund havde foreslaaet. Paa egne og *Alfr. Christiansens* Vegne stillede han følgende Forslag.

»Generalforsamlingen henstiller, at der af Forretningsudvalget nedsættes et Udvalg, der konfererer med den socialdemokratiske Gruppe, for at denne kan have sin Opmærksomhed henvendt paa Hjemmearbejdet, saaledes at dette ved Lov indskrænkes i den Udstrækning, det er ønskeligt for Arbejderne.«

Alfred Christiansen, Fru Anna Johansen, Frøken Henriette Crone m. fl. anbefalede den af Arup stillede Resolution.

Bager J. P. Nielsen anbefalede Forslaget, der var stillet af Syernes Forbund.

Otto Smith kunde ikke se nogen Realitetsforskel paa de to Forslag, da Sagens Afgørelse selvfølgelig vilde foregaa trinvis.

Der var intet til Hinder for, at Forretningsudvalget kunde tiltræde Forslaget i den af Arup foreslaaede Skikkelse.

Stauning mente ikke at nogen Vedtagelse i den omhandlede Retning var nødvendig, da Socialdemokratiets Program indeholdt dette Punkt.

Ved Afstemningen vedtoges det af *Arup* og *Christiansen* stillede Forslag.

Dagsordenens Punkt 6.

Forskudsfonden.

Otto Smith anbefalede en Udvidelse af Forskudsfonden, som i Følge de nu gældende Bestemmelser andrager ca. 12,000 Kr.

Ved at paaligne et enkelt Bidrag af 25 Øre for heltbetalende og 12½ Øre for halvtbetalende Medlemmer vilde man komme op paa et samlet Beløb af ca. 32,000 Kr. Denne Sum er nødvendig for at man alle Tider vil kunne være klar til Udbetalinger indtil de Bidrag, der ordinært udskrives til Konflikter, indløber.

Følgende Resolution stilledes af Forretningsudvalget.

»Generalforsamlingen bemyndiger Forretningsudvalget til at udskrive Bidrag, saaledes at Forskudsfonden til enhver Tid andrager ca. 32000 Kr.

Arbejdsmand *Hans Nielsen*, Aalborg, og Sliber *Voigt*, Raadvad, anbefalede Forslaget.

Repræsentanter for Keramisk Forbund stillede Forslag om, at der indtil 1916 indbetaltes et ugentligt Bidrag paa 20 Øre for helt- og 10 Øre for halvtbetalende Medlemmer. *Flodin* anbefalede dette Forslag.

Dirigenten oplyste, at dette Forslag ikke knnde sættes under Afstemning, da det ikke var anmeldt rettidig som en Ændring til Lovene, der fastslog det Princip, at ugentlige Bidrag kun kunde udskrives under Konflikter.

Forretningsudvalgets Forslag vedtoges.

Dagsordenens Punkt 7.

Kooperative Foretagender.

Det af De samvirkende Fagforbund og af den socialdemokratiske Kongres i Odense nedsatte Udvalg har med Folkethingsmand Sigvald Olsen som Formand afgivet nedenstaaende Betænkning og Forslag om at oprette en Forbrugs- og Produktionsforening for København og Omegn, naar der er indbetalt 50,000 Aktier à 10 Kr. eller ½ Mill. Kr.

Det fremsatte Forslag skal behandles af den kommende socialdemokratiske Partikongres inden Planens Realisation paabegyndes.

Betænkning og Forslag

vedrørende

Den kooperative Bevægelse.

Undertegnede Fællesudvalg om det kooperative Spørgsmaal blev nedsat dels af den socialdemokratiske Partikongres i Odense den 18. September 1908, dels af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg efter Beslutning af Generalforsamlingen i København den 23. April 1909.

Saavel Partikongressen som Fagforbundenes Generalforsamling vedtog enstemmigt Tilslutning til den Resolution, der var vedtaget af den skandinaviske Arbejderkongres i Kristiania i September 1907 og som anbefalede Kooperation paa Produktionens og Vareomsætningens Omraade som et vigtigt Middel i Arbejderklassens Frigørelseskamp ved Siden af politisk og faglig Organisation.

Fællesudvalget fik til Opgave at tilvejebringe Materiale i det kooperative Spørgsmaal og gøre Indstilling til næste Partikongres og til næste Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund.

Fællesudvalget nedsatte paa et Møde i

København den 10. August et Underudvalg til Forberedelse af denne Opgave. Samme Dag samledes Fællesudvalget med Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation i København og med et af københavnske Fagforeningsmedlemmer nedsat Udvalg. Man var enig om, at den i København paabegyndte Brugsforeningsbevægelse var i Overensstemmelse med det af Partikongressen og De samvirkende Fagforbund godkendte Princip, men »for de Former, der anvendes, maa denne Bevægelses Ledere selv bære Ansvaret«, idet det nedsatte Fællesudvalg endnu ikke havde endt sit Arbejde og hverken Partikongressen eller Fagforbundene enduu havde taget Stilling til de mest formaalstjenlige Former.

Paa den internationale socialistiske Arbejderkongres i København i August—September 1910 dannede det kooperative Spørgsmaal et særligt Punkt paa Dagsordenen. Aftenen før Kongressen traadte sammen holdt Fællesudvalgets københavnske Medlemmer, supplerede med et Medlem af det ovennævnte københavnske Fagforeningsudvalg, Typograf *Wartenberg*, Møde og drøftede den Stilling, man vilde indtage paa den internationale Kongres.

Kongressen vedtog den 3. September enstemmig en udførlig Resolution, der indtrængende opfordrer Partifæller og fagorganiserede Arbejdere til at støtte Brugsforeningsbevægelsen.

Den 10. November 1910 bemyndigede Underudvalget efter en indgaaende fornyet Drøftelse af Sagen sin Formand og sin Sekretær til at udarbejde et Udkast til Program for en Forbrugs- og Produktionsforening, oprettet paa det Grundlag, at Arbejdernes faglige og politiske Organisationer blev den drivende Kraft i Bevægelsen og paatrykte den deres Præg.

Man var klar over, at skulde der blive Fart og Kraft i Brugsforeningsbevægelsen i en Storby som København og i de større Købstæder, maatte den startes i stor Stil og søge sin Støtte i de bestaaende Arbejderorganisationer.

Efter at et saadant Programudkast var udarbejdet og med enkelte Ændringer og Forbedringer godkendt af Underudvalget, samledes Fællesudvalget den 1. April 1911 i Rigsdagsbygningen i Socialdemokratiets Partiværelse og underkastede Sagen en omhyggelig og omfattende Drøftelse. Fællesudvalget godkendte enstemmigt Underudvalgets Udkast, der lyder som følger og som altsaa herved tilstilles De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling og den socialdemokratiske Partikongres.

Forslag angaaende Kooperation.

Der oprettes en Forbrugs- og Produktionsforening for København og Omegn saavel som for andre Byer, hvor der endnu ikke findes saadanne til Arbejderpartiet knyttede Foreninger. Foreningen i København træder i Virksomhed, naar der er indbetalt 50,000 Andele à 10 Kr., ialt ½ Million Kroner, og for andre Byer Beløb staaende i Forhold hertil.

Andele kan tegnes af Socialdemokratiets faglige og politiske Organisationer samt af de nævnte Organisationers Medlemmer og af enkelte Personer udenfor samme efter de nedenfor givne Regler.

Foreningens Formaal er ved Salg og Produktion af alle Varer, der kommer ind under Begrebet: den almindelige Befolknings daglige Fornødenheder', at skaffe Medlemmerne gode og sunde Varer til Dagens billigste Pris med Andel for Medlemmerne i Overskuddet efter Generalforsamlingens Beslutning.

Foreningen oprettes som et Andelsforetagende og anmeldes til Firmaregistret under Navn: »Forbrugs- og Produktionsforening for København og Omegn.« — Udenfor København Navnet paa den By, som Foreningen skal omfatte. — Fuldt indbetalt Kapital ½ Million Kr. i Andele à 10 Kr. — Eller udenfor København det forholdsmæssige Beløb. — Andelshaverne hæfter kun for det indskudte Beløb.

Til at forestaa det forberedende Arbejde vælger Forretningsudvalgene for Socialdemokratisk Forbund og De samvirkende Fagforbund hver 5 Medlemmer. Det saaledes valgte Udvalg vælger en Kasserer, der to Gange hver Uge modtager Indbetaling af Andele. Ved hver Indbetaling skal der være et af ovennævnte valgte Medlemmer til Stede. Det indbetalte Beløb indsættes i en Bank senest Dagen efter Indbetalingen; er denne en Søn- eller Helligdag, da Dagen derpaa. Det indkomne Beløb opgøres og indføres for hver Indbetaling i en Kassebog, og denne dateres samt underskrives saavel af Kassereren som af det tilstedeværende Udvalgsmedlem.

Eventuelle Udgifter til Administration og Bøger afholdes af Socialdemokratisk Forbund og De samvirkende Fagforbund med Halvdelen hver.

For Foreninger udenfor København tillæmpes disse Regler efter Samraad med det af de nævnte Hovedorganisationer valgte Udvalg.

Andelsbeviserne lyder paa 10 Kroner, der indbetales ved Tegningen, eller ratevis med ugentlige Bidrag.

Medlemmer af Fag- og Partiforeninger tegner saavidt muligt en Andel pr. Medlem af 10 Kroner og indbetale Beløbet ratevis til den betræffende Forening.

Fag- og Partiforeningerne erholder et samlet Andelsbevis for de af disse tegnede Andele.

Der paatænkes for Københavns Vedkommende oprettet et Central-Udsalgssted i et stærkt befolket eller stærkt befærdet Kvarter i Byen med Filialer paa Nørre-, Vester-, Østerbro, Christianshavn eller Sundbyerne og Frederiksberg.

Udvalget planlægger Virksomheden og fremsætter Forslag herom for en Forsamling af Repræsentanter for Andelshaverne.

Denne sammensættes saaledes: Fag- og

Partiforeninger vælger én Repræsentaut for hver fuldt indbetalte 100 Andele.

De Foreninger, der enkeltvis har tegnet mindre end 100 Andele, samles for i Fællesskab at vælge Repræsentanter svarende til 1 Repræsentant for hver 100 Andele.

Enkeltpersoner, som er Andelshavere, vælger Repræsentanter til Generalforsamlingen i samme Forhold som Organisationerne, nemlig én Repræsentant for hver 100 enkelte Andelshavere. Ved Valg af Repræsentanter har hver enkelt Andelshaver kun én Stemme uden Hensyn til Antal Andele.

De saaledes valgte Repræsentanter for Andelshaverne danner Generalforsamlingen, som er Forbrugs- og Produktionsforeningens øverste Myndighed. Den vedtager de endelige Love, vælger den ansvarlige Bestyrelse og fastslaar Regler for Forretningens Førelse efter Forslag af Bestyrelsen.

En ansvarlig handelskyndig Leder ansættes af Bestyrelsen, og denne vælger af sin Midte et Udvalg paa 3 Medlemmer, der danner Kontroludvalget, og som er ansvarlig overfor Bestyrelsen og Generalforsamlingen.

Fællesudvalget har gennem sin Formand indhentet en Række Oplysninger om den kooperative Bevægelse i Tyskland og Belgien samt om de københavnske Brugsforeninger, ligesom Formanden og Sekretæren har haft Lejlighed til, ved Selvsyn at iagttage Brugsforeningerne i Hamborg og andre Steder i Tyskland.

Oplysninger følger som Bilag.

København, den 1. April 1911.

C. C. Andersen. W Arup. Borgbjerg.
N. C. Christensen. J.A. Hansen. Albert Jensen.
Aalborg. Svendborg.
J. P. Johansen. Rasmus Larsen. Lyngsie.
Aarhus.
Carl F. Madsen. Niels Mortensen. Sigv. Olsen.
Gedsted.
Sofus Petersen. J. Schrøder. Stauning.
Holbæk.
Stokholm. E. Svendsen. Chr. Sørensen.
Esbjerg. Odder.
Wartenberg.

Bilag.

For at erholde de bedst mulige Oplysninger ang. den belgiske kooperative Bevægelse, sendte jeg en Skrivelse til Sekretæren for det internationale socialistiske Bureau i Bryssel, *Camille Huysmanns*, og bad denne besvare forskellige Spørgsmaal. Paa Grund af Sekretærens Bortrejse gik der længere Tid, uden at jeg hørte noget fra Bryssel, og jeg bad da *P. Knudsen*, da denne skulde deltage i den internationale Konference i Bryssel, om at erindre Huysmanns om Sagen, og Knudsen tilskrev mig fra Bryssel, at dette var sket og at Besvarelsen af de af mig stillede Spørgsmaal var afsendt. Da der imidlertid endnu ikke efter flere Ugers Forløb var kommet nogen Skrivelse, sendte jeg atter fra Forbundet en Paamindelse og modtog saa en Skrivelse fra Huysmans, hvori han meddeler, at han havde været af den Mening, at Knudsen havde faaet Skrivelsen med sig, og først efter at have modtaget min Reklamation opdagede, at den var bleven liggende i Portefeuillen.

Min Skrivelse med de stillede Spørgsmaal lød saaledes:

Hr. *Camille Huysmans*, Bryssel.

Kære Partifælle! Da jeg i sin Tid besøgte den gamle Maison du Peuple i Bryssel, blev det af Partifæller fortalt mig, at man for at styrke Organisationerne og den kooperative Bevægelse hver Lønaften solgte Tegn til Medlemmerne, og at man for disse Tegn, af Metal eller Papir, kunde gøre Indkøb i de forskellige kooperative Udsalgssteder. Jeg vilde være Dem meget forbunden, om De kunde give mig Oplysning herom, og tillige skaffe mig følgende Spørgsmaal besvarede:

1. Hvor stort er Medlemsantallet i de kooperative Foreninger?
2. Hvor meget betales i Indskud, betales der ugentligt eller maanedligt Kontingent?
3. Optages ogsaa udenfor Partiet staaende som Medlemmer eller tilstedes kun Partifæller Medlemsret?
4. Hvor stor er den aarlige Omsætning?
5. Udbetales Dividende til Medlemmerne, og hvor stor har denne gennemgaaende været?
6. Hvormeget bliver der aarligt afgivet til (Medlemmerne) Partikassen?
7. Hvilke Varer bliver der fremstillet i de kooperative Fabriker?
8. Hvilke Varer sælges der mest af i de kooperative Udsalgssteder?
9. Hvor mange Arbejdere og Funktionærer beskæftiges i de kooperative Fabriker og Udsalgssteder?
10. Hvormange Udsalgssteder har den kooperative Bevægelse i Bryssel og andre større Byer i Belgien?
11. Har den kooperative Bevægelse Fællesindkøbsforening for hele Belgien?
12. Har Fællesindkøbsforeningerne Forbindelse med de tyske og engelske Fællesindkøbsforeninger?
13. Kan der præsteres Bevis for Forskellen mellem Priserne paa Varerne hos Smaahandlende og i de kooperative Udsalg? I bekræftende Fald, hvor stor en Besparelse kan en Arbejderfamilie paa 6 Personer da have aarlig?
14. Er Varerne i de kooperative Udsalg som Regel af en bedre Kvalitet end hos de Smaahandlende?

For Besvarelse af de stillede Spørgsmaal, saavel som for enhver Oplysning ang. den kooperative Bevægelse, vil jeg være meget forbunden, og beder Dem tillige sende mig Statuterne for den kooperative Bevægelse, helst i det tyske Sprog, og de sidste Aarsregnskaber samt Beretning.

Bedste Hilsen til Dem og Deres Venner, der besøgte os, da De var her i Byen.

Med forud Tak for Deres Ulejlighed, tegner

Med soc. Hilsen
SIGVALD OLSEN.

Der er ikke tilsendt mig Oplysning om der sælges Tegn til Indkøb i de forskellige kooperative Udsalgssteder, og da der er forløbet 20 Aar siden jeg hørte den Sag omtale, og da der ikke er givet Svar herpaa, antager jeg, at man ikke mere benytter den nævnte Fremgangsmaade. Besvarelse af de øvrige Spørgsmaal fremsættes her i Rækkefølge, som modtaget af Sekretæren for den belgiske centraliserede Kooperation.

ad. 1. Ifølge den sidste Beretning er Medlemsantallet 134,694.

— 2. Der bliver hverken betalt Indskud eller Uge- eller Maanedskontingent. Ethvert Medlem maa underskrive et Andelsbevis fra 2 til 100 Francs (sædvanlig 25 Francs).

— 3. Folk, som staar udenfor Partiet, erholder ikke Adgang til Kooperationen. Endvidere betyder Indtrædelse i den kooperative Bevægelse ogsaa Tilslutning til vore Principper og til Partiets Program.

— 4. Den aarlige Omsætning andrager 39,103,673 Francs.

— 5. Den kooperative Forening betaler Medlemmerne efter Varens Art, fra 4 til 12 pCt. Profit, og i Henhold til deres Indkøb.

— 6. Der bliver kun afgivet meget lidt direkte til Partiet. Kooperationen betaler aarlig til Central-Partiet et Bidrag af 0.10 Fr. pr. Hoved (som Fagforeningerne), men den bevilger Understøttelse ved Strejker, intervenerer under Valgkampe med Tilskud og betaler ogsaa en Del til de lokale Partiorganisationer.

— 7. I de kooperative Fabriker fremstilles:
Linned og Katun Væveri: Gent 800,000 Fr. pr. Aar).
Stole: Ath.
Tobak og Cigarer: Alost, St. Leger, Leuven.
Bøger, Broschyrer og Blade: Gent, Bryssel, Lyttich, Huy.
Træsko: Cerfontaine, Avenne, Nismes.
Kurvemagerarbejde: Tamise.
Strømper: Leuze.
Cicorie: Gent.
Skotøj: Paturages, Leuven, Huy, Binche.
Øl: Jolimant, Carleroi, Boussu, Walcourt, Boulet, Lyttich, Ecaussinnes, Soignies, Mettet, Souvrel, Couvin.
Brød: Store Bagerier i Bryssel, Jolimant, Gent osv. ialt 75 Bagere.

— 8. Brød, Kaffe, Sukker og Viktualievarer.

ad. 9. De ansatte Arbejdere og Funktionærers Antal er 2033.

— 10. I Bryssel er der 25 Biforretninger (Udsalg), Byen, Forstæderne og Omegn, i Gent 22, i Lyttich 8 osv.

— 11. Ja, Føderationen af de belgiske kooperative Foreninger.

— 12. Ja, med Hensyn til kooperativ Agitation, men kun lidt med Hensyn til Forretning.

— 13. De kooperative Udsalg sælger sædvanlig til de forskellige Pladsers Dagspriser, Profiten er Forskellen mellem de Smaahandlendes Pris og Kooperationens. Den realiserede og fordelte Profit beløb sig til 3 Millioner 140,000 Frcs., eller 20 Frcs. pr. Familie, heri ikke indbefattet Hjælp under Sygdom, Ulykkestilfælde og Alderdomsforsørgelse. Til visse Familier, der er særlig gode Medlemmer, og som køber alt i de kooperative Udsalg, bliver der udbetalt indtil 200 Frcs. Profit pr. Aar.

— 14. Varerne er ikke altid af første Kvalitet, men altid af god Kvalitet.

Sekretæren for Kooperationen.
Belgien.

Under min Rejse til Leipzig, fik jeg Lejlighed til at gøre mig bekendt med den derværende Forbrugs-, Spare- og Produktionsforening. Denne har en ret stor Tilslutning og driver omfattende Bageri og Slagteri med Pølsefabrik. Foreningen havde forrige Aar en Omsætning af 16,664,900 Mrk., eller ca. 2 Millioner Mrk. mere end Aaret i Forvejen. Der er i Leipzig—Plagwitz 67 Fordelingssteder (Udsalgssteder), ved hvilke Omsætningen varierer fra 100,000 Mrk. til ca. 450,000 Mrk. aarlig.

I Slagteriet blev i Forretningsaaret slagtet 11,802 Stykker Svin, Kreaturer, Kalve og Faar med en Slagtevægt af 1,313,604 Kg., til en Sum af 1,002,322,50 Mrk. Af diverse Pølser blev der i Driftsaaret fremstillet 7,217 Ct. og foruden 1½ Million smaa Pølser (Wienerpølser). Slagteriets Omsætning steg med ca. 395,286 Mrk. mod Aaret forud, og androg 2,040,400 Mrk.

Der drives 2 Bagerier, et i Leipzig—Plagwitz med Mølle og med 20 store Dobbeltovne, og et i Connewitz, der overtoges af førstnævnte, da sidstnævnte maatte likvidere. Der er ialt produceret 25,339,946 Stk. smaa og store Brød, herunder Semmeln.

Der beskæftiges 1092 Personer ved Produktionen og de forskellige Afdelinger, heraf 560 Ekspeditricer, 17 Ekspedienter, 5 Mestre i Bageriet, 117 Bagersvende, 1 Slagtermester, 7 Butikssvende og 51 Slagtersvende og Pølsemagere, 1 Møllermester og 18 Møllersvende. Der er ansat 62 Lagerforvaltere og 25 Bogholdere og Kontorister. Maskinmester og Fyrbøder 9, og 140 Arbejdere i forskellige Brancher osv.

Der er stort Salg af Briketter og Kul.

Netto Overskud var sidste Aar 1,514,030 Mrk., og der har været en Tilgang af 5640 Medlemmer, saaledes at Medlemsan-

tallet nu er 44,259. Forpligtelsessummen var 1,620,320 Mrk.

Sparekassen havde en Omsætning af 1,164,890 Mrk. For Sikkerheden hæfter Foreningen med hele sin Formue.

I Berlin, hvor der har været gjort flere Forsøg paa Oprettelse af Forbrugsforeninger, synes der nu at være kommen mere Interesse for Sagen, Beretningerne viser en god Fremgang. Der er 42 Udsalgssteder, der ere aabne fra Kl. 8—1 og fra Kl. 3—8, Lørdag til Kl. 9 Søn- og Festdage ere Udsalgsstederne lukkede.

Andelsbeviser udstedes til hvert Medlem, der indbetaler 30 Mrk., og der hæftes yderligere for 30 Mrk. Omsætningen var 3,076,841,50 Mrk. Forbrugsforeningerne ere centraliserede og har dannet en Fælles- og Produktions- og Indkøbsforening, og har købt et Grundstykke paa 12,310 Kv. Meter til en Pris af 199,602,00 Mrk. Der er her opført 5 Beboelseshuse med moderne Indretning (Bade-, Varmeanlæg, elektrisk Lys m. m.), en Administrationsbygning, et stort Dampbageri, en Kraftcentral og en Automobil Garage. Omkostningerne ved Bygningernes Opførelse er anslaaet til 1,200,000 Mrk. Forbrugsforeningerne har sikret sig 5 Aars Forkøbsret til et tilsvarende Grundstykke af omtrent samme Størrelse. Til Forbrugsforeningerne er knyttet en Sparekasse, der i 1908—09 havde en Omsætning af 321,455,99 Mrk. Sparernes Antal var tiltaget med 752 og var i 1909 2146. Trods Indbetaling af 106,340 Mrk. paa Husandelsbeviser, er Spareindskudene steget betydeligt, hvilket særlig under de slette Konjukturer, som er raadende, er værd at lygge Mærke til. De indbetalte Sparepenge var tiltaget med 93,087 Mrk. Aaret forud var der en Tilgang af 19,772 Mrk. Beretningen herom slutter med en Udtalelse om, »at det af disse Tal tydeligt fremgaar, at der er en stigende Interesse og Tiltro til vor Forbrugsforenings Foretagender«.

De ovenfor omtalte Husandelsbeviser udstedes paa 20 Mrk., 100 Mrk. og 500 Mrk. Der er ved Køb af ovennævnte Grundstykke ialt indbetalt 160,000 Mrk. Disse Andelsbeviser er forsynede Rentekuponer for 10 Aar, men efter 3 Aars Forløb paabegyndes Udtrækningen af Andele, og der er altsaa Mulighed for, at Andelshaverne allerede efter 3 Aars Forløb kan erholde deres Penge tilbage. Andelsbeviserne forrentes med 4 pCt., og for Sikkerheden hæfter Forbrugsforeningerne. Der er fastsat en Tilbagebetalingsdividende af 5 %, og der siges herom:

»at om ogsaa Tilbagebetalingsdividendens Størrelse ikke maa betragtes som Bindemidlet for Kooperationen, saa tror vi dog med dette at have givet Medlemmerne et meget væsentligt Agitationsmiddel i Hænderne.«

Da »Social-Demokraten« for ikke længe siden har indeholdt Artikler angaaende Produktions- og Forbrugsforeningen »Produktion« i Hamborg, skal jeg kun oplyse, at jeg har haft Lejlighed til at besøge saavel Fællesindkøbsforeningens Kontor som dens Bageri og Slagteri samt de af Foreningen opførte Beboelseshuse, der væsentligst udlejes til de Funktionærer og Arbejdere, som er ansatte i Selskabets Tjeneste.

Fællesforeningens Omsætning er nu steget til ca. 100 Millioner Mark aarlig. Den var i 1907 59,866,220 Mark, 1908 65,778,277 Mark, 1909 ca. 80 Millioner Mark, og indeværende Aar vil den som sagt stærkt nærme sig de 100 Mill. Mark. Foruden som nævnt Slagteri og Bageri, driver Fællesforeningen Kaffebrænderi, Chokoladefabrik, Tobaks- og Cigarfabrik samt stor Sæbefabrik, hvortil en stor Del af Raastoffet leveres af de under Fællesforeningen hørende Slagterier og Pølsefabriker.

For at Udvalget kan faa Lejlighed til at danne sig et Begreb om de Forbrugsforeninger, som Partifæller i forskellige Distrikter har oprettet, har jeg sat mig i Forbindelse med Formanden for de samvirkende Brugforeninger her i Byen, vor Partifælle Skomager *L. H. Linde*, og anmodet om Besvarelse af følgende Spørgsmaal:

1. Hvormange Foreninger omfatter de samvirkende Brugsforeninger?
2. Hvilke Distrikter omfatter disse og hvor mange Medlemmer er der i hver enkelt Forening?
3. Hor stor har sidste Aars Omsætning været i hver enkelt Forening?
4. Hvor er de forskellige Udsalg her i Byen, Frederiksberg og Omegn, og hvem er Formand for Foreningerne og hvem bestyrer Udsalgene?
5. Maa Bestyrerne (Uddelerne) stille Depositum eller anden Sikkerhed?
6. Hvormange Funktionærer er ansatte i Foreningernes Udsalg og deres Løn og Arbejdstid?
7. Er Foreningerne indordnede eller Medlem af Fællesforeningerne for Danmarks Brugsforeninger?

Idet jeg anmodede om velvillig Besvarelse af ovennævnte Spørgsmaal, bad jeg endvidere om at tilstille mig Foreningernes Love og Regnskaber.

Med soc. Hilsen
Sigv. Olsen.

Om de københavnske Brugsforeninger modtog Udvalget en Række Oplysninger om Omsætning og andre Forhold, men disse Foreuinger har ikke hidtil haft nogen stor Betydning.

Resolution

vedtaget paa den skandinaviske Kongres i Kristiania 1907 samt paa Partikongressen i Odense 1908 og paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i 1909.

»Kongressen anser den kooperative Bevægelse som et vigtigt Middel i Arbejderklassens Frigørelseskamp, hvis Maal det er gennem Erobringen af den politiske og økonomiske Magt i Samfundet at udrydde Fattigdommen og at skabe en paa de so-

cialistiske Princippers Grundlag hvilende Samfundsordning.

Ved Siden af den Udvikling af Arbejderklassen, som Socialdemokratiets politiske og faglige Organisationar skaber, virker de af Arbejderne paa Produktionens og Vareomsætningens Omraade oprettede kooperative Foretagender som et Middel til at give Arbejderklassen Indsigt i Produktionens og Omsætningens Ledelse og til at udvikle Arbejderklassens Evne til at overtage disse Funktioner.

Kongressen ansér det derfor for at være de organiserede Arbejderes Pligt at støtte de kooperative Organisationer, hvor saadanne findes, navnlig ved at gøre deres Vareindkøb hos disse og indmelde sig som Medlemmer, hvor saadant findes formaalstjenligt.

Kongressen anbefaler endvidere Oprettelsen af kooperative Foretagender, hvor saadanne ikke findes.

Kongressen anbefaler de forskellige Lande at foretage en Undersøgelse af Muligheden for den kooperative Produktions Anvendelighed ved faglige Tvister og forelægge Resultatet for næste Kongres.«

Resolution

enstemmigt vedtaget af Fællesmødet i København den 10. August 1909.

»Saavel Partikongressen som De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling har i Overensstemmelse med den skandinaviske Arbejderkongres i Kristiania i Principet anerkendt den kooperative Organisation baade paa Produktionens og Vareomsætningens Omraade, altsaa baade Produktions- og Brugsforeninger som et vigtigt Led i den moderne Arbejderbevægelse. Det af Partikongressen og De samvirkende Fagforbund nedsatte Fællesudvalg har til Opgave at fremskaffe Materiale og gøre Indstilling om Sagen til næste Partikongres og næste Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund, og saaledes virke oplysende og vejledende til Sagens Fremme. Den Brugsforeningsbevægelse, som for Tiden er i Gang i København, er altsaa i Overensstemmelse med det af Partikongressen og De samvirkende Fagforbund godkendte Princip. For de Former, der anvendes, maa denne Bevægelses Ledere selv bære Ansvaret, idet det af Partiet og Fagforbundene nedsatte Fællesudvalg endnu ikke har endt sit Arbejde, og den kommende Partikongres og Fagforbundenes Generalforsamling endnu ikke har taget Stilling til de mest formaalstjenlige Former«.

Resolution

vedtaget paa den internationale soc. Arbejderkongres i København 1910.

I Erkendelse af, at Brugsforeningerne ikke blot kan byde deres Medlemmer materielle Fordele, men ogsaa er kaldede til ved Udskillelse af Mellemhandelen og ved Egenproduktion for det organiserede Forbrug at styrke Arbejderklassen økonomisk og forbedre dens Livsvilkaar;

samt opdrage Arbejderne til selvstændig Ledelse af deres Anliggender og dermed hjælpe med til at forbedre Samfundets Demokratisering og Socialisering, erklærer Kongressen,

at den kooperative Bevægelse, om den end aldrig alene kan føre til Arbejdernes Befrielse, dog kan være et virksomt Vaaben i den Klassekamp, som Arbejderstanden fører for at naa sit uopgivelige Maal — Erobringen af den politiske og økonomiske Magt med det Formaal at socialisere alle Produktions- og Omsætningsmidler — og

at Arbejderklassen har den største Interesse i at bruge dette Vaaben.

Kongressen opfordrer derfor indtrængende alle Partifæller og alle fagorganiseredc Arbejdere til at blive og vedblive at være virksomme Medlemmer af Brugsforenings-Bevægelsen og i Brugsforeningerne virke i socialistisk Aand, for at forhindre, at Brugsforeningerne fra et værdifuldt Middel til Arbejderklassens Organisation og Opdragelse kunde blive et Middel til at svække den socialistiske Solidaritet og Disciplin. Kongressen paalægger derfor Partifællerne i deres Brugsforening at virke for,

at Overskuddene ikke udelukkende anvendes til Tilbagebetaling til Medlemmerne, men ogsaa til Dannelsen af Fonds, der gør det muligt for Brugsforeningerne selv eller ved deres Forbund og Storindkøbsselskaber at overgaa til kooperativ Produktion samt sørge for Opdragelse og Dannelse saavel som for Understøttelse af deres Medlemmer;

at Løn- og Arbejdsforhold for de i Foreningerne ansatte reguleres i Overensstemmelse med Fagforeningerne;

at deres egne Bedrifter i enhver Henseende er mønstergyldig organiserede, og

at der ved Bestilling af Varer tages tilbørligt Hensyn til de Vilkaar, hvorunder de er frembragt.

Om og hvorvidt de kooperative Foretagender direkte af deres Midler skal understøtte den politiske og faglige Bevægelse, maa overlades til Afgørelse af hvert Lands kooperative Organisationer.

I Erkendelse af, at de Tjenester, den kooperative Bevægelse kan yde Arbejderklassen, vil være saa meget større, jo stærkere og mere sluttet de selv staar, erklærer Kongressen, at hvert Lands kooperative Foretagender, der staar paa denne Resolutions Grund, maa danne et fælles Forbund.

Kongressen erklærer sluttelig, at det er i Arbejderklassens Interesse i Kampen mod Kapitalismen, at Forholdet mellem de politiske, faglige og kooperative Organisationer, uden at derved deres Selvstændighed berøres, bliver stadig mere inderligt.

Folkethingsmand *Sigv. Olsen* indledede og udtalte:

Vi har paa vore nationale og internationale Kongresser vedtaget, at vi i de kooperative Foretagender ser et Hjælpemiddel, som vel ikke kan afskaffe Klassekampen, men som kan styrke os i vor Fremgang.

Derfor er det vor Pligt at beskæftige os med Tanken uden Hensyn til, at den reaktionære Presse allerede skriger op imod os. Den Mand, der sidder med en Butik, synes ikke om, at en ny Konkurrence dukker op, men hertil kan vi ikke tage Hensyn i vor Fremmarsch henimod vort store Maal. Middelstanden finder sig jo i Stormagasinerne og i de alt bestaaende Brugsforeninger for Embedsmænd, Læger og Funktionærer.

Spørgsmaalet er ikke ukendt for Fagforeningernes Bedstemænd, som her er forsamlede. Det var paa Snedkernes Kongres, at Tanken om Arbejdernes Fællesbageri fødtes. Dette Foretagende er fulgt med den største Sympati og er stadig udvidet. Paa Malmø-Kongressen blev vi opfordret til at gaa videre paa den saaledes angivne Vej, og særlig var der Tale om at starte et Bryggeri.

Vi fulgte dette Ønske, da vi kunde overtage et Bryggeri paa fordelagtige Vilkaar. Vi kan producere 200 Tdr. Øl om Dagen, men vi har endnu ikke naaet denne Produktion. Det kommer dog nok, thi Tanken, der ligger til Grund for Foretagendet, er sund og fornuftig, og Arbejderne har lært at svømme ved at blive kastet i Vandet og overladt til egen Forsorg.

For ikke at bygge blot paa en Stemning, har vi foreslaaet, at der skal dannes et Grundfond paa ½ Mill. Kroner, før der startes en Forbrugs- og Produktionsforening. Skaffes denne økonomiske Basis til Veje for det projekterede ny Foretagende, er det min Overbevisning, at en saadan Forretning vil have de bedst mulige Udsigter til Trivsel og Fremgang, thi der er da paa Forhaand sikret den ny Forretning en meget betydelig Kundekreds.

Nu har de københavnske Arbejdere og da navnlig deres Hustruer den Vane, at de absolut skal købe deres Varer i den nærmest mulige Butik. Selvfølgelig er det behageligt at faa Wienerbrødet og Morgenmælken ind ad Døren om Morgenen, men det er givet, at denne Transport skal betales, enten ved en højere Pris, eller ved en ringere Kvantitet eller Kvalitet.

Der har i Udvalget været nogen Tvivl om, hvorvidt ½ Mill. Kroner var tilstrækkeligt, men Flertallet har ment, at denne Sum kunde bære et saadant Foretagende. Andelene er som meddelt paa 10 Kr., og 100 Andelshavere vælger en Repræsentant til Generalforsamlingen. Andelshaveren hæfter kun i Forhold til sin Andel. Forhaabenlig faar vi ikke en Andelslov, som gør det solidariske Ansvar obligatorisk. Generalforsamlingen bestemmer, hvorvidt der skal betales Dividende til Andelshaverne eller ej, men Udvalget mener dog, at det vilde være rigtigst at give nogen Dividende. Indtil Grundkapitalen er skaffet til Veje, afholder Socialdemokratisk Forbund og De samvirkende Fagforbund Udgifterne ved Administrationen med Halvdelen hver. Skulde det ikke lykkes at skaffe Kapitalen til Veje indenfor et rimeligt Tidsrum, skal de indbetalte Penge ubeskaaret betales tilbage.

Udvalget foreslaar, at der af Bestyrelsen skal ansættes en handelskyndig Leder, men jeg skal dog sige, at i Udlandet, hvor den kooperative Bevægelse er gaaet stærkest frem, har man ikke lagt megen Vægt derpaa, Verdens bedste Kooperatør, Anseele i Belgien, er saaledes Typograf.

Lad mig sluttelig endnu en Gang sige Dem: Byg ikke et saa stort Foretagende paa en Stemning, men byg det paa en Realitet som foreslaaet af Udvalget.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 47 ❋ KØBENHAVN DEN 27. MAJ 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Lønbevægelser og Konflikter (De nye Overenskomster. Arbejdsmændene paa Esbjerg Teglværk. Skotøjsarbejderne i Jylland. Syerne i Randers). De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Maj 1911.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Juni 1911.

Lønbevægelser og Konflikter.

De nye Overenskomster.

Hvad der er opnaaet.

Vi har tidligere, da Forhandlingerne om de forskellige Fags Løn- og Arbejdsvilkaar paabegyndtes, oplyst, hvike Krav der blev stillet fra Organisationerne og hvorledes de gamle Overenskomster saa ud. Vi har ogsaa oplyst, at Arbejdsgiverne sagde en Del Overenskomster op med den Hensigt enten at faa fastslaaet de gamle for et Aaremaal uden Forbedringer eller ogsaa for at faa Reduktioner gennemført, f. Eks. for Bygningssnedkerne i København.

Det lykkedes Arbejderorganisationerne ikke alene at forhindre Reduktionerne, men tillige at skaffe saadanne Forbedringer, saa det vilde være forsvarligt at gaa en 5-aarig Overenskomstperiode i Møde.

Vi gengiver nedenstaaende kort *Forskellen* paa de tidligere og nugældende Vilkaar i de forskellige Fag, der har afsluttet Kampen.

Elektrikerfaget.

Akkordpriserne for København og Provinserne er reviderede af selve Parterne. Minimaltimelønnen, der for Ungsvende var 35 Øre (i Provinserne dels 35 og dels 40 Øre), er hævet til 40 Øre straks og 41 Øre fra 1914; for Montører var den 50 Øre (i enkelte Provinsbyer kun 45 Øre) og er hævet til straks at være 53 Øre og fra 1914 54 Øre.

Overenskomsten gælder i fem Aar.

Træindustrien.

Arbejdstiden i København forkortes fra 1. Nobr. d. A. med ½ Time (til 9 Timer daglig) i de 4 Vintermaaneder; den bliver saaledes 54 Timer ugentlig om Vinteren og 57 om Sommeren. Arbejdstiden i Provinserne forkortes fra 1. Februar 1912 med ½ Time i de 4 Vintermaaneder (til 9½ Time daglig) og fra 1. Februar 1914 med ½ Time i de øvrige 8 Maaneder. Derved bliver Arbejdstiden i Provinserne 9½ Time daglig Aaret rundt.

Minimallønnen forhøjes i København fra 1. Febr. 1912 med 1 Øre (til 45 Øre) og fra 1. Febr. 1914 yderligere med 2 Øre (til 47 Øre).

Som det vil erindres, var det Arbejdsgiverne, der opsagde den københavnske Overenskomst, blot for at faa den fastslaaet uden Forbedringer i de næste 5 Aar.

I Provinserne forhøjes Minimal-

lønnen fra 1. Febr. 1912 til 38 Øre og fra 1. Febr. 1914 til 39 Øre. Minimallønnen var forhen i Jylland 37 Øre og i Østifterne 35—37 Øre.

For Aarhus bibeholdes den hidtil gældende Regel, at Mimimallønnen er 2 Øre højere ligesom øvrige særlige Vilkaar bevares.

Overenskomstens Varighed er 5 Aar.

Der gives Arbejderne Sikkerhed for, at de holdes ulykkesforsikrede.

Murerne.

Mellem selve Parterne er der ved et dygtigt gennemført Arbejde tilvejebragt en ny og forbedret Priskurant i København. Grundpriserne for Murtykkelser forhøjes med 2 Øre pr. Kvadrat-Meter. Minimaltimelønnen i København bliver fremdeles 50 Ø. Overenskomsten gælder i 5 Aar.

For Provinserne sluttes en 3-aarig Overenskomst, hvorved Timelønnen i alle Byer hæves med 4 Øre (2 Gange 2 Øre), dog at ingen By kommer over 50 Øre, undtagen Aarhus, hvor den straks bliver 51 Øre og fra 1. Febr. 1912 52 Øre, medens Udbetalingen paa Akkord er 50 Øre.

Mestrenes Organisation har Ret til inden 1. Oktober 1913 at kræve Overenskomsten i Provinserne forlænget i yderligere 2 Aar imod at forhøje Timelønnen med 2 Øre (undtagen i Aarhus, hvor de 52 Øre bibeholdes). I Gentofte, Lyngby og Søllerød Sogne bliver Timelønnen den for København gældende.

Snedkerne.

I Snedkerfaget skal Mestrene tage Opsigelsen af alle Fagets Overenskomster tilbage. De gamle Priskuranter og Regulativer bibeholdes med de Forbedringer, som Parterne er blevne enige om, og saaledes gælder de i 3 Aar. Visse Prislister skal dog reguleres og have Tilføjelser.

Mestrene har Ret til inden 1. December 1913 at kræve Overenskomsterne forlængede i yderligere 2 Aar imod fra 1. Februar 1914 at forhøje Minimallønnen for Møbelsnedkere i København med 3 Øre (til 45 Øre) og for Snedkere i Provinserne med 2 Øre (til 44 Øre for Møbel- og 48 Øre for Bygningssnedkere i alle Byer), samt at underkaste alle Prislister (Bygningsprislisten i København undtagen) en Revision med en Forhøjelse af 5 pCt. som Basis og at forkorte Arbejdstiden som i Træindustrien til 9½ Time i Provinserne og i København til 9 Timer i de 4 Vintermaaneder.

Blikkenslagerne.

Ved det Forslag, der i sin Tid er udarbejdet mellem Parterne, og som Forligsmanden senere har gjort til sit Mæglingsforslag, er de hidtidige Kbhv.s Lønningsforhold opretholdt.

I Jylland er Timelønnen forhøjet fra 40 til 42 Øre straks.

I Østifterne er den ogsaa forhøjet til 42 Øre for alt Arbejde; den var tidligere 36 Øre for Værkstedsarbejde og 41 for Bygningsarbejde.

I 1914 forhøjes Timelønnen til 43 Ø. saavel i Jylland som i Østifterne.

Der var i Forslaget 2 Punkter Blikkenslagerne kritiserede.

Det første var den ny Landpenge-Bestemmelse, der sagdes at være en Forringelse i Provinserne. Denne Kritik er nu bortfalden, idet man erstatter den ny Landpenge-Bestemmelse med den gamle. Det fastslaas yderligere, at det ikke alene er den gamle Timeløn for Landarbejde, der bibeholdes, men at denne faar samme Forhøjelse som Timelønnen for Bygningsarbejde har faaet.

Det andet Punkt i Forligsmandens Forslag, som maatte falde for Blikkenslagernes Kritik, var Timelønsbestemmelsen. Blikkenslagerne i København havde ønsket Timelønnen forhøjet med et Par Øre om 3 Aar.

Dette Krav ombyttedes med følgende Tilføjelse til Overenskomsten:

Naar der til de i § 3 fastsatte Timelønninger i samme §'s 3. Stk. er knyttet Bestemmelse om, at de paagældende Arbejdsgiversammenslutninger forpligter sig til ikke at forbyde deres Medlemmer at give højere Timeløn end den anførte, har Hensigten med denne Tilføjelse været at muliggøre en Udvikling af

Lønforholdene saaledes, at der nu overenskomstmæssigt gives Blikkenslagerforbundets Medlemmer Adgang til at opnaa en Løn udover de i Overenskomsten fastsatte Satser.

Med disse Garantier, som fremskaffedes ved Hjælp af De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter, da Situationens Højdepunkt var naaet, har Blikkenslagerne følt sig tilfredsstillet.

Murarbejdsmændene i København, som ogsaa har været lock-outede i længere Tid, har ikke ved denne Lejlighed været i Konflikt om noget almindeligt Lønkrav; Konflikten har kun drejet sig om et ganske lokalt Spørgsmaal (Forholdene paa Christiansborg Slot). Vi skal derfor ikke komme ind paa denne Sags Detailler i Oversigten over Lønoverenskomsternes Resultater.

Arbejdsmændene paa Esbjerg Teglværker. Siden Efteraaret 1910 har Esbjerg Afdeling af Dansk Arbejdsmands-Forbund forhandlet med den stedlige Teglværksejerforening om en ny Overenskomst angaaende Timelønninger og Priskuranter, uden at Resultat er opnaaet.

Sagen henvistes af Teglværksejerforeningen til Arbejdsgiverforeningen, som opfordrede til Møde om Sagen med Repræsentation af Hovedorganisationerne.

Dette Møde fandt Sted den 18. Maj Kl. 2, hvor følgende Overenskomst blev indgaaet efter en Forhandling paa 3 Timer:

Ved et Møde i Dag i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, De samvirk. Fagforbund i Danmark, Teglværksforeningen i Esbjerg og Dansk Arbejdsmandsforbund vedrørende Overenskomstforholdene mellem de to sidstnævnte Organisationer enedes man om følgende:

»Da der fra Arbejdernes Side er fremsat Krav om Ændringer i Priskuranten under Paaberaabelse af, at Forholdene, under hvilke det paagældende Arbejde nu udførtes, var anderledes end ved Fastsættelse af Priserne i 1907, og da der gjordes tilsvarende Betragtninger gældende fra Arbejdsgivernes Side med Krav om Nedsættelser, enedes man om, at der optages en Forhandling paa Stedet med Tiltrædelse af en Repræsentant for hver af Hovedorganisationerne for at søge en Overenskomst vedtaget.«

For Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening:
Alex. Foss.
For De samv. Fagforbund i Danmark:
Carl F. Madsen
For Teglværksforeningen i Esbjerg:
H. J. Christensen.
For Dansk Arbejdsmandsforbund:
Lyngsie.

Skotøjsarbejderne i Jylland. Der har i længere Tid hersket Uenighed mellem Dansk Skotøjsarbejderforbund og *Mørke Skotøjsfabrik* i Anledning af, at den stedlige Fagforeningsformand og hans Hustru var blevet afskediget fra Fabriken.

Skotøjsfabrikantforeningen har stadig fastholdt, at Forbundet blokerede Fabriken, fordi Firmaet nægtede at genantage de afskedigede Arbejdere.

Forbundet har benægtet dette.

Ved et Møde den 25. Marts i Arbejdsgiverforeningen, hvor Hovedorganisationerne var repræsenterede, sluttede Repræsentanten for Firmaet sig til Tanken om at søge udvirket, at Afdelingsformanden blev genantaget, men Fabrikanten nægtede senere at gaa ind paa denne Ordning.

Forholdene forblev altsaa uforandrede, og Sagen blev derfor paany behandlet paa et Fællesmøde.

Efter 2 Timers Forhandling afsluttedes følgende Overenskomst:

»Ved et Møde i Dag i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Dansk Skotøjsarbejderforbund og Foreningen af Skotøjsfabrikanter i Provinserne i Anledning af nogle Uoverensstemmelser paa Mørke Skotøjsfabrik enedes man om følgende:

»Fabrikant Kjær erklærer, at han, saaledes som Forholdene er i Mørke Stationsby, hvor der kun findes den ene Arbejdsplads i Skotøjsindustrien, i størst mulig Udstrækning vil holde bosiddende, gifte Arbejdere beskæftigede.

Dansk Skotøjsarbejderforbund frafalder Ønsket om Julius Hansens Genantagelse paa Mørke Skotøjsfabrik.

Dansk Skotøjsarbejderforbund forpligter sig til hverken hemmeligt eller aabenlyst at blokere Mørke Skotøjsfabrik eller fraraade Tilgang af Arbejdskraft, ligesom Fabrikantforeningen erklærer, at vedkommende Arbejder ikke er Genstand for nogen Art af Boykotting fra Fabrikantforeningens Side«.

København, d. 9. Maj 1911.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark:
Otto Smith.
For Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening:
Max Ballin.
For Dansk Skotøjsarbejderforbund:
Laurids Jørgensen.
For Foreningen af Skotøjsfabrikanter i Provinserne:
A. Schollert.

Der blev ved Mødet underhaanden truffen Aftale om, at den paagældende Arbejder med Fabrikantforeningens Bistand skulde sættes i andet Arbejde.

Syerne i Randers. Efter 7 Ugers Strejke har Syernes Forbund gennemført en Overenskomst med flere større Systuer, der tilsammen beskæftigede ca. 50 Arbejdere, da Strejken udbrød.

Overenskomsten indeholder i Hovedtrækkene følgende Bestemmelser:

De nuværende Lønninger forhøjes med 1 Kr. ugentlig for alle Syersker.

Overarbejdstimer indtil Kl. 10, som tidligere betaltes med 10—25 Øre, skal nu honoreres med 30 Øre, og Timerne derefter, som før i det væsentligste kom ind under den almindelige Overbetaling, vil nu blive betalt med 70 Øre.

Medens der almindeligvis før krævedes Honorar for Læretiden, er der i den vedtagne Overenskomst fastsat følgende Bestemmelser: Læretiden for Konfektion er 1 Aar. Efter ½ Aars Forløb faar Fleven 3 Kr. ugenlig og i de sidste 3 Maaneder af Læretiden 4 Kr.

Ved Læreaarets Udløb aflægges et Svendestykke, som bedømmes af 3 dertil valgte Repræsentanter, hvoraf Arbejdsgiverne og Syerskernes Forbund hver vælger én, medens den tredie er en af begge Parter valgt udenforstaaende.

Lønnen skal herefter være 8 Kr. ugentlig for det første halve Svendeaar, 10 Kr. for det andet Halvaar og senere 12 Kr. og opefter.

Systuerne er forpligtede til at genantage de tidligere Syersker, der maatte ønske deres gamle Plads.

Overenskomsten kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. Maj, tidligst til 1913.

De samvirkende Fagbunds Generalforforsamling.

III.

Dagsordenens Punkt 7.

Kooperative Foretagender (fortsat).

Redaktør *Bresemann*, Nakskov, ønskede, at Ordene: »*til Arbejderpartiet knyttede Foreninger*« i Forslagets første Stykke skulde udgaa af Hensyn til de alt oprettede Brugsforeninger. Disse vilde efterhaanden kunne opgaa i en højere Enhed med de Brugsforeninger, Partiet oprettede:

Typograf *Wartenberg*: Fagforeninger og Brugsforeninger bør gaa Haand i Haand, thi medens Fagforeningerne arbejder for at skaffe Arbejderne saa høj Løn som muligt, lærer Brugsforeningerne os at give disse Penge ud paa den mest økonomiske Maade. Varepriserne er i stadig Stigning, skønt Produktiviteten stadig bliver større. Statistiken viser os, at naar en Mand for 10 Aar siden kunde forarbejde 100 Genstande i et bestemt Antal Timer, kan den samme Mand nu forarbejde 145 Genstande i samme Tid. Derfor burde Vareprisen dale, men i Stedet derfor er der skabt en kunstig Stigning.

Der findes her i København en Detailhandler for hver 9 Familier. Det er altfor meget. Paa Landet findes der nu 1300 Brugsforeninger med 12 Fabrikker, hvor der nu forarbejdes Varer for 4 Mill. Kroner. Foreningerne udbetaler gennemsnitlig 8 à 9 pCt. som Udbytte. Det bliver gennemsnitlig 29 Kr. til hvert Medlem. Her ligger Guld i Barrer,

som de københavnske Arbejdere bør mønte ud. Opretter vi Brugsforeningerne, saver vi et af de mægtigste Sugerør over, hvorigennen Kapitalismen suger sin Næring ud af vore Lommer.

Cigararbejder *Ferd. Møller* mente, at man først burde starte Forbrugsforeninger. Dertil vil 50,000 Kr. være tilstrækkeligt.

Efter at en lang Række af Talere havde haft Ordet, stillede Formanden følgende Resolution:

»Idet Generalforsamlingen i De samvirkende Fagforbund udtaler sin Tilslutning til den paa den internationale socialistiske Arbejderkongres i København vedtagne Beslutning vedrørende den kooperative Bevægelse, vedtages det, under Forudsætning af Tilslutning fra den socialdemokratiske Kongres, at tiltræde den af Fællesudvalget (valgt af Socialdemokratisk Forbund og De samvirkende Fagforbund) angaaende Kooperationen foreslaaede Indstilling og tilsiger den størst mulige Medvirkning til Forslagets Gennemførelse.«

Sigv. Olsen afsluttede Debatten ved at besvare en Del Forespørgsler og bl. a. erklære, at der intet var til Hinder for at tage Bresemanns Ændringsforslag til Følge. Det var slet ikke Meningen at konkurrere med bestaaende Brugsforeninger.

Den af Formanden stillede Resolution vedtoges derefter med alle Stemmer mod 2.

Dagsordenens Punkt 8.

Opførelse af en Fagforeningsbygning.

Formanden indledede:

Den 29. September f. A. havde Forretningsudvalget sammenkaldt Formændene for Forbundene og de enkeltstaaende Fagforeninger til Møde. Paa dette blev bl. a. oplyst, at »Social-Demokraten«s stadige Udvikling krævede mere Plads og at Kontrolkomiteen havde udtalt Ønske om at faa overladt de af De samvirkende Fagforbund benyttede Lokaler.

Spørgsmaalet om Kontorforholdene gav Anledning til en indgaaende Diskussion af disse i Almindelighed, og de Vanskeligheder der ofte er forbundne med at skaffe Organisationerne passende Kontorer. Diskussionen endte med en Beslutning om, at Forretningsudvalget skal undersøge om Betingelserne for at bygge eller købe et Hus til Brug for Fagforeningerne og Fagforbundene er tilstede. En saadan Bygning skulde da gærne helt og fuldt benyttes af Organisationerne, hvilket formentlig i flere Retninger vil være af Betydning for Virksomheden.

Spørgsmaalet om at afstaa de af os benyttede Lokaler er stillet i Bero foreløbig, efter at det har vist sig gørligt for Bladet at skaffe sig Plads paa anden Maade. Det er formentlig dog kun et Tidsspørgsmaal, naar Sagen atter bliver aktuel.

Forretningsudvalget har derfor valgt et Udvalg, som nærmere skal beskæftige sig med Tanken om Opførelsen af et Fagforeningshus. Dette Udvalg har ladet foretage en Undersøgelse af vore Kontorforhold i København. Resultatet er følgende:

26 Forbund og 46 Fagforeninger har meddelt Oplysning. Disse benytter 137 Værelser med 7,932 □ Al. Gulvflade.

Udgiften er følgende:

Leje pr. Aar	Kr.	24218
Varme —	»	6155
Belysning —	»	1523
Rengøring —	»	8866
Ialt	Kr.	40762

Forretningsudvalget anser det for at være af stor Betydning, at Fagforbundene selv ejer et Hus, hvori De samvirkende Fagforbund, Fagforbundene samt Arbejdernes Fællesorganisation kan have Kontorer, og hvor Arbejderbevægelsens Arkiv kan blive installeret.

For at kunne opføre en Fagforeningsbygning er det imidlertid nødvendig at anskaffe en Kapital paa mindst 100,000 Kr. Hvis Sagen vinder Bifald maa Beløbet kunne tilvejebringes ved, at Organisationerne paalignes 1 Kr. for heltbetalende og 50 Øre for halvtbetalende Medlemmer.

Forretningsudvalget stillede følgende Forslag:

»Generalforsamlingen bemyndiger Forretningsudvalget til, saasnart der er Udsigt til rolige Forhold indenfor Organisationerne, og Forholdene iøvrigt tillader det, at udskrive et eller flere Bidrag til et samlet Beløb af 100,000 Kr., saaledes at Planen om Opførelsen af en Fagforeningsbygning i København kan realiseres.«

Arbejdsmand *Hans Nielsen*, Aalborg, advarede mod at gaa paa Byggeæventyr. En saadan Bygning vilde koste ca. 500,000 Kr., og Fagforbundene vil altsaa faa en Klods om Benet i Form af forhøjet Husleje. Endelig fandt Taleren det meget tvivlsomt om Forretningsudvalgets Forslag var i Overensstemmelse med Lovene.

Snedker *Marinus Petersen:* Skal en saadan Bygning indeholde baade Læsestuer og Plads til Herberge, kommer vi nemt op til 1 Mill. Kr., og det vilde være urimeligt, at De samvirkende Fagforbund skaffede sig en besværlig Byggegæld paa Halsen.

Cigarsorterer *J. Knudsen* var af den modsatte Opfattelse. Vi bliver nu flaaet baade af Banker og Husejere, og det vilde dog være ganske absurd, om 100,000 Mennesker ikke ved Samvirksomhed kunde rejse en Fagforeningsbygning. I Hamborg har Fagforbundene billige Kontorer i det udmærkede Gewerkschafthaus. I Berlin er det endnu mere storslaaet indrettet. I Forbindelse med Fagforeningsbygningen bør der tillige føjes et Herberge for Rejsende. Jeg foreslaar følgende Resolution:

»Generalforsamlingen paalægger Forretningsudvalget i Forbindelse med Forslaget om Oprettelsen af et Fagforeningshus i København at søge Herbergeringssagen løst ved Oprettelsen af et Svendehjem, der udelukkende ejes og ledes af De samvirkende Fagforbund i Forbindelse med Fællesorganisationen i København.«

Tapetserer *Jønson* anbefalede Forslaget om Opførelsen af en Fagforeningsbygning, men stillede sig mere tvivlende overfor J. Knudsens Forslag om Opførelse af et Herberge for Rejsende.

Smed *J. A. Hansen:* Det er ikke økonomiske Interesser, der knytter sig til dette Forslag. Det drejer sig om at faa en stor Administrationsbygning, hvor vi kan forhandle om vore Sager. Nu maa vi gærne ty hen til Arbejdsgiverforeningens Lokaler, hvor der ikke altid er lige ugenert.

Vi Smede har vort eget Hus, saa vi er ikke personlig interesseret i at faa Kontor i en saadan Bygning. Det gælder om at vi faar Plads til alle de Institutioner, der Tid efter anden knyttes til De samvirkende Fagforbund. Lad os faa en saadan Administrationsbygning. Der maa f. Eks. i en saadan Bygning skaffes Plads til en Afdeling for Statistik. Vi skal derimod ikke bygge noget Forsamlingshus. Dem har vi nok af. Plads til en Bog- og Papirhandel har vi derimod ikke.

Sekretær *Kiefer* anbefalede Forretningsudvalgets Resolution, men advarede mod J. Knudsens Forslag, da det vilde blive altfor dyrt.

Flere andre Talere havde Ordet dels for at anbefale, dels for at fraraade J. Knudsens Tillægsforslag.

Ved Afstemningen vedtoges Forretningsudvalgets Forslag med 136 St. mod 97.

J. Knudsens Forslag forkastedes.

Dagsordenens Punkt 9.

Spørgsmaal om Afrustning.

Stauning indledede ved at erindre om, at den internationale socialistiske Kongres i København havde vedtaget en Resolution angaaende Voldgift og Afrustning. Til denne Resolution havde *Keir-Hardie* og *Vaillant* stillet følgende Ændringsforslag:

»Blandt alle de Midler, der anvendes til Forebyggelse og Forhindring af Krig, betragter Kongressen som i Særdeleshed formaalstjenlig den almindelige Strejke, særlig i Industrier, der leverer Krigsredskaber. (Vaaben, Ammunition, Transport o. s. v.) saavel som Agitationen og Befolkningens Indgriben som værende de kraftigste Midler.«

Angaaende denne Ændring vedtog Kongressen følgende:

»Kongressen beslutter, at *Kejr-Hardies-Vaillants* Ændringsforslag henvises til Prøvelse af »Internationale socialistiske Bureau«, og at Bureauet til næste int. soc. Kongres afgiver Beretning om sin Stilling til Forslaget«.

Bureauet har derefter udsendt Forespørgsler til alle Lande og Stauning foreslog paa Forretningsudvalgets Vegne at give Bureauet følgende Svar.

»I Anledning af Spørgsmaalet fra det internationale socialistiske Bureau udtaler Generalforsamlingen sin Tilslutning til at anvende alle til Raadighed staaende Midler til Forebyggelse eller Bekæmpelse af Krig.

Hvilke Midler der skal anvendes og Formen for disses Anvendelse bør afgøres i de foreliggende Tilfælde efter Samraad med Organisationerne i de forskellige Lande«.

Forretningsudvalgets Forslag til Svar vedtoges enstemmigt.

Dagsordenens Punkt 10.

Arbejdsløsheden og Arbejdsløshedskasserne.

Smed *A. Johansen* refererede hvad der var udrettet angaaende denne Sag siden sidste Generalforsamling.

Landstinget havde i Fjor nægtet at forlænge Loven af 8. Maj 1909, som gav Kommunerne *Pligt* til at give Arbejdsløse Hjælp efter den ordinære Understøttelses Ophør. Derimod havde Rigsdagen forlænget Loven om ekstraordinære Tilskud til Arbejdsløshedskasser og Hjælpekasser. Denne Lov giver kun *Ret* for Kommunerne til at yde Hjælp, men ingen *Ret* for de arbejdsløse til at kræve den.

Der er ialt til Arbejdsløshedskasserne fra det Offenlige betalt 828,000 Kr., men fra Organisationerne er der betalt 1,117,997 Kr., altsaa betydeligt mere end Halvdelen af det samlede Beløb.

Taleren oplyste, at Arbejdsløshedsnævnet havde udarbejdet ensartede Medlemsbøger og et Forslag til Indførelse af ensartede Regnskaber. Taleren paatalte skarpt al den løse Snak, som Bogtrykker Langkjær m. fl. havde bragt til Torvs angaaende Arbejdsløshedskassernes Administration.

Formentlig var disse Angreb Forløbere for Forsøg paa at forringe Loven ved den kommende Revision i Rigsdagssamlingen 1912—13.

Petersen (Kallundborg) ønskede oplyst gennem Arbejdsløshedsnævnet, hvilke Kommuner, der gav Bidrag til Arbejdsløshedskasserne.

A. Johansen lovede at tage denne Henstilling til Følge.

Sagen toges til Efterretning.

Dagsordenens Punkt 11.

Grænsestridigheder.

Følgende,

»*Forslag til Regler for Behandlingen af Grænsestridigheder og andre mellemfaglige Forhold indenfor De samvirkende Fagforbund*«

var fremsat af et d. 29. Dcbr. 1909 af Repræsentantskabet valgt Udvalg, bestaaende af *Lyngsie, I. A. Hansen, Carl Gran, Arnold Nielsen* og *Anton Andersen.*

§ 1.

Generalforsamlingen vælger et Udvalg bestaaende af 5 Medlemmer, hvis Virksomhed, Beføjelser og Valg er som nævnt i følgende Paragraffer:

§ 2.

Det er Udvalgets Opgave, saavel i Følge eget Initiativ som paa Opfordring af en eller flere Organisationer, at virke som mæglende Institution under opstaaede Stridigheder mellem 2 eller flere Forbund eller enkeltstaaende Foreninger.

§ 3.

Udvalget skal træde i Virksomhed, naar et eller flere Forbund, respektive Foreninger, kræver det, eller naar Sager, henhørende under dets Omraade, henvises til det af Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund.

§ 4.

Som Sager, der henhører under Udvalgets Omraade, nævnes:

1. Spørgsmaal om, under hvilket Fag et Arbejde rettest maa siges at høre.
2. Spørgsmaal om de forskellige Fags og Branchers indbyrdes kollegiale Pligter, saavel under fredelige Arbejdsforhold som under Konflikter.
3. Spørgsmaal om, til hvilken Organisation Arbejdere i Tvivlstilfælde bør høre.
4. Andre mellemfaglige Spørgsmaal, som de paagældende Organisationer selv er enige om at indbringe til Udvalgets Afgørelse.

§ 5.

I Tilfælde, hvor enten Udvalget selv tager Initiativ til Behandling af en opstaaet Strid, eller i Tilfælde, hvor en Sag indankes til Udvalgets Behandling af en enkelt eller flere Organisationer eller af Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, er de i Sagen implicerede Organisationer og Parter pligtige at give Møde for Udvalget ved de nødvendige dertil bemyndigede Repræsentanter.

§ 6.

Udvalget er berettiget til at afvise Sager, som et Flertal af samme formener, ikke henhører under dets Virksomhedsomraade, men Udvalget har Pligt til at motivere eventuelle Afvisninger skriftlig overfor Sagens Parter og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg.

§ 7.

Naar en Sag, der er antaget til Behandling af Udvalget, ikke angaar en tredie Part, kan dette, naar der desangaaende er Enstemmighed iudenfor selve Udvalget, træffe en Afgørelse, som er bindende for de interesserede Parter. Saadanne Afgørelser indberettes enkeltvis eller samlede til Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund

§ 8.

Naar en Sag, der er antaget til Behandling af Udvalget, berører en tredie Part og f. Eks. kræver Forhandling med Arbejdsgivere eller med én indenfor De samvirkende Fagforbund staaende tredie Organisation, skal Udvalget altid handle i Kontakt med Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, hvis Medvirken kan paakaldes og til hvem Udvalget eventuelt kan henvise en saadan Sags Videre-behandling.

§ 9.

Udvalget vælges af De samvirkende Fagforbunds, ordinære Generalforsamlinger. Dets Medlemmer skal være bosiddende i København, og mindst 3 af Udvalgets 5 Medlemmer skal vælges blandt Forretningsudvalgets Medlemmer.

§ 10.

Udvalget træder snarest muligt efter hver Generalforsamling sammen, og vælger af sin Midte en Formand og en Sekretær. Navn og Adresse paa disse bekendtgøres i »Arbejderen«.

§ 11.

Under fornødent Hensyn til foranstaaende Regler fastsætter Udvalget selv sin Forretningsorden. Eventuelle Udgifter afholdes af De samvirkende Fagforbund.

Former *Arnold Nielsen* gennemgik Forslagets Paragrafer og anbefalede det til Vedtagelse paa Forretningsudvalgets Vegne.

Murer *Hjalmar Petersen* fremdrog en Række Eksempler paa uheldige mellemfaglige Forhold, der bevirkede, at Fagenes Priskuranter reduceredes ved forskellige Lejligheder.

Murer *Collemorten* stillede følgende Ændring til § 9.

»Dets Medlemmer skal være bosiddende i København og bestaa af 4 Medlemmer valgte af 4 forskellige Fag, samt 1 Medlem valgt af Forretningsudvalget«.

Arbejdsmand *Aksel Olsen* og Kedelpasser *N. C. Larsen* anbefalede Forslaget.

Forskellige Forespørgsler besvaredes af Ordføreren, *Arnold Nielsen*, som fraraadede Vedtagelsen af den til § 9 stillede Ændring.

Denne forkastedes med 105 Stemmer mod 70. Derefter vedtoges Udvalgets Forslag enstemmigt.

Efter at der senere var foretaget Valg af Forretningsudvalgsmedlemmer valgtes følgende Medlemmer til Udvalget angaaende faglige Grænsestridigheder.

Lyngsie med 228 Stemmer, *Carl Gran* med 228, *I. A. Hansen* med 154, *Arnold Nielsen* med 134 og Murer *Chr. Petersen* med 128 Stemmer.

Suppleanter blev *Gustav Olsen* af kvindeligt Arbejderforbund, Snedker *Martin Petersen*, Bødker *Anton Andersen* og Bager *J. P. Nielsen*.

Dagsordenens Punkt 12.

Arbejderskolen.

Stauning indledede ved at erindre om den Trang, der i mange Aar havde været blandt Arbejderne til Kundskabs Erhvervelse, som et Middel i Arbejderklassens Befrielseskamp. Udvalget, der var nedsat af de faglige og politiske Organisationer havde tænkt Oprettelse af en Dagskole med 3—4—6 Maaneders Ophold og foretaget Undersøgelser i Udlandet, for at faa Sagens økonomiske Side og benyttede Undervisningsplaner fuldt belyst.

De Oplysninger, der herved var indhentet havde bevirket, at Udvalget ikke paa nærværende Tidspunkt turde fremsætte Forslag om Oprettelse af en Dagskole, fordi dette vilde blive for dyrt.

Partiskolen i Tyskland havde for et seks Maaneders Kursus for 31—33 Elever haft en Udgift paa 60,000 Kr.

Brunsviks Folkehøjskole i Sverig havde anvendt 63,349 Kr. 39 Øre til Uddannelsen af 77 Elever, og paa Skolen i Oxford betaltes der 1000 Kr. pr. Aar pr. Elev.

Foruden disse Beløb kom saa Udgiften til Ophold for Eleven og hans Familie.

En kyndig Skolemand havde kalkuleret Udgifterne til en Dagskoles

Oprettelse herhjemme. Man kunde sikkert regne med ca. 30,000 Kr. for et Kursus paa 20 Elever.

Udvalget var derfor enigt om at anbefale, at man indtil videre bibeholdt den Ordning, der var prøvet i København, og at man Tid efter anden søgte Udvidelser til Provinserne.

Taleren gjorde nærmere Rede for den københavnske Skoles Drift og de indhøstede Erfaringer, og anbefalede følgende Forslag, som tager Sigte paa Aftenskolens Bibeholdelse.

»Indtil en Skole i mere udviklet Form — Dagskole — kan paabegyndes, oprettes i den kommende Vinter en socialdemokratisk Arbejderskole i København, og hvor Forholdene tillader det udenfor København lignende Skoler, med Aftenkursus i de Fag, hvori der er undervist paa den af de københavnske Organisationer oprettede Aftenskole. Undervisningen skal foregaa i et Halvaarskursus, og Elever optages i det Omfang, som Midler og Lærerkræfter tillader det.

Udgifterne til Undervisningen tilvejebringes ved en fastsat Betaling fra Organisationerne for de Elever, som disse udpeger og henviser til Skolen, samt eventuelt ved Tilskud fra de samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund, efter Forhandling med disse Organisationers Ledelse.

Aftenskoler udenfor København, af lignende Beskaffenhed som den foran nævnte, oprettes forsaavidt de nødvendige Lærerkræfter kan skaffes og Midlerne tilvejebringes som foran anført.

Hele Skolevirksomheden ledes af en Bestyrelse paa 7 Medlemmer, valgte af De samvirkende Fagforbund (3 Medlemmer) og af Socialdemokratisk Forbund (3 Medlemmer) samt af Eleverne i København (1 Medlem).

Mindst ét Medlem skal tilhøre Lærerpersonalet.

For saa vidt der oprettes Kursus udenfor København, vælges der af Organisationerne i betræffende By et Udvalg paa 3 Medlemmer til Ledelse af Virksomheden, efter Samraad med den af Hovedorganisationerne valgte Bestyrelse.

Til Aftenskoleundervisningen kan, om det anses formaalstjenligt, knyttes Foredragsrækker.«

* * *

Det paalægges Bestyrelsen for Skolen, at arbejde videre paa Planerne om Oprettelsen af en større og mere omfattende Undervisningsvirksomhed, men for saa vidt der hertil maatte udkræves Støtte af Hovedorganisationerne, vil Beslutning være at tage paa senere Generalforsamling og Partikongres.«

Billedskærer *Klüver*, som havde været Elev paa Skolen, anbefalede at man snarest søgte Dagskole oprettet, da det næsten var umuligt for Elever baade at passe deres Dagsgerning og Aftenundervisningen, som krævede et betydeligt Hjemmearbejde.

Murer *Bilde* fandt, at det var et tarveligt Resultat at naa, hvis man ikke gik videre end til Udvalgets Forslag.

I Esbjerg havde man oprettet en Skole, der var god. Taleren anbefalede derfor følgende Resolution:

»Generalforsamlingen paalægger Forretningsudvalget paa Grundlag af de i det sidste Aar indhøstede Erfaringer, saa hurtigt som muligt, at føre Tanken om Arbejderskolen ud i Livet med den alt i Esbjerg oprettede Arbejderhøjskole som Mønster«.

Efter at forskellige Talere havde haft Ordet, udtalte Ordføreren, at man selvfølgelig vilde tage Esbjerg Skolen til Mønster, *hvis* den var den bedste.

Bildes Resolution forkastedes, og følgende af det nedsatte Udvalg foreslaaede blev vedtaget:

»De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling slutter sig til det Forslag om Arbejderskolen, som det derom nedsatte Udvalg har fremsat og overdrager Forretningsudvalget at foretage Valg af Medlemmer til Bestyrelsen samt at yde den Støtte, som det maatte anse det forsvarligt og fornødent at yde til Foretagendet.

Spørgsmaalet om Arbejderskolen sættes som fast Punkt paa Dagsordenen ved følgende Generalforsamlinger«.

Dagsordenens Punkt 13.

Formen for fremtidige Regnskaber over Indsamlinger.

Bødker *Anton Andersen* anbefalede paa det paa forrige Generalforsamling nedsatte Udvalgs (Væver *Arnskov*, Former *Ludv. Christensen*, Typograf *Laur. Jensen*, Bødker *Anton Andersen* og Slagter *Will. Larsen* [sidstnævnte er senere afgaaet ved Døden]) Vegne, at man angaaende Formen for fremtidige Regnskaber maatte tilraade:

1) at Specifikationerne bibeholdes, og 2) at alle Bidrag fra Medlemmer (saavel obligatoriske som frivillige Bidrag) bør indbetales gennem deres respektive Fagforbund.

Uden Diskussion vedtoges Forslaget enstemmigt.

Dagsordenens Punkt 14.

Valg af Medlemmer til Forretningsudvalget, Kasserer og Revisionskomité.

Til Formand valgtes *Carl F. Madsen*. Til Næstformand Typograf *P. Hvidtfeldt*. Til Sekretærer *Carl Gran* og *Otto Smith*. Til Kasserer *Em. Svendsen*.

Til Forretningsudvalgsmedlemmer valgtes: Arbejdsmand *Lyngsie* med 299, Smed *I. A. Hansen* med 260, Skræder *Will. Arup* med 219, Tobaksarbejder *Alfr. Christiansen* og Murer *Chr. Petersen* med 215, Bødker *Anton Andersen* med 165, Maler *Rud. Poulsen* med 160 og Tapetserer *Jønsson* med 165 Stemmer.

Til Suppleanter valgtes Former *Arnold Nielsen*, Snedker *Martin Petersen*, Arbejdsmand *P. Mikkelsen*, Syerske Fru *Emma Petersen* og Skotøjsarbejder *Lauritz Jørgensen*.

Til Revisorer valgtes Cigararbejder *Vilh. Nygaard* med 276, Maskinarbejder *Niels Lundbye* med 252 og Typograf *L. Jensen* med 195 Stemmer. Revisor-Suppleanter blev Karetmager *Em. Olsen* og Murer *P. C. Olsen*.

Under Generalforsamlingen kom Formanden for Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund, Tapetserer *Jønsson* hjem fra en Rejse til Stockholm, hvor han i sin Egenskab af Formand for nævnte Organisation havde deltaget som Repræsentant i den svenske Landsorganisations Delegeretmøde.

Jønsson, der er Medlem af Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark, skildrede Forholdene i Sverig for Tiden; de var alt andet end lyse for Arbejder-Organisationerne, men man haabede paa, at fortsat Energi og Trofasthed mod Arbejderklassens Program skulde bære gode Frugter, trods alle mørke Udsigter. En Hilsen og Forvisning om fortsat godt Samarbejde med de danske Arbejderorganisationer bragte Jønsson med fra Broderorganisationernes Repræsentanter.

Efter at Dagsordenen var udtømt holdtes korte Slutningstaler.

Landarbejder *Chr. Christiansen* takkede paa Landarbejderforbundets Vegne, fordi han havde faaet Lov til at overvære Generalforsamlingen, ligesom han takkede for den økonomiske Støtte Forbundet havde faaet. Vi haaber, at vi ved fælles Bestræbelser kan faa det vigtige Landarbejderspørgsmaal løst.

Ole Lian: Ibsen har engang sagt, at vi skal være os selv, men vi skal ikke være os selv nok. Lockoutens heldige Afslutning vil vække Tilfredshed over hele Skandinavien. Jeg beundrer de danske Fagforeningsmænd, fordi de har forstaaet at udøve Selvbeherskelsens vanskelige Kunst. Med disse Ord en Tak for disse interessante Dage.

Dirigenten, *Vilh. Nygaard*, bragte Gæsterne en Tak for deres Tilstedeværelse og markerede Fællesskabet mellem alle Arbejdere, uanset om det var By- eller Landarbejdere, danske eller norske.

Formanden udtalte til Slut: Vi har levet i Højspænding i nogle Dage. Det gælder nu at styrke vore Organisationer, thi den Dag er maaske ikke fjern, da der atter bliver stødt i Krigstrompeten. Et Leve for De samv. Fagforbund!

Staaende sang Forsamlingen Socialisternes Marsch, og dermed var denne historiske Generalforsamling endt.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 48 ❋ KØBENHAVN DEN 3. JUNI 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene i Næstved, Præstø og Vejle. Drejerne i København og Aarhus. Karetmagerne paa Lolland-Falster. Slagteriarbejderne i Aalborg. Sømænd og Søfyrbødere slutter Overenskomst med Østasiatisk Kompagni). Arbejdsløsheden i Marts 1911.

Den faste Voldgiftsret.

Murersvendene ktr. Murermester Rothe paa Christiansborg Slot.

Sag Nr. 39.

Under 22. Maj d. A. har De samvirkende Fagforbund paa Murerforbundets Vegne ladet Hr. Rothe indklage for den faste Voldgiftsret. Anledningen er følgende:

Hr. Rothes Svende forlangte i November 1910 »Spaserepenge« for tabte Arbejdstimer paa Christiansborg Slot. *Fagets* Voldgiftsret gav Svendene Ret i, at de havde Krav paa Betaling for 737 Timer à 50 Øre, eller »saa stort et Beløb, som det er Mesteren muligt, uden Tab for sig selv, at faa refunderet af Arbejdsmændene«, der efter Voldgiftsrettens Mening ved en iværksat Standsning var Skyld i Tabet af de nævnte Arbejdstimer.

Senere (i Decbr. 1910) blev Murarbejdsmændenes Fagforening ved Kendelse af den faste Voldgiftsret tilpligtet at betale 1000 Kr. til Arbejdsgiverforeningen, der optraadte paa Rothes Vegne. De 1000 Kr. var Erstatning for Rothes Tab ved Stansningen, og Arbejdsgiverforeningen gjorde som Støtte for sit Erstatningskrav bl. a. gældende, at Rothe stod overfor et anerkendt Krav fra Svendenes Side om »Spaserepenge«.

Svendenes Krav var imidlertid under Stansningens Varighed vokset, og ved en fornyet Behandling af deres Krav afsagde Fagets Voldgiftsret den Kendelse, at der nu tilkom Svendene Erstatning for 2574½ Timer à 50 Øre, dog kun hvis der inddrives Bøde fra Murarbejdsmændene, og i saa Fald saaledes, at *Murersvendenes Fordring gaar forud for det Tab*, som Mesteren har lidt ved Arbejdsstansningen.

Da den Murarbejdsmændene idømte Bøde var betalt, forlangte Murersvendene hos Rothe at faa dækket de forfaldne Spaserepenge; men Hr. Rothe henviste til Murerlavet. Henvendelser her viste sig imidlertid ogsaa frugtesløse, hvorfor Sagen er indbragt for den faste Voldgiftsret.

Den 26. Maj d. A. foretoges der paa Rettens Initiativ Forligsprøve, hvor der opnaaedes Enighed om følgende:

»Murerlavet forpligtede sig til inden Udgangen af indeværende Uge at udbetale Murersvendenes Fagforening i København 956 Kr. 18 Øre som fuld Opgørelse af Tvisten om Spaserepenge paa Murermester Rothes Byggeforetagende paa Christiansborg Slot for Tiden fra 30. Oktober 1910 til 6. Januar 1911.

Fagforeningen forbeholder sig at indbringe for Fagets Voldgiftsret Spørgsmaalet om Spaserepenge for 764½ Time, der er gaaet tabt for Svendene ved den fortsatte Konflikt paa Christiansborg Slot indtil 19. Maj d. A.«

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene i Næstved. Den tidligere Overenskomst med Købmandsforeningen var opsagt og udløben

1. April d. A., og der var ikke opnaaet Enighed mellem Parterne om en ny.

Ved et Møde den 22. Maj, hvor Parterne og Hovedorganisationerne var repræsenteret, blev man enig om en 3-aarig Overenskomst.

Timelønnen, som før var 34 Øre, forhøjedes straks til 36 Øre. Ugelønnen, som for faste Arbejdere var 18 Kr., forhøjedes straks til 20 Kroner.

Desforuden gennemførtes forskellige andre Forbedringer.

Arbejdsgiverne kan inden 1. December 1913 forlange Overenskomsten forlænget i to Aar paa Betingelse af, at Timelønnen forhøjes med yderligere en Øre og at den for visse Aflæsnings- og andre Arbejder fastsatte Timeløn (42 Øre) forhøjes med 3 Øre (til 45 Øre).

Arbejdsmændene i Præstø. Forbundet havde opsagt den hidtil gældende Overenskomst, som udløb den 1. April uden at Enighed var opnaaet om en ny.

Sagen blev henvist til Hovedorganisationerne, og ved et Fællesmøde den 22. Maj opnaaedes Enighed.

Timelønnen, der hidtil havde været 31 Øre for faste og 34 Øre for løse Arbejdere, forhøjedes til henholdsvis 33 og 35 Øre. Der gives en Række Tillæg for forskelligt Arbejde. Overenskomsten gælder i tre Aar. Inden den 1. Decbr. 1913 skal Arbejdsgiverne dog kunne forlange Overenskomsten forlænget i 2 Aar imod at forhøje Lønsatserne med en Øre.

Arbejdsmændene i Vejle. I denne By har Timelønnen hidtil været 37 Øre. Dansk Arbejdsmandsforbund havde forlangt Timelønnen hævet med 2 Øre straks til 39 Øre og var villig til at lade denne Lønsats gælde i 2 Aar. Arbejdsgiverne vilde kun i Løbet af en femaarig Periode lade Lønnen stige til 39 Øre.

Ved et Fællesmøde den 22. Maj, hvor Hovedorganisationerne ogsaa var repræsenteret, kom man ikke videre, hvorfor Forhandlingerne afbrødes, uden at Enighed var opnaaet.

Drejerne i København og Aarhus. Forbundet har faaet Sanktion til Opsigelse af de gældende Overenskomster i ovennævnte Byer.

Forbundet har tidligere opsagt Overenskomster i en Række andre Byer. Ialt har Opsigelser fundet Sted for 268 Medlemmer.

Karetmagerne paa Lolland-Falster. Efter 3 Ugers Strejke har Forbundet afsluttet Overenskomst med den lolland-falsterske Mesterforening. Timelønnen, som hidtil har været 37 Øre, forhøjes straks til 39 Øre, og fra 1. Maj 1912 til 40 Øre.

Arbejdstiden er nedsat fra 10 til 9½ Time pr. Dag.

Overenskomsten, som omfatter ca. 20 Mand, gælder til 1. Marts 1913.

Slagteriarbejderne i Aalborg. I Nr. 38 af »Arbejderen« af denne Aargang meddelte vi, at Dansk Slagteriarbejderforbund havde faaet Sanktion til Opsigelse af Overenskomsten for Tarmrensere hos *A/S I. D. Koopmanns Svineslagterier.* 6 mandlige og 10 kvindelige Arbejdere beskæftigedes i denne Branche af Firmaet.

Den 24. Maj har Forbundet sluttet ny Overenskomst efter en Forhandling:

Minimallønnen for mandlige Arbejdere forhøjedes ved denne Lejlighed fra 21 Kr. til 23 Kr. om Ugen. 1 Kr. straks og 1 Kr. næste Aar. Overarbejdsbetalingen forhøjedes fra 60 til 65 Øre pr. Time.

Kvindernes Minimalløn forhøjedes fra 14 Kr. til 16 Kr. pr. Uge.

Betalingen for Overarbejde fastsattes for disse til 45 Øre pr. Time.

Lærlingenes Ugeløn forhøjedes til 9 Kr. pr. Uge det første Aar, 12 Kr. det andet, 14 Kr. det tredie og 17 Kr. det fjerde Aar.

Alle Lønninger er iøvrigt forhøjet med 2 Kr. pr. Uge. Overenskomsten har 3 Aars Varighed.

Endvidere indeholder denne Overenskomst Bestemmelser om 3 Dages Sommerferie og Frihed fra Kl. 12 Middag den 1. Maj.

Sømænd og Søfyrbødere slutter Overenskomst med Østasiatisk Kompagni. Søfyrbødernes Forbund og Sømændenes Forbund har hver for sig sluttet Overenskomst med *Østasiatisk Kompagni*, og disse Overenskomster byder bedre Arbejdsvilkaar end de, der bydes af andre Selskaber.

For befarne *Fyrbødere* er Hyren straks 65 Kr., efter et Aars Tjeneste 70 Kr. og efter 3 Aars Tjeneste 75 Kr.

For befarne *Matroser* er Hyren 65 Kr., efter to Aars Tjeneste 70 Kr. og efter 4 Aars Tjeneste 75 Kr.; for Tømmermænd stiger Hyren til 82½ Kr. i samme Tidsrum.

Arbejdstiden er i det væsentlige som i andre Selskabers Skibe. Der er dog ved de afsluttede Forhandlinger gennemført den meget betryggende Forbedring af de tidligere Forhold, at Dagholdet har 2 Timer Middag, saasnart Skibet kommer gennem Suezkanalen; ogsaa paa andre Omraader indeholder Overenskomsten Forbedringer af de hidtilværende Forhold.

Østasiatisk Kompagni beskæftiger gennemgaaende mere end hundrede Søfyrbødere og lige saa mange Sømænd, og de to Søarbejderorganisationer er ganske naturligt tilfredse med at have opnaaet et efter Forholdene godt Resultat.

Arbejdsløsheden

i Marts 1911:

De i Fortegnelsen nævnte 45 Fag eller Organisationer have meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i Marts 1911 for ialt ca. 89,700 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang c. 10,300 eller 11,5 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til c. 259,100 eller gennemsnitlig 2,71 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Tekstilarbejdere, Telefonarbejdere, Malere, Murarbejdsmænd, Bogbindere, Glasarbejdere, Kvindeligt Arbejderforbund, forskellige Foreninger under Dansk Arbejdsmandsforbund samt Arbejdsmandsorganisationerne i Gentofte og Omegn samt i Randers. Ikke medtagne i Oversigten ere Blikkenslagerne og Elektrikerne, der vare i Konflikt.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	108	108	11	270	407	237	16	432	515	345	27	702
Bagere og Konditore	1049	1049	243	6804	996	996	141	3948	2045	2045	384	10752
Sukkervarearb. m. m.	96	96	7	198	68	68	9	261	164	164	16	459
Bryggeriarbejdere	2180	2180	14	261	1315	1315	24	421	3495	3495	38	682
Slagteriarbejdere	175	175	6	168	1455	1455	32	581	1630	1630	38	749
Skraatobaksarbejdere	112	112	4	108	281	281	12	227	393	393	16	335
Tobaksarbejdere	3023	3023	389	10978	1486	1486	98	2967	4509	4509	487	13945
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2200	2200	56	550	1470	1470	55	1064	3670	3670	111	1614
Hattearbejdere	152	152	5	237	74	74	2	54	226	226	7	291
Skotøjsarbejdere	1897	1897	147	2622	982	863	48	1160	2879	2760	195	3782
Barberere	90	90	22	537	—	—	—	—	90	90	22	537
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	108	108	24	618	57	53	20	502	165	161	44	1120
At overføre	11190	11190	928	23351	8591	8298	457	11617	19781	19488	1385	34968

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (København. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	11190	11190	928	23351	8591	8298	457	11617	19781	19488	1385	34968
Murere	1598	1598	600	19000	3504	1743	334	7763	5102	3341	934	26763
Hustømrere	1075	1075	392	9423	2719	2666	403	14813	3794	3741	795	24236
Skibstømrere	—	—	—	—	305	305	49	812	305	305	49	812
Snedkere	3060	3060	670	19230	3106	3106	459	13660	6166	6166	1129	32890
Billedskærere	102	102	16	302	41	41	5	201	143	143	21	503
Glarmestere	74	74	20	442	26	20	3	69	100	94	23	511
Sadelmagere	620	620	99	2820	341	262	9	240	961	882	108	3060
Skorstensfejere	63	63	1	24	—	—	—	—	63	63	1	24
Ovnsættere	11	11	8	106	—	—	—	—	11	11	8	106
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	548	548	47	1265	1384	1384	81	1950	1932	1932	128	3215
Bødkere	265	265	20	582	406	406	22	898	671	671	42	1480
Drejere	66	66	4	126	219	219	13	403	285	285	17	529
Karetmagere	259	259	10	200	419	381	41	664	678	640	51	864
Barnevognsarbejdere	33	33	1	31	—	—	—	—	33	33	1	31
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	107	107	1	27	84	84	0	0	191	191	1	27
Hvidgarvere	42	42	2	38	39	39	2	26	81	81	4	64
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	615	615	2	33	—	—	—	—	615	615	2	33
Pottemagere	43	43	0	0	40	40	1	28	83	83	1	28
Stenarbejdere	120	30	0	0	360	208	4	98	480	238	4	98
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Metaltrykkere	68	68	7	159	—	—	—	—	68	68	7	159
Gørtlere og Metalarb.	262	262	26	983	78	78	7	233	340	340	33	1216
Urmagere	43	43	3	131	43	43	2	30	86	86	5	161
Smede og Maskinarb.	5330	5330	352	10125	4720	4720	186	4927	10050	10050	538	15052
Formere	350	350	43	1387	1030	1030	151	4908	1380	1380	194	6295
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	181	78	0	0	866	704	0	0	1047	782	0	0
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	273	273	7	307	89	77	1	83	362	350	8	390
Typografer	2300	2300	131	4210	1320	1312	58	1637	3620	3612	189	5847
Sømænd	1200	1200	20	120	1200	1200	50	600	1200	1200	70	720
Søfyrbødere	1200	1200	0	0	1200	1200	0	0	1200	1200	0	0
Kedel- og Maskinpass.	746	746	31	687	635	635	21	507	1381	1381	52	1194
Kellnere	758	758	121	3500	282	282	33	900	1040	1040	154	4400
Dansk Arbejdsmandsf.	13100	10947	1463	44656	17400	16443	2861	48611	30500	27390	4324	93266
Sporvejsfunktionærer	1771	1771	6	156	—	—	—	—	1771	1771	6	156
Tilsammen	47473	45127	5031	143421	48047	44526	5253	115677	95520	89653	10284	259098

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 49 ❁ KØBENHAVN DEN 10. JUNI 1911 ❁ 7. AARGANG

INDHOLD: Sygelighedsforholdene blandt Arbejdere i Virksomheder med kontinuerlig Drift og i sundhedsfarlige Virksomheder. Lønbevægelser og Konflikter (Lockouternes Efterslet. Garverne i København. Kedelpasserne i Roskilde. Korkskærerne i København. Kuskene hos Vognmandsforeningen i Aalborg og Nørre-Sundby. Possementmagerne i København. Skorstensfejersvendene i København. Slagteriarbejderne i Brøndersley). Ned med De samvirkende Fagforbund! Kongresser.

Sygelighedsforholdene blandt Arbejdere i Virksomheder med kontinuerlig Drift og i sundhedsfarlige Virksomheder.

I Skrivelse til Indenrigsministeriet af 1. Marts 1906 fremhævede Arbejdsraadet Ønskeligheden af, at der under betryggende Form foranstaltedes en fyldestgørende Undersøgelse af Sundhedstilstanden hos Arbejderne i Virksomheder med kontinuerlig Drift saavel som i Virksomheder, hvor Arbejdet ifølge de af Arbejds- og Fabrikstilsynet indvundne Erfaringer maa anses for at være særlig skadeligt for Sundheden.

I Anledning heraf har Statens Statistiske Bureau efter Anmodning fra Indenrigsministeriet og efter Samraad med Sygekasseinspektøren, Arbedsraadet samt Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet forsøgt at tilvejebringe de til en saadan Undersøgelse fornødne Oplysninger. Disse mente man kun kunde fremskaffes ved Udsendelse af Spørgeskemaer til Sygekasserne for derigennem at faa Oplysning om disses Medlemmers Sygdomsforhold i 1908. For at tilvejebringe den Sammenligningsbasis, der er nødvendig for Maalingen af den specielle Fag-Sygelighed i de forskellige Erhverv, udvidedes Undersøgelsen til at omfatte et stort Antal Sygekassemedlemmer, hvis Beskæftigelse ikke kunde antages at gøre dem særlig sygdomsdisponerede. Ialt indgik Oplysninger om ca. 120,000 Sygekassemedlemmers Sygelighed i Aaret 1908. Hovedresultaterne af de paa Grundlag af dette Materiale tilvejebragte Oplysninger om Sygelighedsforholdene blandt Arbejdere, der ere beskæftigede ved kontinuerlig Drift og i sundhedsfarlige Virksomheder, anføres nedenfor.

I Beretningen om Arbejds- og Fabriktilsynets Virksomhed i Finansaaret 1905—06 findes en Fortegnelse over de under Arbejds- og Fabriktilsynet inddragne Bedrifter, som anvende kontinuerlig Drift. Der gives her tillige Oplysning om de enkelte Fags Arbejdertal. Nedenfor meddeles paa Grundlag heraf de vigtigste Fag, som anvende kontinuerlig Drift, med Angivelse af det Antal Arbejdere, som beskæftiges i dc Afdelinger af de paagældende Virksomheder, som drives kontinuerligt. Det er en Selvfølge, at det samlede Arbejdertal i mange af de paagældende Virksomheder langt overstiger dette Antal.

Gasværker	ca.	750 Arb.
Cementfabrikker	»	400 —
Teglværker	»	400 —
Anden Lervareindustri	»	100 —
Papirfabrikker	»	440 —
Kornmøller	»	160 —
Sukkerraffinaderier	»	130 —
Oliemøller	»	130 —
Spritfabrikker	»	100 —
Bagerier	»	100 —

Desuden findes der en Række andre Fag med kontinuerlig Drift, men disse ere dog alle af mindre Betydning, idet det Arbejdertal, som arbejder kontinuerligt, ikke i noget af disse Fag naar 100. Af saadanne Fag skal nævnes Glasværker, Bryggerier, Saltraffinaderier, Virksomheder for Afvulkanisering af Gummi, Træsliberier og Cellulosefabrikker, Svovlsyrefabrikker og Kaolinslemmerier.

De sundhedsfarlige Erhverv omfatte efter Meddelelse fra Arbejds- og Fabriktilsynet særlig følgende Fag: Cementfabrikker, Glasværker, Sukkerraffinaderier, Metalvarefabrikker, Svovlsyre- og Gødningsfabrikker, Skriftstøberier, Kludesortering, Bundtmagerier, Fjerrenserier og Krølhaarsfabrikker. Som det fremgaar af det foregaaende, arbejdes der i en Del af disse Virksomheder, nemlig Cementfabrikker, Glasværker, Sukkerraffinaderier og Svovlsyrefabrikker, med kontinuerlig Drift.

Man kan herefter dele de Virksomheder, hvis Arbejderes Sundhedstilstand burde omfattes af Undersøgelsen, i tre Grupper, nemlig 1) Sundhedsfarlige Virksomheder med kontinuerlig Drift, 2) Virksomheder, der ikke anses for sundhedsfarlige, men som anvende kontinuerlig Drift, og 3) Sundhedsfarlige Virksomheder, der ikke anvende kontinuerlig Drift.

Forinden man gaar over til en Undersøgelse af Sundhedstilstanden i de enkelte Virksomheder, skal man gøre opmærksom paa, at da adskillige af de nævnte Fag kun tæller et meget lille Antal Arbejdere, da endvidere det indsamlede Matariale kun omfatter ca. en Femtedel af samtlige Sygekassemedlemmer, og da der tilmed sikkert er adskillige Arbejdere i de nævnte Virksomheder, som ikke ere i Sygekasse, omhandler det statistiske Materiale for de fleste af de nævnte Fag kun en forholdsvis lille Del af Arbejderne, og et helt paalideligt Udtryk for de paagældende Fags Sygelighed vil derfor ikke kunne udledes heraf. Paa den anden Side er de Sygekasser, som Undersøgelsen omfatter, udvalgt saaledes, at man først og fremmest har medtaget saadanne, om hvilke man vidste eller havde Formodning om, at de i særlig Grad havde Medlemmer, der vare beskæftigede ved sundhedsfarlige Erhverv eller i Bedrifter med kontinuerlig Drift.

Af de nævnte Grunde har det kun kunnet lade sig gøre at udarbejde statistiske Oplysninger om Sundhedstilstanden blandt Arbejderne i nogle enkelte af de nævnte Fag. Undersøgelsen omfatter kun mandlige Arbejdere.

Til Sammenligning med den normale Sygelighed skal først anføres nedenstaaende Tabel, der for alle de mandlige Sygekassemedlemmer, som Undersøgelsen omfatter, angiver det gennemsnitlige Antal Sygedage pr. Medlem, Antallet af Sygdomstilfælde for hver 100 Medlemmer og Sygdommenes gennemsnitlige Varighed.

	Antal mandl. Sygekassemedl., om hv. Oplysn. foreligge	Antal Sygdomstilf. for hver 100 Medl.	Antal Sygedage pr. Medlem.	Sygdommenes gennemsnitlige Varighed. Dage.
Under 20 Aar....	4,065	30	5.7	19.1
20—30 —	12,413	29	5.8	19.9
30—40 —	15,398	32	6.5	20.5
40—60 —	18,008	37	9.1	24.5
60 Aar og derover	3,493	49	14.2	29.1
Ialt...	53,377	34	7.6	22.6

I. Sundhedsfarlige Virksomheder med kontinuerlig Drift.

Cementfabrikker. Der foreligger Oplysninger om Sundhedstilstanden blandt 614 Arbejdere ved Cementfabrikker. Antallet af Arbejdere i de forskellige Aldersgrupper, Antallet af Sygdomstilfælde for hver 100 Arbejdere, Antal Sygedage pr. Arbejder samt Sygdommens gennemsnitlige Varighed fremgaar af nedenstaaende Tabel.

Cementfabrikker. Mandlige Arbejdere.	Antal Arbejdere, om hvilke Oplysn. foreligge.	Antal Sygdomstilf. for hver 100 Arbejd.	Antal Sygedage pr. Arbejder.	Sygdommenes gennemsnitlige Varighed. Dage.
Under 20 Aar....	7	46	4.0	8.7
20—30 —	155	42	9.9	23.6
30—40 —	252	55	13.0	23.6
40—60 —	184	50	14.3	29.0
60 Aar og derover	16	49	10.4	21.3
Ialt...	614	50	12.4	25.0

Det fremgaar ved en Sammenligning af disse Tal med de ovenfor for de ca. 53,000 Sygekassemedlemmer udregnede, at Cementfabrik-Arbejdernes Sygelighed er betydelig større end den normale. Af de mandlige Sygekassemedlemmer er i Gennemsnit hver tredie syg i Løbet af et Aar, men af Arbejderne ved Cementfabrikkerne hver anden, og det gennemsnitlige Antal Sygedage pr. Arbejder er 12.4 Dage om Aaret mod 7.6 for samtlige mandlige Sygekassemedlemmer. Ogsaa Sygedagenes gennemsnitlige Varighed er noget længere for Cementfabrikkernes Arbejdere end normalt (henholdsvis 25.0 og 22.6 Dage). Et lignende Forhold genfindes indenfor de enkelte Aldersklasser, men Bevægelsen er her noget uregelmæssig, hvorved man dog bør holde sig det ringe Antal Cementfabrikarbejdere, Undersøgelsen omfatter, for Øje.

Sukkerraffinaderier. Der foreligger Oplysning om Sundhedstilstanden blandt 106 Arbejdere i Sukkerraffinaderier. For hver 100 Arbejdere forefaldt der 65 Sygdomstilfælde, og Antallet af Sygedage pr. Arbejder udgjorde 10.4 Dage. Sygeligheden er altsaa ogsaa her større end den sædvanlige. Sygdommenes gennemsnitlige Varighed er derimod kun 15.9 Dage, altsaa mindre end den normale. Inden for de enkelte Aldersklasser er Forholdene noget varierende, men som almindelig Regel kan det dog siges, at Arbejderne ved Sukkerraffinaderierne har en større Sygelighed end den sædvanlige.

Svovlsyre- og Gødningsfabrikker. Der foreligger Oplysning om 90 Arbejdere. Den konstaterede Sygelighed for disse er meget større end den normale, idet næsten alle de paagældende Arbejdere (94 pCt.) vare syge i Løbet af Aaret 1908 og Antallet af Sygedage pr. Medlem var 17.9 Dage eller over dobbelt saa stort som det normale Antal Sygedage. Sygdommenes gennemsnitlige Varighed var 19.1 Dage eller noget mindre end Gennemsnittet. Disse Resultater meddeles dog med det Forbehold, som følger af, at de ere fremgaaede af ret smaa Tal. Det samme gælder

Glasværkerne, for hvilke der kun foreligger Oplysning om 71 Arbejdere, af hvilke henimod en Tredjedel var syge i Løbet af Aaret, medens Antallet af Sygedage pr. Arbejder var knap 5 og Sygdommenes gennemsnitlige Varighed 15 Dage. Sygeligheden for disse Arbejdere har altsaa i det paagældende Aar været mindre end normalt.

II. Virksomheder, der ikke anses for sundhedsfarlige, men som anvender kontinuerlig Drift.

Gasværker. Der foreligger Oplysning om Sundhedstilstanden blandt 402 Gasværksarbejdere, jfr. følgende Tabel:

Gasværker. Mandlige Arbejdere.	Antal Arbejdere, om hvilke Oplysn. foreligge.	Antal Sygdomstilf. for hver 100 Arbejd.	Antal Sygedage pr. Arbejder.	Sygdommenes gennemsnitlige Varighed. Dage.
Under 20 Aar....	1	»	»	»
20—30 —	38	40	10.6	26.8
30—40 —	157	56	10.3	18.4
40—60 —	198	77	13.4	17.4
60 Aar og derover	8	»	»	»
Ialt...	402	67	12.6	18.9

Det vil ses, at Gasværksarbejdernes Sygelighed er betydelig større end det normale. Antallet af Sygdomstilfælde er i Gennemsnit for Gasværksarbejderne dobbelt saa stort som for samtlige Sygekassemedlemmer, og Antallet af Sygedage pr. Medlem er 68 pCt. større end det normale. Et lignende Forhold gælder for de enkelte Aldersklassers

Sygelighed. Sygdommenes gennemsnitlige Varighed er derimod mindre end normalt.

Papirfabrikker. Der foreligger Oplysning om Sundhedstilstanden blandt 257 Arbejdere ved Papirfabrikker, jfr. nedenstaaende Oversigt.

Papirfabrikker. Mandlige Arbejdere.	Antal Arbejdere, om hvilke Oplysn. foreligge.	Antal Sygdomstilf. for hver 100 Arbejd.	Antal Sygedage pr. Arbejder.	Sygdommenes gennemsnitlige Varighed. Dage.
Under 20 Aar....	2	»	»	»
20—30 —	66	53	8.8	16.3
30—40 —	117	59	9.0	15.4
40—60 —	59	65	9.1	14.1
60 Aar og derover	13	99	10.6	10.7
Ialt...	257	60	9.0	14.9

I Gennemsnit for samtlige Arbejdere ved Papirfabrikker er Sygeligheden — som det fremgaar af disse Tal — større end den normale Sygelighed for Sygekassemedlemmer, idet der for hver 100 Arbejdere falder 60 Sygdomstilfælde i et Aar (mod 34 for alle mandlige Sygekassemedlemmer) og det gennemsnitlige Antal Sygedage pr. Arbejder er 9 Dage (mod 7.6 Dage normalt); Sygdommenes gennemsnitlige Varighed er derimod mindre end normalt. Deles Papirfabrik-Arbejderne i Aldersgrupper, synes det, som om den høje Sygelighed overvejende falder paa de yngre Aldersklasser (indtil 40 Aar).

Med Hensyn til Arbejdere ved *Teglværker* og ved anden *Lervareindustri* samt i *Bagerier* og *Bryggerier, Kornmøller, Oliemøller, Spritfabrikker* m. v., i hvilke Virksomheder der ogsaa anvendes kontinuerlig Drift, har Bureauet Oplysning om Sygelighedsforholdene for et større eller mindre Antal Arbejdere, men da det ikke har været muligt at udsondre den Del, der arbejder under kontinuerlig Drift, ere de paagældende Oplysninger i denne Sammenhæng uden Interesse.

III. Sundhedsfarlige Virksomheder, der ikke anvende kontinuerlig Drift.

Der foreligger Oplysninger om Sundhedstilstanden blandt 187 Arbejdere i *Metalvarefabrikker.* Det gennemsnitlige Antal Sygdomstilfælde for hver 100 af disse Arbejdere var 39, det gennemsnitlige Antal Sygedage var 7.1 og Sygdommenes gennemsnitlige Varighed 18 Dage. Sygeligheden synes altsaa for disse Arbejdere at være mindre end normalt, men de absolutte Tal ere smaa, og fra Aldersklasse til Aldersklasse er der store Afvigelser.

Med Hensyn til de øvrige sundhedsfarlige Virksomheder, *Skriftstøberier, Kludesortering, Bundtmagerier, Fjerrenserier* og *Krølhaarsfabrikker,* foreligger der kun Oplysning om et saa ringe Antal Arbejdere, at paalidelige Resultater ikke lade sig udlede af Materialet.

Lønbevægelser og Konflikter.

Lock-outernes Efterslæt.

Da Forliget blev indgaaet d. 27. April mellem Hovedorganisationerne angaaende Løn- og Arbejdsvilkaar i Snedker-, Murer-, Elektriker- og Træindustriarbejderfaget, blev der indsat en saalydende Bestemmelse.

»Saafremt der ved Renskriften af de endelige Overenskomster opstaar nogen Divergens om, hvad der i Henhold til ovenstaaende er vedtaget mellem Parterne, afgøres dette af et Nævn, hvoraf hver af Parterne vælger 2, med Forligsmanden som Opmand.«

Denne Passus lader til at faa større Betydning end man den Gang tænkte sig.

Elektrikerne.

Umiddelbart efter Lock-outens Afslutning opstod der nemlig Konflikt i *Elektrikerfaget,* og Arbejdet blev kun delvis optaget.

Forbundet vilde hævde, at den nye Overenskomst tilsikrede alle Elektrikere en Mindsteløn paa 53 Øre, saasnart det første Aar efter Læretiden var overstaaet.

Fagets Arbejdsgivere, der er sam-

mensluttede i *Installatørforeningerne,* vilde derimod helst den modsatte Vej, saaledes at saa faa som mulig kom ind under Begrebet *Montører,* hvem de 53 Øre var ansat som Minimal for.

Arbejdsgiverne vilde kun betragte enkelte for at være Montører; Resten skulde kaldes Elektrikersvende, og for disse gjaldt Overenskomstens anden Minimallønsats paa 40 Øre.

Mesterforeningens Bestyrelse havde endda tilsendt Foreningens Medlemmer et Cirkulære, der paabød eller tilraadede en Indskrænkning af *Montørernes* Antal.

Inden Sagen henvistes til det ovenomtalte Nævn, traadte Repræsentanter for Parterne sammen d. 29. Maj, og da der opnaaedes Enighed mellem Parternes Repræsentanter, blev en Opmandskendelse overflødiggjort.

Ved Mødet søgte man at faa Klarhed over Forudsætningerne for den nye Overenskomsts Indgaaelse.

Det var forholdsvis let gjort, idet den nye Overenskomsts Minimallønsbestemmelse har ganske den samme Ordlyd som den gamle; blot er Minimallønsatserne, der for Ungsvende i det første Aar efter Læretiden var 35 Øre og for Montører 50 Øre, forhøjede til henholdsvis 40 og 53 Øre.

Deraf følger, at Bestemmelsen med denne Ændring af Satserne er at forstaa som forhen; thi ingen af Parterne har forbeholdt sig at faa lagt nogen ny Forstaaelse i den.

Allerede i Novbr. 1908 har der, foranlediget ved en Strid om Forstaaelsen af Udtrykket »Montør«, været ført en Sag for Fagets Voldgiftsret, der slog følgende fast:

»Udlærlinge af ældre end første Aargang og faguddannede Arbejdere af ældre end første Aargang skal have en Timeløn af mindst 35 Øre. Naar de er engagerede som Montører eller anvendes til særligt Arbejde som Montører, er deres minimale Arbejdsløn 50 Øre.«

Man enedes derfor om, at der ikke fra nogen af Siderne burde lægges Hindringer i Vejen for Arbejdets Genoptagelse, og at eventuelle Uoverensstemmelser burde afgøres i Henhold til Fagets Mæglingsregler. Den over Forhandlingerne førte Protokol har følgende Ordlyd:

»I Anledning af divergerende Opfattelse af Forliget i Elektrikerfaget er man paa et Møde i Dag i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og Dansk Elektrikerforbund enedes om følgende:

1) Da Overenskomsten med Hensyn til Minimallønningerne er bygget paa en Fornyelse af den tidligere Overenskomst, Afsnit C, er det en Forudsætning, at den til den tidligere Overenskomst Udløb gældende Voldgiftskendelse af 26. Nov. 1908 fremdeles er gældende, og at Timelønsbestemmelserne derfor er at praktisere som forhen, blot med den Forandring, som de forhøjede Minimallønninger medfører. Som Følge heraf har Faget to Minimallønninger, hvoraf den ene paa 40 Øre gælder for Elektrikere i Almindelighed, den anden, 53 Øre, gælder for Montører.

2) Forsaavidt forskellig Opfattelse af de ovenfor anførte Bestemmelser maatte have bevirket, *enten* at Elektrikere i større eller mindre Omfang ikke har genoptaget Arbejdet, *eller* at Installatører ved at byde deres Elektrikere lavere Vilkaar end hidtil, har forhindret Arbejdets Genoptagelse, maa dette anses for urigtigt, idet Forliget udtrykkelig paalagde begge Parter i videst muligt Omfang at genoptage Arbejdet, henholdsvis at genantage Arbejderne. Skulde der, efter at Elektrikerne er gaaet i Arbejde i deres gamle Pladser. hvilket, forsaavidt det ikke er sket, bør foregaa uopholdeligt, derefter opstaa Uenighed om, hvilken Løn der overenskomstmæssig tilkommer Arbejderen, bør Striden herom søges bilagt og afgjort efter Fagets Voldgiftsregler.

3) Medens det efter det foranførte ikke er berettiget, at enhver Elektriker efter Udløbet af det første Svendeaar begæres kaldt Montør for

derved at opnaa en almindelig Minimalløn for Faget af 53 Øre, staar det paa den anden Side den enkelte Installatør frit for uden særlig Tilladelse fra Installatørforeningen at antage til Montør, hvem han maatte anse for skikket dertil, og i saa stort Antal, som han maatte finde det rigtigt.«

Den 1. Juni genoptoges Arbejdet overalt, og skulde der opstaa yderligere Divergenser, vil disse blive behandlet efter Fagets Regler for Behandling af faglig Strid.

Træindustriarbejderne.

I dette Fag angik de opstaaede Divergenser fornemmelig Minimallønnen i Provinserne, som Forbundets Repræsentanter forudsatte skulde være 37 Øre straks overalt og fra Febr. 1912 38 Øre overalt, medens Fabrikanterne hævdede, at der intet nyt er fastslaaet for det første Aar af Overenskomstperioden, og at de gamle Forhold derfor fremdeles skal være raadende indtil Febr. 1912. Dette vil betyde, at Minimallønnen i Østifterne i det første Aar bliver lavere end i Jylland, nemlig kun 36 Øre.

Arbejdsgiverne støtter sig til *Ordlyden* af Forligsmandens Mæglingsforslag, der blev Grundlaget for den endelige Overenskomst, der senere sluttedes.

En anden lille Uoverensstemmelse angaar Forstaaelsen af de Vilkaar, hvorunder Akkorder under visse Forhold indgaas.

Den tredie og sidste Uoverensstemmelse er af lokal Natur.

Paa Kagerup Savværk blev d. 27. Februar udelukket 17 Medlemmer. Efter Lockoutens Afslutning vilde Fabrikanten kun genantage 4 à 5 Mand, da de øvrige Pladser var optaget af Strejkebrydere.

Forbundet vilde ikke anerkende dette Faktum som en gyldig Grund til at 12 af dets Medlemmer ikke kunde gaa i Arbejde.

Sagerne henvistes til Nævnet, som afholdt et Møde d. 2. Juni. Forligsmanden var dog ikke til Stede ved denne Lejlighed. Sagen blev ikke ordnet. Der opnaaedes kun Enighed om følgende Udtalelse:

»Det ifølge Forliget af 27. April 1911 ogsaa for Træindustrien fastsatte Nævn holdt Møde i Arbejdsgiverforeningen den 2. Juni, og forelaa der til Behandling:

1. Uoverensstemmelse angaaende Minimallønnen i Østifterne i Tiden indtil 1. Februar 1912.

Nævnet enedes om at paakalde Opmandens Kendelse.

2. Angaaende § 8 protesterede Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter i Nævnet mod, at dette Punkt behandledes, da der tilsyneladende ikke forelaa nogen Divergens om, hvad der stod i denne Paragraf, men kun fra Fagforbundets Side paapegedes en Række for begge Parter uheldige Konsekvenser, og enedes Nævnet sluttelig om at henstille til Organisationerne snarest muligt at optage Forhandlinger om eventuel Tydeliggørelse af Paragraffen.

3. Arbejdsgiverrepræsentanterne i Nævnet fremsatte derefter Ønske om, at der ogsaa søges fremskaffet en Ændring i § 15, og enedes man om ved ovennævnte Møde ogsaa at behandle dette Spørgsmaal.

4. Nævnet enedes om at henstille til Opmandens Afgjørelse, om de i Kagerup af Fagforbundet paaklagede Forhold var i Strid med Forliget af 27. April 1911.

København, d. 2. Juni 1911.

O. Madsen. Adolph Gegner.
E. Svendsen. Max Ballin.«

Til Oplysning tjener, at den nævnte § 8 omhandler Spørgsmaalet om Akkorders Indgaaelse, og § 15 angaar Løn og Arbejdstid for Maskinsnedkere i Jærnindustrien. Sagen vil altsaa senere blive afgjort enten ved Opmandskendelser eller som Resultat af særlige Forhandlinger.

Garverne i København. Garversvendene og Garveriarbejdsmændene har varslet Strejke fra 16. Juni paa Aktieselskabet M. J. Ballins Sønners Garveri.

Konflikten drejer sig om, hvorvidt de kan benytte en ikke-faglært Mand til Betjening af en Maskine, der før har været betjent af en faglært Mand

med en højere Løn, end den Firmaet nu vil byde.

Skibstømrerne i Fakse. Ved Forhandling mellem Skibstømrerforbundet og Skibsbygmester Kofoed i Fakse er Timelønnen fra 1. Maj 1911 forhøjet for samtlige Arbejdere fra 40 til 42 Øre.

Samtidig er der i Overenskomsten indført en Bestemmelse om, at Over- og Natarbejde betales med henholdsvis 50 og 100 pCt. Tillæg til Timelønnen.

Kedelpasserne i Roskilde. Forbundet har opsagt Ovenskomsten med *Fredriksens Bryggeri* til Udløb den 1. September d. A. Der stilles Lønkrav.

Korkskærerne i København. Strejken paa Korkvarefabriken »Danmark« og C. Andersens elektriske Korkvarefabrik, der begyndte d. 1. April og omfattede ca. 100 Arbejdere er sluttet, idet Fabrikerne ved Forhandling med Forbundet har underskrevet den iøvrigt for Faget gældende Overenskomst.

Arbejdet genoptoges d. 6. Juni om Morgenen.

Kuskene hos Vognmandsforeningen i Aalborg og Nørre-Sundby. Den 1. April udløb en Overenskomst angaaende Løn og Arbejdsforhold for Kuskene i Aalborg og Nørre-Sundby.

En Række Forhandlinger om en ny Overenskomst har været resultatløse, hvorfor Sagen henvistes til Hovedorganisationerne.

Ved et Fællesmøde som afholdtes i København og som strakte sig over hele Dagen den 18. Maj, hvor Repræsentanter saavel for de interesserede Parter som for Hovedorganisationerne var til Stede, lykkedes det heller ikke at opnaa Enighed.

Det var udelukkende paa Lønspørgsmaalet, at Sagen strandede.

Possementmagerne i København. Med Sanktion af Dansk Tekstilarbejderforbund og De samvirkende Fagforbund har Possementmagernes Fagforening opsagt den hidtilgældende Overenskomst med Fagets Mestre.

Der rejses Lønkrav og Krav om en Forkortelse af Arbejdstiden i Fagets 6 »stille« Maaneder og en Sommerferie med Løn staar ogsaa paa Ønskeseddelen.

Skorstensfejersvendene i København. *Ny Lønoverenskomst.* Efter forudgaaende Forhandlinger mellem *Skorstensfejersvendenes Fagforening* og *Skorstensfejerlavet* for København og Frederiksberg er der indgaaet Overenskomst om, at Lønnen for Skorstensfejersvende fastsættes til 30 Kr. pr. Uge fra 1. April d. A. til 1. April 1912; i de næste 2 Aar sættes den til 31 Kr. og i de sidste 2 Aar af Overenskomstperioden til 32 Kr. pr. Uge.

Overenskomsten indeholder endvidere Bestemmelser om Betaling for forskellige Ekstraarbejder, om Arbejdstid, Voldgiftsregler, Ulykkesforsikring m. m.

En Paragraf, der adskiller den nye Overenskomst fra den tidligere, er af væsenlig Betydning for Svendene, fordi det deri fastslaas, at Mestrene i Byens 32 Distrikter paa ganske enkelte Undtagelser nær er pligtige at holde to Svende Aaret rundt.

Overenskomsten udløber tidligst 1. April 1916.

Slagteriarbejderne i Brønderslev og Esbjerg. Slagteriarbejderforbundet har faaet Sanktion til at fremsætte Forslag til Overenskomster med *Brønderslev Andels-Slagteri* og *A/S Schaub & Co.* i Esbjerg.

Førstnævnte Slagteri beskæftiger 12 Arbejdere; sidstnævnte 100, derat er de 40 kvindelige.

„Ned med De samvirkende Fagforbund".

Umiddelbart før Fagforbundenes Generalforsamling udkom en Pjece paa 90 Sider, som straks vakte Opmærksomhed alene paa Grund af Titlen, som gengives ovenover disse Linier.

Ikke mindre Interesse og Opmærksomhed vækker Indholdet, som er en fuldstændig Udredning af Aarsagen til De samvirkende Fagforbunds Dannelse, saavel som en Fremstilling af Centralorganisationens Formaal og Virksomhed i de forløbne Aar.

Pjecen er skrevet i almindelig Samtaleform, der bevirker, at Stoffet ganske mister Karakteren af at være tørt Studiestof; man nyder den som anden underholdende Læsning efter en anstrengende Dagsgerning, men opnaar samtidig den betydende Fordel, at blive instrueret om Ting af den allerstørste Interesse for den, der har Sans for og ønsker Kendskab til vore Organisationers intimeste Liv og Virken.

Der er udsendt Cirkulærer til alle de Foreninger og Forbund, der danner De samvirkende Fagforbund, om at tilstille Kontoret i Nørrefarimagsgade Meddelelse om, hvormange Eksemplarer hver Organisation ønsker, saaledes at Oplagets Størrelse kan bestemmes.

En Del Besvarelser er indløbet, men fra et meget stort Antal har vi intet hørt.

Vi anmoder derfor ved nærværende om snarest mulig at faa Bestillingssedler tilsendt, idet vi erindrer om, at *Pjecen kun koster 10 Øre pr. Eksemplar.*

Kongresser.

Bryggeriarbejdernes Forbund

afholdt Kongres i Aarhus i Dagene fra d. 26. til 28. Maj. Foruden Hovedbestyrelsen var 53 mandlige og 14 kvindelige Repræsentanter til Stede. Ialt 78; 2 Gæster medregnet.

Af Formandens, *O. Sørensens,* Beretning fremgik det, at Forbundet nu bestaar af 39 selvstændige Afdelinger med et samlet Medlemstal af ca. 3700, deraf 1200 kvindelige. Det betød en Fremgang paa 500 Medlemmer siden sidste Kongres. Endvidere tilhører Brænderiarbejderne i 10 Byer de respektive Afdelinger.

Forbundet har for Tiden ca. 100 gældende Overenskomster med Arbejdsgiverne; deraf er der i de sidste 2 Aar afsluttet 67, som omfatter ca. 1800 af Forbundets Medlemmer, og som har givet disse en Lønforbedring af ca. 90,000 Kr.

Af Regnskaberne fremgik det, at Formuen i Administrationskassen beløb sig til 18,400 Kr. og i Strejkekassen til 49,700 Kr.

Af de Sager, der behandledes paa Kongressen, har et Par almen Interesse.

Det ene angik en Forespørgsel fra Mineralvandsarbejdernes Fagforening i København om, paa hvilke Betingelser, Foreningen kunde optages i Forbundet.

Kongressen svarede med følgende Vedtagelse:

»Hovedbestyrelsen og Bestyrelsen for den københavnske Afdeling bemyndiges til at træffe Afgørelse paa en for Forbundet tilfredsstillende Maade.«

Det vedtoges endvidere, at der i samtlige Afdelinger skal foretages Afstemning om at søge Optagelse i *De samvirkende Fagforbund.* Afstemningernes Resultat skal senest den 1. Novbr. d. A. tilstilles Hovedbestyrelsen.

Næste Kongres afholdes i Helsingør 1914.

Bryggeriarbejdernes Arbejdsløshedskasse

afholdt derefter sit andet ordinære Delegeretmøde.

Hovedkassereren aflagde Beretning over Kassens Virksomhed fra dennes Statsanerkendelse, 1. Juni 1909. Til 31. Marts 1911 var 203 arbejdsløse understøttet i 7651 Dage og havde erholdt i Understøttelse 9837 Kr. 50 Øre.

Det gennemsnitlige Medlemsantal var 2400 heltbetalende og 1200 halvtbetalende, ialt 3600.

Der var indgivet Ansøgning til 79 Kommuner om Tilskud til Kassen, jævnfør Arbejdsløshedsloven.

I samme Tidsrum var der indbetalt ca. 24000 Kr. i Kontingent, og for de første 9 Maaneders Vedkommende havde Staten og 30 Kommuner tilsammen ydet et Tilskud paa 8000 Kr.

Den samlede Reservefond den 1. April 1911 udgjorde 40,000 Kr., og naar dertil lægges det forventede Stats- og Kommunetilskud for Regnskabsaaret 1910—11, vilde Reservefonden blive omkring 50,000 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 50 ❋ KØBENHAVN DEN 17. JUNI 1911 ❋ 7. AARGANG

INDNOLD: Nordamerikanske Arbejdere. Lønbevægelser og Konflikter (Slagteriarbejderne i Aalborg). Adressefortegnelse.

Nordamerikanske Arbejdere.

I de sidste Par Aar har vi gennem »Arbejderen« bragt Statistik over Løn- og Levevilkaar for forskellige Landes Arbejdere. En Artikel i Bladet den 21. Maj 1910 belyser Forholdene i Belgien. Den 25. Juni s. A. omtales tyske Forhold. Disse Numre findes i 6. Aargang. I indeværende Aargang findes engelske Forhold beskrevet i Bladene for 3. Septbr. og 31. Decbr. 1910, og de franske Arbejderes Kaar omhandles i Bladet for 17. Septbr. 1910.

I indeværende Foraar er udkommet et nyt stort statistisk Værk om Arbejdernes Levevilkaar i De forenede Stater i Amerika. Værkets fulde Titel er:

»*Rapport om en Undersøgelse, foretagen af Board of Trade* (det engelske Handels- og Arbejdsministerium) *angaaende de arbejdende Klassers Husleje, Boliger og Detailpriser tilligemed Lønskalaerne i visse Fag i de vigtigste industrielle Byer i De forenede Stater af Amerika*«.

Det er det femte Værk af denne Art Ministeriet udgiver, og Undersøgelserne denne Gang omfatter de samme Emner som de tidligere Rapporter, nemlig: Løn- Arbejdstimer; Boliger og Husleje; Prisen for Fødemidler og en Families Udgifter, men Rapporten frembyder endnu større aktuel Interesse end de tidligere paa Grund af det Faktum, at de for samme nødvendige Data blev samlede i Februar 1909, medens de tilsvarende Data i tidligere Rapporter hovedsageligen samledes i Oktober 1905 og derfor i vor Tids hurtige Udvikling i Virkeligheden allerede er noget forældede.

Ved den i Rapporten foretagne Sammenligning mellem det forenede Kongerige (England og Wales) og De forenede Stater er der dog taget Hensyn til denne Tidsforskel og de derved nødvendiggjorte Forandringer er saa vidt muligt foretagne.

Som Genstand for Undersøgelsen valgtes 28 Byer i De forenede Stater indbefattende alle de større Byer, med Undtagelse af San Francisko, og mange vigtige industrielle Centrer. Floden Mississippi er tagen som den vestlige Grænse for det undersøgte Omraade, fordi Hovedudviklingen af Industrien og af Byerne har fundet Sted i de mellem Mississippi-Floden og Atlanterhavet liggende Stater. Disse omfatte ca. $^1/_3$ af de continentale Forenede Stater (afset fra Alaska), men beboes af mere end $^3/_4$ af den samlede Befolkning.

Rapportens Hovedinteresse ligger naturligvis i Sammenligningen mellem Forholdene i de højligen protectionistiske Forenede Stater og det frihandelsvenlige Forenede Kongerige. I det følgende fremstilles kort nogle af de væsentligste Resultater.

Det fremgaar af de nedenfor anførte statistiske Tavler, at Forholdet mellem den ugentlige Løn i visse Fag i De forenede Stater paa den ene Side og i England og Wales paa den anden Side, paa de to Undersøgelsers respektive Tidspunkter, er:

for Bygningsfagene	243 : 100
for Ingeniørfagene	213 : 100
for Trykkerifagene	246 : 100

eller Gennemsnitsforholdet for samtlige disse Fag 232 : 100, og naar Hensyn tages til en ringe Lønforhøjelse i England og Wales mellem Datoerne for de to Undersøgelser 230 : 100.

Fortjenesten i Amerikas forenede Stater er saaledes mer end det dobbelte af Fortjenesten i England og Wales.

De ugentlige Arbejdstimer befandtes at være 11 pCt. kortere i Bygningsfagene i De forenede Stater end i England og Wales; 7 pCt. kortere i Trykkerifagene, men 6 pCt. længere i Ingeniørfagene. Forholdet mellem de ugentlige Arbejdstimer i alle disse Fag i De forenede Stater paa den ene Side og i England og Wales paa den anden Side bliver 96 : 100.

Med Hensyn til Husleje betaler den amerikanske Arbejder i det Hele lidt over to Gange saa meget som den engelske Arbejder for det samme Husrum, idet det nøjagtige Forhold er 207 : 100.

Med Hensyn til Detailprisen for Fødemidler befandtes Forholdet mellem De forenede Stater og England og Wales at være 138 : 100, naar Hensyn tages til Prisstigningen i de sidstnævnte mellem Oktober 1905 og Februar 1909.

Naar disse Data sammenstilles, vil det ses, at en engelsk Arbejder i De forenede Fristater vilde kunne tjene omtrent 130 pCt. mere i Løn end i England og Wales og desuden opnaa noget kortere Arbejdstimer, medens hans Udgift til Fødemidler og Husleje, naar han vedblev at leve som i England, vilde blive forøgede med ca. 52 pCt. Med andre Ord, Arbejderne i De forenede Stater tjener over 2¼ Gang mere end Arbejderne i England og Wales, og er i Stand til at anvende langt mere end den engelske Arbejder paa hvad der gør Livet bekvemt og behageligt.

De udførlige statistiske Tavler er som følger:

Med Hensyn til Arbejdslønnen:

Fag	Gennemsnitlig Løn pr. Uge		Forhold mellem gennemsnitlig Løn i De forenede Stater i Febr. 1909 og gennemsnitlig Løn i England og Wales i Okt. 1905, naar sidstnævnte sættes lig 100	
	England og Wales Oktober 1905	De forenede Stater Februar 1909		
Bygningsfagene:	sh. d.	sh. d.		
Teglmurere	37-6 til 40-6	110-0 til 125-0	301	285
Stenmurere	37-2 til 39-4	96-3 til 110-0	270	
Tømrere	36-2 til 39-4	68-9 til 90-0	210	
Snedkere	36-2 til 39-4	68-9 til 90-0	210	
Gibsere	36-6 til 41-8	100-0 til 119-2	280	
Gas- og Vandarbejdere	35-4 til 39-9	87-6 til 112-6	266	
Malere	31-6 til 37-6	65-0 til 85-0	217	
Trugbærere og Mureres Haandlangere	24-4 til 27-0	50-0 til 68-9	231	
Ingeniørfagene:				
Tilpassere	32-0 til 36-0	63-4 til 74-6	203	
Drejere	32-0 til 36-0	63-4 til 74-6	203	
Smede	32-0 til 36-0	67-8 til 85-4	225	
Mønsterlavere	34-0 til 38-0	74-6 til 91-8	231	
Arbejdere	18-0 til 22-0	37-6 til 43-9	203	
Trykkerifagene:				
Haand-Sættere	28-0 til 33-0	68-9 til 81-3	246	

Middeltal		
	Bygningsfagene	243
	Ingeniørfagene	213
	Samtlige citerede Fag	232

Disse Tal refererer sig dog, som anført, til to forskellige Perioder og bør derfor rettes af Hensyn til de Lønforandringer, som fandt Sted i England og Wales mellem 1905 og 1909.

I Bygningsfagene var der ingen Forandring, men Lønnen i Ingeniørfagene forhøjedes med ca. 1½ pCt., og i Trykkerifagene med ca. 2½ pCt. Gennemsnitsforholdet mellem Lønnen i Amerika og i England for samtlige disse Fag maa derfor nedsættes til 230:100 (istedetfor 232:100).

Med Hensyn til Arbejdstimer:

Fag	Gennemsnitligt Antal af Arbejdstimer pr. Uge med Udelukkelse af Mellemrum		Forhold mellem Gennemsnitsantal af Arbejdstimer i De forenede Stater i Feb. 1909 og i England og Wales i Okt. 1905, naar sidste sættes lig 100	
	England og Wales Oktober 1905	De forenede Stater Februar 1909		
Bygningsfagene:				
Teglmurere	53	46	87	88
Stenmurere	52	46½	89	
Tømrere	53	47¾	90	
Snedkere	53	47¾	90	
Gibsere	53	46¼	87	
Gas- og Vandarbejdere	53½	47½	89	
Malere	53½	47½	89	
Trugbærere og Mureres Haandlangere	52½	48¾	93	
Ingeniørfagene:				
Tilpassere	53	56¼	106	
Drejere	53	56¼	106	
Smede	53	56	106	
Mønsterlavere	53	56¼	106	
Arbejdere	53	56¼	106	
Trykkerifagene:				
Haand-Sættere	52½	49	93	

Middeltal		
	Bygningsfagene	89
	Ingeniørfagene	106
	Samtlige citerede Fag	96

Ingen Rettelse i disse Tal er nødvendig af Hensyn til Forskellen i Tid, idet der næsten ingen Forandring har været i saa Henseende i England siden 1905.

Naar Arbejdsløn og Arbejdstimer sammenstilles, viser det sig, at Lønnen pr. Time i Amerika bliver 240 mod 100 i England, eller næsten 2½ Gang mere.

Med Hensyn til Husleje:

Antal af Værelser pr. Bolig	Gennemsnitlig ugentlig Leje		Forhold metlem Gennemsnitsleje i De forenede Stater og i England og Wales, naar sidste sættes lig 100
	England og Wales	De forenede Stater	
	sh. d. sh. d.	sh. d. sh. d.	
Tre Værelser	3-9 til 4-6	6-9 til 9- 7	198
Fire Værelser	4-6 til 5-6	8-8 til 12- 0	207
Fem Værelser	5-6 til 6-6	11-6 til 14-11	220
Seks Værelser	5-6 til 7-9	13-0 til 17- 4	213
Middeltal			209

Den gennemsnitlige ugentlige Leje pr. Værelse (deri indbefattet Afgifter) bliver i Amerika 2 sh. 7½ d. mod 1 sh. 3 d. i England.

Med Hensyn til Prisen for Levnedsmidler:

Varer	Gennemsnitlige Detailpriser		Forhold mellem Gennemsnits-Priser i De forenede Stater Feb. 1909 og i England og Wales Okt. 1905, naar sidste sættes lig 100
	England og Wales Oktober 1905	De forenede Stater Februar 1909	
Sukker pr. Pund	2 d.	2¼ d. til 3 d.	144
Ost do.	7 d.	10 d.	143
Smør do.	1 sh. til 1 sh. 1 d. 1 sh. 2 d.	1 sh. 4d. til 1 sh. 5½ d.	126
Kartofler pr. 7 do.	2½ d. til 3½ d.	5¾ d. til 8¼ d.	233
Mel do.	3 d. til 10 d.	11½ d. til 1 sh. 1½ d.	139
Brød pr. 4 do.	4½ d. til 5½ d.	10¾ d. til 11½ d.	223
Mælk pr. Kvart	3 d. til 4 d.	4¼ d. til 4¾ d.	129
Oxekød pr. Pund..	7½ d. til 8½ d. 5 d. til 6 d.	6 d. til 8 d.	104
Bedekød do. ..	7½ d. til 9 d. 4 d. til 5 d.	6½ d. til 8¼ d.	116
Svinekød do. ..	7½ d. til 8½ d.	5¾ d. til 7¼ d.	81
Flæsk do. ..	7 d. til 9 d.	8½ d. til 10 d.	116

Det er beregnet, at de engelske Priser i 1909 vare stegne med 3 eller 4 pCt. siden 1905.

For Sammenligningens Skyld maa der desuden tages Hensyn til Forskellen i de to Befolkningers Vaner med Hensyn til den Sort og Kvantitet af Føde, som de sædvanlig forbruge.

Dette er sket ved at analysere en Række typiske Familie-Budgetter og tage Gennemsnitstallene for de forskellige Sorter af Fødemidler. Den britiske Arbejders Budget stiller sig efter Priserne i henholdsvis England og Wales og i De forenede Stater som vist paa Tabellen Side 371.

Paa Grundlag af den amerikanske Gennemsnits-Arbejders Budget vilde Forholdet blive 100 : 125.

Eller med andre Ord: en engelsk Arbejder vilde betale 38 pCt. mere for Føde i Amerika, naar han levede som han plejer i England, medens den amerikanske Arbejder i De forenede Stater kun betaler 25 pCt. mere, end han vilde betale i England.

Board of Trade's tidligere Rapporter gik i det Hele ud paa, at den engelske Arbejder viste sig at være bedre stillet end Arbejderne i andre europæiske Lande.

Med Hensyn til De forenede Stater er Forholdet ikke alene det modsatte, men det viser sig endog, at den amerikanske Arbejder er mere end dobbelt saa vel stillet som den engelske Arbejder.

Den foreliggende Rapport har derfor selvfølgelig vakt en enorm Opsigt i England og benyttes naturligvis som Argument mod Frihandelssystemet.

Den indeholder mangfoldige andre Oplysninger end de kortelig anførte, der ville være af den allerhøjeste Interesse for Bedømmelsen af disse Emner og for Forstaaelsen af Forholdene i De forenede Stater, men de foreligger ikke i den Oversættelse, som den danske Gesandt i England har fremsendt.

Til Oplysning tjener, at 1 shilling er = 90 Øre og 1 penny (d) er = 7½ Øre.

Vare	Kvantitet i gennemsnitligt Britisk Budget	Gennemsnitlige Detailpriser		Pris i Pence for Kvantitet i Række 2	
		England og Wales Oktober 1905	De forenede Stater Februar 1909	England og Wales	De forenede Stater
Sukker...	5 1/3 Pund	2 d. pr. Pund	2 3/4 d. til 3 d. pr. Pund	10 3/4 d.	15 1/4 d.
Ost	3/4 —	7 d. pr. Pund	10 d. pr. Pund	5 1/4 d.	7 1/2 d.
Smør	2 —	1 sh. 1 1/4 d. pr. Pund	1 sh. 4 d. til 1 sh. 5 1/2 d. pr. Pund	26 1/2 d.	33 1/2 d.
Kartofler .	17 —	2 1/2 d. til 3 1/2 d. pr. 7 Pund	5 3/4 d. til 8 1/4 d. pr. 7 Pund	7 1/4 d.	17 d.
Mel.....	10 —	8 d. til 10 d. pr. 7 Pund	11 1/2 d. til 1 sh. 1 1/2 d. pr. 7 Pund	12 3/4 d.	17 3/4 d.
Brød.....	22 —	4 1/2 d. til 5 1/2 d. pr. 4 Pund	10 3/4 d. til 11 1/2 d. pr. 4 Pund	27 1/2 d.	61 1/4 d.
Mælk	5 Kvarts	3 d. til 4 d. pr. Kvart	4 1/4 d. til 4 3/4 d. pr. Kvart	17 1/2 d.	22 1/2 d.
Oxekød ..	4 1/2 Pund	6 3/4 d. pr. Pund	5 d. til 8 d. pr. Pund	30 1/2 d.	31 1/2 d.
Bedekød .	1 1/2 —	6 3/8 d. pr. Pund	6 1/2 d. til 8 1/4 d. pr. Pund	9 1/2 d.	11 d.
Svinekød .	1/2 —	7 1/2 d. til 8 1/2 d. pr. Pund	5 3/4 d. til 7 1/4 d pr. Pund	4 d.	3 1/4 d.
Flæsk	1 1/2 —	7 d. til 9 d. pr. Pund	8 1/2 d. til 10 d. pr. Pund	12 d	14 d.
			Tilsammen...	163 1/2 d.	234 1/2 d.

Forholdstal.	England og Wales Oktober 1905, og De forenede Stater Februar 1909	100	143
	Rettet til Februar 1909	100	138

Lønbevægelser og Konflikter.

Slagteriarbejderne i Aalborg. Vi meddelte i »Arbejderen« Nr. 48, at *Slagteriarbejderforbundet* med *A/S J. D. Koopmanns Svineslagterier* havde indgaaet en Overenskomst, hvori Minimallønnen for mandlige Arbejdere i Løbet af 2 Aar højnedes fra 21 til 23 Kr. pr. Uge.

Dette er fejlagtigt, idet Minimallønnen straks hæves til 23 Kr., næste Aar til 24 Kr., og om to Aar bliver den 25 Kr. pr. Uge.

Adressefortegnelse

over Formændene for Arbejdernes Fællesorganisationer i Danmark.

Aalborg: Cigarmager Laurits Mortensen, Fredericiagade 6.

Aarhus: Snedker Marinus Petersen, Samsøgade 32.

Assens: M. P. Sørensen, Assens Social-Demokrat.

Assens pr. Mariager: Smed Chr. Stenfeldt.

Bogense: H. Christensen.

Brønderslev: Jacob Sørensen, Dybetsgade.

Esbjerg: Murer H. Chr. Pedersen, Nygaardsvej 34, St.

Faxe: Lærer C. Hansen, Vraaby Skole pr. Haarlev.

Faaborg: Bryggeriarbejder N. Nielsen, Adelgade.

Fredericia: Tømrer H.C.Hansen, Købmagergade 46.

Frederikshavn: Smed H. P. Larsen. Emilievej 17.

Frederiksværk: L. Bram.

Glostrup, Taastrup og Omegn: H. Eilersen, Soc.-Demokratens Exp.

Grenaa: Ths. Thomsen, Østergade 35.

Hadsten: Børstenbinder Chr. Handberg.

Haslev: Tømrer L. P. Larsen, Nordskov pr. Haslev.

Helsingør: P. Christensen, Søstræde 4.

Herning: Typograf P. A. Petersen, Skolegade 34.

Hillerød: Journalist Jens P. Larsen, Social-Demokraten.

Hjørring: Bødker Poulsen, Klokagervej 71.

Hobro: Slagter Aksel Jensen, Havnevejen 31.

Holbæk: Bager Alf. Petersen, Seidelinsvej 7.

Holstebro: Smed Anders Jensen, Skolegade 35.

Horsens: J. N. Abrahamsen, Lendropsgade 7.

Hørsholm: C. Jensen, Social-Demokratens Ekspt.

Kallundborg: Tømrer Chr. Petersen, Vedelsgade 19.

Kjerteminde: Støberiarbejder Gustav Luther, Barongaarden.

Kolding: Murer Jens Svendsen, Gølmannsvej.

Korsør: P. Petersen, Skovvejen 41.

Køge: S. Laursen, Nyportstræde 43.

Lemvig: Murer Chr. Jacobsen, Nygade.

Maribo: J. F. Løffgren, Nørregade.

Middelfart: Tømrer E. Tønnesen, Hessgade.

Nakskov: Typograf Albrecht Hansen, Eiglersvej 14.

Nyborg: K. Hvidtfeldt, Mellemgade

Nykøbing F.: Cigarmager J. P. Jensen, Søvej 76.

Nykøbing M.: Typograf H. Ebbesen, Smallegade 3.

Nørresundby: J. M. Nielsen, Vestergade 65.

Næstved: A. M. Kristoffersen, Sydsjællands Social-Demokrat.

Odder: Maskinsnedker Jacob Nielsen, Stenshøj ved Odder.

Odense: H. P. Petersen, »Fyns Social-Demokrat«.

Ordrup og Gentofte: Oskar Hansen, Store Baunehus, Gentofte.

Randers: Chr. Bach, Vestergrave 3.

Ribe: J. P. Gram.

Ringkøbing: Skræder M. Petersen, Reberbanen.

Ringsted: Slagteriarbejder N. P. Jensen, Sct. Knudsgade 23.

Roskilde: Typograf P. E. Borrild, Bredgade 22, 1.

Rudkøbing: Murer H. P. Rasmussen, Ø. Møllemark.

Rønne: Typograf C. M. Blomberg, Skovgænge 7.

Silkeborg: Ehlert Nielsen, Silkeborg Social-Demokrat.

Skanderborg: P. K. Rasmussen, Møllegade 20, 1.

Skive: Former L. Hessner, Østerbro 3.

Skælskør: Skrædder Chr. Aggerholm.

Slagelse: Skomager John. Madsen, Svensgade 41, 1.

Sorø: Jacob Larsen, Torvet 38.

Stege: Maskinarb. J. Johansen, Lendemark.

Stubbekøbing: Smed F. Jensen, Grønnegade.

Svendborg: Cigararbejder F. Nikolajsen, St. Hansvej 14, a.

Thisted: Dugmager H. C. Hansen, Vestergade 10.

Varde: Skomager H. S. Christiansen, Hjertingvej.

Vejen: Former H. P. Hansen, Grunnertsgade.

Vejle: Holger Larsen, Vejle Social-Demokrat, Dæmningen 3.

Viborg: Tømrer Chr. Willumsen, Sct. Mikkelsgade 13.

Vordingborg: Snedker Lohft-Rasmussen, Næstvedvej.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 51 ❋ KØBENHAVN DEN 24. JUNI 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Møder om De samvirkende Fagforbund. Den faste Voldgiftsret. Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene i Vejle). Grænsestridigheder. Arbejdsløsheden i April 1911.

Møder om De samvirkende Fagforbund.

Under 22. ds. har Forretningsudvalget udsendt nedenstaaende Cirkulære til samtlige Fællesorganisationer.

Da i 1898 de danske Fagforeninger dannede den nu bestaaende Centralisation »De samvirkende Fagforbund i Danmark«, var denne Centralisation den eneste i sin Art. Der var vel i andre Lande baade England, Nordamerika og Tyskland dannet nationale Forbindelser mellem Fagorganisationerne men uden indgaaende Forpligtelser til under Strejker eller Lock-out'er at yde Bidrag efter faste Regler.

Som Følge af det særegne Grundlag, hvorpaa vor Fagforenings-Bevægelse hviler, og gennem de Erfaringer, der var indhøstede gennem De samvirkende Fagforeninger i København og enkelte andre Byer kunde vi gaa et Skridt videre, end man havde gjort i andre Lande, og der var derfor, da De samvirkende Fagforbund oprettedes, Enighed om, at en Centralisation maatte bygges op paa Fagenes gensidige Forpligtelse til at støtte hinanden efter faste Regler. Dette medførte som en nødvendig Følge, at den Centralisation, der skulde udrede og tilvejebringe den nødvendige Støtte til en Konflikt, ogsaa maatte have godkendt Konflikten eller det Grundlag, hvorpaa den førtes.

Det har vakt almindelig Beundring blandt de udenlandske Fagorganisationer, at de danske Fagforeninger var naaet saa langt frem, at en Centralisation paa dette Grundlag var mulig, og det varede heller ikke længe, førend Sverrig og Norge fulgte efter med Dannelsen af lignende Centralisationer. Paa den skandinaviske Kongres 1901 blev det yderligere slaaet fast, at enhver udenfor Landsorganisationen staaende faglig Organisation hurtigst muligt burde slutte sig til Centralisationen.

I al Almindelighed er man enig om, at Centralisationstanken bør forfølges videre som den er begyndt.

Dette synes imidlertid ikke at være bleven fuldt forstaaet overalt, og navnlig synes det, som om man i enkelte Organisationer vil tillægge Centralisationen Skylden for, at Ønsker som næres om Forbedring af Arbejdsvilkaarene ikke kunne nyde Fremme, ligesom man ogsaa er tilbøjelig til at vælte Skylden for et mindre godt Resultat af en Konflikt over paa den samme Centralisation, idet man ganske ser bort fra de virkelige Aarsager.

En Ledelse af en Organisation vil altid blandt dem, der ikke har været med til Sagernes Afgørelse, være udsat for at blive tillagt Tanker, som den aldrig har næret eller Handlinger, som den ikke har begaaet. Og jo længere Ledelsen er fjærnet fra de enkelte Medlemmer, jo mere vil den være udsat for at blive Genstand for de nævnte Fejltagelser. Den enkelte Fagforenings Ledere træder altid i direkte Rapport til Medlemmerne ved

Foreningens Møder og Generalforsamlinger og kan her indenfor fire Vægge, gøre Rede for sin Stilling. Men indenfor et Forbund begynder der allerede at opstaa Vanskeligheder i saa Henseende, idet Forbundets Sammenkomster kun kan bestaa af en begrænset Kreds af Deltagere, hvis Opgave det da bliver at motivere og forklare de trufne Beslutninger ude blandt Medlemmerne i de enkelte Foreninger. Om Medlemmerne skal faa et rigtigt eller et forkert Indtryk af hvad der er foregaaet, afhænger altsaa af den, der aflægger Rapporten. Men ulige vanskeligere bliver Forholdet jo naar man kommer til den udvidede Centralisation, til en Centralisation af de enkelte Fags Centralisationer, thi her maa efter Forholdenes Natur, det Antal Personer der deltager i den faglige umiddelbare Ledelse være forholdsvis endnu mere begrændset, og den er saa at sige afskaaret fra at træde i direkte Forbindelse med de enkelte Foreningers Medlemmer. Derfor er det forklarligt, at der med Hensyn til De samvirkende Fagforbunds Virksomhed i de enkelte Tilfælde, kan raade nogen Misforstaaelse.

Men ogsaa med Hensyn til den hele Centralisations Nødvendighed, saavelsom med Hensyn til hele dens Væsen og Karakter, tror vi der hersker forskellige Opfattelser. Paa given Anledning har Forretningsudvalget derfor besluttet at udsende nogle af Forretningsudvalgets Medlemmer til de Byer, hvor der findes Fællesorganisationer, for der at afholde Møder med samtlige Fagforeningers Medlemmer i de paagældende Byer, og gøre udførlig Rede for De samvirkende Fagforbunds hele Stilling og Virkemaade og den for nylig afsluttede Konflikt. Det er en Selvfølge, at der ved disse Møder skal være Adgang til Diskussion, saaledes at de Foreningsmedlemmer, som ønsker det, kan faa Lejlighed til at øve Kritik og stille Spørgsmaal til Indlederen.

Det ligger i Sagens Natur, at Spørgsmaal vedrørende De samvirkende Fagforbund ofte har været Genstand for Diskussion indenfor Fællesforeningerne, og det er bekendt, at der ogsaa har været afvigende Opfattelser, vi tror derfor ogsaa, at et Møde som det omtalte vil kunne bidrage til at klare Standpunkterne til denne for hele vor Bevægelse saa vigtige Sag indenfor Fællesforeningerne.

Møderne tænkes afholdt over hele Landet i Juli Maaned d. A. og der bør til disse Møder gives Adgang for *alle* Fagforeningsmedlemmer i Byen, uanset om de ere indenfor eller udenfor De samvirkende Fagforbund.

I Henhold til det anførte tillader vi os derfor at anmode den ærede Fællesorganisation om, at træffe Forberedelser til Afholdelser af et saadant Møde, idet vi gaar ud fra, at den ærede Forening selv bærer Omkostningerne ved Lokale og Avertering o. s. v., men selvfølgelig ikke til den udsendte Taler.

Efter den lagte Plan vil Mødet i .....kunne afholdes .....dag den.....Juli 1911 Kl. 8 Aften.

Vi beder Dem meget om at agitere for den størst mulige Tilslutning til Mødet, saaledes at enhver fagorganiseret Arbejder i Byen kan faa *direkte* Indtryk af det, der bliver sagt og diskuteret paa Mødet.

Vi haaber, at Mødet kan finde Sted til den angivne Tid, og at den ærede Fællesorganisation vil gøre sit til, at de planlagte Møder kan blive saa talrigt besøgt, som det paa nogen Maade er muligt. Skulde Mødet mod Forventning ikke kunne afholdes nævnte Dag, bedes dette os meddelt.

Med solidarisk Hilsen

P. F. V.

CARL F. MADSEN

OTTO SMITH CARL GRAN

Den faste Voldgiftsret.

Bogbinderne ktr. Adolph Holst i Aalborg.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 17. Juni 1911 i Sag Nr. 41: De samvirkende Fagforbund paa

Bogbinderforbundets Vegne mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Bogbinderfirmaet Adolph Holst's (Aalborg) Vegne.

Paa Bogbinderforbundets Vegne har De samvirkende Fagforbund indklaget Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening for paa Bogbinder-Firmaet Adolph Holst's Vegne (i Aalborg) af Retten at høre statueret, at en af Firmaet ansat »Mester«, Bogbinder Dollerup, ikke kan betragtes som Formand i Septemberforligets Forstand (jfr. Forligets § 5).

Firmaet driver sin Virksomhed i 4 Afdelinger: 1) Bogbinderiet, der ledes af en »Bogbindermester« med en maanedlig Løn af 150 Kr., og beskæftiger ca. 24 Svende, ligesaa mange Kvinder og 5—6 Lærlinge;

2) Æskeafdelingen, der ledes af en »Æskemester« med samme Løn, og beskæftiger 3 Svende, ca. 70 Kvinder, deraf ca. 12 Børn og 2 Lærlinge;

3) Poseafdelingen, der ledes af en »Posemester« og beskæftiger 2 Typografer, 15—20 Kvinder og 2 Lærlinge, og

4) Stentrykkeriet, der beskæftiger 11 Svende, 8—10 Kvinder og 5 Lærlinge, men ikke forestaas af nogen »Mester«.

Afdelingerne er indrettede hver i sin af Fabrikens Etager, og i Æskeafdelingen var indtil Dollerups Antagelse foruden det alt nævnte Personale stillet under Æskemesteren — til Betjening af to Skæremaskiner (Etiketteskæremaskiner), 1 Gummieremaskine og en Udstansemaskine — 1 Mand, 4 Kvinder og 3 Børn.

Det er i Stedet for den nævnte Mand, der var Medlem af Bogbindernes Fagforening, at Dollerup blev antagen paa 3 Maaneders Opsigelse og mod en fast Løn af 120 Kr. med Udsigt til Stigning og saaledes, at han ikke maatte være Medlem af nogen Fagforening.

De Indklagede har gjort gældende, at Æskeafdelingen efterhaanden var bleven for omfangsrig til at forestaas af en enkelt Formand, hvorfor man besluttede at oprette en særlig Afdeling, som kan kaldes »Etiketteafdelingen«, under en særlig »Mester« og engagerede Dollerup, der i de to sidste Pladser, han har haft, ubestridt har beklædt en Stilling som Formand.

Foreløbig bemærkes, at det Voldgiftsretten paalagte Hverv at hævde Septemberforliget, gør det til Pligt for Retten ikke blot at modvirke Forsøg paa *Omgaaelse* af Bestemmelsen derved, at almindelige Arbejdere maskeres som Formænd, men ogsaa at modvirke en mulig Tendens til *at udvide Begrebet Formand* ud over, hvad der paa Septemberforligets Tid forstodes ved dette Begreb. Ved Siden af Ordene i Forligets § 5 og de af Den permanente Voldgiftsret afsagte Kendelser Nr. 31, 32 og 33 maa det her være vejledende, at den Frihed for Organisationspaavirkning, som Forliget sikrer »Formænd«, er indført i Forliget for at værne om Formandens *Overordnelsesforhold* overfor Arbejderne, medens det netop ikke har været Forligets Tanke derved at sikre Arbejdsgiveren en uorganiseret *Arbejder*.

Hvis derfor i tvivlsomme Grænsetilfælde Arbejderens Værdi *som almindelig Arbejder* træder stærkt i Øjnene, og Arbejdsgiverens Interesse ved at bevare ham som saadan uden for Fagorganisationerne derfor er særlig fremtrædende, maa der til Gengæld for at anerkende ham som Formand i Septemberforligets Forstand, forlanges, at det, som kendetegner hans *Overordnelsesforhold* over for Arbejderne ogsaa foreligger i klare og tydelige Træk.

Hvad Dollerup angaar, maa det for det første bemærkes, at der ikke foreligger nogen skriftlig Kontrakt med ham, endvidere er det oplyst, at Dollerup i mindst $^2/_3$ af Arbejdstiden (Klagerne mener mere) betjener de to Skæremaskiner som almindelig Arbejder, og at hans Kendskab til dette Arbejde, der kræver stor Præcision og Øvelse, gør, at hans Værdi for Arbejdsgiveren *som almindelig Arbejder* er stærkt iøjnespringende.

Hvad hans Overordnelsesforhold overfor Arbejderne angaar, synes dette derimod ret udvisket.

De Indklagede har anbragt, at Dollerup havde baade Antagelses- og Afskedigelsesret over de ham underlagte Arbejdersker, dog saaledes, at Arbejdssøgendes Henvendelser sker paa Kontoret, og at den Arbejdssøgende først sendes op til den Afdeling, hvor der mangler Arbejdskraft, naar Vedkommende er akcepteret nede paa Kontoret; men hverken med Hensyn til Antagelser eller Afskedigelser kan der paavises noget Tilfælde, hvor Dollerup *har* foretaget saadanne, ligesom det ogsaa er oplyst, at Fabrikens Direktør, der til Stadighed færdes i Fabrikens Afdelinger under Arbejdet, har forbeholdt sig fuld Bestemmelsesfrihed i alle Virksomhedens Detailler, altsaa ogsaa med Hensyn til Antagelser og Afskedigelser.

Da samtlige Fabrikens Arbejdere er lønnede ugevis og ikke er akkordlønnede, bliver det uden Betydning for Karakteriseringen af Forholdet, at Dollerup »ikke deltager i Akkorder«.

Fabriksarbejdernes Lønninger udregnes og aftælles paa Kontoret og sendes op til de forskellige Afdelinger, og det er en Følge af denne Lønningsmaade, at der ikke her er nogen overordnet Virksomhed for Dollerup at udføre.

Heller ikke bliver der for Dollerup Tale om egentlig Fordeling af Arbejdet eller Uddeling af Arbejdsmaterialet, idet hver af de paagældende Kvinder har sin særlige Maskine at betjene (Gummiere- og Udstansemaskinen), saa at Fordelingen mellem Arbejderskerne af Arbejdet, der modtages fra Stentrykkeriet, paa Forhaand er givet. Dollerups Virksomhed over for de nævnte Kvinder, reducerer sig væsentligst til at give dem fornødne Anvisninger og til Indstilling af Maskinerne.

Hvad Overholdelsen af Arbejdsdisciplinen angaar, bemærkes, at Installeringen af de Virksomheder, med hvilke Dollerup har Tilsynet, er den samme nu som tidligere, før dens Udskillelse fra Æskeafdelingen, nemlig i selve »Æskeafdelingen«s Lokaler, rundt om omgiven af de til »Æskeafdelingen« hørende Virksomheder, idet Installeringen er afhængig af Akselledningens og Maskinernes Beliggenhed. De lokale Forhold synes derfor heller ikke at gøre Dollerups Stilling som overordnet indlysende.

Og da der nu heller ikke i Størrelsen af Dollerups Løn findes at ligge et utvivlsomt Udtryk for, at hans Stilling som *Arbejdsleder* i nogen væsentlig Grad er tagen i Betragtning ved hans Ansættelse, finder Retten, at Dollerup nærmest maa betegnes som en betroet Arbejder og ikke som Formand i *Septemberforligets* Forstand.

Da Sagen ikke ses at dreje sig om noget begaaet Brud paa Septemberforliget, men nærmest har Karakteren af et Retten til Besvarelse forelagt Spørgsmaal, findes Sagens Omkostninger at burde betales af Parterne med 50 Kr. af hver.

Kendelse.

Bogbinder Dollerup kan ikke anses som Formand i Septemberforligets Forstand. De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen betaler i Sagsomkostninger hver 50 Kr., henholdsvis paa Bogbinderforbundets og Firmaet Adolph Holsts Vegne.

Savværksarbejderne ktr. Graabrødretorvs Pakkassefabrik.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 16. Juni 1911 i Sag Nr. 40: De samvirkende Fagforbund paa TræindustriarbejderforbundetsVegne mod Indehaveren af »Graabrødretorvs Pakkassefabrik«, Fabrikant *G. Christensen,* Svanevej 22.

Den 22. April d. A. afskedigede Fabrikant G. Christensen 4 paa »Graabrødretorv Pakkassefabrik« arbejdende Medlemmer af Træindustriarbejderforbundet, nemlig P. Jørgensen, N. P. Petersen, G. Petersen og M. C. Hansen, uden at give dem noget Varsel, og paa Træindustriarbejderforbundets københavnske

Afdelings Vegne paastaar De samvirkende Fagforbund Christensen — der som Indehaver af nævnte Fabrik i sin Tid har underskrevet den i Faget gældende, ogsaa af Træindustriarbejderforbundet tiltraadte Lønoverenskomst af 24. April 1907 — idømt en Bod af 80 Kr., svarende til 4 tabte Arbejdsdage a 5 Kr. for hver Arbejder, idet de gør gældende at Arbejderne efter § 6, 2. Stk. i Overenskomsten kun kunde afskediges med 4 Dages Varsel.

Indklagede, der mødte i det forberedende Retsmøde og der modtog Indkaldelse til Domsforhandlingen, og som siden til Retten har indgivet Svarskrift, har ikke givet Møde ved Domsforhandlingen. Efter Sagens Optagelse til Dom, og efter at Domsvoteringen havde fundet Sted, blev der samme Dag af Indklagede indgivet Begæring til Retten i Henhold til Retsplejelovens § 364 om Sagens Genoptagelse, men da Retten, der i Anledning af Indklagedes Udeblivelse forgæves havde sat sig i telefonisk Forbindelse saavel med Indklagedes Hjem som med hans Sagfører for at foranledige dem til at give Møde, ikke kan finde den fremførte Udeblivelsesgrund at være Indklagede utilregnelig, nemlig at han ikke ønskede at møde personlig, og at hans Sagfører ikke forstod, at han skulde møde for ham, vil Sagen være at paadømme paa det foreliggende.

Indklagedes Indsigelse mod Søgsmaalet gaar ud paa, at den af ham drevne Forretning for et Aars Tid siden er gaaet over til et Aktieselskab af samme Navn: »Aktieselskabet Graabrødretorvs Pakkassefabrik«, og at Indklagede derfor ikke er rette Sagvolder; men under Hensyn til, at Indklagede stadig er vedbleven med at drive Forretningen personlig paa samme Maade som før Overgangen til Aktieselskabet uden derom at rette nogen Tilkendegivelse til Arbejderne eller til Forbundet, og særlig under Hensyn til de Oplysninger, der foreligger om Karakteren af det nævnte Aktieselskab, findes Indklagede ikke at kunne unddrage sig personlig fra Følgerne efter Lov af 12. April 1910 af den paaklagede Afskedigelse.

Og da nu Grunden til Afskedigelsen efter Klagernes Fremstilling og Indklagedes Svarskrift ikke kan antages at være et indtrædende uforudset Uheld, af dem, som omtales i Overenskomstens § 6 1. Punktum, men en forudseelig Omstændighed af den Art, som omtales i Paragrafens 3. Punktum, i hvilket Tilfælde det 4 Dages Varsel maa antages at skulle gælde, naar der — som her — ikke udtrykkeligt er vedtaget andet med Arbejderne, findes det paaklagede Brud paa Overenskomsten at være begaaet.

Hvad den forskyldte Bods Størrelse angaar bemærkes, at Indklagede har oplyst, at Træarbejderforbundets københavnske Afdeling i Anledning af, at Indklagede vægrede sig ved at betale Arbejderne de tabte Arbejdsdage, gennem offentlige Bekendtgørelser har blokeret Arbejdsstedet under Paaskud af, at der forelaa en Betalingsstandsning, og derved paadraget Indklagede betydeligt Tab. Da Indklagede imidlertid har sagsøgt Fagforeningen for dette Forhold til Skadeserstatning ved Hof- og Stadsretten, findes der ingen Anledning til her ved Retten at tage Hensyn til dette Forhold ved Bodens Fastsættelse; og da Klagerne paa Arbejdernes Vegne har frafaldet Søgsmaal mod Indklagede ved Domstolene til Opnaaelse af den tabte Arbejdsløn, saafremt der i nærværende Sag ikendes Indklagede en Bod af samme Størrelse, findes Boden at burde sættes til 80 Kr. Mod Aktieselskabet har Klagerne forbeholdt sig subsidiær Søgsmaalsret.

Sagens Omkostninger findes efter ovenstaaende at kunne fastsættes til 25 Kr., som Indklagede vil have at udrede.

Kendelse:

Indklagede, Fabrikant Christensen, bør til De samvirkende Fagforbund paa Træindustriarbejderforbundets københavnske Afdelings Vegne betale i Bod 80 Kr. og Sagens Omkostninger med 25 Kr.

Kongresser.

Bogbinderforbundet i Danmark

afholdt sin 6. Kongres i Odense d. 12. og 13. Maj.

25 Delegerede havde givet Møde.

Af Forretningsførerens, *H. Olesens*, Beretning fremgik det, at Medlemsantallet siden sidste Delegeretmøde var vokset fra 760 til 891.

Forbundet tæller 10 Afdelinger.

Organiseringen af kvindelige Æskearbejdere stod dog langt tilbage endnu.

En Resolution vedtoges med Henblik paa Bedring af dette Forhold.

Beretningen omhandlede endvidere Konflikterne i den forløbne Periode.

Den grafiske Konflikt havde kostet Forbundet 3000 Kr. Bogbinderkonflikten i Stockholm og Eskilstuna, som havde varet i 19 Uger, havde ogsaa krævet betydelige Ofre; det vilde derfor være nødvendigt at styrke Forbundets Strejkekasse i de kommende Tider.

Af Regnskaberne fremgik det, at den samlede Formue i samtlige Kasser androg 14834 Kr. 86 Øre den 31. Marts 1911.

Under dette Punkt paa Dagsordenen vedtoges følgende Resolution:

»Delegeretmødet udtaler, at da Arbejdsforholdene i de senere Aar har udviklet sig saaledes, at man ikke, trods den indenfor Faget gældende Overenskomst, ved sig sikker for at komme i Konflikt, anser man det for absolut nødvendigt at styrke Strejkekassen, og vedtager at udsende til Urafstemning følgende Forslag: »I November og December Maaned hvert Aar betaler heltbetalende Medlemmer 25 Øre og halvtbetalende Medlemmer 15 Øre ekstra hver Uge, som overgaar direkte til Forbundets Strejkekasse«.«

Efter at Lovene var revideret, rettedes der en kraftig Opfordring til Tillidsmændene i de forskellige Afdelinger om at medvirke til, at der fremskaffedes de fyldigste Oplysninger til Forbundets *Statistik*.

Det vedtoges endvidere at yde 50 Kr. en Gang for alle til den *permanente Arbejderbeskyttelsesudstilling*.

Af Referatet om *Gensidighed med Udlandet* fremgik det, at der foruden Støtte under Konflikter var truffen Aftaler om Medlemmernes fri Overføring i de skandinaviske Lande.

Bogbinderiarbejdernes Arbejdsløshedskasse

afholdt derefter sit første Delegeretmøde.

Kassebeholdningen den 31. Marts 1911 androg 19859 Kr. 54 Øre.

En Statistik over Arbejdsløsheden siden 1907 forelagdes, og et omfattende Regulativ for Arbejdsanvisning i Provinserne vedtoges.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene i Vejle. Vi har tidligere meddelt, at en Forhandling, der fandt Sted den 22. Maj ikke bragte en Overenskomst i Stand for Arbejdsmænd, der beskæftiges hos Købmænd og ved Losningsarbejde i Vejle, og da den tidligere Overenskomst var udløbet den 1. April, opstod der efter det nævnte Mødes resultatløse Afslutning hist og her Uenighed mellem Byens Arbejdsgivere og Arbejdsmænd om Betalingen for forskellige Arbejder.

Under disse Omstændigheder foreslog Arbejdsgiverforeningen Afholdelse af et nyt Møde om Sagen. Dette afholdtes den 8. Juni mellem Repræsentanter for Parterne og for de to Hovedorganisationer, og Resultatet blev, at Enighed opnaaedes.

Den mindste Minimalløn (dette Udtryk maa anvendes, da der er forskellige Trin paa Arbejdsmands-Minimallønnen, alt efter Arbejdets Art), som var 37 Øre, hæves straks til 38 Øre og fra 1. April næste Aar (1912) til 39 Øre; denne Minimalløn gælder til 1. April 1914. Hvis Arbejdsgiverne inden 1. Decbr. 1913 ønsker Overenskomsten fornyet paa yderligere 2 Aar, kan dette ske ved at forhøje denne Minimalløn til 40

Øre, og ved at forhøje den ved Havnen gældende Minimalløn, som er 45 Øre, til 46 Øre.

De for en Række forskellige Arbejder gældende Akkordpriser forbliver bestaaende, da Arbejdsmændene for disses Vedkommende intet Krav har stillet.

Den afsluttede Overenskomst omfatter et Par hundrede Arbejdsmænd.

Grænsestridigheder.

I Henhold til § 10 i «*Regler for Behandlingen af Grænsestridigheder og andre mellemfaglige Forhold indenfor De samvirkende Fagforbund*« skal vi ved nærværende meddele, at det af Generalforsamlingen nedsatte 5-Mands Udvalg har valgt Smed *J. A. Hansen* til Formand og Former *Arnold Nielseu* til Sekretær.

Arbejdsløsheden i April 1911.

De i Fortegnelsen nævnte 34 Fag eller Organisationer have meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i April 1911 for ialt ca. 76,800 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang c. 7,300 eller 9,5 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til c. 153,900 eller gennemsnitlig 2 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Tekstilarbejdere, Skotøjsarbejdere, Telefonarbejdere, Stenarbejdere, Bogbindere, Kellnere, Arbejdsmandsorganisationerne i Gentofte og Omegn og i Randers samt Kvindeligt Arbejderforbund. I Konflikt vare Murersvende, Murarbejdsmænd i København, Snedkere, Blikkenslagere, Elektrikere og Glasarbejdere. Disse Fag ere slet ikke medtagne i Oversigten. For Træindustriarbejderne, der ligeledes var i Konflikt, indbefatter Oplysningerne kun de Arbejdere, der var arbejdsløse i egentlig Forstand, altsaa ikke dem, der var i Konflikt.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	109	109	3	246	392	183	14	243	501	292	17	489
Bagere og Konditore ..	1081	1081	254	4107	1012	1012	140	1781	2093	2093	394	5888
Sukkervarearb. m. m. .	92	92	3	64	68	68	8	332	160	160	11	396
Bryggeriarbejdere	2135	2135	8	107	1294	1294	12	231	3429	3429	20	338
Slagteriarbejdere	178	178	7	165	1473	1474	24	361	1651	1651	31	526
Skraatobaksarbejdere.	108	108	2	56	282	282	13	500	390	390	15	556
Tobaksarbejdere.....	3021	3021	351	11272	1459	1459	73	2651	4480	4480	424	13923
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere.....	2100	2100	125	294	1461	1461	48	105	3561	3561	173	399
Hattearbejdere	156	156	2	122	79	79	2	44	235	235	4	166
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	108	108	16	440	56	41	3	64	164	149	19	504
At overføre..	9088	9088	771	16873	7576	7352	337	6312	16664	16440	1108	23185

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	9088	9088	771	16873	7576	7352	337	6312	16664	16440	1108	23185
Hustømrere	1057	1057	355	8880	2651	2611	199	6146	3708	3668	554	15026
Skibstømrere	—	—	—	—	304	295	38	1350	304	295	38	1350
Billedskærere	94	94	32	526	40	40	18	395	134	134	50	921
Malere	1650	1600	25	1074	1600	1404	11	568	3250	3004	36	1642
Sadelmagere	617	617	14	164	288	265	9	213	905	882	23	377
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	548	548	64	1665	1366	1366	66	1713	1914	1914	130	3378
Bødkere	273	273	13	201	409	409	7	366	682	682	20	567
Drejere	63	63	12	240	204	204	24	530	267	267	36	770
Karetmagere	262	262	2	93	431	398	79	1544	693	660	81	1637
Korkskærere	180	180	3	80	20	20	—	—	200	200	3	80
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	110	110	2	44	82	82	—	—	192	192	2	44
Hvidgarvere	41	41	3	92	39	39	3	90	80	80	6	182
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	615	615	—	33	—	—	—	—	615	615	—	33
Pottemagere	44	44	—	—	40	40	—	—	84	84	—	—
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Gørtlere og Metalarb.	253	253	19	719	77	77	5	192	330	330	24	911
Smede og Maskinarb.	5413	5413	371	7016	4767	4767	151	3238	10180	10180	522	10254
Formere	350	350	38	1216	1030	1030	105	3606	1380	1380	143	4822
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	151	151	—	—	847	847	1	8	998	998	1	8
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	268	268	8	299	89	89	2	74	357	357	10	373
Typografer	2300	2300	138	4296	1311	1299	58	1815	3611	3599	196	6111
Sømænd	1200	1200	—	—	(1200)	(1200)	—	—	1200	1200	—	—
Søfyrbødere	1200	1200	—	—	1200)	(1200)	—	—	1200	1200	—	—
Kedel- og Maskinpass.	749	749	27	505	641	641	16	407	1390	1390	43	912
Dansk Arbejdsmandsf.	13100	11285	1923	42685	17600	15797	2344	38618	30700	27082	4267	81303
Tilsammen	39626	37755	3820	86701	41412	39078	3473	67185	81038	76833	7293	153886

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 52 ❋ KØBENHAVN DEN 30. JUNI 1911 ❋ 7. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Lockouternes Efterslet, Kuskene i Aalborg og Nørre-Sundby. Arbejdsmændene i Aarhus. Gørtlerne i København og Provinserne. Mølleriarbejderne i Randers). Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Juni 1911.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Juli 1911.

Kongresser.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds 12. Kongres.

I Dagene den 21.—24. Juni afholdt Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund sin 12. Kongres i Forsamlingsbygningen paa Enghavevejen i København.

57 Afdelinger var repræsenteret ved 112 Delegerede. Desuden var Hovedbestyrelsens 13 Medlemmer tilstede.

Som Gæster var fra Norge mødt Jørgen Borgen og Alf. Melgaard, fra Sverig K. W. Holmstrøm og A. P. Sparring, fra Schweizischer Metallarbeiterverband Kasserer Brünner, fra Tyskland Sekretær Massatsch og C. Kampf, fra Finland Formanden Blomquist og for det internationale Metalarbejderforbund Formanden Alexander Schlicke. Fra Dansk Formerforbund mødte dets Formand, Arnold Nielsen, og De samvirkende Fagforbund var repræsenteret ved deres Formand, Carl F. Madsen.

Beretning om Virksomheden.

Formanden J. A. Hansen aflagde en meget udførlig Beretning om, hvad der var sket indenfor Forbundet i de forløbne 3 Aar.

Den svundne Periode betegner næsten hele Tiden en fortsat Nedgang: det er først nu, det tegner til at blive bedre. Men til Trods herfor, og skønt vi har haft en overordentlig Arbejdsløshed i vort Fag, har vi dog været i Stand til at fortsætte vor Lønbevægelse. I 1908 rejste vi Krav om større Løn for 1316 af vore Medlemmer og for 740 af disse fik vi 2,3 Øre lagt til den gennemsnitlige Timeløn. I 1909 rejste vi Krav om højere Løn for 711 og fik gennemført 2,3 Øre gennemsnitlig i højere Løn. Aaret 1909 maa betegnes som det uheldigste Aar, det er det Aar, hvor Staten træder til, og hvor De samvirkende Fagforbund begynder paa den store Landsindsamling. I 1910 rejste vi Krav om bedre Vilkaar for 728 af vore Medlemmer, og for de 588 fik vi 2,9 Øre lagt til Lønnen.

Vi har indenfor det samme Tidsrum haft en Del Strejker, men ingen, hvor vore Medlemmer i særlig Grad har været ude. Den største Strejke var paa Raadvaddamsfabrikerne, hvis Direktør for Tiden sidder arresteret for Vexelfalsk. Denne Direktør var slet ikke til at forhandle med, og saa lod vi det en Dag uden videre brase løs. Og saa viste det sig, at vi kunde faa en Overenskomst i Stand. Det viser sig, at de Mestre, der daarligst følger med med Betalingen, er dem, som staar udenfor Organisationerne.

Under det radikale Ministerium

lykkedes det at faa Forhandlingsretten for vore Medlemmer paa Statsbaneværkstederne godkendt, og det lykkedes ogsaa at faa en Overenskomst i Stand, som tilsyneladende er ganske tilfredsstillende, men først skal vise sig i Praxis i de kommende Aar.

Derimod har Forhandlingerne med Centralforeningen i Provinserne ikke været tilfredsstillende. Vi maa ved Siden af den normerede Timeløn have Akkordberegninger og Extrabetalinger for at vore Medlemmer kan faa Løn nok.

Sidste Vinter og navnlig i Foraaret 1911 har vi haft en meget urolig Tid, men alligevel har vi fortsat vor Lønbevægelse, og indtil nu er det lykkedes at skaffe 1041 af vore Medlemmer et Paalæg af 1,9 Øre. Lønbevægelsen har omfattet 56 Arbejdssteder, deraf 41 i Provinserne.

Taleren omtalte derefter Arbejdsanvisningsspørgsmaalet, som Staten nu synes at ville tage sig af. Arbejdsgiverne paastaar, at Fagforeningerne misbruger denne Institution, og i den Henseende har Ingeniør Foss og Bogtrykker Langkjær været langt ude, men selv om Institutionen blev lavet om, kan ingen Magt forhindre os i at forlange, at vore Medlemmer henvender sig paa vore Kontorer, forinden de søger Arbejde.

Efter en Omtale af den internationale Kongres i Birmingham, hvor man drøftede Gensidighedsregler, som man maa haabe bliver til Virkelighed, gav Taleren en Skildring af, hvad det internationale Metalarbejderforbund foretog sig under den svenske Storstrejke. En skønne Dag traadte vi sammen til en Forhandling i Berlin og i Løbet af en Dag lykkedes det os at tegne en Kapital af ½ Mill. Mark. Dette bevirkede, at de svenske Jærnværksejere blev tvungne til at hæve en Lock-out for 12,000 af vore Kolleger. Vi ser altsaa, hvad det internationale Samarbejde betyder, og jeg understreger, at det internationale Forbund maa hvile paa stærke nationale Organisationer.

Formanden omtalte den faste Voldgiftsret, ved hvilken Fagforeningerne nu endelig er anerkendt som det lovlige Talerør, der skal høres, naar der er Stridigheder. Taleren nævnede forskellige karakteristiske Exempler herpaa fra Rettens Virksomhed i den senere Tid. I mange Tilfælde er det den eneste Vej at gaa for at faa sin Ret eller formentlige Ret prøvet. Medens man tidligere spildte mange Penge ved Strejker og Konflikter, Tab af Arbejdsløn osv., og saa alligevel ikke opnaaede noget som helst, kan man nu gaa til den faste Voldgiftsret for at faa sin Sag prøvet. Den faste Voldgiftsret er en Slags faglig Højesteret og dens Kendelser er inappellable.

Taleren omtalte derefter Forhandlingerne om den sidste 5-aarige Overenskomst. Medens der var Tilfredshed med den sidste Overenskomst, var det ikke absolut Tilfældet med denne, vi nu har faaet, som alligevel er den bedste, der endnu har været forelagt.

Hovedbestyrelsen har *ikke* afgjort denne Sag alene. Vi indkaldte Repræsentantskabet, uagtet Kongressen tidligere havde givet os fuld Bemyndigelse til at handle.

Der tales iøvrigt saa meget om Demokrati, og nogle mener at vor Ledelse er altfor lille for vort store Medlemsantal. Hvad mener man da om det tyske Metalarbejderforbund, som tæller ½ Million Medlemmer. Det ledes af en Hovedbestyrelse i Stuttgart, der ikke er større end vor, og naar de holder Kongres — eller Generalforsamling, som de med et mindre højtideligt Udtryk kalder det — saa møder der kun 200 Delegerede. Vi er ikke saa mange i Dag, men vi naar snart derop imod. En saadan Ledelse synes tilstrækkelig for dette mægtige Forbund. Vi synes derfor, at vor Hovedbestyrelse er tilstrækkelig. Det modsatte vil være altfor kostbart, og det eneste Udbytte deraf vilde vist kun være nogle flere Taler.

Taleren omtalte det Kæmpearbejde, som *De samvirkende Fagforbund* havde haft i Foraaret med at hindre en Storlock-out og faa Overens-

komster i Stand med tilsvarende Fremskridt. Faren for de 5-aarige Overenskomster ligger ikke deri, at de er paa 5 Aar, men deri, at Arbejdsgiverne vil have dem alle til at løbe ud paa ens Tid. Vi er kun er lille Samfund paa 2¾ Mill. Indbyggere og deraf 100,000—125,000 organiserede Socialdemokrater. Vi er altsaa ikke det hele Samfund og vi maa lære at kende vor Begrænsning. Lærer vi det ikke selv, vil der maaske være andre, der lærer os det. Vi bør være tilfredse med det, vi har opnaaet uden oprivende Kampe. Der er Fremgang og vi staar saaledes, at det aldrig vil lykkes vore Modstandere at tvinge os tilbage. Fremskridtene er saa almindelige, at Arbejderstanden burde være gennemsyret af Tilfredshed.

Vort Forbund har været noget af en Motor indenfor den danske Arbejderbevægelse. Lad os stræbe efter at vedblive dermed. Det sker bedst derved, at Kammeratskabets Aand stadig maa raade indenfor vort Forbundskabs Rammer.

Beretningen ledsagedes af stærkt Bifald.

Regnskabet.

Hovedkasserer *A. Johansen* oplyste, at Regnskabet er gaaet 300,000 Kr. frem siden sidste Kongres. For Øjeblikket ejede Arbejdsløshedskassen 168,000 Kr. Vi laante under Storstrejken vore svenske Kolleger 200,000 Kr., og jeg udtaler her min Beundring af, at Svenskerne efter den haarde Strid allerede har været i Stand til at betale dem tilbage hver eneste Øre. Det viser, at er der nogle, der har forladt vore Rækker derovre, er Kærnen dog tilbage.

Der udspandt sig en meget lang Diskussion om Virksomheden. Ved Afstemningen, som foregik ved Navneopraab, godkendtes den med 86 Stemmer. Imod stemte 11 og 17 svarede »Stemmer ikke«.

Regnskaberne godkendtes enstemmigt.

En Resolution om Agitation for kooperative Foretagender vedtoges med alle Stemmer mod 1, og en Resolution om Lock-out-Understøttelse henvistes til Hovedbestyrelsens Afgørelse.

Et meget vigtigt Punkt paa Kongressens Dagsorden var

Oprettelsen af et Industrikartel.

Gentagne Gange har Smedeforbundets Kongres truffet Vedtagelser, der bemyndigede og paalagde Hovedbestyrelsen at arbejde for en Sammenslutning af alle Metalarbejderorganisationer i Danmark, og i Løbet af det sidste Aars Tid har et Fællesudvalg paa 20 Medlemmer — 2 fra hver Organisation indenfor Metalarbejderbranchen — arbejdet paa Sagens Realisation.

Foruden Smedeforbundets 10,000 Medlemmer vil et saadant Industriforbund kunne komme til at bestaa af Elektrikerne (650 Medl.), Formerne (1380), Jern- og Metalslibere (88), Filehuggerne (18), Gas- og Vandarbejderne (76), Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderne (310), Gørtler- og Metalarbejderne (389), Metaltrykkerne (76) og Kobbersmedene (100 à 150 Medl.), ialt ca. 13,000 Medlemmer.

En Betingelse for at tiltræde Sammenslutningen er dog, at Organisationerne tilhører De samvirkende Fagforbund.

Det udarbejdede Forslag tager Sigte paa en gradvis Sammenslutning paa alle Felter, saaledes at der Tid efter anden kan opnaas Fællesskab vedrørende Arbejdsløshedsunderstøttelse og andre lignende Forhold; Fællesfagblad, ligesom Træindustrien allerede i lang Tid har haft; Udvidelse af Gensidighedsforholdet overfor Udlandets Organisationer paa alle Omraader o. s. v.

Paa *et* Punkt griber det udarbejdede Forslag dybt ned i Kærnen. Det er i Forholdet overfor Arbejdsgiverne. Der etableres et øjeblikkeligt Samarbejde mellem Svendeorganisationerne fra det Tidspunkt, disses Sammenslutning er en Kendsgærning.

Med 108 Stemmer vedtoges nedenstaaende

Resolution:

»Danske Smedes og Maskinarbejderes 12 Kongres vedtager, efter at

være forelagt det af Udvalget til Udarbejdelse af Vedtægter for en Sammenslutning af Jærn- og Metalindustriens Arbejderorganisationer, at man helt og fuldt ud kan tiltræde det foreliggende Forslag, og bemyndiger Forbundets Hovedbestyrelse til videre Medarbejde paa det foreliggende Grundlag.«

Samtidig med Kongressen afholdtes

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

De væsentligste Lovændringer gik ud paa, at den nuværende Understøttelse paa 1 Kr. forhøjes til 1 Kr. 25 Øre pr. Dag. Dette vil koste Kassen ca. 24000 Kr. om Aaret.

Der sker dog slet ingen Forandringer i Arbejdsløshedskassens nugældende Vedtægter før Rigsdagen har revideret Loven om anerkendte Arbejdsløshedskasser.

Bliver denne Revision af en saadan Beskaffenhed, saa Kassen muligvis maa renoncere paa Statstilskud, bortfalder Delegeretmødets Vedtagelser om Forhøjelserne.

Kongressen, der til Tider var Vidne til ret stærke og bevægede Optrin, sluttede med Taler af Repræsentanten fra Sverrig *Holmstrøm*, Formerforbundets Formand *Arnold Nielsen*, Formanden for De samvirkende Fagforbund *Carl F. Madsen* og *J. A. Hansen*, der uden Modkandidat var genvalgt til Forbundets Formand.

Leveraab for Forbundet og Formanden beseglede tilsidst den Kendsgærning, at samtlige Delegerede efter disse Dages Forhandlinger gaar ud til Medlemmerne med den Opgave, at virke for det størst mulige Fællesarbejde *indenfor* Organisationen og *sammen* med andre Organisationer.

Næste Kongres afholdes 1914 i København.

Dansk Slagteriarbejderforbund.

Den 18. og 19. Juni afholdt Forbundet sin 12. Kongres i Aarhus. Af Formanden, *Vald. Hartmanns*, Beretning fremgik det bl. a., at der i de forløbne 3 Aar har været Lønbevægelse paa 34 Arbejdspladser, og næsten i alle Tilfælde er der opnaaet Fordele for Arbejderne, baade i Løn- og Arbejdsvilkaar. Den opnaaede Lønforhøjelse har sine Steder beløbet sig til 5 Kr. pr. Uge. Betaling for Overarbejde er hævet fra 40 Øre til 65 Øre, enkelte Steder endog 75 og 85 Øre pr. Time, ligesom der i alle afsluttede Overenskomster er sikret Arbejderne en 3 Dages Ferie samt 1. Maj fri.

Han omtalte derefter en Voldgiftssag fra Skive, der havde givet Forbundet Ret i den Opfattelse, at ingen kan antages paa et Slagteri under den i Regulativet fastsatte Løn.

Nogle Forhold i Holbæk og Hobro havde foranlediget Hovedbestyrelsen til at foreslaa Kongressen følgende til Beslutning:

Foranlediget ved: at Forbundet fra Bødkerforbundet i Danmark har modtaget Meddelelse om, at Bødkerne, som er Medlemmer af Dansk Slagteriarbejderforbund udfører Bødkerarbejde paa forskellige Slagterier til en mindre Løn, end den, som er gennemført for samme Arbejde af Bødkerforbundet, vedtager Kongressen følgende:

1. Bødkere, som arbejder paa Slagterierne og er Medlemmer af Dansk Slagteriarbejderforbund, og som tillige beskæftiges som Slagteriarbejdere, skal, naar de af Slagteriet forlanges til at udføre nyt Bødkerarbejde, forlange samme Løn, som der for dette Arbejde er fastsat gennem Bødkerforbundets Priskurant.
2. Naar der paa Slagterier fremtidig antages Bødkere, hvis Arbejde hovedsagelig er Bødkerarbejde, kan disse ikke optages i Dansk Slagteriarbejderforbund, men skal henvises til Bødkerforbundet.
3. Kongressen anser det for formaalstjenligt, at Arbejderne af andre Fag, som er beskæftigede ved Slagterierne, tilhører deres respektive Fags Organisationer.

Resolutionen vedtoges enstemmigt.

Regnskabet.

Hovedkasserer *Henrik Andersen* forelagde Regnskabet, som løber fra 1. Januar 1908 til 31. December 1910 og ballancerer med 56,660 Kr. 52 Øre. Regnskabet viser en reel Formuefremgang af 20,306 Kr. 58 Øre. Foruden dette glimrende Resultat i økonomisk Henseende har Forbundet ogsaa haft Fremgang i Medlemsantal. I 1908 var der 45 Afdelinger med

tilsammen 1340 Medlemmer. Nu bestaar Forbundet af 52 Afdelinger med 1703 Medlemmer, deraf 1600 Mænd og 103 Kvinder.

Efter at forskellige Forespørgsler var besvaret, godkendtes Regnskabet enstemmigt.

Forskellige Vedtagelser.

I Anledning af at der fra forskellige Afdelinger var fremkommet Forslag om Kontingentfrihed under Arbejdsløshed og Sygdom stillede Hovedbestyrelsen følgende Forslag, som efter en indgaaende Debat vedtoges enstemmigt.

»Kongressen vedtager, at der forsøgsvis indføres Kontingentfrihed til Forbundet under Arbejdsløshed for Medlemmer, som har staaet i Forbundet i 3 Maaneder og endnu ikke har opnaaet Ret til Understøttelse, samt for Medlemmer, som har opbrugt deres Understøttelse, dog at der gives Hovedbestyrelsen Ret til efter et Aars Forløb at ophæve Vedtagelsen, for saa vidt den maatte have vist sig økonomisk skadelig.«

Der vedtoges endvidere Forslag om ved fremtidige Forhandlinger at søge Arbejdstiden forkortet og om at søge indført i Overenskomsterne at alt stillesiddende Arbejde skulde udføres i opvarmede Lokaler. Ligeledes vedtoges det at søge fastsat en 6 Dages Sommerferie i Forbindelse med 2 Søndage.

Angaaende Strejkeunderstøttelse vedtoges det, at kvindelige halvtbetalende Medlemmer fremtidig erholder 6 Kr. pr. Uge, og at forsørgende Medlemmer, uanset om det er Mand eller Kvinde, erholder 1 Kr. pr. Barn pr. Uge.

Det vedtoges at oprette en Begravelseskasse, som fra 1. Oktober 1911 betaler 400 Kr. ved Mandens Død og 200 Kr. ved Hustruens.

Endelig vedtoges et Forslag om, at der arbejdes paa Oprettelsen af internationale Overenskomster, som tager Sigte paa, at Slagteriarbejder-Forbundene i de forskellige Lande støtter hinanden, naar Medlemmer kommer ud i Konflikt.

Efter Kongressens Afslutning afholdt

Slagter- og Kødindustriens Arbejdsløshedskasse Delegeretmøde.

Formanden aflagde Beretning om Kassens Virksomhed, og omtalte herunder de gældende Overflytningsregler samt de nærmere Regler for Udbetaling af Arbejdsløshedsunderstøttelse. Der udbetales omtrent lige store Beløb i Rejseunderstøttelse og i stedlig Understøttelse.

Kassereren forelagde Regnskabet fra 1. April 1908 til 1. April 1911. Regnskabet balancerede med 55,411 Kr. 94 Øre. Det begyndte med en Kassebeholdning af 2404 Kr. 5 Øre, men sluttede med en Kassebeholdning paa 25,424 Kr. 96 Øre.

Under Lovenes Behandling vedtoges det, at Understøttelsen forhøjes til 1 Kr. 50 Øre pr. Dag i de 3 første Aar et Medlem er berettiget til Understøttelse og derefter til 2 Kr. pr. Dag i 70 Dage om Aaret. Endvidere vedtoges det, at der ydes arbejdsløse Medlemmer en Juleunderstøttelse, der svarer til den Understøttelse, som Medlemmet erholder pr. Uge.

* * *

Hattearbejderforbundet afholder Kongres i København i Dagene 8.—9. Juli og *Typografforbundet* samme Sted 29.—31. Juli. *Murerforbundet* fra 11.—15. Juli i Silkeborg.

Lønbevægelser og Konflikter.

Lock-outernes Efterslet.

Nævnet af 27. April, den midlertidige Institution, der oprettedes, da Forliget sluttedes den nævnte Dag, har, som bekendt, afgjort Tvistigheden i *Elektrikerfaget.*

I

Træindustriarbejderfaget

blev der ogsaa gjort et Forsøg paa at bringe nogle Konfliktspunkter ud af Verden. Det lykkedes kun delvis. Mødet den 2. Juni (se Arbejderen Nr. 49) henviste et Par af Divergens-

punkterne til Afgørelse af det samlede Nævn.

Denne Afgørelse fandt Sted den 12. Juni og er saalydende:

»Ved Mødet den 12. Juni af Nævnet til Afgørelse af Uoverensstemmelserne ved Overenskomst-Udarbejdelsen for Træindustrien enedes man om:

ad Punkt 1. For Østifterne gælder de hidtil eksisterende Minimallønninger indtil 1. Februar 1912, dog saaledes, at Minimallønningerne paa Hillerød Savværk fra 1. September 1911 for Maskinpassere forhøjes til 37 Øre og for Pladsarbejdere til 33 Øre pr. Time.

ad Punkt 4. De i Kagerup af Fagforbundet paaklagede Forhold henvises til eventuel Behandling ved den faste Voldgiftsret.

København, den 12. Juni 1911.

E. Svendsen. Max Ballin.
O. Madsen Adolph Gegner.
Michael Kofoed.

Endvidere havde *Træindustriarbejder-Forbundet* varslet Strejke hos Firmaet Grønvold & Schou i Slagelse for at fremtvinge, at en Del uorganiserede Arbejdere, som var antagne under Konflikten, fjærnedes eller indmeldte sig i Fagforeningen. Arbejdsgiverforeningen protesterede imod den bebudede Strejkes Lovlighed, og den 15. Juni mødtes Repræsentanter for Parterne og for Hovedorganisationerne til en Forhandling, hvorved et foreløbigt Forlig opnaaedes.

Firmaets Stilling i organisatorisk Henseende er denne, at dets Savværk tilhører Arbejdsgiverforeningen, medens dets Tømmerplads staar udenfor denne. Forliget bestaar derfor af 2 Overenskomster; den ene mellem *Arbejdsgiverforeningen* og Forbundet gaar ud paa, at 2 paa Savværket beskæftigede uorganiserede Arbejdsmænd flyttes over til Tømmerpladsen; den anden Overenskomst er truffen mellem *Firmaet* og Forbundet og gaar ud paa, at Firmaets Direktør overfor sine Arbejdere paa Tømmerpladsen skal udtale det ønskelige i, at de indmelder sig i Forbundet.

Forbundet skal saa give Arbejderne Lejlighed til at blive organiserede paa »overkommelige Vilkaar«, men hvis Arbejderne ikke senest d. 1. Juli d. A. er indtraadte i Forbundet, har dette reserveret sig Ret til paany at rejse Sagen.

Strejken er saaledes foreløbig aflyst.

Murerne.

I dette Fag opstod der opsaa Misforstaaelser, da Arbejdet var genoptaget.

Med Hensyn til den nye Priskurants Ikrafttræden i København holdt Forbundet paa, at det skulde være fra den 27. April, den Dag, da Underskriften fandt Sted. Mestrene vilde først betale efter den, naar renskrevne Exemplarer af Prislisten var kommet Mesterforeningens Medlemmer i Hænde.

Ligeledes var der Uenighed om Betaling for Over- og Nattearbejde.

Det var i Priskurantens Afsnit *B*, at den omtvistede Paragraf fandtes, og dens Ordlyd var følgende:

»Minimallønnen for Svende, der arbejder i Timeløn, samt Udbetaling paa Akkord er 50 Øre pr. Time; dog kan Svendene hver tredie Uge hæve indtil 25 % af Minimallønnen under Forudsætning af, at Fagforeningen paatager sig Garantien for, at dette Beløb er tjent.

Betalingen for Overarbejde er 75 Øre pr. Time og for Nattearbejde 90 Øre.

I Priskuranten forhøjes Grundpriserne for Murtykkelserne med 2 Øre pr. Kvadratmeter.

Overenskomstens Varighed er 5 Aar.«

Sagen gik til Nævnet af 27. April, der afsagde nedenstaaende Kendelse:

»Den 20. Juni 1911 afholdt det til Afgørelse af Uoverensstemmelser i Murerfaget udmeldte Nævn Møde, hvorunder Parterne enedes om følgende:

1. Priskuranten for København træder i Kraft fra 1. Juli 1911.
2. I Stedet for Bestemmelserne i Priskurantens Afsnit *B*, Punkt 2 og 3, indsættes:

   For Overarbejde samt Søn- og Helligdagsarbejde betales 75 Øre pr Time.

   For Natarbejde betales 90 Øre pr. Time.

   Til Punkt 2 og 3 bemærkes: Saafremt Arbejdet udføres i Akkord, holdes Tillægget ud over Minimalløns-Udbetalingen udenfor Akkordberegningen.

a. Dog kan Svendene hver 3. Uge som Forskud hæve 25 % af Minimallønnen under Forudsætning af, at dette Beløb er tjent.

København, den 20. Juni 1911.

I. A. Hansen. And. Wildt.
Carl Weitemeyer. M. P. Nielsen.
Michael Kofoed.«

Hermed er alle Tvivlsspørgsmaal i Elektriker-, Murer- og Træindustrifaget afgjorte. Tilbage staar nogle enkelte Spørgsmaal fra Snedkerfaget. Disse ventes afgjort i den nærmeste Tid.

Kuskene i Aalborg og Nørre-Sundby. Efter at alle Forsøg paa en Ordning af Lønspørgsmaalet hos Vognmandsforeningen i de nævnte Byer er bristede, og da der ikke har været forhandlet om Sagen siden d. 18. Maj, har Dansk Arbejdsmandsforbund efter Anmodning faaet Sanktion til at varsle Arbejdsstandsning.

Arbejdsmændene i Aarhus. I denne By er der ligeledes gjort en Række af forgæves Forsøg paa at skaffe en Lønordning hos *Foreningen af Arbejdsgivere i Aarhus.*

Arbejdsmændene har derfor anmodet om og faaet Sanktion til at varsle Strejke og derved søge Sagen bragt til Afslutning.

Gørtlerne i København og Provinserne. Gørtlerforbundet har faaet Sanktion til at opsige Løn- og Arbejdsregulativer hos 7 københavnske Firmaer, der staar udenfor Gørtlerlavet.

Det er Hensigten at søge den samme Overenskomst, som blev indgaaet med Gørtlerlavet den 9. Marts i Aar, gennemført hos de paagældende Firmaer, der beskæftiger ca. 30 Mand.

Samtidig har Forbundet faaet Sanktion til at opsige Overenskomsterne i en Række Provinsbyer, deriblandt Aarhus, Randers, Horsens, Odense og Vejle, for at søge gennemført Arbejdstidsforkortelse og Lønforhøjelse. I disse Byer omfatter Bevægelsen 16 Mestre med omkring 55 Svende.

Møllerarbejderne i Randers. Fra 1. Juni har Forbundet indgaaet Overenskomst med Møllerne i Randers om at alle faglærte Møllersvende og Maskinpassere lønnes med 22 Kr. pr. Uge, Kuskene med 21 Kr.

Dagmandskabet arbejder i 6 Dage, Natmandskabet i 5 Nætter.

Overarbejde betales med 50 Øre pr. Time, Søn- og Helligdagsarbejde med 60 Øre.

Under Ulykkestilfælde erholder Arbejderne fuld Ugeløn i 13 Uger og i almindelige Sygdomstilfælde halv Ugeløn i samme Tidsrum. 1. Maj er Fredag fra 12 Middag til 12 Nat.

Overenskomsten udløber tidligst 1. April 1913.

Arbejderbevægelsen i Udlandet.

Storkonflikt i Norge.

For nogen Tid siden er Arbejdet standset i *Bjærgværkerne* og i *Kristiania Spigerværk*, fordi det ikke har været mulig at opnaa en Lønoverenskomst.

Dette har foranlediget, at Arbejdsgiverne til den 8. Juli her bebudet en Udvidelse af Konflikten, saaledes at denne vil komme til at omfatte 32,000 Mand, og Arbejdsgiverne har

paa Forhaand erklæret, at alle Forsøg paa Mægling vil blive afvist.

Norges Førsteminister, *Konow*, har ikke desmindre tilbudt sig som Mægler, og det lader til, at Arbejdsgiverne, trods alle store Ord, ikke tør afvise dette Forsøg paa at skabe Fred.

Arbejderbevægelsen i Argentina.

Hvad Splittelse medfører.

Det sidste Hefte af »Meddelelser fra Udenrigsministeriet« indeholder en Aarsberetning fra Generalkonsulatet i Buenos Ayres.

Beretningen er overordentlig indholdsrig og alsidig; den behandler hovedsagelig i en Række Tal Indførsel og Udførsel af Varer, Handels-, Bygge- og Bankforhold, Skibsfart og Jernbanevæsen, Indvandring o. m. a. i en saadan Mangfoldighed, at der var Stof til vide Betragtninger. Ogsaa Arbejdslønsforholdene tages frem i talmæssige Oversigter, Lovgivning osv.

Af den 34 Sider store Beretning gengiver vi et Par Udsnit, der viser en hos Generalkonsulater vistnok sjælden Skarpsindighed:

»Arbejdernes Livsvilkaar har ikke bedret sig. Livsfornødenhederne er dyrere end nogensinde, og det bliver stadigt vanskeligere for dem at finde Boliger til overkommelige Priser.

I Buenos Ayres har Kommunen dog begyndt saa smaat at lette Daglejere Adgangen til at skaffe sig billigere Boliger, og endog til at blive Ejere af deres Boliger mod maanedlige Afbetalinger.

Jernbaneselskaberne har ogsaa begyndt at lade gode Boliger bygge for deres Arbejdere.

— — —

Bevægelsen indenfor Fagforeningerne i Buenos Ayres har i 1910 været langt stærkere end i de foregaaende Aar, idet der har været 298 Strejker, i hvilke 18,806 Arbejdere deltog.

Aarsagen til disse Strejker var Arbejdernes Ønske om højere Løn og 8 Timers Arbejdsdag, og Resultatet af Strejkerne var gennemgaaende gunstigt for Arbejderne. Næsten alle disse Strejker fandt Sted i Aarets første 4 Maaneder, men en Generalstrejke, man forsøgte at iværksætte i Maj, mislykkedes ganske, idet Regeringen resolut erklærede Belejringstilstand.

I Aarets 3. Kvartal var der derfor slet ingen Strejker, og i 4. Kvartal var der kun 11 Strejker, i hvilke 307 Arbejdere deltog.

Den lange Belejringstilstand, Virkningen af den sociale Lov af 28. Juni 1910 (en Lov om Arbejdsforhold for Indvandrere. Red.) og især den Uenighed, der har hersket mellem de socialistiske, anarkistiske og syndikalistiske Arbejderpartier i Buenos Ayres, synes i det hele taget i den sidste Halvdel af 1910 at have fremkaldt en Dekadence i Arbejderorganisationerne, og det eneste Livstegn af Betydning, de har vist, har været Afholdelsen af en »1. national Socialistkongres«, der fandt Sted i Buenos Ayres i Dagene den 24.—27. Decbr. 1910.

Paa denne Kongres behandlede man Sager vedrørende Propagandaen for de socialistiske Ideer samt valgretslige og økonomiske Spørgsmaal.

— — —

De argentinske Socialister forfølger i det hele taget mange samfundsnyttige Formaal, og skønt de selvfølgelig hylder Doktriner, der er i Modstrid med den sociale Orden i Republiken, søger de i Praksis at naa deres Maal ved fredelige Midler.«

Som man ser, har Beretningens Forfatter ikke været uden social Forstaaelse, og de af ham dragne Slutninger af Aarsagen til Arbejderbevægelsens foreløbige Tilbagegang i Argentina er saa rigtige og saa almindelige, at de kan skimtes lige udenfor vore egne Vinduer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.